

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 3:

17 Puisque *erg. L*

17 durable *erg L*

18 l'avenir,

(1) que ne peut venir que d'une connoissance suffisante

(2) fondée *L*

21 demonstration,

(1) d'une certaine,

(2) laquelle prise dans toute son étendue; et sur tout autant qu'elle touche les choses immatérielles, j'ose dire estre encore incon

(3) d'une *L*

23 d'une

(1) proposition, car

(2) demonstration puisqu'

(a) il

(b) elle *L*

25 de son chef *erg. L*

26 trouvées:

(1) methode

(2) faute . . . methode *L*

28 practiquée

(1) jusq'icy

(2) qu'à l'égard

(3) que *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 4:

2 voir | par des preuves surprenantes *erg. u. gestr.* | à

(1) ceu

(2) quelques *L*

7 pas

(1) donné

(2) dit *L*

9 sciences

(1) les avoient imitez

(2) avoient . . . mathematiciens *L*

11 depend;

(1) car

(2) puisque *L*

18 et en tâtonnant *erg. L*

18 f. se

(1) faisoit à l'ordinaire: pour

(2) fait . . . afin d' *L*

22 bien

(1) remarquée de

(2) penetrée *L*

25 demonstration

(1) . Car

| (2) , puisque *erg.* | j'en *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 5:

- 1 remede,
(1) quoyqu'il
(2) quoyque *L*
- 3 preuves ou *erg. L*
- 6 pas
(1) sur la chose même
(a) <à>
(b) mais sur le papier
(2) sur *L*
- 7 pour
(1) découvrir un faux calcul de nombres, nous
(2) examiner un
(a) fa
(b) calcul *L*
- 12 on
(1) nous offre
(2) | propose *erg.* | une
(a) pret
(b) quadrature *L*
- 13 un | grand *gestr.* | cercle *L*
- 13 pour
(1) mesurer si la proportion
(2) lier *L*
- 15 partie du diametre *erg. L*
- 22 en jurisprudence *erg. L*
- 23 que
(1) les
(2) tous *L*
- 24 quelques
(1) experiences ou preuves
(2) | directions *erg.* | *L*
- 26 encor
(1) des moyens d'examiner les raisonnemens en metaphysique
(2) eu *L*
- 27 aisées
(1) et propr
(2) dont *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 6:

- 2 toutes
(1) sortes de choses,
(2) | nos *erg.* | *L*
- 3 nombres,
(1) ou l'algebre
(2) que l'
(3) et aussi
(4) ou que l'algebre exprime les lignes
(5) ou que *L*
- 3 en
(1) arithmetique
(2) toutes *L*
- 6 par
(1) une espece
(2) la *L*
- 7 de
(1) ce calcul
(2) ces caracteres *L*
- 7 de
(1) caracteres
(2) calcul *L*
- 10 *ex datis erg. L*
- 14 prenant
(1) de l'encre et de
(2) la *L*
- 17 Car
(1) par ce moyen on tireroit des <c>
(2) quoyqu'il *L*
- 20 pour
(1) un entier
(2) | l'éclaircissemens *ändert Hrsg.* | de
(a) toutes les res
(b) | tous *erg.* | *L*
- 22 données
(1) et cela d'une certaine methode semblable au calcul des nombres.
(2) d'une *L*
- 22 et
(1) infallible. Car lorsque
(2) parfaite *L*
- 22 n'y
(1) a
(2) | aura *erg.* | *L*
- 25 f. faire
(1) Or ces caracteres ne ressem
(2) Ceux qui entendent parler des caracteres, qui doiuent
(a) resse
(b) exprimer les choses
(3) Or *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 7:

- 2 Et . . . recevoir *erg. L*
- 3 langue,
(1) et se garderont de
(2) ne *L*
- 4 erreurs de calcul, et *erg. L*
- 5 construction
(1) ; et qu'il prennent garde pour evit
(2) De *L*
- 6 pas
(1) ecrire en cette langue
(2) parler *L*
- 8 qu'on
(1) dit
(a) paroisse aussi
(b) soit manifeste
(2) avance . . . monde *L*
- 10 qui
(1) apprennent une langue bien faite disent des
(2) parlent *L*
- 11 arrivera
(1) par tout
(2) sur tout *L*
- 13 f. propos.
(1) Comme cette langue sera le plus grand organe de la raison,
(2) J'ose *L*
- 15 auront
(1) le moye
(2) un
(a) organe
(b) | instrument *erg. | L*
- 16 f. veue.
(1) J'ay toute l'ambition du
(2) C'est une de mes ambitions de venir à bout de ce projet que je ne dois qu'à moy même
| si Dieu me donne la vie *erg. |* ; estant assuré qu'il n'y a point d'invention qui approche de
cellecy; qu'on ne sçauroit
(3) C'est . . . vie *L*
- 18 ne
(1) le dois
| (2) dois ce projet
(3) le dois *erg. | L*
- 19 témoigné
(1) alors
(2) un peu après *L*
- 20 capable
(1) de nous
(2) d'eterniser *L*
- 21 religion
(1) que j'ay m'asseurant
(2) que *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 8:

- 13 Dantur . . . ideationis, |enuntiationis, *gestr.* |
 (1) expositionum
 (2) expositionis . . . discursus
 (a) ⟨-⟩
 | (b) ⟨quo⟩ *streicht Hrsg.* |
 (c) et conversationis *erg. L*
- 16 simplices,
 (1) quaestiones
 (2) excogitemus enuntiationes *L*
- 17 f. dissertationes
 (1) Vid
 (2) Solvere quaestiones completas est iudicii, supplere inve
 (3) Quaestiones *L*
- 19 quae *erg. L*
- 23 Quaestiones . . . inventionis *erg. L*
- 25 fecerit
 (1) Termini comp
 (2) Praedicamenta *L*
- 26 debere
 (1) loca
 (2) loci *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 9:

1 sunt

(1) loca

(2) loci *L*

4 f. Loca transitionum *erg.*

(1) Pri

(2) Dantur *L*

6 usus

(1) , haec fere de quavis ⟨T⟩

(2) Praedicata *L*

7 conceptus

(1) opus est

(2) distinguendi *L*

8 f. derivativi

(1) Combinationes in rel

(2) Utile *L*

20 *cognitio*

(1) *perfectionis*

(2) *magnitudinis L*

20 id

(1) est ⟨arg⟩

(2) idem *L*

22 imperfectio

(1) Quaedam obliquitates involvunt enuntiationes v.g. *B*

(2) Saepe *L*

23 Termini

(1) simplices

(2) incomplexi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 10:

3 g.

(1) si neges

(2) *rationale L*

5 f. Algebristarum

(1) , ut *animal non rationale mortale*

(2) . Ita *L*

7 *mortale*

(1) Prius est ange

(2) Primum est *L*

8 apud . . . corpora *erg. L*

11 est

(1) ⟨ - ⟩

(2) sermonem

(a) esse

(b) versari *L*

13 est

(1) homo

(2) ange

(3) homo

(a) vel brutum

(b) itemque *L*

15 f. *Pauli*

(1) Ad evitandas istas

(a) locutiones

(b) obscuritates He

(2) Pro *L*

23 Obliquitates

(1) satis exponi non

(2) in

(a) formul

(b) terminis *L*

25 putant

(1) omnes Enuntiationes

(2) omnia *L*

28 locus

(1) obli

(2) praedicationis *L*

28 aliquam

(1) tracto

(2) expono *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 11:

- 1 talem:
(1) *Homo*
| (2) *Cutis erg.* | *L*
- 4 relatio
(1) *inter*
(2) *similitudinis L*
- 5 esse
(1) *quasdam*
(2) | *has erg.* | *ideationes*
(a) *posteriores aliis*
(b) *secundarias L*
- 7 Praedicabilia
(1) *seu*
(2) *vulgo L*
- 9 Ut
(1) *Homo est a*
(2) *Petrus est homo.*
(3) | *O. erg.* | ... | *O erg.* | ... | *rationalis,*
(a) *homo est doctus*
(b) *quidam*
(c) *Q. L*
- 10 (praedicatum
(1) *latius*)
(2) *universale L*
- 10 *latius,*)
(1) *proprium*
| (2) *affectio erg.* | *L*
- 16 ob
(1) *propositiones | O. erg. | Homo non est lapis et*
(2) *propositionem L*
- 19 *rationale*
(1) *proprium*
| (2) *affectio erg.* | *L*
- 20 *dicam*
(1) *Solus*
(a) *homo est doc*
(b) *Deus bonus, erit bonitas seu qui*
(2) *Solus*
(a) *crocodilus movet superiorem maxillam*
(b) *homo est doctus*
| (3) *qui non*
(4) *Omnis . . . homo erg.* | *L*
- 21 f. praedicatum
(1) *Proprium est*
(2) *Datur L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 12:

5 Thema

- (1) agend
- (2) tractandum *L*

7 Termino

- (1) spectanda
 - (a) communi
 - (b) quae sunt termin
 - (c) generalia
 - (d) |Attributa *erg.* |specialia per se vel per accidens competentia. Et per se competentia |reciproca, et *gestr.* |natura priora
 - (e) quae de eo
- (2) spectandum quae |de *streicht Hrsg.* |formari *L*

8 Hypotheticae,

- (1) et absol
- (2) sed quia omnis hypothetica composita est ex absolutis, considerandum est tantum quas ille ingrediatur propositiones absolutas
- (3) item *L*

10 vel . . . obliquo *erg. L*

11 f. Attributa |et quidem vel tota, vel partes quae in obliquo *erg. u. gestr.* |Attributa *L*

13 si

- (1) indifferens sit propositio
- (2) indifferentia *L*

17 vel

- (1) posterius
- (2) aequale
- (3) |simul *erg.* | *L*

18 attributum

- (1) reciprocum
- (2) in *L*

18 necessaria *erg. L*

19 posterius est *L ändert Hrsg.*

21 remotum,

- (1) habemus et
- (2) sub *L*

22 comprehendo,

- | (1)
- (1) ⟨nam aequae⟩
- (2) aequae . . . *animale, erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 13:

1–2 , quod . . . competit *erg. L*

3 f. Itaque . . . proprio. *erg. L*

5 f. alioqui . . . habebitur *erg. L*

15 enim | in praedicato *erg. u. gestr.* | genus *L*

18 vel

(1) sufficientem, si

(2) expolitam,

(3) parcam. *L*

20 vocabulorum.

(1) Rectum aut est

(2) Estque pleonasmus aut *L*

21 Hinc

(1) sive rectum con

(2) | sive *ändert Hrsg.* | duo *L*

21 termini

(1) concurra

(2) ad *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 14:

- 4 *integrae*
 - (1) *prop*
 - (2) *Enuntiationis L*
- 6 *at*
 - (1) *puncta*
 - (2) *|extrema erg. | L*
- 7 *copulari*
 - (1) *punctis*
 - (2) *|extremis erg. | L*
- 13 *simplex erg. L*
- 13 *quam*
 - (1) *enuntiationes*
 - (2) *propositiones L*
- 14 *ideo*
 - (1) *⟨rerum⟩*
 - (2) *rem L*
- 19 *complexum*
 - (1) *investiga*
 - (2) *tractatur L*
- 20 *Hypotheticos*
 - (1) *vel*
 - (2) *per L*
- 23 *thematum*
 - (1) *quod fit*
 - (2) *quae perficitur L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 15:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 16:

9 artificiale

(1) exco

(2) inveniretur, *L*

14 catalogum

(1) proprietatum

(2) |attributorum *erg.* | *L*

17 omnibus

(1) determ

(2) discriminandam, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 17:

4

- (1) Etsi nihil existeret, tamen
- (2) Aliis *L*

5 hinc

- (1) sequitu
- (2) impossibile *L*

10 concludunt

- (1) nulla alia esse
- (2) non *L*

11 cogitaret

- (1) vera e
- (2) existit *L*

11 impossibilitas

- (1) ci
- (2) quadrati *L*

14 f. novas.

- (1) Necesse est ergo id quod realiter ab aeterno existit in veritatibus tale ⟨eas⟩ uniri
- (2) Quod fundamenta veritatum realiter exis
- (3) Nec . . . | cuilibet *erg.* | . . . Ergo
 - (a) quaelibet fundamenta
 - (b) quicquid *L*

22 est

- (1) causa naturae
- (2) natura *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 18:

16 rei

- (1) verum
- (2) haec *L*

22 existit.

- (1) Quicquid semper actu est illud existit.
 - (a) Veritas
 - (b) Quoddam Ens necessarium semper actu est. Ergo quoddam Ens necessarium existit.

(2) Quicquid *L*

23 Quoddam *erg. L*

28 Ergo

- (1) veritas propositionum necessarium
- (2) quoddam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 19:

1 necessariae.

(1) Omnis ve

(2) Omnia

(3) Haec *L*

7 f. habebunt.

(1) Naturae

(2) Veritates *L*

10 natura

(1) ad

(a) i

(b) simplic

(c) plures alias constituendas concurrunt

(2) cum qualibet alia

(3) ad *L*

14 objectivae *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 20:

18 Dialogus |inter gestr. | *L*

22 una

(1) rotunda,

(2) orbicularis, *L*

24 a

(1) nemine co

(2) te *L*

26 veritatem ac *erg. L*

27 B.

(1) In cogitationibus

(2) Dubito quid respondeam

(3) Ita sane *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 21:

2 A.

(1) Nonne

(2) Itaque *L*

3 f. fateri.

(1) A. Nonne quorum est falsitas eorum etiam est veritas. B. Non capio tuam quaestionem, quomodo enim idem simul verum et falsum. A. Non hoc volo, sed an non

(a) idem sit genus rerum s

(b) ejusdem generis sint subjecta veritatis et f

(2) A. Nonne *L*

16 cogitationes

(1) revera

(2) quae *L*

19 cogitationum,

(1) poss

(2) sed *L*

24 f. quaeremus?

(1) An in cogitantis, an in cogitati natura, an in utraque. B. In natura veritatis et cogitationis.

A. Recte. Quidnam ergo verum esse putas, vel potius unde cognoscis aliquid esse verum. B.

Ex eo, quod mihi probatur argumento legitimo. A. Sed si probandum est, ex aliis etiam

veris probandum est. Unde ergo haec scis vera esse. Si eodem rursus modo respondes,

eodem rursus modo interrogaberis. B. Video ad quaedam veniri vera quae probari non

possunt. Sed ea hoc loco explicare paulo difficilius esse censeo. A. Recte censes neque id

hoc loco agimus, sed positus jam primis

(2) B. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 22:

3 de quibus cogito, *erg.* *L*

4 f. agitur

(1) veram falsamve

(2) concludam seu veram *L*

13 f. possunt.

(1) C

(2) A.

(a) At definitio est ex arbitrio humano, Mathem

(b) Talium *L*

18 voce

(1) *circuli*

(2) *Ellipseos L*

19 arbitrio

(1) non

(2) hominum

(3) |Latinorum *erg.* | *L*

22 an

(1) ullam propositionem

(2) ullum Arithmeticum calculum *L*

24 characteres | aliquos *gestr.* | vel *L*

26 aliqua *erg.* *L*

26 supponunt?

(1) A. Sed inde sequeretur ea pendere ab arbitrio humano. Quod absurdum videtur.

(2) B. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 23:

2 A *erg.* L

3 quibusdam

(1) *incantasse*

(2) *circumvenire* L

8 f. est. | Nec video quomodo characteres sint necessarii ad veritatem *gestr.* | B. L

12 f. *rationemur.*

(1) *Quis enim unquam in animo suo*

(2) B. L

19 *ideoque*

(1) *utilissimae sunt figurae ad excitandam*

(2) *utilissimi* L

20 *inter*

(1) *binarium*

(2) *denarium* L

22 *bene*

(1) *facti.* A

(2) *inveni* L

24 *linea.*

(1) B. *Coget*

(2) *cogit* | *ergo erg.* | *admittere* L

25 *causa,*

(1) *ut lux significet quod*

(2) *in* L

26 *lucifer* | *aliquam gestr.* | *relationem* L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 24:

3 adhiberi

(1) debeant;

(2) possint *L*

4 f. si . . . earum

(a) compositione

(b) conjunctione . . . flexu *erg. L*

8 scilicet

(1) rationem quandam *char*

(2) proportionem *L*

14 A.

(1) praeclare ad

(2) Euge: *L*

16 f. et postea . . . proveniet *erg. L*

18 diversis

(1) modis

(2) characteribus *L*

19 ipsa

(1) inter

(2) connexione *L*

19 atque

(1) ordi

(2) collocatione *L*

23 Nam

(1) in aequatione d^2

(2) in formula *L*

24 (quae . . . a^2) *erg. L*

26 + d^2

(1) \square

(2) aequal. *L*

27 + e^2

(1) \square

(2) aequal. *L*

28 - $2de$

(1) \square

(2) aequal. *L*

29 f. a^2 | ut ante. *gestr.* | Vides *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 25:

2 ergo

(1) veritas

(2) veritates *L*

3 ut

(1) demonstr

(2) theoremata *L*

4 novenarii

(1)) tamen

(2) agentia) *L*

18 Septembr. 1677 *erg. L*

19 *b,*

(1) patet

(2) patet de

(3) videtur *L*

20 esse | separatim *gestr.* | posse *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 26:

- 1 Quemadmodum
(1) esse per
(2) existere
(3) existentia *L*
- 3 realitatem | Seu *gestr.* | omnes *L*
- 7 essentia.
(1) Est ergo essentia rei cujusque
(2) Quoniam *L*
- 9 Nam | contineat *streicht Hrsg.* | differentia
(1) iterum realita
(2) ipsorum *L*
- 14 quod
(1) in ipsis
(2) est *L*
- 15 differentiam
(1) communem
(2) | puram *erg.* | *L*
- 18 realia *erg.* *L*
- 24 nobis
(1) separatim cogitari
(2) cogitari . . . actu. *L*
- 26 substantiam
(1) imaginamur
(2) nobis
(3) cogitamus *L*
- 27 Omnis
(1) notio
(2) | qualitas *erg.* | *L*
- 28 et
(1) eo quod est cogitabile.
(2) subjecto *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 27:

26-1 * potest

(1) , vel etiam quicquid existentiam habet.

(2). Existit . . . tantum. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 28:

2 est

- (1) quicquid d
- (2) ⟨-⟩
- (3) attributum rei quatenus
- (4) quicquid
- (5) totum
- (6) quod *L*

3 * distincta. | Apparens est quod distincte

- (1) cogitari vel percipi
- (2) concipi vel percipi non potest. *gestr.* | Notio *L*

4 * distinctus.

- (1) vel verus
- (2) aliquando
 - (a) verus
 - (b) dicitur verus. *L*

5 * aliquando

- (1) falsus
- (2) dicitur falsus *L*

6 Substantia

- (1) est quod de alio
- (2) cuius *L*

8 discrimen

- (1) solo sensu perceptibile
- (2) quod *L*

10 conceptione. | Similia quorum eadem qualitas *gestr.* | Actio *L*

13 est

- (1) rerum
 - (a) comperceptibi
 - (b) accidens
- (2) secundum *L*

14 f. * Hoc . . . commercii. *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 29:

2 existētia *erg.* *L*

4 alia

(1) mota

(2) inter *L*

10 * Typus *erg.* *L*

11 aliud

(1) desideratur

(2) destinatur *L*

12 f. * efficiendi.

(1) Typus

(2) Ectypus, Antitypus *L*

15 Requisitum . . . tollitur. *erg.* *L*

17 alicui *erg.* *L*

19 est

(1) possibil

(2) cuius *L*

19 sunt

(1) requisita

(2) |praerequisita *erg.* | *L*

22 f. * est

(1) cuius manentis mutatione

(a) fit

(b) aliquid producitur ad cuius essentiam hoc pertinet.

(2) *A . . . ipsius B.* *L*

24 est

(1) aggreg

(2) qu

(3) aggregatum

(4) principium internum *L*

25 discernentium | seu

(1) essentiarum

(2) essentiam facientium *gestr.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 30:

5–6 III. . . . discretam *erg. L*

7 f. Si . . . plura *erg. L*

11 qui

(1) alium numerum continet cuius

(2) numerum *L*

12 Ita

(1) Decuria est

(2) Centuria *L*

14 majus.

(1) Propagatio

(2) Propagare *L*

15 rerum *erg. L*

18 est

(1) multitudo | vasta rerum inanimarum *erg.* | usui

(a) futur

(b) indefinito servata

(2) multitudinis . . . servandae *L*

23 velut *erg. L*

25 Seu

(1) pauci in

(2) numerus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 31:

1 Paucitas . . . parva. *erg. L*

3 f. secundum . . . explicuimus *erg. L*

5 ejus

(1) nominis

(2) denominationis

(a) existit

(b) assignari potest *L*

5 f. (Seu . . . Solus.) *erg. L*

7 f. (vel . . . esse *B*) *erg. L*

9 est

(1) quod non nisi

(2) unicum

(3) assigna

(4) per se

(5) nomen

(a) quod non nisi ad unum designandum

(b) quod *L*

10 tamen

(1) ad

(2) non *L*

11 f. et . . . fixas *erg. L*

13 est

(1) quod ab alio simili

(2) cui nulla

(3) quod

(4) nulla adjectione

(5) non amp

(6) cujus *L*

13 ad |plura *gestr.* | pauciora *L*

19 f. (revera . . . similia) *erg. L*

22 Caetera . . . omnia *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 32:

- 2 postea
(1) minimis
(2) ha
(3) minus *L*
- 3 diversa illa *erg. L*
- 4 inter
(1) hominem
| (2) virum *erg. | L*
- 13 f. Pariter . . . numerus par. *erg. L*
- 19 alternativas *erg. L*
- 20 continet
(1) *hominem*
(2) *rationale L*
- 21 f. pondus
(1) et mensuram, quemadmodum at Dimensum hinc dicitur
(2) , quemadmodum . . . est
(a) distribuere
(b) distributum . . . mensuram *L*
- 24 *Mercier erg. L*
- 24 *Detailleur erg. L*
- 24 qui
(1) rem ita in ea
(2) merces *L*
- 24 in
(1) ea partes
(2) partes *L*
- 25 sed
(1) consumtae intelligantur atque
(2) dispersae *L*
- 26 f. qui | pluribus *gestr. | mercatoribus merces*
(1) procurat
(2) vindet
(3) vendit, *Grossier. | Detailleur (Mercier.) erg. u. gestr. | Aggregatum L*
- 29 *Train*
(1) aggregatum
(2) multitudo vel aggregatum *L*
- 29 animalium,
(1) in itinere
(2) quemadmodum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 33:

2 Comitatus

- (1) . Aggregatum
 - (a) eorum qui
 - (b) comitum it
 - (c) eorum qui simul iter faciunt
- (2) , multitudo . . . faciunt *L*

3 sed

- (1) servi
- | (2) famuli *erg.* | *L*

4 *Troupes,*

- (1) aggregatum militum
 - (a) m
 - (b) parvum aut mediocre
- (2) multitudo . . . mediocris *L*

5 aggredi

- (1) ausi
- (2) ausit
- (3) ibique haerere
 - (a) possit
 - (b) aliquandiu *L*

6 Pizarus

- (1) secum ad
- (2) | contra *erg.* | Regem
 - (a) Mexicanum
 - | (b) Attabalibam *erg.* | *L*

7 ausos,

- (1) et
- (2) sed
- | (3) et *erg.* | *L*

9 militum

- (1) sub alicujus
- (2) qualis *L*

10 f. ausit

- (1) . Videatur
- (2) . Edictum Regis Galliae anni 1677, quis militum numerus sufficere videatur huic nomini. Ubi definitum est, minorem numerum pro latronum
 - (a) sodalit
 - (b) socie
 - (c) manu habendum. Sed hoc singulare est.
- (3) , quemadmodum . . . ita
 - (a) potest
 - (b) in . . . habendum. *L*

14 multitudo

- (1) quae tota si
- (2) animalium *L*

16 aliquo

- (1) coll
- (2) connectuntur *L*

17 et *erg.* *L*

19 *cavalerie.*

- (1) Series
- (2) Ordo est
 - (a) const

(b) relatio *L*
20 f. posterius. | 7. *streicht Hrsg.* | Series *L*
22 *Glieder erg. L*
23 *Reihen erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 34:

- 2 condiscipulorum *erg. L*
- 4 hujus *erg. L*
- 6 omnium
 - (1) ann
 - (2) denominatio *L*
- 9 Generalius . . . conspectu *erg. L*
- 11 | per se *erg.* | authenticus *erg. L*
- 13 catalogus
 - (1) in locum inventarii
 - (2) qui *L*
- 15 vulgarium *erg. L*
- 22 f. Calendarium . . . idem *erg. L*
- 24 oblonga
 - (1) vinculo
 - (2) sibi | ita *gestr.* | applicata | ut *gestr.* | parallele *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 35:

5 *Generalius considerando erg. L*

6 *vel*

(1) *simila*

(2) *dissimilares L*

7 *aut*

(1) *respectivi*

(2) *dependentis L*

9 f. *quod . . . linguae. erg. L*

12 *fons erg. L*

14 *rationalium erg.*

(1) *producuntur*

(2), *educuntur L*

17 f. *An . . . origo. erg. L*

24 *destructo erg. L*

24 *materia*

(1) *frumenti*

(2) *farinae L*

25 *sed*

(1) *sunt*

(2) *continent*

(a) *frum*

(b) *farinae L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 36:

- 2 ad
(1) situm,
(2) distantiam, *L*
- 3 vel
(1) si
(2) inter quae *L*
- 5 in
(1) via
(2) intervallo ipso *L*
- 7 omnibus
(1) situm
(2) positionem *L*
- 10 est
(1) id omne
(2) locus
(3) id
(a) omne
(b) |totum *erg.* | *L*
- 11 intersitum,
(1) at
(2) |quam *erg.* | *L*
- 13 ad
(1) alium
(2) aliud
(a) naturali ordine transitur cum ratio
(b) simplicissimo . . . vel *L*
- 16 magnitudo
(1) processus
(2) transitus *L*
- 18 de
(1) linea re
(2) una *L*
- 20 tamen *erg.* *L*
- 23 f. sit.
(1) Est enim Absolutum
(2) Optime . . . esse *L*
- 25 res
(1) sim
(2) diversae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 37:

7 confert

| (1)

(1) quam ullum aliud

(2) quam multa alia. *erg.* | *L*

10 f. Dantur . . . comprincipalia. *erg.* *L*

19 f. Hinc . . . ville. *erg.* *L*

22 in

(1) rebus

(2) corporibus *L*

27 qui

(1) inter

(2) quoad *L*

28 consistit)

(1) supremus est

(2) inter *L*

29 atque . . . obtinet *erg.* *L*

29 (seu

(1) cognito

(2) confesso *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 38:

2 causa

(1) caeter

(2) inter gentes

(3) a *L*

3 atque

(1) sive

(2) repu

(3) universalis *L*

4 primarium | sive civis *gestr.* | habeatur *L*

13 tunc *erg. L*

25 sive considerationem *erg. L*

28 aequae *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 39:

2 quasi

(1) dicere

(2) admonere *L*

6 f. vel . . . instrumenti. *erg. L*

9 f. seu . . . agentem *erg. L*

13 f. seu . . . impendatur *erg. L*

16 commune

(1) alter

(2) fieri *L*

19 prout

(1) sumitur

(2) scilicet *L*

21 quod

(1) parvi aestimatur, quia

(2) |nimis *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 40:

5 part. . . . 303 *erg. L*

6 *calidus*.

(1) Sed quod vocabula primaria omnia esse ait

(2) Sed *L*

8 haec duo *erg. L*

17 compositionum pharmaceuticarum *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 41:

11 ut

(1) lux

(2) | *calor erg.* | *L*

11 si

(1) lux

(2) *calor L*

12 radix

(1) , est enim rex idem quod Ens regens, et omne verbum a substantiva

(2) . Cum *L*

14 § 4 *erg. L*

15 radicem | interdum esse nomen, *streicht Hrsg.* | interdum *L*

15 substantivum *erg. L*

19 4. § *L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 42:

11 seu . . . qualitatum. *erg. L*

18 ad actionem *erg. L*

20 diversa

(1) *Negotia* | seu *affaires erg.* |

(2) *Negotium L*

26 Elementa

(1) *literarum*

(2) *sermonis L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 43:

5 Modi

(1) discursus

(2) se

(3) discurrendi *L*

14 Aqua

(1) Inanimata

(2) Animata *L*

26 mediocris

(1) La

(2) Gemmae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 44:

9–10 radiceis

(1) bulbois

(2) | Bulbois *erg.* | *L*

11 Herbae *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 45:

19–21 Resinae | INSECTA ET *gestr.* | EXANGUIA

(1) Non alata

(2) alata, non alata, anomala transmutationi ulteriori inservientia

(3) Insecta *L*

23 Anomala

(1) designata

(2) destinata *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 46:

1 habentes

(1) mol

(2) flexiles *L*

10 , galliniformes *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 47:

6 quidem

(1) quoad praedicamentum

(2) in praedicamento *L*

7 continua *erg. L*

11 f. linearis

(1) planae

(2) superficialis *L*

13 solidariae

(1) LOCUS

(2) | SPATIUM *erg. | L*

24 f. Aetates

(1) (Quoad praedicamentum

(2) (In praedicamento *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 48:

23–24 passivae | SANITAS ET *gestr.* | MORBI *L*

25 f. morborum

(1) Intemperies

(2) Morbi *L*

31 f. sunt | Actiones *streicht Hrsg.* Spirituales, corporeae, Motiones, Operationes *gestr.* |)

ACTIONES *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 49:

21–22 OPERATIONES

(1) *relatae*

(2) *ad L*

32 RELATIONES *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 50:

2-3 inferioritas

(1) Imperi

(2) Aequalitas *L*

5 f. facta

(1) POSSESSIONES

(2) POSSESSORIAE *L*

12 f. Utensilia

(1) PROVISIONES

(2) PROVISIONUM *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 51:

17 , locis et temporibus *erg. L*

17 (*streicht Hrsg. Vocabula L*

18 vel Derivationes *erg. L*

19 genera

(1) vel di

(2) summa *L*

25 (*fuit est erit*) *erg. L*

25 *quidam. |Istud aliud, qui quod. gestr. |Aliquis L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 52:

1 *qualis*)

(1) *meus tuus*

(2) , possessiva *L*

4 minationis.

(1) Notae

(2) Praepositiones: *L*

9 *above erg. L*

9 *below erg. L*

21 in

(1) *persua*

(2) *petitione L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 53:

7 Signa: . . . ironia *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 54:

8 quod

(1) statim post nunc

(a) incipit

(b) seu post praesens tempus,

(2) nunc *L*

10 est

(1) iuramentum clarare se non facturum

(2) iuramento . . . alienum *L*

14 f. destruere | declarando, *gestr.* | speciem |, seu . . . universale,

(1) speciatim de rebus iudicis ratione g

(2) ut . . . idololatriam *erg.* | *L*

16 cuius

(1) cogitatio

(2) valde *L*

28 facere,

(1) quod possis, et

(2) non *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 55:

- 1 ex vocis *erg.* *L*
- 3 Absolutum
 - (1) sine negatione, ⟨ - ⟩
 - (2) non *L*
- 19 habere,
 - (1) dum
 - (2) quatenus alius desinit habere.
 - (3) voluntate *L*
- 21 Acclamare
 - (1) clamore
 - (2) | quod laudo *gestr.* | clamore *L*
- 23 magnitudini
 - (1) accedit
 - (2) jam
 - (3) nunc *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 56:

2 superficierum | extrorsum *gestr.* | seu *L*

2 corpus

(1) penetrat

(2) facile *L*

12 Adjuro

(1) pet

(2) postulo *L*

24 *Klammern erg. L*

26 bonum

(1) tendit

(2) | suum *gestr.* | tendit *L*

29 Adulterare.

(1) Substituendo

(2) Injuriam *L*

30 admistionem

(1) alieni

(2) inconvenientis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 57:

1 aut . . . vult *erg. L*

3 f. *Klammern u. considerare . . . alia erg. L*

5 est

(1) consiliarius

(2) |orator *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 58:

5-6 tanquam

(1) ipsius partes, ut

(2) ad . . . gratia *L*

13 variorum *erg. L*

13 similiter

(1) subj

(2) objecta *L*

15 est

(1) iudicium

(2) distincta *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 59:

- 10
(1) Linguas ex instituto ortas de
(2) Certam *L*
- 10 inter
(1) linguas
(2) Res *L*
- 11 subesse
(1) cur posset
(2) | oportet *erg.* | *L*
- 11 cur
(1) certe
(2) certae *L*
- 14 qualem
(1) quid
(2) Golius *L*
- 15 confinxere.
(1) De
(2) Primigeniam
(a) quae
(b) quidam
(c) ortam
(aa) putant ab instituto Dei.
(bb) protoplastis *L*
- 15 quidam
(1) ortam
(2) | fluxisse *erg.* | *L*
- 17 imposuisse
(1) seu
(2) traditur. *L*
- 17 Sed
(1) eam vel non ex
(2) talem *L*
- 17 linguam
(1) vel
(2) non extare, vel valde defigur
(3) | vel *erg.* | *L*
- 18 tantum
(1) ex
(2) sup
(3) nonnullis *L*
- 20 Et
(1) hoc non tantum
(2) hanc *L*
- 21 lingua
(1) orig
(2) primigenia *L*
- 23 cum
(1) *st no*
(2) coaxationem *L*
- 24 et *r* cursum *erg.* *L*
- 24 cum
(1) affectus lite
(2) *hahaha* *L*
- 24 dolentis

(1) ; cum *r* nobis significat
(2) . *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 60:

13 universali,

(1) res

(2) medicamenta et alia *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 61:

1

(1) *Übungen des Verstandes*

(2) *Exercitia L*

2 orationis

(1) *et styli*

(2) *|et erg. | L*

3 ingenii

(1) *sunt, et*

(2) *nam*

(3) *varia sunt, v.g. ludus, da komt der kur*

(4) *nec L*

9 recitatas

(1) *iterum*

(2) *resumere L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 62:

4 scriptum

(1) *ignotae le*

(2) *non L*

5 ut

(1) *Histori*

(2) *Novum L*

18 re

(1) *morali*

(2) *|Ethica erg. | L*

20 de

(1) *natura*

(2) *equi L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 63:

16 sind | wie *erg.* | *L*

16 und | wie *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 64:

- 1 jener
(1) gleich
(2) |alsbald *erg.* | *L*
- 6 Und
(1) gemeiniglich
(2) *mus L*
- 7 alsbald
(1) fort oder
(2) fertig *L*
- 10 nur
(1) unterredungs
(2) zeitvertreibs *L*
- 11 lezten
(1) gründe
(2) scheingründe *L*
- 12 so
(1) die mei
(2) das *L*
- 14 das
(1) gemeiniglich
(2) nicht *L*
- 14 in
(1) reden ni
(2) unterredungen *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 65:

22 sperari

(1) aliter

(2) consensus *L*

29 debent,

(1) ⟨id⟩ est

(2) ideo *L*

32 numeros,

(1) quando s

(2) inter *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 66:

10 etc.

(1) O

(2) Imo

(3) Quoniam *L*

12 *10*

(1) nisi ve

(2) *100 L*

16 imo

(1) plu

(2) dyphthongi *L*

27 alicui

(1) vo

(2) literas, *L*

30 Nota:

(1) *mub*

(2) *<mu>*

(3) *bodifalemu L*

31 dicentem

(1) *1 hundred*

(2) *1 tausend L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 67:

1 novenarii.

(1) Ita enim mi

(2) Nam *L*

10 nos,

(1) numeris

(2) et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 68:

4 surdesolidum,

(1) patet

(2) et *L*

7 jam

(1) decem

(2) novem *L*

8 numeri

(1) nec

(2) et *L*

8 gratia,

(1) *bace*

(a) facta

(b) data significaret numerum:

(2) *ho*

(3) nomine

(4) *homule*,

(5) *humida L*

24 f. Adde Kircheri

(1) instrumen

(2) *Musurgiam* ubi

(a) componendi

(b) *Tabulae . . . ignaro. erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 69:

15 *frigus*

(1) , *magnum*

(2) ; *tepor*, *L*

19 *frigidum*

(1) *quod*

(2) *id L*

20 *vere*,

(1) *et quod uni*

(2) *imo L*

22 *est*

(1) *ist*

(2) *aliquem L*

23 *adjecto L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 70:

6 ut

(1) dive

(2) pauper *L*

6 potest.

(1) Calor est, qui

(2) Calida *L*

7 thermometrum

(1) descendere

(2) ascendere *L*

18 earumque . . . rectiones *erg. L*

19 f. intelligo:

(1) Verba possunt resolvi in nomina. Adverbia sunt quasi adjectiva verborum ut *Petrus*

(2) Verba *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 71:

- 3 sensibiles,
(1) ut, calor, frigus, nunc; unitas, identit
(2) ut
(3) tum *L*
- 4 ut,
| (1) rea
(2) existentia
(3) essentia, existentia, *erg.* | *L*
- 4 sensio,
(1) magnitudo, et parvitas, multit
(2) extensio, qu
(3) | nihil, *erg.* | unitas, | multitudo; *erg.* |
(a) ext
(b) identitas, | diversitas; *erg.* | extensio,
(aa) ubi in l
(bb) ubi
(cc) in loco
(dd) situs
(ee) aliquando, alicubi
(ff) duratio, *L*
- 5 hoc.
(1) Res sunt possibles,
(2) | Res est, non est. *erg.* | Res *L*
- 6 possibilis.
(1) Existit, non existit.
(2) Existens. *L*
- 7 f. laeta. | agens *gestr.* | In *L*
- 10 ut
(1) ima
(2) res
(3) ea *L*
- 10 sunt
(1) imaginibus ascri
(2) certis *L*
- 11 animo,
(1) ut ⟨alit⟩
(2) aut *L*
- 20 numeros | et *streicht Hrsg.* voces *gestr.* | prorsum *L*
- 28 facile
(1) ex
(2) una *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 72:

13 est

(1) *cujus punctum quodlibet situm quem ad duo quaedam data puncta habet*

(2) *in . . . cujusque*

(a) *situs*

(b) *ad L*

14 numero *erg.* quae

(1) *ordine per regulam determinari possunt*

(2) *ex*

(a) *paucis*

(b) *|certis erg. | punctis datis L*

17 f. Potest tamen

(1) *esse specialius*

(2) *plus . . . dantur. erg. L*

19 cum

(1) *omnia puncta*

(2) *certa . . . omnia L*

19 f. *ex quibus | positis erg. | indefinita | lineae puncta quaeque erg. | determinari possunt erg. L*

23 volumus.

(1) *Cognitum*

(2) *Notum L*

24 consideramus.

(1) *Datum est cujus*

(a) *principia extra nos sunt exhibita, et in nobis nota cum requisita sufficientia ad rem exhibendam si velimus,*

(aa) *exhibita et,*

(bb) *praesentia*

(cc) *partim exhibita sunt*

(dd) *si extra potestatem nostram sint, exhibita sunt, caetera nota sunt seu datum est, quod exhibitum esse si velimus notum est. Determinatum est*

(b) *requisita sufficientia ad exhibendum ipsum, si velimus*

(2) *Datum est quod si in potestate nostra sit notum est, si in potestate nostra non sit exhibitum est.*

(3) *Datum est quod unicum esse*

(4) *Determinatum est quod ita cognitum est ut ab aliis omnibus distingui possit.*

(5) *Datum L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 73:

1 exhibitum

(1) est,

(a) cum

(b) si quidem est

(2) cognitumve

| (3) notumve *erg.* | *L*

2 pertinere

(1) intelligitur,

(2) | dicitur, *erg.* | *L*

4 cogitatio

(1) quam sequitur

(2) perfectionis

(a) quatenus perfectio est

(b) ut in

(aa) se

(bb) nobis. *L*

5 cogitatio

(1) ex qua se

(2) quam *L*

8 f. volumus

(1) ita ut sciamus nos id percipere quod volumus.

(2) Notum est quod

(a) sciamus

(b) cum

(aa) reminiscimur

(bb) consideramus.

(3) Notum *L*

10 velle.

(1) Percipere est cogitare cum conscientia conatus.

(2) Percipere est sentire et credere. Sentire est cogitare

(a) cum conscientia causae

(b) neque causae cogitationis in nobis conscium esse. Credere est

(aa) cogitare et ideo velle

(bb) cogitatio ex qua sequitur voluntas. Scire est alicujus

(3) Sentire *L*

11 percipere

(1) muta

(2) causam

(3) aliquid

(a) quod non oritur ex iis quae in me percip

(b) quod in me non est

(4) mutationem *L*

12 cogitare

(1) aliquid cum agendi necessitate et

(2) ita *L*

12 inde

(1) sequatur actio

(2) statim *L*

15 quod

(1) percipimus cum volumus

(2) ab . . . possumus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 74:

- 1 est
(1) quod a quovis alio discernere possumus
(2) quod
(a) intelligimus cum volumus
(b) a . . . intellectu *L*
- 3 est
(1) quod ita datum
(2) cujus *L*
- 3 aliud
(1) daretur
(2) exhiberetur *L*
- 8 est.
(1) Linea positione data est
(2) Determinatum *L*
- 9 f. Determinatum . . . quadratum. *erg. L*
- 11 seu dari *erg. L*
- 15 puncta
(1) desig
(2) determinata *L*
- 19 puncta
(1) rectae *HD*, ergo omnia
(2) inter *L*
- 22 est,
(1) in qua si
(2) cujus si duo dentur puncta
(3) quae *L*
- 25 positus
(1) judicari potest
(2) sequitur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 75:

5 quantulumcunque *erg.* *L*

5 *A, B erg.* *L*

6 statuatur | immobilia, et *gestr.* | immota.

(1) Jam nihilo minus corpus moveri potest, seu partes ejus mutare possunt locum etsi a duobus punctis non divellantur,

(a) quod sic

(aa) ⟨*ex*⟩

(bb) ostendo

(b) quia

(2) Sumatur *L*

6 f. *C*

(1) situm

(a) quomodocunque

(b) quendam habens ad puncta *A, B* expressum

(2) certo . . . *A, B*

(a) nimirum

(aa) terminum

(bb) terminus linea

(aaa) positione

| (bbb) specie *erg.* | et magnitudine | et uno extremo *A* immoto *erg.* | datae *A C*, et alterius lineae

(aaaa) positione

| (bbbb) specie *erg.* | et magnitudine datae *B C* et imo extremo immoto datae *B C*.

(aaaaa) Item sumatur alia

(bbbbb) *Po*

(cccc) Huic aut poterit aut non poterit sumi

(dddd) Simile

(b) punctum *L*

11 solido

(1) praeterea qu

(2) quae *L*

15 connexum

(1) situm

(2) locum *L*

20 quod

(1) ea puncta, quae | non *erg.* | sunt velut *C*, seu quae in solido mutari non possunt punctis

(2) dentur *L*

21 non

(1) mutantur

(2) moveantur *L*

21 *A, B*

(1) mutatis

(2) manentibus *L*

22 in

(1) rectam

(2) lineam *L*

24 et . . . priori *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 76:

1 hinc

(1) habetur

(2) demonstratur *L*

3 f. ita . . . recta *erg. L*

12 f. *B, C.*

(1) Vocemus puncta in rectam illam cadentia ${}_1A_2A$ etc. et recta cogitando ${}_1A$

(2) Recta

14 superficies,

(1) nam ea fit motu lineae, jam linea motu determina

(2) sive *L*

16 lineae

(1) est

(2) adhuc *L*

17 superficies

(1) vel

(2) et *L*

17 potest

(1) motu rectae

(2) duobus *L*

19 etc.

(1) nempe

(2) Pars *L*

20 inter . . . sita *erg. L*

20 id est recta *erg. L*

21 at

(1) punctis

(2) rectae *L*

25 diversae *erg. L*

26 quarum

(1) ambo

(2) | duo *erg. | L*

27 per definitionem *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 77:

1 extrema

(1) quod in aliqua est recta pronuntiari

(2) in L

17 Per

(1) relationem

(2) positionem L

18 f. ex

(1) uno determinandi aliud

(2) quibusdam

(a) determinandi

(b) | inveniendi *erg.* |

(c) aliud

(aa) vel absolute

(bb) determinandi vel L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 78:

8 omnia

(1) melius

(2) |brevius *erg.* | *L*

8 quia

(1) punctum

(2) ad *L*

9 Itaque

(1) dup

(2) magis *L*

10 magnitudines

(1) , qu⟨ae⟩

(2) rectarum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 79:

21 agitur,

(1) et ut

(2) quod *L*

25 reverti | se *erg. streicht Hrsg.* | non *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 80:

- 2 Et . . . toto. *erg.*
(1) Ea quae quaerimus sunt duorum generum,
 (a) problem
 (b) Demo
 (c) scientia aliqua ejusque pars tota, ut si quis Geometriam condere velit, aut partem ejus
 de contactu circulorum, vel
(2) Methodus *L*
- 3 inveniendi
(1) perfectissima,
(2) perfecta, *L*
- 3 possunt
(1) ope ingenii sine lib
(2) proprio *L*
- 6 non
(1) ⟨ − ⟩
(2) utilitatibus *L*
- 6 item
(1) nolo agere
(2) nondum *L*
- 8 perfectas.
(1) Methodus dup
(2) Quaerimus *L*
- 9 species
(1) , et absolut
(2) quasdam,
 (a) utilissimas
 (b) sed *L*
- 9 quaerimus
(1) certa
(2) veritatis demonstration
(3) aliquid *L*
- 11 enuntiationem
(1) operativam seu problema, vel
(2) qua *L*
- 11 determinatum *erg. L*
- 12 elegantem.
(1) Prior modus est theorema alter
(2) Prius *L*
- 14 Methodus
(1) inveniendi dup
(2) quaerendi *L*
- 14 seu Combinatoria *erg. L*
- 15 genere
(1) utamur,
(2) |incipiamus *erg. | L*
- 15 ut
(1) nullum
 (a) genus
 (b) sit pro genere, nullum pro differentia
(2) omnia *L*
- 16 sola *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 81:

5 cum

(1) sit

(2) videatur *L*

6 species,

(1) continet

(2) revera *L*

7 f. Quod . . . | seu maxime compositae *erg.* | . . . Ellipses. *erg. L*

9 artis

(1) Analyticae

(2) | Combinatoriae *erg.* | *L*

12 appareat.

(1) De Methodis Ramistarum

(2) Tabulas intelligo tum simplices

(a) <repraes>

(b) exhibitiones ordinatas seu series,

(3) Exhibitiones *L*

13 vel

(1) series,

(2) | columnae *erg.* | *L*

16 volet

(1) exhib

(2) varie considerare

(3) exstruere *L*

16 fortificationem

(1) necessario eam exs

(2) utiliter *L*

19 Modulis | et *streicht Hrsg.* Museis *gestr.* | rerum *L*

20 f. vivis . . . naturam. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 82:

- 1 De
 - (1) Indici
 - (2) Repertoriis *L*
- 1 Indicibus
 - (1) libroru
 - (2) <in>
 - (3) qui *L*
- 1 saltem
 - (1) Terminos,
 - (a) <au>
 - (b) vel
 - (2) quaestiones, *L*
- 5 artis
 - (1) syntheticae,
 - (2) |combinatoriae *erg.* | *L*
- 6 saltum,
 - (1) seu ut nunquam quaeramus aliqui
 - (2) imo *L*
- 11 f. , quando . . . Tabula *erg.* *L*
- 18 focos
 - (1) omnia <pun>
 - (2) omnes *L*
- 20 focorum.
 - (1) Item porro pergendo deberet ostendere, quomo
 - (2) Methodus *L*
- 21 qua
 - (1) idem pluribus imo |<cum> *gestr.* |
 - (2) non *L*
- 22 per
 - (1) focos
 - (2) curvas
 - (a) quarum
 - (b) vel
 - (aa) plurium
 - (bb) uni
 - (cc) Evolventes
 - (aaa) plures vel
 - (bbb) unam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 83:

2 unius

(1) ana

(2) algebraicae, L

9 f. ubi . . . puncta *erg.* L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 84:

5 *investigare*

(1) *veram*

(2) *| aliquam erg. | L*

6 *quaedam | satis gestr. | conabimur L*

11 *potissimarum . . . veritatum erg. ,*

(1) *seu i*

(2) *eaque L*

15 *seu | ab streicht Hrsg. | ex L*

16 *problemata*

(1) *, seu Theoremata*

(2) *. Et L*

17 *cogitando.*

(1) *Deinde*

(a) *venie*

(b) *enumerandi*

(c) *quo*

(2) *Ex L*

19 f. *Minimis.*

(1) *⟨Propo⟩sito Theoremate invenire dem*

(2) *Methodus L*

25 *est*

(1) *A*

(2) *pure L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 85:

- 1 Methodus
 - (1) vel fit
 - (2) in *L*
- 3 enim
 - (1) vel casu utimur, vel
 - (2) pluribus *L*
- 5 quaeritur
 - (1) exhibeamus tanquam fa
 - (2) consideremus *L*
- 5 quibus
 - (1) dete
 - (2) quaeritur *L*
- 9 determinationes
 - (1) , quibus id de quo agitur
 - (2) cum *L*
- 15 ex dato puncto *erg. L*
- 18 potest,
 - (1) et postea co
 - (2) inveniet *L*
- 19 data
 - (1) linea
 - (2) recta *L*
- 20 Quando
 - (1) resolv
 - (2) per *L*
- 21 reducimus ad
 - (1) simplex
 - (2) problema *L*
- 24 unum
 - (1) appare
 - (2) tale *L*
- 26 et
 - (1) tamen
 - (2) | nihilominus *erg. | L*
- 28 habeat
 - (1) relationes
 - (2) ingredientia *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 86:

1 In

(1) eteroptotis

(2) alloeptotis *L*

17 Encyclopaediam

(1) universalem

(2) |totam *erg.* | *L*

18 quae |scienti *gestr.* | doceri *L*

22 traducendam.

(1) Hoc igitur Atlante sequentia co

(2) Hic *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 87:

- 1 illustrant;
(1) aliaque
(2) item *L*
- 2 figurarum
(1) plurima
(2) quae *L*
- 2 alicujus *erg.* *L*
- 3 poterunt,
(1) multo
(a) is
(b) illis brevior, quia
(2) evitatis *L*
- 6 coeli
(1) in
(2) sex
(a) Chartis
(b) Tabulis *L*
- 7 coeli. | *Devises choisies. Emblemata selecta gestr.* |
(1) Topographia de
(2) Cassini *L*
- 12 urbes | munimenta, portus, *gestr.* | celebres *L*
- 16 Europae,
(1) et alia
(2) cum *L*
- 18 linguarum | Europaeorum *gestr.* |. Item *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 88:

2–3 recentiorum.

(1) *Variae aedi*

(2) *Aedificia insignia*

(a) *vet*

(b) *antiqua L*

4 *numismati[bu]s, | sculpturis, gestr. | inscriptionibus L*

5 f. *expressae.*

(1) *Divini officii*

(2) *Divinorum L*

22 f. *Hydraulica.*

(1) *La Mari*

(2) *Marina L*

24 *et*

(1) *mech*

(2) *domesticae L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 89:

2 lanae,

(1) bomby

(2) gossypii *L*

2 viminum.

(1) Li

(2) Tinctoria *L*

4 f. Huc . . . regularii *erg. L*

10 Pictoria . . . ars *erg. L*

11 fusoria.

(1) Proba

(2) Docimastica *L*

14 indigo.

(1) Vinum

(2) Vini *L*

15 pomacei;

(1) tractationes

(2) |parationes *erg. | L*

17 labores.

(1) Anatomia opus per se magnum. Rumelini labor perficiendus. Chirurgica instrumenta et exercitia. Anatomia comparativa et animalium variorum icones

(2) Opus *L*

23 f. contenta.

(1) Tab

(2) Mundus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 90:

1 incorporeis,

(1) Expl

(2) | quae . . . huc

(a) Emblemata

(b) referuntur . . . Syllogismometrum. *erg.* | *La L*

5 separatim

(1) vendi

(2) a *L*

11

(1) Prae

(2) Paradoxa *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 91:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 92:

3–5 sit.

(1) Si sors ludentium contributione | aequali *erg.* | formatur, et

(a) unusquisque ludentium

(aa) idem habet quod <age>

(bb) eodem modo

(aaa) fortuna

(bbb) fortun

(b) nullum inter ludentes in modo ludendi disc

(2) In . . . quia

(a) quanto majore pretio

(b) justum . . . est. *L*

6 discrimen

(1) circa unum <et>

(2) inter *L*

8 ubi

(1) eadem apparent, idem de iis quae apparent

(2) quae . . . iis *L*

9 possunt, *L ändert Hrsg.*

12 et

(1) victori

(2) eidem *L*

14 dum contribuit *erg.* *L*

17 positus,

(1) etsi sors aliunde

(2) sive *L*

17 contributione

(1) aequalium format

(2) aequali *L*

18 sors,

(1) spes tanti est, quanti

(2) spei *L*

20 qui | hic *gestr.* | nullus *L*

20 ergo

(1) tantum debebitur, q

(2) tanti *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 93:

5–6 spes

(1) . Quanto plures sunt qui de eadem sorte ludunt,

(2) . At minor vincendi spes, erit major

(3) ; nam . . . virilis. *L*

7 justus.

(1) Si disjunctim aut *A* aut *B* aut *C* etc. aequali ratione sperare possit | collusor unusquisque
erg. |, aestimatio spei erit summae $A + B + C$ portio virilis. Nam summa

(2) Si

(3) Quo *L*

8 qui . . . aequaliter *erg.* *L*

11 est

(1) aequalem

(2) etiam *L*

13 intelligatur

(1) per event

(2) sors *L*

19 aequali

(1) spe

(2) sperandi ratione *L*

22 aequali

(1) facultate

(2) sperandi *L*

25 si | quotcunque *gestr.* | diversos *L*

25 disjunctim *erg.* *L*

25 negotium,

(1) spes erit

(2) spei *L*

26 possibilium *erg.* *L*

28 eadem *L ändert Hrsg.*

29 collectarum *L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 94:

- 1 eandem
 - (1) demonstra
 - (2) conclusionem *L*
- 2 possibilitatis.
 - (1) Probabilitas
 - (2) Certitudo *erg.* | est
 - (a) habendi aliquid in omni eventu
 - (b) potestas in rem plena
 - (3) Spes *L*
- 3 amittendi.
 - (1) Potestas est habendi certitudo.
 - (2) Va
 - (3) Aestimatio *L*
- 3 quantum
 - (1) cui
 - (2) |maximi *erg. u. gestr.* | res vendi potest emtori
 - (a) non decepto prudenti
 - (b) prudenti non decepto. Emtor prudens est
 - (3) ex ea quis jure consequi potest et solet.
 - (4) est *L*
- 5 totam
 - (1) tertia
 - (2) pars est
 - (3) portio *L*
- 11 magis
 - (1) lucro gaudent, quam
 - (2) damno *L*
- 12 non |non *streicht Hrsg.* | nocet, *L*
- 13 imponere.
 - (1) Imo eatenus est onus imponere
 - (2) Eatenus *L*
- 16 procedit,
 - (1) cum
 - (2) |quibus *erg.* | *L*
- 16 ludendi *erg.* *L*
- 17 capit.
 - (1) Cum major est perdendi
 - (2) Cum *L*
- 20 subire
 - (1) ludum
 - (2) aleam *L*
- 21 Abstrahendo . . . ratiocinabimur: *erg.* *L*
- 21 in
 - (1) persona
 - (2) |homine *erg.* | *L*
- 22 jam *erg.* *L*
- 23 ludum |quasi *gestr.* | commercium
 - (1) solenne
 - (2) |frequens *erg.* | *L*
- 24 per
 - (1) auctionem
 - (2) subhastationem *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 95:

- 2 est |est *streich* Hrsg. | ad *L*
- 3 ut
(1) even
(2) prob
(3) possibilitas *L*
- 3 omnium.
(1) Potestas habendi rem in a
(2) |Iisdem positis *gestr.* | si *L*
- 4 sint
(1) aequales,
(2) aequae . . . possibiles, *L*
- 5 eventuum.
(1) Ergo
(2) Si *L*
- 6 sint
(1) aequales
(2) aequae faciles *L*
- 6 ad
(1) potestatem hab
(2) jus *L*
- 7 potestas
(1) omnium
(2) habendi *L*
- 10 eventuum.
(1) Idem ostendi potest, si intelligam
(2) Idem *L*
- 11 collusorum
(1) successorem
(2) haeredem *L*
- 11 enim
(1) unum sit jus
(2) sit *L*
- 13 me
(1) uniuscujus
(2) singulorum *L*
- 14 ergo
(1) *tantum esse jus quod habemus, quanta est probabilitas habendi, et*
(2) *tantum L*
- 15 *probabilitas,*
(1) hinc jam reliqua f
(2) (nam *L*
- 18
(1) Si rem uno even
(2) 1) *L*
- 18 faciles,
(1) et aliquot eventibus rem
(a) habiturus
| (b) habebo *erg.* | aliquot aliis eventibus aequalibus re cariturus sum,
(2) et *L*
- 21 ante
(1) duae
(2) ostendimus, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 96:

- 1 2) *erg. L*
2 cariturus,
 (1) erit
 (2) et spes ad
 (3) spei *L*
3 eventuum
 (1) faventi
 (2) qui *L*
4 si
 (1) unus sit eventus favens du
 (2) plures *L*
5 aequales,
 (1) jus multiplum
 (2) spei *L*
6 repetitur.
 (1) Si plures eventus sint aequae faciles, et uno eventu rem habiturus
 (2) Notandum *L*
12 verbi gratia *erg. L*
14 sum,
 (1) jus
 (2) ergo *L*
15 $\frac{A+B}{n}$ etc.
 (1) $\frac{n}{+3}$ Spes
 (2) Si sit spes aliqua ad rem *A*
 (3) Eadem *L*
18 aestimabilibus,
 (1) sitque
 (2) spes
 (a) pura
 | (b) ultima *erg.* |
 (aa) erit
 (aaa) excessus spei
 (bbb) di
 (bb) vel *L*
19 spei
 (1) metusve
 (2) metusque
 (a) singularis
 (b) primi *L*
20 spes
 (1) singularis
 (2) prima *L*
21 ultimus *erg. L*
21 primus sit *erg. L*
22 nulla.
 (1) Si
 (a) pl<uri>
 (b) aliquot eventibus evenire possit
 (2) Si *L*
23 aliquot
 (1) dare possint
 (2) dent *L*
24 spes

- (1) habendi rem *A*
- (2) tota *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 97:

2 γ,

(1) |erit *versehentlich nicht gestr.* | num

(2) et *L*

7 et *erg. M L*

16 quod

(1) |pro *versehentlich nicht gestr.* |

(2) non

(3) impune *L*

26 ejus

(1) dam

(2) periculum *L*

27 haberet.

(1) Unum adhuc ludum vinco

(2) Vincit *L*

27 ille

(1) rursum, aequales

(2) vicissim *L*

28 f. aequalitatis,

(1) praeterea

(a) effect

(b) perinde erit, ac si

(aa) ⟨enim⟩ ab

(bb) pe

(cc) ludus in eum

(aaa) casum

(bbb) statum venit, ut perinde sit, ac si pepigissemus ab initio

(aaaa) quatuor ludis

(bbbb) ut qui prior duabus lusionibus vincat |ludo vicisse intelligatur *versehentlich nicht gestr.* |. Itaque lusus secundus alterutrum efficere potest, vel ut res in eum statum redeat ut

(2) praeterea . . . intelligatur

(a) |Itaque *irtümlich nicht gestr.* | lusus

(b) (Hoc

(c) Hoc . . .

(aa) interrumpantur.)

(bb) interrumpantur. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 98:

- 4 nunc *erg.* *L*
5 ad
 (1) eum
 (2) aequalitatem *L*
5 hoc
 (1) duobus ludis
 (2) ut *L*
7 redeat.
 (1) Prior
 (a) <res>
 (b) autem status erat
 (2) Aequalis
 (3) Aequalis mihi spes est vincendi totum ludum
 (4) Quae *L*
8 erat | uno *erg.* *streicht Hrsg.* | ludo *L*
10 prior
 (1) duobus ludis vincat
 (2) duabus *L*
11 in
 (1) secunda lusione
 (2) ea *L*
12 est
 (1) dimidium est
 (2) quo *L*
13 est
 (1) spes m
 (2) aestimatio *L*
14 rei *erg.* *L*
14 unus.
 (1) Illi ad victoriam opus tribus
 (2) Tametsi *L*
18 lucrari.
 (1) Videtur autem, et e
 (2) Videmus *L*
19 aliquid,
 (1) sit illud quo
 (2) | sed inaequale *erg.* | Ego *L*
19 habeam
 (1) a et ille b, sitque r
 (2) y *L*
20 tota *erg.* *L*
20 x,
 (1) illi spes erit lucrandi y
 (2) mihi *L*
20 erit
 (1) lucrandi
 (a) $y + x - y$ (si
 (b) | ad *versehentlich nicht gestr.* |
 (2) luci *L*
21 spes
 (1) lucrandi erit ad x
 (2) erit luci x *L*
23 spes

(1) lucrando ad x , et illi spes lucrando ad $\frac{y-x}{2}$

(2) lucrando L

26 esse

(1) probabilitatem

(2) spem L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 99:

2 obtinendi | idem jus esse *streich* Hrsg. |, seu *L*

6 resumamus:

(1) Ego

(2) Primo ludo obtento, utiq

(3) Cum *L*

9 porro

(1) quatuor lusibus de eo

(2) |de reliquo *erg.* | secundo *L*

11 vincamus *L ändert Hrsg.*

12 discimus.

(1) Res ergo concipienda est

(2) Initio *L*

13 $\frac{R}{2}$, ■+3■

(1) secundo lu

(2) primus ludus

(3) prima *L*

14 ergo

(1) Ego habeo prim

(2) post *L*

15 v,

(1) est ergo

(2) tunc *L*

16 f. et . . . nihil,

(1) seu

| (2) habet . . . jam *erg.* | . . . 0 *erg.* *L*

18 f. x,

(1) est autem id quod ego praeter

(2) atque ade

(3) singuli autem

(4) res . . . singuli *L*

20 ergo . . . *aequ.* ■+3■ $\frac{R}{2}$ *erg.* *L*

21 ut

(1) perd

(2) lucrer

(3) vincam v

(4) lucrer v *L*

21 ergo

(1) spes lucrand

(2) expectatio *L*

23 cum

(1) secundo lu

(2) primo *L*

24 vincendi

(1) aliquid ultra

(2) secundo *L*

25 +

(1) . Ergo

(2) , alioqui *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 100:

1 2y

(1) et

(a) y aequ. 2

(b) v aequ. 2y

(3) seu . . . 3y L

4 cogitemus

(1) secundo

(2) prima L

8 damno.

(1) Sane calculus ille

(a) habere videtur

(aa) pro

(bb) locum

(b) de totis videtur habere locum

(2) Initio L

9 ego

(1) habeo spem

(2) spem aequalem habeo L

9 ad

(1) vincendum omnia

(2) obtinenda L

9 omnia

(1) per totum ludi ex

(2) per L

10 $\frac{R+O}{2}$. ■+3■

(1) Secundo ludo spem nactus sum,

(2) Primo L

11 omnia

(1) vel ad

(2) , id L

12 dimidium

(1) habeo, ad lucrandum

(2) seu L

12 lucrandum adhuc erg. L

16 f. esse

(1) | vel ad lucrandum aliquid *versehentlich nicht gestr.* | praeter hanc

(a) spem, quod sci

(b) ipsam spem, | quod compl *erg. u. gestr.* | vel ad perdendum hanc ipsam spem

| (2) ad lucrandum

(3) lucrandi . . . definiri *erg.* | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 101:

1-2 esse

(1) $\frac{y-v}{2}$ seu

(2) $\frac{v-2}{2}y$, id est, $\frac{R}{8}$ seu ipsa y , itaque spes quam habet qui perdidit prima lusione est etiam y , quae jam deberet aequari aliquando cum eo quod habet, habere autem diximus $\frac{R}{2} - y$, et jam diximus habere spem y . Ea vero spes in $\frac{R}{2} - y$, latet, nec tamen explicari potest quando in ea lateat. Revera lucratus est

(a) minus y

(b) $-y$, et tamen spes vincendi quam habet

(aa) est $+y$

(bb) nunc dicitur $+y$, quae si auferatur ab eo quod habet $\frac{R}{2} - y$ restabit $\frac{R}{2} - 2y$.

(3) $|\frac{y-v}{2} \dots - y$, erg. | id L

4 primae ... (

(y)) erg. L

5 obtinebitur

(1) $|\frac{R}{2} + 3\frac{R}{2}$ vel $y - v$

(a) id est quod obtinebitur secundo ludo,

(b) adeoque quod primo ludo obtinetur est $|\frac{R}{4} + \frac{y}{2} + 3\frac{R}{2}$

(2) y aequ. $\frac{R}{2} +$

(3) $y \dots |\frac{R}{2} + 3\frac{R}{2}$

(y) $\frac{R}{2}$, erg. | secundo L

6 $y + ($

$\frac{(y)}{2} |\frac{R}{2} + 3\frac{R}{2}$

(1) vel $\frac{R}{8} +$

(y) $\frac{R}{4} + ($

(y)) $\frac{R}{2} |\frac{R}{2} + 3\frac{R}{2}$ id est y

(2) adeoque L

7 7

(y) L ändert Hrsg.

10 perspecta

(1) sequitur

(2) ad ... patet L

11 semper

(1) duo termini juncti

(2) summa L

11 dimidia |terminorum gestr. | aequetur L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 102:

- 13 quae
(1) ut fiat sensibilis
(2) cum eadem
(3) quia *L*
- 14 cuilibet . . . cogitatio *erg. L*
- 15 possumus
(1) mechanico quodam r
(2) sensibilem *L*
- 20 etiam
(1) reru
(2) cogitationes *L*
- 20 substitutis
(1) aequipollent,
(2) respondent, *L*
- 24 quod
(1) in rebus
(2) | filum *erg.* | in *L*
- 24 quae
(1) per
(2) res *L*
- 26 omnes,
(1) ver
(2) quae *L*
- 27 quam
(1) veritatum
(2) | cogitationum *erg.* | *L*
- 27 seu substitutiones *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 103:

- 5 characterum
(1) ordinata
(2) substituti
(3) analysi, *L*
- 10 scientias
(1) amanti
(2) intelligentibus *L*
- 12 lingua | resolvenda *gestr.* | characteres *L*
- 13 aliae
(1) solitariae
(2) rarius *L*
- 14 integrae,
(1) imo et orationes seu formulae
(a) <certam> haben
(b) quae
(aa) hoc
(bb) ex certa re
(2) imo *L*
- 15 vox
(1) *Homo* explicanda est,
(2) *Sapiens*
(3) | *Bonus erg.* | *L*
- 15 item | quasi phrasis *gestr.* | *vir L*
- 19 ab
(1) ana
(2) etymologia *L*
- 19 enim *erg. L*
- 22 vi
(1) verborum
(2) orationum *L*
- 25 f. quod . . . contingit. *erg. L*
- 27 voces,
(1) formulae,
(2) phrases, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 104:

- 1 vero
 - (1) formulae plerumque ora
 - (2) periodi *L*
- 1 sunt)
 - (1) orationes
 - (2) |enuntiationes *erg.* | *L*
- 2 sunt)
 - (1) intelligi possunt, modo partes ear
 - (2) voces *L*
- 5 primariarum *erg.* *L*
- 7 his |alias *gestr.* formandi vel *erg.* | *L*
- 8 vocibus
 - (1) phrases
 - (2) |constructiones *erg.* | vel
 - (a) orationes. Ex orationibus
 - (b) enuntiationes, *L*
- 9 sermonem.
 - (1) Intelligendae ergo flexiones et particulae,
 - (2) Ergo *L*
- 10 est,
 - (1) et velut definitio ut scilicet substitui
 - (a) possit
 - (b) possint in flexione ⟨modum⟩
 - (2) simplex
 - (3) flexa
 - (4) sunt *L*
- 10 autem |flexiones *gestr.* | ut *L*
- 12 quomodo
 - (1) in ea
 - (2) eas
 - (3) carere *L*
- 13 possumus
 - (1) prae
 - (2) adverbiiis *L*
- 15 omnium
 - (1) illorum gene
 - (2) quae *L*
- 17 in
 - (1) flex
 - (2) casib
 - (3) flexionibus *L*
- 20 quomodo
 - (1) vi characterum nulla vocum
 - (2) aliqua propositio in aliquam substitui possit
 - (3) alia propositio, quam quae Gramma
 - (4) propositiones *L*
- 25 f. terminandum.
 - (1) Praemi
 - (2) Condendus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 105:

2 monstrat.

(1) Optime investigantur omnes species per dichotomias. Inde qu

(2) Colligendus

(3) |Conscribendus *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 106:

2 Consequentiae *gestr.* A L

10 substantivum

(1) vel adjectivum

(2) et L

10 eo

(1) videntur distingui

(2) distinguuntur L

11 genus

(1) aliunde

(2) ab L

20 seu . . . *pulchrum erg.* L

21 f. *pulchre.*

(1) Id est *Petrus stat. Hoc, Petrus stat, est pulchrum*

(2) Id est *Petrus est*

(a) *stans*

(b) *pulcher* L

23 *scribens.*

(1) *Homines scribunt, Hic homo*

(a) *scribi*

(b) *et ille et ille etc.*

(2) | Pluralis *erg.* | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 107:

1 est

(1) *Titius scribit. Cajus scribit.*

(2) *Titius L*

2 est

(1) *ib*

(2) *hic*

(3) *unus L*

5 tantum

(1) relationem ad orationem

(2) denominationem *L*

8 *dictum*

(1) *aud*

(2) *tibi*

(3) *ut L*

10 Reducitur | hoc *gestr.* | ad | duas *gestr.* | propositiones *L*

11 f. *nunc* | quando *Petrus est gestr.* | Explicandae

(1) *hae*

(2) *omnes L*

16 est

(1) *manus est pars, homo est totum.*

(2) *manus L*

16 *totum*

(1) *Datum homini, id est datum factum hominis*

(2) *Manus L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 108:

2–6 Ex . . . omnium. *erg.*

(1) Vossii *Aristarchus. Jungii Logica. Fabri Metaphysica*

| (2) Vossii

(a) ⟨Arnal⟩

(b) Port Royal . . . Gram. *am Rand* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 109:

1 Kepler *erg. L*

6 f. Viet. . . . Collins. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 110:

7 Septalii . . . Oeconom. *am Rand L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 111:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 112:

1

- (1) Verbum omne propositionem con
- (2) Grammaticae *L*

3 *homo*

- (1) *sit*
- (2) *esset*
 - (a) *animal, pe*
 - (b) *irrational*
 - (c) *animal L*

4 interdum *erg. L*

4 est

- (1) *agere quod actio*
- (2) *aliquando L*

6 nempe loco *erg. L*

7 f. *firmitate.*

- (1) Cum casus
- (2) Deflexiones
- (3) Casus
 - (a) *nominum,*
 - (b) *nominis, L*

12 Participium | simul *gestr.* | continet *L*

18 Ita *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 113:

- 1 Et | peregrinum aliquem *gestr.* | qui | nostram *gestr.* | linguam *L*
- 5 *lectito* | Casus rectus dicitur qui naturaliter orationem inchoat, ut Nominativus et Vocativus.
gestr. | Opus *L*
- 7 quendam
(1) relatio
(2) modificationem *L*
- 10 quibusdam est quod *erg.* *L*
- 12 Nomen | per se *gestr.* | ideam *L*
- 15 sit.
(1) Nomen est proprie subjectum aut praedicatum propositionis.
(2) Verbum *L*
- 16 f. copula.
(1) Nomen substantivum est
(2) Nominativus *L*
- 20 rei
(1) certo tempore et loco determinatae.
(2) per . . . determinabilis.
(a) Scioppius
(b) Sanctius *L*
- 23 verbum
(1) significat
(2) | consignificat *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 114:

- 3 potest.
(1) *Mihi id ne*
(2) *Scioppius L*
- 4 quod
(1) *activum*
(2) *accusativum L*
- 5 cum
(1) *Verbo*
(2) *aliquo L*
- 8 gratia:
(1) *qui*
(2) *an. utrum,*
 (a) *verba*
 (b) *adverbia*
(3) *an. adverbium L*
- 11 est
(1) *nomen*
(2) *nominis L*
- 11 Vicarium.
(1) *Verbum est*
(2) *Vicarii L*
- 12 ut
(1) *meus tuus*
(2) *meus L*
- 18 sed
(1) *locativus*
(2) *dativus L*
- 20 f. *est.*
(1) *Genitivus videtur esse, adjectio nominis*
 (a) *ad nomen*
 (b) *ad substantiv*
 (c) *substantivi ad nomen substa*
(2) *Omne L*
- 23 *Evander;*
(1) *Ensis*
(2) *pars L*
- 24 *poeta.*
(1) *Amator Helenae. id est:*
(2) *Optime sic explicabitur L*
- 25 *et*
(1) *Helena*
(2) *eo L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 115:

- 1 *amator*,
 - (1) *et*
 - (2) *et eo ipso L*
- 2 *Ensis*
 - (1) *Eva*
 - (2) *est | ensis erg. | L*
- 2 *supellex*,
 - (1) *et*
 - (a) *Evand*
 - (b) *eo ip*
 - (2) *quatenus L*
- 3 *dominus. | Concipio scilicet: gestr. |*
 - (1) *Liber es*
 - (2) *Poeta L*
- 5 *Petrus L ändert Hrsg.*
- 6 *Ensis*
 - (1) *est*
 - (2) *Evandri, L*
- 6 *est*
 - (1) *supellex*
 - (2) *| subditus erg. | L*
- 7 *dominus.*
 - (1) *Supellex est*
 - (a) *id qu*
 - (b) *subditum inanime.*
 - (2) *Subditum L*
- 9 *agit*,
 - (1) *actio*
 - (2) *Evander L*
- 9 *est*
 - (1) *justus*
 - (2) *eatenus L*
- 9 *Seu*
 - (1) *quatenus Ensis patitur, et quatenus Evander agit, e*
 - (2) *(si) L*
- 11 *explicari*
 - (1) *debet*
 - (2) *deberet L*
- 12 *patitur*
 - (1) *<in eo> tempore*
 - (2) *A*
 - (3) *, quia L*
- 17 *is erg. L*
- 18 f. *sit*
 - (1) *vera characteristica*
 - (2) *verae . . . restitutio L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 116:

7 nominibus. | *Quamvis gestr.* | ad *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 117:

7-8 tantum

(1) casus,

(2) partes,

(a) casus,

(b) speciminave *L*

9 et . . . exprimendi *erg. L*

13 quasdam |, ut virtutes arbores, *gestr.* | ad *L*

16 Grammaticae

(1) philosophicae

(2) | universalis *erg.* | *L*

24 et

(1) conjuncti

(2) expressionum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 118:

5 nominativus

(1) pro

(2) etc. *L*

11 generalibus

(1) accedendum est ad

(2) seu *L*

11 seu

(1) lexicon,

(2) |Nomenclatorem *erg.* | *L*

12 veritates.

(1) Et Lexicon quidem istud

(a) non ordine

(b) v

(c) Latinum

(2) Veritates *L*

14 cum

(1) pl

(2) maxima *L*

15 aliis

(1) in locum facillioribus, etiam

(2) communioribus . . . locum, *L*

19 fiat

(1) tanto

(2) |certius et *gestr.* | securius *L*

19 utilius,

(1) optima

(2) et *L*

21 post

(1) morales

(2) practicas, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 119:

2 ratione

(1) demonstratio

(2) harum *L*

2 definitionum

(1) voces

(2) vocum *L*

5 vel theorema *erg.* vel experimentum *erg. L*

8 adhibito,

(1) quae alteri numero non aequivalet, imo et altera multiplicentur per numeros nihil significantes et voces inde provenientes pro

(a) his quae utrobique eadem erunt

(b) haec quae erit toto vel utrisque communis adhibeatur

(2) v. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 120:

1 Propositio . . . *b. erg. L*

4 vel . . . *de erg. L*

5 *c*

(1) *esse*

(2) *haberi L*

6 f. unitatem.

(1) *Demonstratio: b est a quia b est ac et ac est a*

(2) *Hypothesis L*

9 f. Ita . . . *factae. erg.*

(1) *Definitio est Hypothesis duple*

(2) *Propositio L*

11 *terminus | altero gestr. | simplicior, L*

12 *vel*

(1) *ab est idem quo*

(2) *de L*

19 *possint*

(1) *conversiones*

(2) *subsumtiones,*

(a) *colle*

(b) *conversionesque, L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 121:

14–16 gr.

(1) *Omnis homo est doctus*

(2) *Rusticus est*

(3) *Omnis rusticus est homo*

(4) *Omnis homo est doctus*

(a) *Quidam rusticus est homo. Ergo Quidam rusticus est*

(b) *Quidam L*

18 ex | uno gestr. | falso L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 122:

14 Cuncta | tamen *erg. u. gestr.* | inveniri *L*

14 quia

(1) cuilibet

(2) quodcunque *L*

23

(1) Nempe *f* dividetur in *g* et *d*, *g* in

(2) Nempe *L*

24 | imae *erg.* | species | *a, b, c, d erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 123:

9–10 subalternae.

(1) Divisio

(2) Dichotomia itaque tum demum

(3) Itaque *L*

11 inveniendis *erg. L*

13 sed

(1) comparate

(2) relate *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 124:

- 2 *identica*
(1) *vera, contradictoria falsa sunt*
(2) *sunt . . . falsa L*
- 4 *primo erg. L*
- 5 *secundo*
(1) *iis ipsis*
(2) *omnes L*
- 11 *autoritatem,*
(1) *nos*
(2) *cui L*
- 12 *seu evidentia redduntur erg. L*
- 16 *nisi . . . recipiuntur. erg. L*
- 19 *quam*
(1) *ille*
(2) *ego L*
- 19 *ab*
(1) *aliquo c*
(2) *illo L*
- 20 *contradictorium*
(1) *ejus*
(2) *|alicujus erg. | L*
- 22 *eas L ändert Hrsg.*
- 22 *posse*
(1) *me*
(2) *|quenquam erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 125:

1 nisi

(1) in

(2) ejus *L*

1 quae

(1) plura asserit sive concedit

(2) plures *L*

3 deductio.

(1) Unde omnis

(2) |Et *erg.* | *L*

4 principiis

(1) , quia nec proinde

(2) directis *L*

7 aliud

(1) efficere

(2) |agere *erg.* | *L*

8 f. assumo

(1) form

(2) principium reflexum seu indirectum

(3) principia . . . primo *erg.* | quod | scilicet *gestr.* | forma *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 126:

4

- (1) Syllogismi Hypothesici
- (2) Propositiones Hypothesicae *L*

5 hypotheticas.

- (1) Quare si universalia quaerimus omnes
- (2) Hoc *L*

6 quaerimus.

- (1) *Omne a est b*
- (2) Propositio *L*

8 *quis*

- (1) (*a* | vel *erg.* | *Titius*)
- (2) *est L*

10 *negativa:*

- (1) *Omne*
- (2) *Nullum L*

11 *non-c.*

- (1) Nolim enim hac uti: *omne b*
 - (a) *est*
 - (b) *non est c* quae dicere videtur: *non omne b est c*
- (2) Vel *L*

11 *hanc*

- (1) *negativam:*
- (2) *hypotheticam: L*

12 *in*

- (1) *affirmativam,*
 - (a) *a est c, ergo a*
 - (b) *hoc modo a non est c, ergo a est non-c.*
- (2) *a non est c, ergo L*

15 *Hypothesicae*

- (1) *simplices*
- (2) *affirmativae L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 127:

4 *est*

- (1) *justus et fortunatus*
- (2) *sceleratus et felix L*

6 *alterutrum*

- (1) *esse falsum*
- (2) *duorum*
- (3) *| saltem erg. | L*

17 *compositae:*

- (1) *Propositio est,*
- (2) *a est b, a non est*
- (3) *a est b, c non est d. Deus est justus. | Hic gestr. |*
 - (a) *Malus*
 - | (b) *impius*
 - (c) *sceleratus erg. | non est felix.*
- (4) *Si L*

17 *b*

- (1) *ideo*
- (2) *sequitur quod L*

18 *justus,*

- (1) *ideo*
- (2) *sequitur quod L*

19 *b*

- (1) *ideo*
- (2) *sequitur quod L*

20 *justus*

- (1) *Ideo*
 - (a) *hic*
 - (b) *is*
 - (c) *impius*
- (2) *non*
- (3) *sequitur quod sceleratus L*

21 *f*

- (1) *ideo*
- (2) *sequitur quod L*

22 *mendax*

- (1) *ideo*
- (2) *sequitur quod L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 128:

12 *quod*

(1) *felicitas est futura*

(2) *mors est bonum L*

16 propositiones | categoricae hypotheticis *gestr.* | insertae *L*

16 sunt.

(1) *Si a est b et h est g non sequitur quod l non est m. Si Deus est justus et homo est fortunatus non sequitur quod mors non est bonum* (nam et fortunatus aliquis

(a) (est bonu)

(b) pius

(c) potest esse pius adeoque beate moriturus. Quamquam hoc sit non adeo frequens). Hic rursus variae prodeunt formae similes, eo solo ab hac differentes quod propositiones insertae modo affirmativae modo negativae sunt,

(2) *Si L*

20 f. | Et . . . alicubi

(1) negativis

| (2) partibus

(3) categoricis *erg.* | . . . consequente. *erg.*

(a) *Si a est b et h est e et n est c non sequitur quod l est p. Si Deus est justus et homo est pius et mundus est sceleratus, non sequitur quod mors est consciscenda.* Et similes atque etiam complicatiores.

(b) Habuimus exempla antecedentis compositi

(c) Hae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 129:

2 hypotheticas affirmativas *erg. L*

12 *possit.*

(1) *Si a est b non sequitur quod*

(a) *c est g*

| (b) *l est m erg. | et e non est d. Si Deus*

(aa) *non*

(bb) *est justus non sequitur quod*

(aaa) *sceleratus est fortunatus*

| (bbb) *mors est bonum erg. | et pius non est felix*

(2) *Si L*

14 (*simul*) *erg. L*

14 *et | quod gestr. | justus L*

17 *felicitas*

(1) *aliud fortuna q*

(2) *quae L*

18 *est.*

(1) *Omitti vero possunt*

(2) *Dubitare . . . possint L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 130:

1 pars *erg. L*

11 *Si*

(1) *Deus*

(2) *homo L*

17 Sed . . . *bonum erg. L*

24 *frustra*

(1) *pii essemu*

(2) *speraremus L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 131:

4-5 sunt

(1) *compositae*

(2) *simplices;*

(a) *adhib*

(b) *sed L*

9 quod

(1) *non (simul)*

(2) *homo L*

10 *felix.*

(1) ((Non,) ex hac propositione ⟨s⟩

(2) *Si L*

11 *c | non gestr. | est L*

13 *sceleratus | non gestr. | est L*

17 f. *nimirum*

(1) *et consequens, constant ex Hypotheticis*

(2) *aut . . . aut L*

21 *quidem:*

(1) *Siquidem, si Deus est justus et homo est pius, sequitur quod mors est bonum*

(2) *Siquidem L*

22 *m*

(1) *certe quod*

(2) *certe . . . quod L*

23 f. *est g.*

(1) *Si l est c et h est e sce*

(2) *Siquidem*

(a) *si Deus est justus*

(b) *| si . . . sceleratus erg. | L*

25 *certe*

(1) *sequitur etiam*

(2) *colligi L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 132:

- 3 *tamen*
(1) *pius*
(2) *continuo L*
- 6 detracto | verborum *gestr.* | ornatu de
(1) nudis enuntiationibus
(2) nuda veritate *L*
- 9 et distinctiones, et parentheses *erg. L*
- 10 a
(1) modis
(2) modalibus *L*
- 11 et *erg.* ab *L*
- 12 oriuntur.
(1) Nam
(2) Quin et *L*
- 12 consequentias
(1) acceda
(2) transeamus *L*
- 14 statim . . . obtutu *erg. L*
- 16 ut
(1) fastidiosa illa
(2) taediosa et proluxa *L*
- 20 Itaque . . . fateamur. *erg. L*
- 21 moneret
(1) homines
(2) | mercatores *erg.* | *L*
- 21 aut lapillis *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 133:

- 2 sperni
(1) scholasticas illas formulas quae
(2) scholarum coccysmos qui *L*
- 4 omnibusque fortunis *erg. L*
- 5 aeterna
(1) salute et
(2) beatitudine *L*
- 5 de
(1) felicitate
(2) summa *L*
- 6 vitae
(1) agitur
(2) |quaeritur *erg. | L*
- 8 simile
(1) habeamus
(2) detur
(3) imo *L*
- 9 tribui, *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 134:

5 foelicitatis.

- (1) *Encyclopaedia*
- (2) *Vera Eruditio L*

6 f. sive

- (1) *systema notitiarum*
- (2) *cognitio collecta erg. | ad foelicitatem*
 - (a) *quoad*
 - (b) *quantum licet.*
 - (c) *quantum nobis assequi licet conducens.*
 - (d) *quam maxime licet.*
- (3) *systema . . . foelicitatem. L*

9 est

- (1) *stat*
- (2) *Affectus L*

11 perfectionem

- (1) *nostram*
- (2) *confe*
- (3) *augendam L*

13 sciamus

- (1) *qui*
- (2) *in quo consistant*
- (3) *quid nos reddat perfectiores*
- (4) *in L*

14 f. causae.

- (1) *Uniuscujusque autem rei*
- (2) *Perfectio | autem nostra erg. | L*

18 Itaque

- (1) *necesse est*
- (2) *|convenit erg. | L*

20 f. Hominibus

- (1) *necessaria*
- (2) *expetenda est. | Quemadmodum prudentem principem convenit et*
 - (a) *sua re*
 - (b) *sui imperii et vicinorum res accurate perspectas habere. gestr. | Cujus L*

22 speciebus.

- (1) *Dicemus autem*
- (2) *Et L*

23 scientiae

- (1) *consistit in ejus essentialitate, et*
 - (a) *per*
 - (b) *est*
- (2) *tota L*

24 causas *erg. L*

24 componendo

- (1) *et causas ejus, et*
- (2) *effectus L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 135:

- 1 certa
(1) veritatis
(2) verarum propositionum *L*
- 1 cognitio.
(1) Itaque
(2) Veritatis cognitio sive propositionis verae
(3) Verae Propositi
(4) | Propositio . . . | sive terminis *erg.* | . . . eidem | necesse *gestr.* | et . . . praedicatum
(a) tribuitur
(b) | sit *erg. Hrsrg.* | tribuendum.
(aa) Et
(bb) Hoc . . . | tanquam conse(quens) *erg.* | . . . antecedens | , ipsa vero dicitur conse-
quens *gestr.* | . Omnisque . . . contineri. *erg.* | Propositio *L*
- 7 antecedens in consequente *L ändert Hrsrg.*
- 8 potest
(1) Per se nota est propositio, cujus
(2) Propositio
(a) est
(b) per se nota est
(aa) qua
(bb) in *L*
- 9 subjecto
(1) contineri
(2) aut *L*
- 12 facere
(1) praedicatum in subjecto contineri
(2) quod *L*
- 14 est,
(1) quae ex per se certis nota est
(a) aut
(b) | vel *erg.* | quam cognoscimus in per se certis contineri
(2) quae | vel *erg.* | . . . eam *L*
- 16 est,
(1) tum propositio per se nota
(2) pro
(3) cui *L*
- 18 <quoque>
(1) sunt
(2) | esse *erg.* | *L*
- 19 cogitare,
(1) quarum
(2) quae *L*
- 19 sumus.
(1) Primae ergo propositiones rationis sunt per se notae sive identicae; primae propositiones
facti sunt
(a) conscientiarum nostrarum
(b) testimonia conscientiae.
(2) Duorum *L*
- 21 sunt facti, et *erg. L*
- 25 ingenii
(1) humani
(2) vim *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 136:

3 *verae erg. L*

5 *problema,*
(1) *efficiunt*
(2) *poss*
(3) *efficiunt L*

6 *ex*
(1) *his*
(2) *datis L*

6 *minora*
(1) *et paucio*
(2) *aut L*

11 *certa,*
(1) *cum rarissime eveniat*
(2) *alia*
(a) *tantum*
(b) *communi nomine L*

12 *scilicet*
(1) *muta*
(2) *nova aliqua assertione opus est,*
(3) *facti opus est, ut*
(4) *mutationem L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 137:

6 instructi

(1) . Quanquam ergo

(2) , quem utique studiorum finem semper respicere oportet, etiam cum animi gratia interdum per curiosa magis quam utilia vagamur.

(a) Sed

(aa) qu

(bb) cum

|(b) Quia vero *erg.* | maximum nobis sit cum tota rerum natura commercium, multaque nos juvare aut laedere possint, opus est nobis cognitione nostri

(3) . Sed *L*

7 et

(1) nostri et rerum aliarum

(2) nostrae Mentis et

(a) aliorum

(b) eorum *L*

7 sed

(1) omnium

(2) maxime *L*

8 est

(1) cognitio

(2) doctrina

(3) scientia *L*

8 rerum,

(1) unde naturae nostrae potentiam

(a) aut

|(b) et *erg.* | limites, dignitatem et officium, principia et fines cognoscamus.

(2) ubi *L*

9 est.

(1) Quibus intellectis facilius postea judicabitur quaenam aliae res

(a) prae

(b) maxime curam nostram mereantur; et quoniam unus omnibus par non est, quomodo partiendae sint inter homines operae, et denique

(2) Quicumque ergo Sapientiae studio ducitur, quod veteres vocabant philosophiam, ei muniendus est animus scientia quadam generali.

(3) Inde jam facilius nostrae quoque naturae potentiam et limites, dignitatem et officium, principia et fines cognoscemus, et quoniam Mens est id quod a nos maxime pertinet. Et

(4) Unde

|(5) Hoc enim cognito *erg.* | jam . . . fines

(a) cognoscemus

(b) discemus *L*

11 quoque | sive attributis non nisi confuse cognitis *gestr.* | praediti *L*

12 et

(1) multorum

(2) multis *L*

12 injuriis

(1) att

(2) multaque

(3) non *L*

13 cognoscendae . . . est *erg.* *L*

14 sunt,

(1) et

(2) ubi *L*

15 et . . . inaedificatur. *erg.* *L*

16 nihil

- (1) Menti
- (2) |Homini *erg.* | utilius homine aut potius | alia Mente *erg.* | nocentius
- (3) Menti . . . Mentis *L*
- 16 omnino
 - (1) res
 - (2) totius *L*
- 17 generis
 - (1) res cognoscere | et
 - (a) si quid
 - (b) aliae Spirituales substantiae *eg erg.* |
 - (2) et . . . res *L*
- 18 et *erg.* Scientia *L*
- 19 si
 - (1) sacram
 - (2) historiam | veteris *gestr.* | Ecclesiae *L*
- 20 reipublicae
 - (1) praecepta
 - (2) |leges *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 138:

- 3 possunt;
| (1)
 (1) itaque primum
 (a) Mentis nostrae
 (b) Mens nostra
 (2) nec tantum Mentis nostrae cura suscipienda est ut intellectus regulis voluntasque
 praeceptis quibusdam semper
 (a) observantibus
 (b) | praesentibus *erg.* | in veri bonique prosecutione muniatur;
 (aa) generalesque
 (bb) quod Logicae Ethicaeque est; nec tantum generales notitiae sunt parandae,
 quibus Metaphysica
 (aaa) instau
 (bbb) constru⟨enda⟩ *erg. u. gestr.* | sed *L*
- 5 mentium,
 (1) atque
 (2) denique *L*
- 6 qualitatibus
 (1) ac denique
 (2) Ex quorum omnium
 (3) Denique ⟨-⟩
 (4) , quibus omnibus notitiis bene cognitiss a subordinatis quantum quidem in humana
 potestate est non dubito atque in usum traductis, quantum subinde
 (5) . Haec enim
 (a) subi
 (b) omnia *L*
- 8 sequitur
 (1) Sapientiam ad Foelicitatem generis humani statumque
 (2) ut genus humanum ad
 (3) interesse *L*
- 10 sufficientium.
 (1) Quae sit
 (2) Eaque erit *L*
- 12 pertinent,
 (1) ⟨consultum esse⟩
 (2) | interea *erg.* | ideo *erg. u. gestr.* | opus *L*
- 14 decet, | minutioribus quae sola *erg. u. gestr.* | caeteris *L*
- 14 cujusque
 | (1)
 (1) ⟨sive⟩ *streicht Hrsg.* | protectores | aut *streicht Hrsg.* |
 (2) vitae *L*
- 15 saltemque . . . relatis *erg. L*
- 16 qua
 (1) minutissima etiam ⟨-⟩ opus
 (2) specialissima *L*
- 17 enim
 (1) in re militari
 (2) quae *L*
- 18 in . . . oeconomica *erg. L*
- 19 fuere.
 (1) Interea fateor si quis ea tantum spectet, quae
 (2) Atque *L*
- 20 quam maxime *erg. L*
- 21 volet,

- (1) multo paucioribus contentus esse potest;
- (2) plerisque . . . potest *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 139:

- 1 quam . . . necessarium *erg.* *L*
- 2 est,
(1) ut hoc quicquid est vitae facile et commode transigere possit, etiam qui pleraque omnia ignorat, quae ad humani generis felicitatem
(2) ut *L*
- 3 reducto
(1) ad
(2) etiam ad commode vivendum magna scientia opus non sit
(2) et . . . fruente *L*
- 4 f. sit.
(1) Sed non ideo curiosae illae Scientiae sunt spernendae,
(2) Sed *L*
- 6 terram
(1) colere
(2) horto
(3) qui hortos
(4) colunt, | arbores . . . instruuntque *erg.* | ita
(a) ad gloriam Divinam | et rerum ornatum *erg.* | pertinet
(b) esse oportet quibus
(aa) ad
(aaa) Mani
(bbb) manifestandam Dei sapientiam, perficien
(bb) manifestare Dei sapientiam
(cc) et
(dd) | ipsius *erg.* | *L*
- 7 et . . . animos *erg.* *L*
- 8 sane *erg.* *L*
- 8 ingenio | viribus *gestr.* | ac *L*
- 9 eo
(1) magis
(2) majora *L*
- 9 pulchrioraque
(1) cona
(2) tentare *L*
- 15 maximeque efficacibus *erg.* *L*
- 16 f. qui . . . semper
(1) ante oculos habendus est
(2) respiciendus est . . . utilia
(a) vagatur
(b) vagati . . . necessitate | in diverticula *erg.* | . . . redeamus. *erg.*
(aa) Sed cum
(bb) Cum | vero *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 140:

7-8 praesertim . . . societas *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 141:

30 duobus

(1) conceptibus quorum unus alterum continet.

(2) , quatenus . . . alterius continet

(a) Subjectum est

(b) Antecedens est

(aa) conceptus continens. Consequens est conceptus

(bb) cujus conceptus est continens. Consequens est cujus conceptus est contentus.

Propositio

(c) Affirmatio *L*

32 f. cum

(1) res continet rem

(2) conceptus . . . rei

(a) Propositio hypothetica

(b) Res

(c) P

(d) Subjectum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 142:

3 concreta.

(1) Impossibile

(2) Idem

(a) si

(b) scilicet *a* et *b* eadem sunt, si

(aa) unum alteri substitui potest in cogitando

(bb) in cogitando substitui possunt mutuo. Impossibile est *a* si

(aaa) *a* est non *a*

(bbb) *a* non est *a*. seu si falsum est *a* esse *a*.

(3) Propositio

(a) *a* est *b*.

(aa) sc.

(bb) *Homo est sapi*

(cc) *Justus est felix. a non est c. Justus non est miser. a est b*

(b) vel absoluta vel conditionalis. Absoluta vel Affirmativa vel Negativa. Affirmativa *Sapiens est felix*. Negativa *Justus non est miser*. Conditionalis *Si sapiens est felix*

(c) *Sapiens L*

4 f. *si . . . sapiens. erg. L*

6 *felix.*

(1) *a* est *b*. *c* non est *d*.

(2) *a* est *b*. *Si a est b certe e est f. Si quidem si a est b certe e est f utique si g est h certe k est l*. Atque ita porro conditiones replicando. Potest enim tam antecedens quam consequens

(3) *Si quidem si sapiens est just*

(4) Ex *L*

9

(1) Per se certa sunt:

(2) Propositio per se nota est: *a* est *a*.

(3) Propositiones per se notae: *L*

10 f. *a*.

(1) Quod vel

(2) *Si L*

13 *certe erg. L*

14 *quod a*

(1) *est b, certe a non est b*

(2) *non est b, certe a est b. L*

17 *certe L*

22

(1) Unumquodque praedicatum et sub

(2) Si

(a) praedi

(b) subjectum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 143:

3 ex. gr. *erg.*

(1) *mundus est mundus*

(2) *Deus est Deus.*

(a) Si subjectum et praedicatum sit idem falsa est propositio

(b) Si *L*

4 f. *est*

(1) *certe A est.*

(2) *verum . . . verum. L*

12 f. *d.*

(1) et ita in aliis similibus. Si qua propositio non est vera, ea est falsa. Si qua propositio non est falsa, ea est vera. Si qua propositio est vera contradictoria ejus est falsa. Si qua propositio est falsa contradictoria ejus est vera.

(2) Si qua propositio non est vera ea est falsa. Si qua propositio non est falsa ea est vera

(3) Si una contradictoriarum est vera, altera est falsa non est

(4) Si verum est pro

(5) *Si a est b falsum est quod a non est b. Si a non est b falsum est quod a est b*

(6) Vera

(7) Falsa propositio est qua non est vera

(8) | *Si . . . d. erg.* | Si *L*

19 *est b,*

(1) *non*

(2) *certe L*

20 *Si*

(1) *a non est b*

(2) *a non L*

21

(1) Ens, ut *a · b · c · d · e. 30.*

(a) $\langle - \rangle$

(b) 6. 2 · 3 · 5. Substanti

(2) Ens *a. homo 30. b. animal*

(3) 1) Ens, ut:

(a) *a substantia 2.*

(b) *a extensum 2.*

(c) *a corpus 2. L*

21 *c rationale 5.*

(1) *d enim ab.*

(2) *d seu ab. L*

21 *seu*

(1) *extensum*

(2) | *corpus erg.* | *L*

22 *homo seu*

(1) *extensum*

(2) | *corpus erg.* | *L*

24 (2)

(1) *a Π f significat*

(2) *Nota L*

25 f. *animal.*

(1) *Et*

(2) *Quando*

(3) *Itaque si*

(a) *e Γ a*

(b) *e Γ d et d Γ a erit*

(4) *Ergo*

(5) tunc

(6) 3)

(a) Scribemus

(b) Et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 144:

2–3 *homo est*

(1) *sentiens.*

(2) *corpus. L*

6 (5)

(1) Coroll. Si

(2) Hinc patet

(3) Si

(a) sit

(b) $f \Gamma e L$

11 *Non*

(1) significat hoc modo: Si

(a) $a \Gamma e$

(b) $e \Gamma d$ tunc $e non non \Gamma d$

(aa) et

(bb) Si $e non non \Gamma d$ tunc $e \Gamma d$.

(aaa) et

(bbb) Si $e \Gamma d$ et $f non \Gamma d$ tunc $f non \Gamma d$.

(aaaa) Si quidem

(bbbb) Si

(cccc) Posito $e \Gamma d$ tunc $g \Gamma a$

(aaaaa) tunc igitur

(bbbbb) sequitur si $g non \Gamma a$ tunc $e non \Gamma d$ 9) Si $e \Gamma d$ et $f non \Gamma d$ tunc $f non \Gamma e$ Nam si $e \Gamma d$ et

(2) ita *L*

11 Si

(1) $e \Gamma d$ falsum est

(2) verum *L*

14 $f \Gamma e$,

(1) ⟨erit⟩ per

(a) hypothe

(b) antithesin

(2) est | autem *erg.* | *L*

15 est

(1) contra hypothesin,

(2) falsum

(a) . Posui

(b) seu *L*

16 ergo

(1) verum est

(2) $f non \Gamma e. L$

17 Si

(1) $f non \Gamma d$ tunc $d non$

(2) posito

(a) *f*

(b) $d non f$

(c) $d non \Gamma f L$

18

(1) Ens. 30. 6, 5. 2, 3, 5 Idem 30 Π 6, 5

(2) Ens *L*

20 $a \Pi b, erg. L$

21 *rationale*

(1) Si

(2) *a*

- (3) $a \sqcap$
 - (4) Axioma
 - (5) | AXIOMA *gestr.* | $a \sqcap a. L$
- 22 f. se. | PROPOSITIO *gestr.* | Si L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 145:

1–2 Ut . . . est *animal erg. L*

3 contra.

(1) Hi

(2) Si

(3) Hinc *L*

4 erit

(1) *d*

(2) $c \sqsupset d$ *L*

5 Si . . . *c non* $\sqsupset d$ *erg. L*

8 *b L* ändert Hrsg.

8 *sit*

(1) *corpus, tunc*

(2) *substantia, L*

13 Si

(1) $a \sqsupset b$ erit

(2) $a \text{ non } \sqsupset b$ *by L*

20

(1) Omnes Notiones sunt Trans-scendentes aut Praedicamentales. Praedicamentales sunt

(a) Res Transcendentes sunt Modi rerum.

(aa) Notiones transscendentes sunt

(bb) Modi habent alios modos, ut calor habet magnitudinem, magnitudo rationem, ratio analogiam;

| (b) Rerum Transcendentes sunt Modorum qui res non sunt

(aa) videntur enim

(bb) Quidam enim modi *erg.* |

(2) Prima *L*

20 humanas

(1) significantur

(2) repraesentantur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 146:

4 |et . . . inutilis erg. |

(1) Rem, seu Ens non est cur definiamus; sufficit generaliter cuivis A , B , quod alicujus propositionis su

(2) Aliquid est subjectum praedicatumve alicujus propositionis,

(a) |ut *gestr.* | A est B

(b) Esto: A est B

(3) Aliquid est subjectum praedicatumve alicujus

(4) Pleraeque L

5 calculi

(1) , ut aequipollentia sibi substit

(2) I^o ut L

18 f. abstractis.

(1) Si N non est A , et similiter si N non est B , item C , item D etc.

(a) dicitur Nihil.

(b) Et rursus si A non est N , si B

(2) Si N non

(3) Esto: L

21

(1) Prima propositio vera

| (2) Veritas primitiva erg. | absoluta AB est A , *animal rationale est animal*. Nam hanc quidem A est A nolo numerare. Prima consequentia | vera erg. |

(a) seu prima propositio condi

(b) seu prima veritas conditionalis.

(aa) Si AB est C tunc A est C

(bb) Si C est AB , tunc C est A .

(3) Veritas L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 147:

1 seu significatione *erg.* *L*

2 per postulatum 1 *erg.* *L*

4 *A*,

(1) si modo *AB* vocemus *C* quod licet per postulatum

(2) nimirum *L*

9 partim *erg.* per literas

(1) exceptis sequentibus vocabulis:

(a) *si*:

(b) *Est, non, si, tunc, ergo.*

(2) adhibitis . . . etc.

(a) nam si solis literis uterer, utique non intelligerem

(b) partim . . . et | *nunc erg.* | . . . *judico.* *L*

11 ut . . . *calidus, etc.* *erg.*

(1) Explicabo aliquo licebit sem

(2) 1^{mo} *L*

13 f. dicatur

(1) alicui esse aequipollens, eorum postea unum licebit in alterius locum substituere et viceversa

| (2) et si dicatur posse

(a) *substi*

(b) *unum*

(c) *substitui in alterius locum etiam hoc observ*

(3) *posse . . . mutuo. erg.* | *L*

16 significationem | aequipollentem *erg. u. gestr.* | , modo *L*

16 significationes,

(1) *quas*

(2) *antequam L*

18 *alia.*

(1) *Non non Est et Est aequipollent*

(2) *Тоѣ Non*

(3) *Usus particulae*

(4) *Significatio L*

19 ut

(1) *non-non et*

(2) *quoties L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 148:

1 Significatio

- (1) ver
- (2) particularum *si, tunc* et
- (3) particulae *L*

3 Aliquid |, item *B*; idem est si fuisset *A non est B gestr.* | Quid *L*

4 f. poterit

- (1) , quod: *Nihil non est aliquid et aliquid non est nihil*
- (a) sive
- (b) si
- (2) : Esto *L*

6 *Nihil*

- (1) quod consentit cum eo qu
- (2) . Huc *L*

9 poterunt.

- (1) Nam si dixissem
- (a) Ali
- (b) *si A est B*
- (2) Esto
- (3) Poterit *L*

10 esse

- (1) praed
- (2) subjectum
- (a) affirmativum
- (b) | affirmationis *erg.* | *L*

11 f. esse

- (1) negativum.
- (2) negationis.
- (a) AXIOMA
- (b) AXIOMATA seu PRIMAE
- (aa) VERITATES
- (bb) ENUNTIATIONES ABSOLUTAE *L*

13 *tunc* | et literarum *gestr.* | *L*

13 postul. 3) | *Si A est B tunc A est B. Si A non est B tunc A non est B. Si $\bar{s}i A est B tunc C est D tunc \bar{s}i A est B tunc C est D. Si $\bar{s}i A est B non ideo tunc C est D, tunc \bar{s}i A est B non ideo tunc C est D.$$* Et ita porro *gestr.* | *AB L*

14 hujusmodi

- (1) formulae compositae *AB.*
- (2) compositionis *L*

15 Hoc . . . *A,*

- (1) item quod est *B id*
- (2) itemque *B erg. L*

18 a

- (1) com
- (2) significatione *L*

20 *non.*

- (1) Si
- (2) | Siquidem *erg.* | *L*

21 *non ideo erg. L*

23 esse

- (1) Siquidem
- (2) | Esto *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 149:

1 et | *et streicht Hrsg.* | *A L*

1 *B*

(1) *tunc*

(2) *poni L*

2 CONSEQUENTIAE | *seu enuntia erg. u. gestr.* | *A L*

4 f. vel . . . *D. erg.*

(1) *A est C et B est C ergo AB est C.*

(2) *A est B ergo A est BY et BY est A* ponamus *Y est C* notionem *Y* quae ipsi *B* addita

(a) *facit*

(b) *aequipollet* notioni ipsius *A*, sed si jam *tunc* aequae late pateant ea notio erit *Ens*. Hinc demonstratur *A est B et B est C, ergo A est C, nam A est BY.*

(3) *A est B*

(a) *ergo*

(b) *B est C. Ergo A est C.*

(4) *B est C ergo AB est C.*

(5) *B es AC ergo B est*

(6) | *Omne erg.* | *A est C ergo* | *omne erg.* | *AB est C* est dictum de omni seu

(a) *natura*

| (b) *definitio*

(c) *pendet ex definitione*

(aa) *et p*

(bb) *subjecti erg.* | *propositionis universalis, ut quia genus seu quodlibet A est C etiam species seu AB sive aliquod A, sit C.*

(7) *A L*

8 *AB est A.*

(1) *Si omne A est B ergo quoddam A est B.*

(2) *Si quoddam A est B ergo quoddam A est B. Si omne A est B ergo omne A est B. Si omne A est B etiam quoddam A est B.*

(3) 3) *Si . . . C etiam A est B*

(a) *Si A est BC etiam A est B. Pendet ex natura praedicati. Si*

(b) *Propositionis L*

11 *haec*

(1) *natura est*

(2) *definitio L*

12 *dico*

(1) *Anim*

(2) *Omne L*

13 *Itaque*

(1) *ex definitione*

(2) *definitio L*

14 *Universalis*

(1) *dicit hanc d*

(2) *exprimit L*

14 *seu*

(1) *Omne A est B*

(2) *Omne L*

15 *A est B*

(1) *et*

(2) *Ergo*

(3) *etiam*

(a) *B*

(b) *A L*

15 f. *hinc*

- (1) 4) Si *omne A est B etiam quoddam A est B.*
(2) *consequentia: . . . A est C. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 150:

1–2 Nam

(1) si ex hypothesi A est BC

(2) $A \dots$ hypothesi L

3 Si | omne erg. | A est C

(1) ergo AB

(2) etiam | omne erg. | $AB L$

3 f. Nam | omne erg. | AB est A per prop. 2. | omne erg. | $A L$

5 f. Corollar. . . . si | omne erg. | $A \dots C$). erg. L

7 et | idem erg. | A est C etiam etiam | idem $A L$

9 nam

(1) si

(2) quia A est C

(a) etiam

(b) per L

19

(1) De propositionibus univ

(2) Propositio

(a) vera

(b) identica: a est a vel a est ab . Propositio vera: a est c si c est ab .

(3) Propositio |

(4) Propositio affirmativa

(5) Afirmatio erg. | L

20 dicere:

(1) Propositio

| (2) Propositio affirmativa

(3) Afirmatio erg. | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 151:

- 1 aliquando *erg. L*
2 *a est a.*
 (1) *Propositio*
 |(2) *Affirmatio erg. | L*
3 *c est d*
 (1) *posito esse c aequ. ab et d*
 (2) *posita propos*
 (3) *posito c L*
3 patet
 (1) *omnem veram revocari posse ad identicam, et ipsam identicam contineri sub vera*
 (2) *identicam L*
4 scilicet
 (1) *c est <->*
 (2) *pro c scriptum est a*
 (3) *loco L*
6 seu . . . sit animal *erg. L*
7 eo
 (1) *sermo ne<->*
 (2) *sermonem L*
7 esse
 (1) *<fido>*
 |(2) *nolo erg. | L*
8 etiam *erg. L*
8 esse.
 (1) *Definitio*
 (2) *Qui L*
9 f. quaerent.
 (1) *Ratio*
 (2) *Definitio*
 (a) *c est ab.*
 (b) *c aequ. ab*
 (3) *Definitio |est ab, si erg. | c aequipoll. ab.*
 |(4) *Definitio est ab posito c aequipoll. erg. u. gestr. | verbi gratia homo est animal*
 rationale. Quadratum est
 (a) *quadrilaterum rectan*
 (b) *aequilaterum rectangulum.*
 |(5) *Si . . . definitum*
 (a) *ab est*
 (b) *et . . . rectangulum.*
 (aa) *Terminus primus est qui*
 (bb) *Res simplex seu terminus primus, seu notio per se concepta*
 (cc) *Res per se concepta vel terminus primus, vel notio simplex est cujus nulla est*
 definitio seu quae resolvi non potest
 (dd) *Terminus . . . intelliget. erg. |*
 (aaa) *Requisitum est a, item b. si*
 (bbb) *Requisitum*
 (ccc) *Resolutio L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 152:

1 *a aequ. bcd.*

(1) Et quidem si termini *b, c, d* iterum resolvi possint fient multo plures:

(a) Exempli causa.

(aa) *Homo est*

(aaa) *animal*

(bbb) *substantia extensa rationalis.*

(ccc) *sentiens rational*

(bb) *Homo est*

(aaa) *vivum sentiens rationale. Vivum sentiens est animal*

(bbb) *organicum sentiens rationale. Organicum sentiens est animal*

(cc) *Homo est substantia sentiens conscia. Substantia sentiens est animal. Substantia conscia est*

(b) *Qua*

(c) Verbi gratia:

(aa) *Quadratum est planum quadrilaterum aequiangulum.*

(bb) *Homo est*

(aaa) *exte*

(bbb) *sen*

(ccc) *sensibile sentiens rationale.*

(2) Exempli *L*

3 quaelibet | duorum *gestr.* | terminorum combinatio

(1) tertium non

(2) reliquum *L*

4 haec:

(1) *An*

(2) *Homo L*

5 ad

(1) amussi

(2) calculum *L*

5 nam

(1) in

(a) *sub*

(b) *sentiente jam latet substantia, et*

(2) jam *L*

10 an

(1) res sit possibilis

(2) definitum *L*

11 est

(1) *aequilaterum*

| (2) *quadrilaterum erg. | rectangulum non est perfecta, quia dubitari potest an detur*

(3) *quadratum est streicht Hrsg. | planum L*

12 aequilatera *erg. L*

13 definias

(1) quadrilaterum aequiangulum

(2) figuram *L*

16 quanam

(1) utaris definitione, modo

(2) proprietate *L*

21 enim

(1) definitu

(2) subjectum *L*

22 *nb.*

(1) ubi patet etiam nonnunquam

- (2) Si L
- 23 $bcdefg$
- (1) sit bcd aequ. $l. ef$ aequ. g .
- (2) sit L
- 24 s ,
- (1) erit a aequ. sn
- (2) sitque
- (a) bcd
- (b) $bdg L$
- 24 v ,
- (1) fiet:
- (2) patet ex proprietate: definitione bcd
- (3) sintque L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 153:

3–4 demonstrari.

- (1) Requisite est quod ingreditur definitionem, ut
- (2) Requisite *L*

5 f. productum.

- (1) Causa est
- (2) Ratio *L*

8 est

- (1) cuius existentia
- (2) Res *L*

9 effectus

- (1) Simpliciter
- (2) Natura prius | *darüber: simpl erg. u. gestr.* | est
 - (a) cuius requisita conti
 - (b) quod aliqua tantum ex requisitis alterius habet, seu quod paucioribus indiget.
- (3) v.g.
 - (a) fur est causa paupertatis ejus cui furatur, nam ex quodam praedicato furis, v.g. quod
 - (b) miles *L*

10 seu

- (1) sequitur haec propo
- (2) ex *L*

11 *pauper.* | *Ergo gestr.* | in *L*

11 si

- (1) *a* est *p*
- (2) *a* *L*

12 effectus.

- (1) Videtur tamen plerumque desiderari ut
- (2) Sed *L*

13 et | *quia gestr.* | *e* *L*

13 erit

- (1) *ef*
- (2) causa *L*

16 irritat,

- (1) non qui
- (2) nam ex
 - (a) his omnibus
 - (b) hoc *L*

20 concurrat

- (1) Agere
- (2) Agit
- (3) Agens *L*

21 statu | *aliquo gestr.* | sequitur *L*

21 Patiens est

- (1) ex cuius statu
 - (a) *st*
 - (b) non sequitur *mu*
- (2) cuius *L*

25 f. praeterea

- (1) | *est m gestr.* | tunc
- (2) ponitur
 - (a) , tunc
 - (b) esse *m* tunc *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 154:

2 diversa.

- (1) Hinc
- (2) Seu si a est m , et m est a , erit
 - (a) a unum
 - (b) unum a , et unum m .
- (3) Scilicet L

4 f. a est b

- (1) . Si a est b etiam a
- (2) . Est propositio fundamentalis
 - (a) circa usum characterum hu
 - (b) hujus characteristicae
- (3) quia . . . characteristicae L

7 praedicati

- (1) est regula fundamen
- (2) seu L

8 quam

- (1) hoc
- (2) omne L

10 fundamentalis

- (1) Itaque hae tantum
 - (a) pro
 - (b) duae
 - (c) propositio
 - (d) <cons>
 - (e) pro
- (2) Una L

12 b .

- (1) Ergo
- (2) et L

14 propositio:

- (1) a est b
- (2) b L

14 propositio

- (1) b est c .
- (2) d est a .
- (3) d L

16 subjecti

- (1) , quia
- (2) At L

17 Simile . . . qualitas *erg.*

- (1) Simile est cujus diversitas probari aliqua ratione non potest.
- (2) Similia L

19 priori,

- (1) quatenus
- (2) seu
- (3) quatenus L

23 quatenus est c *erg.* L

23 per

- (1) abstractum
- (2) abstracti L

23 f. sed . . . aliter. *erg.* L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 155:

1 quod

(1) intelligi potest

(2) |per se *erg.* | memoria *L*

1 potest

(1) Itaque memoria retinere possumus calorem, frigus,

(a) nec

(b) sine externo adminiculo, seu quod

(2) Tantum

(3) Quantitas *L*

2 potest.

(1) Calorem

(2) Calid

(3) Ita *L*

3 At | Numerus, *gestr.* | magnitudo *L*

19 et

(1) ad intellec

(2) Spiritualibus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 156:

19 cogitandi |, ubi agitur de vera Characteristica, Cabbala, Algebra, Arte Combinatoria,

- (1) Lingua
- (2) Scriptura Naturae
- (3) Scriptura universalis, lingua naturae *gestr.* | *L*

20

- (1) Ars
- (2) Organon est ars juvandi rationem per imaginationem
- (3) Organon sive Ars magna cogitandi est ars juvandi cogitationem
 - (a) per co
 - (b) ipso cogitandi modo.
- (4) Cum max
- (5) Felicitas
 - (a) maxim
 - (b) hominis
 - (aa) maxima
 - (bb) | summa *erg.* | *L*

20 perfectione

- (1) <natu>
- (2) hominis
- (3) | ejus *erg.* |
 - (a) augenda
 - (b) quam *L*

20 aucta.

- (1) Perfectionum humanarum potissima est potentia cogitandi. Perfectionem autem augere, nihil aliud est quam potentiam juvare. Quemadmodum Morbus consistit in laesa
 - (a) sanitate
 - (b) | facultatis alicujus *erg.* | functione ita
 - (aa) perfectionis
 - (bb) Vigor seu
 - (aaa) poten
 - (bbb) perfectionis incrementum, quae est excellentior quidam
 - (aaaa) perfectio
 - (bbbb) sanitatis gradus

- (2) Perfectionis
- (3) Status perfe
- (4) Vigor *L*

21 perfectionis

- (1) crescentis
- (2) auctae *L*

22 enim

- (1) Vigor ea
- (2) perfectio *L*

23 f. in

- (1) facultatum
- (2) potentiarum seu facultatum
- (3) potentiae seu facultatis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 157:

- 1 cogitandi.
(1) Cogitationes juvantur multis modis
(2) Vis *L*
- 2 per
(1) corpora vel per alias cogitationes
(2) remedia *L*
- 2 corporis
(1) per corpora ut si remediis utamur
(2) vel *L*
- 3 corpora *erg.* quae . . . applicantur *erg.* quibus
(1) sensus discutitur, memoria
(2) torpor . . . imaginatio *L*
- 4 Sed . . . loci *erg.* *L*
- 7 si
(1) excogitari
(2) inveniri *L*
- 7 cogitationes
(1) , quibus
(2) paucae, *L*
- 8 paucis
(1) numerorum characteribus
(2) numeris . . . caeteri *L*
- 9 ordine
(1) nascuntur.
(2) derivari possunt. *L*
- 13 vel
(1) ad ea
(2) veniendum est
(3) cogitationes *L*
- 15 f. quod
(1) per aliud concipitur, in tantum concipitur in quantum
(a) aliud
(b) illud alterum concipitur et hoc rursum ita: ac proinde tum demum
(aa) incipi poterit
(bb) dicere nos
(cc) absolute ac sine conditione
(aaa) dici
(bbb) nos
(2) non . . . ipso *L*
- 18 f. incidemus.
(1) Exemplo
(2) Similitudine *L*
- 23 , seu . . . involvit *erg.* *L*
- 23 f. non
(1) per solum *b*, sed etiam aliquid aliud praeterea concipi;
(2) solum . . . involvere; *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 158:

1 concipiuntur,

(1) fieri tamen potest, ut pauca sint

(2) possibile . . . esse *L*

4 modo.

(1) Alphabetum cogitationum humanarum est catalogus eorum quae per se concipiuntur, et quorum combinatione caeterae ideae nostrae exurgunt.

(2) Fieri *L*

5 quod

(1) percipi

(2) per se

(a) percipitur,

(b) concipitur, *L*

15

(1) Mirabiles hujus expressionis

(2) Immensos . . . progressionis *L*

15 f. suffecerit

(1) hoc

(2) ostendere quam

| (3) annotare quam *erg.* |

(a) adm

(b) mirabili *L*

18 f. nihilo

(1) oriantur; ostendam tamen

(2) prodeant,

(a) possunt

(b) illud tamen sufficit assumi aliqua

(c) sufficit *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 159:

- 1 nostra
(1) dem
(2) perfecte *L*
- 7 Spiralem, |etiam *gestr.* |possibiles *L*
- 8 f. Quanquam
(1) posita linea recta,
(2) posito . . . et *L*
- 10 posito
(1) motu continuo et
(2) spatio *L*
- 10 de
(1) cont
(2) tribus *L*
- 11 videtur
(1) sequi ex
(2) pendere *L*
- 12 Geometria |per se *erg. u. gestr.* |ad *L*
- 14 quolibet
(1) as
(2) dato *L*
- 16 lineas
(1) , qualescunque
(2) . Quaecunque ideae
(3) . Quarum *L*
- 17 idearum
(1) cau
(2) definitiones
(a) causales
| (b) reales
(c) perfectas *erg.* | *L*
- 17 f. ostendentes)
(1) non habemus
(a) earum adhibebimus defi
(b) eas adhibebimus interim
(c) earum initio interim adhibebimus
(2) habere |ab initio *erg.* | . . . adhibebimus *L*
- 19 quas
(1) concipitur,
(2) concipi potest, *L*
- 21 ignem . . . possumus
(1) corpus
(2) vaporem . . . lucidum *erg. L*
- 22 constat
(1) huiusmodi conceptum esse possibilem,
(2) experimento . . . possibles, *L*
- 23 possumus
(1) ex
(2) ostendere
(a) ejus
(b) |eorum *erg.* |possibilitatem |ejus *streicht Hrsg.* |a *L*
- 24 causam. |Ignis est corpus calidum et lucidum. *erg. u. gestr.* |Sunt *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 160:

1 nominales

(1) , dantur tamen causales

(2) , possibles sunt tamen

(3) . Ita *L*

2 quid

(1) calor sit ⟨ho⟩

(2) caloris . . . significatur *L*

3 quam

(1) vel nomina aequipollentia in

(a) ipsius

(b) lingua ipsi nota nominando vel rem de qua agitur ostendendo

(2) vel . . . agitur

(a) ostendendo

(b) exhibendo . . . sensit. *L*

5 caloris

(1) dari

(2) aliquam *L*

22 numeris

(1) facilis

(2) semper

(a) so

(b) explorari *L*

23 per |circinum et *gestr.* |tentamenta. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 161:

14 y

(1) auroient travaillé

(2) travailleroient *L*

17 ensemble.

(1) Car premierement il faudroit

(2) Pour *L*

20 sera

(1) aussi

(2) asseurement *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 162:

8

- (1) Qua
- (2) Forma *L*

14 quibus

- (1) idem
- (2) unum *L*

17 quidem

- (1) , itaque
- (2) . Quantitas *L*

18 Quantitas

- (1) |est *streicht Hrsg.* | ex numero eorum
- (2) non *L*

22 quem *L ändert Hrsg.*

27 Quantitas

- (1) |est *streicht Hrsg.* |
 - (a) id quo
 - (b) ⟨in⟩ aliqu
 - (c) qu
- (2) servit *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 163:

- 4 cum
(1) re
(2) ipsa q
(3) ipsa quantitate
(4) ipso numero *L*
- 5 expressio
(1) talis, ut
(2) . Quantitas exhibet modum cognoscendi
(3) . Quantitas *L*
- 7 Seu . . . comparatio *erg. L*
- 8 partem,
(1) | seu *streich* *Hrsg.* | eadem
(2) discerni *L*
- 9 partes,
(1) idque per notam
(2) quantitas
(a) est mo
(b) dat
(c) | praebet *erg.* | *L*
- 10 intra aut *erg. l*
- 13 repetitione.
(1) Cong
(2) Ratio *L*
- 14 Cum
(1) ratio
(2) in *L*
- 15 hac
(1) ex
(2) definitione *L*
- 16 nisi
(1) progressionem in infinitum
(2) certa *L*
- 17 est
(1) ita similiter
(2) omnibus modis similiter positum esse.
(3) quoad *L*
- 19 communem
(1) non partem
(2) at partem *A* a pa
(3) at *L*
- 21
(1) Etiam qu
(2) Hinc in loco quae congruunt
(3) Ex *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 164:

- 1 motus et
(1) numeri congruere possunt,
(2) rationes *L*
- 1 et | et *streicht Hrsg.* | omnia *L*
- 2 possunt,
(1) quae solo loco et tempore differr
(2) etiam *L*
- 5 loco.
(1) Utile est
(a) conside
(b) definire potius
(2) Si definias *L*
- 6 quantitatem
(1) possibilitatem congruendi
(2) modum *L*
- 6 congruere
(1) | est *streicht Hrsg.* |,
(2) | potest *erg.* | *L*
- 12 est
(1) expressio
| (2) enumeratio
(3) designatio determinatio *erg.* | *L*
- 13 certis.
(1) Haec videtur optima definitio
(2) Certa autem res
(3) Vel *L*
- 14 certis,
(1) qua omnes rei partes
(a) ⟨a qu⟩
(b) secundum
(2) qua
(a) ⟨distin⟩
(b) dete
(c) totum *L*
- 15 aut . . . parte
(1) sui
| (2) ejus *erg.* | congruit *erg.* *L*
- 16 f. extrinsecae
(1) hoc modo.
(2) . Imo . . . assumto *L*
- 18 congruendi
(1) ita totum distinguens
(2) cum . . . totum *L*
- 21 si
(1) simul
(2) et
(3) pedibus et
(4) partem *L*
- 21 ex
(1) ligno
(2) orichalco *L*
- 23 et quoad
(1) pot

(2) rem

(3) id . . . agitur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 165:

17 comprehensiones

(1) pervenimus,

(2) pervenimus, *L*

18 f. est.

(1) Definitio

(2) Defin. 1 *L*

21 f. Defin. 2 . . . quam *A. erg.*

(1) Prop. 1

(2) Axiom. 1. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 166:

4-5 3.

(1) Prop. 2

(2) Axiom. 2 *L*

8 per prop. 1 *erg. L*

8 per prop. 2 *erg. L*

9 *D.*

(1) Prop. 3.

(2) Axiom. 3. *L*

10 f. Est . . . prioris. *erg. L*

16 (per . . . minoris) *erg. L*

19 f. posueramus.)

(1) Prop. 4

(2) Axiom. 4 *L*

23 sint *L ändert Hrsg.*

23 per

(1) praecedente

(2) axiom. *L*

27 f. *D.*

(1) Prop. 5

(2) Axiom. 5 *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 167:

4 majus

(1) : Hoc modo

(2) nec *L*

7 et

(1) *C* et *D* aeq

(2) *C L*

9 aequalia

(1) , erunt

(2) et *L*

14 recta

(1) est, quae ad punctum

(2) puncto | quolibet *erg.* | in ipsa sumto uniformiter procedit

(3) est, *L*

14 extremum

(1) uniformiter procedit

(2) similiter *L*

15 quae

(1) ab aliquo pun

(2) a *L*

15 procedit

(1) seu cujus partes quaelibet commune

(2) seu *L*

15 ex

(1) uno extremo sim

(2) extremo *L*

16 f. producat.

(1) Linea

(2) Arcus circuli est, qui

(3) Circularis *L*

18 f. producat.

(1) Planae

(a) eadem

(b) et superfi

(2) Superficie *L*

20 f. substituendo.

(1) Linea est in qua sumi possunt puncta quotcunque.

(2) Situs est

(3) Sita sunt quae sint diversa.

(4) Situm habent diversa

(a) quae una

(b) quorum una perceptio esse potest.

(aa) Cor

(bb) Extensio est

(cc) Extensum est, in quo plura situm habentia percipi possunt. Extensum absolutum est, in quo intelligi potest quicquid situm habet. Corpus est extensum finitum (Quoniam *L*

26 Et

(1) problemata

(2) quidem *L*

26 de

(1) Multiplicando

(2) aequalitate *L*

26 etc.

- (1) satis demonstravi
- (2) ni fallor, restat, ex
- (3) demonstrare L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 168:

2 sunt

(1) quae ita sita esse possunt ut homologae partes quaelibet

(2) quae similia sunt (seu omnis

(3) quae omnes partes habent

(a) homologas, et

(b) similes et eodem modo inter se invicem similiter positas. Id est sint

(aa) abc

| (bb) $a + b + c$ erg. | et

(aaa) def

| (bbb) $d + e + f$ erg. | congrua, necesse est ut partes a

(4) quae

(a) omnes

(aa) terminos habent respondentes

(bb) respondentes habent

(cc) partes h

(5) quae

(a) omnes partes partiumque terminos | *darüber*: responde *versehentlich nicht gestr.* |
habent simili-similiter

(aa) positos;

(bb) seu indiscernibiliter | *darüber*: quoad si *gestr.* | positos

(b) omnium L

3 positos erg. Hrsg. nach Variante

4 ut

(1) punctum quodlibet

(2) puncto L

4 alterius

(1) similite

(2) eodem L

9 nam

(1) si uni si

(2) etsi L

10 possint,

(1) tamen ex alio

(2) $ABCD$ L

12 quae

(1) ex

(2) nullo modo quoad situm discerni possunt

(3) simul L

13 f. Hinc . . . congruunt. erg. L

15 percepta

(1) quoad situm | partium erg. | discerni non possunt seu

(2) sine L

16 partium | cujusque erg. u. gestr. | discerni L

19 possunt.

(1) Quae congruere possunt

(2) Imo L

21 per

(1) numerum partium determinatis rebus congruentium

(2) numerum . . . rei

(a) omnium

(b) vel . . . rebus L

22 | Ita . . . congruentium. erg. Ita . . . congruant

(1) numero

(2) lateri quadrati, aliae *erg.* |

(a) Hinc duo cong

(b) Aequalia sunt quorum eadem est quantitas seu quae quoad quantitatem discerni non possunt.

(aa) Quae congruunt

(bb) Congrua sunt aequalia, nam congrua possunt congruere, quae possunt congruere possunt

(aaa) simul

(bbb) ita poni, ut postea simul quoad situm discerni non possint, sit jam alia res cui congruere possint partes unius, eo ipso etiam ei congruere possunt successive

(c) Aequalium *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 169:

- 1 potest,
(1) quo
(2) | per *versehendl. nicht gestr.* | congruentiarum
(3) per congruentiam
(a) totius rei
(b) omnium *L*
- 3 partium
(1) determinatae rei congruentium, ea res sit
(2) determinatis rebus congruentium
(a) , sint ergo duae res *a*, *b*,
(aa) et una ex h
(bb) quia congruunt, ergo datur numerus | omnium *erg.* | partium rei, *a* qui numerus est unitas, determinatis rebus, hoc loco rei *b* congruentium. Jam res *b* etiam sibi ipsi congruit, ergo etiam
(aaa) secundum
(bbb) numerus
(ccc) congruent
(cc) quia congruunt, ergo
(aaa) et earum partes congruunt,
(aaaa) ergo
(bbbb) nempe pars quaelibet rei *a* parti alicui rei *b*. Ponantur partes rei *b* esse res determinatae ergo exprimi poterit quantitas ipsius *a* per
(aaaaa) numerum
(bbbbb) congruitatem partium
(bbb) et quantitas ipsius *a* cognosci potest per congruitatem cum ipso *b*,
(aaaa) sed eodem *m*
(bbbb) ponendo *b* pro re determinata, sed *b* eodem modo congruit cum ipso *b*, seu secum ipso, quo *a* cum ipso congruit
(b) | , sint ergo duae res *a*, *b*, *versehentlich nicht gestr.* | Quae *L*
- 5 nam
(1) eodem modo
(2) cognoscitur
(3) cognoscuntur per
(4) ponatur *L*
- 6 cum
(1) eidem rei
(a) eodem
(b) congruant,
(2) unumquodque . . . congruat, *L*
- 7 cum certa re *erg. L*
- 8 Hic . . . congruunt. *erg. L*
- 12 modo
|(1)
(1) seu secundum aliquem numerum partium
(2) secundum . . . partiumque *erg.* | *L*
- 14 quae
(1) certo modo
(2) iisdem *L*
- 16 toti *erg. L*
- 16 nam
(1) nullus est
(2) neque *L*
- 18 congruunt.

- (1) Congruunt a, b
- (2) Sint termini $a b$
- (3) Sit
 - (a) figura
 - (b) extensum a, b
- (4) Quorum omnes termini congruunt ea congruunt. T
- (5) Quorum omnia congruunt quib
- (6) Extima sunt quibus
- (7) | Sese *erg.* | Attingentia L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 170:

- 2 sunt
 - (1) puncta quae
 - (2) in *L*
- 2 non
 - (1) solum
 - (2) alterius
 - (3) pu
 - (4) un
 - (5) solum *L*
- 3 possit.
 - (1) Sint
 - (a) duo *abc*
 - (b) duo extensa
 - (aa) *abc* et
 - (bb) in
 - (cc) determi
 - (2) Extensa determinantur per certa aliqua puncta et regulam
 - (a) pro *i*
 - (b) datam pro
 - (aa) de
 - (bb) inveniendis aliis quibuslibet
 - (3) Extensione
 - (4) Positione *erg.* | data sunt, quorum
 - (a) omnia puncta
 - | (b) punctum quodlibet *erg.* | ex reapse datis quibusdam
 - (5) Extensum non potest dignosci nisi per puncta e
 - (6) Extensum per extima
 - (a) cognosci potest.
 - (b) perfecte cognosci potest.
 - (7) Extensum
 - (a) per se
 - | (b) in se *erg.* | *L*
- 4 quo
 - (1) dignoscitur situs partium
 - (2) inveniri *L*
- 6 cognoscatur
 - (1) situs partium ambien
 - (2) ambitus *L*
- 9 puncto *L ändert Hrsg.*
- 10 in
 - (1) linea
 - (2) figuris *L*
- 11 superficierum
 - (1) intersectiones vel cont
 - (2) tactiones, *L*
- 12 extenso
 - (1) ut circumferentia circuli
 - (2) nullum *L*
- 12 in
 - (1) recta infinita vel in
 - (2) circumferentia *L*
- 14 solidi *erg.*
 - (1) puncta alia quaelibet determinantu

- (2) solidum *L*
- 15 puncta
 - (1) omnia
 - (a) intra solidum
 - (b) sua ⟨con⟩
 - (c) similiter s
 - (2) distingui *L*
- 17 Hinc
 - (1) ex ambitu determinato
 - (2) si *L*
- 18 sequitur
 - (1) quorum extrem
 - (2) solida *L*
- 18 congruit, |et tota *gestr.* | congruere *L*
- 18 ipsamet, |nam quia *gestr.* | puncta *L*
- 19 determinantur,
 - (1) adeoque
 - (2) |et *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 171:

- 2 omne
(1) praeter id quod in ambitu est
(2) intra *L*
- 3 modo
(1) a solidi partibus
(2) ubi
(3) a solidi partibus
(4) sol
(5) pa
(6) solidi *L*
- 3 est.
(1) Itaque si quis in centro
(2) Verbi *L*
- 7 scilicet,
(1) non potest similiter
(2) puncta *L*
- 8 se
(1) habent ad partes
(2) habet *L*
- 10 aut
(1) pl
(2) superficie *L*
- 12 discerni,
(1) vel nece
(2) ut *L*
- 15 cuius
(1) omnia
(2) puncta *L*
- 15 ex
(1) qui
(2) totidem *L*
- 17 puncta
(1) quotcunque ex paucis quibusdam datis
(2) quotcunque *L*
- 18 cuius
(1) omnia
(2) puncta *L*
- 21 per
(1) inf
(2) pauca *L*
- 22 punctis
(1) extremis | determinata est, *versehentlich nicht gestr.* |
(2) datis positione data est *L*
- 24 f. Hinc . . . est. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 172:

- 1 ut
 - (1) situm ad al
 - (2) his *L*
- 2 ad
 - (1) ipsa mutare non
 - (2) alia *L*
- 2 haec
 - (1) moveat
 - (2) quoque *L*
- 5 Brevius: . . . *AC. erg. L*
- 5 *BC,*
 - (1) determinatus est situs
 - (2) determinatum *L*
- 6 si quis attendat *erg. L*
- 6 imo congruunt *erg. L*
- 7 exprimi,
 - (1) determinati distantiam alicujus puncti a centro si
 - (2) si
 - (a) punctum a
 - (b) sint *L*
- 8 *AB,*
 - (1) *BD* detur *AD, CD*
 - (2) *BC, |AC, erg. | L*
- 8 indefinita
 - (1) *AB.*
 - (2) *AC. . . L*
- 9 *CB,*
 - (1) et hinc datur
 - (2) si hinc detur *L*
- 10 Datis
 - (1) *AB, AC*
 - (2) *AB, L*
- 12 restat
 - (1) dandum,
 - (2) |determinandum *erg. | L*
- 13 recta
 - (1) indefinita ab
 - (2) positione data *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 173:

- 7 perceptis
(1) appa
(2) hoc *L*
- 8 AC.
(1) Recta
(2) Cum *L*
- 9 habet
(1) salva | distantia *versehentlich nicht gestr.* | ab
(2) salvo situ cum *L*
- 10 recta.
(1) Situs est distantia
(2) Distantia est situs
(3) Seu *L*
- 10 et
(1) magnitudine
(2) | specie *erg.* | *L*
- 11 *B*
(1) positione datum est,
(a) erit (pu)
(b) erunt
(2) talem *L*
- 14 AC.
(1) Linea recta est,
(2) Notandum *L*
- 15 vel aequalitatem *erg. L*
- 18 f. rectae.
(1) Itaque
(2) Si
(3) Demonstrandum
(4) Imo *L*
- 21 alio.
(1) Si puncta
(2) Demonstrandum jam est
(3) Definita *L*
- 22 punctis | per se *erg. u. gestr.* | determinatur, *L*
- 23 Nulla . . . maxima. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 174:

- 1 etiam
 - (1) dista
 - (2) A
 - (3) rectas *L*
- 2 AC aequari rectae BC, ändert Hrsg.
 - (1) quia
 - (2) sint enim $AB + BC$ maj. quam AC
 - (3) Nam *L*
- 3 AB *L* ändert Hrsg.
- 5 fieri:
 - (1) Sit $AB + BC$
 - (2) Demonstrandum *L*
- 6 rectam.
 - (1) Via minima
 - (2) | Si *versehentlich nicht gestr.* |
 - (a) via per rectam
 - (b) | recta minima est, *versehentlich nicht gestr.* |
 - (3) Recta *L*
- 7 sine alia conditione
 - (1) dete
 - (2) adjecta *erg. L*
- 8 f. seu . . . immobilis *erg. L*
- 10 intelligitur
 - (1) quod
 - (a) sub iisdem conditionibus
 - (b) ex conditionibus propositis aequale
 - (2) cui *L*
- 11 alia
 - (1) exhibe
 - (2) construi *L*
- 12 unus
 - (1) inveniri
 - (2) | esse *erg.* | *L*
- 13 Datum . . . invariabile. *erg. L*
- 17 linea
 - (1) dari potest major
 - (2) inter *L*
- 17 ABC *erg. L*
- 20 puncta
 - (1) , alioqui
 - (2) . A *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 175:

1–2 Id est

(1) infinita

(2) quotcunque *erg.* | . . . data *erg.* *L*

3 est

(1) infinita

(2) | quotcunque *erg.* | *L*

4 et

(1) alia

(2) quorum nullum sit

(3) ex *L*

9 *C L ändert Hrsg.*

10 *D*

(1) tale

(2) poterit *L*

11 demonstratio.

(1) | Cum percipio *versehentlich nicht gestr.* | Situs duorum punctorum

(2) Situs *L*

12 est

(1) perceptio

(2) id quo percipi potest

(3) rei *L*

12 et

(1) ipsa percipi potest

(2) ipsam *L*

13 est,

(1) in quantum extens

(2) extensione *L*

14 praeterea *erg.* *L*

16 rectae

(1) singulatim consideratae differre possunt sola magnitudine

(2) sunt *L*

20 addatur.

(1) Possibile est data qualibet recta dari majorem minorem aequalem.

(2) Rectae pars recta est.

(3) Recta *L*

21 ea

(1) sumi possunt

(2) duo *L*

23 alterum *L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 176:

2 tendit

(1) per hoc prim

(2) in *L*

3 f. vocatur

(1) considerabis

(2) considerare poteris *L*

5 possunt.

(1) Si

(2) Positione datum est

(3) Situm

(a) est

(b) habet quod in extenso percipi potest.

(4) Positione datum est

(5) Situm . . . habet *L*

6 possumus | si velimus *gestr.* |, nulla *L*

8 seu

(1) quod ex iis quae

(2) in *L*

10 sciamus.

(1) Utimur

(2) Nam *L*

10 ut

(1) scia

(2) ad

(3) id *L*

12 progrediendi

(1) nu

(2) null

(3) id *L*

12 ut

(1) duo

(2) primum *L*

14 est

(1) cum facilius

(2) qui *L*

18 punctis,

(1) situm

(2) situs ei

(3) si *L*

19 potest.

(1) Situs puncti ad punctum datus intelligitur, si

(a) recta

| (b) linea *erg.* |

(aa) da

(bb) magnitudine et specie data sit cujus una extremitas sit unum punctum, altera alterum.

(2) Situs *L*

20 lineae interjectae *erg.* *L*

21 f. potest.

(1) Plaga

(2) Recta *L*

24 definitioni

(1) obstat, quod

- (2) extensionis *L*
- 26 quae
- (1) | statim *erg.* | percipi potest
- (2) duobus *L*
- 27 percipiuntur.
- (1) *Vi*
- (2) Imo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 177:

- 1 Linea
 - (1) non recta
 - (2) flexa
 - (a) cuius
 - (b) ad *L*
- 1 quam
 - (1) intelli
 - (2) percipiendam *L*
- 2 in ea *erg. L*
- 3 diversa
 - (1) similia
 - (2) percipi
 - (3) similia
 - (4) percipi *L*
- 4 sunt
 - (1) . Punctum es
 - (2) Situs est
 - (3) Situm habet quod in
 - (4) |, ea . . . dicuntur *erg. | . Punctum L*
- 5 f. habent.
 - (1) Extensa es
 - (2) Spatii *L*
- 8 causa
 - (1) albedo in lacte
 - (2) motus: *L*
- 9 tamen
 - (1) imaginatio
 - (2) imaginando *L*
- 14 sed
 - (1) non esse
 - (2) cur
 - (3) et *L*
- 16 ; nam . . . percipiuntur *erg. L*
- 19 f. possibilitatis.
 - (1) Line
 - (2) Si punctum
 - (3) Punctum *L*
- 23 punctum
 - (1) aliquod
 - | (2) quodlibet
 - (3) assumtum *erg. | L*
- 24 f. | Seu si *ABC* congruere
 - (1) potest *ADC*,
 - (a) et ideo *D* et *B* idem, erunt *A, B, C* in una recta
 - (b) posito
 - (2) non . . . diversa *erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 178:

1 *D*

(1) *coinc*

(2) *necessario L*

3 f. *est*

(1) *locus*

(a) *punctorum quotcunque,*

(b) *hujusmodi,*

(aa) *aut*

(bb) *ut paucis positione datis caetera etiam*

(2) *locus punctorum*

(a) *numero indefinitorum qui ex paucis*

(aa) *dati per certam regulam*

(bb) *positione datis per certam regulam inveniri possunt.*

| (b) *numeri utcunque magni*

(c) *numero . . . possunt erg. |*

(aa) *Puncta*

(bb) *seu L*

10 *Imo erg. L*

13 f. *respondent*

(1) *duobus aliorum locorum punctis*

(2) | *non nisi*

(3) *non trium sed erg. | duorum L*

17 *hoc*

(1) *difficile*

(2) *non L*

19 *punctorum*

(1) *quotcunque*

(2) *numero indefinitorum L*

20 *nisi*

(1) *certum*

(2) | *definitum erg. | L*

21 *numero erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 179:

5 sita *L ändert Hrsg.*

8 f. possunt.

(1) Punctum es

(2) Extens

(3) Spatium *L*

11 est

(1) id quod intelligi

(2) illa *L*

12 dicitur

(1) qualitas;

(2) | forma *erg.* | *L*

13 extensio

(1) , forma ista

(2) . Punctum est

(3) . Locus *L*

14 extensum

(1) extenso congruens ejusque s

(2) quod diversis

(3) in *L*

14 aliud

(1) consideratur

(2) quam *L*

17 Ita

(1) intelligimus | vel imaginamur

(2) imaginamur *erg.* | *L*

19 loca

(1) quadam

(2) determinen

(3) sint *L*

24 vel

(1) nullus

(2) nulla *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 180:

16–17 posse,

- (1) duae sunt proprietates
- (2) duae proprietates dantur
- (3) constat . . . proprietates *L*

18 Sic

- (1) facili
- (2) prior | et simplicior *erg.* | *L*

19 proprietas,

- (1) quod sinus est media proportionalis
- (2) | sinus *ändert Hrsgr.* | . . . proportionalem *L*

20 quam

- (1) rectarum se in circulo decussantium segmenta constituere rec
- (2) rectis . . . decussantibus *L*

25 demonstratur

- (1) circulum
- (2) circulos esse, ut quadrata diametrorum, quam
 - (a) circulum
 - (b) circulos esse
- (3) circulum in
 - (a) quovis
 - (b) | aliquo *erg.* |
 - (c) suo *L*

27 facile | ex causis *gestr.* | intelliguntur, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 181:

1 proinde

(1) Tempore

(2) | Natura *erg.* | *L*

2 intelligitur | a priori *gestr.* |. Ex *L*

5 arte

(1) natura

(2) | tempore *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 182:

11 April. . . . plag. 1. *erg. L*

13

(1) Cuilibet

(2) Regula

(a) Fundamental

(b) construendorum characterum *L*

16 numerum

(1) compositum

(2) productum *L*

21 f. sequentes

(1) , quibus tota Logica communis, quoad propositio

(2) , harum propositionibus

(3) Si numerus

(4) Si *L*

23 numerus . . . *hominis erg. L*

23 vero *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 183:

- 1 vera,
(1) necesse est ut numerus subjecti atque n
(2) sufficit *L*
- 4 neque
(1) sub
(2) numerus *L*
- 7 ut
(1) subjectum
(2) numerus *L*
- 9 categoricarum *erg. L*
- 12 de
(1) formis propositionum et syllogismorum categoricorum
(2) forma . . . syllogismorum *L*
- 15 numeris
(1) examinabitur
(a) an
(b) sub
(c) tum
(2) examinabuntur *L*
- 17 quomodo
(1) hinc demonstrari possit
(2) statim *L*
- 18 possint
(1) regulae
(2) omnes *erg. | L*
- 18 qui desiderantur *erg. L*
- 19 singularum *erg. L*
- 20 calculamus
(1) numeris ignotis;
(2) circa . . . designant *L*
- 22 Itaque
(1) mirificus est vel
(2) tanta *L*
- 23 ejus
(1) totius
(2) novam *L*
- 24 scientias
(1) augere
(2) incredibili *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 184:

- 2 autem
(1) signis
(2) vel *L*
- 4 qui
(1) prodire debent illis divisionibus significabimus per literas Alphabeti posteriores
(2) illis . . . Alphabeti
(a) minusculas
(b) majusculas
(c) minusculas *L*
- 5 f. procedit,
(1) sed manet fractio
(2) | seu fractio
(a) est
(b) in . . . transit *erg.* | tunc *L*
- 8 seu *H* aequ. *rA* *erg.* *L*
- 9 modus
(1) faciendi aequationem
(2) mutandi *L*
- 10 dividamus
(1) subjectum per praedicatum
(2) numerum . . . praedicati *L*
- 10 cuidam
(1) quantitati
(2) rei
(3) numero *L*
- 11 ponamus.
(1) Contra ad mutandam aequationem in Universalem affirmativam, multiplicemus cum possumus eligere quem nam terminum velimus fieri subjectum et quem nam velimus esse praedicatum. Itaque si
(2) Sit
(3) Sit propositio
(a) universa
(b) particularis *L*
- 12 vel
(1) $\blacksquare + 3 \blacksquare \frac{A}{H}$ aequ.
(2) $\frac{H}{A} L$
- 13 contra
(1) : non autem esse definitum, vi formae,
(2) (nisi . . . numeri *L*
- 14 *A* . . . universalis *erg.* *L*
- 17 et perfectius *erg.* *L*
- 18 id . . . $\blacksquare + 3 \blacksquare \frac{x}{w}$ *erg.*
(1) Patet
(2) Nempe, *L*
- 25 $\frac{w}{x}$.
(1) Item per aequ. (3) fiet 8) $\blacksquare + 3 \blacksquare \frac{u-n}{u+n}$ aequ. $\frac{u}{w}$, id est
(a) differentia | unius *erg.* | numeri ex illis qui fractus an integer sit incertum est, est ad
(b) differentia inter unitatem et numerum.
(2) Ex *aequ.* 3 fieri potest haec:
(3) Sit *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 185:

- 1 $\frac{q}{z}$
 (1) et $\frac{q}{z} + 3 \frac{L}{H}$ aequ.
 (2) Posito $\frac{q}{z} + 3 \frac{L}{H}$ esse fractionem non reducibilem et *erg.* | tam q quam z esse numeros integros unitate majores, fractiones unitate majores, unde statim patet, etiam fore $\frac{q}{z} + 3 \frac{L}{H}$ aequ. $\frac{z}{q}$, unde fractionem irreducibilem, adeoque $\frac{q}{z} + 3 \frac{L}{H}$ neque
 (3) Posito . . . integrum L
- 2 numeros *erg.* L
- 3 zH . . . experimentur *erg.* L
- 5 scribatur
 (1) eodem modo $\frac{q}{z} + 3 \frac{H}{L}$ aequ. HL
 (2) *qu.* L
- 6 Posito | saltem *gestr.* | $\frac{q}{z} + 3 \frac{v}{r} L$
- 8 exhibebimus:
 (1) *Omn.* H est A idem es quod H aequ. rA , posito r esse integrum. *Quodd.* A est H idem quod
 (2) *Omn.* L
- 9 rA | posito numerum termini r esse integrum *gestr.* | *Qu.* L
- 11 posito
 (1) alterutrum numerorum diversarum aequationum et literarum esse unitatem
 (2) aliquem . . . unitatem L
- 13 horum
 (1) literarum
 (2) | numerorum *erg.* | L
- 14 saltem *erg.* L
- 16 N^o 1. . . . 1679 *erg.* L
- 18 categorica,
 (1) subjectum
 (2) tam subjectum quam praedicatum exprimemus numeros
 (3) | tam *erg.* | L
- 18 quadam,
 (1) et rationum
 (2) exempli L
- 21 simplicissimis
 (1) terminis
 (2) | numeris *erg.* | L
- 22 adeoque . . . ad 3 *erg.* L
- 22 simplicissimis
 (1) terminis
 (2) | numeris *erg.* | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 186:

- 1 simplicissimis
 (1) terminis
 (2) | numeris *erg.* | *L*
- 2 simplicissimos
 (1) terminos
 (2) | numeros *erg.* | *L*
- 2 esse
 (1) *m, n*
 (2) *vr, L*
- 2 *m* ad *n* *L* ändert *Hrsgr.*
 (1) Hinc fiet: $\frac{H}{A}$ aequ. $\frac{m}{n}$ adeoque et $\frac{A}{H}$ aequ. $\frac{n}{m}$. Itaque
 (a) praedicati
 (b) subjectum
 (c) subjecti *H* per praedicatum *A* procedit exacte seu si $\frac{m}{n}$ ad simplicissimos terminos redacta $\frac{m}{n}$ (ex. gr. $\frac{3}{1}$ vel $\frac{3}{2}$)
 (2) Hinc . . . gr. $\frac{3}{1}$) *L*
- 4 simplicissimos
 (1) terminos
 (2) | numeros *erg.* | *L*
- 5 numeros *erg. L*
- 6 f. communibus
 (1) ut si ab auro et Hydrargyro communia abjicias, restabit in illo
 (2) . Ex *L*
- 8 simplicissimos
 (1) terminos
 (2) | numeros *erg.* | *L*
- 10 in simplicissimis
 (1) terminis
 (2) numeris *erg.* | constituta *erg.*
 (a) $\blacksquare+3\blacksquare\frac{m}{n}$
 (b) $\frac{r}{v}$
 (aa) (vel $\blacksquare+3\blacksquare\frac{5}{2}$)
 (bb) (ex. gr. $\blacksquare+3\blacksquare\frac{5}{2}$) *L*
- 13 f. dividi
 (1) potest praedicatum per subjectum tunc
 (a) in fractione
 (b) fractio terminis dabit $\blacksquare+3\blacksquare\frac{n}{m}$
 (2) exacte . . . terminis *L*
- 15 sin
 (1) minus habebit unitate
 (2) divisio *L*
- 16 f. Eadem . . . si
 (1) termini sint *H*
 (2) numeri . . . eorum
 (a) in terminis simplicissimis
 (b) simplicissime . . . *r, y* *erg. L*
- 19 solis
 (1) horum
 (2) numerorum . . . experimentium *L*
- 20 ad . . . minimos *erg. L*
- 21 Terminos
 (1) sufficere ad aequationes
 (a) | ita *erg.* | constituendas, ut

- (*b*) constituendas hujusmodi, quae sequantur ex propositionibus et ex quibus propositiones vicissim sequantur.
- (2) experimentium . . . constituendas *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 187:

1 Nam *erg. L*

2 non potest

(1) oritur tal

(2) eo qui requiritur,

(3) certo aliquo modo *L*

16

(1) Ex hujus tabula

(2) Ex *L*

17 affirmativam,

(1) item

(2) et similiter *L*

19 in . . . designatus *erg. L*

23 in . . . manentibus *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 188:

- 2 conditionibus
(1) ejus non exprimitur
(2) | earum *erg.* | *L*
- 4 itaque
(1) uterque mutati
(2) nihil *L*
- 8 ostendimus
(1) simpli
(2) literis
(a) tam
(b) etiam *L*
- 9 ex
(1) ipso literarum
(2) ipsis literis
(a) obtutu judicari possit
(b) dijudicari *L*
- 9 majores
(1) an minores unitate;
(2) unitate an ei aequales *L*
- 10 fine
(1) literas quae certo sunt aequales unitati exprimemus per *r*, *v*, literas quae certo
(2) numeros . . . necessario *L*
- 11 f. per
(1) literam
(a) communem
(b) graecam
(c) latinam, literas denique quae an majores sint unitate an ei aequales incertum est, exprimemus per literam
(aa) graecam, hoc tantum observato, ut duae literae *gr*
(bb) latinam
(2) literas
(a) Hebraicas
(b) graecas:
(3) aliquos numeros
(4) literas . . . latinam *L*
- 14 exprimemus per
(1) literam Hebraicam;
(2) literas
(a) graecas quidem sed
(aa) *he*
(bb) praefixa litera Hebraica exponente quodam affectas
(b) latinas,
(aa) exponente quodam literae latinae
(bb) exponentibus . . . affectas, *L*
- 15 ut
(1) duae literae
(2) duo numeri *L*
- 16 per
(1) duas | literas *erg.* | graecas sibi proximas.
| (2) easdem
(a) num
(b) literas sed diversis characteribus affectas. Nam
(3) graecam literam sed diversis characteribus affectam. Nam

- (4) easdem . . . affectas, | sed . . . Affirm. *erg.* | Et . . . numero. *erg.* | *L*
- 18 significet 0,
- (1) litera
 - (2) numerus *L*
- 18 sit 1,
- (1) litera manet qualis est
 - (2) manet numerus aeq
 - (3) potentia *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 189:

4 *H*

(1) vH aequ. ρA

(2) $v^\lambda H L$

7 demonstrabimus

(1) propositiones conse

(2) regulas *L*

11 affirmativa *L* *ändert Hrsg.*

13

(1) Regulae Calculi. Pro calculo autem ex his

(a) deducto

(b) ducendo id observandum erit (I) ut litera graeca | vel latina per graecam exponentem affecta *erg.* | habeatur pro litera latina simplici ubi id utile est. Nam litera latina simplex hoc significat nihil referre an graecam id est quantitatem majorem unitate. Itaque significationes literarum hae erunt:

(2) | Itaque

(3) Pro . . . observationes *L*

17 Litera

(1) graeca ex exponente signi potestatis alterius literae constituens significat vel z id est

(a) vel nihil vel unitatem.

(b) Nullum sive Zero vel unitatem. Si sin

(2) latina . . . unitate *L*

18 IV.

(1) Imo

(2) Quando duae literae graecae exponentem constituentes ordine alphabeti sibi proximae sunt, tunc invicem alternant, ita ut una existente unitate altera sit 1.

(3) Quando . . . tunc

(a) significationes

(b) numeri . . . deducti. *L*

20 deducti.

(1) V. Ex observ.

(a) III.

| (b) IV. *erg.* | sequitur

(aa) literam graecam (ex iis quae alternant seu sibi proximae sunt ordine Alphabeti) unam

(bb) literas latinas quarum exponentes graeci sibi proximi sunt in ordine alphabeti seu alternant (id est ut unus 0 alter 1) valeat etiam alternare, ita ut una ex ipsis (cujus exponens 0) significet unitatem, et tunc altera (cujus exponens tunc valet 1) significet semetipsam omissio exponente. Nam v^λ valet 1, si λ valet 0, et v^λ valet v si λ valet 1, ut ex geometrica progressionem constat. VI. Hinc quaevis unitas imo quivis numerus major | minorve *gestr.* | unitate aut ei aequalis per ejusmodi literam exponente affectam exprimi

(aaa) Itaque pro litera aliqua vel latina | simpli *erg. u. gestr.* | vel graeca quacunque substitui potest ejusmodi litera latina exponente affecta

(aaaa) . Nam

(bbbb) , servatis omnibus conditionibus

(bbb) Hinc si duae sint literae latinae

(aaaa) sing

(bbbb) indiffe

(ccc) minusculae nullo exponente affectae potest uni earum dari unus ex duobus exponentibus alternantibus alteri alter. Nam latinae quaelibet majores an aequales sint unitati, nihil refert. | VIII. *gestr.* | Eandem ob causam pro qualibet

(aaaaa) graeca communi seu extra exponentem posita substitui potest latina.

| (bbbbb) litera latina substitui potest graeca communis extra exponentem posita *erg.* |

- (a) . Nam graeca aliqua indeterminata
 - (b) | nunc primum *erg.* | pro arbitrio assumta
 - (aa) indeterminata.
 - (bb) nondumque determinata. | Nam quia latina *erg. u. gestr.* |
 - (aaa) IX.
 - | (bbb) VIII. *erg.* | Generaliter
- (2) V. Literae . . . VI. Generaliter *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 190:

1 N° 1. . . . 1679 *erg. L*

6 unitate . . . aequalem *erg. L*

7 potest.

(1) IX. Literae majusculae numeros terminorum ex propositione quadam

(a) cate

(b) sum

(c) Categorica

(aa) data

(bb) sumtorum significant.

(2) Ex *L*

8 IV.

(1) IX.

(2) V. *L*

9 Ratio . . . 1. *erg.*

(1) Caetera explicationis causa adjectae sunt.

(2) His *L*

11 generales,

(1) intelligo tamen per ipsas

(2) adhibui *L*

13 Itaque

(1) ut retinerem literas

(2) confugiendum *L*

14 qui

(1) nihil turbant quod sic ostendo. Quandocu

(2) aequalitatem *L*

30 f. (Fit . . . ante.) *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 191:

5 sequentes.

(1) Observationes

| (2) Canones

(3) Observationes *erg.* | circa significationem Literarum. I. Litera Majuscula significat

(4) Observationes vel Canones. *L*

6 Litera | latina *erg. u. gestr.* | Majuscula *L*

7 propositionis

(1) de qua agitur

(2) adhibitae *L*

8 Litera | latina *gestr.* | Minuscula *L*

9 f. quem . . . coefficientem *erg. L*

11 f. alterius

(1) est major

(2) continet . . . divisorem *L*

16 illi

(1) exprimunt

(a) minimam

| (b) in minimis *erg.* | rationem duarum

(2) qui *L*

17 crucem.

(1) Quae omnia e

(2) Simplicissimi *L*

19 consideranti.

(1) Hi

(a) ergo numeri

(b) majusculi aliquando si

(c) latini minusculi significabunt

(2) III. *L*

24 subjecti,

(1) debet esse vel an

(2) erit *L*

28 id . . . adducimus *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 192:

- 2 prodit
 - (1) ducendo num
 - (2) multiplicando *L*
- 2 *animalis L ändert Hrsg.*
- 13 (in . . . post) *erg. L*
- 16 aliquo
 - (1) *graec*
 - (2) *qui L*
- 20 unitas;
 - (1) *altera*
 - (2) *et alteruter L*
- 21 *duabus erg. L*
- 30 adhibere
 - (1) *licebit*
 - (2) *placuit L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 193:

3 ad

(1) exempla rem declaranda

(2) literas . . . declarantibus *L*

7 adhibitis.

| (1) Quod vel in scribendo

(2) Quorum . . . prodeat. *erg.* |

(a) Nam certas

(b) Certas *L*

8 hoc

(1) aequationum

(2) aequationis *L*

10 quod

(1) contra

(2) parum *L*

25 *Unter 11: quat. veritat. gestr. L*

28 *h L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 194:

4

(1) *Omnis*

(2) *Quid. L*

7 *Quid.*

(1) *M*

(2) *S L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 195:

12 April. . . . plag. 1. *erg. L*

13 Calculi

(1) Univ

(2) Logici

(3) 1) *L*

14 Itaque . . . *est credens. erg. L*

15 dicitur

(1) *Petrus amat*

(a) non erit

(b) terminus erit non *amat*, sed *amans*, idem est ac si dixissem *Petrus*

| (2) *Deus vivit erg. |*

(3) *sapiens L*

17 f. 2)

(1) Propositionem hic intelligo categoricam

(2) Propositiones . . . categoricas,

(a) etsi facile hinc progredi ad alias licebit, ut modales, hypotheticas, disjunctivas, etc.

| (b) cum . . . exprimo,

(aa) et hinc

(bb) sunt autem categoricae

(cc) est autem | categoricae *L ändert Hrsg. | . . . A non est B,*

(aaa) signo tantum variato

(bbb) seu . . . particularis de

(aaaa) quovis

(bbbb) quodam. *erg. | L*

22 adhibeatur

(1) inter calculandum

(2) in calculando *L*

23 Numeros . . . esse. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 196:

- 1 numeros *L ändert Hrsg.*
4 inveniendi
 (1) sive constare
 (2) numeros *L*
4 unica *erg. L*
5 in casu recto *erg. L*
6 ex
 (1) numeris |char *erg.* |
 (2) terminorum
 (a) qui dati conceptum
 (b) termini *L*
8 Verbi . . . ponderosissimum) *erg. L*
9 2
 |(1)
 (1) (vel 3) num
 (2) (*m* ut 3) *erg.* | *L*
10 (*p* ut 5) *erg. L*
11 f. (et . . . 15) *erg. L*
13 ut . . . *s*), *erg. L*
13 aut
 (1) de numeris non constat
 (2) numeri *L*
14 non
 (1) eos in specie
 (2) speciatim *L*
15 Quemadmodum . . . explicabo. *erg. L*
16 exemplis
 (1) ostendere
 (2) possumus *L*
17 singulis
 (1) probare
 (2) praestare *L*
18 f. mundi
 |(1)
 (1) characteristicae
 (a) huic
 (b) nos
 (2) calculo . . . comprehendendas *erg.* | *L*
21 , sive . . . definitionem *erg. L*
22 termini
 (1) componentes
 (2) quorum *L*
23 habemus.
 (1) Quare quascunque res possumus ab aliis quibuslibet per requisita quaedam discernere.
 (2) Possumus *L*
23 requisita | in genere, exempli gratia lucis *erg. u. gestr.* |, et *L*
24 aliquem
 (1) primum,
 (2) primitivum, *L*
26 poterimus,
 (1) quae sine rei,
 (a) hujus
 (b) cuius requisita

(2) quae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 197:

- 1–4 | Sic . . . demonstrationibus | sed . . . assumpta *erg.* | ; . . . minimam. *erg.* |
(1) Itaque si non omnia
(2) Certe
(3) Itaque . . . attamen *L*
- 5 definitionibus
(1) aut
(a) ax
(b) hypo
(c) axioma
(2) et axiomatibus *L*
- 6 nostra,
(1) quod quae illi
(2) ut . . . an
(a) verae
(b) sint probatae
(aa) licet probationem ips
(bb) et . . . summo *L*
- 8 methodo,
(1) et ex veris
(2) eaque *L*
- 9 f. demus,
| (1)
(1) et quae vix multi annorum millenarii alias dedissent,
(2) ac . . . exhibere
(a) poterimus
(b) valeamus. *erg.* | *L*
- 11 7)
(1) Per Literas Majusculas designabimus numeros
(a) eorum te
(b) characteristicos Terminorum qui ingrediuntur in
(aa) Propositionem
(bb) Propositiones quibus utimur.
(2) Sequitur jam ex regula nostra
(3) Ut *L*
- 12 affirmativam *erg.* universalem *erg.* *L*
- 13 in . . . loquar *erg.* *L*
- 14 f. praedicatum
(1) dicatur inesse subjecto | in aliquo casu seu in aliquo exemplo *erg.* | seu ut subjectum dicatur continere praedicatum: hoc est ut notio subjecti involvat notionem praedicati. Itaque cum dico:
(a) *Omnis pius est felix*
(b) *Omne aurum est metallum*
(c) *Omnis homo est animal*, nihil aliud volo quam in notione hominis contineri notionem animalis. Id est
(aa) qui
(bb) cum qui perfe
(2) | dicatur inesse subjecto
| (a) vel praedicatum dicatur
(b) vel in subjecto contineri eoque *erg.* | . . . praedicati
(aa) in casu recto, de
(aaa) quibus
(bbb) | quo casu *erg.* | hoc loco semper loquor,
(bb) ac . . . metalli *erg.* in . . . ponderosissimum. *erg.* | Et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 198:

4 involvi

- (1) . Cum dico quod
- (2) . Idem locum habet in propositione universali affirmativa. Exempli causa
 - (a) *quidam*
 - (b) *quoddam animal est homo*; id est quoddam animal (exempli causa Petrus, Paulus) ejus naturae est ut naturam hominis involvat.
- (3) in . . . affirmativa
 - (a) quibusdam mutatis
 - (b) si scilicet subjecto adjicias
 - (c) . Exempli . . . |cum addito seu speciale *erg.* | . . . continere praedicatum
 - (aa) ita *aurum* absolute su
 - (bb) ita auri notio . . . *ponderosissimum*, |sed . . . succedere *erg.* | . . . particulare: *quoddam*
 - (aaa) *aurum*
 - (bbb) *metallum*,
 - (aaaa) ut appareat aliquid ad naturam
 - (bbbb) est . . . se. *erg.* *L*

7 Hungarici *erg.* *L*

13 succedere.

- (1) Sed
- (2) Ita *L*

18 negativae

- (1) nihil aliud quam
- (2) tantum *L*

20 f. dico

- (1) *quidam homo non est*
- (2) *quoddam animal non est homo*, nihil aliud volo, quam hoc: falsam esse hanc propositionem *Omne animal est homo*
- (3) *quoddam*
 - (a) *metallum*
 - (b) *argentum . . . est L*

24 ut ipsi vocant *erg.* *L*

25 autem

- (1) Particularis negativa
- (2) Universalis
 - (a) nihil aliud quam
 - (b) negativa | tantum *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 199:

3 Propositione

(1) affirmativa manifestum est terminos

(a) vel aequae late patere, vel alterum altero esse angustiolem. | vel unum tantum continere quantum alterum, vel unum plus altero minusve continere. *erg.* |

(aa) Ita

(bb) Si aequae late patent, propositio fit reciproca, ita ut semper praedicatum substitui possit in locum

| (b) differre ut ita dicam, extensione, id est vel unius notionem tantum continere quantum alterius, vel

(aa) unius

(bb) unam plus altera minusve continere. *erg.* |

(2) categorica . . . quilibet termini

(a) secundum ipsum

(aa) differunt

(bb) | sive *erg.* | contineri aut non contineri

| (b) quatenus . . . dicuntur *erg.* | . . . | tunc vel unus . . . est, vel *erg.* | . . . | (quod . . . sit) *erg.* | . . . explicabimus. *L*

9 10) . . . coincidentes. *erg. L*

10 trianguli

(1) aequae late patere

(2) coincidit *L*

11 altera,

(1) et si quis perfecte

(2) tametsi . . . quis *L*

12 idem.

(1) Itaque et numeri eorum characteristici coincident

(a) exempli causa

(b) quemadmodum coincidunt bis sex et ter quatuor, tametsi diversae sint expressiones rei ejusdem.

(2) Ita *L*

13 *inter metalla erg. L*

14 *inter metalla erg. L*

14 coincidunt;

(1) nam liquidum ponderosissimum

(2) ut *L*

15 et

(1) metallu

(2) Hydrargyrum;

(3) argentum *L*

16 f. Sed hoc obiter. *erg.*

(1) Notio vero

(2) 11) . . . Species

(a) . Ex quibus notio

(b) , quae quoad notiones,

(aa) spectant

(bb) differunt ut pars et totum, nam notio g

(cc) seu . . . ita ut

(aaa) sp

(bbb) generis . . . differentia.

(aaaa) Si vero non

(bbbb) Exempli causa notio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 200:

- 1 ut
(1) latius et angustius, nam aurum
(a) pr
(b) continet
(2) majus et minus;
(3) pars et totum *L*
- 2 notio *erg. L*
- 4 12) *erg. L*
- 4 sed
(1) exempla
(2) species
(3) exempla *L*
- 5 universalibus
(1) subjectis.
(2) subjecta. Itaque
(a) *aurum* appellant latius
(b) *metallum . . . auro, L*
- 6 f. *aurum*
(1) . Ego vero
(2) et . . . | tantum *erg.* | . . . Itaque *erg.* | dico
(a) *met*
(b) *aurum* majus
(aa) sive aequ
(bb) *metallo L*
- 16 consideranti.
(1) Et
(2) Cum ergo notio unius termini cujusdam plus continet quam notio alterius, sequitur ex iis quae supra posuimus artic. 8.
(3) 13) *L*
- 17 appellantur Disparata, et *erg. L*
- 19 genere,
(1) itaque
(2) quos *L*
- 19 Conspecies,
(1) plus autem
(2) ut *L*
- 20 animalis
(1) natu
(2) conceptum *L*
- 21 communem . . . conceptum *erg. L*
- 22 prout
(1) species
(2) genus *L*
- 22 earum *ändert Hrsg.*
(1) magis minusve
(2) minus *L*
- 23 remotum,
(1) parum
(2) | tunc *erg.* | exiguum *erg.* | *L*
- 24 f. gratia
(1) sub
(2) substantia dicemus
(3) res toto genere differre,

- (4) aliquas . . . differre, *L*
26 remotum
(1) , nam praeter ea quae omnibus substantiis nobis
(2) . Unde *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 201:

- 1 comparatione | seu relatione ad distantiam a genere *gestr.* | pendere.
(1) Nobis autem sufficit duas res nihil habere commune, ex illis quibusdam notionibus certis a nobis
(a) assumtis
(b) designatis, etsi fo
(2) Nobis *L*
- 5 diximus
(1) quando terminus continet
(a) terminum
| (b) terminos quosdam *erg.* | tunc
(aa) notionem
(bb) termini
(2) Numerum produci
(3) | artic. 4. *erg.* | *L*
- 6 id . . . continetur, *erg. L*
- 7 characteristicum *L*
- 8 constituentis,
(1) seu ejus
(2) concurrere | per multiplicationem *erg.* | *L*
- 10 termini
(1) constituentis qui alteri inest,
(2) constituendi *L*
- 11 gratia,
(1) *Animal* concurrat ad co
(2) notio *L*
- 15 (sive 6) *erg. L*
- 17 *h et ar erg. L*
- 21 quia
(1) aequales
(2) sunt *L*
- 23 dividi,
(1) id est
(2) quod *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 202:

1 April. . . . plag. 2. *erg. L*

2 *quinam*

(1) *termini in se invicem non contineantur.*

(2) *terminus in alio non contineatur.*

(3) *terminus . . . contineat. L*

3 f. *utrum*

(1) *alterius*

(2) *Numerus unius exacte dividi possit per Numerum alterius*

(3) *Numerus hujus . . . illius. | Nam *erg. u. gestr.* | Exempli *L**

5 *hominis*

(1) *sit 6, Metalli vero sit 20*

(2) *fingatur L*

7 *an*

(1) *avarus ne sit 15*

(2) *in notione ejus qui*

(a) *vilia vendit*

(b) *veste detrita*

(c) *vestem detritam vendit contineatur notio avari*

(d) *qui est justus contineatur notio sapientis*

(e) *qui L*

10 *aliquid*

(1) *praeter*

(2) *requiri*

(a) *quod ad justiti*

(b) *ad L*

12 *habitum*

(1) *quamvis*

(2) *etiam sine scientia*

(3) *etiamsi L*

13 *minimum erg. L*

16 *subjecti*

(1) *in se continet notionem praedicati absolute sumta*

(2) *in se*

(3) *absolute L*

17 *praedicati.*

(1) *Homo scilicet est ani*

(2) *Aurum scilicet est metallum,*

(3) *Omne L*

18 *notione*

(1) *auri*

(2) *generali*

(a) *seu*

(aa) *abs*

(bb) *indefin*

(b) *auri . . . spectata L*

20 *homogeneum,*

(1) *esse in igne liquidum*

(2) *|opacum, erg. | posse esse*

(a) *saltem in igne satis for*

(b) *|liquidum *versehentlich nicht gestr.* in igne saltem satis forti, suffi*

(3) *in . . . liquidum, et*

(a) *in hoc*

(b) *tunc L*

20 *res*

- (1) reliquas
- (2) alterius generis *L*
- 21 f. Quemadmodum . . . articulo 7. *erg. L*
- 23 nam dubitari potest *erg. L*
- 24 sit
 - (1) metallum)
 - (2) metallum *L*
- 24 igne
 - (1) certa
 - (2) quadam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 203:

- 1 tantum
 - (1) dividemus
 - (2) explorabimus *L*
- 2 est
 - (1) an
 - (2) simplicissima *L*
- 3 characteristicus
 - (1) unius
 - (2) | auri *erg.* | *L*
- 3 characteristicum
 - (1) alterius
 - (2) metalli *L*
- 4 18)
 - (1) Propositio
 - (2) Sed in Propositione
 - (a) particulari notio subjecti non per se
 - (aa) sed cum aliquo addito,
 - (bb) notionem continet praedicati, sed sufficit notionem subjecti cum aliquo addito continere notionem praedicati, sive speciem subjecti, nam
 - (aaa) ex notione subjecti cum aliquo addito fit subjecti species, ut patet ex artic.
 - (bbb) notio subjecti cum aliquo addito constituit speciei subjecti notionem ut
 - (aaaa) dictum est
 - (bbbb) in artic. 11. ostensum est.
 - (b) affirmativa . . . est necesse ut
 - (aa) subjectum
 - (bb) praedicatum . . . | alicujus exempli seu *erg.* | . . . exprimatur. *L*
- 8 dicas:
 - (1) *aurum est metallum*
 - (2) *quoddam aurum est metallum*
 - (3) *quoddam metallum*
 - (4) *quidam*
 - (a) *eruditus*
 - (b) *expertus L*
- 9 notione
 - (1) eruditi
 - (2) | experti *erg.* | *L*
- 10 f. sufficit,
 - (1) quod aliqua species eruditi aliquam habet notionem, quae
 - (a) eruditi
 - (b) notionem prudentis continet tametsi forte | nobis *gestr.* | non sit examinatum
 - (2) quod . . . expressum *L*
- 15 si
 - (1) omnis species
 - (2) auri notio
 - (a) absolute sumta contineat
 - (b) absolute et per se
 - (3) notio *L*
- 15 praedicati,
 - (1) multo magis notio
 - (2) utique *L*
- 17 negamus
 - (1) ipsum subjectum continere
 - (2) ipsi

(a) spe

(b) subjecto *L*

20 usus,

(1) ut cum scilicet

(2) velut cum *L*

21 auditor

(1) magis paratus est

(2) eam *L*

21 et

(1) specialis

(2) particularis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 204:

2–5 praedicatum,

(1) et vero notio speciei subjecti idem est quod notio subjecti cum addito (per artic. 11).
Hinc sequitur istud additum posse esse tale, ut notio speciei subjecti inde composita fiat

aequalis seu coincidens notioni praedicati. Nam notio

(a) praedicati vel est pars notionis subjecti, an v

(b) praedicati

| (c) subjecti *erg.* | se habet ad notionem

(aa) praedicati vel

(bb) subjecti

| (cc) praedicati *erg.* | vel ut pars ad totum, vel ut totum ad totum coincidens vel ut

(aaa) parte

(bbb) totum ad partem,

(2) hinc

(a) notio subjecti se habet ad notionem

(b) subjectum . . . ut

(aa) genus ad speciem vel ut

(bb) species . . . totum, *L*

6 velut

(1) gen

(2) speciei *L*

7 | verbi gratia si

(1) *virtus*

| (2) *justitia*

(3) *temperantia*,

(4) *homo erg.* | subjectum,

(a) *justitia*

| (b) *virtus erg.* | praedicatum,

(5) *avis sit subjectum, bernacla praedicatum*

(6) *bernacla . . . praedicatum erg.* | *L*

10 possumus

(1) *quaedam temperantia est virtus*

(2) *quaedam L*

13 habet.

(1) Si praedicatum

(a) qu

(b) vel subjectum aliquid contineant

(c) aliquid contineat quod non est compatibile cum aliquo alio

(2) Nam

(3) Haec . . . demonstro: *L*

14 ut

(1) aequale vel ut

(2) coincidens *L*

15 sibi

(1) tunc

(2) seu *L*

17 f. duo

(1) genera ejusdem

(a) subjecti

(b) speciei, necessario se habent ut totum et partem

(aa) seu ut

(bb) id est genus et speciem

| (2) genera . . . speciem. *erg.* |

(a) , vel

(b) . Si coincidunt habemus rursus

(aa) quod d

(bb) initio

(cc) intentum. Sin sint inter se ut genus et species

(c) Hoc *L*

20 homogeneous

(1) fusile

(2) durabilissimum *L*

20 abjectione

(1) , quia

(2) . Cum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 205:

- 1 abjectionem
(1) prodeant, necesse est
(2) continuatam
(3) continuam *L*
- 3 cadunt
(1) omnia quae
(2) multa *L*
- 3 enim
(1) speciem
(2) propositionem *L*
- 5 ut
(1) *omne an*
(2) *quoddam L*
- 5 scilicet | qui adhibentur *gestr.* | Termini *L*
- 8 Ergo
(1) specialia
(2) specialiora *L*
- 20 April. . . . N°
(1) 4.
(2) 3. plag. 1. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 206:

2

(1) Aliquid, ut homo, animal, chimaera, sic exprimam *a, b, c*, etc.

| (2) Terminum, . . . *c. erg.* |

(a) Propositio ut *homo est animal, homo non est chimaera*, sic exprimam *ab est*

(b) Propositio

(aa) simplex

| (bb) categorica *erg.* |

(aaa) affirmativa indefinita

(bbb) universalis affirmativa *L*

3 ut

(1) quorum termini constituunt rem, eo

(2) qui *L*

8 *animal*

(1) . Propositio categorica

(2) , tametsi *L*

9 , quamvis . . . *c. erg. L*

12 Propositio

(1) categorica particularis affirmativa ut *quoddam animal est intelligens*

(2) universalis negativa

(a) exprimetur

(b) verbi *L*

14 numerum

(1) infinitum

(2) indefinitum, *L*

15 constat,

(1) quod non sit

(a) divisibilis per numerum lapidis,

(b) numerus lapidis,

(c) numerus lapidis *l*

(2) quod *L*

16 pretiosus

(1) sive gemma

(2) adeoque *L*

17 etc.

(1) Itaque

(2) Numerus *L*

18 datum *erg. L*

18 divisibilis | est *streicht Hrsg.* | per *L*

18 numerum

(1) primum qui

(2) primitivum *L*

19 dividendus

(1) | *f* *versehentlich nicht gestr.* | sit $\alpha\beta\gamma$

(2) $\alpha\beta\gamma$ aequ. *f* et *L*

20 divisoris *L* *ändert Hrsg.*

21 $\frac{f}{g}$

(1) Ergo propositio univers

(2) Itaque

(a) propositiones uni

(b) exprimendo *L*

22 esse

(1) indivisibilem seu

(2) numerum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 207:

- 1 propositio universalis negativa *L ändert Hrsg. L*
1 Per . . . contineant. *erg.*
 (1) Verum
 (2) |Et *erg. L*
- 3 f. quoque
 (1) exprimendum |est *versehentlich nicht gestr.* |
 (a) Nempe
 (b) Idque
 (c) Patet autem
 (2) hic exprimitur, |nam quia *erg.* |*L*
- 6 *est*
 (1) *bonus*
 (2) *laudabilis L ändert Hrsg.*
- 6 significat
 (1) quenda
 (2) numerum cuiusdam hominis dividi posse per numerum *l*
 (3) bonitatem *L*
- 9 posito ■*ah aequ. v erg. L*
- 10 numerum
 (1) multiplicato
 (2) integrum *L*
- 10 fractum
 (1) multipl
 (2) ■*a L*
- 14 ea *erg. L*
- 16 integrum
 (1) sive
 (2) certum seu datum *L*
- 18 *x, y erg. L*
- 19 incertum
 (1) seu datum qu
 (2) ■+3■ $\frac{b}{y}$ *L*
- 20 praedicatum
 (1) *hominis*
 (2) ipsius . . . affirmativa *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 208:

- 1 vel $\frac{b}{y}$ erg. *L*
1 terminum
(1) particularem, seu su
(2) indefinitum *L*
- 2 est
(1) subjectum pro
(2) propo
(3) praedicatum *L*
- 5 (*animal . . . homo*) erg. *L*
- 5 quidem
(1) subjectum
(2) | praedicatum erg. | *L*
- 6 est
(1) univers
(2) convers
(3) convertibilis, *L*
- 7 seu
(1) *aliquis homo est*
(a) *animal*,
(b) *res*
(2) *aliquod L*
- 11 numerus erg. *L*
- 12 demonstratur
(1) *ya esse con*
(2) propositionem
(a) uni
(b) particularem *L*
- 13 convertibilem,
(1) , nam *ya est b* per
(2) in
(a) univ
(b) particularem *L*
- 13 *b*,
(1) ergo
(a) *om*
(b) *ya*
(aa) *aequ. xb*
(bb) *est xb*
(2) convertatur *L*
- 14 potest,
(1) nam quia *b* inest ipsi *ya*; ergo in *ya* erit aliquid vel praeterea, vel *b*
(a) multiplicatum vel
(b) jam aequatur huic *ya*, vel si non aequatur, potest aequale reddi si multiplicetur per id quod desideratur et quod ponatur esse *x* fiet:
(2) | nam *ya . . . aequ. x*
(a) Ergo
(b) posito . . . postulabatur. erg. |
(aa) Hoc modo igitur de propositionibus categoricis affirmativis satis transegimus, restant negativae. Et quidem universalis negativa
(bb) Cuncta breviter
(cc) Cuncta *L*
- 17 exhibebo:
(1) Sit *a est b* propositio universalis affirmativa quae significat numerum *a* dividi posse per numerum *b*. Ponatur quotiens divisionis esse *y*

(a) Unde fiet aequatio b est

(b) seu

(aa) $\frac{y}{b}$ esse

(bb) $\frac{b}{b}$ aequ. y . Unde

(aaa) fiet aequatio ya

(bbb) habebimus aequationem

(2) In omni propositione significatur subjectum dividi posse per praedicatum

(3) 1) Regula L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 209:

5–6 ex

- (1) numeris quibus re
- (2) numero
- (3) multiplicatione numerorum
 - (a) partes conce
 - (b) terminos ex quibus componitur repraesentantium
- (4) multiplicatione . . . repraesentantium, *L*

7 f. Finge . . . 6. *erg. L*

9 debere

- (1) subjectum
- (2) numerum subjecti *L*

11 2)

- (1) Quando terminum aliquem pono
- (2) In prop
- (3) Hinc quando constat
- (4) Hinc
- (5) Hinc . . . nam *L*

17 sit

- (1) | *nivis versehentlich nicht gestr.* | subjectum *frigiditas*
- | (2) *meteorum*
- (3) *nix* sub
- (4) *nix . . . meteori erg.* | *L*

18 cuidam

- (1) ⟨ -- ⟩
- (2) incognito
- (3) noti
- (4) . Sed *L*

20 ut

- (1) frigidum aliquod fiat
- (2) meteorum aliquod sit *L*

20 f. exempli . . . cadens, *erg. L*

22 quod

- (1) peculiare
- (2) *certum L*

23 propositione

- (1) reci
- (2) simpliciter *L*

24 absolute

- (1) sum
- (2) posita *L*

24 significet

- (1) eande
- (2) rem
- (3) terminum *L*

26 *meteorum.*

- (1) Quando autem aequationem mutabo in propositionem tunc
 - (a) pro sub
 - (b) in subjecto relin
 - (c) pro subjecto relinquatur terminus, qui in aequatione est, pro praedicato scribi
- (2) Patet *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 210:

- 2 terminus
 - (1) potest esse subjectum mo
 - (2) aequationis *L*
- 5 *Omnis erg. L*
- 6 *nunc erg. L*
- 15 numerorum seu *erg. L*
- 18 *aequ. L ändert Hrsg.*
- 26 propositiones.
 - (1) Quibus
 - (2) His *L*
- 26 exprimitur,
 - (1) non posse
 - (2) praedicatum *L*
- 27 subjecti,
 - (1) seu eum non posse dividere exacte. Quod ut exprimatur
 - (2) velut *L*
- 28 notiones
 - (1) impossibiles
 - (2) negativas, *L*
- 29 equidem *erg. L*
- 29 positivi *erg. L*
- 30 meteorum
 - (1) aliquid
 - (2) seu *L*
- 31 f. similia,
 - (1) quae requisita
 - (2) quorum . . . seu *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 211:

- 5 positivam *erg.* *L*
- 6 praeterea positivum *erg.* ut
(1) homo sit
(2) lapis aliqu
(3) lapis *L*
- 6 absurdum
(1) neque enim lapis
(2) dum
(a) lapis est homo est
(b) lapis ullus est homo
(c) etsi ex lapide
(aa) possit
(bb) fieri homo posse ponatur.
(d) . Hanc ergo | Verum se *erg. u. wieder gestr.* |
(aa) absurdam
(bb) notionem *L*
- 7 possibilis,
(1) designabat enim
(2) salt
(3) hunc *L*
- 7 ut
(1) desi
(2) ostendat
(3) designet
(a) propositionis impossibi
(b) propositionum *L*
- 11 $\frac{b}{i}$.
(1) Habemus ergo modum converti propositionem negativam in aequationem. 13)
(a) Modus
(b) Generaliter
(2) Itaque . . . generaliter *L*
- 11 significet
(1) lapidem impossibilem seu non
(2) aliquid *L*
- 13 hoc
(1) uno
(2) discrimine *L*
- 14 quod
(1) quando in
(a) aequatione
(b) propositione praedicatum respondet
(2) propositionis *L*
- 15 fractum
(1) in literam graecam
(2) seu . . . expressum | literam graecam *streicht Hrsg.* | *L*
- 16 affirmativis
(1) *b non est l* (seu *b est non l*). Ergo *b est quoddam*
(2) *Omnis L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 212:

1 April. . . . N°

(1) 4.

(2) 3. plag. 2. *erg.* *L*

17 *duae*

(1) *propositiones*

(2) *literae L*

18 *partim*

(1) *negativi*

(2) | *omissivi, erg.* | *L*

24 *ut*

(1) *fiat*

(2) *sit idem quod L*

24 *potius*

(1) | *ei versehentlich nicht gestr.* | *adimendum esse*

(2) *omittendum esse aliquid*

(a) *Itaque notio illa*

(b) *nempe L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 213:

1 quae

(1) notio

(a) expr

(b) negativa

(2) omissio *L*

11 notionum

(1) additionem | seu *versehentlich nicht gestr.* | positionem *erg.* | *L*

15 possumus

(1) *quidam hom*

(2) *quoddam animal non esse homo*

(3) *quoddam . . . nivem, L*

16 notione

(1) animalis

(2) | *meteorum erg.* | *L*

17 notione

(1) hominis

(2) | *nivis erg.* | *L*

17 esse

(1) animal

(2) | *meteorum erg.* | *L*

18 notione

(1) animalis

(2) | *meteorum erg.* | *L*

18 notione

(1) hominis

(2) | *nivis erg.* | *L*

20 f. universalis . . . specie *erg. L*

25 f. Quia . . . per

(1) incertam

(2) literam . . . negatus particularis. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 214:

- 1 propositione
 - (1) affirmativa
 - (2) nihil *L*
- 2 *facilius . . . $\frac{n}{s}$ erg. L*
- 3 si
 - (1) praedicatum
 - (2) subjectum *L*
- 4 particularis *L ändert Hrsg.*
- 4 praedicatum
 - (1) multiplicatur per lineam particularem
 - (2) dividitur *L*
- 7 Itaque dicere | *quidam gestr. | homo L*
- 9 *animal.*
 - (1) Sed his missis
 - (2) Persequamur nunc reliquas propositiones negativas
 - (3) *n est*
 - (4) Colligamus *L*
- 10 f. constitutas:
 - (1) *n* absolute sumtum est terminus
 - (2) *n L*
- 12 particularis
 - (1) affirmativa
 - (2) . Si *L*
- 12 sapiens | *prudens gestr. | L*
- 12 negativa.
 - (1) Vel sic:
 - (a) Si subjectum multipl
 - (b) Si qua sit aequatio referenda ad propositionem ei respondentem
 - (aa) et aliquo termino qui multipli
 - (bb) et litera multip
 - (cc) retentis
 - (c) Si qua sit aequatio referenda ad propositionem inde resultantem
 - (d) Data *s*
 - (e) Proposita sit aequatio in numeri *abst* aequ. *cdvw*
 - (2) Vel *L*
- 15 enim
 - (1) *sm aequ. pf*
 - (2) exempli causa
 - (a) *sm* aequ. *ph*
 - (b) *ms* aequ. *ph* seu meteorum spumeum (nix) idem quod pluvia hyberna (nix) (: pono autem non pluere in hyeme nisi nive. :)
 - (3) metallum
 - (a) ponderosissimum, idem quod durabilissimum,
 - (b) constantissimum *L*
- 16 quod
 - (1) corp
 - (2) fossile *L*
- 16 fiet
 - (1) aequatio
 - (2) propositio *L*
- 17 *ductilissimum.*
 - (1) Scribatur
 - (2) Ex *L*
- 20 f. , vel . . . possit *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 215:

6 regulam

(1) propositionu

(2) signorum *L*

8 negamus

(1) gen

(2) speciem *L*

10 speciem

(1) , adimatur ab homine animalitas, fiet c aequ. $\frac{b}{a}$ restat enim sola ratio.

(2) Hinc *L*

11 aliquid

(1) in praedicato

(2) a *L*

13 disparato,

(1) verbi gratia *cuprum non est aurum*, quaerenda est propositio in qua reperiuntur tam *cuprum* quam *aur*

(2) et sit *cuprum*

(3) qualia . . . aurum, *L*

16 *aurum*.

(1) Sed si haec

(2) Est et alius transitus qui videtur commodior

(3) Item *L*

16 *aurum*

(1) , seu *omne*

(2) . Ergo *L*

21 aequ. $\frac{b}{a} + 3 \frac{b}{a}$.

(1) vel $\frac{g}{b} + 3 \frac{g}{b}$ aequ. $\frac{1}{a}$.

(a) Jam *quoddam*

(b) Unde

(2) Id *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 216:

3 *quoddam*

(1) *animal est non*

(2) *non animal est L*

4 *rationalis.*

(1) *Ergo omnis homo est*

(2) *Ergo L*

4 *homo*

(1) *non est*

(2) *est non L*

4 *Quoddam*

(1) *ratio*

(2) *non L*

6 *iis*

(1) *quaedam*

| (2) *quasdam*

(a) *aequationes*

(b) *propositiones erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 217:

1 April. 1679. N°

(1) 3.

(2) |4. *erg.* | *L*

3 characteres

(1) , ex quibus statim propositionum

(2) pro *L*

8 cujusque

(1) termini

(2) |termini *streicht Hrsg.* | dati Termini *L*

11 vera *erg. L*

12 exacte *erg. L*

17 exacte *erg. L*

20 *homo.*

(1) Omnes autem

(a) positivi qui sunt quorundam negativi

(b) |negativi *erg.* | qui sunt quorundam positivor

(2) Fieri | tamen *gestr.* | potest, *L*

20 a parte rei *erg. L*

21 ut

(1) negati

(2) *infinitum L*

22 , ut . . . *anomia erg. L*

23 f. negativus

(1) ejusdem termini absolute sumti. Ut *homo* et *non homo.*

(a) Et horum semper

(b) Et de his regula observanda est,

(aa) tum ut non possint esse

(aaa) subjectum ejusdem praedicati

(bbb) Subjecta

(bb) haec: quod non possint esse simul

(aaa) subjecta ejusdem subje

(bbb) praedicata ejusdem subjecti

(2) hujus . . . *homo.*

(a) Hi duo non possunt esse.

(b) De . . . est:

(aa) quod non possint esse simul in eodem

(aaa) subjecto

(bbb) praecise subjecto singulari seu vera est

(bb) si *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 218:

1 subjecti

(1) non potest

(2) quorum unius unus alter alterius prae

(3) |singularis erg. | L

2 necessario erg. L

3 f. causa

(1) si dicam *Petrus Apostolus*

(a) *fu*

(b) *est*

(c) *fuit Episcopus Romanus, et Petrus Apostolus non fuit Episcopus Romanus*

(d) *Episcopus Romanus, et Petrus Apostolus non is qui fuit Episcopus Romanus. Aut si dicam Omnis homo est doctus. Omnis homo est non doctus. Imo hic patet me errasse, neque enim procedit regula.*

(aa) Itaque sic dicere

(bb) Itaque hinc

(aaa) consti

(bbb) duae manant propositiones. I. Si quid est A, falsum est quod sit non A. Et si quid est non-A |falsum gestr. | quod sit A.

(aaaa) Si

(bbbb) Hinc manant regulae: Si

(aaaaa) *A est B*

(bbbbb) *B est A*

(2) *hoc . . . propositiones. L*

9 Si

(1) non vera

(2) |falsa erg. | L

10 Si

(1) non vera

(2) |falsa erg. | L

11 est

(1) si pro

(2) generaliter L

12 propositionis erg. L

14 seu . . . componuntur erg. L

14 simul erg. L

14 id erg. L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 219:

1

- (1) Porro falsa
- (2) Falsa autem *L*

1 ut

- (1) haec
- (2) hi *L*

3 f. caeterae.

- (1) Nimirum si
 - (a) dicamus
 - (b) sumamus

| (2) Possumus . . . causa *erg.* | tantum hanc:

- (a) Si *A est B*
- (b) Si *L*

5 quam . . . replicabimus. *erg. L*

6

- (1) Sequitur inde:
- (2) Si propositio
- (3) Unde
- (4) Et *L*

6 quoniam

- (1) ipse terminus
- (2) id *L*

6 *Haec erg. L*

6 rursus

- (1) terminus
- (2) est *L*

7 *vera. Hinc*

- (1) scribemus:
- (2) loco
 - (a) propositionis
 - (b) subjecti *L*

22 *alia erg. est streicht Hrsg. propositio L*

22 *propositio | (haec gestr. | propositio L*

22 *vera.*

- (1) In omni propositione particulari affirmativa continetur praedicatum in specie subjecti
- (2) In *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 220:

1 propositione

(1) particulari

(2) |universali *erg.* | *L*

2 f. , adeoque . . . praedicati. *erg.*

(1) In omni propositione affirmativa continetur praedicatum in specie subjecti.

(2) In *L*

10 dico

(1) *doctum*

(2) *doctus L*

16 incommensurabiles,

(1) quorum alter

(2) ut *L*

23 Porro

(1) negativu

(2) si *L*

24 prodibit

(1) contradictorium

(2) contradictorius *L*

25 f. divisionem.

(1) Omnis

(a) fractus significat negationem

(b) nominator aequalis termino indefinito per definitum diviso significat

(2) U. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 221:

9 negatum

(1) transferemus de subjecto in

(a) nu

(b) divisorem, non ut dividat, sed ut

(2) separabimus *L*

10 signum

(1) ut *a* y ut *doctus imprudens non justus*

(2) *non- . . . non-justus L*

13 miscemus

(1) numeros

(2) | terminos *erg.* | *L*

15 aequatione

(1) Hinc

(2) Duo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 222:

7

- (1) Modus
- (2) Calculus *L*

8 debent

- (1) , Mater
- (2) : Forma, *L*

11 f. ratiocinemur:

- (1) *Omnis pius est felix* *Quidam*
 - (a) *fortunatus*
 - (b) *pius non est fortunatus* *Ergo quidam fortunatus non est felix.*
- (2) *Omne . . . Trilaterum* *L*

22 *cujus . . . ratiocinari; erg.* *L*

24 *antequam*

- (1) *pleraque*
- (2) *summa plerarumque*
 - (a) *m*
 - (b) *rerum* *L*

29 , (*est*)

- (1) *negatio*
- (2) *affirmatio* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 223:

- 1 quantitas.
(1) In omni autem propos
(2) Exempli *L*
- 9 propositione | affirmativa *erg. u. gestr.* | praedicatum *L*
- 10 involvitur.
(1) Ut
(2) Et
(3) Nam . . . affirmativa *L*
- 12 *felix*,
(1) hoc volo, si quis intelligat naturam pietatis, eum
(2) significo . . . pietatis, *L*
- 13 veram
(1) ⟨ - ⟩
(2) contineri. *L*
- 17 enim
(1) species
(2) speciei notio *L*
- 19 Similiter *erg. L*
- 19 Negativa
(1) dicimus prae
(2) cum *L*
- 20 inesse;
(1) vel quod idem est dicimus
(2) eo ipso affirmamus
(a) subjectum contineri in termino
(b) negationem *L*
- 23 dico:
(1) *quidam scelerat*
(2) *pius*
(a) *non est fortunatus*,
(b) *est non-fortunatus*, *L*
- 25 notionem
(1) componi
(2) compositam, constare *L*
- 26 notionibus,
(1) iisdem
(2) iisque
(3) interdum
(a) affirmativis, interdum negativis,
(b) interdum
(c) positivis, *L*
- 27 *unitate*.
(1) Et vero sola notio Dei pure positiva est, nullamque limitationem seu negationem involvit.
(2) Ideo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 224:

- 1 duobus
 - (1) notis
 - (2) Numeris *L*
- 3 f. *indivisibilis*
 - (1) +17 -13
 - (2) +22 -17 *L*
- 7 gratia
 - (1) *Non*
 - (2) *Corpus L*
- 7 species; |nam Corporis *erg. u. gestr.* |latius *L*
- 8 , quia *corpus* continet
 - (1) *metalla plantas, animalia*
 - (2) *animalia . . . aliaque erg. L*
- 9 enim *erg. L*
- 10 f. enim
 - (1) non-corpora, quae tamen non sunt non-animalia.
 - (a) Pla
 - (b) itaque pl
 - (2) non-animalia . . . Itaque *L*
- 12 non-corpora
 - (1) Ex his jam possumus exstruere calculi nostri fundamenta. Nam si termin
 - (2) His *L*
- 13 Nimirum
 - (1) omnem
 - (2) omnis notionis
 - (a) pos
 - (b) t
 - (3) omnem
 - (a) notionem
 - (b) partem
 - (4) omnis notionis
 - (a) positivae
 - (b) terminum
 - (c) |positivae *erg.* (negativae) *erg.* | numerum characteristicum |positivum | (negativum) *erg.* | seu
 - (aa) signo
 - (bb) nota + |(vel -) *erg.* | affectum *erg.* | *L*
- 15 omnium
 - (1) notionum
 - (2) numerorum *L*
- 16 characteristicorum
 - (1) |earum notionum |positivarum *erg.* | *versehentlich nicht gestr.* |
 - (2) earum . . . (negativarum) *L*
- 17 f. componitur.
 - (1) Eodemque modo
 - (2) Ita *L*
- 20 fiet
 - (1) *homo* +13 , 8 -5 , 7 seu
 - (2) Termini *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 225:

- 2 contineatur,
(1) seu
(2) id est ne
 (a) positivi ⟨ - ⟩
 (b) positivus *L*
- 3 unum . . . habeant *erg. L*
- 11 per
(1) 5)
(2) 5 *L*
- 11 5 in 2)
(1) et in *animali*
(2) seu *L*
- 13 implicare
(1) contradictorium
(2) contradictionem *L*
- 14 f. quoniam . . . per 5 *erg. L*
- 16 ne
(1) notio pos
(2) numerus *L*
- 17 divisorem
(1) , sive ne
(2) . Intellectis *L*
- 18 quomodo
(1) propo
(2) conjungi *L*
- 19 et
(1) ex his veritas
(2) veritas (in quantum
 (a) ex forma licebi
 (b) ea
 (c) id . . . characteristicis *L*
- 20 generaliter
(1) Pro
(2) omnis *L*
- 21 falsa
(1) est in qua subjecti et praedicati f
(2) in terminis vi formae
(3) est,
(4) quae *L*
- 22 praedicatum
(1) terminos habent
(2) continent notiones *L*
- 22 duo
(1) numeri characteristici
(2) quidam *L*
- 23 terminorum
(1) ejusdem
(2) | (subjecti
 (a) unus praedicati alter
 (b) unum . . . alterum) *erg. | L*
- 24 notarum
(1) ej
(2) in eadem propo

(3) | unus

(4) unum . . . nota, -) erg. | L

25 f. propositio:

(1) *homo est lapis*

(2) *metallum est animatum*

(3) *pius L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 226:

3 terminos

(1) +10 et -5

(2) id est

(3) +10 *L*

5 in terminis *erg. L*

6 f. *veram.*

(1) *Quantitas autem et qualitas propositionum ita dignoscetur:*

(a) *Omnis pro*

(b) *Propositio Universalis Affirmativa est,*

(aa) *in qua*

(bb) (verbi gratia: *Omnis Sapiens* | *darunter: +70*

(aaa) -33

(bbb) -13 | *est pius* | *darunter: +10 -9* |) *in qua quilibet numerus characteristicus*
subjecti (v.g. +70 et -33

(2) *Porro L*

8 *genere*

(1) *considerandum est; semper*

(2) *repetendum L*

9 *speciei*

(1) *, id est*

(a) *< - >*

(b) *re ad stylum numerorum characteristicorum translata, Numeros charactericos sub-*
jecti, aut speciei ejus semper dividi posse per numeros characteristicos praedicati ejus-
dem < - >

(2) *Hoc L*

11 f. *Esto . . . affirmativa: erg.*

(1) *Homo*

(2) *Omnis*

(a) *Homo est animal*

(b) *sapiens L*

14 *quia . . . inest erg. L*

15 *characteristicos*

(1) *praedicati*

(2) *|subjecti erg. | L*

15 *characteristicos*

(1) *subjecti*

(2) *|praedicati erg. | L*

17 *binarius*

(1) *Omnis binarius minor vicenario*

(2) *Omnis L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 227:

1–2 diximus,

(1) praedicatum inest

(a) non

(b) subjecto non per se, sed

(2) sufficit

(a) praedicatum

(b) notionem praedicati *L*

3 est

(1) num

(2) praedicatum alia

(3) characteristicos *L*

5 fieri,

(1) semper enim

(2) quando nulla est repugnantia in pri

(3) quilibet *L*

5 multiplicando *erg. L*

7 ex

(1) caeteris capitibus

(2) |supra dictis *versehentlich nicht gestr.* |

(3) supra dicto capite

(a) repug

(b) incompatibilitas seu

(aa) repugna

(bb) pugna *L*

12 praefert.

(1) expri

(2) Jam *L*

12 *fortunati*

(1) expri

(2) habet *L*

18 11 *L ändert Hrsg.*

20 possunt.

(1) Ubi hoc unum observandum est quod

(2) Exempli *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 228:

18 April. N°

(1) 4.

(2) |5. *erg.* | *L*

19 quantitate.

(1) Subjectum sit *y*, praedic. *x*

(2) In *L*

19 cum

(1) signo

(2) |nota *erg.* | *L*

19 π *L* ändert *Hrsg.*

19 vel

(1) *s* aequ. $\sigma\mu$

(2) *ls* *L*

19100 In

(1) univ. *ne*

(2) partic. *L*

21 retinerentur

(1) excogitatae sunt figurae

(2) excogitati *L*

21 et

(1) adhibitae sunt variae voces memoriales

(2) adhibita *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 229:

- 1 communi;
- (1) quoniam sch
- (2) tum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 230:

1 fere *erg. L*

7 tamen *erg. eos*

(1) saepe

(2) saepissime *L*

9 his

(1) plerumque

(2) | saepe *erg. | L*

11 f. varia

(1) verborum

(2) phrasium et particularum *L*

14 quam

(1) sicco

(2) | arido *erg. | L*

17 aptis,

(1) sed alia longe ratione quam cuiquam hactenus in mentem venit

(2) quibus *L*

19 tentavere.

(1) Efficacia autem ejus

(2) Effectus

(3) Sed *L*

21 si | termino sive *gestr. | notioni L*

22 an

(1) propositio

(2) | conclusio *erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 231:

- 2 Et . . . est *erg.* *L*
3 modis
 (1) implicata | et perturbata *erg.* |,
 (2) et . . . perturbata *L*
4 esset;
 (1) frustra tamen,
 (2) quod . . . fieret, *L*
5 tollere
 (1) no
 (2) summam animi attenti
 (3) non *L*
5 logicae
 (1) regulas
 (2) notitiam *L*
8 f. ipsae
 (1) imaginationibus
 (2) |per se *erg.* | imaginationi *L*
10 de
 (1) veritate
 (2) difficillimis *L*
11 quae
 (1) demonstrationi subsunt,
 | (2) jam . . . potestate *erg.* |
 (a) sed ad experimenta naturalia ubi nondum
 (b) sed *L*
13 videntur
 (1) proba
 (2) impossibilia, *L*
24 regulas
 (1) non attendimus
 (2) ignoramus. *L*
25 f. *Omnis* . . . hoc: *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 232:

1 *est*

(1) *felix*

(2) *beatus. L*

3 f. *beatus.*

(1) *Conclusio vera est,*

(2) *Conclusiones verae sunt, L*

8 *est*

(1) *fusi*

(2) *in igne | sufficienti erg. | liquidum*

(3) *fusile*

| (4) *fossi*

(5) *minerale erg. |*

(a) *Quoddam aurum non est*

(b) *Quoddam L*

10 *metallum. | Quoddam arg. viv. non est malleabile. streicht Hrsg. | Ergo L*

10 *fγ. | $\frac{b}{e} \square \frac{\beta}{\gamma}$. Ergo $b \square \beta q$, $e \square \gamma r$ gestr. | a L*

10 *fusile L ändert Hrsg.*

11 *et simplici . . . exhibita erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 233:

1 ut

- (1) |simplicissima quadam *versehentlich nicht gestr.* | observatione adhibita,
- (2) simplicissimis . . . adhibitis, *L*

4 pro

- (1) syllogismis categoricis
- (2) argumentationibus
 - (a) categoricis
 - (b) sive *L*

5 compositis,

- (1) et quocunque ordine
 - (a) compositis,
 - (b) propositis
- (2) ordinatisque *L*

8 praemissarum *erg. L*

9 f. talis

- (1) ut in propositione universali affirmativa is terminus qui est
- (2) ut numerus subjecti
 - (a) propositionis
 - (b) Praemissae universalis affirmativae possit dividi per numerum praedicati;
- | (3) I. . . . per 2; *erg.* |
 - (a) in propositione vero negativa
 - (aa) constabit
 - (bb) constet numerus
 - (b) II. *L*

15 ex. g. . . . per 6 *erg. L*

15 v.g.

- (1) *Quidam homo non*
- (2) *quoddam*
 - (a) *⟨malleabile (+6 -4)⟩ non est*
 - (aa) *⟨-⟩*
 - (bb) *fusile*
 - (b) *metallum (+5 -2) non est malleabile (+6 -4)*
 - (c) *metallum |(+15 -12) ändert Hrsg. | non est malleabile |(+5 -2) ändert Hrsg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 234:

1 III. *erg. L*

2 vel pro utroque *erg. L*

6 vel . . . *homo erg. L*

7 *lapide,*

(1) +15-12 quia -12 dividi potest per +6

(2) +15 -8 *L*

12 cum

(1) signo

(2) | nota: *erg. | L*

12 cum

(1) si

(2) nota *L*

14 sit

(1) sign

(2) numerus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 235:

3 modos

(1) in logica

(2) syllogismorum *L*

4 ut

(1) prae

(2) numeris | Terminorum *erg.* | *L*

5 modo praescripto *erg.* *L*

9

(1) Si Terminus aliquis est in duabus propositionibus ejus numerus ita conflabitur

(2) Termini ita | in syllogismis seu consequentiis *erg.* | conflabuntur, si

(3) Numeri *L*

9 quis

(1) numerus est in una ta

(2) terminus *L*

9 Si

(1) numerus

(2) Terminus *L*

9 in

(1) duobus terminis

(2) duabus propositionibus *L*

9 tunc

(1) assumatur

(2) formetur *L*

9 omnibus.

(1) Con

(2) Incipiendum *L*

9 ergo | a ⟨termi⟩ *gestr.* | *L*

9 Numeros

(1) et a simplicis

(2) . CONSEQUENTIAE *L*

10 f. in scholis celebratae *erg.* *L*

12 quando

(1) ex pro

(2) subjectum manet subjectum

(3) duae *L*

13 alterius. | Sed cum oppositi *gestr.* | *L*

20 5, | ita ut 10 divi *erg. u. gestr.* |

(1) patet

(2) quia *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 236:

5 v.g. | per *streich* Hrsg. | 10 L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 237:

- 1 Regulae
 - (1) ex
 - (2) quibus *L*
- 3 propositio,
 - (1) ex duobus constans te
 - (2) scribantur numeri
 - (3) tunc *L*
- 4 affectus
 - (1) signo
 - (2) | Nota *erg.* | *L*
- 4 alter
 - (1) signo
 - (2) | Nota *erg.* | *L*
- 5 minus
 - (1) . (II) Si quis terminus reperiatur in una tantum praemissa, hi duo numeri sumi possunt pro arbitrio. Si oblata sit
 - (2) Ex. gr. +3 -2 item
 - (a) +6
 - (b) +10 -9
 - (3) ita tamen ut hi duo numeri nullum habeant communem divisorem, ex. gr.
 - (a) si uno
 - (b) +5 -2 vel +10 -9 nam si dividi possent per unum eundemque numerum ut +6 -9 nullo modo essent apti. Notandum est autem si quis terminus negetur, ejus
 - (aa) sig
 - (bb) notas esse tantum mutandas. Ut si *p*ii** nota sit +10 -3. erit nota *non-p*ii**, +3 -10.
 - (4) . Exempli . . . | qui . . . per 3. *erg.* | . . . apti. *erg.* | (II) *L*
- 10 reperiatur
 - (1) solus
 - (2) in *L*
- 10 tantum
 - (1) propositio
 - (2) praemissa, *L*
- 11 f. tunc
 - (1) ipse quidem numerus assumi potest
 - (2) ipsius . . . possunt *L*
- 13 f. quibus
 - (1) Numerus
 - (a) unius Termini
 - (b) pro uno termino,
 - (2) unius termini Relatio
 - (a) exponitur
 - (b) ad numerum alterius termini
 - (aa) exponitur
 - (bb) ejusdem propositionis exponitur.
 - (3) exponitur . . . propositionis. *L*
- 17 et
 - (1) unus terminus
 - (2) unius termini numerus *L*
- 18 ut
 - (1) termini duo diversimode notati
 - (2) duo *L*
- 21 nota - | (quemadmodum *erg. u. gestr.* | . Et *L*
- 22 numerus

(1) +8 -3 pro

(a) *pio*

(b) *pio*

(c) *miserio erg.* | +5 -4, ut dividi possit +8 per

(2) +10 -3 *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 238:

5–6 duo

(1) +5 et –3 item

(2) –4 et

(a) +10)

(b) +10

(aa) possunt dividi per eundem numerum 2, tametsi duo

(bb) qui

(cc) habeant *L*

7 f. conclusione

(1) | universali negativa *erg.* | ex praemissis

(2) reperiatur numeros

(a) subjecti

(b) secundum *L*

9 f. conclusionem

(1) rite

(2) recte fuisse ex praemissis deductam

(3) esse universalem negativam recte ex praemissis deductam

(4) universalem . . . deduci. *L*

12 *Nullus*

(1) *homo*

(2) *pius L*

14 *quidam erg. L*

14 *terminorum*

(1) *habe*

(2) *hoc L*

17 *regula*

(1) *tum*

(2) *modo unus modo*

(3) *aeque L*

21 *habere.*

(1) *Itaque exempli causa si*

(a) *mi*

(b) *ter*

(c) *numerus miseri sit qualiscunque verbi gratia*

(2) *Et contra si*

(a) *in propositione*

(aa) *aliqua*

(bb) *univer*

(b) *contingat*

(aa) *ter*

(bb) *numeros L*

22 *modo*

(1) *se habere*

(2) *(quem L*

23 *deduci.*

(1) *In exemplo nostro,*

(2) *Itaque L*

24 f. *pro*

(1) *fortunat*

(2) *numero miseri existente qualicunque*

(3) *numeris | pro Termino erg. | miseri existentibus qualibuscunque L*

26 *regula*

(1) *termini*

(2) ⟨ - ⟩

(3) prima

(a) et modo non locu

(b) (id est modo

(aa) 5 non per

(bb) 5 et

(cc) |hi duo *erg.* | +5 et -4 item |hi duo *erg.* |

(aaa) +10 et +

(bbb) +15 et -7 *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 239:

1 non

(1) observetur

(2) locum habeat *L*

1 hi duo *erg. L*

1 hi duo *erg. L*

5 (+10 -7) *L ändert Hrsg.*

9 (+10 -4) *L ändert Hrsg.*

13 f. sequitur

(1) universalem affirmativam contradictorie opponi particulari

(2) particularem . . . universali *L*

15 Negativa

(1) omitti

(2) requiri diximus,

(a) id in Part. Aff. locum

| (b) reg. 2.

(c) reg. 3. nempe *erg.* |

(aa) ejus contr

(bb) communis *L*

16 f. ut . . . diximus. *erg. L*

18 f. Corollar. 2. . . . simpliciter

(1) . Nam

(2) , quemadmodum . . . conditiones

(a) nullo

(b) subjectum . . . sufficit

(aa) terminos

(bb) numeros . . . notae habere

(aaa) aut

(bbb) (in

(aaaa) pro

(bbbb) universali . . . divisorem. *erg. L*

23 affirmativa

(1) debet

(a) num

(b) locum non habere quod in prop. Univ. negativa diximus reg. 3.

(aa) sed

(bb) (unde omnis Univ. affirm. includit partic.

(aaa) affirmativam)

(bbb) affirmativam | *darüber:* | quam negativae opponi diximus) et praeterea

(2) et *L*

25 in

(1) propositionis alicujus terminis per

(2) conclusionis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 240:

- 1 eveniant,
(1) erit
(2) tunc *L*
- 1 deducetur
(1) Verbi
(2) Itaque *L*
- 2 propositione,
(1) *omnis*
(2) *omne malleabile est metallum*
(3) *Omnis L*
- 2 sit
(1) numerus
(2) verbi *L*
- 3 quia
(1) nec |hi duo numeri *erg.* | +20 et -21 nec hi duo +10 et -3 | (secundum reg. 1.) *erg.* | nec hi duo +20 et -3, nec hi duo -21 et +10 (alioqui per reg. 3. locum haberet Universalis negativa) communem divisorem habent,
(2) in . . . negativa) *L*
- 4 numeri
(1) diversorum signorum
(2) diversarum notarum *L*
- 6 qualibet *erg. L*
- 8 quod
(1) est ipsi parti
(2) proprium *L*
- 11 *Omnis*
(1) *hom*
(2) *sapiens L*
- 11 *pius*,
(1) vide
(2) quemadmodum *L*
- 17 Coroll. 3.
(1) *Non sapi*
(2) *Propositio L*
- 17 universaliter *erg. L*
- 18 f. *Ergo*
(1) *non*
(2) *Nullus*
(a) *pius*
(b) *non*
(c) |*qui non est erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 241:

- 5 situs
(1) posterior
(2) conversus *L*
- 7 +20)
(1) sign
(2) numeros *L*
- 8 semper *erg. L*
- 9 per 10.)
(1) Item
(2) Ergo per prop.
(3) quia *L*
- 10 in situ priore *erg. L*
- 11 in . . . converso *erg. L*
- 12 loco 21,
(1) in situ po
(2) habeant *L*
- 13 seu *erg. L*
- 15
(1) Reg.
(2) (VI) *L*
- 15 debet
(1) locum non habere quod in propositione universali
(2) aliquid *L*
- 16 diximus.
(1) Et contra si quid eorum
(2) Itaque
(a) non
(b) vel
(aa) locum habebit universalis negativa, vel
(bb) div
(cc) numeri *L*
- 17 divisorem,
(1) vel
(2) (quod est uni
(3) (quo *L*
- 18 universalis
(1) affirmativa
(2) negativa *L*
- 19 numeri
(1) subj
(2) in *L*
- 19 numeros
(1) subje
(2) praedicati *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 242:

- 12 April. . . . plag. 1. *erg. L*
14 | categoricorum *erg m erg. u. gestr.* | iudicari *L*
17 subducta
 (1) statim
 (2) etiam ratiocinationibus *erg. L*
18 Cum transferendis
 (1) merito
 (2) non avertit. *erg. L*
21 praeterea *erg.* et | modum excogitandi *erg.* | *L*
22 characteristics
 (1) ex quibus iudicari licet
 (2) quae liceat *L*
23 formae;
 (1) aliaque
 (2) imo alia *L*
24 nunc
 (1) de consequentiis
 (2) modum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 243:

- 1 facillimum
(1) examinandi
| (2) per numero
(3) ad numeros exigendi *erg.* |
 (a) formam
 (b) formas
 (aa) syllogismorum in s
 (bb) <et>
 (cc) consequentiarum *L*
- 3 categorica
(1) est
| (2) habemus
(3) habetur *erg.* (verbi gratia *Omnis pius est felix erg. u. gestr.* | subjectum, *L*
- 3 copula
(1) signata et qualitas copulae.
(2) , quantitas, qualitas.
(3) qualitas, quantitas. *L*
- 4 f. Exempli . . . *felix erg.*
(1) . Quantitas continetur signo secundum quod propositio dicitur universalis
(2) , *pius L*
- 6 copula.
(1) Si dicam *Omnis pius est f*
(2) Qualitas *L*
- 8 *felix*
(1) est propositio universalis. Si dicam
(2) vel *L*
- 10 particularis *L ändert Hrsg.*
- 10 *quidam*
(1) *pius non est fort*
(2) *sceleratus L*
- 12 f. rem
(1) regulas dabo breves.
(2) sive . . . sequentes. *L*
- 15 affectus
(1) signo,
(2) | Nota *erg.* | *L*
- 15 alter
(1) signo,
(2) | Nota *erg.* | *L*
- 16 *est*
(1) *pius*
| (2) *justus*
(3) *pius erg.* | *L*
- 17 f. -3.
(1) (II) Si signa mutantur
 (a) termini, tunc pro ipso termino
 (b) numerorum alicujus termini, ut ex + fiat -, et ex - fiat +, tunc fiet numerus termini
 (aa) oppos
 (bb) contradictorie oppositi, ut *pii* numerus est +10 -3, erit +3 -10 numerus *non-pii*.
(2) Ubi cavendum est hoc unum <ne nu>
(3) | Eosque . . . assumptos). *erg.* | Hoc *L*
- 19 ne
(1) terminus

- (2) duo *L*
- 21 f. Possumus . . . divisorem. *erg.*
- (1) (Regula II)
 - (a) In propositione
 - (b) Propositio est
 - (c) In Propositione
 - (aa) universali
 - (bb) particolari
 - (d) In propositione Particulari affirmativa
 - (e) In Propositione Universali affirmativ
 - (f) Propositionis
- (2) (II.) *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 244:

4–6 (verbi . . . est

(1) *pius*

| (2) *justus*

(3) *pius erg. |*)

(a) +20 –21

(b) +70 –33 . . . –e erg. *L*

7 characteristicus

(1) subjecti dividi potest per numerum characteristicum praedicati.

(2) (v.g. +20 et –21) subjecti (v.g. *sapientis*) per praedicati (v.g. *prii*)

(3) subjecti . . . praedicati *L*

8 notae

(1) (+10 et –3)

(2) (+20

(3) (+70 *L*

9 si

(1) +20

(2) +70 *L*

9 2 *L* ändert Hrsg.

10 Et . . . est. erg. *L*

12 Et contra. erg. *L*

14 –3

(1) +20 –21

(2) +70 –33 *L*

15 per

(1) +20

(2) +70 *L*

15 –21 ändert Hrsg.

(1) ex quibus vel unius

(2) ex *L*

18 *fortunatus*

(1) +20 –21 +6 –7

(2) +70 –33 +8 –11 *L*

21 f. per

(1) –7

(2) –11.

(a) Corollarium 1.

(b) Theorema 1. *L*

28 quidam erg. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 245:

- 2 Et . . . est. *erg.*
(1) Corollar. 2.
(2) Theorem. 2. *L*
- 4 negativa *erg. L*
- 7 in
(1) definitionem
(2) conditionem . . . Verae *L*
- 8 diversimode *erg. L*
- 12 f. est
(1) , seu quando non reperitur
(2) . |Et contra. *erg.* | Verbi *L*
- 14 +11
(1) -9
(2) -7
(3) -9 *L*
- 14 +5
(1) -4
(2) -14 *L*
- 15 -*p*
(1) +*ls -lm*
(2) +*l -cm L*
- 16 nec
(1) +11 dividi potest per -4, nec -7 per +5.
(2) +11 et
(a) -4
(b) -14, nec | -7 ändert Hrsg. | . . . habent. *L*
- 17 alias *erg. L*
- 18 f. *est*
(1) *justus*
|(2) *pius erg.* |
(a) +20 -21
(b) +70 -33 *L*
- 21 f. habent.
(1) Corollar. 3.
(2) Theorem. 3. *L*
- 24 f. dictis.
(1) Corollar. 4.
(2) Theorem. 4. *L*
- 26 *est*
(1) *justus*
(2) |*pius erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 246:

1 *quidam*

(1) *justus*

(2) | *pius erg.* | *L*

2 , vid. theor. 2. *erg.*

(1) Et his

(2) Hae sunt

(a) definitiones | propositionum categoricarum verarum pro diversa sua qualitate et quantitate *erg.* |

(aa) sive totius Calculi Logici Categorici

(aaa) fundamenta

| (bbb) princi

(bb) et in his definitionibus continentur totius Calculi Logici Categorici principia

(b) propositionum . . . principia *erg.* |

(aa) . Hinc alia adhuc Corollaria duci possunt circa

(bb) ex quibus se

(cc) et

| (dd) ex quibus jam reliquas

(ee) unde jam *erg.* | *L*

5 solo

(1) calculo numerorum demonstrabo

(2) numerorum *L*

6 vel

(1) syllo

(2) composit

(3) derivatae

(4) syllogisticae. *L*

6 simplices

(1) sunt Oppositio, Subalternatio |, Conversio *gestr.* |.

(a) De Oppositione contradictoria jam

(aa) duo habuimus di

(bb) probavimus coroll

(b) Oppositio, est vel contradictoria inter ea quae nec simul vera nec simul falsa esse possunt, de quibus diximus coroll. 1 et 3, vel est contraria cum duae propositiones

(aa) simul esse possunt falsae non tamen s

(bb) non possunt simul esse verae,

(aaa) sunt tamen

(bbb) possunt tamen esse simul falsae. Hinc Coroll. 5. Universal. Affirm. et

Univers. Neg. sibi

(aaaa) contradictorie

(bbbb) contrarie opponuntur. Non possunt enim simul esse verae.

(2) celebriores *L*

8 f. ergo

(1) Coroll. 5.

(2) Theorem. 5. *L*

11 f. *est*

(1) *justus*

| (2) *pius erg.* |

(a) +20 -21

(b) +70 -33 *L*

14 *est*

(1) *justus*

(2) | *pius erg.* | *L*

15 demonstro:

- (1) +20
 (2) -21 dividi potest per -7
 (3) -33 . . . | -11 *ändert Hrsg.* | *L*
- 16 Ergo | *› gestr.* |
 (1) +20
 (a) non dividi potest per -7.
 | (b) et -7
 (2) +70 et | -11 *ändert Hrsg.* | . . . communem *erg.* | *L*
- 16 *›*
 (1) +20 et -21
 (2) +70 et -33 *L*
- 17 eundem *erg.* *L*
 17 Similiter
 (1) +20
 (2) +70 *L*
- 18 ergo | *› gestr.* |
 (1) -21 non potest
 (2) -33 *L*
- 19 enim
 (1) -21 et 20
 (2) -33 et 70 *L*
- 20 f. | Quoniam ergo tam
 (1) +20
 (2) +70 . . . quam
 (a) +21
 (b) +33 . . . reg. | 4), *ändert Hrsg.* |
 (aa) quod demonstrandum e
 (bb) nempe . . . *est*
 (aaa) *justus*
 (bbb) *pius. erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 247:

2 consequentiae

(1) est

| (2) signo

(3) per . . . intelligenti *erg.* | *L*

3 gratia

(1) +10

(2) -21

(3) -33

(a) et +10

(b) tertius *L*

4 divisor

(1) habent

(2) (numeri 20)

(3) habent

(a) dividentem

(b) divisorem *L*

4 numeri

(1) -21

(2) -33 *L*

5 sequeretur

(1) -21 et +20

(2) -33 et +70 *L*

6 f. communem.)

(1) Quoniam ergo tam +20 et -3 quam -21 et +10 non h

(2) Eodem mod

(3) Ita *L*

12 f. (ob . . . reg. 4) *erg.* *L*

14 -14

(1) alioqui

(2) (semper enim divisor et dividendus communem div

(3) (alioqui *L*

15 dividendi).

(1) Ergo

(2) Jam *L*

16 Ergo *erg.* propositio

(1) est particularis negativa

(2) particularis . . . vera *L*

16 5 *L ändert Hrsg.*

18 sunt,

(1) etsi in re nota

(2) non *L*

18 claram

(1) certam reddim

(2) reddendam *L*

20 veras

(1) numerorum for

(2) calculi leges assecutum,

(3) calculi leges obtinuisse *L*

22 tractans

(1) expectabam transitum ad species.

(2) transitum *L*

23 ut . . . seu *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 248:

- 1 individua
(1) et singulari
(2) sed *L*
- 2 totum.
(1) Hunc vero
(a) positus p
(b) loco
(2) Huic *L*
- 6 | cum
(1) utrique
(2) | duae *erg.* | . . . falsae *erg.* | *L*
- 8 2 *L* ändert *Hrsg.*
- 9 falsae,
(1) vel
(2) (de quo mox)
(3) vel *L*
- 17 verae.
(1) Nam tum *quidam sapiens est fortu*
(2) Nam *L*
- 22 qui esset loco *erg. L*
- 23 qui esset loco *erg. L*
- 23 Sed . . . redit. *erg. L*
- 26 f. , seu . . . *fortunatus. erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 249:

2 (per . . . 6) *erg. L*

3 f. *falsae.*

(1) Ita fieri potest *sim*

(2) *Conversio*

(a) *est vel simplex vel*

(b) *fit L*

5 per th. 2 *erg. L*

6 per th. 4 *erg. L*

7 *fortunatus.*) Et contra. *L ändert Hrsg.*

11 f. tres terminos: *sapiens, L ändert Hrsg.*

14 *syllogismorum erg. L*

18 *nobis*

(1) *syllogismos categoricos communiter receptos per calculum demonstra*

(2) *syllogismorum L*

28 *praemissarum;*

(1) *sic agemus*

(2) *itaque*

(a) *incipiendus*

(b) *incipiemus assumere*

(3) *ideo L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 250:

1 est

(1) praedicatum

(2) subjectum

(a) . At

(b) itaque

(aa) propositionis praedicatum ante omnia assumere

(aaa) poterimus pro arbitrio (modo non peccemus in reg. 1). Hinc medium terminum ita assumemus

(bbb) incipiemus patet enim ex praecedentibus regulis

|(bb) propositionis praedicato numeros | ante omnia *erg.* | dabimus pro arbitrio (secundum reg. 1)

(c) . Et ab ejus praemissa *erg.* |

(d) et *L*

1 praemissa | ipsa *streich* *Hrsg.* | incipiemus *L*

2 consideranti)

(1) semper facilius est constituto praedicato ipsi accommodare objectum quam constituto subjecto ipsi accommo

(2) aut *L*

4 f. Uno verbo incipiemus

(1) a termino

|(2) ab . . . extremo *erg.* | . . . subjicitur. *erg.* *L*

9 f. per . . . quantitate *erg.* *L*

11 est

(1) subjectum, et quoniam

(2) praedicatum *L*

11 (per | praecedentem *gestr.* | propositionem *L*

12 | qui superest, | id est *streich* *Hrsg.* | *erg.* | (id *L*

12 qui

(1) in hac prop

(2) subjectum *L*

14 posito

(1) sponte

(2) constitutis *L*

15 sponte

(1) sua

(2) inde

(a) exurget

(b) appar

(c) resultabit

(d) exurget signum indubitabile

|(e) exurgent

(aa) signa hujusmodi numerorum indubitabilia

(bb) indicia indubitabilia *L*

16 hi termini *erg.* *L*

17 f. possint.

(1) Si exempli causa Argumentatio

(2) Itaque . . . Argumentatio *L*

21 f. *pius*

(1) quaeritur an concludat vi formae: Hoc ita examinabimus.

(2) de *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 251:

- 1 ad
(1) compositas
(2) consequentias *L*
- 3 terminus,
(1) major scilicet et minor
(2) nempe *L*
- 4 inest,
(1) ideoque utriusque regulis s
(2) et *L*
- 6 f. notandum | semper *gestr.* | praestare
(1) praedi
(2) subjectum *L*
- 8 sit
(1) propositio
(2) praemissa *L*
- 8 sit
(1) praedicatum ab ea
(2) subjectum *L*
- 9 et
(1) medius
(2) praedicati *L*
- 9 assumtis
(1) his
(2) accommodentur *L*
- 9 ei *erg. L*
- 10 termini;
(1) his postea al
(2) inventis *L*
- 11 ita *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 252:

1 Categoricala

(1) *cujus subjectum s -σ, praedicatum*

(2) *sit L*

3 f. $p -\pi$.

(1) *Fiet aequatio*

(2) *Fient L*

6 ut

(1) *numeri*

(2) *gra*

(3) *expressi L*

8 $e^{\frac{\pi}{s}}$

(1) *communem habent divisorem.*

(2) *reducibiles L*

23 f. potest

(1) Item: *Omnis pius est felix | daneben*

(a) *pius*

(b) *felix +5 -1 | Quidam pius non est fortunatus Ergo Quidam fortunatus | darunter +8
-11 | non est felix. | darunter +5 -1 | Quod non procedit, quia*

(2) *Aliter L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 253:

2 itaque

(1) *Omnis ho*

(2) *Nullus L*

3 est

(1) *animal*

(2) *lapis L*

7 positivus erg. *L*

11 +*xp* - $\xi\pi$

(1) *In prop.*

(2) *Semper L*

12 propositio:

(1) *s - $\rho\sigma$ aequ.*

(2) *s -1 est +1 - π*

(3) *Omnis L*

12 aequatio:

(1) *s - $\rho\sigma$ aequ.*

(a) *xp - $\xi\pi$*

(b) *xp - π Er*

(2) *s - $\rho\sigma$ aequ.*

(a) *-xp*

(b) *- π + xp L*

12 propositione

(1) *U. A.*

(2) *Universali L*

16 medius.

(1) *Sumitur*

(2) *In*

(a) *prop.*

(b) *prima L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 254:

3 by

(1) $\langle - \rangle$

(2) *aequ.*

(a) *me* 2) $\beta\upsilon$ *aequ.* $\mu\varepsilon$

(b) *ce* ... $\gamma\varepsilon$ *L*

4 3)

(1) *de aequ. fa* 4) $\delta\varepsilon$ *aequ.* $\varphi\alpha$

(2) *fe* ... $\delta\alpha$ *L*

8 *aequ.*

(1) $\begin{matrix} \blacksquare+3\blacksquare \\ d \end{matrix} \begin{matrix} f \\ g \end{matrix} 10) \frac{\varepsilon}{\alpha} \text{aequ. } \frac{\varphi}{\delta}$

(2) $\frac{d}{f} \dots \frac{g}{\varphi} L$

10 Ergo

(1) *si b*

(2) *per* 7 *L*

11 $\frac{q}{a}$ *aequ.*

(1) $\begin{matrix} \blacksquare+3\blacksquare \\ cf \\ bd \end{matrix}$

(a) *aequ*

(b) *adeoque per* 11. 14) $\frac{cf}{bd}$ *aequ.* $\frac{m}{l}$. $\blacksquare+3\blacksquare$ *Eodemque modo*

(aa) $\frac{v}{\alpha}$ *aequ.* γ

(bb) *per* 8 et 10. 15) $\frac{v}{\alpha}$ *aequ.* $\frac{\gamma\varphi}{\beta\delta}$ *seu per* 12. $\blacksquare+3\blacksquare$ 16) $\frac{\gamma\varphi}{\beta\delta}$ *aequ.* $\frac{\mu}{\lambda}$

(2) $\frac{cd}{bf} \dots 16) \frac{\gamma\delta}{\beta\varphi} \text{aequ. } \frac{\mu}{\lambda} L$

20 f. fiet 18)

(1) $\begin{matrix} \blacksquare+3\blacksquare \\ d \\ f \end{matrix}$

(2) $\frac{l}{d} L$

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 255:

6-7 seu

- (1) e aequ. $\blacksquare+3\blacksquare \frac{mb}{cl} a$
 (2) 22) a L

9 f. arbitrio,

(1) et

(2) b

(3) $\langle - \rangle$

(4) $\blacksquare+3\blacksquare \frac{bd}{cf} aequ. \frac{l}{m} \frac{\min. b \text{ maj. } d}{\text{med. } c \text{ min. } f} aequ. \frac{\min. l}{\text{maj. } m} \frac{\beta\delta}{\gamma\varphi} aequ. \frac{\lambda}{\mu} \blacksquare+3\blacksquare y aequ. \frac{c}{b} e \vee aequ. \frac{\gamma}{\beta}$
 $\varepsilon \quad a \text{ aequ. } \frac{d}{f} e \quad \blacksquare+3\blacksquare \alpha \text{ aequ. } \frac{\delta}{\varphi} \varepsilon$

(5) $\frac{bf}{cd} \dots \frac{\varphi}{\delta} L$

14 f. alias.

(1) Si conclusio debet esse U. A.

(2) Ubi notandum $\blacksquare+3\blacksquare \frac{ce}{b}$ necessario esse numerum integrum, ergo si pro b . ponatur Bc . et pro e ponatur EB , fiet $\blacksquare+3\blacksquare y aequ. \frac{cEB}{cB} aequ. E$. Sic ergo melius scribatur $y aequ. E$

(3) In omni propositione $\blacksquare+3\blacksquare s aequ. \frac{mp}{l}$. Ergo fiet $l aequ.$

(a) $mp aequ. ln$

(b) gh . et $m aequ. ng$ et $p aequ. Ph$, fiet $\blacksquare+3\blacksquare s aequ. \frac{ngPh}{gh} aequ. xP$. posito $Ph \sqcap p$ Simil

(4) | Simil streicht Hrsg. | $a -\alpha$

(5) $y -\vee L$

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 256:

1-3 U. A.

(1) $+s -\sigma$ aeq

(2) $+ls$ aequ $mp +\lambda\sigma$ aequ $\mu\pi$ erit l aequ 1 et m aequ. 1 P. N erit $l \Gamma 1$ vel $\lambda \Gamma 1$

(a) U N.

(aa) erit

(bb) erunt $\frac{l}{\mu} + 3 \frac{\lambda}{m}$ primi inter se

(b) P. A. erunt $\frac{l}{\mu}$ et $\frac{\lambda}{m}$

(3) $+rs$ aequ. $xp \dots \frac{r}{\xi}$ et $\frac{\rho}{x} + 3 \frac{\rho}{x} L$

9 in

(1) P A erit

(2) U. N. L

26 Si

(1) ex. g.

(2) nosse L

27 f. possint

(1) suffi

(2) satisficientes simul

(a) terminis

(b) praemissis L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 257:

24 Dionys. Petav. Tomassino *erg. L*

25 f. Adhibendi . . . veritate *erg. L*

27 Scripturaria,

(1) id est

(2) et primum *L*

28 *Critic[i] sac[ri] erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 258:

- 1 Grotio cum *erg. L*
- 2 Tirinus . . . Ravanell *erg. L*
- 2 f. Adde . . . Pfeifferi etc. *erg. L*
- 5 quos
 - (1) commiserit
 - (2) habeat *L*
- 6 Huc . . . Pin *erg. L*
- 8 Voetius *erg. L*
- 9 Gavanti *Thesaurus rituum erg. L*
- 10 Vinc. *erg. L*
- 11 Dedekennus.
 - (1) Bidenbach
 - (2) Caramuel. Arn. Pasc. *L*
- 11 Amesius.
 - (1) Consultationes
 - (2) *Consilia L*
- 12 *Lexicon Theol. erg. L*
- 15 Chiflet. . . . jur. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 259:

3–4 Daoyz. . . . Rennemann. *erg. L*

5 *conferens* . . . Giseberti. *erg. L*

6 Schwend[endörffer].

(1) Eckolt.

(2) Text[or]. *L*

9 *Decisiones* . . . Aresta. *erg. L*

11 Laureae

(1) Dictio

(2) summa *L*

11 Fagnan. Gonzales *erg. L*

12 ⟨Auto⟩res . . . ⟨Cilnn.⟩ *erg. L*

13 Tabulae *erg. L*

14 Conr[ing] . . . etc. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 260:

- 1 Lex. . . . etc. *erg. L*
- 3 Usser . . . *temps. erg. L*
- 4 f. Calvis. Labb. Jonst. *erg. L*
- 6 Jovius *erg. L*
- 6 Thuan[us]. | Jovius *gestr.* | Guicciardin[i]. *L*
- 7 Strad[a]. . . . *com. erg. L*
- 9 Sirus *erg. L*
- 10 *Memoires Temple erg. L*
- 11 Blondel . . . Anselme *erg. L*
- 12 Henning.
 - (1) Reusne
 - (2) Rittershus *L*
- 12 *Weltalter erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 261:

2–3 explicatio.

(1) <Interesse>

(2) Praesens *L*

5 Vicquefortius

(1) colloquendum.

(2) Actus *L*

5 Philokenis *erg.*

(1) Germaniae jus publicum.

(2) Status commerciorum per Europam.

(3) Politica. *L*

8 Seckendorf *erg. L*

11 f. etc. | Seckendo *gestr.* |

(1) Commerc. et Manufactur.

(2) Ethica. *L*

16 Hämeling.

(1) Supplendum Manuale Anglicum.

(2) Polizey *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 262:

4 Mundi

(1) *Ichnographiae*

(2) *accuratae L*

5 *explicationibus.*

(1) *Experimenta Chymica in cla*

(2) *Experimenta L*

6 *colligenda*

(1) *cum*

(a) *indice*

(b) *indicibus*

(2) *. Formandae L*

23 *sermonum.*

(1) *Et modus rem*

(2) *Item L*

24 *dicendi | et agendi gestr. |, seu L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 263:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 264:

1 Sed

(1) quae

(a) aliquem

(b) numerari nequeant

(2) nihil *L*

1 f. non

(1) recipiat.

| (2) patiat. *erg.* |

(a) Itaque numerus generalissimum est instrumentum res examinandi, et Arithmetica

(b) Itaque *L*

3 , qua rerum potentiae explorantur *erg. L*

4 numeris | et characteribus *gestr.* | mysteria *L*

6 vera | hujus *gestr.* | arcani *L*

6 sunt

(1) homines

(2) | curiosiores *erg.* | *L*

9 hominibus

(1) quaedam inclinatio

| (2) facilitas *erg.* | credendi, mirifica

(a) erui

| (b) inveniri *erg.* | posse numeris, characteribus, et *L*

11 veram

(1) viam

| (2) rationem

(a) ante me

(b) antea

(c) hactenus *erg.* | *L*

11 perspexerit,

(1) quam

(2) qua *L*

13 in colloquio *erg. l*

14 quanquam

(1) aliqui

(2) dudum egregii quidam Viri *L*

16 communicare | possint *versehentlich gestr.* | et *L*

18 simul | tota *gestr.* | ars *L*

21 latere,

(1) in rebus arcanum ma

(2) in *L*

24 Duo

(1) me juverunt

(2) illuc duxere, quae

(3) mihi *L*

25 tamen

(1) fateor,

(2) ingeniis

(a) plerum

(b) teneris

(3) in

(4) ambigua, et saepius noxia esse;

(5) alioqui . . . solent) *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 265:

2 ut . . . attingebam *erg.* *L*

2 ne

(1) communia quidem ejus elementa

(2) vulgaria quidem *L*

3 f. ne

(1) rebus pervulgatis

(a) et qu

(b) tempus perderem,

| (2) fascina

(3) animum . . . quae,

(a) sola

(b) autoritate . . . sunt *erg.* | alterum, ut

(aa) in nova

(bb) nunquam

(cc) qui

(dd) tum demum quiescerem cum

(ee) <art>

(ff) ne *L*

7 ergo

(1) ab historici

(2) a styli cura lectioneque autorum

(3) a *L*

7 styli

(1) ligati

(2) cura *L*

11 illevi

(1) , aut praeceptoribus

(a) in exercitiis

(b) inter alia objiciebam i

(2) ? quas *L*

13 haberentur

(1) praedicamenta Notionum Sim

(2) praedicamenta *L*

14 seu Termini complexi *L*

15 naturali dispositae haberentur.

(1) Huic objectioni meae cum non satisfacerent Praeceptores

(2) Scilicet

(a) ignorabam

(b) demonstrationes *L*

15 per

(1) umbram

(2) | somnium *erg.* | *L*

16 , quod ego desiderabam, *erg.* *L*

17 Itaque

(1) puerilis

(2) | vana *erg.* | *L*

22 combinatione

(1) | et analysi *erg.* | omnia inveniri possent et diju

(2) et *L*

23 quae ratione constant *erg.* *l*

24 deprehenso

(1) magis tu

(2) ego

(3) mirifice *L*
25 feci ego magis *L*
26 Sed . . . distrahebar. *erg. l*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 266:

- 1 Forte
 - (1) tunc
 - (2) adultior et jam *erg.* | viginti *L*
- 2 est
 - (1) , in qua
 - (2) anno *L*
- 3 proposui.
 - (1) Sed tamen
 - (2) Erat quidem ea dissertatio
 - (3) |Est *ändert Hrsg.* | quidem *L*
- 3 dissertatio | haec *erg.* | qualis *L*
- 4 imbuto
 - (1) , ideo
 - (2) (neque . . . auxissem) *L*
- 5 pueritiam, | quemadmodum Pascalius *gestr.* | forte *l*
- 6 dissertationem *erg.* *L*
- 8 ea
 - (1) essem
 - (2) sim
 - (a) os
 - (b) testatus orbi quid fieri posse putem. Ne quis me talia
 - (3) inveni
 - (4) indicaverim orbi aliquem inventi mei rationem,
 - (5) indicium . . . mei, *L*
- 8 comminisci.
 - (1) Tres tantum Viros miror
 - (a) tanta
 - (b) hanc
 - (c) tan
 - (d) in hanc rem non incidisse,
 - (e) ad tantam rem non accessisse *erg.* | Aristotelem, Joachimum Jungium Germanum, et Renatum Cartesium Gallum.
 - (2) Cur *L*
- 9 mortaliū,
 - (1) ex quo hominum memoria
 - (2) quousque *L*
- 12 nondum
 - (1) physica aut
 - (2) moralia *L*
- 13 tamen *erg.* *L*
- 13 semper
 - (1) ult
 - (2) ultima rerum
 - (3) principia *L*
- 14 aberrationis a janua *erg.* *L*
- 15 dimittuntur.
 - (1) Quatuor tantum
 - (2) Tres tamen *L*
- 16 accessisse,
 - (1) *Platz freigelassen, wohl für Namen*
 - (a) impera
 - (b) inventorem characterum Sinensium
 - (2) Aristotelem,

(a) cum *Organum* et *Metaphysica* scriberet,
(b) Joachimum *L*

17 scriberet

(1) cogitationes
(2) notionum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 267:

- 2 virum
(1) *cujus laudes merito passim decantatae habentur:*
(2) *ingenii . . . supergressum, L*
- 3 sua nimirum direxisset, *L*
- 4 f. et specimina geometrica *erg. L*
- 6 ideas animi ordinandi *L*
- 7 f. experimentis,
(1) *microscopii aut*
(a) *alii*
(b) *ullius*
(c) *alterius organi inventione.*
|(2) *major . . . possit. erg. |*
(a) *Sed si*
(b) *Cur*
(aa) *ergo rem tantam*
(bb) *huc L*
- 12 usura,
(1) *non minus aeterna erit*
(2) *non minus*
(3) *per L*
- 13 geometrico ritu; *erg. L*
- 14 humano
(1) *nova quadam barbarie*
(2) *ingruente . . . nova erg. L*
- 15 interibunt.
(1) *Itaque*
(2) *Ego*
(3) *Cum itaque videretur inventa hac sive Cabbala, sive Characteristica, sive lingua*
(4) *Me L*
- 16 Meditationibus
(1) *crebro distinuit,*
(2) *|detinuit erg. | L*
- 16 aliis
(1) *studiis et negotiis*
(2) *modis L*
- 18 detexi.
(1) *Nam*
|(2) *Hoc . . . quod*
(a) *tunc cum di*
(b) *maximis*
(c) *intentissimis . . . est*
(aa) *quam erg. | ut perfecte constituatur Characteristica quam molior, quantum satis est*
(aaa) *ad caetera nullo negotio perficienda*
(bbb) *ad Grammaticam linguae tam mirabilis dictionariumque plerisque utilioribus*
|(bb) *ut Characteristica quam molior, quantum . . . | satis est erg. |, constituatur erg. | L*
- 21 omnium
(1) *quae in mente nostra sunt characteristici habea*
(2) *|utiliorum erg. | characteristici L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 268:

- 1 (quem vocant) *erg.* *L*
2 cursus *erg.* aut
 (1) magis
 (2) ab *L*
5 autem
 (1) scientias
 (2) doctrinas *L*
6 frequentatas,
 (1) imprimis Doctrinam
 (2) id est *L*
6 Metaphysicam | omnem *gestr.* | irrefragabili *L*
7 plerarumque Notionum characteristicis *L*
9 Optica
 (1) videndi aciem
 (2) | oculos *erg.* | *L*
9 tantoque
 (1) praestantius
 (2) | superius *erg.* | *L*
9 quanto
 (1) men
 (2) ratio visu
 (3) praestantior *L*
12 autem *erg.* *L*
17 unde tu nosti *L*
18 veritatis *erg.* *L*
19 provocet,
 (1) alter
 (2) hujus ⟨rat⟩
 (3) | hunc atque *gestr.* | auditores *L*
19 examinandi. | Itaque controversiae vix nisi *erg.* *u. gestr.* | Plerumque *L*
21 secuturo.
 (1) Praeterea plerumque in rebus de quibus deliberatur
 (2) Itaque *L*
22 et
 (1) controversiam
 | (2) litem
 (3) controversiam *erg.* |
 (a) ut nodum gordium,
 (b) abrupto
 (c) rupto *L*
23 in
 (1) controversiis
 (2) | deliberationibus *erg.* | *L*
24 sane *erg.* *l*
25 f. aliam
 (1) magis
 (2) circumstantiam | aut sibi | ipso *gestr.* | pro . . . | fortius *erg.* | aut aliis *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 269:

- 1 movetur, aut *erg. L*
7 (seu debitorum) *erg. l*
9 hactenus *erg. L*
12 calculo ac demonstrationi *L*
14 , quod hinc sequitur tanta
 (1) omnes
 (2) | alios *erg. | L*
15 ad viam veritatis; *erg. l*
16 fidem
 (1) nihil efficaci
 (2) praeter
 (a) miracula et victorias nihil
 (b) miracula *L*
16 sanctitatem
 (1) prophetae, et
 (2) Apostolicam
 (3) ⟨ma⟩
 (4) velut prophet
 (5) aut victorias magni Monarchae
 (5) hominis *L*
18 omnium linguarum facillima *erg. l*
18 poterit
 (1) non
 (2) nunquam
 (3) religio *L*
19 facile *erg. l*
23 f. rerum connexum paucarum rerum *L*
27 f. ei proprietati congruentes *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 270:

1 bonae. An vero *L*

8

(1) Omnis definitio causalis

(a) est

(b) etiam nominalis esse potest, non contra. Nam causalis eo solum differt a nominali, quod in nominali | sola, quae simul causalis non est *erg. u. gestr.* | resolutio quidem aliqua fit, sed in eas tantum ideas, quarum possibilitas a posteriori seu per experientiam tantum explorata est. At causalis est nominalis continuata usque ad primas ideas, vel usque ad eas quae

(2) Alphabetu

(3) Cogitationes nostrae

(4) Quaecunque *L*

8 enim

(1) multo perfectius

(2) si causa eorum intelligatur

(3) per *L*

12 Quaecunque

(1) uno simplici Sensus actu percipiuntur eorum definitio

(2) nullam *L*

13 sensus,

(1) ea

(2) earum notiones *L*

13 pro

(1) primis

(2) | primitivis *erg.* | *L*

14 ita

(1) flavedo

(2) notio *L*

18 seu

(1) quae nullis definitionibus neque a priori neque a posteriori nunc quidem clariores reddi possunt

(2) earum . . . possumus. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 271:

4 primitivarum *erg.* *L*

8 ille

(1) eos non d

(2) ipsis *L*

12 de

(1) metaphysicis,

(2) mathematicis, *L*

13 tunc | saltem *erg.* | . . . proponuntur *erg.* *L*

13 f. retinere | quae opus *erg.* | et *L*

18 ille puer *erg.* *L*

19 earum *erg.* ascribat

(1) aliquem characterem ex hoc Alphabeto; velut

(2) characterem . . . aut *L*

20 illi *erg.* sine | nova *gestr.* | demonstratione *L*

21 novae . . . sensibilis *erg.* *L*

23 novarum . . . sensibilibus *erg.* *L*

24 sequitur

(1) plerasque

(a) scientias

(b) ideas his

(2) ideas plerisque *L*

25 f. designari.

(1) Charactere hoc semel constituto, sequitur

(a) ejus ope de

(b) per solum calculum demonstrari posse omnes veritates quaecunque. Ostendi jam quomodo

(aa) simplex

(bb) prima mentis operatio,

(aaa) hoc characterem juvetur,

(bbb) id est notionum

(aaaa) compos

(bbbb) formatio hoc characteris genere juvetur

(2) Haec *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 272:

- 2 invicem *erg. L*
- 3 gratia
(1) *Lucifer* <co>
(2) aurifabri *L*
- 3 et
(1) aurifabri
(2) notio *L*
- 4 tamen
(1) notio non componitur ex notionibus, | metalleitatis *erg.* | flavedinis et gravitatis
(2) nomen . . . ex
(a) nom
(b) literis . . . designantibus *L*
- 5 quibus . . . constat *erg. L*
- 6 opificem
(1) igne utentem
(2) formam
(a) const
(b) rebus
(3) formantem.
(a) Notandum
(b) | Manifestum *erg.* | *L*
- 7 hic
(1) fore
(2) aequivocationes *L*
- 8 f. constet,
(1) pleraque in conversationibus argumenta et responsa
(2) plerasque argumentationes *L*
- 16 solidas
(1) veritates
(2) | notiones *erg.* | *L*
- 17 cognationes
(1) dabunt seu ins
(2) sic exhibeb
(3) involvent. *L*
- 20 quia
(1) veritates <certis> experimentis
(2) veritas | seu secunda mentis operatio *erg.* | neque inveniri
(a) nec di
(b) neque examinari nisi per tertiam potest
(3) secunda . . . operatio *L*
- 24 lingua
(1) non
(2) | nondum *erg.* | *L*
- 25 secundum . . . formam *erg. L*
- 26 nisu
(1) . Quid sit solo calculo prorsus demonstrare, is facile intelligit, qui Algebram salutavit
(2) , prorsus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 273:

- 2 sit
(1) res quaedam, cujus character resolutus in hos primitivos denique desinit.
(2) propositio *L*
- 2 cujus
(1) cha
(2) subjectum *L*
- 6 scilicet
(1) subjectum
(2) subjecti *L*
- 10 concipitur
(1) characteribus
(2) notionibus
(a) simplicibus
(b) primitivis *L*
- 11 istae *erg. L*
- 13 Itaque
(1) generalius etiam
(2) | sic *erg.* |
(3) concipi *L*
- 14 praedicatum
(1) ex iisdem characteribus
(2) dato quodam
(3) uno . . . dato *L*
- 15 alioqui . . . ipsas
(1) simplices
(2) notiones
(a) ad d
(b) primitivas | ad *streicht Hrsg.* | demonstrandi . . . resolvi *erg.* et
(aa) potest
(bb) praedicatum
(aaa) inest
(bbb) inesse *L*
- 16 licet *erg. L*
- 20 notiones
(1) con
(2) plerasque maxime usita
(2) primitivas *L*
- 21 esse,
(1) is certus
(2) hunc certum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 274:

24–25 ignorata. | Fundamenta calculi: *gestr.* | 1) *L*

26 f. Semper . . . intelligatur *erg. L*

30 a . . . qualis *erg. L*

31 ac . . . *a est a erg. L*

31 *b*

(1) homo

(2) | rationalis *erg.* |

(a) idem est ac si dicamus: *omne animal rationale est animal*

(b) tunc *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 275:

1 quod | haec *gestr.* | : *animal L*

4 *c*,

(1) *tunc a*

(2) *Ergo L*

6 *animal est*

(1) *mortale. E*

(2) *substantia. L*

7 *sapiens.*

(1) *Propositio | per se gestr. | vera est, quae vel per se vera est, vel per consequentiam ad per se veram reduci potest, ut haec ac est b*

(a) *posito a aequ*

(b) *posito*

(2) | 6) *erg. | Ex L*

8 *si*

(1) *ad*

(2) *a L*

8 *c*

(1) *quia loco propositionis a est bd poni potest propositio a est b unde fiet*

(2) *per*

(a) *prop.*

(b) *artic. 4 quia*

(3) *Nam L*

9 *bd,*

(1) *et pro*

(2) *per L*

10 *eundem erg. L*

10 *c*

(1) *per prop.*

(2) *quod L*

12 *Ex. . . . tertii) erg. L*

13 *et: erg. L*

14 *quadrilaterum erg. L*

24 *idem.*

(1) *Eadem ratio*

(2) *Quod autem*

(a) *de d dictum*

(b) *de L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 276:

- 1 Definitio . . . appellamus. *erg. L*
1 quae . . . sed ut
 (1) assu
 (2) compendii causa
 (3) assumta ponitur *erg. L*
2 et contra *erg. L*
2 et contra *erg. L*
6 vel
 (1) vera
 (2) per . . . vel *erg. L*
6 substitutionibus
 |(1)
 (1) seu consequentiis per se veris |et characterum explicationibus *erg.* |
 (2) aequivalentium seu |et *streicht Hrsg.* | characterum explicationibus *erg.* | *L*
7 veram |aut jam probatam aut arbitrariam *erg. u. gestr.* | ut *L*
8 (id . . . et *erg. L*
9 f. esse
 (1) *b*
 (2) *bce*
 (a) et fiet substituendo
 |(b) eamque propositionem jam alibi
 (c) (id . . . tunc *erg.* | *L*
11 est.
 (1) Assumtae autem propositiones, ut *bc est a* et *d est b* vel jam sunt |verae vel *gestr.* | probatae, vel sunt assumtae pro arbitrio per modum definitionis. Licet enim mihi definitionem hanc ipsius *a* assumere, *a est bc* verbi gratia *animal rationale* compendii causa vocamus *hominem* et dicimus, *homo est animal rationale*. Atque ita dicere *a est bc* nihil est aliud quam characterem *a* explicare.
 (2) Hinc . . . assumti *L*
12 quomodo
 (1) probati
 (2) propositionum *L*
16 substitutiones
 (1) permissa
 (2) rectas,
 (a) |deduci *streicht Hrsg.* | potest
 (b) fit
 (c) fieri *L*
17 definitionem
 (1) praefero
 (2) magis *L*
19 solis
 (1) attributis com
 (2) praedicatis *L*
20 uti
 (1) deductionibus
 (2) deductione *L*
20 non *erg. L*
21 si
 (1) sola attributa communia habeamus
 (2) attributis . . . velimus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 277:

1 Attributum

(1) reciprocum est

(a) , cum

| (b) praedicatum compositum, quod *erg.* | idem est cum subjecto,

(2) est . . . simplicis *erg.* | *L*

2 est *bc*

(1) erit *bc* attributum recipro

(2) et

(3) *bc L*

2 reciprocum.

(1) Ex pluribus Attributis unum

(a) eligi

| (b) esse *erg.* | potest quod sit definitio, ex quo caetera poterunt demonstrari

(2) | Omnis *erg.* | Definitio *L*

7 seu

(1) attributum

(2) requisitum *L*

8 requisito

(1) non indiget

(2) caret *L*

8 pone

(1) *a* esse

(2) *d L*

8 autem

(1) *fg*

(2) *f L*

9 ratiocinandi

(1) ex $\langle r \rangle$

(2) non *L*

9 de

(1) $\langle re \rangle$

(2) simplici *L*

10 omnino *erg. L*

11 compositis.

(1) Omnes termini primitivi sunt possibles

(2) Possibile *L*

13 f. contradictionem.

(1) Omne Requisitum primitivum est possibile.

(a) Cujus rei possibilitas absolute demonstrata est, ea res resoluta est in requi

(b) Caetera sunt possible, quia

| (c) Possible sunt quae *erg.* | in requisita primitiva resolvi possunt

(2) Omnis . . . possible. *L*

17 ultima *erg. L*

18 est.

(1) Causa est

(2) Si *a* est *b* quia *c* est *d* erit *cd*

(3) | Prius . . . est

(a) requisitis

| (b) terminis *erg.* | . . . propius. *erg.* | Ratio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 278:

1 demonstratur.

(1) Causa est

(2) | V.g.

(a) *ab est*

(b) *lm est*

(aa) *cde quia l*

(aaa) *est*

| (bbb) *aequ. erg. | ce, et m*

(aaaa) *est*

(bbbb) *aequ. de*

(bb) *cdn quia l aequ.*

| (aaa) *cn*

(bbb) *cdn erg. | , et m aequ. | dn erg. |*

(cc) *cdn quia l aequ. | cde erg. | , et m aequ. | den erg. |*

(dd) *cd quia l*

(aaa) *aequ.*

| (bbb) *est erg. | cde erg. | Si L*

3 propositionis

(1) *a est b ratio sit c est d erit cd causa ab effectus*

(2) *ab*

(a) *fit*

(b) *est*

(c) | *fit streicht Hrsg. | ratio sit cd | est streicht Hrsg. | erit L*

5 aequ.

(1) *ce*

(2) *fg L*

5 sit

(1) *a*

(2) *A aequ. BCD et B aequ. FG et*

(3) *m L*

6 *tv L ändert Hrsg.*

6 ajo

(1) *a b c d,*

(2) *d*

(3) *a*

(4) *b c d a, f g h l*

(5) *a L*

6 *t*

(1) *v*

(2) *u L*

7 f. sive . . . vocatis *erg. L*

9 possunt.

(1) *Materia est id quo plura sunt similia*

(2) | *Homogeneum est id quo plura similia sunt gestr. | Basin L*

10 et | *in gestr. | cujus L*

11 partibus

(1) *Totum*

(a) *est*

(b) *et pars est quae*

(2) *Partis relatio ad suas partes*

(3) *Totum*

(4) *Pars*

(5) *Si duo sint similia, et*

- (6) Pars *L*
12 sunt.
(1) Plures partes si
(2) Omnes *L*
- 13 f. toto.
(1) Totum est a
(2) Si pluribus intellectis inter se
(a) et
(b) differentibus
(aa) et ⟨i⟩
(bb) intelligitur quicquid in uno est,
(aaa) ⟨nec⟩
(bbb) et contra
- (3) Si *L*
- 19 et
(1) id
(2) si
(a) omne quod intelligitur in
(b) | si *streicht Hrsg.* | aliquod ex his non sit
(c) illud
(aa) sit
(bb) existat, | etiam *erg.* | existat
(aaa) quodlibet ex his; et si singula existant, existat
(bbb) quodqu
(ccc) | etiam *streicht Hrsg.* | *b*,
(aaaa) vel
(bbbb) et *L*
- 20 idque
(1) sine consequentia
(2) ita *L*
- 21 ipso | se *streicht Hrsg.* | eodem *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 279:

1 et

(1) ideo sine

(a) consequentia nova etiam a est f

(b) | nova assertione *erg.* |

(2) hinc L

1 consequentia,

(1) seu si b est f et c est

(2) seu L

2 g , | non sit per se notum, sed his positus *erg. u. gestr.* | per L

2 contra,

(1) erit

(2) (seu L)

5 f

(1) | et a esse f *erg.* | totum aequè

(2) ac L

6 f. f

(1) attrib

(2) basis

(a) . Ita basis corporum est materia seu corpus, figurae spatium,

| (b) seu . . . est | corpus *ändert Hrsg.* | . . . figurarum; *erg.* |

(aa) horae basis

(bb) tempus L

9 genere,

(1) v.g. ab animale, quia id non aequè est in toto ac in

(2) v.g.

(a) brut

(b) planta L

10 partibus.

(1) Quoniam

(2) Imo L

16 mundi

(1) intelligit

(2) habet L

18 destruet,

(1) tantum

(2) nunquam L

19 f. potest

(1) Intelle

(2) Non L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 280:

14 nobis

(1) dicitur

(2) enuntiatur *L*

14 literis

(1) indeterminatis posse etiam d

(2) a *L*

14 assumtis,

(1) enuntiandum

(2) enuntiari *L*

15 Propositio

(1) sic exprimetur

(2) universalis *L*

21 se

(1) nota

(2) | vera *erg.* | *L*

21 hic

(1) idem esse

(2) nihil referre *L*

23 sive

(1) *Omnis homo rational*

(2) (*Omne*) *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 281:

8 se

(1) nota

(2) | vera erg. | L

18 *bd*,

(1) Ergo

(2) ex L

20 est,

(1) quae vel per se vera est, vel ex per se veris ope consequentiarum per se verarum

(a) et definitionum oritur

(b) aut ex per se veris deductarum oritur

(2) *ab est cd* posito *a* esse *lmn* et *b* esse *opq* et *c* esse *lp* et *d* esse *mq*. Nam fit

(3) quae L

26 deductis L ändert Hrsg.

27 nempe

(1) conclusionem

| (2) connexionem erg. | inter

(a) assumpta et conclusa quibus

(b) caractere

(c) characteres L

29 multa

(1) du

(2) facile L

30 simplicissimis

(1) characteres assignentur

(2) cogitandi L

30 assignentur.

(1) 6) Idem est quod in alterius locum substitui

(2) 6) Idem est cum alio, quod in alterius locum | in omni propositione erg. | substitui potest salva veritate. Exempli causa

(a) *Triangulum* et *Trilaterum*.

(b) *Triangulu*

(c) *trilaterum* ubique in tota geometria substitui potest in locum *trianguli*

(3) 6) L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 282:

1 ubique *erg. L*

2 f. | verbi . . . locum

(1) *Trianguli* substitui potest *Trilaterum*, etiam contra ubique in locum

(a) *tria*

(b) *trilateri* poterit substitui *triangulum*.

(2) *figurae . . . triangula. erg. |*

(a) Nam propositiones

(b) Nam *L*

6 substitui, . . . posse *erg. L*

7 ergo

(1) *falsum*

(2) *falsae L*

10 quod est *erg. L*

11 Idem . . . potest. *erg. L*

13 *Quadrilaterum*.

(1) 8) Si *a est b* et *b est c*, erunt *a* et *b* idem. Si (*omnis*) *pius est felix*, et (*omnis*) *felix est pius* erunt *pius* et *felix* idem, id est ubique substitui poterit *pius* in locum *felicis*, et *felix* in locum *pīi* salva veritate. Quod sic demonstro. Omnes propositiones in quibus est *a* ad has duas reduci possunt

(2) 8) *L*

14 *solis erg. L*

15 *litera*

(1) aliqua, ut

(2) | *data, erg. | L*

17 *est*

(1) *de*

(2) *e L*

18 *est*

(1) *af*

(2) *a L*

19 *quamvis | enim gestr. | enumerari L*

19 *plures,*

(1) *redu*

(2) *nempe*

(3) *hae*

(4) | *in universum: gestr. | a L*

22 *est*

(1) *dfg*

(2) *fg L*

23 *est*

(1) *dfg*

(2) *fgh*

(3) *fhβ L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 283:

2 *est*

(1) *eh*

(2) *eik*

(3) *ik L*

4

(1) *abc, etc. est e,*

(a) *lmn,*

(b) *ik, etc.*

(2) *alm . . . ik L*

9 *a,*

(1) *quia c est np*

(2) *posito . . . np L*

12

(1) *cn*

(2) *rs L*

14 *hanc*

(1) *a est d*

(2) *d est a L*

16 *d*

(1) *posse*

(2) *|posito erg. |*

(a) *d esse*

(b) *at L*

19 f.

(1) *ab, abc, etc. est ab, abc etc.*

(2) *ab . . . etc. L*

27 *df | vel erg. | dfg | vel erg. | bc | vel erg. | cn | ab, abc etc. erg. | posse L*

28 *unam*

(1) *ipsis aequi*

(2) *huic L*

29 *pro*

(1) *⟨litera⟩*

(2) *composito L*

29 *ab*

(1) *in*

(2) *vel L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 284:

- 2 seu
(1) *b est*
(2) *homo L*
- 7 *a est*
(1) *b, et b est a, erunt a et b* | idem *versehentlich nicht gestr.* |
(2) *f, . . . idem L*
- 8 *primum* | *ex his gestr.* | *semper*
(1) *b*
(2) *f L*
- 8 *ipsius*
(1) *inde*
(2) *a. L*
- 11 *quia*
(1) *d est a*
(2) *f L*
- 14 *tum erg. quia*
(1) *discrimen hic nullum est*
(2) *a . . . fuit L*
- 19 *m*
(1) *dicitur*
(2) *b L*
- 20 *a, b, c*
(1) *sunt idem*
(2) *non* | *sunt diversa streicht Hrsg.* |
(3) *est idem L*
- 24 *diversa*
| (1)
(1) *quod non pos*
(2) *nec*
(a) *ex*
(b) *inde . . . potest erg.* | *L*
- 25 *porro.*
(1) *Videtur*
(2) *Contingit L*
- 26 *inde erg. L*
- 28 f. *propositio* | *ex eo solum*
(1) *probatur*
| (2) *probari potest erg.* | *quia*
(a) *l est m*
(b) *continetur in hac l est gestr.* | *Ut L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 285:

- 2 Vel . . . | *aliquis erg.* | . . . *Petrus erg. L*
3 dicam
 (1) *Christus*
 (2) *Petrus | discipulus Christi erg. | L*
4 *Apostolus,*
 (1) *Paulus*
 (2) *Discipulus L*
5 *discipulus Christi erg. L*
6 idem.
 (1) *Definitio ergo | Unius Apostoli vel gestr. | Unius | m gestr. | talis nascitur*
 (2) *Hinc erg. | L*
9 (seu . . . idem) *erg. L*
10 f. *Hinc . . . idem. erg. L*
14 seu . . . *disparata erg. L*
15 *a est m*
 (1) *neque*
 (2) *| et erg. | L*
16 gr.
 (1) *Petrus*
 (2) *| Adam erg. | L*
16 *rationale erg. L*
16 *rationalia erg. L*
17 *rationalia erg. L*
18 f. *Si . . . m erg. L*
23 *Haec*
 (1) *enim*
 (2) *ergo L*
27 *per solius definitionem. erg.*
 (1) *Ergo si*
 (2) *Jam L*
29 *res*
 (1) *significatae sunt*
 (2) *| significantur erg. | L*
30 f. *trilaterum.*
 (1) *Terminus simplex est cui nullus compositus aequivalet.*
 (2) *Terminus simplex | vel primitivus gestr. | est cui nullus*
 | (3) *Terminus . . . ab. Terminus*
 (a) *simplex vel*
 (b) *primitivus . . . (aliquis) erg. |*
 (aa) *na*
 (bb) *compos*
 (cc) *compositus L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 286:

5 terminus | compositus *gestr.* | , itemque *L*

6 simplex *ändert Hrsg.*

(1) Terminus

(2) Hoc *L*

6 primitivorum.

(1) Ita

(a) s

(b) duodenar

(2) Sit *a* duodenarius, *b* senar

(3) Sit *a* 30narius et *b* 15narius et *c* 2narius

(4) Sit *L*

7 et *d* . . . quinarium *erg.* patet

(1) *a* esse *b* seu

(2) *a* *L*

8 tricenario

(1) aequipollere

(2) |aequivalere *erg.* | *L*

9 f. sumto)

(1) nullum alium

(2) nullos . . . junctos *L*

11 primitivos.

(1) Terminus

| (2) Conceptus

(3) Terminus *erg.* | *L*

15 f. tricenario

(1) sed ternarius

(2) item

(3) binarius-quindenarius etiam natura prior est tricenario

(4) . Et . . . tricenario *L*

17 imo . . . aequivalens *erg.* *L*

18 Numerus *erg.* *L*

18 sit

(1) quod

(2) qui *L*

18 tricenarius *L ändert Hrsg.*

19 terminus *erg.* *L*

20 posterior;

(1) quoniam tamen B

(2) quia *L*

20 alter

(1) ad alterum nihil

(2) alterum *L*

22 terminis

(1) simplicioribus

(2) minus

(a) compositis

(b) derivatis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 287:

- 1 minus
(1) compositus
(2) derivatus *L*
- 1 primitivis *erg. L*
- 2 f. Patet . . . priorem. *erg. L*
- 4 assumtus.
(1) Appellatio est terminus rem significans qui probari debet.
(2) | Attributum est terminus rem significans qui probari debet, seu *erg.* |
(3) Ita
(a) *circuli nomen*
(b) | *circulus erg.* | *L*
- 7 Attributum
| (1)
(1) subjecti
(2) ter
(3) *Rei erg. u. gestr.* | est praedicatum | *eius erg. u. gestr.* | in *L*
- 7 f. affirmativa
(1) . Definitio est terminu
(2) | *cujus*
(a) *res illa*
(b) *rei nomen erg.* | est subjectum *erg.* | ex *L*
- 9 f. Itaque . . . Dei. *erg. L*
- 11 f. | *cujus*
(1) *res*
(2) *rei nomen erg.* | . . . praedicatum. *erg.* |
(a) *Nam*
(b) *Ut L*
- 13 *b ipsius a L ändert Hrsg.*
- 15 est *erg. L*
- 16 proprium
(1) *animalium*
(2) | *viventium erg.* | *L*
- 17 enim
(1) *animalibus*
(2) | *viventibus erg.* | *L*
- 18 termini
(1) *simul*
(2) *et L*
- 19 *quindenarius-binarius.*
(1) *Hinc*
(2) *Deus L*
- 20 *omnipotens.*
(1) *Hinc patet attributum proprium sibi mutuo posse esse attributa et propria, cum scilicet utrumque est*
(2) *Hinc L*
- 20 *vocant*
(1) *definiti*
(2) *proprietatem L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 288:

1 Definitio

(1) est terminus

(2) (Definitum) *L*

1 aequivalens

(1) composito

(2) simplici *L*

3 proprium

(1) (

(2) aequivalens

(3) (nomen)

(a) aequivalens

(b) nominis *L*

6 terminus | magis *gestr.* | compositus *L*

10 f. assumta. | Imo *gestr.* | patet | ex his *gestr.* | definitum *L*

12 (vel . . . parte) *erg.* *L*

14 est

(1) definitio proposita

(2) propositio assumta *L*

20 nobis

(1) ea distinctione

(2) qui⟨a⟩

(3) qui *L*

22 reciprocum | arbitrarium *gestr.* | compositum *L*

22 omnia *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 289:

12 nobis

(1) *annotatur*

(2) *enuntiatur* | *indefinit gestr.* | *L*

13 f. *posse . . . modo erg. L*

22 et

(1) *rejici potest* | *una erg.* | ,

(2) *sufficit . . . semel L*

25 *rationale.*

(1) *Animal est sentiens.*

(2) *Omne L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 290:

14 divisio.

(1) Possum enim dicere:

(2) Nam *L*

15 *a*, | nam *gestr.* | si *L*

21

(1) Hinc in

(2) | In *erg.* | *L*

21 ex

(1) quatuor

| (2) tribus

(3) quatuor *erg.* | *L*

30 particulae

(1) adjiciamus ⟨et⟩

(2) propositiones *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 291:

1-2 hominem

(1) rationalem esse animal rationale

(2) sapientem . . . sapiens *L*

8 ad

(1) speciales

(2) specialiores *L*

8 tamen

(1) longe me

(2) majoris *L*

8 momenti | ususque *gestr.* | sunt *L*

14 *a est b*

(1) *aeq*

(2) *a L*

14 *d est c.*

(1) ponendo

(a) *c aequ. d*

(b) *c esse d*

(2) Ergo *L*

24 illinc *erg. L*

27 seu conjunctivum *erg. L*

28 seu disjunctivum *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 292:

1 Possent

(1) omnia

(2) omnes *L*

5 majus

(1) una

(2) uno *L*

10 est

(1) artem habere in promptu,

(2) oblata *L*

18 copula.

(1) *Propositio per se vera est ab est a. Seu omne animal rationale est animal.*

(2) *Postulatum: L*

21 f. verbi . . . sit. *erg.*

(1) *Principia calculi*

(2) *Propositiones L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 293:

1–5 Ex . . . plures. *erg.* Consequentia . . . *Deus est severus. erg. L*

8 intelligi

(1) potest concl

(2) debet *L*

8 quibuscunque

(1) , hinc

(2) <Hinc>

(3) Hinc quia conclusiones

(4) easdem *L*

11 *ab*

(1) idem est qu

(2) coincidit *L*

12 *ba,*

(1) patet ex

(a) praecedentibus

(b) praecedenti, quia enim literae sunt indefinitae possumus substituere *b* in locum *a*, et *a* in locum *b*.

(2) seu *L*

18 praedicatum, | modo quae in unum addi debent sint compatible. Ut *gestr.* | *a L*

19 *est*

(1) *ignominia*

(2) *patiens L*

20 quae

(1) compati

(2) conjunguntur *L*

23 impossibili. | Nimirum de impossibili concluditur impossibile *gestr.* | Utilis *L*

24 *sapiens.*

(1) *Deus est omnipotens.*

(2) *Sapiens L*

25 aliquos *erg. L*

26 *punit* | aliquos malos *gestr.* | *in L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 294:

1 partem, |ut gestr. | a L

2 f. homo est

(1) rationale mortale visibile. Ergo Homo est rationale. Homo est mortale. Homo est visibile.

(2) rationalis . . . visibilis L

4 f. Ut . . . et pius. erg. L

8 Et omnis

(1) pius

(2) felix L

8 omnis

(1) pius

(2) martyr L

9 hic erg. L

10 morientem.)

(1) Si a est m et b est m, et a et b sunt idem, tunc m dicitur esse unum

(2) Diversa L

14 Itaque . . . contra. erg. L

25 disparata.

(1) Qu

(2) Vera propositio est

(3) Si Terminus simplex et Terminus compositus sunt res eadem, simplex quidem dicitur
Definitum, com

(4) Si L

28 definitum |uno gestr. | caractere erg. | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 295:

- 2 vox: *erg. L*
- 3 seu . . . hominis. *erg. L*
- 4 affirmativa
 - (1) *prae*
 - (2) *subjectum L*
- 4 sit
 - (1) *nomen*
 - (2) *|res erg. | L*
- 5 sit
 - (1) *nomen*
 - (2) *|res erg. | L*
- 6 Ita
 - (1) *Dei nomen est*
 - (a) *Deus*
 - (b) *hic terminus: Deus, Definitio*
 - (2) *rei . . . est: L*
- 7 sit
 - (1) *rei nomen*
 - (2) *|res erg. | L*
- 8 non sit
 - (1) *idem quod*
 - | (2) *idem terminus qui*
 - (3) *terminus erg. | L*
- 10 rei
 - (1) *terminus*
 - (2) *definitio, L*
- 11 itaque
 - (1) *ani*
 - (2) *homo L*
- 16 Genus . . . ipsius *a. erg. L*
- 16 terminorum
 - (1) *ab et ac genus est a*
 - (2) *d L*
- 17 seu . . . *est d erg. L*
- 19 est *L ändert Hrsg.*
- 21 subjectum *L ändert Hrsg.*
- 21 propositione
 - (1) *affirmativa*
 - (2) *particulari L*
- 23 Si *erg. L*
- 23 *b,*
 - (1) *ergo*
 - (2) *|tunc erg. | L*
- 26 si
 - (1) *c est ab*
 - (2) *rei L*
- 27 *d, |vel c est ef gestr. | (homo est*
 - (1) *anim*
 - (2) *rationale L*
- 27 *mortale)*
 - (1) *altera*
 - (2) *cujus L*
- 27 *c |vel ef est c gestr. | (rationale L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 296:

1 causa *d* | vel *ef gestr.* | est *L*

1 patet *d* | vel *ef gestr.* | esse *L*

2 proprium | hominis *gestr.* | . Patet *L*

5 sed

(1) revera

(2) re recte expensa

(3) in *L*

8 *Rational*

(1) , ut ex

(a) an

(b) termino *Ens animale, animal.* Verum discrimen inter nomen substantivum et adjectivum in characteribus inutile est, semper enim subintelligo *Ens*

(2) . Ut *L*

8 *animal.*

(1) Genus est | nomen substantivum *erg. u. gestr.* | attributum | commune *erg. u. gestr.* | pluribus solis. Ita *homo* est attributum commune homini et

(2) Genus *L*

9 est | nomen *gestr.* | substantivum *L*

19 tantum *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 297:

15

(1) Omnes conversionis Logicae species demonstrantur ex hoc schemate:

(2) Ex . . . schemate

(a) statim

(b) ostendi . . . conversiones *L*

21 f. Ergo

(1) non animal est non homo. Quia enim omnis homo

(2) nullum animal non est ho

(3) quicquid

(a) non est animal non est homo. Nam

(aa) Omn

(bb) cum dico: *Omnis homo est animal*, hoc volo omnia exempla hominum

(aaa) esse

(bbb) contineri in exemplis animalium. Ergo jam *nihil* continet *nullum exemplum*

(b) est . . . non-animali

(aa) Quidam

(bb) Quoddam *L*

27 f. praedicatur

(1) Quidam homo non est animal

(2) Quidam homo

(3) Quoddam animal *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 298:

5 *B*

- (1) seu si quod est exemplum ipsius
- (2) Jam *L*

7 Ergo,

- (1) nulla
- (2) om
- (3) E
- (4) omnia *L*

8 f. talis:

- (1) Quae exempla continentur sub exemplis ipsius *B* ea non continentur sub exemplis ipsius *non-B*
- (2) Quicquid est
- (3) Omne *L*

17 Omne | quoddam *gestr.* | *A L*

26 *C*,

- (1) quod absurdum
- (2) vel tamen pro
- (3) cum tamen *L*

27 Ergo

- (1) qu
- (2) ⟨-⟩
- (3) non, *L*

31 absolvi:

- (1) *Omnis*, id est: *non, q*
- (2) *Omne A est B*,
 - (a) non
 - (b) id *L*

32 ista.

- | (1)
- (1) ⟨-⟩
- (2) Similiter *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 299:

1 est

(1) fals

(2) non,

(a) *Om. A est D*

(b) *quoddam L*

2 *Omn. L ändert Hrsg.*

2 *omn. L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 300:

6 *homo*

(1) *est non*

(2) *non est erg. non streicht Hrsg. | doctus*

(a) . Itaque

(b) *seu L*

7 *afficit*

(1) *praedicatum*

(2) *totam L*

12 *seu*

(1) *prae*

(2) *quod L*

13 *si*

(1) *signi*

(2) *non L*

16 *est*

(1) *lapis*

(2) *doctus*

(a) *res eo*

(b) *negatio L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 301:

8 speciem *erg. L*

9 praedicata

(1) enun

(2) subjectorum *L*

10 at

(1) genus, proprium esse no

(2) genus,

(a) accidens,

(b) speciem, *L*

12 exaltam

(1) usum vocabuli, ut et vocab

(2) indi

(3) notionem, *L*

15 seu . . . animalis *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 302:

- 9 sit,
- (1) species
- (2) genus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 303:

17 notio

(1) | antecedentis seu *erg.* | requisiti

(2) antecedentis *L*

18 est

(1) requisit

(2) antecedens *L*

19 f. Posset . . . facilitatis. *erg. L*

22 demonstro:

(1) requisitum

(2) facilius *L*

26 rectius | Requirens, satius enim erit dicere *gestr.* | importans. *L*

28 aut parva *erg.*

(1) Vide

(2) Majus *L*

29 est.

(1) Magna sunt plerisque majora.

(2) Magnum | sunt *ändert Hrsg.* | . . . majus. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 304:

1 seu ad requirens *erg. L*

2 *a*

(1) et res de qua agitur essent

(2) requisitum *L*

10 tamen

(1) in certis casibus

(2) secundum *L*

14 importans | absolutum *erg. u. gestr.* | est *L*

14 suum

(1) procedendi

(2) modum *L*

19 nomina

(1) pro ta

(2) usitata *L*

24 se,

(1) qui naturalem impetum cohibet

(2) | qui *streicht Hrsg.* | naturalem . . . reprimere *L*

29 pedem *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 305:

3 Adamum

(1) contuliss

(2) esse *L*

7 est

(1) causae species; ita

(2) causa; posito *L*

8 f. peculiare.

(1) Veritatis causa

(2) Veritas causae *L*

10 sit

(1) pet

(2) tentare *L*

10 est

(1) desiderare atti

(2) tentare *L*

11 jacere

(1) vel c

(2) At *L*

12 ad

(1) vim

(2) actionem *L*

13 At *erg.* *L*

13 cum

(1) suc

(2) actionis

(3) ipsa *L*

17 f. successu | seu ad id quod

(1) actu existit

(2) est actu *gestr.* |

(3) Conferre est

(4) Conferens *L*

19 f. inferente.

(1) Si haec propositio est vera:

(2) Si *L*

21 f. conditionatum |, si *streicht Hrsg.* |. Agens *L*

23 statu.

(1) Efficiens est

(2) Operans est ex cujus actione sequitur mutatio

(3) ex cujus actione sequitur mutatio dicitur agens

(4) Agens *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 306:

5 Aliquid,

(1) $\langle a b \rangle A, B, C.$

(2) ut . . . $C; L$

7 f. *Attributa.*

(1) *Substantia vel subsistens illud est subjectum commune omnium attributorum compatibilium*

(2) *Ut L*

9 *attributa diversa erg. L*

9 *esse*

(1) *subst*

(2) *subsistens L*

10 *dicuntur.*

(1) *Itaque conceptus $\langle - \rangle$*

(2) *Conceptus autem L*

11 *nempe . . . ignis, erg. L*

13 *seu erg. L*

13 *ipsi*

(1) *attri*

(2) *vel L*

14 *si*

(1) *Y est B et Y est C et Y est D, etc.*

(2) *idem L*

14 *ipsum erg. L*

16 f. *hoc*

(1) *posse intelligi de solis substantiis singularibus,*

(a) *nam universales*

(b) *universales | autem erg. |*

(2) *primo . . . universales L*

18 *singularem;*

(1) *Itaque ratio earum habenda non est*

(2) *ideo non obstant L*

18 *dico*

(1) *Homo, dico su*

(2) *Hominem, L*

18 *singulare erg. L*

20 *non*

(1) *esse praedicatum alterius*

(2) *posse . . . ejus L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 307:

- 2 quae . . . possunt *erg. L*
3 autem
 (1) hominis est
 (2) substantiae . . . esse *L*
4 sunt
 (1) substantiae
 (a) et quatenus rationales
 (b) rationales,
 (c) vel
 (2) personae
 (a) vel
 (b) . Possimus *L*
5 substantias | singulares *gestr.* | vocare *L*
5 attributa
 (1) modos
 (2) vel *L*
8 ex | absoluta *gestr.* | rei *L*
11 tamen
 (1) appareat
 (2) | constet *erg.* | *L*
13 tanquam
 (1) substa
 (2) id *L*
15 Est
 (1) autem
 (2) vero
 (3) quidem *L*
15 Entis *erg. L*
16 id signum *erg. L*
18 nos
 (1) null
 (2) non esse
 (3) non *L*
20 et
 (1) etsi possibile sit
 (a) absolute
 (b) in se
 (2) licet . . . se *L*
21 in Mundo *erg. L*
21 considerata
 (1) harmo
 (2) ratione *L*
23 conceptu.
 (1) Qualitas seu forma est
 (a) id quo res distingui possunt
 (b) attributum
 (2) Attributa aut sunt permanentia aut fluentia. Attributum permanens est
 (a) qual
 (b) status
 (3) Attributum *L*
24 sit
 (1) attributum
 (2) aggregatum *L*
25 in

- (1) duobus temp
- (2) uno L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 308:

- 1 est
 - (1) id quo m
 - (2) attributum *L*
- 1 distinguimus
 - (1) memoriter
 - (2) memoria *L*
- 3 quae
 - (1) per
 - (2) ejusd
 - (3) easdem *L*
- 4 proinde
 - (1) so
 - (2) memoria *L*
- 6 Relatio
 - (1) est
 - (a) idem attributum
 - (aa) duorum
 - (bb) diverso modo
 - (b) attributum cui
 - (2) difficulter *L*
- 6 praedicatis *erg.* *L*
- 6 nam
 - (1) agere
 - (2) actio *L*
- 7 Magnitudo
 - (1) est respectu
 - (2) in *L*
- 10 pater
 - (1) cessat
 - (2) fit *L*
- 10 agit,
 - (1) nihil
 - (2) inde *L*
- 11 oritur
 - (1) nulla
 - (2) etiam sine *L*
- 12 de
 - (1) quo
 - (2) aliquo *L*
- 12 interim
 - (1) hoc
 - (2) rigorose *L*
- 14 afficiat,
 - (1) sed haec rerum
 - (2) sed
 - (3) est enim
 - (4) seposita *L*
- 17 sequitur;
 - (1) aliis sc
 - (2) quod *L*
- 19 sequatur.
 - (1) Itaque
 - (2) Proinde *L*
- 20 Conferens

(1) est
 (a) importans
 (b) requi
(2) est quod *L*
23 prius,
(1) sine quo ipsa
(2) quo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 309:

- 2 quidem
(1) efficientem
(2) inter *L*
- 3 ad effectum *erg. L*
- 3 agendo |; si actio *erg. u. gestr.* | Efficiens *L*
- 4 propinqua *erg. L*
- 4 est
(1) quae
(2) ex cuius
(3) in *L*
- 6 causa
(1) pro
(2) efficiens *L*
- 9 generalius
(1) de iis
(2) etiam *L*
- 10 stimulans
(1) ; ut si
(a) elas
(b) arcum tensum laxem non ego quidem revera ago, sed arcus.
(2) Ita *L*
- 11 ut . . . laxat *erg. L*
- 12 modum,
(1) exempli gratia
(2) ut *L*
- 12 irritat
(1) feram
(2) animal *L*
- 13 f. tamen
(1) impulsiva
(2) haberi potest; | quae . . . Procurans *erg.* | *L*
- 16 impedimentum
(1) laxat
(2) aufert *L*
- 18 quia
(1) in his actibus voluntariis, anim
(2) inanimatarum *L*
- 19 soli
| (1)
(1) ut qui
(2) . Ita . . . veneni *erg.* | *L*
- 26 est
(1) conditionis sub qua agens agere paratum est existentia | in objecto *erg.* |
(2) existentia . . . paratum est. *L*
- 27 sit
(1) materia
(2) quod *L*
- 27 fallendi.
(1) Itaque
(2) Remotio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 310:

- 5 *cujus*
(1) *ide*
(2) *conceptus*
(3) *cogitatio est causa voluntatis agendi*
(4) *appetitus*
(a) *est causa*
(b) *seu . . . est L*
- 7 *est*
(1) *cujus*
(2) *requisitum*
(3) *cujus mutatione immediata res fit, qu*
(4) *requisitum L*
- 8 f. *destructione,*
(1) *quod in*
(2) *cujus*
(3) *est . . . id L*
- 10 *ut*
(1) *pro*
(2) *destrueretur L*
- 11 *idem erg. C,*
(1) *et hac A non est B*
(a) *nec*
(b) *et B non est A d*
(2) *sed . . . A, L*
- 12 *Ita erg. L*
- 14 *A*
(1) *et B*
(2) *ab ipso L*
- 14 *ipsius . . . C. erg. L*
- 15 *substantiae*
(1) *po*
(2) *supra L*
- 16 *, si . . . datur erg. L*
- 16 *quidem*
(1) *immutabilem*
(2) *incompactibilem, L*
- 18 *materiam | priorem gestr. | non L*
- 19 *partibus*
(1) *idem*
(2) *per omnia simile L*
- 20 *hora*
(1) *commune*
(2) *et L*
- 20 *spatii, | item gestr. | in L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 311:

16

(1) Video,

(a) eam hodie invaluisse opinionem non tantum inter juvenes interioris Geometriae imperitos, sed et apud doctores, qui vulgata discipulis inculcare contenti nunquam ipsi animum ad inveniendum applicant

(b) hodie

(aa) maxime inter

(bb) invaluisse

(2) Quoniam

(3) Cum videam *L*

17 versatos

(1) ea invaluit opinio falsa, quidvis praestari posse

(2) invaluisse opinionem falsam,

| (a) quasi

(b) quodvis . . . posse *erg.* | *L*

18 errori

(1) scientiarum progressui pec

(2) existimavi *L*

19 vel *erg.* desperatio *L*

20 quidvis:

(1) ita enim nihil aggredimur novi, e

(2) quoniam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 312:

- 2 videretur.
(1) Vix
(2) Tantum *L*
- 3 utcunque
(1) et ut Mercatorum pueri
(2) quemadmodum *L*
- 5
(1) Cum duplici lectore
(2) Duo lectorum genera separatim alloquar, unum eorum qui nihil
(a) hactenus Algebrae
(b) aut parum Algebrae ac Geometriae tenent;
(3) Duo *L*
- 5 primum
(1) illis qui nihil aut parum in
(2) tironibus, *L*
- 6 nihil
(1) propemodum Geometriae atque Algebrae tenent, sed vellent compendio
(2) aut . . . tamen *L*
- 7 arcana,
(1) et fructum in
| (2) si modo
(3) modo . . . atque *erg.* | utilitatem
(a) eorum
(b) | inde *erg.* | *L*
- 8 percipere
(1) . Deinde illis
(2) daretur. His . . . satisfaciam *L*
- 9 versati
(1) novum aliqui
(2) sibi videntur
| (3) novasque et minime protrita expectant pulchra
(4) novum . . . expectant. *erg.* | *L*
- 10 nihil
(1) ab illis desiderari
(2) a se desiderari
(3) ab illis requiri *L*
- 11 enim
(1) in hoc libello repetita sunt
(2) hic repetentur *L*
- 12 numeris
(1) illustrata
(2) illustrabuntur. *L*
- 13 et . . . illustrata *erg.* *L*
- 14 possit,
(1) semperque appareat usus praeceptorum dogmatum in quaestionibus vitae utilibus quo nihil potest esse jucundius.
(2) atque *L*
- 15 vulgo *erg.* *L*
- 15 usum
(1) in vita
(2) ante *L*
- 16 quaestionibus
(1) quae

(2) vitae *L*
19 mysteriis
(1) habentur,
(2) | venditantur *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 313:

- 3 equidem
(1) veniet,
(2) aderit *L*
- 4 disciplinae
(1) omnes
(2) tam
(a) faciles habebuntur et communes inter
(b) vulgares *L*
- 4 inter
(1) omnes
(2) plebejos. *L*
- 6 Scientia
(1) naturae,
(2) |physica *erg.* | *L*
- 7 quo
(1) sanitas
(2) no
(3) domina
(4) diutius *L*
- 8 natura.
(1) Quid ergo
(2) Itaque *L*
- 8 si
(1) tempus
(2) Mathematica *L*
- 9 tantum
(1) introductoria sunt,
(2) adjuncta . . . majorem *L*
- 10 enim
(1) optarem
(2) utile est *L*
- 10 omnes
(1) habere et
(a) in usum transferre
(b) in observando
(2) ad
(3) habere *L*
- 11 habebimus;
(1) neque enim
(2) cum *L*
- 12 eruditus *erg.* *L*
- 13 facilius
(1) ea
(2) eo auxilio ⟨a⟩
(3) hoc
(a) velut
(b) instrumento *L*
- 14 volumus,
(1) ipsique
(2) et si quidem |ipsi *gestr.* | nostri *L*
- 15 seculis *L ändert Hrsg.*
- 15 ipsi quaerimus *erg.* *L*
- 18 Unitatis,

- (1) et numerorum
- (2) ejusque *L*
- 18 qui
 - (1) tum
 - (2) Unitatis *L*
- 19 apparebit
 - (1) ratio omnium operationum Arithmeticae
 - (2) |origo *erg.* | *L*
- 20 Arithmeticarum
 - (1) quae
 - (2) quibus quisquis
 - (3) omnium *L*
- 23 integros
 - (1) decimales
 - (2) per *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 314:

11 quantum volumus *erg.* *L*

21 Haec

(1) omnia

(2) problemata *L*

24 omitti. | Duo sunt lectorum genera, quibus rationem institui *gestr.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 315:

- 8 Mathematica,
(1) Numeris, Figuris,
(2) sive *L*
- 9 ut
(1) desideratae
(2) quaesitae cujusdam magnitudinis
(3) cujusdam magnitudinis
(a) incognitae valor reperiatur, per alias cognitae. Valor autem est modus operandi circa
(aa) magnitudinem
(bb) magnitudines datas, per quem ex illis prodit quaesita
(b) quantita
(c) relatio ad alias cognitae reperiatur
(d) determinatio *L*
- 10 alias
(1) cognitae
(2) | datas *erg.* | *L*
- 10 talis, *erg.* *L*
- 10 ad
(1) incognitae
(2) | quaesitae *erg.* | *L*
- 11 conditionum
(1) quibus
(2) quae *L*
- 12 quaedam
(1) cujus effectus certus est ac
(2) exacta
(a) cujus effectus
(b) cujus *L*
- 13 , et . . . producitur *erg.* *L*
- 15 f. sive . . . datus, *erg.* *L*
- 17 habeant
(1) datum,
(2) | determinatum *erg.* | *L*
- 19 constructionem,
(1) quoniam datarum quantitatum constructio habetur, valor autem | utique *gestr.* | cognitae
intelligitur fieri per
(2) quoniam *L*
- 20 valor
(1) <condi>
(2) est
(a) quantitas quaedam
(b) expressio *L*
- 20 quantitatis
(1) per
(a) quant
(b) productionem quandam ex datis quantitibus
(2) productione . . . facta *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 316:

- 1 operationes
 - (1) arithmeticas, quae sunt
 - (2) calculi *L*
- 1 numeris
 - (1) simplici
 - (2) semper *L*
- 10 initio *erg. L*
- 11 tamen
 - (1) certius generaliusque
 - (2) generalius *L*
- 12 si
 - (1) ex
 - (a) illis certa
 - | (b) datis *erg.* | quaedam productio inveniri potest, ad quam
 - (2) | ex *streich* *Hrsg.* | quaedam productio
 - (a) ac
 - (b) per datas quantitates, praescriptumque modum operandi certum
 - (c) | certo modo praescripto *erg. u. gestr.* | procedens *L*
- 12 inter
 - (1) producendum,
 - (2) | operandum *erg.* | *L*
- 13 an
 - (1) pluribus modis quaesito satisfiat
 - (2) | vero *erg.* | plura *L*
- 15 Itaque
 - (1) ⟨cura⟩ haec unica ad
 - (2) in *L*
- 20 , vel . . . explicabimus *erg. L*
- 21 plures
 - (1) adhibeantur
 - (2) designandae sint *L*
- 22 erit. | Hoc tamen observandum est, ut magnitudines sint ejusdem generis. *gestr.* | Additio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 317:

- 2 si
(1) sint
| (2) assignari possint
(3) assignentur *erg.* | *L*
- 3 aequalium *erg.* *L*
- 3 determinatur
(1) . Si vero partes aequales non habeantur, quae totum
(2) , et *L*
- 8 absoluto,
(1) conditionibus
(2) ipsis conditionibus desideratis
(a) satisfactum esse
(b) eadem *L*
- 9 loco
(1) producti
(2) conditio *L*
- 10 quam
(1) relatio quaedam
(a) secundum magnitudinem.
| (b) magnitudinem involvens. *erg.* | Operatio vero est per quam ex una relatione cognoscitur alia.
(2) relatio *L*
- 11 datas
| (1)
(1) quam voco
(2) per constructionem *erg.* | , *L*
- 12 repraesentantur
| (1)
(1) quam voco
(2) per calculum *erg.* |
(a) , quae
| (b) . Operatio igitur *erg.* | ut commoda sit, ita institui
(aa) pote
(bb) debet,
| (c) . Et vel ita
(d) . Ita . . . operatio *erg.* |
(aa) ut plurium
(bb) quo pleraque *L*
- 13 potius *erg.* *L*
- 15 quaesitae | post calculum *gestr.* | in *L*
- 16 f. tamen
(1) praestat
(2) constructio
(a) linearis
(b) ipsa . . . fit *L*
- 19 possint
(1) unde
(a) commodissime
(b) commodissimae
(2) commodissimaeque earum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 318:

2

(1) Cum saepe non sine admiratione cogitarem cur

(2) Persaepe . . . cum *L*

3 tantoque successu *erg. L*

4 causam

(1) esse arbitror

(2) denique . . . videor *L*

5 aut . . . excultae *erg. L*

7 luit:

(1) cum enim alia

(a) casu

(b) non nisi casu, et ut ita dicam fato consequi possimus,

(2) nam *L*

8 corporum

(1) vires, quae temporis opus, ac fati munus fuere, neque in hominum

(a) | pro scientiae praesentis mensura *erg.* | suspicionem

(b) ut nunc sunt, in rerum cognitione suspicionem cadere poterant, qualia sunt vis pyrii pulveris, et proprietas versoria magnetis:

| (2) vires, . . . poterant, *erg.* |

(a) haec certe si demas, quae prae caeteris pauca sunt,

(b) caetera vel in

(aa) ex

(bb) observationibus facile parabilibus vel in

| (c) caetera . . . vel *erg.* |

(aa) ratiocinationibus inde ductis consistunt

(bb) ratiocinationibus *L*

10 duo *erg. L*

10 ordine | omnes *gestr.* | fuissent *L*

11 potestate,

(1) ubi primum homines Artem Inventoriam

(2) prout *L*

12 et . . . ductu *erg. L*

13 plura

(1) intra aliquot

(2) uno

(3) intra unius homini

(4) viginti *L*

13 in

(1) materia

(2) argumento

(3) | materia *erg.* | *L*

15 quoties

(1) pro certo habeo in tanto nunc experimen

(2) cogito *L*

16 habeamus,

(1) toties

(2) et *L*

17 stultitiae

(1) accumu

(2) comparo, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 319:

- 1 et
(1) hypotheses auribus secundas, sed nuspiam demonstratas concinnando
(2) fabricando . . . demonstratas, *L*
- 2 nostris
(1) proderimus aliquid, no
(2) praestabimus *L*
- 3 nihil.
(1) Et si
(2) Quam vero illud
(3) Sed *L*
- 6 quorum . . . demonstrationes *erg. L*
- 7 rerum *erg. L*
- 8 Quare
(1) Galilaei et Cartesii
(2) summorum | quorundam *erg. | L*
- 9 Virorum
(1) mortem
(2) sortem *L*
- 9 qui
(1) destituti subsidiis nostris
(2) monstravere *L*
- 10 incidissent;
(1) discipulis eorum passim irascor,
(2) dum *L*
- 11 Platonis et *erg. L*
- 13 f. et . . . formis *erg. L*
- 16 ad Empiricen *erg. L*
- 17 accedat,
(1) quam in paucis
(2) cujus . . . paucis *L*
- 18 utcunque *erg. L*
- 20 cum
(1) utcunque
(2) | aliquando *erg. | L*
- 21 nebulam,
(1) | adhuc puer *erg. |* credidi non posse me de genere humano mereri melius, quam si
(2) pulchritudine *L*
- 24 f. secutos
(1) fuisse.
(2) , negligentia . . . posse. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 320:

- 2 ita
(1) complanatam,
(2) |designatam *erg.* | *L*
- 3 f. complanandi *erg.* tantum
(1) sit opus.
(2) , et . . . opus. *L*
- 7 analysin;
(1) ex quibus illud
(2) |et Combinatoria |autem *gestr.* | . . . eruuntur. *erg.* | Combinatoria *L*
- 8 quis
(1) inventa
(2) |data *erg.* | *L*
- 8 magnetis
(1) deprehensa
(2) |cognita *erg.* | *L*
- 9 Analytica
(1) sunt,
(2) |autem *erg.* | , cum
(a) dato
(b) proposito
(c) aliquo quaesito
(d) dato *L*
- 11 sit
(1) spirituum
(2) agitatio
(a) spiri
(b) imaginum *L*
- 11 aliquem *erg.* *L*
- 11 referendi,
(1) hinc passim varias inter se id
(2) hinc *L*
- 12 f. felix,
(1) huic statim
(2) velut . . . eique *L*
- 15 transmitti;
(1) combinatione utitur non admodum |inventu *gestr.* | difficili,
(2) si quis
(3) facile
(4) |combinatione utitur *streicht Hrsg.* |
(5) item . . . difficili *erg.* | nam *L*
- 17 exactissimae *erg.* *L*
- 17 posse,
(1) quo
(2) quam possis autometram dicere,
(3) pro
(4) liquidis *L*
- 17 aptae
(1) in qua corpora su
(2) quam *L*
- 20 mentem
(1) , atque huc pertinet historiola de ovo Columbi.
(2) . Talis . . . vocamus. *L*
- 21 pyrio *erg.* *L*
- 23 temere ratiocinantur, aut *erg.* *L*
- 24 f. audiat

- (1) in cochlea Archimedis | corpora *versehentlich nicht gestr.* |
 (a) per suam propriam gravitatem ascendere, id est nisi gra
 (b) ideo ascendere quia gravia sunt, quod verum est
(2) in helice Arc
(3) in . . . juvari *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 321:

- 1 ope
(1) cochleae
(2) ejus *L*
- 1 perpetuum,
(1) quod
| (2) quasi *erg.* | in ea gravia ipsa sua gravitate sursum nitantur
(3) cum ip
(4) creden
(5) credens ascensum ab ipsa,
(6) is
(7) quasi *L*
- 2 si
(1) implere
(2) corpora
(3) globulis
(4) cochleam *L*
- 2 et *erg.* *L*
- 3 plenam *erg.* *L*
- 6 expendunt
(1) . Sive hoc natura genii tardioris
(2) . Tardior in illis motus, sed major, ideo penetrant magis, quemadmodum
(3) , aut regula, sed facultate sive naturali sive nata sive quaesita fit, in his
(4) , ac . . . sunt *L*
- 7 consecuti.
(1) In quibus id
 (a) habetu
 (b) non arte
(2) Est *L*
- 8 quemadmodum
(1) plus facit in murum unus ictus tormenti majoris,
(2) videmus | tardo ac *gestr.* | morienti . . . plus
 (a) facere
 (b) in . . . ictum *L*
- 10 manuariis
(1) : et quemadmodum videmus morienti jam motui pilae majoris, pedem
(2) . Sed *L*
- 10 natura
(1) analytico pr
(2) combinatorio *L*
- 12 ingenia
(1) natura magis
(2) analytica
(3) magis *L*
- 14 sunt,
(1) qui
(2) cum
 (aa) quibus
 (bb) quis *L*
- 15 causa,
(1) incidit in
(2) | invenit *erg.* in *streicht Hrsg.* | ejus *L*
- 15 effectum.
(1) Facile autem intelligitur eos qui

- (2) Causa *L*
- 18 sive Combinationem *erg. L*
- 19 Combinatio
 - (1) locum habet, cum in nostro arbitrio est
 - (2) est pro arbitrio *L*
- 20 novum,
 - (1) adeoque locum habet, cum cognitarum jam rerum usus quaerimus,
 - (2) aliis *L*
- 22 poterat
 - (1) inde colligere
 - (2) ex *L*
- 25 vero
 - (1) non omnes
 - (2) |pauci *erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 322:

- 3 cum
(1) propositae cujusdam
(2) data rei cujusdam
(3) proposito quodam scopo media quaerimus, quibus eum assequamur. Ut si
(4) proposita *L*
- 13 parte
(1) abjecta
(2) mente *L*
- 14 vasis
(1) aquam conti
(2) liquorem *L*
- 15 retineo | generaliorem *gestr.* | conceptum | nempe *gestr.* | corporis *L*
- 15 scilicet
(1) vi
(2) longitudine
(3) | magnitudine partis *erg.* | corporis | alterius *erg.* | *L*
- 16 extracti,
(1) mensurari potest. Habemus ergo
(2) determinatur.
(3) | mensuratur *erg.* | *L*
- 17 ergo
(1) libram, seu
(2) instrumentum *L*
- 20 quibus
(1) magna
(2) | celer *erg.* | *L*
- 21 sacco,
(1) innumer
(2) multae *L*
- 21 una
(1) exit
(2) | prodit *erg.* | *L*
- 22 percipiat,
(1) eique
(2) | et *erg.* | *L*
- 23 uni
(1) imagini
(2) rei diutius *L*
- 25 possit.
(1) Habitu
(2) Usu autem facultatem Combinatoriam
(a) nasci
(b) nanciscimur,
| (3) Usus . . . tribuit, *erg.* |
(a) multitudine ipsa imaginum exiguarum,
(b) imaginum exiguarum
(aa) frequentia
(bb) multitudine, *L*
- 26 cogitationesque | meditationesque *gestr.* | obtulere; *L*
- 27 reddemur.
(1) Methodus
(a) analytica itaque ta
(b) autem inv

(2) Cum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 323:

- 1 tantum
(1) potentia et voluntate
(2) voluntate *L*
- 1 potestate
(1) sit,
(2) |est *erg.* | *L*
- 4 forinsecus *erg.* *L*
- 6 qualibus . . . |nitidiorque *erg.* |sternitur *erg.* *L*
- 7 lapide
(1) fragmine
(2) illo |ita *erg.* | *L*
- 7 f. videretur,
(1) locoque completo nihil emineret.
(2) ac . . . dicam. *L*
- 9 inveniendi
(1) utraque
(2) in universum *L*
- 9 filo,
(1) quo reg
(2) id *L*
- 11 et *erg.* *L*
- 12 statim
(1) aliae res licet longe dissitae occurrunt, quae cum hac
(a) utiliter
(b) componi possint
| (2) alia . . . |dissitae *ändert Hrsg.* | . . . possit *erg.* |
(a) ad certum quod
(b) , utiliter ergo
(c) , ut data re,
(d) . Hi *L*
- 13 in vita, ac *erg.* *L*
- 14 instantiam,
(1) et si qua historiola narretur
(a) facil
(b) mox aliam in promptu habent,
(2) narrataeque *L*
- 19 ac *erg.* *L*
- 21 sed
(1) alia
(2) longe remota
(2) alia *L*
- 21 possunt,
(1) unde fit ut communiter his iudicium, Combinatoriis vero ingeniis, inventionem tribuamus,
(a) quanquam ⟨re⟩
(b) quoniam
(2) nam *L*
- 21 isti *erg.* *L*
- 22 ad
(1) caetera ac
(2) longinqua *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 324:

- 3 quadam
(1) connectantur,
(2) |implicentur *erg.* | *L*
- 5 idque . . . sumus *erg.* *L*
- 6 indigemus,
(1) eoque magis, quo m
(2) quae *L*
- 8 Sunt . . . |inventaria rerum per *erg.* | . . . systemata. *erg.*
(1) Equidem si semper res ipsas
(2) Characterem *L*
- 9 f. repraesentat
(1) , eumque eo aptiorem |dico *erg.* | , quo magis omnia respondent; respondent inquam,
(2) . Repraesentare . . . possit, *L*
- 16 exacte
(1) praese
(2) repraesentant, *L*
- 19 indigeremus.
(1) Sed
(2) Et
(a) fateor
| (b) optandum est *erg.* |
(aa) dandam operam
(bb) ut habeatur
| (cc) ut struatur
(dd) strui *erg.* | *L*
- 20 quo
(1) res ipsae vivae
(2) |Res *erg.* | *L*
- 21 varia *erg.* *L*
- 22 deinde
(1) variarum
| (2) constructionum atque
(3) multiplicium instrumentorum atque *erg.* | *L*
- 22 f. His
(1) inde
(2) enim . . . positus *L*
- 26 in
(2) solido
(2) |ligno *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 325:

- 1 delineavit.
(1) A modulis proximae sunt figurae
(2) Sed cum Moduli solidi non semper haberi in promptu possint, et si habeantur
(3) A L
- 1 figurae | planae *gestr.* | sive L
- 2 delineatae
(1) quas certe,
(2) na
(3) qui in
(4) quibus
(a) rerum
(b) res L
- 4 possi, L *ändert Hrsg.*
- 4 qui
(1) similis sit
(2) | congruat *erg.* | L
- 6 f. implent.
(1) Hujusmodi characteres sunt
(2) Est L
- 8 tractari
(1) commode non possint
(2) , inque L
- 9 amplius
(1) mod
(2) rei exemplaribus,
(3) sive L
- 11 Scaligerum | magnum in literis virum, *gestr.* |
(1) credidisse
(2) potuisse L
- 12 ictu
(1) oculi
(2) | mentis *erg.* | L
- 22 (ut 10 et 6) *erg.* L
- 22 quadratum
(1) a latere majoris
(2) 16) L
- 23 trianguli *erg.* L
- 24 numerorum
(1) quadratorum
| (2) cuborum *erg.* |
(a) deinceps
(b) inde L
- 24 esse
(1) cubum
(2) | quadratum *erg.* | L
- 25 f. lateris. | Latera cuborum 1 2 3 4 5 *gestr. in Tabelle* | Cubi L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 326:

5 et

- (1) characteres
 - (a) Numerator
 - (b) Numerales

(2) notae *L*

8 nulli

- (1) autorum
- (2) | scriptorum *erg.* | *L*

9 simus

- (1) necesse est,
- (2) | oportet *erg.* | *L*

10 symbolis

- (1) magnitudines generales
- (2) sive . . . generaliter *L*

11 receptis.

- (1) Quoniam vero regulae artis inventoriae me docuere rationem amplificandi usum characterum Matheseos Universalis, a numeris atque lineis animum a
- (2) Porro *L*

12 linearium *erg.* *L*

14 habebo.

- (1) Inventa autem per Analysin
 - (a) si in
 - (b) sive theoremata, sive
 - (aa) canones practici
 - (bb) problemata si in

(2) Porro *L*

15 casum, sive

- (1) per analysin, sive alio quovis
- (2) per *L*

16 redigantur

- (1) sic
- (2) inde velut Tabulae orientur combinationibus profuturae. Memini Virum in
- (3) et *L*

18 multitudinem

- (1) omnia
- (2) omnes rerum cognationes *L*

19 f. quibusdam

- (1) sive inventariis utimur.
- (2) utimur quae | in . . . vero *erg.* | . . . licet. *L*

24 habeat

- (1) tres
- | (2) quatuor
- (3) tres *erg.* | *L*

24 alteram | numerorum *gestr.* | quadratorum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 327:

1 tertiam

(1) cuborum, | quartam summarum a cubis, *erg.* |

(2) summarum a cubis, is

(a) statim

(b) animad

(c) simplici | admodum *gestr.* | combinatione *L*

2 ; quanquam . . . analyticus *erg.* *L*

4 f. | quae

(1) de chordis,

| (2) de . . . de *erg.* | . . . genus, *erg.* | *L*

6 f. certe mirifice profuturos *erg.* *L*

8 posteris

(1) ratiocinandi

(2) | inquirendi *erg.* | *L*

9 f. minimeque

(1) illorum, ego

| (2) ego quorundam analysi leviter tinctorum *erg.* |

(a) si

(b) inconsiderata jacta

(c) voces probo, qui libros theorematum inutiles ajunt, ipsi scilicet omnia per analysin suam si Diis placet, inventuri, a quo certe mea sententia longe absunt; et

(aa) si poste

(bb) si possent,

(cc) | denuo *erg.* | frustra | jam ab aliis *erg.* | inventa ac demonstrata quaerent,

(3) ego . . . quaereremus, *L*

13 arbitror,

(1) sed cum de illa constat, theorematis aliorum, ubi in promptu sunt, prudenter utemur, etiam cum ipsis possemus carere.

(2) efficiendumque . . . posteritatis: *L*

14 est

(1) ad

(2) uti theorematis aliorum

(3) theoremata

| (4) propositiones, si adsint *erg.* | adhibere,

(a) ubi

| (b) quae jam *erg.* | *L*

15 contemnere

(1) aliorum

| (2) veterum

(3) aliorum *erg.* | *L*

16 quae

(1) aliorum

(2) antecessorum *L*

19 putet,

(1) haec vergere in dedecus analy

(2) haec *L*

22 incognitae | quaesitae *gestr.* | sunt *L*

23 at . . . datae *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 328:

- 2 rectae
(1) etiam
(2) indefinitae quidem attamen *L*
- 3 ex
(1) natura
(2) sola *L*
- 4 cognitione
(1) theorema
(2) extrinsecus *L*
- 5 aliis
(1) assumtorum
(2) demonstratorum, *L*
- 6 aequationes
(1) in quibus x^2
(2) | in quibus
(a) incognitae
(b) ordina
(c) indeterminatae *erg.* | . . . invicem *erg.* | quae *L*
- 7 vero *erg.* *L*
- 8 affecta,
(1) nec incognitae in se invicem
(2) eas *L*
- 10 quid
(1) sit denique
(2) | sint denique *erg.* |
(a) Synthesis atque Analysis Mathematica
(b) Compositio *L*
- 11 Mathematica
(1) quarum natura
(2) quas *L*
- 13 | quod . . . est *erg.* quia multa conjungo *erg. u. gestr.* | , et *L*
- 14 appareat
(1) inventionis
(2) inventae solutionis *L*
- 15 esse
(1) synthetica
(2) combinatoria | sive synthetica *erg.* |
(3) | synthetica seu *erg.* | combinatoria *L*
- 17 invento,
(1) nam in analysi nunc a quaesito ad inventum nunc ab invento
(2) nam *L*
- 18 sit.
(1) Causa autem cur demonstrationes per analys
(2) Et *L*
- 19 f. scilicet
(1) a Geometris adhiberi semper proprietates reciprocas, ut nihil referat
(2) cum . . . referre *L*
- 23 f. ad
(1) inveniendum usus est,
(2) inventa pervenit *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 329:

- 3 qui
(1) sinceram
|(2) nudam *erg.* |
 (a) satis
 (b) etiam *L*
- 7 Combinationem,
(1) superest
(2) res postulat *L*
- 8 comperimus,
(1) Combinatoriae Inventaria,
(2) atque Inventaria, *L*
- 9 ipsa
(1) characteribus
(2) systemata *L*
- 10 confectarum
(1) esse constat
(2) apte *L*
- 11 pendere.
(1) Characteri
(2) Professi *L*
- 12 Universalis
(1) tantum a nobis perfici
(2) receptos,
 (a) a nobis
 |(b) | quos symbola vocant *erg.* | a nobis | tantum *erg.* | tractandos, atque *erg.* | *L*
- 15 ut
(1) pleraque
|(2) quae *erg.* | hactenus
 (a) in Mathematicis
 (b) vi
 (c) ratione ac
 (d) ⟨in r⟩
(3) non *L*
- 17 f. deesse.
(1) Quantum autem intersit inter nostram Analysin et receptam hactenus, ac Scriptoribus traditam, tum maxime patebit, cum aliquis problema quoddam difficile solvere suscipiet. Problemata autem difficilia voco quae
(2) Porro sciendum est inter Analysin quam nunc trademus
(3) | Cogor tamen aliquando
 (a) ita scribere,
 (aa) ut
 (bb) ne
 (aaa) cuivis eorum
 (bbb) prostituantur
 (b) scribere tectius quam vellem, idque eorum causa, qui se statim quidvis praestare posse jactant, quod illi maxime facere solent,
 (aa) qui leviter aut
 (bb) qui vulgari quadam analysi leviter imbuti
 (aaa) successu in exiguis quibusdam problematibus ita
 |(bbb) successumque in exiguis quibusdam problematibus experti *erg.* | inflantur, ut se quidvis praestare posse pu *erg.* |
(4) Cogor *L*
- 20 problemata

- (1) sublimiora,
 - (2) minus obvia *L*
- 21 est
- (1) magnitudine ingenii
 - (2) ingenio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 330:

- 1 calculi *erg. L*
- 2 Problematiis *L ändert Hrsg.*
- 6 illam . . . gradus *erg. L*
- 8 sua natura *erg. L*
- 9 datas | Magnitudine et positione *gestr.* | lineas *L*
- 9 earumque potestates *erg. L*
- 10 inde . . . aequationes *erg. L*
- 10 si
 - (1) detur
 - (2) quaeratur
 - (a) linea
 - (b) | recta
 - (y), *erg.* | *L*
- 11 ad . . .
 - (a) *erg. L*
- 11 ratione
 - (1) ad aliam
 - (2) alterius *L*
- 11
 - (b) *erg. L*
- 12
 - (y) *erg. L*
- 13 quia
 - (1) rectangulum
 - (2) | factum *erg.* | *L*
- 14 aequatur
 - (1) rectangulo
 - (2) | facto *erg.* | *L*
- 18 aliaque . . . innumera, *erg. L*
- 19 methodus
 - (1) calculi
 - (a) mut
 - (b) obmutescit,
 - | (2) silet
 - (3) non procedit *erg.* |
 - (a) nisi
 - (aa) cum
 - | (bb) in *erg.* | facilioribus
 - (cc) faciliora problemata offeruntur, aut inventa ab aliis theoremata adhibentur, quod analyticum non est
 - (b) nisi subinde
 - (c) et *L*
- 19 quales vulgo quaerunt *erg. L*
- 20 neque
 - (1) solida
 - (2) | plana *erg.* | *L*
- 20 neque
 - (1) plana
 - (2) solida *L*
- 22 ut
 - (1) methodus communis
 - (2) vulgaris *L*
- 24 cum

(1) inveniendi sunt ipsi exponentes incogniti, potestatum,
| (2) incognita . . . potestatum, *erg.* |

(a) exempli causa sit aequatio

(b) ut L

26 quaeritur

(1) non tam est valor quidam, quam

(2) est quidam L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 331:

- 1 modo |componatur sive *gestr.* | producat *L*
- 2 $\frac{2ab}{a + \sqrt{ab} + \sqrt{ab} + 3}$
 (1) quo posito ut ab aliis ostensum est haberetur quadratura circuli
 (2) tunc *L*
- 2 determinata *erg. L*
- 3 quaedam
 (1) sive modus calculandi.
 (2) quae . . . queant. *erg.* |
 (a) Quo posito
 (b) Quod *L*
- 4 tamen *erg. L*
- 6 posterioribus
 (1) , quod alias
 (2) . Sed *L*
- 9 f. nempe . . . $\frac{ab + b_2}{2}$ *erg.*, sed
 (1) cum ignoratur
 (2) in difficilioribus, ubi ignoratur *L*
- 11 Problematibus
 (1) Diophanteis
 (2) Arithmetici *L*
- 12 solutiones
 (1) optimas
 (2) generales *erg.* |
 (3) aut *L*
- 13 potuit
 (1) quanquam
 (2) Analysis *L*
- 14 dicere
 (1) nullum
 (2) vix ullum *L*
- 14 Mathematicum *erg. L*
- 15 f. utilibus,
 (1) cum quo recepta analysis |plane *erg.* | transigere possit.
 (a) Sed haec in progressu melius patebunt.
 (b) Quid autem nostra
 (aa) possit,
 (bb) valeat in progressu melius patebit.
 (2) cui . . . potestate. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 332:

12 nova

(1) inventa,

| (2) reperta *erg.* |

(a) utilia simul et

(b) , jucunda

(aa) ac prof

(bb) pariter et | humanae vitae *erg.* | *L*

15 doceatur

(1) seli

(2) utiles *L*

16 distinguendi.

(1) Scientia combinationum nihil aliud est quam scientia de eodem et diverso, quemadmodum

| (a) Analogica de simili et dissimili et

| (b) Logica de compatibili et incompatibili, Analogica de simili et dissimili, Logistica vel *erg.* | calculus seu mathematica universalis de toto et parte;

(aa) et mechanica de causa et effectu

| (bb) Metaphysica de causa et Effectu *erg.* | et arithmetica de uno et multis, et

(aaa) Geometria de simili et

(bbb) An

(ccc) Geometria de | Figura et *erg.* | Loco, et Mechanica de

(aaaa) Tempore,

(bbbb) ordine ac tempore.

(2) Logica *L*

17 sive . . . inconnexo *erg.* *L*

23 habito

(1) ; est qu

(2) loci, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 333:

22 sunt

(1) aut

(2) signa *L*

22 vel

(1) objector

(2) idearum,

(3) conceptuum *L*

25 concipiendi

(1) Conceptus sunt

(a) sub

(b) Concretorum (ex subjectis et abstractis) et abstractorum

(2) Sunt

(3) Conceptus *L*

26 subjectorum

(1) |et *erg.* | abstractorum et concretorum ex subjectis et abstractis.

| (2) (ut . . . *caliditas. erg.* |

(a) Subjectorum vel definitorum, vel indefinitorum.

(b) Subjecta *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 334:

- 4 integrandum
(1) *absolve*
(2) *indigentia, L*
- 5 *Homo*,
(1) *id est*
(2) *Calor*
(3) *Humanitas, calor*,
(4) *doctrina L*
- 5 *dicas*
(1) *Humanus, intelligitur aliquis*
(2) *Calidus*,
(3) *Doctus L*
- 6 , ut . . . orationis *erg. L*
- 7 *cum*
(1) *alt*
(2) *formalitate.*
(a) *Propos*
(b) *Hae*
(aa) *nota*
(bb) *formalitates*
| (c) *Abstracti . . . formalitates erg. | L*
- 9 *praedicari | in recto gestr. |, nisi L*
- 10 *abstractis.*
(1) *Et ita duo erunt genera nominum, substantiva abstractorum, ut humani*
(2) *Ergo L*
- 11 *vel*
(1) *substantiva*,
(2) *| abstracta erg. | L*
- 14 f. *secundum . . . tripedalitatem, erg. L*
- 17 *consideratur*
(1) *plurimum*
(2) *| plurium erg. | L*
- 17 *quemadmodum*
(1) *facultas poetica*
(a) *etiam in*
(b) *et*
(aa) *prudentia*
(bb) *jurisprudencia poss*
(2) *facultatem L*
- 19 *calidus.*
(1) *Discrimen inter Substantiva et Adjectiva*
(2) *Discrimine inter Substantiva et Adjectiva, item Propria et appellativa opus non est ad characteristicam. Nec video quid*
(a) *opus sit*
(b) *intersit inter Hominem et Calidum, nisi quod certa quaedam multitudo rerum humanitatem habentium occurrit in uno loco et*
(aa) *maxime <si sunt>*
(bb) *quandam inter se habet connexionem propagationis, et parvum habet discrimen.*
(aaa) *Calida vero disp*
(bbb) *Res vero caliditatem habentes valde differunt ac dispersae sunt.*
(2) *Discrimine L*
- 20 *potest.*
(1) *Nam sumantur corpus, homo, quae dicuntur substantiva, et calidum, volatile quae dicuntur adjectiva. Patet causam cur corpus*

(a) potius quam

(b) dicatur substantivum, *calidum* adjectivum hanc esse, quod rerum corporis naturam habentium multitudo quandam universitatem seu totum componit, nempe Mundum, at

(aa) rerum

(bb) res calorem inter | se *gestr.* | habentes dispersae sunt: Cum tamen revera nihil aliud sit corpus quam subjectum extensum, sive (omisso nomine *subjecti*) extensum,

(2) Nam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 335:

- 1 continetur.
(1) Soliti autem sunt
(2) Ita *L*
- 3 quas
(1) velut
(2) magis | absolutas *gestr.* | considerant, *L*
- 4 multitudo
(1) unum quoddam totum constituit, et q
(2) constituit *L*
- 4 coetum
(1) : sed multitudo
(2) seu *L*
- 6 Similiter
(1) hominum multitudo
(2) omne *L*
- 7 *de*
(1) *l'or*
(2) *l'or, gold* ita *L*
- 12 credunt
(1) esse
(2) colores latere
(3) formas . . . colores *L*
- 13 ut
(1) acciden
(2) qualitates istae una cum
(3) formae *L*
- 14 quibusdam *erg. L*
- 15 cum
(1) res
(2) de *L*
- 17 nam
(1) omnia
(2) | non tantum *erg.* | nomina *L*
- 18 quodam;
(1) nec r
(2) nec ad
(3) sed *L*
- 21 per
(1) notam
(2) | notas *erg.* | *L*
- 21 eorum
(1) proprietati
(2) qualitibus *L*
- 21 sumtam *L ändert Hrsg.*
- 22 sensu
(1) *Isosceles* est a
(2) *quadrilaterum* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 336:

- 2 inventum | in linguis *gestr.* | tantum
(1) , ad evitandas aequivocati
(2) sermonis commodioris causa
(3) ut colloquia essent commodiora
(4) colloqui *L*
- 2 discriminamus.
(1) Quae significant
(2) Hactenus de Nominibus
(3) Modi *L*
- 3 in linguis receptis *erg.* vel
(1) per se
(2) singulatim *L*
- 4 f. ut . . . terminationes *erg.* *L*
- 7 casus
(1) , verba
(2) . Verba sunt nomina cum aliquo de ipsis iudicio; quod <repra>
(3) . Ver
(4) , flexusve. *L*
- 11 resolvantur.
(1) Nominativus
(2) Incipiamus *L*
- 14 f. plurium
(1) | iudiciorum seu *erg.* | propositionum
(a) ad formandam unam propositionem. Interjectiones sed quasi
(b) sive ad formandam
| (2) nominum . . . propositionum, | sive ad *streicht Hrsg.* | sive . . . pluribus *erg.* | *L*
- 17 vel
(1) compositum ex ra
(2) tractatio *L*
- 18 locum,
(1) situm
(2) tempus, *L*
- 20 Causam,
(1) rei
(2) M
(3) (id *L*
- 23 vel
(1) ut subjecti ad adjunctum
(2) sim
(3) convenientiae, *L*
- 25 f. comparatio. | Ad Similitudinem refero vocem
(1) *per*
(2) *secundum.* Ut
(a) *res facta*
(b) *factum secundum legem.* Ad dissimilitudinem, *contra* ut *factum contra legem. gestr.* |
Relatio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 337:

- 3 subjectum
(1) *quantitatis*
(2) *magnitudinis* *L*
- 4 ut
(1) *cal*
(2) *doctrina* *L*
- 4 est
(1) *bona.*
(2) |*laudanda erg.* | *L*
- 5 extrat *L* ändert *Hrsg.*
- 6 est
(1) *bon*
(2) *excell*
(3) *laudandus.* *L*
- 6 Sed
(1) *vox*
(2) *lit*
(3) *vocabulum,* *L*
- 8 Videndum |*hic gestr.* | an
(1) *duo accidentia sibi possint esse*
(2) *duae* *L*
- 12 ac *erg.* *L*
- 13 subjecto.
(1) *Connexio subjectorum inter se, est vel*
(2) *Careri* *L*
- 14 semel
(1) *observato mult*
(2) *constituto* *L*
- 15 replicatur |, ut: *caloreitas gestr.* |. Considerandum *L*
- 16 numerorum
(1) *exp*
(2) *tractatione* *L*
- 17 abstractis.
(1) *Evitabimus ergo*
(2) |*Itaque Papierverlust, erg. Hrsg. nach Couturat* | *L*
- 19 per
(1) *Circu*
(2) *lineas* *L*
- 21 disponi
(1) *quadratum*
(2) *quadrate.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 338:

24

(1) Cum saepe mecum cogitarem homines multo quam sunt feliciores esse posse, si quae in potestate etiam in numerato haberent, ut cum opus est uti possent

(a) . Nunc nescimus ipsi opes nostras

(b) ; sciremque eandem esse sententiam magnorum virorum, ausus sum proponere consilium aliquod

(c) ; nunc vero opes nostras a nobismet ipsis ignorari, et quae congerimus

(aa) vix posteritati

(bb) non ipsis nobis sed

(aaa) poster

(bbb) vix posteritati post multa

(2) Saepe *L*

27 agimus

(1) posterita

(2) serae magis posteritati

(3) qu

(4) labora

(5) nepotibus fortasse seris

(6) seris . . . fortasse *L*

28 capiemus;

(1) nam sine

(2)

| (a) colligi

(b) quanquam verendum sit ne nimia multitudo rerum et confusio taedium studiorum pariat, et

(aa) ⟨sub⟩

(bb) meli *erg. u. gestr.* | sine *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 339:

- 1 congerimus,
(1) nunquam dem
(2) raro *L*
- 2 pergimus, | ut *streich* *Hrsg.* | ne *L*
- 2 aliquando
(1) impossi
(2) immedicabile *L*
- 3 et . . . reducatur *erg.* *L*
- 5 f. obruentur.
(1) Et cum mihi crebrae meditationes, nonnulla etiam inventa non contemnenda, denique egregiorum magnorum Virorum
(a) applausus
(aa) spem <ali>
(bb) aliquam rationem ost
(cc) vim
(b) iudicia spem aliquam fecissent, posse nonnihil
(aa) sive consiliis sive
(bb) desiderii
(2) Qua *L*
- 9 aliquot
(1) amicor
(2) potestate *L*
- 9 transigeretur;
(1) et circa ipsam
(a) art
(b) Inveniendi artem
(aa) aut
(bb) nonnulla parum explorata mihi detexisse viderer
(2) | praeterea *erg.* | *L*
- 10 f. mihi
(1) consecutus viderer,
(a) illustribus admodum speciminibus, explorata
(b) experimento
(c) experiment
(d) experimento comprobata,
(2) obtigissent . . . comprobata,
(a) quibus fide(m)
(b) ve
(c) quae *L*
- 12 aliquot
(1) praestantes
(2) doctrina *L*
- 13 invitare.
(1) Hos autem ante omnia persuasos velim, me nulla | hic *gestr.* | vel ambitione, vel lucri cupiditate duci
(2) Hos autem ante omnia persuasos velim nihil me hic praecipuum affectare, neque
(a) aliud qu
(b) aliam quam
(aa) hortatoris
(bb) instigatoris et
(cc) horta
(3) Volo *L*
- 17 videbuntur

- (1) mature
- | (2) quam primum *erg.* | constituentur
 - (a) . Deinde
 - (b) . His autem constituti
 - (c) , earumque *L*
- 18 maturetur.
 - (1) Consilii mei summa haec est, quam illis perficiendam submitto.
 - (2) Consilii *L*
- 19 mei
 - (1) summa capita
 - (2) | summam *erg.* | *L*
- 19 quam
 - (1) eorum
 - (2) | intelligentium *erg.* | *L*
- 20 illis,
 - (1) quibus
 - (a) institutum
 - (b) institutum meum probabitur;
 - (2) quibus
 - (3) qui opera
 - (4) qui *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 340:

- 1 dudum cognitarum *erg. L*
- 2 ordinatio
(1) huiusmodi, ut
(2) ad *L*
- 3 aliquousque, *erg.*
(1) apparet saepe
(2) apparere solet *L*
- 4 quadratos
(1) ordine aliquis quaerat, ⟨mo⟩
(2) , seu *L*
- 5 apparebit
(1) modus
(2) mox *L*
- 10 15 *erg. L*
- 11 numerum *erg. quadratum L*
- 12 ubi . . . additionem *erg. L*
- 13 Inventis
(1) omnibus
(2) |in quolibet genere rerum *erg.* | velut in Tabula *L*
- 14 , id . . . nova *erg. L*
- 15 longe
(1) facilius,
(2) facilior, *L*
- 17 et . . . apparent *erg. L*
- 18 |exutae . . . superflua
(1) vestitu,
(2) mole, *erg.* | ideo
(a) scribe
(b) conscribenda *L*
- 19 Encyclopaedia
(1) per
(2) more *L*
- 20 subinde *erg. L*
- 22 distincte *erg. L*
- 22 posse. |Positiones illae disponendae sunt ordine inventionis, eo nimirum quo una ex alia |facile *erg.* | inveniri sive cognosci
(1) sive quod eodem redit
| (2) simul et *erg.* | demonstrari potest: incipiendo a simplicioribus, atque inde ad compositas progrediendo, quanquam enim aliquando casu contingere possit, ut quae sua natura sunt difficiliora,
(a) facilius
(b) prius inveniuntur quam alia multo faciliora; id tamen non contingit, si quis naturali ordine a simplicibus | cognitionibus (neque enim de rerum sed cognitionum simplicitate sermo est *erg.* | ad compositas ascendendo progrediatur. *gestr.* | Quaerendae *L*
- 23 f. plerumque verae,
(1) imo
| (2) quarum . . . sed *erg.* | si . . . potest
(a) max
(b) | in primis *erg.* | adhibendae *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 341:

- 1 enim
(1) ⟨solarum⟩
(2) |maxime *erg.* | *L*
- 2 et *erg.* *L*
- 3 sunt
(1) tantum in synthesi locum
(2) in synthesi
(a) locum potius
(b) solummodo fere locum *L*
- 3 leges
(1) quas
(2) philosophandi |⟨tres⟩ *gestr.* |, quas *L*
- 4 olim
(1) nomine
(2) inculcabant. *L*
- 6 Hypotheses,
(1) nam si qu
(2) |vel Phaenomena. *erg.* | Ex *L*
- 7 et
(1) inprimis inter Socios recipi debent
(2) communi *L*
- 8 f. debent,
(1) de quo postea. Axiomata
(2) ne . . . quae *L*
- 10 et
(1) Hypotheses
(2) Assumpt
(3) Hypotheses
(4) attente . . . Hypotheses *erg.* | *L*
- 14 probantur,
(1) quam sumere
(2) sed *L*
- 15 f. , et . . . habeant *erg.* *L*
- 17 vel problemata *erg.* *L*
- 27 quo
(1) ad
(2) ad inventionem
(3) sua *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 342:

1–2 conjungi . . . et *erg.* cujusque *L*

3 f. socius

(1) Magistro esse

(2) inveniendi, . . . comitari *L*

5 magis

(1) facil

(2) | utiles erunt *erg.* | faciliusque *L*

5 promoveri.

(1) Initio ergo ponendae sunt definitiones plerorumque terminorum scientiae. Hae collocandae sunt eo ordine

(2) Etiam non erit

| (3) Hinc

(4) Sed . . . | et qui | semper *gestr.* | veras . . . tenent *erg.* |, . . . fore *erg.* | *L*

8 axiomata,

(1) sed ea in progre

(2) et *L*

9 phaenomena

(1) sive propositiones;

(2) sive *L*

11 Indices

(1) , in quibus disponantur ordine

(2) sive *L*

12 facilem

(1) conspectum

(2) | usum *erg.* | *L*

15 in

(1) Geometria deest

(2) Mathematicis desideratur *L*

15 f. quemadmodum

(1) aliarum scientiarum

(a) per

(b) methodus

| (aa) a Mathematicis

(bb) certitudinem *erg. u. gestr.* |

(cc) perfici debet exemplo certitudinis

(aaa) Geometriae

| (bbb) Mathematicae, *erg.*

(aaaa) disc

(bbbb) per *erg. u. gestr.* |

(cccc) ita vicissim Mathematicorum asperitas blandiore aliarum

(2) aliae *L*

17 caeterarum exemplo *erg. L*

18 f. satisfaciamus.

(1) In rebus quae

(2) Adhibendae *L*

21 et

(1) positiones et positionum

(2) propositiones et propositionum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 343:

- 2 vi
(1) mentis,
(2) |animi *erg.* | *L*
- 2 demonstrationis
(1) vim
(2) |efficaciam *erg.* | *L*
- 4 etsi
(1) tamen ille maximi
(2) enim ille summi *L*
- 5 extorquere
(1) natur
(2) non *L*
- 5 sit *erg.* *L*
- 6 quotiescunque
(1) absolvi
(2) pote
(3) res
(4) naturali
(5) veritates *L*
- 7 ducit.
(1) Idque in primis
(2) Itaque *L*
- 7 constituendis
(1) scientiarum
(2) Scientiae *L*
- 7 cujusque
(1) principiis calculum *A*
(2) Elementis *L*
- 9 ducendas . . . ad *erg.* *L*
- 10 consequenda.
(1) Fundamenta igitur
(a) calculi
(b) Ency
(c) Ency
(2) Encyclopaedia *L*
- 14 utilitatem.
(1) Hinc
(2) |Verum *erg.* | *L*
- 18 sicubi
(1) necessario adhibenda
(2) |excogitanda *erg.* | *L*
- 18 usui |facile *gestr.* |quoadlicet *L*
- 20 nituntur
(1) Ratione et Experientia, quales sunt
(2) vel *L*
- 21 experientia,
(1) cujusmodi sunt Theologia Naturalis, Jurisprudentia Naturalis
(2) nempe *L*
- 21 pendent
(1) ab autoritate
(2) a *L*
- 22 habentis:
(1) excluduntur ergo

- (2) Seponuntur ergo *L*
- 22 humanae,
 - (1) et
 - | (2) quia
 - (a) ⟨meri⟩
 - (b) sunt . . . excluduntur
 - (aa) et
 - (bb) autem *erg.* | *L*
- 23 f. quae
 - (1) probari non possunt per certa quaedam principia
 - (2) non . . . fundamenta. *L*
- 25 f. sequentes.
 - (1) Logica
 - (2) Primum Grammatica universalis
 - | (3) Prima . . . nobis
 - (a) significantur,
 - (b) in . . . rationalis, *erg.* |
 - (aa) latina
 - (bb) et aliarum celebrium linguarum selectis exem
 - (cc) reg
 - (dd) conscribenda est
 - (ee) tradenda est *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 344:

- 5 utar,
(1) genitivi
(2) |nominum *erg.* | *L*
- 6 locum
(1) praepositionibus cum nomi
(2) particulis *L*
- 7 ex
(1) lingua Gallica,
(2) |linguis *erg.* | *L*
- 8 Verba |caetera *erg. u. gestr.* |semper *L*
- 9 f. Subjiciendae . . . |sunt *erg.* | . . . qualia
(1) *est, et, n*
(2) *et*
(3) |sunt *erg.* | *est, . . . est. erg. L*
- 14 utitur.
(1) Subjiciendae sunt
(2) Negligandae autem sunt |initio *erg.* |anomaliae, et Grammatica Latina tantum regularis
(3) Respicienda *L*
- 16 ut
(1) accurate
(2) |accurata *erg.* |
(a) constet
(b) fiat, *L*
- 16 Nam
(1) in Logicis saepe illationes |omnes *erg.* | non possunt fieri per syllogismos
(2) sunt quaedam illationes
(a) ⟨lo⟩
(b) qu⟨ae⟩
(3) in Logica quaedam
(4) creberrimae in Logica *L*
- 20 f. sive artem |intelligendi et *gestr.* |judicandi quae proponuntur *erg. L*
- 22 occurrunt
(1) in autoribus,
(2) in dicendo *L*
- 23 quomodo
(1) ratiocinationes |omnes *gestr.* |
(a) possint ad
(b) utcunque perturbatae et
(c) ipsae
(2) istae illationes, licet *L*
- 24 ea |forma *gestr.* |quam *L*
- 25 atque in autoribus *erg. L*
- 25 f. ; et . . . demonstrari *erg.*
(1) atque hic
(a) mirificus
(b) maxime *erg.* |
(aa) erit
(bb) Grammaticae praecedentis usus apparebit.
(2) . Utili
(3) . Usus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 345:

- 4 in
(1) formam Scholasticam
(2) figuras *L*
- 4 enim
(1) celebres
(2) |exercitati *erg.* | *L*
- 5 seu . . . formas *erg.* *L*
- 6 semper
(1) communi
(2) vulgari *L*
- 7 ex . . . particulis *erg.* *L*
- 8 atque enuntiandi *erg.* *L*
- 9 minus
(1) includunt
| (2) concludunt *erg.* |
(a) in form
(b) vi *L*
- 12 tutum.
(1) Tertia est Methodica, seu
(a) ars inveniendi
(b) ars dirigendi cogitationes suas,
(aa) sive inveniendi a
(bb) ad inveniendum
(cc) ita ut aliae ex aliis apto quodam ordine nascantur. Huc referenda est
(aaa) ars
(bbb) inventio
(ccc) topica, inventio
(aaaa) et
(bbbb) dispositio rhetorica
(cccc) ad
(dddd) et dispositio rhetorica
(aaaaa) (dispositio
(bbbbb) Dispositio enim est instrumentum inveniendi. Huc refero artem argu-
tiarum
- (2) Seq
(3) Tertia *L*
- 13 ars
(1) revocandi
(2) retinendi *L*
- 15 reminiscendi
(1) perfici deberet, cuius ope
(2) scilicet, *L*
- 16 illis *L ändert Hrsg.*
- 17 succurrunt;
(1) nam si admonere
(2) Aliud *L*
- 17 est
(1) in memori
(2) retinere, *L*
- 19 est
(1) ars inveni
(2) Methodica
(3) Topica *L*
- 24 regulas

- (1) generaliores
 - (2) universales *L*
- 24 possunt
- (1) exemplis
 - (2) specialibus exemplis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 346:

- 1 ars
(1) de eodem
(2) formularia *L*
- 2 situ,
(1) actione ordine,
(2) actione *L*
- 4 circa
(1) math
(2) magnitudines *L*
- 6 Logistica, | seu ars *gestr.* | de *L*
- 8 Algebrae.
(1) Et hic multa utili
(2) Septima *L*
- 10 f. expressione
(1) in qu
(2) Octava est
(3) qua multa
(4) Octava *L*
- 13 etiam Elementarem, *erg.* *L*
- 13 adhuc
(1) satis,
(2) ita *L*
- 14 f. Huc . . . militaris
(1) quae a materia abstrahitur,
(2) , et . . . natura. *erg.* *L*
- 18 nempe Mechanica *erg.* *L*
- 18 et
(1) motrice.
(2) | motu *erg.* | *L*
- 23 est
(1) de structurarum firmitate,
| (2) de . . . firmitate *erg.* |
(a) de motu projectorum, de
(b) de *L*
- 24 , quorsum . . . sunt *erg.*
(1) Decima est Scientia Cosmographica, sive de majoribus Mundi corporibus, earum-
que proprietatibus. Hic tradenda est Astronomia physica, quae non tantum Phaenomena
explicet, assumtis hypothesisibus, sed et demonstret quoad licet
(a) quid verum
(b) quae sit hypothesis vera, reddatque physicas causas eorum quae fiunt sumtas ex
proxime praecedenti scientia. Undecima est
(aa) Geographica, in qua
(aaa) explicatur
(bbb) | continetur *erg.* |
(bb) Geographia Mathematica, in qua tentare debemus explicare pristinam et futuram
formam globi nostri, origines montium et fluminum, aliaque id genus, ex quibus multa
erui possunt arcana. Duodecima est Meteorologica
(2) Decima *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 347:

- 1 sensibillum,
(1) quae
(2) quam . . . hae *L*
- 2 distinguendae
(1) in species
(2) per . . . et *L*
- 4 consequuntur.
(1) Hae qualitates sunt, Lux, color, sonus, odor, sapor; et qualitates tactiles,
(a) nempe calor, frigus, humiditas, corrosivitas
(b) tum quae agunt, ut calor, frigus, humectare, solvere
(2) Harum qualitatum effectus vel explicari possunt, quales sunt esse firmum, fluidum, molle.
(3) Hae qualitates primitivae, sive
(a) explicari non p
(b) non possunt <di>
(c) sensibiles tantum, quae solo sensu
(aa) discerni possunt,
(bb) cog
(cc) immediate cognoscuntur, non vero effectu, tales sun
|(4) Hae qualitates vel sunt
(5) Qualitates . . . sunt *erg.* | *L*
- 6 f. et . . . intelligibiles *erg.* *L*
- 9 f. quatenus
(1) cum
(a) sequentibus compositis
(b) compositis illis
|(2) cum . . . mutatione *erg.* |
(a) cohaerent
(b) copulatae *L*
- 11 est,
(1) cum quibusnam intelligi et
(2) quomodo *L*
- 12 cum
(1) sen
(2) aliis *L*
- 17 subjecto
(1) | diversove
(a) <sed si>
(b) (sed in hoc agente *erg. u. gestr.* | copulatae esse soleant
(2) diversisve
(a) in se invicem agentibus,
(b) sed
(aa) vicem
(bb) sim(u)l
(cc) simili
(dd) convenientiam *L*
- 19 f. Subjectorum
(1) Similarium, saltem in speciem
(2) saltem . . . Homoeographia *L*
- 23 qualitates
(1) eae | maxime *gestr.* | quae praecesserunt
(2) suas
(3) Deinde

- (4) eaeque tum quae gradus et differentias
- (2) supra . . . suas L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 348:

- 1 corpore
(1) per se tracta
(2) ⟨permu⟩tato
(3) rudi
(a) neque
(b) nec arte
(c) sponte sensui *L*
- 5 minimum
(1) multiplicatur
(2) confunditur. *L*
- 8 Oeconomiae.
(1) Duodecima
(2) Duodecima . . . Tertia decima *L*
- 11 conetur
(1) designare
(2) |ostendere *erg.* | *L*
- 13 natant,
(1) quaerendaque sunt
(2) quaerendumque *L*
- 21 caeterae
(1) autem
(2) tamen . . . minus *L*
- 22 gradusque
(1) determ
(2) designari, *L*
- 23 est
(1) in qualitatum
(2) |cum . . . investigandae *erg.* |
(a) enumerandae
(b) . Ponendae *L*
- 24 species
(1) per s
(2) tantum *L*
- 25 relictæ
(1) , vel aqua et
(a) terra
(b) igni examinatae, vel aliis
(2) vel . . . aliisque *L*
- 27 similaribus
(1) , ac denique aliis
(2) examinatae; *L*
- 29 ad
(1) Med
(2) cognoscendam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 349:

- 1 Scientia
 - (1) | Hominis *gestr.* | in quantum habet
 - (a) aliquid in se
 - (b) in se
 - (2) Moralis, *L*
- 2 regendis. | Hic Politicam jurisprudentiamque comprehendo. *gestr.* | Decima sexta *L*
- 3 est
 - (1) His
 - (2) Cosmopolitica
 - (3) Geopolitica *L*
- 3 nempe
 - (1) Status Generis humani
 - (2) de *L*
- 3 statu
 - (1) generis humani
 - (2) Telluris *L*
- 6 Usu
 - (1) cogni
 - (2) scientiarum *L*
- 8 vero
 - (1) haec ad perfectionem deducere
 - (2) ad perfectionem deducere eam
 - (3) has . . . tradere *L*
- 8 opus,
 - (1) nobis vero
 - (2) et nobis *L*
- 11 poliri
 - (1) , et ad maj
 - (2) indies *L*
- 13 ; qui . . . habeat *erg.* .
 - (1) Rogantur tamen omnes
 - (2) Sed cum
 - (a) mult
 - (b) unusquisque
 - | (aa) ex curiosis
 - (bb) eorum qui veritatem amant ac res profundius considerant *erg.* | praeterea multas soleat habere
 - (aaa) cogitationes
 - (bbb) meditationes et inventa
 - (3) Quoniam *L*
 - 14 singulari *erg.* *L*
 - 15 vel experimenta *erg.* *L*
 - 15 varia,
 - (1) quae tamen mirifi
 - (2) nec *L*
 - 16 quae
 - (1) fere magna re
 - (2) plerumque *L*
 - 17 atque incohaerentia *erg.* *L*
 - 18 simul *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 350:

11–12 aliis

(1) servire

(2) autem inservire *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 351:

1

(1) Ars combinat

(2) Duae *L*

3 combinatoria

(1) servit

(2) |orsa a simplicioribus, *erg.* | totam *L*

14 novum *erg.*

(1) foret

(2) Spiritus s. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 352:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 353:

- 3 si . . . homines, *erg.* *L*
- 4 ad
(1) felicitatem huma
(2) felicitatis *L*
- 6 Ostenditur
(1) magnam
(2) | maximam *erg.* | *L*
- 7 et
(1) ipsas scientias
(2) ipsam scientiam
(a) plerumque
(b) nobis *L*
- 8 solere *erg.* *L*
- 8 nostra;
(1) pler
(2) certe *L*
- 8 vitam | ipsam *gestr.* | utiles *L*
- 9 f. notis
(1) posse deduci si modo homines
(a) certa constantique Methodo
(b) Scientia generali
(c) praeceptis hic traditis uti velint
(d) praeceptis scientiae Generalis hic traditis uti velint
(2) | praeceptis scientiae *streicht Hrsg.* | certa . . . velint *L*
- 14 duobus,
(1) iudicio et inventione. Iudicium | primum *erg.* | Elementis aeternae veritatis ac notis ejus
sive criteriis,
(2) quorum *L*
- 15 ad
(1) inventionem
(2) augendas *L*
- 16 pars
(1) sive
| (2) id est *erg.* | Ars
(3) continet Artem *L*
- 16 veritatis,
(1) sive
(2) criteriisque ejus sive notis
(a) indisputabilibus
(b) quae debent esse indisputabiles
(3) hactenus *L*
- 17 notis
(1) veri indisputabilibus,
(2) | veritatis *erg.* | plane *L*
- 17 indisputabilibus | quae pariunt demonstrationem *gestr.* | Deque
(1) axiomatibus seu veritatibus
(a) ita primis, ut vere pro
(b) ita primis, ut probare eas sit impossibile
(2) veritatibus *L*
- 20 proinde
(1) prudentius ille eligitur modus quo fiat, ut septenario potius quam ut duodenario inde-
geamus, etsi
| (2) enim ratione

(3) agenti *L*
20 potius *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 354:

- 2 scientiae,
(1) hactenus
(2) quam *L*
- 2 Logicam
(1) vitae communis
(2) deliberandi
(3) deliberativam
(4) civilem *L*
- 3 etiam . . . negotiis *erg. L*
- 4 cum
(1) ratione commoda atque
(2) statera *L*
- 5 nec
(1) sese facile expedire
(2) videntes *L*
- 10
(1) Praecepta scientiae generalis consistunt in duobus
(2) Scientia *L*
- 10 partes
(1) : unam de instauratione scientiarum ut ea quae jam cognita sunt bene ordinentur et accurate dijudicentur, alteram de Elementa dijudicandae veritatis per criteria quaedam sive notas indisputabiles hactenus inexplicatas, et
(2) , quarum *L*
- 11 de
(1) inventis
(2) jam *L*
- 11 decipiamur;
(1) altera
(2) posterior *L*
- 13 *über* Elementa Veritatis *gestr.*: Ars judican *L*
- 14 demonstrationes
(1) evidentes sive veritatis
(a) necessariae
| (b) certae *erg.* | , sive probabilitatis ipsius
| (2) evidentiis mathematicis pares,
(a) et
(b) quibus nec
(c) quarum certitudo velut manu tangi
(aa) possit
(bb) oculisque usurpari possit. *erg.* | (cum sufficientia non sunt data ad veritatem)
gradus ipsius majoris | ex datis *gestr.* | probabilitatis | ex data re ipsa sumtae *erg.* |
(aaa) nam ipsius probabilitatis non minus quam veritatis certae sunt
(bbb) quo casu saltem ipsius probabilitatis, quam in agendo sequi oportet, demonstrata est veritas. Quod
(aaaa) nosse
(bbbb) maximi est momenti non tantum in scientiis, sed et in communis vitae deliberationibus. Quando utrinque stant commoda incommodaque, spes et metus; quae velut in statera expendere in hunc usque diem docuit nemo. Multo minus
(3) evidentiis *L*
- 16 subrepat,
(1) facile ad instar erroris calculi detegi possit
(2) non *L*
- 18 ad

- (1) concludendam veritatem,
- (2) demonstrandam *L*
- 19 semper | ex datis *gestr.* | demonstrare *L*
- 20 verum esse *erg. L*
- 21 regulas
 - (1) sequendum.
 - (2) in praxi tenendum. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 355:

- 1 vel
 - (1) impatientiae
 - (2) |negligentiae erg. | L
- 2 distractionibusque erg. L
- 2 tamen
 - (1) rarius quam ante
 - (2) post L
- 2 interdum constitutam erg. L
- 6 commoda et erg. L
- 7 ad . . . gradum erg. L
- 8 facile
 - (1) indig
 - (2) ostendi L
- 11 inveniendi,
 - (1) non ut ante, an
 - (a) rati
 - (b) propositio vel ratio oblata sit vera aut probabilis,
 - (aa) ratiocinatiove legitima, sed an nulla oblata tantum
 - (bb) aut an ratiocinatio sit legitima, sed potius nulla erg. | oblata parte propositionis, quomodo ipsa possit suppleri.
 - (2) veritates
 - (3) non L
- 12 vel ratiocinatio oblata erg. L
- 12 difficilius,
 - (1) quomodo
 - (2) qualis | ipsa erg. | L
- 13 imperfectam
 - (1) ab alio
 - (2) a solvente L
- 14 supplendam
 - (1) v.g. quae sit proportio circuli ad quadratum, seu quomodo ea possint haberi, quibus in vita indigemus
 - (2) Ita
 - (a) invenire
 - (b) |definire erg. | L
- 14 effectum
 - (1) desideratum
 - (2) |propositum erg. | L
- 15 tantum erg. L
- 15 at
 - (1) ipsam Machinam ad effectum praestandum
 - (2) comminisci inventionis
 - (3) proposito L
- 15 Machinam
 - (1) |est erg. | inventionis
 - (2) aptam L
- 16 Hujus
 - (1) Artes
 - (2) duae L
- 16 prior erg. L
- 17 Combinatoria,
 - (1) et
 - (2) |posterior erg. | L
- 17 Analytica

- (1) , prior procedit
- (2) ex quibus prior id quod quaerit inter caetera invenit. Illa procedit a prioribus et simplicioribus ad proposita
- (3) Ostenditur *L*
- 18 Combinatoriam
 - (1) esse quaerere
 - (2) id *L*
- 19 et . . . uti *erg. L*
- 22 ex datis *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 356:

2 seu *erg.* *L*

3 De

(1) Modo consideran

(2) regula *L*

3 cogniti.

(1) Quomodo

(2) De *L*

7 Scientiarum

(1) , ad magnum humanae felicitatis incrementum exiguo tempore et negotio procurandum.

Ostenditur plerumque hominum mala a de

(2) . Ostenditur exiguo tempore et negotio si velint homines auctis

(3) . Consilium *L*

8 ostendere,

(1) quam facili

(2) si *L*

10 quam

(1) aut facile quisquam hactenus indiderit, aut

(2) alioqui | solita vulgo ratione *erg.* | a multorum *L*

11 proinde *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 357:

11 SCIENTIAE

(1) UNIVER

(2) GENERALIS *L*

13 diligentia adhibita *erg.* *L*

13 probabilitatis

(1) ex datis

(2) infallibiliter *L*

17 plus

(1) praestari possit

(2) ad *L*

18 sumtu

(1) praestari possit,

(2) | efficiatur *erg.* | *L*

22

(1) Partes operis sunt I

(2) Pars . . . continet *L*

22 aeternae | de

(1) recta

(2) aug

(3) ratiocinandi forma *erg.* | *L*

24 sint

(1) Mathematicis evidentia pares, ad instar Calculi Numerorum; ita ut hanc argumentandi formam

(2) Geometricis . . . rigorose *L*

25 esset.

(1) II.

(2) Huic *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 358:

- 2 probabilitatis, |cum ipsa veritas ex da *erg. u. gestr.* | ut quando ab utraque parte magna
multaque stant commoda et *gestr.* | quando *L*
- 3 ipsa
(1) probabilitas major
(2) saltem . . . datis *L*
- 4 demonstretur
| (1)
(1) quo
(2) et in omni materia rectam rationem et prudentiae regulas qu *erg. u. gestr.* | ; quod *L*
- 5 hactenus *erg. L*
- 6 de
(1) maximis
(2) | gravissimis *erg.* | *L*
- 7 aestimandi | rationes *erg. u. gestr.* | si *L*
- 8 facilius *erg. sequeremur*;
(1) et, si quando
(a) ⟨ - ⟩
(b) erraremus, id vel defectui
(2) modo . . . quando *L*
- 9 vel
(1) neglectui
(2) necessariae *L*
- 10 in tanta facilitate *erg. L*
- 10 obsessent,
(1) quia constituta certa Methodo tum
(2) | praesertim *erg.* | si
(a) exerceant
(b) se *L*
- 11 a peritia *erg. exercuissent*
(1) quod, si sperari ab illis non potest, praesertim, cum
(2) sed *L*
- 11 nunc *erg. L*
- 13 methodum
(1) ea omnia praestandi, | cum opus erit
(a) cogitata
(b) ratiocinando *erg.* | quae alius quantocunque ingenio praeditus ex
(2) omnia Media ad finem aliquem ducentia reperiendi
(3) certam . . . problemata solvendi *L*
- 14 iisdem *erg. datis* | et *gestr.* | in . . . solutionem *L*
- 15 possit.
(1) Et qui
(2) Quaestiones autem tendunt vel ad cognitionem tantum vel etiam ad modum aliquod
efficiendi.
(3) Quaestio autem nihil aliud est quam imperfecta propositio oblata responsuro ut eam
suppleat; supplevit autem | quoddam *erg.* | vel circa copulam tantum affirmando aut
negando, et
(a) huc pertinet proposita
| (b) hoc est oblata *erg.* | propositione invenire | an sit vera an falsa, seu invenire *erg.* |
demonstrationem vel refutationem. Sed magis adhuc difficile est supplere aliquid circa
subjectum vel praedicatum;
(aa) nam difficilior est oblato fine invenire media, quam oblatis mediis iudicare an
sint apta.
(bb) ita enim novi quidam conceptus forte sunt addendi; et haec quaestionum genera a
Mathematicis proprie vocantur problemata, quae solvere maxime pertinet ad artem

inveniendi. Problemata | autem *erg.* | rursus tendunt vel ad | solam *erg.* | cognitionem,
vel | praeterea *erg.* | ad effectiorem,

(*aaa*) ut scilicet

(*bbb*) | veluti cum *erg.* | oblato fine media apta

(*aaaa*) quaeruntur.

(*bbbb*) inveniamus.

(4) Artis *L*

17 f. Combinatoria

(1) quam

(2) | seu . . . assumens *erg.* | ex combinatione

(*a*) requisitorum

(*aa*) fermat id

(*bb*) incidit in id quod quaeritur

(*b*) eorum . . . propositum *L*

19 tandem

(1) pervenit eo ut

(2) si

(*a*) possibile est eo

(*b*) fieri *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 359:

- 1 potestate.
(1) Subsidia autem | perfectae *gestr.* | Combinationis sunt
(a) Inventaria
(b) | Enumerationes seu *erg.* | Catalogi inventaria, Tabulae Dichotom
(c) | Tentamenta *erg.* | Moduli, Delineationes, Enumerationes. Enumerationes juvantur inventariis et Tabulis; Tabulae Divisionibus et Subdivisionibus
(2) Ostenditur autem
(3) Est *L*
- 1 autem
(1) Methodus
(2) inventio *L*
- 3 debetur.
(1) Optima autem via est,
(2) Sed *L*
- 5 observetur.
(1) Met
(2) Regula ut a
(a) facilioribus
(b) simplicioribus incipiamus
(3) Ad *L*
- 6 Sed . . . possit *erg.* *L*
- 7 magis *erg.* *L*
- 8 vel contrariam *erg.* *L*
- 8 magis *erg.* *L*
- 13
(1) Pars
(2) | Lib. *erg.* | *L*
- 13 de
(1) rati
(2) forma *L*
- 14 controversiae
(1) deter
(2) demonstrative *L*
- 15 data,
(1) demonstretur gradus
(2) saltem *L*
- 17 Inveniendi,
(1) vel Combinatoria, vel Analytica quae rursus
(2) seu . . . regendae
(a) inventio
(b) inquisitionis *L*
- 18 quibus | tum *gestr.* | scientiae | earumve portiones *erg.* | *L*
- 19 licet
(1) provisi
(2) ex datis
(3) provisionaliter *L*
- 19 ut
(1) alior
(2) aliis *L*
- 20 quisque | proprio Marte *gestr.* | non *L*
- 23 ratiocinatione . . . proluxa *erg.* *L*
- 24 datis | ratiocinationis nostrae fundamentis *gestr.* | desunt *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 360:

1

(1) Pars

(2) | Lib. *erg.* | *L*

2 utiliora,

(1) universali

(2) certiora, | atque *gestr.* | universaliora

(a) quaeque, quaecunque vel in

(aa) bonae vitae

(bb) libris habentur, vel inter homines certa vitae genera sectantibus

(b) et *L*

3 reliquis

(1) omissis

(2) | omnibus *erg.* | *L*

4 adhuc

(1) sunt

(2) latent, | additis . . . inventionum *erg.* | *L*

5 opus *erg.* *L*

6 facilius *erg.* *L*

8 ab

(1) minus *c*

(2) his *L*

8 licet *erg.* *L*

9 erit,

(1) tum ut ea quae jam habemus, habeamus in numerato,

| (a) utamurque alior

(b) aut

(c) fruamurque aliorum laboribus, *gestr.* | tum ut appareat quae nobis desint; deinde

(2) ut *L*

12 possint.

(1) Denique ut Materiam habeamus, in qua

(2) Deinde *L*

15 perspiciamus,

(1) qui

(2) unde ope

(3) materiam *L*

17 vitam,

(1) incrementumque felicitatis

(2) augendamque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 361:

2

- (1) Specimina
- (2) Quoniam *L*

5 et

- (1) quae Algebram transcendent
 - (a) ad calculum
 - (b) nec hactenus
- (2) Algebram . . . non *L*

6 nunc primum *erg. L*

13 jurisprudentiae

- (1) rationalis
- (2) | universalis *erg. | L*

15 seu *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 362:

- 7 Generalis,
(1) de
(2) ubi *L*
- 7 Augmento | omnium *gestr.* | Scientiarum *L*
- 9 demonstratur
(1) plus intra paucos annos praestari posse, quam a
(2) ad *L*
- 11 posteritati
(1) laboremus.
(2) laboraverimus. *L*
- 12 specialibus | applicatae, . . . autoris | etiam . . . rebus
(1) ab effectu ju
(2) non nisi . . . judicant *erg.* | . . . sunt *erg.* |
(a) Geometria et Mechanica quae sunt
(b) I.
(aa) Analysis
(bb) Mathematica *L*
- 14 de
(1) Magnitudine et Similitudine
(2) Quantitat
(3) Magnitudine *L*
- 15 qua | et *gestr.* | Numerorum *L*
- 16 f. calculus
(1) | omnis *erg.* | ad paucas observationes reducitur;
(2) omnis . . . potestate. *L*
- 18 applicantur,
(1) et ostenditur pulcherrima problemata
(2) ostenditur | autem *erg.* | *L*
- 19 problemata
| (1)
(1) scilicet tantummodo
(2) modo *erg.* | *L*
- 20 quibus
(1) scilicet
(2) | nempe *erg.* | *L*
- 21 pleraque *erg.* problemata
(1) maximique
(2) quae maximi sunt *L*
- 22 Mechanica,
(1) Algebram | illam *erg.* | transcendant
(2) Aequationes *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 363:

- 3 promittit.
(1) Con
(2) Postulat *L*
- 4 f. cui
(1) constituendo | absolvendo *erg.* | et publicando
(2) constituendo
(a) plus temporis requiritur
(b) aliud *L*
- 7 vera
|(1)
(1) satis late patientia
(2) quae . . . pateant *erg.* | *L*
- 8 principio
(1) Metaphysico
(2) verae *L*
- 8 problemata
(1) in
(2) ejus *L*
- 9 Geometriam.
(1) Explicatae verae Leges projectorum
(2) Explicatur *L*
- 10 f. corporum . . . reflexiones, *erg.* *L*
- 13 quo
(1) expli
(2) exhibantur
(3) exhibetur *L*
- 13 primum *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 364:

- 9 omnia proprio Marte *erg. L*
- 11 etiam . . . patentibus *erg.*
(1) quae
(2) quorum pri
(3) quae *L*
- 12 prima *erg. L*
- 13 f. et . . . fuere *erg.*
(1) et Mechanicae poten
(2) | deinde *erg.* |
(a) Elementa
(b) clavis
(c) | Elementa *erg.* | Mechanica,
(aa) quibus omnis a potentiae aestimatio ad
(bb) quibus
(aaa) problemata circa
(bbb) machinarum
(aaaa) vires ad puram Geometriam
(bbbb) effectus *L*
- 15 f. revocatur,
| (1)
(1) quibus
(2) his . . . imposterum
(a) physicae potius quam Geometriae aut Mechanicae a materiae
abstractae
(b) de his securi
(c) de abstractis securi physicae
(aa) tutius
(bb) facilius . . . possimus *erg.* | *L*
- 17 Denique
(1) Elem
(2) adjecta est *L*
- 17 Logica
(1) civilis
(2) vitae *L*
- 18 deliberantes,
(1) sic
(2) cum vel de sanitate
(a) hominum vel de fortuna disputatur
(b) vel . . . certatur, *L*
- 19 f. certatur.
(1) Verissime
(2) Non male *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 365:

- 1 solere,
(1) sed idem multo adhuc rectius pronuntiabitur de toto genere humano, quod cum plerisque suis malis
(a) concur
(b) occurrere possit, sequitur humanas miseras magnam partem voluntarias esse et cum multo major in
(aa) genere humano
(bb) toto genere humano potentia et rerum cognitio sit, quam in singulis,
(aaa) plerumque enim recte ratiocinando, viresque nostras
(bbb) et si ingenui esse volumus, fatemur
(ccc) plerumque
(ddd) et qui
| (2) quia
(3) certe *erg.* | *L*
- 2 f. agnoscet,
(1) peccata sua
(2) diligenti ratiocinatione, et firmo proposito ex rationis praescripto vivendi, et quod hinc sequitur omnium virium a natura
(a) nobis
(b) ad bene agendum concessarum usu,
(aa) mala
(bb) pleraque
(aaa) quibus
(aaaa) quisque
| (bbbb) olim ipse *erg.* | obnoxius fuit
(bbb) vitare se potuisse
(3) se . . . potuisse. *L*
- 5 integra
(1) Gente
(2) Natione *L*
- 6 immenso excessu *erg.* *L*
- 8 reliqua *erg.* *L*
- 9 instructus
(1) longius videt quam integer exercitus,
(2) ea discernere potest circa quid integer exercitus nihil cognoscit
(3) ea . . . animadvertit; *L*
- 10 f. illis
(1) cogitationum
(2) animi
(a) bonis
(b) opibus *L*
- 12 observata,
(1) unum
(2) multis
(3) unumquemque *L*
- 15 in variis artibus *erg.* *L*
- 16 coordinaretur,
(1) et prodigiosum incredibilem
(2) inde mirificum *L*
- 17 invictam | rectae disciplinae *gestr.* | potentiam
(1) caeteris populis miraculo fore inde exurgere
(2) esse exurrecturam | quae . . . esset *erg.* | *L*
- 19 f. utique . . . nam *erg.* *L*
- 22 bella

- (1) a d
- (2) voluntaria
- (3) ab *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 366:

2–3 non

- (1) tam superbi quam
- (2) superbi . . . sed *L*

4 satis *erg.*

- (1) haberetur
- (2) haberi liceret *L*

5 essent

- (1) ; si lingua una recte constituta
 - (a) haberetur
 - (b) reciperetur non minus in omnibus rebus promte atque accurate
 - (aa) ratio
 - (bb) quam in Algebra
 - (aaa) ratiocinaremur
 - (bbb) ratiocinari liceret quousque ex datis humano ingenio
 - (aaaa) licet
 - (bbbb) fas est.
- (2) . Denique *L*

6 amici

- (1) essent
- (2) forent *L*

7 et ratiocinandi constantia *erg. L*

7 possit;

- (1) haec rerum Emendatio inter
- (2) | profecto *erg.* | *L*

9 fabulam

- (1) praestaret
- (2) praestabit;
 - (a) de qua Romaniscus al
 - (b) de
 - (c) quae velut jam facta
 - (d) de *L*

10 paucis forte credita *erg. L*

11 f. viribus,

- (1) Deique
- | (2) id est Dei *erg.* |
 - (a) beneficio
 - (b) munere . . . paradiso *L*

13 illis

- (1) rerum mutationibus quae si
- (2) emendationibus quae
 - (a) sine publicarum rerum conversione obtineri non possunt
 - (b) optari
 - (c) | fingi *erg.* | potius quam sperari possunt
- (3) quae . . . patent *L*

15 possunt. | Jam nemo dubitat, scientiam esse inter maxima hominum bona. *gestr.* | Nihil *L*

16 rerum,

- (1) nulli enim hodie
- (2) neque enim
 - (a) vita
 - (b) crimini *L*

17 ostracismus.

- (1) Itaque tantum ostendendum est
- (2) | Jam *erg.* | *L*

18 inter

- (1) maximas
 - (2) humana bona
 - (3) humanae *L*
- 18 esse
- (1) nec ulla res magis mihi persuadet
 - (2) fatebuntur *L*
- 19 coecam | inutilem esse *gestr.* |
- (1) nec nisi raro casu
 - (2) aut non nisi casu
 - (3) | vix *erg.* |
 - (4) raro . . . tantum *L*
- 19 nisi | aliqua *gestr.* | scientia *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 367:

- 5 illis
(1) inventis
(2) repertis novis *L*
- 6 nauticae,
(1) et pulveris pyrii,
(2) et sclopeti ignivomi, *L*
- 8 mirifici
(1) arcanum
(2) quem *L*
- 9 depulsionem Barbarorum, et *erg. L*
- 9 quod
(1) tamdiu Barbaro
(2) Turcarum *L*
- 10 at
(1) in Hungaria velut aggere objecta a tot jam annis
(2) in *L*
- 10 Cretave *erg. L*
- 13 nam
(1) homines qui aliis non praesunt, vivunt artificiiis, ut Arithmetica, cujus soboles
(2) | sine *erg.* | Arithmetica, nemo
(a) recte patrem familias
(b) res *L*
- 13 ut . . . pendere *erg. L*
- 14 Geometria
(1) terminos agri dedit, eadem
(a) sub
(b) in subterraneis tenebris tamen probet
(2) nos *L*
- 15 eadem
(1) terrae
(2) Telluris *L*
- 16 litora
(1) atque elementa, sed
(2) abditique *L*
- 17 Mechanica,
(1) debilitatem
(2) humanam *L*
- 20 facultates *erg. L*
- 21 comparare
(1) possimus
(2) doceamur.
(a) Omnes autem
(b) Scopus *L*
- 22 nostrarum
(1) actionum
(2) facultatum *L*
- 24 dubitat,
(1) et
(2) laetitia autem tum fruitione bonorum, tum etiam
(3) contineturque
(4) quae *L*
- 25 nam
(1) metus amittendi boni praesentem ejus sensum amaritiae quadam inficit

(2) imminentium *L*
25 bona *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 368:

1 inficit.

(1) Primum ergo

(a) summumque

(b) magnumque scientiae bonum est, ut nos liberet ab animi anxietatibus, quibus infirmiores animas obnoxias esse videmus,

(aa) quod fiet, ubi

(bb) quae servili metu | poenarum *erg. u. gestr.* | potius quam vivo amore

(aaa) moventur,

(bbb) Deum colunt; deinde ut cognitis admirandis Dei perfectionibus, humanaeque Animae

(aaaa) praestantia

(bbbb) dignitate.

(2) Ante

(3) Primum ergo scientiae verae beneficium est ut

(a) circa futura

(b) de Dei summa perfectione, de immortalitate animae

(aa) denique

(bb) ac de futura vita

(aaa) ratione

(bbb) recte sentiamus, ita | et *erg.* | ab anxietatibus liberabimur, quibus obnoxiae sunt infirmiores animae

(aaaa) quae servili

(aaaaa) pa

(bbbb) metu misere terrentur

| (bbbb) quae servili metu potius quam filiali amore Deum colunt *erg.* | , et liquidissimo gaudio perfusi

(aaaaa) qui pacem illam

(bbbb) pace illa animi fruemur,

(aaaaa) quae Deum filiali amore potius quam servili metu colentibus

(bbbb) quae Deum amantibus

(4) Primum *L*

5 servili . . . obnoxiae *erg. L*

5 terrentur

(1) . Deinde a scientia habebimus, ut omnes pro cuiusque tamen perfectione amemus, at neminem unquam odio prosequamur, etiam cum ei cogimur nocere

(2) ; deinde *L*

8 cedunt;

(1) etiam in mediis dolo

(2) poterimus *L*

8 laetitiam

(1) <illibatam>

(2) | interiorem *erg.* | *L*

11 conabimur

(1) ide

(2) ipsi *L*

14 praeditis

(1) quam

(2) quoad licet *L*

14 in *erg. L*

15 efficiemus

(1) Itaque

(2) Ita . . . igitur *L*

17 profiscuntur

(1) . Unde jam secundum scientiae fructum habemus
(2) , faciuntque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 369:

- 1 tam
(1) imperfectum
(2) stupidum *L*
- 3 desit.
(1) Itaque nunquam actu aut superbia inflabimur, aut deformi pusillanimitate dejiciemur;
(2) Sed . . . ita *L*
- 4 illorum
(1) ante omnia
(2) maxime *L*
- 5 rectum . . . et *erg.* *L*
- 5 alios
(1) omnes
(2) benevolum |; et iudicium rectum *gestr.* | deprehendemus;
(a) atque ita viventes non facile amicis
(b) quodsi *L*
- 6 praeterea
(1) perfecti
(2) Scientiarum cultu *L*
- 7 f. et . . . voluerimus *erg.* *L*
- 9 futuraeque vitae spe *erg.* *L*
- 10 praesenti *erg.* *L*
- 10 pleraque
(1) succedere debent
(2) ex *L*
- 11 debent | etiam in his quae fortunae arbitrio reguntur,
(1) quibus
(2) cui tamen sapiens quam minimum committit, nisi multum lucrari
(a) aut
(b) et parum perdere possimus *erg. u. gestr.* | . Quemadmodum *L*
- 13 fortunae
(1) committant, quam alii vicissim
(2) tantum *L*
- 16 sapiens
(1) | se *versehentlich nicht gestr.* | committet raro
(2) raro credet *L*
- 17 possit.
(1) Haec ergo vitae officia
(2) Hae *L*
- 17 autem
(1) multaeque
(2) aliaeque *L*
- 18 Metaphysica | Ethicaque *gestr.* | proficiscuntur, | ex cogni *gestr.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 370:

- 10 quae
(1) casu tantum
| (2) solo sensu
(3) casu tantum *erg.* | *L*
- 11 aliquis,
(1) in fodinis reperitur,
 (a) Magnetis nomine
 (b) qui sele
(2) Magnes dictus qui
(3) Magnetis nomine notus *L*
- 12 convertat,
(1) usus tamen earum et quae inde duci possunt consequentiae
(2) licet usus hujusmodi
 (a) cognitionis
 (b) cognitionum s
(3) hoc *L*
- 13 usus et *erg.* *L*
- 15 patere
(1) ; aut si quod credo
(2) debuit; *L*
- 17 quod
(1) ignoravere
(2) Telescopium *L*
- 18 haec
(1) organa
(2) instrumenta *L*
- 19 Methodo
(1) usus illis fuisset
(2) usi *L*
- 20 aut
(1) etiam
(2) | saltem *erg.* | *L*
- 20 in | rebus civilibus et *gestr.* | communi *L*
- 20 contingunt,
(1) nam plerumque ipsi agnoscere cogimur
(2) qui *L*
- 22 sero licet *erg.* *L*
- 23 potuisse.
(1) Data sufficientia
 (a) appello
 (b) sunt cognitiones jam in promptu
 (c) sol
(2) Data *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 371:

- 1 sunt
(1) cognitiones
(2) | principia *erg.* | *L*
- 3 si
(1) nulla ex tribus illis in ratiocinatione omitti possit,
(2) tres *L*
- 4 quae
(1) sensu
(2) non ratiocinatione, sed
(a) sensu
| (b) perceptione *erg.* | didicimus;
(c) observatione discere
(aa) coacti sumus
(bb) opus fuit
(aaa) deinde si
(aaaa) a
(bbbb) nulla earum demonstrari
(bbb) et *L*
- 5 aliis
(1) independentia
(2) saltem *L*
- 6 veritatum | salva ratiocinatione *gestr.* | caeteris *L*
- 6 manentibus
(1) , salva ratioci
(2) omitti *L*
- 8 tribus illis *erg.* *L*
- 8 veritates
(1) esse data
(2) *A L*
- 10 data *erg.* *L*
- 11 si
(1) duae res talem
(2) res *L*
- 12 determinatis,
(1) terti
(2) aliud *L*
- 12 sive unicum *erg.* *L*
- 13 tria
(1) data
(2) puncta *L*
- 14 datis
(1) circuli (si quidem is possibilis est,
(a) id est
(b) seu si puncta tria non cadunt in unam rectam) magni centrum posse reperiri
(2) quaesiti . . . *C, L*
- 17 *AB*
(1) quam ex medio
(2) educatur *L*
- 18 *FG erg. L*
- 22 non . . . si *erg. L*
- 23 punctum
(1) *D* aequae respiciet tria *A, B, C* et proinde
(2) | commune *erg.* | *L*
- 24 potest,

- (1) fieri enim potest ut
(2) aliquando enim *L*
- 25 tam
- (1) paucae lineolae
(2) pauca verba *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 372:

- 1–2 | imo . . . possit
(1) easdem litera
(2) eadem . . . scripta
(a) diverso modo
(b) secundum diversas claves recte potest explicari
(c) innumeri
(d) modis . . . explicari *erg.* | *L*
- 6 est
(1) in limine
(2) a *L*
- 7 in
(1) demonstr
(2) talibus *L*
- 8 igitur
(1) quic
(2) quicquid nobis etiam ab Angelo potest demonstrari ex solis illis principiis quae jam habemus
(3) omnia illa
(4) si qua
(a) propositio
(b) veritas *L*
- 8 si
(1) qua ess
(2) quod *L*
- 8 artificium
(1) ex
(2) etiam *L*
- 9 habemus;
(1) eande
(2) ejusdem veritatis demonstrationem, aut ejusdem artificii
(3) idem *L*
- 10 hujusmodi
(1) demonstrationem,
| (2) rationem
(3) inquisitionem *erg.* | *L*
- 11 talis
(1) inventionem quaerendam
(2) modum quaerendum *L*
- 11 quod
(1) aggregatum omnium
(2) de *L*
- 12 ne . . . quidem *erg.* *L*
- 12 rei *erg.* *L*
- 13 omnia *erg.* requisita | omnia *gestr.* | *L*
- 17 Quodsi
(1) datur
(2) talis scientia
(a) haberetur,
(b) absoluta *L*
- 17 quicquam | et *gestr.* | post | veram *gestr.* | pietatem *L*
- 18 et ad . . . efficacius *erg.* *L*
- 19 f. amicitiam autem et *erg.* sanitatem | autem *gestr.* | plerumque *L*
- 21 f. circa

- (1) Deum atque animam,
 - (2) ea . . . est; *L*
- 24 cum
- (1) sciat
 - (2) pro *L*
- 25 ordinata
- (1) . Nec proinde
 - (2) ; et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 373:

- 2 terrentur.
(1) Intellecta etiam Dei natura; voluntatem ejus ignorare non poterit
(2) Intellecta *L*
- 5 sequitur
(1) prud
(2) justitiae *L*
- 8 injuste,
(1) cum ignorent quom
(2) ignari *L*
- 9 nihil
(1) natur
(2) Anima . . . pretiosius; *erg.* itaque
(a) demereri
(b) amare *L*
- 10 omnes,
(1) ne
(2) etiam *L*
- 10 nobis
(1) nocentes,
(2) inimicos *L*
- 12 agat,
(1) facile alios in se convertet,
(2) cumque *L*
- 12 rerum
(1) scientiam
(2) singularium *L*
- 18 qui
(1) ipsi
(2) non *L*
- 18 ipsi *erg.* *L*
- 19 afficiunt, |hujus *gestr.* | Scientiae *L*
- 25 generalis *erg.* *L*
- 26 praecepta |ejus *gestr.* | elementaria *L*
- 27 arcanas |ejus *gestr.* |
(1) artes
(2) |regulas *erg.* | *L*
- 28 sequentibus
(1) me putem demonstraturum,
| (2) mea sententia
(3) demonstraverim *erg.* | et
(a) specimina
(b) ope *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 374:

4 conspirent,

(1) ut

(2) quo *L*

16 ideam

(1) esse

(2) velut in punct

(3) esse *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 375:

6

- (1) Conditiones problematis
- (2) Quantitatum datarum quaesitarumque ⟨cat⟩
- (3) Relationes datae sunt conditiones problematis determinantes. Relationes quaesitae sunt quae continent efficientem causam rei quaesitae.

(a) Relationes omnes reducendae sunt ad quantitates

(aa) quarum

(bb) ejus

(cc) simplicissimas

(b) Si problema tractandum sit per calculum, reducenda erunt omnia ad quantitates, quarum magnitudo datur aut quaeritur

(4) Quaestio *L*

7 vel

(1) pure

(2) absolute *L*

8 vel . . . habet *erg. L*

9 a

(1) casu

(2) memoria *L*

10 f. prior

(1) methodus est magis algebraica et recepta; posterior non minus analytica

(2) via . . . methodica; *L*

12 f. problemate

(1) quaeritur aut

(2) sunt conditiones et Quaesitum. Conditiones sunt relationes datae, eaeque vel sufficientes ad determinandum vel insufficientes.

(a) Quae sunt co

(b) Sufficiunt

(c) Quaesitum

(aa) in

(bb) resolvi | potest in plura requisita causam efficientem seu generationem quaesitae rei continentia. *versehentlich nicht gestr.* |

(3) datum et quaesitum. Et quaesiti

(4) Res . . . desideratur.

(a) Si

(b) Tot

(aa) requiruntur

(bb) necessariae sunt *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 376:

2–5 sufficientia.

(1) Quaesita

(2) Data et quaesita a rebus re

(3) Si problema calculo tractandum sit, tunc

(a) et

(b) conditiones situm, motum,

(aa) ⟨ma⟩

(bb) formam, aliaque attributa continentes, revocandae sunt ad

(aaa) attr

(bbb) relationes quantitatis.

(aaaa) Enumera

(bbbb) Quantitates datae et quaesitae sunt

(aaaaa) revocandae ad

(bbbbb) enumerandae et literis designandae. Quando

(a) ⟨−⟩

(b) eadem

(c) plura

(d) ⟨−⟩

(e) pluribus quantitibus habitis aequae haberetur quaesitum, utilius saepe est alias prae aliis eligi; eligendae autem sunt quae videntur simpliciores, faciliores inventu, quae | prae erg. | caeteris signatae, quae paucissimos habent

(aa) aeq

(bb) usus, aut vere plures aequales.

(cccc) Omnes relationes quantitatis revocentur ad aequationes

(aaaaa) , quando id fieri potest.

(bbbbb) . Ergo tot opus est haberi aequationes quot sunt quantitates incognitae.

(dddd) Quaesitum

(eeee) Quaesita

(ffff) Revocatis omnibus ad quantitates

(aaaaa) quaesitum erit aut locus, aut

(bbbbb) quantitas una

(a) aut

(b) vel plures numero determinatae

(c) aut locus infinitarum

(gggg) Et plures v

(hhhh) Aut plures quantitates plurave loca numero determinata,

(4) | Est . . . efficientis erg. Generalis . . . | analyseos erg. | . . . Genesin

(a) eamque

(b) assumto . . . dato erg. | L

6 f. cui . . . potest erg. L

8 per

(1) certam quantitatem | vel quantitates amphi erg. | ,

(2) certum quaesitum, L

9 locum

(1) infinitarum quantitatum.

(2) infinitorum. L

10 f. illa,

(1) quae

(2) in quae ingrediuntur quantitates

(a) simplici

(b) pauciores, simpliciores, minus amphibolae, vel certe aequaliter amphibolae, quaesito propiores, aut certe prae aliis signatae

- (3) quae . . . signata *L*
- 14 calculo
 - (1) numerorum
 - (2) magnitudinum *L*
- 14 tunc
 - (1) quaesitum erit
 - (2) datum
 - (3) omnia *L*
- 15 f. relationes.
 - (1) Quaesitum erit valor
 - (a) quantitatum in
 - (b) quantitatis
 - (2) Ex pluribus quantitibus incognitis, quarum inventionem habeatur
 - (3) De revocati
 - (4) |De homoeoptotis *erg.* | *L*
- 17 f. quaesitum.
 - (1) Quot sunt quantitates incognitae a se invicem independentes sufficientes, tot haberi oportet, non plures nec pauciores quantitatum relationes. De modo revocandi quantitates
 - (2) Deque . . . relationes *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 377:

2 sufficientes *erg. L*

3 pauciores

(1) . Vide interdum quando

(2) exceptionum conciliationes *L*

4 nisi

(1) theorem

(2) in

(a) qu

(b) casibus *L*

5 Interdum

(1) pl

(2) pauciores *L*

8 f. aequationibus.

(1) De modo tollendi aequation

(2) | (hoc fieri potest eodem modo circa *erg. u. gestr.* | De modo

(a) tollendi

(b) inveniendi

(aa) potentias

(bb) potentiam *L*

17 f. literam.

(1) De

(a) transform

(b) modo tollendi quosdam terminos;

(2) De *L*

21 De

(1) divisibilit

(2) deprimibilitate ae

(3) divisibilitate *L*

22 certa

(1) valoris exacti

(2) radice exactae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 378:

12 unde

- (1) Sceptici
- (2) Sextus | Empiricus *gestr.* | libros *L*

12 suos

- (1) *contra Dogma*
- (2) inscripsit
- (3) quibus *L*

13 Dogmaticos;

(1) et ex vita Pythagorae constat

- (a) alios ei
- (b) aliis
- (c) eum auditoribus quidem
- (d) auditoribus qui
- (e) Pythagoram
- (f) hunc *erg.* | discipulis
- (aa) accuratas
- (bb) ad interiora admissis ipsismet
- (aaa) non tantum
- (bbb) non

(aaaa) quale

(bbbb) quid

(aaaaa) et

(bbbbb) sed et quantum in unaquaque re

(ccc) tradidisse veritates | non quaslibet, sed *gestr.* | quae definirent non tantum quid sed et quantum in unaquaque re esset tenendum;

(aaaa) earumque

(aaaaa) additione

(bbbbb) addidisse causas

(bbbbb) additis causis ac rationibus; cum auditores promiscui tantum a discipulis eius

(aaaaa) instruentur popularib

(bbbbb) et <hi>

(ccccc) docti

(2) sive si vim vocis spectes doctos.

(3) Mathesis . . . Experientia. *L*

15 est

- (1) discentem e
- (2) efficere | rationibus *erg.* | *L*

15 discipulus

- (1) eorum quae tradantur veritatem
- (2) dogmatum veritatem *L*

17 non

- (1) popula
- (2) vagas *L*

18 Cum

- (1) auditores promiscui tantum a discipulis eius popularibus argumentis
- (2) ad *L*

19 ejus

- (1) dicerent
- (2) autoritate *L*

20 civili

- (1) accurata demonstratione
- (2) infallibilibus demonstrationibus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 379:

- 1 dicimus.
 - (1) Sed hodie
 - (2) Mathematicam Scientiam dicimus,
 - (3) Mathematica . . . solet, *L*
- 2 quatenus
 - (1) possunt mensurari
 - (2) habent *L*
- 4 Ut . . . est. *erg. L*
- 5 data,
 - (1) cui quicquid
 - (a) congruit, ei aequale
 - (b) congruum est, ei aequale di
 - (2) exempli *L*
- 5 *AB erg. L*
- 6 longitudine *erg. L*
- 6 est
 - (1) aequale dicitur, si vero
 - (2) pedis magnitudinem habere dicitur,
 - (3) pedale *L*
- 7 *EF erg. ,*
 - (1) quod si supersit particula pede minor; videndum est, an pa
 - (2) et *L*
- 8 *GH erg. L*
- 8 *GK erg. L*
- 9 *KH erg. L*
- 11 pedem;
 - (1) hanc videbimus
 - (2) quod
 - (3) si *L*
- 12 rem *erg. esse*
 - (1) trium pedum et quatuor
 - (2) quadraginta | pedum, ändert Hrsg. | *L*
- 13 quod idem est *erg. L*
- 13 *GK erg. L*
- 14 *KH erg. L*
- 14 vero iterum *erg. L*
- 15 volumus,
 - (1) quaeramus
 - (2) | sumemus *erg. | L*
- 17 donec
 - (1) error sensum ⟨fugiat⟩, aut
 - (2) vel *L*
- 18 Vel . . . metiatur. *erg. L*
- 20 decrescat,
 - (1) quoties constat mensuram exactam
 - (2) ut . . . rem *L*
- 22 esse
 - (1) consum
 - (2) commensurabilem *L*
- 23 et
 - (1) ponderibus
 - (2) temporibus, *L*
- 25 est

- (1) Magnitudinem accurate cognosci numero partium rei
 - (a) partibus
 - (b) inter se aequali
- (2) cum L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 380:

- 1 modum
(1) enuntiandi
(2) |determinandi *erg.* | *L*
- 2 ejus
(1) int(e)
(2) datae *L*
- 2 parti
(1) ejus, mensuram
(2) ipsam *L*
- 3 Unde
(1) Arit
(2) omnis *L*
- 4 vel
(1) definito vel
(2) indefinito *L*
- 7 Solet
(1) tamen
(2) |quidem *erg.* | *L*
- 7 praeter |Magnitudinem, et *gestr.* |
(1) Magnitudinum
(2) |quantitatum *erg.* | *L*
- 8 cum
(1) duo triangula di
(2) duos |quoslibet *erg.* | *L*
- 10 se
(1) cons
(2) congruentiam *L*
- 20 figurae,
(1) motus,
(2) et |*erg.* | *L*
- 22 Similitudinis,
(1) itaque Similia sunt, quae |per se *erg.* | non possunt discerni (quatenus scilicet dicuntur similia) nisi
(a) ambo si
(b) per quamdam comperceptionem. Exempli gratia
| (2) quae . . . nempe *erg.* Exempli gratia *streicht Hrsg.* |
(a) si ego
(b) duo palatia perfecte similia esse dicentur, si ita structa sint, ut is qui clausis oculis primum in unum deinde in alterum ductus est, non possit ea discernere; nisi forte
(aa) per
(bb) vel
(aaa) situm
(bbb) viam
(aaaa) quibus
(bbbb) ad
(cccc) eo d
(dddd) qua eo pervenit aliaque externa respiciat, vel forte utrumque palatium simul videat, ita enim agnoscet fortasse unum
(c) fingamus *L*
- 23 naves
(1) per omnia ita similes
(2) in eodem portu,
(3) per omnia similes

- (4) ita structas, ut qui unam tantum videat, non possit dicere
- (5) utram ⟨si⟩
- (6) unam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 381:

- 1 forte
(1) Mensura qua
(2) mensura sumta
(3) mensuret
 (a) aliquam partem,
 (aa) et
 (bb) v.g.
 | (b) aliquid ut *erg.* | *L*
- 2 portae, | quod jam est
(1) per
(2) comperceptio quaedam navis et mensurae *erg. u. gestr.* |
 (a) eandemque mensuram retinens
 (b) hanc *L*
- 4 per
(1) memoriam solam, sed ⟨sem⟩per
(2) sensum *L*
- 5 f. mensuram . . . allatam . . . applicandam *L ändert Hrsg.*
- 10 contineat;
(1) reperi
(2) et *L*
- 11 succedere | eodem modo *gestr.* | nullumque *L*
- 12 generatione,
(1) cum enim circuli sint per
(2) quae *L*
- 13 similis,
(1) assumitur enim punctum et cir
(2) nam *L*
- 14 discrimen
(1) reperies
(2) reperiri *L*
- 16 simile | est *gestr.* | ; sive *L*
- 17 de
(1) congruis, de similibus
(2) coincidentibus *L*
- 21 rebus
(1) ma
(2) quarum
(3) in quibus magnitudo aliqua aesti
(4) quatenus
 (a) in illis magnitudo aliqua aest
 (b) earum *L*
- 22 consideratur.
(1) | Consideratur autem Magnitudo *versehentlich nicht gestr.* | primum in numeris, deinde
in
 (a) lineis
 (b) extensione, denique in mutationibus, et in qualitibus a quibus mutatio aliqua
 proficiscitur. Ubicunque aliqua intelligi potest varietas seu differentia,
| (2) Nulla . . . tribuitur | quoniam autem ⟨u⟩ *streicht Hrsg.* | *erg.* |
 (a) quae quidem si sola mente
 (b) et *L*
- 23 si
(1) nihi
(2) specialis *L*
- 24 consideretur,

- (1) cogitat
 - (2) si
 - (a) ut cogit
 - (b) consideretur tantum prout cogitationi observari potest,
 - (c) spectata . . . cogitatur *erg.* | *L*
- 24 si
- (1) ut percipitur
 - (2) consi
 - (3) ponatur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 382:

- 1 simul *erg. L*
- 1 situs
 - (1) sive
 - (2) |atque *erg. | L*
- 2 si
 - (1) diverso tempore percipi intelligatur,
 - (2) ponatur in eodem
 - (3) diversitas *L*
- 2 sive successio *erg. L*
- 3 duo
 - (1) secundum
 - (2) per *L*
- 4 pede,
 - (1) circulus
 - (2) locus *L*
- 4 per
 - (1) ex
 - (2) applicationem *L*
- 6 possunt,
 - (1) sola
 - (2) perceptione *L*
- 7 immediate *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 383:

6 quis

(1) aequationes radicales for

(2) aequa

(3) plura *L*

6 binomia

(1) eandem literam

(2) eundem *L*

10 necessario

(1) rat(i)

(2) sit *L*

10 aequalis

(1) summae

(2) quantitati *L*

12 summae

(1) , per aliquem

(2) . Dubium *L*

13 modo

(1) in binion

(2) terminus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 384:

- 1 Logica
 - (1) proposition
 - (2) transcendentium *L*
- 3 datur;
 - (1) et
 - (2) ubi
 - (3) in
 - (4) secundum quam *L*
- 5 recta.
 - (1) Eodem modo infinitum spatium
 - (2) Quod *L*
- 7 transcendente
 - (1) qui
 - (2) parabola *L*
- 7 quies
 - (1) extremum
 - (2) ultimum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 385:

- 4 incipiam
(1) ubi
(2) ab
 (a) rebus, ubi
 (b) illis in quibus *L*
- 6 omnia
(1) ad intima revocabo, sed
(2) resolvam; *L*
- 6 conabor
(1) omnia
(2) | caetera *erg.* | *L*
- 7 quia
(1) nov
(2) nondum *L*
- 8 utar
(1) constructionibus
(2) flexionibus *L*
- 8 Sed | ipsa *gestr.* | vocabula *L*
- 11 magnitudinibus . . . differentiis, *erg.* *L*
- 13 solis
(1) illis
 (a) rectarum
 (b) ductibus
(2) punctis *L*
- 13 angulis, | linearum *gestr.* | intersectionibus *L*
- 14 motibus *erg.* *L*
- 16 licebit
(1) ea quae maxime composita sunt
(2) ration
(3) Geometricas *L*
- 17 sola
(1) ani
(2) imaginationis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 386:

10 cum

(1) a problematibus

(2) problema *L*

12 calculandarum *erg. L*

14 cum

(1) quaesit

(2) generalis *L*

14 curvis

(1) algebraicis

(2) communibus. *L*

16 procedimus

(1) per cognititas, vel procedi

(2) ab ⟨in⟩

(3) per *L*

24 scilicet

(1) unus

(2) formu

(3) formula *L*

26 mixta.

(1) *Zetetica* Vietae ad Synthesin, et factiones Canonicae. Data Veterum ad analysin anagogicam. Exemplum occurrens in problematibus Florentinis. Reductio problematis

(a) Flo

(b) Fergusoniani.

(2) *Zetetica L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 387:

3 quaedam | quaedam *streicht* Hrsg. | Anagogica, *L*

6 quaenam | data *gestr.* | sequantur; *L*

9 Fergusonius.

(1) Quod reduco

(a) us

(b) ad istud pr

(2) Ex *L*

9 *A, B* erg. *L*

10 *C* erg. *L*

19 ad

(1) tangentem circuli

(a) per

(b) in hoc puncto

(2) ipsum *L*

26 radices. | Si sit $x^3 + y^3$ aequ. $\langle x + a \rangle$ et $x^2 + y^2$ aequ. *gestr.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 388:

22 definiri.

(1) Ens seu possibile. Existens est illud possibile quo posito plus ponitur realitatis

(2) Possibile est quod primum

(3) Primum *L*

25 Positivum

(1) et dici

(2) ut *L*

25 non Ens.

(1) Ens

(2) Omnis terminus positivus

(3) Porro *L*

26 aliquod,

(1) et

(2) sive *L*

27 appellatur.

(1) Et quoniam ex notione subjecti ratio reddi potest

(a) prae

(b) attributorum

(2) reliquae *L*

28 accidentia.

(1) Si dicatur

(2) Terminus autem substantiam exprimit, qui es

(3) Et *L*

28 ratio

(1) reddit

(2) reddi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 389:

- 2 propositio:
(1) *A est B* sitque *A* subjectum ultimum, ita ut non detur alia propositio affirmativa
(2) *Y L*
- 4 ipsius *Z L ändert Hrsg.*
- 5 aliis
(1) *rebus*
(2) *uti L*
- 6 consideratio
(1) *Ut substantia se habet respectu omnium verit*
(2) *Si vera*
(3) *A est ergo B non est*
(4) *Si L*
- 7 *B non est, | et C non est erg. u. gestr. | tunc vicissim*
(1) *sequitur*
(2) *ex propositione*
(a) *si B non*
(b) *B L*
- 7 *A | vel C erg. u. gestr. | non est,*
(1) *erunt*
(2) *et A, B |, C erg. u. gestr. | dicentur*
(a) *opposita*
(b) *incompatibilia erg. |, quae ... ambo erg. | L*
- 8 *Si*
(1) *A*
(2) *ex L*
- 9 *A est,*
(1) *quae*
(2) *tunc A et B*
(3) *et A, B*
(a) *dicentur*
(b) *nondum L*
- 12 *opposita,*
(1) *ubi*
(2) *s*
(3) *nempe si*
(a) *posito A non est B, et <->*
(b) *| si streicht Hrsg. | ex L*
- 13 *quam duo erg. L*
- 16 *A*
(1) *et*
(2) *erit L*
- 21 *praesumptiva.*
(1) *Prius natura est*
(2) *Idem est, quae*
(3) *Eadem | (Diversa) erg. | L*
- 22 *(non possunt) erg. L*
- 23 f. *Sin ... plura D. erg. L*
- 25 *est,*
(1) *seu f*
(2) *et*
(3) *| sive erg. | L*
- 25 *illud*
(1) *est*

(2) dicitur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 390:

- 3 duo
(1) sint
(2) incompatibilia *L*
- 3 , tempore different *erg. L*
- 4 (posterius) *erg. L*
- 4 (posterius) *erg. L*
- 6 et *C*
(1) si
(2) incomponibilia *L*
- 6 etiam
(1) *A*
(2) *C L*
- 6 prius
(1) et
(2) | aut *erg.* | *L*
- 7 tempore *erg.* quam *C.*
(1) Quae
(2) Duo opposita
(3) Si
(a) ambo exis
(b) duae propositiones
(aa) sint ver
(bb) contradictoriae
(cc) sint *L*
- 8 quod
(1) extra *i*
(2) ex *L*
- 9 est
(1) | totum *erg.* | cuius pars | quaelibet *erg.* | est unitas aut pars unitatis
(2) | est *streicht Hrsg.* | totum *L*
- 12 Necessarium, Contingens, *erg.* (Certum) *erg. L*
- 13 Substantia.
(1) Prius natura alio
(2) | Tollens *gestr.* |
(a) Incomponibile
(b) Incomponibilia
(3) | Prius et posterius natura *erg. u. gestr.* Eadem . . . plura. *erg.* | Incomponibilia *L*
- 13 Opposita.
(1) Inferens et illatum.
(2) Conditio *L*
- 14 f. per . . . habent *erg. L*
- 16 effectus.
(1) Similia, dissimilia, Talia
(2) Talia *L*
- 17 seu
(1) Magn
(2) Quantitatem *L*
- 18 contentum
(1) . Extremum.
(2) , seu *L*
- 18 cui *L ändert Hrsg.*
- 19 quodam
(1) cogn

- (2) considerandi *L*
- 20 prius
 - (1) natura, et
 - (2) cognitione,
 - (a) quod est prius
 - (b) cujus *L*
- 21 factorum.)
 - (1) Mutatio et quae simul
 - (2) Extensum
 - (3) Quod mutatur,
 - (4) Quod
 - (a) incip
 - (b) fit aliquid, quod desinit esse aliquid
 - (5) Tem
 - (6) Durans aliquandiu
 - (7) Quod *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 391:

- 1 quod durat *erg. L*
- 1 posterius,
 - (1) simul tem
 - (2) quae *L*
- 2 incipit esse | tale *erg. | L*
- 2 desinit esse
 - (1) aliquid
 - (2) | tale *erg. | L*
- 3 contra. Quae
 - (1) aliqua
 - (2) durant *L*
- 3 tempus. Quae
 - (1) aliqu
 - (2) simul erunt
 - (3) aliquando si
 - (4) aliquo *L*
- 3 vel . . . aliqua *erg. L*
- 4 sunt.
 - (1) Agere p
 - (2) Quod *L*
- 4 et *erg. L*
- 7 , seu . . . essendi
 - (1) seu qualita
 - (2) discerni . . . seu quae
 - (a) per se disce
 - (b) nec . . . possunt *erg.*
 - (aa) Situs vero
 - (bb) I
 - (cc) Talis *L*
- 10 positio
 - (1) coe
 - (2) quo
 - (3) coexistentium.
 - (a) Distantia
 - (b) Intervallum est
 - (c) Conjungit
 - (d) Omnia *L*
- 11 ut
 - (1) parte
 - (2) gradus *L*
- 11 partes;
 - (1) subj
 - (2) accidentia *L*
- 12 concretis
 - (1) dic
 - (2) tantum *L*
- 12 possumus,
 - (1) positio
 - (2) omnia *L*
- 13 habere
 - (1) possib
 - (2) positionem.
 - (a) Intervallum est cujus magnitudine aestimatur diversitas positionis duarum rerum. Ubi notandum est temporis

- (b) Interceptum
- (c) Coniungens est
 - (aa) quod
 - (bb) continuum, *L*
- 14 pertinet | ut *erg. u. gestr.* | . Distantia *L*
- 15 potest
 - (1) salva conjunct
 - (2) salvo *L*
- 15 ita
 - (1) *AB*
 - (2) *AC L*
- 15 quidem
 - (1) *AB*
 - (2) *A L*
- 20 tamen
 - (1) duas res
 - (2) duarum *L*
- 20 diversarum
 - (1) positionem
 - (2) positionis *L*
- 22 f. Adde huc
 - (1) Motum
 - (2) Moveri, quiescere | conari seu *gestr.* | tendere . . . etc. *erg.*
 - (a) Mutatio.
 - (b) Mutari, durare,
 - (c) Cogitans
 - (aa) . percipiens
 - (bb) . sentiens, per
 - (cc) : per
 - (dd) : sentiens,
 - (ee) : concipiens, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 392:

- 2 essentiae
 - (1) rea
 - (2) verae *L*
- 2 possibilitatis;
 - (1) at
 - (2) et *L*
- 3 auctalis *L ändert Hrsg.*
 - | (1)
 - (1) Recordans
 - (2) cognoscens, recordans *erg.* | . Volens.
 - (a) Voluptas
 - (b) Voluptatem *L*
- 4 dolorem percipiens.
 - (1) Bonum et Malum
 - (2) Laetitia
 - (3) Videtur *L*
- 4 esse
 - (1) perceptio actionis
 - (2) omnis functionis
 - (3) sensus *L*
- 5 exerentis,
 - (1) seu
 - (2) sive *L*
- 5 ipsa
 - (1) augeri
 - (2) potentia *L*
- 9 externorum,
 - (1) nempe calor frigus
 - (2) seu *L*
- 9 occultae
 - (1) ut cal
 - (2) sive *L*
- 10 conceptae,
 - (1) ut
 - (2) pro tactu *L*
- 10 titillans,
 - (1) urens.
 - (2) stupefaciens *L*
- 10 pro
 - (1) ta
 - (2) gustu *L*
- 12 colores.
 - (1) Jam si tent
 - (2) Paucis *L*
- 13 ad
 - (1) Ens
 - (2) haec *L*
- 14 f. mutabile)
 - (1) Mutatio.
 - | (2) Positivum
 - (a) . Absolutum
 - (b) vel . . . plura. *erg.* |
 - (aa) Quod ex aliquo aut ejus negatione sequit

(bb) Quod *L*

17 Tale seu *erg. L*

18 consideretur).

(1) Huc simile et dissimile. Quant

(2) seu

(3) (Huc *L*

20 quantitate

(1) , quae

(2) sola *L*

24 eadem

(1) Majus minor

(2) Minus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 393:

- 2 quemadmodum
 - (1) alia hab
 - (2) priores *L*
- 5 duobus,
 - (1) positio in tribus
 - (2) etiam
 - (a) positio
 - (b) qualitate *L*
- 5 tribus
 - (1) etiam
 - (2) . Quantitas *L*
- 6 simile.
 - (1) Qua
 - (2) Positio *L*
- 6 licet
 - (1) sim
 - (2) qua
 - (3) similibus *L*
- 8 alio
 - (1) positione discerni non potest. Continuum est
 - (2) discerni *L*
- 9 positionis
 - (1) mod
 - (2) modum,
 - (a) secundum quem aliquod totum
 - (b) |secundum *streicht Hrsg.* | qui *L*
- 11 Quod
 - (1) durat
 - (2) mutatur *L*
- 12 temporis,
 - (1) prius et posterius
 - (2) tempore prius, |tempore *erg.* | *L*
- 14 ex
 - (1) effectu
 - (2) alicujus *L*
- 16 patiens.
 - (1) (acturiens,
 - (2) (Agens *L*
- 16 mutationis.
 - (1) Effe
 - (2) Id *L*
- 18 totum
 - (1) cuius
 - (2) continuum *L*
- 20 Coniungentis
 - (1) , seu cuius extremum unius |et *erg.* | alterum est alterius.
 - (2) . Coniungens *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 394:

- 1 Moveri
 - (1) (transmutari
 - (2) intus transmutari *L*
- 2 generationes
 - (1) figurarum
 - (2) linearum *L*
- 4 f. Imo . . . esse
 - (1) <cogi>
 - (2) notio . . . discernere. *erg.*
 - (a) Statuens
 - (aa) id est cogitans cum conatu | pleno *gestr.* |. Volens id est conans ob cogitationem.
 - (bb) seu affirmans vel negans, est cogitans, ita ut
 - (aaa) acturi
 - (bbb) sim acturus. Per
 - (b) Intelligens *L*
- 6 possim
 - (1) explicare in quo
 - (2) distincte *L*
- 6 considerare
 - (1) <in quo>
 - (2) rei *L*
- 6 notas
 - (1) seu
 - (2) Percipiens dicor, cum ex
 - (3) Statuens *L*
- 7 est
 - (1) nos
 - (a) concipientes aliquid
 - (b) cogitantes tanquam
 - (2) quod et simul
 - (3) cum *L*
- 8 aut phaenomeno *erg. L*
- 12 oblati
 - (1) experimentis,
 - (2) eaeque *L*
- 14 experturi.
 - (1) Itaque statuere est paratum esse ad conatum
 - (a) Esse etiam aliquid dicimus, vel
 - (b) ipsumque
 - (2) Et *L*
- 15 si
 - (1) mox futurum esset aliquod
 - (2) inde *L*
- 15 phaenomenon,
 - (1) unde
 - (2) conjunctum *L*
- 18 simus, | nos, *streicht Hrsg.* | si *L*
- 18 revera
 - (1) perciperemus, hoc est
 - (2) sentiremus *L*
- 21 et
 - (1) dem
 - (2) ratiocinatio *L*
- 22 statuamus.

- (1) Percipere est di
- (2) Videntur *L*
- 23 ut
- (1) statuere
- (2) credere *L*
- 23 Sentire,
- (1) credere,
- (2) percipere, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 395:

- 2 concipere,
(1) sine conatu
(2) cum *L*
- 7 agnoscebatur.
(1) Si se
(2) Ubi *L*
- 7 semel
(1) percepimus
(2) experti *L*
- 10 est
(1) agere
(2) |imaginari *erg.* | *L*
- 12 ex . . . simplici *erg.* *L*
- 16 A et B *erg.* *L*
- 16 nunc |unum *gestr.* | sentires *L*
- 17 promovere vel impedire *erg.* *L*
- 18 ad
(1) si
(2) promovenda vel
(a) augenda, quae fact
(b) impedienda, quae
(aa) oblato
(bb) cum *L*
- 19 si
(1) non
(2) sta
(3) sentias *L*
- 20 conjunctus,
(1) si scilicet
(2) quia
(a) rur
(b) solet *L*
- 21 vel . . . propositiones *erg.* *L*
- 22 nostra
(1) cogitatio
(2) animi *L*
- 23 prout
(1) longius abest, quod
(2) ea sunt fortia qu
(3) vivus
(a) est
(b) sive *L*
- 23 et
(1) minora maj
(2) plus *L*
- 24 sunt
(1) conceptus eo
(2) imagines, quae
(a) conatus istos
(b) conatum istum impediunt.
(aa) Cognoscere
(bb) Ex *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 396:

- 1 enumerationem
 - (1) eorum
 - (2) cogitationum. *L*
- 2 agimus.)
 - (1) Ima
 - (2) Concipimus *L*
- 2 imaginamur.
 - (1) Sentimus ⟨-⟩
 - (2) Intelligimus *L*
- 4 statuimus.)
 - (1) Cognoscamus
 - (2) Cognoscimus
 - (a) sive cum imagin
 - (b) de quo aliquid vere cogitam
 - (3) Notitia
 - (4) Cognoscimus
 - (a) quod
 - (b) de quo aliquid vere statuimus. Observatio autem ⟨-⟩
 - (5) Enuntiatio
 - (6) Cognoscimus *L*
- 5 aliquam
 - (1) , imo habere imagi
 - (2) de *L*
- 6 cogitatio,
 - (1) quo er
 - (2) quatenus *L*
- 8 tamen
 - (1) scire
 - (2) |cognoscere *erg.* | *L*
- 9 actu
 - (1) cogitamus per nos ipsos
 - (2) elicimus *L*
- 10 ad
 - (1) rem, ubi utile est cogit
 - (2) cogitationem *L*
- 10 eliciendam.
 - (1) Volun
 - (2) Ultima *L*
- 11 igitur
 - (1) voluntas conatus
 - (2) velle | idem quod *erg.* | *L*
- 14 voluntates seu *erg.* *L*
- 18 futuri
 - (1) etiam praesentem
 - (2) mali *L*
- 19 quia
 - (1) conjuncta
 - (2) ea *L*
- 21 potius *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 397:

2

- (1) Subjectum,
- (2) Ens.
 - (a) Idem et Diversum.
 - (b) Eadem et Diversa | Unum et plura. *gestr.* |
 - (aa) . Co
 - (bb) . Ea inter quae consequentia est. Ea inter quae Ordo est seu prius et posterius
 - (cc) (seu . . . indeterminata).
 - (aaa) Qualitas
 - (bbb) Similia *L*

2 diversa

- (1) quantitate
- (2) qualitate.
 - (a) Rationem
 - (b) Proportionem *L*

3 intelligitur

- (1) totum et pars
- (2) Continens *L*

4 unitatis.)

- (1) Positionem habentia seu
 - (a) | eadem *gestr.* et *erg. u. gestr.* | diversa modo
 - (b) eadem et diversa per modum existendi
- (2) Positi
- (3) Coincidentia *L*

5 diversa

- (1) modo
- (2) solo *L*

5 aliquam *erg. L*

6 prius,

- (1) simul et
- (2) posterius *L*

6 simul.)

- (1) Cons
- (2) Ordo *L*

8

- (1) Realitas.
 - (a) Varieta
 - (b) Subjecta divers
- (2) Res seu
 - (a) subjectum idem vel diversum.
 - (b) subjecta eadem vel
- (3) Res . . . diversum. *L*

9 Unde . . . effectus. *erg. L*

10 Qualitas

- (1) et
- (2) seu forma, *L*

10 et dissimilitudo *erg. L*

11 Extensio

- (1) et
- (2) , ubi situs;
 - (a) und
 - (b) et
 - (c) unde *L*

12 Cogitatio

- (1) et
- (2) sensus, sententia, ratiocinatio,
- (3) conceptus, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 398:

7 continentur:

- (1) Res et attributa
- (2) Idem
- (3) Res seu subjectum,
 - (a) Realitas quae subjecto tribuitur seu attributum.
 - (b) ubi
 - (aa) consider
 - (bb) consideran
 - (c) completum vel incompletum
- (4) | Generalissima *erg.* | Res seu subjectum,
 - (a) Realitas | sive possibilitas *erg.* | seu attributum.
 - (b) Substantia, Realitas vel Attributum.
- (5) | Generalissima sunt *erg.* | Realitas, ubi
 - (a) subjectum, sive substantia,
 - | (b) possibile, *erg.* | ... | impossibile, *erg.* | ... unde
 - (aa) Subjectum,
 - (bb) Ens et non Ens,
 - (aaa) po
 - (bbb) Subjectum ... creatura. *L*

10 unde *erg. L*

13 tempus,

- (1) agen
- (2) temporeque *L*

15 essentia vel existentia *erg. L*

16 (seu ... existendi) *erg. L*

17 sequuntur

- (1) Sp
- (2) maxime *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 399:

2 quae . . . Generaliter *erg. L*

3 Ordo,

(1) naturalis

(2) Mutatio.

(a) Postea

(b) Medio loco

| (aa) quibus res disc

(bb) modi res discriminandi *erg. | L*

4 ipsa discrimina *erg. L*

11 illatum

(1) . Inferen

(2) ; | et haec quidem *erg. | omnia L*

13 f. Nam . . . effectus *erg. L*

16 f. Mutationem,

(1) actio et tempus, simul, prius et posterius tempore,

(2) status . . . simul.

(a) Actio

(b) Agens *L*

20 modum

(1) ex

(2) discrim

(3) discernendi *L*

24 f. Calor,

(1) aliaque tactiles

(2) aliaque . . . objecta *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 400:

1 Memoria, *erg. L*

3 f. Videntur . . . forma subst.

(1) Ente

(2) Mathematicae . . . motus. *erg. L*

7

(1) Si probari possit

(2) Ens *L*

7 positivum

(1) Substantia est Ens completum. Accidens est Ens incompletum. Deus est Ens absolutum. Creatura est Ens limitatum. Reale est phaenomenon congruum

(2) Concretum est, quod in altero non inest tanquam in subjecto. Abstractum contra

(3) , ut *L*

7 magnitudo.

(1) Concretum est quod in altero

(2) Reale *L*

8 f. Iris

(1) Substantia

(2) Concretum est

(a) quod in altero no

(b) Ens quod *L*

10 ut Calidum *erg. L*

15 *B,*

(1) v.g. calidum et siccum sit idem

(2) sumanturque

(a) duae res

(b) duo *L*

15 quam *erg.* quod

(1) ipsa *L* et *M* sint dua Entia

(2) *L* . . . Res *L*

15 dico

(1) *L* esse

(2) *L L*

15 si

(1) calidum

(2) res *L*

15 quod *erg. L*

15 dicuntur

(1) es

(2) inesse *L*

15 et

(1) sunt

(2) ideo *L*

15100 Tempus.

(1) Crea

(2) Deus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 401:

1–2 , seu . . . involvit *erg. L*

3 limitatum.

(1) Unum per se est quod a parte rei unum est, ut Ego, Unum per accidens est quod tantum a nobis tanquam unum cogitatur, ut strues lignorum.

(2) Idem *L*

4 A,

(1) quod

(2) qui est *L*

5 f. Unde . . . diversa *erg. L*

7 Si

(1) A est B, et B est C, et C est D,

(2) A . . . D, *L*

16 non

(1) *existit*

(2) *existere L*

18 B

(1) *existit*

(2) *existere L*

20 Sunt . . . gradus. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 402:

1–2 , seu si . . . contingens. *erg. L*

3 est,

(1) *cujus*

(2) *si*

(a) *pro*

(b) *ratio L*

4 f. Et . . . contingens. *erg. L*

6 A

(1) *si*

(a) *posito*

(b) *necessaria propositio est A esse B, item B esse A, sin minus AB erit Ens per accidens. Itaque*

(aa) *Geometrae*

(bb) *G*

(cc) *quadratu*

(dd) *quadrilaterum quadrangulum est Ens per se, at*

(2) *|A esse B, streicht Hrsg. | si L*

6 Itaque

(1) *licet*

(2) *cogitans L*

7 *accidens.*

(1) *Sic Mobile est Ens per se,*

(2) *Sic . . . accidens L*

8

(1) *Hinc concretum tale, solet dici res seu substantia, at concretum per accidens ut*

(2) *|Si gestr. | Tale L*

10 *impediat,*

(1) *ut quod in motu est pergere.*

(2) *ut . . . motu. L*

12 *intellectu erg. L*

12 *cum erg. L*

17 *conditionato,*

(1) *illa conditio erit requisitum*

(2) *conditio . . . appellatur, L*

18 *circuli.*

(1) *Inferens natu*

(2) *Si A sit inferens natura prius, B sit illatum*

(3) *Si Inferens sit natura prius illato,*

(a) *illud appellabitur*

(aa) *Generans hoc Generatum,*

(aaa) *possis et generans natura prius dicere.*

(bbb) *sive illud producens hoc productum*

(bb) *principium hoc principiatum, ut*

(aaa) *sapiens est principium justus princ*

(bbb) *pius et felix, nam quia*

(cc) *ratio hoc*

(b) *appellatur ratio, ita*

(aa) *sa*

(bb) *justus est*

(c) *utimur voce*

(d) *dicimus A esse quia B est;*

(e) *dicetur Ratio ejus ut*

(aa) *ill*

(bb) Chri

(cc) Laban

(dd) Petrus pius est ratio Petri felicitis. Item

(aaa) Deus

| (bbb) Omnipotens *erg.* | justus est ratio Mentis immortalis

(aaaa) quia scilicet

| (bbbb) . Nam *erg.* | Petrus felix existit, quia

(cccc) Nam ex eo quod Omnipotens justus

(aaaaa) existit

| (bbbbb) est *erg.* |, sequitur quod Mens immortalis est. Ubi tamen distinguere

(4) Ratio

| (5) Praedeterminans *erg.* | est inferens

(6) Si . . . sit *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 403:

- 1 a me *erg. L*
- 3 felicis
(1) . Deus est ratio mentis
(2) , justus Omnipotens | est ratio *gestr.* | mentis *L*
- 5 nos
(1) iis quae int
(2) pro *L*
- 6 quod
(1) motum
(2) in motu *L*
- 6 tamen
(1) assumant
(2) non sequuntur, nisi adhibita
(3) dependent
(a) a divino decreto
(b) ab *L*
- 8 appellari
(1) Ratio
(a) secundum quid
(b) ex hypothesi
(2) praedeterminans *L*
- 8 hypothesi.
(1) Si
(2) Producens
(3) Si *L*
- 11 AA illatio.
(1) Si causa
(2) C a u s a est producens requisiti, rare
(3) | Notandum . . . sint
(a) idem
(b) eadem . . . aër est
(aa) causa
(bb) praedeterminans . . . aëris
(aaa) ⟨ - ⟩
(bbb) rarefacti . . . raritatis *erg.* | *L*
- 11 Notandum . . . sint
(1) idem
(2) eadem . . . aër est
(a) causa
(aa) ejus. Si causa
(bb) ejusdem aeris. C a u s a est producens requisiti, rare
(b) praedeterminans . . . rarefacti
(aa) ⟨ - ⟩
(bb) sed . . . raritatis. *erg. L*
- 15 Conferens
(1) est
(a) id praedeterminan
(b) producens
(2) ad . . . producens *L*
- 16 dicemus
(1) M
(2) Ludimagistrum
(3) magistrum *L*
- 19 magistro.

- (1) Conf
- (2) Causa *L*
- 20 cum
 - (1) effectu
 - (2) |successu *erg.* | *L*
- 23 causa
 - (1) sumitur
 - (2) intelligitur | non nisi *erg.* | *L*
- 24 de | per se *gestr.* | producente *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 404:

2 est

(1) effec

(2) motus

(3) impulsi *L*

3 effectus | necessario *gestr.* | sequatur *L*

3 nihil

(1) ex

(2) obsistat. *L*

5 rerum

(1) conferentium

(2) concurrentium *L*

7 f. similes.

| (1)

(1) Itaque

(2) Causa est id quod multum confert

(3) Si . . . potest. *erg.* | *L*

11 f. Causa . . . | inferens *erg.* | . . . | seu conditiones sufficientes *erg.* | . . . extensionem *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 405:

15 perfectionem.

(1) Perfectio

(2) Perfectius *L*

20 putatur

(1) supposit

(2) , spurium *L*

20 seu

(1) sa

(2) apparens *L*

21 Nempe *erg. L*

23 colorem | et

(1) ductibilitatem

(2) pondus *gestr.* | habet *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 406:

- 1 habet | consideratam *gestr.* | absolute *L*
2 in | discreta *ändert Hrsg.* |
 (1) quantitate
 (2) quantitas *L*
3 aliquod.
 (1) Videtur infi
 (2) Ut *L*
4 praeter
 (1) numerum partium
 (2) partes *L*
6 factitium | a *gestr.* | voluntate *L*
7 hominis
 (1) ita f
 (2) tale
 (a) est, qua
 (b) factum *L*
8 enim
 (1) fecerint liberos, non tamen
 (2) pater *L*
9 sine apum opera *erg. L*
11 f. Si . . . | tunc *erg.* | . . . vicissim *erg. L*
15 salva . . . seu *erg. L*
17 seu . . . | suas, quodque *erg.* | . . . se *erg. L*
18 sunt.
 (1) Eadem
 (2) | Congrua *erg.* | *L*
19 diversa.
 (1) Conveniens
 (2) Inconveniens *L*
21 modum.
 (1) Videtur tamen
 (a) con
 (b) inconveniens esse generalius, quia conferens involvit prioritatem naturae; cum tamen
 et effectus possit esse conveniens vel inconveniens
 (2) Inconveniens ergo esse videtur
 (3) Itaque | inconveniens *erg.* | est
 (a) opp
 (b) contrarium *L*
23 autem
 (1) generalissim
 (2) velit *L*
24 etiam | de natura
 (1) priori
 (2) posteriori *gestr.* | ita *L*
25 f. ut
 (1) requisitum et conditio
 (2) conditio et requisitum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 407:

1–2 Et . . . conforme. *erg.* *L*

3 ad

(1) bonum

(2) | majorem *erg.* | perfectionem *L*

8 possit

(1) majus injucundum

| (2) major

(a) ju

(b) molestia . . . privatio *erg.* | *L*

13 quis

(1) praeter

| (2) contra

(3) praeter

(4) contra *erg.* | *L*

15 injustum.

(1) Importans,

(2) Momentosum *L*

20 Vile

(1) non

(2) vanum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 408:

24 Cur.

(1) ⟨Dein⟩

(2) ⟨Certe⟩

(3) | *Certe. erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 409:

4 Ergo.

(1) Jam.

(2) Et. *L*

6 Aliquis.

(1) Hic. Ille.

(2) | *Antecedens. erg.* | *L*

13 f. Uterque.

(1) Age. Cede. Ecce. Heus.

(2) Ens. Res. Substantia. Accidens.

(3) | Individuum. | Universale. *erg.* | . . . dicitur. *erg.* | Ens, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 410:

5 posterius *erg.* *L*

5 *B L ändert Hrsg.*

8 f. *Cis*

(1) *Si A sit*

(a) *⟨inter⟩*

(b) *p*

(2) *Prae L*

16 *Sine*

(1) *Sine est*

(2) *Sine L*

18 *parvum |A streicht Hrsg. |, A L*

20 *et*

(1) *eo*

(2) *secundum L*

21 *similibus*

(1) *, ad i*

(2) *attributis L*

22 *H*

(1) *pertinentibus; dicet*

(2) *certo L*

23 *sint*

(1) *C et D,*

(2) *plura,*

(a) *quae s*

(b) *quorum L*

26

(1) *Infra Supra*

(2) *Supra Infra L*

26 *respectu*

(1) *situs,*

(2) *|positionis erg. | L*

27 f. *A*

|*(I)*

(1) *, vel sub A*

(2) *. Sub L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 411:

3 *B*,

(1) non contra,

(2) *B* erit

(3) *A L*

11 sit

(1) prius pertinens ad *A*

(2) ab *L*

12 finem

(1) Si *B* futurum sit in *A* dicetur tendere in *A*

(2) Si *L*

13 f. *A*. | Per id est intrare in *A*, et exire ex *A* *gestr.* | Per *L*

20 f. Pro . . . loco. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 412:

- 2 Ubi, . . . tentes *erg. L*
4 loco
 (1) hoc,
 (2) ill
 (3) eo; *L*
6 Nunc |(hoc inter simplicissima) *gestr.* |
 (1) in hac
 (2) id *L*
6 Hodie,
 (1) in hoc di
 (2) id *L*
12 quoties *erg. L*
15 QUANTITATIS. *erg.*
 (1) Multum,
 (2) Quantum,
 (a) saepe
 (b) parum *L*
17 QUALITATIS.
 (1) Hoc mod
 (2) Quo *L*
19 prorsus
 (1) sensi
 (2) omnino, *L*
19 omnopere;
 (1) maj
 (2) valde
 (3) | magis *erg.* | *L*
21 gradu.
 (1) TEMPORIS ET
 (2) TEMPORIS
 (3) TEMPORIS ET QUANTITATIS
 (4) Quam cito
 (a) tempore brevi,
 (b) cito *L*
21 tempore
 (1) continuo
 (2) longo *L*
23 SUFFICIENTIAE. *erg. L*
25 EXPLICATIONIS. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 413:

1 ut

(1) sibi ipsi

(2) reduplicatum, *L*

4 Prorsus

(1) est affirmantis cum aliquo gradu, omnino cum omni gradu

(2) vel *L*

5 pertinent

(1) certo

(2) forte; *L*

9 est,

(1) con

(2) aspice

(3) ἰδοῦ, *L*

9 *siehe*,

(1) vide

(2) |aspice *erg.* | *L*

14 homo est

| (1)

(1) rati

(2) anima *gestr.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 414:

7 foret

- (1) AB ad EF , ut
- (2) permutando L

9 quadrata

- (1) Manet tamen verum, si
- (2) Itaque
 - (a) similitudinis ratio
 - (b) opus est
 - (c) ut L

9 similitudo

- (1) locum
- (2) indicet L

12 tamen

- (1) ABC , simile est ipsi
- (2) recta L

17 Seu

- (1) radii
- (2) |rationes *erg.* | L

17 directe *erg.* L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 415:

- 12 utilitatis.
(1) Determin
(2) Quae *L*
- 14 determinata
(1) mutuo coeunt
(2) respondentia *L*
- 15 quaerere;
(1) et quo plures
(2) et, *L*
- 15 in
(1) plurium inter se d
(2) pluribus *L*
- 16 cognoscetur.
(1) Et ex seriebus e
(2) Ex. *L*
- 17 : x erg. *L*
17 : x erg. $\bar{x} + a$ *L*
18 : x erg. ■wq■ *L*
- 20 unde
(1) pro certo haberi
(2) |colligi erg. | *L*
- 20 etiam, *darüber* in *L*
- 20 primum
(1) penden
(2) influens *L*
- 21 f. ut
(1) in
(2) serie
(a) per
(b) hac *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 416:

- 3 quadrari *erg.*
(1) . Utilis est series non tantum line
(2) . Interim *L*
- 5 plana
(1) seu Trian
(2) compositum *L*
- 8 $x + \dots = 0$ *erg. L*
- 9 cum
(1) ae
(2) qu
(3) x^2 *L*
- 9 cum
(1) surdesolida
(2) quadrato-quadratica *L*
- 15 labor;
(1) mox
(2) aper
(3) facilius *L*
- 17 Tabulas
(1) Arithmeticas
(2) numerorum *L*
- 19 eruitur.
(1) Potest haec
(2) Uti *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 417:

19 Specimen . . . figuris *erg.*

(1) In primo rei Mathematicae ingressu si ad numerum et calculos non statim respiciamus

(2) Si quis ad Calculum et numeros non

(a) ita

(b) respiciat, poterit

(3) Possumus *L*

20 definire

(1) id quod

(2) affectionem

(3) id quo fit ut habeat omnes

(4) affectionem

(a) rei secum

(b) | totius *erg.* | *L*

21 f. Saepe . . . ipsae

(1) hac affectione praeditae

(2) secundum

(a) eam

(b) hanc . . . quantitates. *erg.* *L*

25 f. Coincidentia . . . via | recta *erg.* | ab *A* . . . via | recta *erg.* | a *B* . . . duo

(1) circuli

(2) arcus . . . *FGH*). *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 418:

9 quae

(1) habent

(2) resolvi possunt in L

9 suas *erg. L*

10 congruentes

(1) seu quae resolvi possunt in partes congru

(2) . Corollar. L

11 f. congruunt.

(1) Similia sunt quae sigillatim per se spectata

(2) Corollar. L

14 Coroll. . . . aequalia. *erg. L*

19 Corollar. Quae

(1) similibus

(2) similiter *erg.* | . . . sunt. *erg. L*

24 f. sunt.

(1) Majus est

(2) Minus L

29 f. sunt.

(1) Summa

(a) est totum

(b) quarundam quantitatum

(c) cujus istae quantitates sunt partes, modo partes

(2) Partes

(a) integrantes

(b) cointegrantes sunt

(aa) quae

(bb) si nullam habent

(aaa) communem

(bbb) partem communem inter se; totum vero

(aaaa) nihil

(bbbb) nullam habet partem

(cc) omnes L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 419:

2 Coroll. . . . cointegantibus. *erg. L*

16 est

(1) differen

(2) duplo *L*

24 cum

(1) summ

(2) quantitas

(a) major

(b) minor *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 420:

1 Summa

- (1) quotcunque
- (2) duarum
- (3) quotcunque L

2 f. minimae.

- (1) Si sint tres quantitates aequidifferentes Summa maximae et minimae est duplum intermediae.
- (2) Progressio L

8 (adeoque . . . Geometrica). *erg. L*

9 proximae *erg. L*

16 mediae

- (1) summa duarum mediarum
 - (a) aequalis est sum
 - (b) multiplicata
- (2) dimidium . . . toties L

17 omnium.

- (1) Proportionales sunt duae quantitates, duabus aliis quantitatibus, cum
 - (a) ita est major du
 - (b) in utroque pari est eadem est ratio majoris ad minorem. Eadem autem ratio est, cum similis comparatio institui potest. Similem vero comparisonem voco, cum
 - (aa) aliquoties
 - (bb) minor s
- (2) Comparatio duarum quantitatum est detractio majoris
- (3) Comparare L

18 (sine . . . assumta) *erg. L*

22 Quam . . . comparisonis. *erg.*

- (1) Eadem ratio est, cum eadem est forma comparisonis, seu cum
 - (a) iidem prodeunt quo
 - (b) eadem prodit series quotientium
- (2) Proportionales L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 421:

1 cum

- (1) ita est major
- (2) utrobique eadem
 - (a) sive aequalis
 - (b) ratio *L*

2 f. minorem.

- (1) Duarum rationum aequalium
- (2) Data
- (3) Cuilibet quantitati reperiri potest alia
- (4) Proportionalium quantitatuum eadem est series
- (5) Proportionales . . . seriem *L*

5 f. specie.)

- (1) Cuilibet quantita
- (2) Data . . . ratione.
 - (a) Mensura Quantitatis est, quae aliquoties repetita
 - (aa) quantitati
 - | (bb) ei *erg.* | aequalis, numerus autem repetitionis dicitur: Quotiens, et quantitas ipsa
 - (aaa) Multipla est quantitas
 - (bbb) dicitur Mensurae multipla, operatio ipsa multiplicatio. Multiplicatio est repetitio ejusdem quantitatis secundum numerum aliquem. Numerus est homogeneum unitatis. Mensura integra est summa unitatum.
 - (b) Pars aliquota
 - (aa) est quae aliquoties repetita
 - (bb) | seu Mensura *erg.* | rei est, cujus partes cointegrantes ipsi aequales assumi possunt, seu cujus
 - (aaa) repetitione fieri
 - (bbb) repetita positione vel detractone fieri vel exhauriri potest totum. Numerus fractus est summa partium aliquotarum unitatis. | Quilibet numerus integer *erg. u. gestr.* | Integer primitivus est, cujus pars aliquota nullus est alius integer, alias dicitur derivatus.
 - (aaaa) Numeri rationales sunt qui habent partem aliquotam
 - (bbbb) Numeri
 - (cc) rei . . . | inter se aequalium *erg.* | . . . res | quae dicitur
 - (aaa) Aequidividenda
 - (bbb) dividenda, item Multipla. *erg.* | . . . est.
 - (aaaa) Partium aliquotarum maxima est
 - (bbbb) Dicitur . . . dimidia. *L*

20 numeri

- (1) irrationalis est irrationalis
- (2) surdi est surdus. *L*

21 et

- (1) irrationalis
- (2) surdus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 422:

- 1 potest,
 - (1) Res
 - (2) aliquid *L*
- 2 f. Residuum.
 - (1) Divisor est quantitas quae subtrahitur ab alia quoties
 - (2) Numerus *L*
- 9 communis
 - (1) partis aliquotae, est mensura communis
 - (2) differentium *L*
- 10 Mensura
 - (1) communis
 - (2) mensurae | vel partis aliquotae *erg.* | *L*
- 10 f. totius.
 - | (1)
 - (1) Multiplus mensurae
 - (2) Mensuratum
 - (3) Dividendum est summa
 - (a) multipli
 - (b) ex multiplo . . . diviso. *erg.* | *L*
- 14 maxima *erg.* *L*
- 15 seu dividendi *erg.*
 - (1) . (Nam
 - (2) . Patet *L*
- 17 f. et
 - (1) mensurae
 - (2) dividendi. | Eadem . . . maximam. *erg.* | *L*
- 22 ex
 - (1) residuo
 - (2) divisore *L*
- 24 maxima *erg.* *L*
- 25 prop.
 - (1) praecedentem)
 - (2) proxime *L*
- 27 divisore
 - (1) continue
 - (2) fiat *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 423:

- 20 interest,
- (1) de Tabulis
- (2) *oder L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 424:

3 usu

(1) ad scientias

(2) in

(a) scientiis ubi

(b) disciplinis *L*

4 De

(1) arte mo

(2) logica *L*

5 De

(1) Hexametris possibilibus

(2) lib

(3) magnitudine *L*

10 Vratislaviensis *erg. L*

19 solvendo *erg. L*

19 de

(1) apparentia

(2) moriendi *L*

20 Caramuelis

(1) *Grammatica*

(2) |*Mathesis erg.*| *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 425:

5–6 retuli.

(1) Similis Tabula condenda ex

(2) Tabulae condendae de *L*

9 a catoptrica *erg. L*

20 differentia

(1) Alge

(2) Ana

(3) Methodi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 426:

2 attentionem

(1) , qualis est *la main ferme*

(a) ut

(b) qua

(c) ut omnis calculus;

(2) | seu . . . in

(a) mechanicis

| (b) exercitiis corporeis *erg.* | firmitas manuum

(aa) , in calculo mentis *erg.* |

(bb) ; et *L*

3 sola

(1) me

(2) imaginatione *L*

4 f. cui . . . respondet *erg. L*

6 valent,

(1) succurritur ope tabularum

(2) nec *L*

7 Tabularum.

(1) Tabulae

(2) Characteristica *L*

8 et

(1) in Co

(2) | in *streicht Hrsg.* | tabulis *L*

10 et inveniendi *erg. L*

11 Ex

(1) arte eandem

(2) inquisitione *L*

17 hic *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 427:

13

(1) In Metaphysi

(2) In *L*

16 Hispanus

(1) summulam

(2) et Summulistae *L*

17 philosophicam

(1) longius produxere.

(2) seu *L*

18 f. gradus.

(1) Petrus Hospini

(2) Joh[annes] *L*

21 Leges

(1) κατ

(2) universalitatis, *L*

22 seu

(1) τὸ καθόλου | seu *streicht Hrsg.* |

(2) κατὰ *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 428:

17 humani

(1) censum aliquando peragi

(a) non

(b) artium atque inventionum, ac virorum in omni eruditionis, doctrinae ac facultatis genere

(2) cognosci

(a) tandem aliquando

(b) tandem

(aa) qui sint aliquando

(bb) quousque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 429:

- 1 restet,
(1) et
(2) quibus
(a) debeantur
(b) praeclara *L*
- 3 et
(1) opus
(2) opes | nostras *erg.* | *L*
- 4 inventionum
(1) historiam
(2) historia conservanda | est *gestr.* | , ut *L*
- 5 aut alioqui
(1) praeclare
(2) | egregie *erg.* | meritis *erg.* *L*
- 6 exemplis
(1) ad
(2) praemiisque *L*
- 7 autem *erg.* *L*
- 8 Nam
(1) quae veteres de Vitis
(2) vitae philosophorum
(a) no
(b) parum admodum docent
| (c) veterum
(aa) non multum
(bb) quae . . . utilitatis. *erg.* | *L*
- 9 Plinii
(1) electa haberemus quae nep
(2) libros *L*
- 9 ejus *erg.* *L*
- 10 historiae
(1) ejus
(2) illius hodieque extanti *L*
- 10 veram
(1) eruditionis
| (2) scientiae
(3) doctrinae *erg.* | *L*
- 11 f. quanquam . . . ostendent *erg.* *L*
- 16 innotuere
(1) vera
(2) praestantiora *L*
- 16 temporibus
(1) rerum
(2) | scientiarum *erg.* | *L*
- 18 est,
(1) certe Ramo
(2) constat *L*
- 19 multa
(1) cum *S*
(2) jam tum *L*
- 19 quidam
(1) viri
(2) | homines *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 430:

- 1 defuit
 - (1) illi
 - (2) |viro *erg.* | *L*
- 2 possunt.
 - (1) Rami autem *Scholae*
 - (2) In plerasque omnes disciplinas
 - (3) Ramus
 - (4) At *L*
- 3 Sed
 - (1) incidit
 - (2) vir bonus
 - (a) in vitium
 - (b) dum *L*
- 4 dum
 - (1) partiti
 - (2) divisionum *L*
- 4 paleas
 - (1) sectatur
 - (2) quaerit *L*
- 6 methodi | tantum *gestr.* | minutiis *L*
- 8 multos
 - (1) nimis
 - (2) rivulos *L*
- 8 tamen
 - (1) viri
 - (2) autores *L*
- 11 certe
 - (1) egregia
 - (2) |laudanda *erg.* | *L*
- 13 *conscribenda*
 - (1) Historia literaria
 - (2) *rerum universitatis L*
- 14 genere
 - (1) annota
 - (2) collegere, *L*
- 15 observationibus. | Antonii Verderii omnium pene autorum censio. Bonorum autorum malus censor. *erg. u. gestr.* |
 - (1) Sed
 - (2) At *L*
- 15 novitate
 - (1) atque elegantia autor
 - (2) ac *L*
- 16 edito
 - (1) sane
 - (2) pulcherrimo *L*
- 17 otium,
 - (1) de
 - (2) et *L*
- 19 tamen
 - (1) plerumque
 - (2) |saepe *erg.* | *L*
- 22 vix regi ferendis *erg. L*
- 22 investiganda

(1) putabat

(2) commendabat. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 431:

- 1 argumenti impetu provector *erg. L*
1 ubi
 (1) fateor
 (2) Cardanum *L*
2 piaculum
 (1) arbitror
 (2) |duco *erg.* | *L*
3 ingens *erg. L*
4 nobis
 (1) dare vellet
 (2) daret. *L*
10 sunt. | Hic jam turbas memorare operae pretium esset, quas Galilaei *Systema Mundi*
 (1) Romae
 (2) | in Italia *erg.* | dedit, aut quas nuper in Batavis imprimis excitavit Cartesianismus. *gestr.* |
 (a) Sed
 (aa) diu
 (bb) jam
 (cc) satis haesimus in
 (b) A *L*
11 et mechanicas *erg. L*
14 firmitatem.
 (1) Scientiae
 (2) Itaque *L*
14 Mathematici
 (1) insignes
 (2) maxime
 (3) praestantes *L*
20 ex
 (1) ipso Apollonio,
 (2) | Diophanto *erg.* et Pa *erg. u. gestr.* | et *L*
21 tametsi
 (1) usu ac pulchritudi
 (2) plus *L*
24 temporibus
 (1) summi
 (2) | excellentes *erg.* | *L*
25 quidam
 (1) vi
 (2) Geometrae *L*
25 Valerius,
 (1) Galilaeus,
 (2) Guldinus, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 432:

- 1 Wallisius, aliique *erg.* *L*
- 1 subodorati
 - (1) praeclara pulcherrima inventa
 - (2) pulcherrimis *L*
- 2 Sed
 - (1) inprimis
 - (2) |et *erg.*| *L*
- 3 Galilaeo
 - (1) frequentari coe
 - (2) facilior reddi coepit, a Cartesio ad physicam
 - (3) , a . . . coepit, *L*
- 4 esset.
 - (1) Itaque quod nondum in Mechanicis, nondum in Medicina satis
 - (2) Sane *L*
- 7 ut
 - (1) oportet
 - (2) par est *L*
- 8 nosocomia,
 - (1) quae observationum aurifodinas vocare soleo,
 - (2) laboratoria . . . aurifodinas *L*
- 9 plus
 - (1) quadri
 - (2) decennio *L*
- 10 posse
 - (1) arbitror,
 - (2) certa *L*
- 12 essent,
 - (1) nescio quo fato
 - (2) certas ob causas *L*
- 13 majore
 - (1) Reipublicae
 - (2) generis humani *L*
- 14 satis
 - (1) scientes
 - (2) intelligentes.
 - (a) Interea si
 - (b) Quin . . . saltem *L*
- 15 quae
 - (1) passim habentur, saltem
 - (2) jam
 - (a) extr
 - (b) hominibus innotuere *L*
- 16 relata
 - (1) adi
 - (2) haberemus, *L*
- 16 nunc
 - (1) ignorantiam deflemus
 - (2) egestatem *L*
- 17 ipsi
 - (1) quid jam habeamus,
 - (2) facultatum nostrarum, *L*
- 17 similes
 - (1) sumus, qui in taberna instructi

- (2) , *cujus L*
- 18 *careret.*
 - (1) *Et quid*
 - (2) *Quid enim L*
- 20 f. *atque empiricorum erg. L*
- 22 *mechanici*
 - (1) *no*
 - (2) *ignorant | saepe gestr. |*
 - (a) *observationem*
 - (b) *observationum L*
- 23 *jam . . . penu erg. L*
- 24 *ex*
 - (1) *variis reflexioni*
 - (2) *dissitarum*
 - (a) *ad*
 - (b) *plane L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 433:

- 1 Itaque
(1) vellet
(2) profecto *L*
- 7 manibus
(1) igno
(2) deceptorum *L*
- 9 f. pretium
(1) erit
(2) foret
(a) dicere, quam
(b) arcana quaedam
(aa) reperire
(bb) aperire
(cc) referre
(dd) |proferre *erg.* | pulcherrimae
(aaa) artis
(bbb) |scientiae *erg.* | *L*
- 14 familias |rationesque *gestr.* caus *erg.* u. *gestr.* |reducere *L*
- 17 mechanicisque *erg.* *L*
- 18 debet.
(1) Ego
(2) Equidem *L*
- 19 video
(1) aequo parum
(2) non . . . satis *L*
- 20 esse.
(1) Qui Algebram aut
(2) Mathematici
(a) erud
(b) meliores lit
(c) elegantiores literas
(d) literas elegantiores *L*
- 21 irridetur;
(1) hos omnes Theologi alto supercilio
(2) haec omnia *L*
- 22 f. nam
(1) qui |linguas eruditorum, et *erg.* |
(2) |ut de
(a) uno
(b) solis . . . |melioribus *erg.* | dicam *erg.* | qui *L*
- 24 Gallice
(1) Germanice
(2) aut *L*
- 25 atque
(1) eruditus
(2) |ingeniosis *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 434:

- 1 quae
 - (1) perpetuo gratiam sed eandem habeat,
 - (2) neque
 - (a) a vulgi
 - (b) a *L*
- 2 aulicorum,
 - (1) sed
 - (2) ut
 - (3) quae linguas viventes perpetuis fluctibus
 - (4) quibus *L*
- 3 habeantur.
 - (1) Contra latina lingua
 - (a) etsi mortua habeatur, tamen
 - (b) velut
 - (aa) pretiosa quadam
 - (bb) pretiosa conditura
 - (2) Contra *L*
- 5 corpora
 - (1) mortua, sed pretio
 - (2) extincorum *L*
- 6 linguae
 - (1) mortuae
 - (2) quas vocant mortuas *L*
- 7 corrumpuntur.
 - (1) Sed major alia est
 - (2) Itaque *L*
- 7 in
 - (1) veterum lectione
 - (2) veteribus *L*
- 8 solidam
 - (1) laudem
 - (2) eruditionesq
 - (3) et duraturam *L*
- 8 quaerit.
 - (1) Sed major adhuc a
 - (2) Quanti *L*
- 9 et
 - (1) humanae providentiae consilia
 - (2) quodammodo *L*
- 11 fundationes civitatum, *erg.* *L*
- 11 linguarum,
 - (1) imperiorum,
 - (2) sectarum, *L*
- 11 artium
 - (1) nosse
 - | (2) discere
 - (3) scire *erg.* | *L*
- 14 f. prospicientem,
 - (1) illinc Cyrum
 - (2) hinc
 - (a) Graecos
 - (b) Croesum *L*
- 18 Pagano

- (1) homine
- (2) difficulter *L*
- 18 versantur,
 - (1) ignari
 - (2) semper *L*
- 21 suppositio,
 - (1) fabulosa a veris non difficulter dis
 - (2) aurum *L*
- 22 sed
 - (1) levi
 - (2) non *L*
- 23 sacras
 - (1) a simplici quodam
 - (2) in *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 435:

- 1 persuadent
(1) caeteram
(2) caetera
 (a) religionis christianae non minus inania
 (b) non *L*
- 2 et
(1) omnem
(2) religionem omnem
 (a) et maxime christianam,
 (b) et a ipsis etiam
 (c) etiam Christianam
 (aa) vel potentiorum fraude, vel si
 (bb) fraude *L*
- 3 virorum,
(1) Hugonis Grotii,
(2) |Augustini Steuchii *erg.* | *L*
- 5 possent,
(1) agnoscerent
(2) resipiscerent *L*
- 7 etiam
(1) neglectum
(2) |contemptum *erg.* | *L*
- 8 Casaubonus
(1) solum philosoph
(2) |prae *erg.* | *L*
- 10 sacram
(1) . Multis inprimis sibi stulte persuadentibus
(2) , praesertim . . . persuadeant *L*
- 17 dixit.
(1) Itaque vellem studium antiquitatis
(2) Sed *L*
- 17 et
(1) in tanta eruditorum
(2) saepe *L*
- 17 mecum
(1) doleo
(2) tacitus *L*
- 18 Erasmo, *erg.* Scaligero |aut *gestr.* | Salmasio |aut *gestr.* | Grotio, *L*
- 19 possit
(1) ; imo Era
(2) . Non *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 436:

- 1 adhuc *erg. L*
- 2 exemplo | *Duscheniorum erg. u. gestr. | Quercetani erg. | L*
- 3 Baluzii,
 - (1) Reine
 - (2) Mabillonis, *L*
- 5 nostros
 - (1) Joh. Andr. Bosius,
 - (2) Conringius *L*
- 5 aut *erg. L*
- 6 Schurzfleischii
 - (1) labores
 - (2) spernenda *L*
- 7 Hofmannus, *erg. L*
- 8 et
 - (1) Westphalic
 - (2) Monasteriensis, *L*
- 8 cujus
 - (1) Monumen
 - (2) *Padebornensia L*
- 10 et
 - (1) Quercetani
 - (2) | *Quercetanorum erg. | L*
- 11 Thesauri
 - (1) vel
 - (2) non *L*
- 12 perirent,
 - (1) nec
 - (2) aut
 - (3) atque
 - (4) et in
 - (a) virum
 - (aa) Carolo
 - (bb) doctissimo
 - (aaa) Carolo
 - (bbb) Sponio similem inciderent,
 - (b) viri . . . potestate essent *L*
- 12 eorum
 - (1) tomos vidisse
 - (2) voluminibus *L*
- 13 refert.
 - (1) Multa passim optant
 - (2) Et *L*
- 15 Societatibus
 - (1) fiat, quid alibi speremus
 - (2) negligentur, *L*
- 15 illius
 - (1) itali
 - (2) | *Marescotti erg. | L*
- 18 in 150 voluminibus *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 437:

- 1 ac *erg. L*
- 1 cimeliarchia
 - (1) describi,
 - (2) designari, *L*
- 1 praestantiora *erg. L*
- 2 extantia
 - (1) in
 - (2) referri in indices,
 - (3) |indicari *erg.* | ,
 - (a) Clarissimi Justelli opus de Critica diplomatum aliorumque hujusmodi documentorum
 - (b) Criticam . . . Justello
 - (aa) coeptam
 - (bb) et Mabillonio tractatam *L*
- 3 f. interest.
 - (1) Superest ut de
 - (a) his dicam quae magis ad
 - (aa) Re
 - (bb) Sa
 - (b) eruditione Ecclesiastica |et politica *gestr.* | dicam
 - (2) Superesset . . . dicerem, *L*
- 6 emendatione
 - (1) dixere;
 - (2) admonuere;
 - (a) de Simoniano in scripturam, de Waltonianos, de Coci operibus in Scri
 - (b) de Waltoni, Castelli, Cocceji, Poli ignoti
 - (c) de *L*
- 6 Mediae
 - (1) labyrinthis
 - (2) atque *L*
- 7 de Consilio |Criticae *erg.* | Simonianae *erg. L*
- 8 Castelli,
 - (1) Coci
 - (2) Grotii . . . recogniti) *L*
- 8 Poli *erg. L*
- 8 laboribus,
 - (1) de Calovii doctis lucubrationibus, |de Portu Regale *erg.* | de Simonii Consilio,
 - (2) de . . . meritis, *L*
- 9 Bossuetii
 - (1) institutis,
 - (2) coeptis; *L*
- 10 f. per
 - (1) infideles fidem
 - (2) dissitas nationes fidem *L*
- 12 gravissimis
 - (1) pro Ecclesiae pace
 - (2) circa . . . pacem *L*
- 13 deberem,
 - (1) jus publicum imperii, aliorum regnorum arcana
 - (2) qui *L*
- 14 de
 - (1) foederibus,
 - (2) bello *L*
- 15 f. scripsere,

(1) quae sint verae regnandi artes, qui

(2) de

(a) Legum

(b) novo legum cor

(c) jura

(d) jure . . . | variarum legum et *erg.* | . . . de

(aa) comm

(bb) formulis publicis | praescribendis *erg.* | . . . rescandis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 438:

- 3 de
(1) ratione commerciorum
(2) sufficientia rerum commerciorumque *L*
- 4 et
(1) navigationibus
(2) navigationis *L*
- 4 de
(1) emendandis
(2) introducendis *L*
- 6 haec
(1) tanti sunt momenti, et jam satis prolixè ut curatius dici
(2) majoris . . . tumultuarie
(a) attingi
(b) dici debeant,
(aa) et a me satis nunc dictum videtur
(bb) et *L*
- 7 nunc
(1) requ
(2) interquiescendi *L*
- 8 et
(1) ductis majora,
(2) non paulo memorabiliora, *L*
- 9 adjiciam
(1) quae ipse ex propria penu
(2) in
(3) vari
(4) quae *L*
- 9 plausu
(1) expectent
(2) affecta *L*
- 13 Tetragonismos . . . pendentem *erg. L*
- 13 Trigonometriam
(1) sine tabulis,
(2) novam, *L*
- 16 circa
(1) veram jurisprudentiam
(2) jurisprudentiae *L*
- 17 rempublicam
(1) satis
(2) |mire *erg.* | *L*
- 19 corporis
(1) majus aliqui
(2) majus aliquid vel fingi possit
(3) melius impen
(4) aliis
(5) aliae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 439:

9 non

(1) analytiq

(2) analogiquement *L*

9 pas

(1) ex

(2) scientifique *L*

11 f. faite

(1) pour former des commandemens

(2) ailleurs . . . commandemens *L*

13 d'écriture, de danse *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 440:

9 imago *erg. L*

17 nec

(1) ob

(2) priora omnia ob

(3) pristina *L*

18 quod

(1) parum diligentibus

(a) exa

(b) parumque

(2) promptis quidem, sed parum *L*

20 nobis *erg. L*

22 sed

(1) cog

(2) indigesta . . . captamus, *erg. L*

23 librorum

(1) moles

(2) eadem *L*

24 deinde *erg. L*

25 inventario

(1) suis fide

(2) amplissimo suis indicibus fidelissimis

(3) amplo . . . fidelissimis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 441:

- 2 ipsas
(1) Demonstrationes,
 (a) vel etiam cum
 (b) (vel absolutas, vel cum aliter non licet ex hypothesis sumtas), sive veritatis, sive etiam
 probabilitatis et praesumptionis continebit.
(2) (vel . . . comprehendat. *L*)
- 4 arbitror,
(1) nisi
(2) in *L*
- 4 humanarum
(1) mentium
(2) opinionum *L*
- 7 ordineque determinato *erg. L*
- 7 Ita
(1) fiet
(2) |denique *erg. | L*
- 8 magno . . . fructu *erg. L*
- 9 dudum factum est *erg. L*
- 9 quod . . . admonui *erg. L*
- 10 f. cogantur. |Quod |et *erg. |jam supra admonui. gestr. Rationumque semel subductarum
|examinatarumque publice *erg. | . . . habeatur *erg. | L***
- 12 nostra notionum analysi *erg. locum |ac sedem *erg. | L**
- 13 in generali inventario *erg. L*
- 13 f. alioqui
(1) ob usum multiplicem ad varia loca alia, sed obiter indicando tantum, referri possint;
quod
 (a) ad indices pertinet Alphabeticos
 (b) ad indicem potius pertinet
 (c) inventarii indicis potius officium videtur quam inventarii ipsius
(2) saepe . . . possit. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 442:

13–14 eruditionis.

(1) Antequam veniatur ad Analy

(2) Inde veniendum ad Elementa veritatis aeternae seu Analysin humanorum judiciorum.

(3) Ut *L*

15 ex

(1) ejus an

(2) objectionibus

(a) et

(b) virorum *L*

15 *Meditationes*,

(1) meisque

(2) Cartesiique *L*

17 frustra *erg.* *L*

19 sed | tamen *gestr.* | dialectica. *L*

21 quia

(1) haec analysis

(2) ab *L*

23 progredi.

(1) D

(2) Sus

(3) Sequuntur *L*

24 omnibus

(1) quatenus certo

(2) dandi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 443:

- 2 omnibus
 - (1) cogitationibus
 - (2) nostris *L*
- 6 enim *erg. L*
- 8 forma,
 - (1) a Scholasticis
 - (2) conveniens tractationi rerum, *L*
- 13 specialis
 - (1) , Medicina
 - (a) conje
 - (b) provisionalis
 - (2) cum . . . provisionali *L*
- 13 Scientiae
 - (1) civilis et
 - (2) moralis *L*
- 15 et scientia militari *erg.*
 - (1) Subjiciunt
 - (2) Sequitur *L*
- 16 Theologia
 - (1) reve
 - (2) naturalis *L*
- 17 Historicae
 - (1) Theologiae revelatae
 - (2) pro *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 444:

- 8 homines
(1) attente lecturos, auxiliis
(2) persuadendos praeceptis *L*
- 9 ambiguus,
(1) ut
(2) veluti: . . . vocare, *L*
- 11 f. Et . . . circulatorum. *erg. L*
- 15 tradantur
(1) ratione quadam
(2) modo quodam *L*
- 16 est,
(1) eum qui errare non
(2) omnes *L*
- 21 illa
(1) rejicio
(2) |negligo *erg.* | *L*
- 23 palpabilibus *erg. L*
- 24 quis
(1) pro cer
(2) asseverat *L*
- 25 invenire, |cum eam attente considerat *gestr.* |
(1) ita
(2) alio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 445:

8 Châles,

(1) cum

(2) | dum *erg.* | *L*

8 minutas *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 446:

- 2 secuti,
(1) et quid
(2) quid scilicet *L*
- 3 cur
(1) non convicerint
(2) eorum *L*
- 6 lineis.
(1) Illud tamen desid
(2) Fatendum *L*
- 7 f. miserat
(1) collectanea sua
(2) difficultates quasdam suas *L*
- 9 primus
(1) ad rem phy
(2) quantum *L*
- 15 f. assecutus.
(1) Physica
(2) In Physicis
(3) Dicam *L*
- 17 praestitit
(1) Archimedes
(2) Aristoteles, *L*
- 19 calculator, | in rebus
(1) inprimis
| (2) inprimis *erg.* | moralibus, *gestr.* | Mathematicum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 447:

1 sunt

(1) ut autor *Tentaminis*

(2) supposita impo

(3) ex *L*

10 moralibus

(1) et

(2) , metaphysicis *L*

11 egregie

(1) dixit

(2) scripsit *L*

13 severitas,

(1) inde

(2) praeterea videntur non satis rationem demonstrandi tenuisse viri docti neque enim

(3) et *L*

15 de

(1) demo

(2) scripto quodam Conringii et Joh. Alex.

(3) scriptis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 448:

2 *Jurisprudentia* | *universali gestr.* | *praestiterunt* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 449:

- 12 aggressus,
(1) qua nescio an in rebus humanis proponi ab homine major possit
(2) qu
(3) cujus . . . itaque *L*
- 12 vim
(1) ab omnibus
(2) a multis *L*
- 13 publica
(1) quae ad commendationem
(a) accenden
(b) atque accendenda hominum studia viden
(2) si . . . dictu *L*
- 15 initia,
(1) ten
(2) satis *L*
- 15 quantum
(1) mihi
(2) legere *L*
- 16 mihi
(1) dari
(2) ab *L*
- 17 praesenti
(1) opere cogor
(2) |negotio *erg.* | *L*
- 22 conspirantibus,
(1) praestari posse
(2) exiguo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 450:

3–4 agendis

(1) oriri possunt

(a) accurate

(b) tam accurate definiri possint,

(2) |oriantur, *erg.* | tam accurate definiantur

(3) oriri . . . definiantur, *L*

9 aut . . . sibi *erg. L*

10 enim

(1) solos Logicorum Syllogismos

(2) soli . . . Syllogismi *L*

10 f. computistarum |rationes reddentium *erg.* |

(1) Tabulas,

(a) argum

(b) |recte *erg.* |

(c) argumenta in formam redacta recte nominabantur

(2) |Tabulae, *erg.* | et Arithmeticoꝝ | vel Algebristarum *erg.* | *L*

13 semper

(1) emenda

(2) deprehendi

(a) ex

(b) atque *L*

14 at

(1) errorem omissioni

(2) omissionem *L*

15 pertinet

(1) ad artem inveniendi

(2) non *L*

18 si

(1) d

(2) certa *L*

19 mortalium

(1) interest, constitui tantam artem

(2) quod *L*

21 decipiuntur;

(1) de

(2) plerumque . . . quo *L*

25 est,

(1) determinantur

(2) vel *L*

27 tandem aliquando *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 451:

1 etiam

(1) maximam probabilitatem

(2) maximae probabilitatis *L*

3 tentamenta,

(1) quam

(2) vel *L*

4 negligenter, . . . etiam *erg. L*

17

(1) Autor investigavit atque incoluit novam

(a) quan

(b) artem sciendi, quam ob rei magnitudinem aliis | quoque *erg.* | perficiendam commenda-
dare cogitur.

(2) Autor . . . aggreditur. *L*

23 soleo.

(1) Quare nomen quoque meum dissimulandum putavi

(2) Nomen autem meum dissimulandum putavi, tum ut abesset vanitatis suspicio, tum quia
usu comperi multa fructu caruisse sola erga autores invidia, tum vero maxime ne Dei
beneficium ingenio meo tribuere videar; est enim et in cogitando fortuna quaedam sive Dei
gubernatio et nonnunquam quae summos viros latuere,

(a) mediocribus

(b) etiam infra mediocritatem positus aperiuntur, inter quos ego me referri facile patior,
quotidie enim agnosco, quantum a plerisque aliis memoria et acumine vincar.

(3) Praesertim . . . vindicabunt. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 452:

- 1 inventoris
(1) vindicem,
(2) |asseram *erg.* |
(3) , sed *L*
- 2 redditum
(1) tradere aliis, quam notis infallibilibus ita designare possim,
(2) tradam . . . designem, *L*
- 3 a
(1) majoribus
(2) |felicioribus *erg.* | *L*
- 4 enim *erg.* *L*
- 4 fortunam
(1) simplicem
(2) simplicis *L*
- 5 circumscrispsit;
(1) et gloriam
(2) et |interea *gestr.* | decus *erg.* | *L*
- 6 qui
(1) magna
(2) |summa *erg.* | *L*
- 6 ita
(1) magnum
(2) |egregium *erg.* | *L*
- 7 operae | meae *gestr.* | pretium *L*
- 7 quando *erg.* *L*
- 7 meo
(1) excitati
(2) |inflammati *erg.* | *L*
- 8 sibi
(1) veram tanti operis laudem immortalis gloria vindicent.
(2) |immortalem . . . gloriam
(a) <aspirent>
(b) vindicabunt. *erg.* | *L*
- 9 Factum
(1) tamen est,
(2) est scilicet, *L*
- 9 (nam . . . gubernatio) *erg.* *L*
- 10 puero | divino munere *erg. u. gestr.* |
(1) , sus
(2) tenuia
(a) obtigeri
(b) licet, *L*
- 11 cuius
(1) ne suspi
(2) , quantum | mihi *gestr.* | legere *L*
- 13 per
(1) alias curas
(2) distractiones, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 453:

- 1 illa *erg.* *L*
2 viriumque *erg.* *L*
5 etiam
 (1) homines
 (2) viri *L*
6 Itaque
 (1) malui
 | (2) satius duxi
 (3) melius esse duxi *erg.* | *L*
6 vel *erg.* praesentibus, vel
 (1) his negligentibus,
 (2) | certe *erg.* | *L*
7 consulere,
 (1) quam gloriae meae f
 (2) et
 (3) remque *L*
9 mihi
 (1) vacet
 (2) integrum sit *L*
10 parere
 (1) . Nunc vero | etiam *gestr.* | alii poterunt in partem multo maximam
 (2) , cui | tamen *erg.* | *L*
13 f. et . . . magnas
 (1) perficere
 (2) absolvere possint *erg.* *L*
16 f. seculi
 (1) . Video enim
 (2) , quae . . . video *L*
22 etiam | eorum *gestr.* | dogmata *L*
23 malo
 (1) tandem occurreretur, cum desinent scriptores
 (2) non *L*
24 literis,
 (1) aliosque prae se contemnunt,
 (2) et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 454:

- 1 contemnunt,
(1) et conditores
(2) tanquam *L*
- 4 Et
(1) nihil magnum ab
(2) raro . . . possit. *erg. L*
- 5 si
(1) malint
(2) contenti *L*
- 6 ea
(1) sibi asserere,
(2) tanquam . . . vindicare *L*
- 6 vel
(1) accurata demonstratione stabiliverunt,
(2) reapse demonstrarunt *L*
- 7 si . . . sunt *erg. L*
- 7 caetero
(1) neque aliorum laudibus obtrectent,
(a) neque alios sui inprimis
(b) qui homines tantum convicii causa nominent,
(2) neque . . . obtrectent, *L*
- 8 publice
(1) recepta formularum tantum et
(2) |receptas . . . unius *erg. | loquendi L*
- 9 spe
(1) efficiendi,
(2) |perficiendi *erg. | L*
- 11 indices
(1) rectae viae
(2) recti *L*
- 14 magnae
(1) laboriositatis, doctrinae
(2) industriae, *L*
- 15 et efficere *erg. L*
- 16 ut solent Novatores *erg. L*
- 17 abalienare.
(1) Idem ego quoque facere
(2) Eandem . . . servare *L*
- 19 possint tamen . . . auferi *erg. L*
- 24 facile *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 455:

1–3 facio,

(1) ita enim omnibus calculi forma in omni argumento rigide demonstratis,

(2) qua semel constituta

(a) omnino *erg.*

(b) quatenus demonstrationis

(c) receptae

(aa) sententiae, quaecunque verae sunt, ita solide cons

(bb) veritates ita solide

(aaa) con(sequ)entur

(bbb) stabilientur, . . . et *erg.* | *L*

5 evertere

(1) Euclidis Elementa

(2) Elementa

(a) priorum,

(b) | antecessorum *erg.* | *L*

6 sarta tectaque *erg.* *L*

7 ut nunc *erg.* *L*

10 suaserim,

(1) cum ea aliquando

(2) ut . . . studiis *L*

12 insigni *erg.* *L*

18 depositum,

(1) nec nugis intaminatum

(2) si *L*

20 sunt

(1) si mod

(2) et *L*

20 sed

(1) perficienda

(2) | promovenda *erg.* | *L*

21 omnium *erg.* *L*

23 privata

(1) ambitione

(2) | vanitate *erg.* | *L*

24 sincero

(1) lucrique

(2) | compendiique *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 456:

- 1 posse;
(1) item satiusque
(2) et *L*
- 1 quod
(1) civitate
(2) oppida *L*
- 5 quam
(1) nunquam
(2) |difficulter *erg.* | *L*
- 7 omnium
(1) temporum locorum
(2) seculorum *L*
- 8 nos
(1) acta
(2) |acquisita *erg.* | *L*
- 11 transmissa . . . ac *erg.* *L*
- 13 f. et . . . disparitura. *erg.*
(1) et omnia ex animis delere
(2) Omnes *L*
- 16 gubernationis
(1) introduci possit.
(2) introducatur.
(a) Quoniam vero restauratio scientiarum spe
(b) Vicissim *L*
- 18 quasi . . . praestiterimus *erg.* *L*
- 19 enim *erg.* *L*
- 23 communibus
(1) sentiis
(2) |opinionibus *erg.* | *L*
- 26 omnibusque . . . pendentibus *erg.* *L*
- 28 f. recentiorum
(1) diligentiam in experimentis sumendis, naturaque
(a) Geom
(b) Mathematicorum machinis appugnanda,
(2) solertiam . . . expugnandi, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 457:

2–3 quod . . . velim *erg. L*

6 tamen *erg. L*

7 f. et . . . expectanda *erg. L*

10 summi . . . Viri *erg. L*

11 placent,

(1) totamque naturam q

(2) cum *L*

11 amplissimam

(1) garriendi

(2) loquendi *L*

13 sibi *erg. L*

14 multa

(1) hominibus loquacibus ad ostentandam | in circulis *erg.* | eruditionis speciem accomodari;

(a) <neque>

| (b) nec *erg.* | enim facile constabit, quibus atomorum dosibus opus sit ad pellendam febriem, aut formula chymicis praescribetur huiusmodi: sume tantum materiae subtilis,

(aa) dimidium

| (bb) tantum *erg.* | globulorum primi Elementi, adde quantum satis est materiae striatae, misce,

(aaa) fit

(bbb) fiet aurum.

(2) de . . . aurum. *L*

17 sume

(1) parum materiae

(2) tantum *L*

20 facultatibus | attractricibus aliisque id genus *gestr.* |, | item *gestr.* | vi *L*

23 maxime . . . | aliosque *erg.* | . . . expertes *erg. L*

24 tenentur, | occultis qualitibus, et *gestr.* | scholis *L*

25 quam ignorant *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 458:

- 1 Neque . . . versarentur. *erg. L*
- 2 philosophia,
 - (1) aliisque non ins
 - (2) aliosque irridendos
 - (3) aliisque contradicendum *L*
- 3 armarentur
 - (1) , quae <utique> temerarios quosdam clamatores perficient, de moderatis et veritatem sincere quaerentibus intelligi non debent
 - (2) . Sed . . . aptiores *L*
- 4 faciendam
 - (1) accedunt,
 - (2) |solendas *gestr.* | quaestiones *L*
- 6 praesidii
 - (1) . Etiam si certa
 - (2) , nisi
 - (3) , quae *L*
- 8 quidem *erg. L*
- 11 f. inclinantium . . . |jucandique *erg.* | . . . juvenilium *erg. L*
- 13 Scientiarum
 - | (1)
 - (1) et qu<ie>
 - (2) (ut . . . dicam) *erg.* |, *L*
- 16 f. commendetur
 - | (1)
 - (1) lateque admodum
 - (2) multisque . . . serviat *erg.* |; *L*
- 19 inventa
 - (1) ad vitam utilia, aut
 - (2) egregia *L*
- 21 de pugilibus . . . motus
 - (1) uniformis
 - (2) accelerati *erg. L*
- 22 Pascalii *erg. L*
- 22 et
 - (1) Boilii
 - (2) Boilei *L*
- 23 dicitur
 - (1) prognoses
 - (2) praedictiones
 - (3) |prognoses *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 459:

- 3 educatur
(1) aedificiu
(2) structura *L*
- 6 f. experimentis
(1) non utimur ad causas specialium ad usum vitae inveniendas, sed tantum ad generalia confirmanda.
(2) non . . . possent. *L*
- 9 experimentorum,
(1) ut enim nunc non
(2) praeterquam *L*
- 11 dicemus,
(1) ita vellem Viros etiam
| (2) ita fatendum est, nec in re medica et Mechanica *erg.* |
(3) vellem Viros *L*
- 12 parum
(1) solo labore Empirico
(2) sola methodo Empirica *L*
- 14 f. ante omnia ad
(1) divinam
| (2) creatoris *erg.* | gloriam . . . | ac . . . machinis *erg.* | . . . deinde *erg.* *L*
- 16 neque
(1) admirabilem illam
 (a) observationum
 | (b) phaenomenorum *erg.* |
(2) divinam illam rerum *L*
- 17 rationesque . . . patere *erg.* *L*
- 18 sparsarum
(1) observationum,
(2) | notitiarum *erg.* | *L*
- 19 si
(1) neque inven
(2) | tantum *erg.* |
 (a) minutis
 (b) minuta *L*
- 22 Viros
(1) egregios
(2) celebres expresse *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 460:

6 sive quibus *erg.* *L*

7 qui

(1) demonstrationes

(2) id *L*

8 poterit

(1) processus

(2) |artificium *erg.* | *L*

12 sua,

(1) quam

(a) minutiora

(b) leviora producere

(2) quae *L*

16 tantum *erg.* *L*

16 finales

(1) <relegemus>

(2) removeamus. *L*

18

(1) Una ergo intemperantia studii |Empirici *gestr.* | haec est, quae

(a) negligi facit

(b) |apud eos qui solis fere experimentis dediti sunt *erg.* | solidarum rationum neglectum inducit, sine quibus tamen experientia infinita et vaga, et lubrica est; altera est |ut dixi *erg.* | intemperantia studii non physici tantum sed et Mathematici, quod |ut dixi *gestr.* | palpabilibus

(aa) illis

(bb) istis veritatibus innutriti non tantum

(aaa) ineptiores saepe fiunt vitae civili ubi pleraque conjecturis agenda sunt,

| (bbb) alieniores fiunt negotiis *erg.* | sed et

(aaaa) studia

(bbbb) literas

(aaaaa) studiaque

(bbbbb) elegantes studiaque

(ccccc) |elegantes *erg.* | antiquitatisque cognitionem spernere solent, |cum tamen ab Historiis pendeat ipsa Theologiae revelatae demonstratio *erg.* |

(cccc) quo

(dddd) cum

(aaaaa) et historiarum lucem spernere solent

(bbbbb) et pauca

(eeee) quod ipsi religioni revelatae |et *gestr.* |

(ffff) dum

| (2) Sed si nocet

(a) abusus rei Empiricae

(b) studium . . . si

(aa) metaphysica et moralia negligantur

(bb) qui . . . pervertentes *erg.* | *L*

20 omnia

(1) mathematice more

(2) ob . . . voces *L*

21 caeco . . . impetu *erg.* *L*

22 et materiales *erg.*

(1) consecantur,

(2) consecando, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 461:

- 1 aliquando *erg.* *L*
1 cultu
 (1) Dei substantiarumque incorporearum
 (2) Divinae *L*
2 in
 (1) brutum
 (2) brutam *L*
3 animam
 (1) transformant.
 (2) transformare.
 (a) Hinc
 | (b) Praeterquam *erg.* | video viros civiles Mathematica studia saepe
 (c) Vicissim *L*
6 viros
 (1) civiles, qui
 (2) politicos . . . saepe *L*
7 meditationibus
 (1) jud
 (2) magis *L*
7 magno
 (1) fortasse
 (2) | saepe *erg.* | *L*
8 quorum *erg.* *L*
9 absolvant.
 (1) Eamque ob causam etiam
 (2) Quod . . . tantum *L*
10 oeconomicis
 (1) negotiis,
 (2) | curis *erg.* | *L*
12 accedant;
 (1) et pro re
 (a) Mercatoria,
 (b) nautica
 (c) Manuficiana,
 (aa) nautica
 (bb) mercatoria
 (cc) metallica, nautica, mercatoria, cogitant potius
 | (2) hinc
 (a) multi
 (b) nonnulli . . . unice *erg.* | *L*
13 ejusque . . . aestivis *erg.* *L*
17 si
 (1) minuta
 (2) quae *L*
23 neque exemplum *erg.*
 (1) habeat
 (2) | habet *erg.* | *L*
24 demonstrationis,
 (1) crede
 (2) potiusque
 (3) | sed *erg.* | *L*
24 levibus *erg.* *L*
24 autem

- (1) si a Republica abstinet,
 - (a) sat
 - (b) prodesse satis
 - (2) non *L*
- 25 cognitione
- (1) historiarum aut politicae
 - (2) rerum politicarum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 462:

- 1 naturalibus
(1) nimiu
(2) | aut mathematicis *erg.* | unice *L*
- 2 et res metaphysicas *erg.* *L*
- 4 cum quibusvis *erg.* *L*
- 4 licentia.
(1) Natura enim Deum quidem ostendit omnium rerum
(2) Accedit *L*
- 6 in
(1) rebus
(2) Mundo *L*
- 8 Deum | peculiari *gestr.* | miraculo *L*
- 10 posita
(1) contingunt
(2) fiunt
(3) producuntur, *L*
- 15 quasi scilicet
(1) casu
(2) causarum . . . consisteret *erg.* *L*
- 16 saepe *erg.* *L*
- 18 hanc
(1) quae nunc est rerum natu
(2) praesentem *L*
- 19 rite
(1) explicari
(2) | deduci *erg.* | *L*
- 19 in
(1) illis
(2) nonnullis
(3) | illis *erg.* | *L*
- 20 exemplis | et a faci *erg. u. gestr.* | res *L*
- 20 naturales | omnes *gestr.* | explicari *L*
- 21 facileque
(1) suspicantes
(2) | judicantes *erg.* | *L*
- 22 ob
(1) machi
(2) magnam
(a) machinam
(b) partium *L*
- 23 aequae
(1) explicari
(2) | intelligi *erg.* | *L*
- 24 f. si
(1) mirificam animalium structuram ex praesenti materiae
(a) structura
| (b) statu *erg.* | machinali quadam necessitate
(aa) sequi necesse est
(bb) necesse est exurgere
(cc) exurgere fatendum est,
(2) mirifica . . . exurgit, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 463:

3–4 persuadere

- (1) huiusmodi hominibus providentia
- (2) | sibi tales homines | rerum aliarum ignari *erg.* |
- (3) sibi . . . providentiam *erg.* | *L*

5 alioquin

- (1) boni
- (2) | non mali, *erg.* praesertim juvenes, *gestr.* | subito *L*

9 finalibus | quaerendis *gestr.* |, vel *L*

11 reales

- (1) , aliaque
- (2) tollunt, *L*

11 ex

- (1) principi
- (2) sola *L*

12 physici *erg.* ipsi | quanquam falso *erg.* | *L*

13 cum

- (1) providentia
- (2) | pietate *erg.* | *L*

14 dicant

- (1) a
- (2) homines
- (3) hinc mirum non est
- (4) et *L*

14 hinc

- (1) nostri physici
- (2) fit ut
- (2) saepe fieri
- (3) facile *L*

14 Mathesi *erg.* *L*

16 suis

- (1) credens
- (2) fidem adhibens *erg.* |,
 - (a) Theologis vero
 - (b) sublatam *L*

18 ostendatur

- (1) omnia in corporibus explicari posse mechanice
- (2) corporea *L*

19 seu *erg.* *L*

20 de

- (1) formis substantialibus
- (2) forma substantiali *L*

21 f. Et

- (1) in universum nulla pars et
- (2) omnino . . . | sperenda *ändert Hrsg.* | *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 464:

- 1 nodum
(1) secare,
(2) | solvere *erg.* | *L*
- 3 sibi
(1) oculos
(a) eripia
(b) eruant
(2) ad
(3) melioris visus
(4) ad
(a) rectius
(b) | clarius *erg.* | *L*
- 4 eruant,
(1) vel ine
(2) hypocritas vel impios professos
(3) certa
(a) ratio
(b) | via *erg.* | *L*
- 4 ut | homines *gestr.* | ingeniosissimi
(1) vel hypocritae fiant
(2) | quique mox *erg.* | vel *L*
- 5 quales
(1) non dubito
(2) | crediderim *erg.* | *L*
- 6 qui
(1) certe
(2) etiam vere *L*
- 10 f. minimam
(1) scribendi causam
(2) inter . . . causas *L*
- 12 Mechanice,
(1) sed primas Mechanicae Leges esse Metaphysicas sive ex principiis
(2) sed *L*
- 14 Metaphysica
| (1)
(1) vel
| (2) et *erg.* | moralia et a causae finalis consideratione pendentia *gestr.* | . Corporis *L*
- 15 non . . . et *erg.* *L*
- 16 substantialem
| (1)
(1) sive
(2) sensu quodam atque appetitu
(a) praeditam
(b) naturali praeditam, quam animam dicere possis *gestr.* | . Hanc
(aa) tamen Legibus
(bb) | vero *erg.* | *L*
- 16 imo
(1) Mechanicorum operationum
(2) causam *L*
- 18 ex
(1) mathem
(2) positus *L*
- 20 proxima *erg.* *L*
- 21 conjungi | saepeque . . . quod

- (1) ex
 - (2) efficientis ope nondum
 - | (3) ex . . . cognita | ope *streich* *Hrsg.* | necdum *erg.* | . . . potuisset *erg.* |,
 - (a) et proinde
 - (b) Dei vero existentiam et Animae subsistentiam
 - (aa) ab
 - (bb) pe
 - (cc) natura perpetuam
 - (c) omnia *L*
- 22 causa,
- (1) Mentis autem
 - (2) Deum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 465:

- 1 moralitatis capacem et *erg. L*
3 sit
 (1) Deus
 (2) perfectissima *L*
5 aliquando *erg. L*
6 videbitur
 (1) plus inesse soliditatis scholasticae philosophiae
 (2) Philosophorum | peripateticorum *erg. | L*
7 Thomae,
 (1) G⟨uil⟩
 (2) aliorumque *L*
7 praesertim antiquiorum *erg. L*
7 aut
 (1) Magistru
 (2) Lombardum *L*
8 plus
 | (1)
 (1) saepe
 (2) aliquando *erg. | L*
9 neque . . . deesse *erg. .*
 (1) Nimirum
 (2) | Ac *erg. | L*
10 postliminio . . . in
 (1) naturam
 (2) philosophiam *erg. L*
12 f. qui nullo . . . aut
 (1) vitae generis
 (2) factionis . . . me | tantopere *gestr. | commendantur erg. L*
16 expectare | circa scientiarum *erg. u. gestr. |*, qui *L*
17 studiis
 (1) naturalibus
 (2) auste
 (3) physicis *L*
17 Mathematicis,
 (1) Metaphys
 (2) et philosophicis
 (3) | Metaphysicisque *erg. | L*
18 f. quibus . . . | naturalis *erg. | . . . connectuntur erg. L*
20 censeo.
 (1) In quibus ego operam non contemnendam posui etiam
 (2) Quemadmodum
 (a) enim
 | (b) autem *erg. | valde inepti mihi videntur philosophi et Mathematici, qui disciplinas*
 (aa) exotericas tanquam
 (bb) civiles tanquam incertas spernunt,
 (3) Quemadmodum *L*
22 ac doctrinae *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 466:

- 1 ipsi
(1) ex studiis physicis et Mathematicis magnum usum capere possunt.
(2) studia physicis et Mathematica negligere non debent.
(3) studiis . . . debent. *L*
- 2 eruditos *erg. L*
- 4 ut
(1) ratiocinationem
(2) longam *L*
- 7 quanquam . . . | subtilioribus *erg.* | . . . debeant *erg. L*
- 12 indigent.
(1) Itaque nonnunquam in
(a) Lega
(b) publicis tractatibus
(2) ⟨It⟩
(3) Sed *L*
- 14 errores | in republica *gestr.* | maximos | saepe *erg.* | *L*
- 14 quod
(1) illi nimis sentiunt
(2) saepe
(3) | subinde *erg.* | *L*
- 15 illis
(1) committunt.
(2) | credunt *erg.* | *L*
- 16 aut
(1) neutros
(2) neutri addictos *L*
- 17 de
(1) Hyber
(2) stativis, *L*
- 19 sunt
(1) interdum casus,
(2) tamen interdum exempla, *L*
- 19 consideranda
(1) ab utra
(2) occurrunt, ut qui non
(3) atque *L*
- 21 diligentissima
(1) consideratione
(2) | aestimatione, *erg.* | *L*
- 24 sed
(1) negotio
(2) artificiis *L*
- 25 de
(1) pacis
(2) titulis, de
(3) titulis
(4) honorum *L*
- 25 subsidiis,
(1) agunt politi
(2) aliisque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 467:

1 nonnunquam *erg. L*

1 homine

(1) mediocriter

(2) perspicaci *L*

4 f. nituntur

(1) quae posteriora etiam magis essentialia et ad conservandam rempublicam necessaria sunt, quam foedera aliaque id genus priore loco nominata.

(2) magisque . . . sunt *L*

6 pendent,

(1) et

(2) rem . . . unde *erg. L*

14 praeterea *erg. L*

17 (ne . . . dicam) *erg. L*

18 viderint;

(1) non tantum egregios Medicos a

(2) denique *L*

19 f. aut . . . et

(1) coordinata

(2) ad . . . coordinata *erg. L*

24 (quam vocant) *erg. L*

26 plane *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 468:

- 1 tribuit,
(1) ego enim hic non de jucundis, sed de <gravi>
(2) sed *L*
- 1 quia
(1) Histo
(2) cognitio historiarum et
(3) au
(4) Historia *L*
- 2 tantum
(1) autor rerum ut in physicis
(2) principium *L*
- 4 Mentium . . . et *erg. L*
- 7 a materia *erg. L*
- 9 in
(1) ornando
(2) condendo *L*
- 10 comprehendo
(1) <Justit>
(2) naturae
(3) Voluntatem | erga nos *gestr.* | exuberantissimam *L*
- 11 aut uspiam *erg. L*
- 17 f. nostrae
(1) demonstratur.
(2) demonstrari potest
(a) cuius
(aa) hic gustus exhibetur.
(bb) utilitatis hic gustus habetur.
(b) quod *L*
- 22 f. si . . . est *erg.* ,
(1) qui ment
(2) in *L*
- 26 Graeciae
(1) selectissimae senten
(2) omne acumen so
(3) placita *L*
- 26 sordescerent,
(1) eademque mira simplicitate omnibus
(2) et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 469:

- 2 vivus | in terris *gestr.* | docuerat, *L*
4 mirabilius? | cum occiso autore secta *erg. u. gestr.* | aliquot *L*
6 ejus
 (1) mirabili
 (2) incredibili *L*
7 inter
 (1) tela
 (2) saxa *L*
8 non . . . vita *erg. L*
10 f. tyrannos
 (1) docentes
 (2) imponentes; | non opes, *gestr.* | non *L*
14 ad tam ingrata *erg. L*
15 f. simulque adeo artificiosae *erg. L*
24 tamen *erg. L*
26 explicentur
 (1) : An scilicet
 (a) tot
 (b) Hierosolymis tot millibus | hominum *erg.* | recenti adhuc Christi memoria imposuis-
 sent,
 (2) Quid vero dicamus de miris
 (3) Quid dicam
 (4) Et quid dicemus de factis mirabilibus ipsorum A
 (5) Et
 (6) Non
 (7) Accessere *L*
28 removimus.
 (1) Dicendu
 (2) Hoc ergo unum dicendum superest
 (3) Si *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 470:

- 1 ipsi *erg.* *L*
1 fuisse,
 (1) nam
 (a) et nunc
 (b) aegrotum vi imaginationis c
 (2) in *L*
2 aegris,
 (1) curationesque un(a)s persuasionis
 (2) curationes . . . persuasis *L*
3 praecise
 (1) revixisse cum a
 (2) ab *L*
4 Christo
 (1) excitaretur
 (2) appellaretur:
 (a) Is profe
 (b) haec *L*
4 f. qui
 (1) statuit
 | (2) statueret
 (a) (quae tamen nec semper locum habere videntur)
 (b) quanquam sint
 (aa) coactissima
 (cc) violenta . . . is *erg.* | *L*
6 ad
 (1) fidem Christo conciliandam
 (2) auctoritatem . . . praestandam *L*
7 quod
 (1) non minus quam
 (2) qui
 (3) unum miraculum omnibus Christi et Apostolorum miraculis aequi
 (4) unum *L*
8 fidei
 (1) Christi
 (2) conciliandum *L*
10 commentus
 (1) fing
 (2) intelligi *L*
11 non
 (1) fidem adhibere
 (2) assensum *L*
16 contra prudentiae regulas *erg.* *L*
17 f. credimus,
 (1) exempli gratia vixisse olim Caesarem Augustum, esse hodie regnum aliquod Sinarum,
 objici possent a pertinaci.
 (2) objici . . . sunt. *L*
20 f. debere.
 (1) Neque enim in origine tantum hujus
 (a) fidei
 (b) Religionis
 (aa) mirabi
 (bb) pro
 (cc) Dei consilium eluxit, neque admirabili tantum consensu prophetarum,

(2) Neque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 471:

4 secuto *erg.* *L*

5 in ea commendanda *erg.* *L*

7 cum

(1) impietas

(2) | infidelitas *erg.* | *L*

10 labari

(1) secutamque

(2) et tantam *L*

12 sunt,

(1) quasi defuncta

(2) velut perfuncta *L*

15 quod . . . aenigma | eventu solvendum *erg.* | Sancti . . . premebantur *erg.*

(1) Et cum

(2) Cum vero *L*

18 inter . . . degenerantium *erg.* *L*

19 f. velut

(1) evocasset Deus

(2) | leones ex cavea *erg.* | emisisset *L*

22 Imperio

(1) in arctum redacto et

(2) insanabili *L*

23 Hispania

(1) deletis

(2) | eversis *erg.* | *L*

24 Martellus,

(1) totus

(2) invicto adhuc

(3) bellicosiss

(4) viridi adhuc

(5) excitis *L*

25 aevum

(1) victoria deleret

| (2) proelio coerceret *erg.* |;

(a) qua

(b) eaque *L*

26 tunc

(1) praesidium erat

(2) | causae *erg.* | momentum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 472:

- 4 adhuc
(1) gentium
(2) | nationum *erg.* | *L*
- 4 margine
(1) lateret, protraheretur
(2) haereret, *L*
- 6 virtute
(1) desciscentibus
| (2) degenerantibus
(3) declinantibus *erg.* | *L*
- 7 potentiam
(1) in se traxit
(2) Saraceno
(3) Mahometicam *L*
- 8 descivissent;
(1) impares fort
(2) et *L*
- 9 ars
(1) succurrisset,
(2) opportune subvenisset *L*
- 11 seculum
(1) hostes
(2) | Turcae *erg.* | *L*
- 12 vel
(1) convincantur
(2) vincantur *L*
- 15 invento
(1) typographiae
(2) | triplici *erg.* | pyxidis *L*
- 17 detectum
| (1)
(1) aliasque gen
(2) incognitasque gentes ad cultum traductas
(3) ignotosque . . . traductos *erg.* | *L*
- 17 armatis
(1) novo
(2) incognito antea *L*
- 18 | agnita . . . magnitudine
(1) quae vulgus *erg.* |
(2) ut *L*
- 19 f. videatur.
(1) Interea
(2) Accensam
(a) denique
| (b) etiam *erg.* |
(aa) novae
| (bb) nuper *erg.* | philosophiae lucem, nec ad imperium generis humani in naturam
rerum
(cc) hoc *L*
- 22 videntur,
(1) invento praesertim
(a) novo
(b) hoc nostro cogitandi organo

- (2) absoluto *L*
24 ad
(1) pic
(2) infla
(3) agnoscendam
(4) |considerandam *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 473:

5 ejusque . . . sacris *erg. L*

7 nostrarum *erg. L*

7 potest,

(1) (unde difficilis cum Judaeo et Turca disputatio est

(2) quam *L*

9 f. perhiberent)

(1) ideo

(2) hinc . . . eoque *L*

15 sive Criticae

(1) Scientiae

(2) Artis *erg. L*

16 scilicet | etiam *gestr.* | resistentes *L*

17 f. nempe

(1) inscriptiones et nummi

| (2) Manuscripta

(3) Membranae . . . | et nummorum *erg.* | inscriptiones, *erg.* | *L*

19 supellectilem

(1) vasorum,

(2) gemma

(3) annulorum,

(4) statuarum, *L*

24 erit

(1) monumenta

(2) libros *L*

25 saltem . . . pertinent *erg. L*

26 evincet.

(1) Et cum graeca et latina literatura maxima parte sui exhausta videatur doctissimorum virorum studiis

(2) Haec Critica in primis in libris Sacris

(3) His *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 474:

- 3 incorrupti,
| (1)
| (1) agnoscantur
| (2) ex veterum versionibus *erg.* | atque . . . | hodie *erg.* | intellecti *erg.* |
| (a) sed et
| (b) deinde
| (c) | denique *erg.* | *L*
- 4 autoribusque . . . sunt *erg.*
| (1) iis qualia supra
| (a) ostendimus
| (b) attigimus *erg.* | argumentis,
| (2) divini *L*
- 5 f. iis . . . argumentis *erg. L*
- 7 ut
| (1) Ecclesi
| (2) nostri *L*
- 7 incorruptae
| (1) veritatis testimonium et
| (2) vetustatis *L*
- 15 quisque
| (1) eruditior et
| (2) in *L*
- 17 bonum
| (1) generi
| (2) rei
| (3) Christiano *L*
- 18 deesse.
| (1) Unde barbariem eorum qui bonas
| (2) Qui *L*
- 18 in
| (1) sacra
| (2) sanctis *L*
- 19 iidem *erg. L*
- 20 deprehenduntur.
| (1) Cum contra
| (2) quod . . . praestaret *L*
- 23 ad caritatem . . . sui *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 475:

- 1
(1) Dicendum
(2) De mira eloquentiae et poëseos efficacia.
(2) Nec *L*
- 3 ut
(1) serviant
(2) | adhibeantur *erg.* | *L*
- 4 atque interpretandam *erg.* *L*
- 6 quasi
(1) Deorum
(2) | Angelorum *erg.* | *L*
- 7 videtur
(1) ad movendos animos, efficacius?
(2) repertum est efficacius? *L*
- 7 artibus
(1) animi
(2) | homines *erg.* | *L*
- 9 his *erg.* *L*
- 10 virtutum
(1) adornata colori ita
(2) adornatur *L*
- 10 ut
(1) animos
(2) | mentes *erg.* | *L*
- 14 quaedam selecta et *erg.* *L*
- 14 a pueris *erg.* *L*
- 23 quam
(1) passim
(2) | vulgo *erg.* | *L*
- 24 multi *erg.* *L*
- 25 suum,
(1) neque ea scribere qua
(2) ac ne quaerere quidem ut
(3) ac *L*
- 26 posteritatis
(1) ; quem habuisse
| (2) ; quorum illi
| (3) . Ambos . . . illi *erg.* | . . . novisse *erg.* | *L*
- 26 inferioris ordinis *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 476:

- 1 statuis
(1) *semper*
(2) *unice dediti*
(3) |⟨vero⟩ *rebus erg. u. gestr. | contemplandis L*
- 2 nec
(1) *naturam*
(2) *res ipsas L*
- 3 soluti . . . *pictorum | minore gestr. | generi . . . qui erg. L*
- 5 negligentes,
(1) *nunquam*
(2) |*raro erg. | L*
- 5 in
(1) *picturis*
(2) *Tabulis L*
- 7 placent.
(1) *Quod unquam poëma vel nostro vel superiore seculo scriptum est, quod accedat ad Virgilii*
(a) *majestatem,*
(b) |*laudem erg. |*
(2) *Quis L*
- 10 f. dolendum,
(1) *veras sententias*
(2) *sententias optimas L*
- 13 a
(1) *caeteris*
(2) *Ciceronis L*
- 14 tanta
(1) *rerum copia,*
(2) |*luce erg. | L*
- 15 utinam
(1) *Plinius iste nunc scripsisset,*
(2) *plura . . . habuissent L*
- 16 affert |*atque gestr. | exquisita L*
- 16 complexu
(1) *, vel potius utinam nunc aliquis*
(2) *ut ex ipso prope solo intelligere*
(a) *daretur*
(b) *detur*
(3) *qualis L*
- 18 *rerum ignoratione erg. L*
- 19 aut
(1) *librariarum*
(2) *librariorum | suorum erg. |*
(a) *fide*
(b) *fiducia L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 477:

3 merita.

(1) Philosophia vetustissima Moschi Phoenicis motu

(2) Moschus *L*

8 mechanice *erg. L*

8 derivat,

(1) nec dubito ut saepe

(2) ut *L*

13 cui

(1) desultoria

(2) nugae *L*

14 quod

(1) Ari

(2) Democritus *L*

15 in rebus *erg. corporeis erg. L*

16 corporum *erg. existere*

(1) non φύσει sed

(2) tantum *erg.* | νόμῳ

(a) non natura

(b) hoc *L*

17 recentiores,

(1) colores, sonos,

(2) sonos, colores,

(a) calores

(b) calorem *L*

18 ex

(1) structura partium corporis

(a) nostrisque

(b) nostri

(2) nostra dispositione

(3) sentienti

(4) sentientium *L*

19 iridis

(1) colores.

(2) speciem *erg.* | . | Gravitas . . . | aliaeque ineptiae *erg.* | . . . invenit. *erg.* |

(a) Unde

(b) Pythagoram *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 478:

- 1 est,
(1) sed ille negatur scripta reliquisse,
(2) consilium *L*
- 3 quam
(1) discipulorum
(2) auditorum
(a) colluviei
(b) | multitudini *erg.* | *L*
- 3 ad
(1) emendandas Respublicas quae tunc
(2) emendandam . . . civitates *L*
- 4 pessimis *erg.* *L*
- 5 aut
(1) impetu
(2) | mobilitate *erg.* | plebis | ignarae *erg.* | *L*
- 7 majoris momenti *erg.* *L*
- 10 f. Et . . . | autoritas Pythagorae atque *erg.* | . . . erat *erg.* *L*
- 11 qui
(1) exactioris doctrinae
(2) | majorum *erg.* | *L*
- 14 dicebatur.
(1) Nihil habetur physicum ex Py
(2) Nec *L*
- 17 physicum
(1) ex Pythagorica Schola
(2) Pythagorae *L*
- 19 Et
(1) altiora eum
(2) profundiora *L*
- 19 eum
(1) cogitasse
(2) animo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 479:

- 1 ad
(1) extrema
(2) |litora *erg.* | *L*
- 1 in
(1) Mathematicis
(2) Numeris *L*
- 3 f. tribuuntur.
(1) Architas Pythagoricus in Machinis excelluit
(2) Dicendum est ⟨ali⟩
(3) De *L*
- 7 aut
(1) Po
(2) recentioribus
(3) Marsilio *L*
- 7 dicere, *erg.* *L*
- 8 ab
(1) viris doctis non
(2) eruditis parum *L*
- 11 Scientia |universalium et *gestr.* | veritatum *L*
- 11 de
(1) notionibus
(2) notitiis *L*
- 12 ambigua aut *erg.* *L*
- 13 extra res *erg.* *L*
- 14 umbroso
(1) , ⟨etiam de rein⟩
(2) imaginum; *L*
- 15 in pejus detorqueri *erg.* *L*
- 16 Philostratus, . . . Proclus *erg.*
(1) amissa vera art
(2) neglecta vera scientia mire in superstitione
(3) aliique *L*
- 16 f. Platonici
(1) nescio quem
(2) |illorum temporum, plane *erg.* | superstitionibus *L*
- 19 conflictabantur.
(1) At qui Platonem ipsum |attente *erg.* | leget;
(2) Qui . . . accedet *L*
- 20 quod
(1) sua quadam simplicitate
(2) cum *L*
- 21 sit
(1) mira
(2) , claritate *L*
- 21 praefert,
(1) mirari
(2) |agnoscere *erg.* | *L*
- 22 f. qui
(1) ex ipso Platone s
(2) Plat
(3) systema
(a) sanioris
(b) philosophiae *L*
- 24 animum

- (1) corruperat
- (2) |praecorruperat *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 480:

- 1 quod
(1) Animam sta
(2) Mentem | nostrum *gestr.* | statuit *L*
- 2 est,
(1) sese excitantem ac
(2) liberam | ac *erg.* | *L*
- 2 sive *erg. L*
- 4 f. Pleraque . . . merite
(1) scientiam
| (2) cogitationem *erg.* | . . . asseruitque *erg. L*
- 8 et materiam . . . involventia *erg. L*
- 9 consistunt.
(1) Mentem mat
(2) Sensus *L*
- 9 nobis | nobis *streicht Hrsg.* |
(1) phaenomena
(2) | illusiones *erg.* | *L*
- 10 et
(1) materiae
(2) | corporum *erg.* | *L*
- 12 universales *erg. L*
- 13 f. reminiscentiam,
| (1)
(1) res obscure
(2) | denique *erg.* | perfectionem . . . referendam *erg.* | *L*
- 15 et usus maximi, *erg. L*
- 19 tamen
(1) tam pugnantes hodie
(2) tantopere
(a) variant judicia
(b) variarunt *L*
- 20 viro,
(1) quem nunc ve
(2) qui nunc
(a) velut fidei hostis,
(b) proscriptus est velut fidei hostis, nunc
(3) multique | inprimis juvenes *erg.* | *L*
- 24 Thomas
(1) pro genio
(2) pro humani ingenii
(3) in
(4) aliique *L*
- 25 vero *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 481:

- 1 qui
(1) ut Aristo
(2) | primis annis *erg.* | Peripateticam *L*
- 1 hausi | puer *gestr.* |, qui *L*
- 3 delectatus:
(1) postea
(2) | deinde *erg.* | *L*
- 4 secutus,
(1) non habeo cur aut scholis adulem, aut
(2) non *L*
- 6 et . . . receptas
(1) irrident
(2) ignorant, *erg.* *L*
- 9 f. et . . . sunt *erg.* , etsi
(1) ad eum virtutis sub
(2) hominem *L*
- 16 magni
(1) eruendarumque
(2) | inveniendarumque *erg.* | *L*
- 17 f. credo,
(1) ab
(2) ipsius
(3) | ab ipso primum
(a) inventa
(b) reperta *erg.* | *L*
- 19 illius
(1) fundamentis
(2) primis *L*
- 20 De
(1) Analyti (vera)
(2) arte *L*
- 20 ipsa
(1) demonstrandi
(2) inveniendi *L*
- 21 demonstrandi
(1) scripsit et ut credo
(2) sensit
(3) cogitavit paulo confusius. Certe *posteriora* ejus *Analytica*
(4) non *L*
- 23 juvantur.
(1) Itaque nemo unquam
(2) Adeo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 482:

- 1 et
(1) passim
(2) alicubi *L*
- 3 f. et . . . misceantur *erg. L*
- 5 sententias
(1) ejus
(2) ibi in summa *L*
- 6 quod
(1) contra Atomos et vacuum disputavit.
(2) continui *L*
- 8 Abdias
(1) Trew
(2) Treu *L*
- 9 physica
(1) exigui admodum momenti videtur, scilicet
(2) quae *L*
- 12 sublunaria *erg. L*
- 14 non
(1) explicuerit
(2) |dixerit *erg. | L*
- 17 massas
(1) apud
(2) reperiri
(3) |magnas apud nos *erg. | sensu L*
- 19 natura *erg. L*
- 22 ambientibus
(1) et his
|(2) quibus
(a) clavorum aureorum nostrorum
(b) ut clavi
(aa) aurei rhedarum nostrarum
|(bb) aurati curruum nostrorum *erg. | uraniscis, . . . orbibus erg. | L*
- 24 instar
(1) versatilis sphaerae rotare,
|(2) trusatilis molae versare, *erg. |*
(a) novissime totum universum
(b) summam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 483:

- 1 Dei nomine honoratam *erg.*
(1) postremo
(2) |extimo *erg.* | *L*
- 2 seu
(1) primo mobili alligare
(2) mobili *L*
- 2 alligari, |et hanc Dei nomine honestari *gestr.* | haec *L*
- 6 voluit
(1) quae ea esse
(2) ea *L*
- 6 certum *erg.* *L*
- 6 illis |rebus *gestr.* | ab *L*
- 9 discipulorum
(1) novam
(2) Nonam *L*
- 16 tantum *erg.* *L*
- 17 vero *erg.* mortalem
(1) , quod dogma nulla
(2) . |Postremo *erg.* | *L*
- 18 philosophus *erg.*
(1) praeclara sunt penduntque
(2) fuisse virum
(3) multa *L*
- 21 dictantibus *erg.* *L*
- 25 censuere,
(1) omnia fatu fieri
(2) fatum |autem *erg.* | *L*
- 26 fuisse
(1) videtur
(2) |arbitror *erg.* videtur *streicht Hrsg.* | , quam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 484:

- 1 de
(1) dogmatibus eorum
| (2) senten
(3) theorematibus eorum *erg.* | *L*
- 2 itaque
(1) benigniores sententias praefendas
(2) benigniores *L*
- 3 At
(1) doctrina eorum moralis ea ipsa fuisse videtur,
(2) praecepta . . . videntur, *L*
- 5 patiamur.
(1) Felices
(2) | Beatos *erg.* | *L*
- 6 nos
(1) iis quae in nostra potestate sunt
(2) animo . . . est *L*
- 8 aliqua ratione *erg.* *L*
- 10 quamdiu . . . sui *erg.* *L*
- 11 vindictae
(1) cupiditas
| (2) sumtae
(a) laetitia
| (b) gaudium *erg.* | quod
(aa) spes
(bb) | credulitas *erg.* | *L*
- 12 ratio
(1) exe
(2) disciplina *L*
- 13 Quae . . . esset. *erg.*
(1) Sed si quis praeterea cogitet immortalem animam in manu et praesidio Dei
(2) Laudandi *L*
- 13 etiamsi
(1) anima cum
(2) corpore *L*
- 14 etiam novis, *erg.* *L*
- 15 sed
(1) de manente post mortem rerum hujus vitae memoria
(a) sine quibus
(b) et de futurae gaudiis
(2) nihil *L*
- 16 mortem
(1) animae mundi reuniri
| (2) ad
(3) in . . . redire *erg.* | aut
(a) per alia corpora volvi
(b) aliis corporibus uniri *L*
- 17 nulla
(1) prioris corporis memoria
(2) rerum *L*
- 18 sed earum modificationes *erg.* *L*
- 19 f. quasi . . . comburitur *erg.* *L*
- 21 cujus . . . potest *erg.* *L*
- 21 qui

- (1) deos reliquit
 - (2) | qui *streicht Hrsg.* | providentia *L*
- 22 quales
- (1) profecto timendi
 - (2) colendi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 485:

- 1 ex istis hypothesibus *erg. L*
1 possit
 (1) felix
 (2) contentus *L*
2 esse,
 (1) qui nihil differt sane
 (2) qui *L*
3 gubernationis,
 (1) sciat
 (2) firmissime cogitet *L*
6 facilius et plenius *erg. L*
8 Imperatoris
 (1) loca quaedam obscurius tamen indicare videntur; Plato vero |idem *erg.* | multo clarius et
 expressius significavit
 (2) et *L*
10
 (1) Fructus
 (2) |Usus *erg.* | *L*
11 Atque
 (1) hactenus
 (2) satis explicuisse videor
 (3) |ita *erg.* | paucis *L*
12 habetur,
 (1) unde intelligi multas praeclarissimas sententias
 (2) jam apud illos extare et egregie
 (3) ut *L*
12 inspexisse,
 (1) et de Deo de Mente, de Mundi Systemate
 (2) et *L*
13 et ideis *erg. L*
14 Pyrrhonios . . . deceptione *erg. L*
15 atque Aristarchum *erg. L*
16 ea
 (1) reliquisse
 (2) |dedisse *erg.* | *L*
17 quae |passim *gestr.* | recentiores *L*
17 resuscitasse |tantum *gestr.* | atque *L*
19 veterum
 (1) libros legend
 (2) philosophorum *L*
20 a
 (1) viro docto
 (2) philosopho *L*
21 et *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 486:

- 3 exemplum
(1) modi scribendi
| (2) methodi *erg.* | irrefragabilis.
(3) ratiocinationum irrefragabilium. *L*
- 4 ostendit,
(1) Platonem ferunt Analyseos
(2) Pythagoram *L*
- 5 coluisse,
(1) Musicam in scientiae formam redegeisse,
(2) Elementa *L*
- 7 ejus . . . et *erg.* *L*
- 8 per literas *erg.* *L*
- 10 constructiones
(1) difficillimorum
(2) | difficiliorum *erg.* | *L*
- 11 f. ope
(1) Conchoeidis
(2) | sectionem *ändert Hrsg.* | conicarum . . . lineae *L*
- 14 ostendere
(1) ipsae
(2) | Apollonius et *erg.* | Pappus, *L*
- 17 Archimedes,
(1) quam ita texit
(2) quae *L*
- 18 | pro curvilineis metiendis,
(1) quae ficta an vera sint parum interest, modo ad inveniendum serviant
(2) planeque . . . est *erg.* |,
(a) neque enim
(aa) ullos veterum
(bb) ullum alium ex veteribus aliq
(b) sed *L*
- 19 methodum *erg.* *L*
- 22 tamen *erg.* quam | vulgo *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 487:

2 Geometras

(1) suas veritates

(2) |theoremata *erg.* | *L*

3 f. vir . . . et *erg.* qui |tamen *gestr.* | Geometriae non |plane *erg.* | *L*

10 credo . . . controversiis; et *erg.* *L*

11 plebejorum,

(1) aut non severius scriptam

(2) qualem dedere

(a) Semigeo

(b) Cardinalis Cusanus, Orontius Finaeus aliique Semigeometrae plenam

| (c) et quali me puerum | meo Marte *erg.* | uti memini

(aa) cum nondum Geometras legissem

(bb) cum . . . plena *erg.* | *L*

13 donec

(1) Geometriam serio tractare vacavit

(2) studia *L*

16 in Geometria *erg.* *L*

17 irrefragabilem

(1) sive calculi sive demonstrationis

| (2) scribendi

(3) ratiocinandi *erg.* | *L*

19 eorum *erg.* *L*

20 occuparint.

(1) Heronis

(2) Illud *L*

21 ineditum,

(1) publicetur.

| (2) paulatim prodeat. *erg.* |

(a) *Harmonica* Ptolemaei quam

(b) *Miratus* *L*

22 sum

(1) Meibomium

(2) Marcum Meibomium edidisse

(3) |editos *erg.* | *L*

23 V. cl. Joh. *erg.* *L*

24 vacasset,

(1) animum adjeceram.

| (2) adjecissem animum

(3) exercendorum

(4) exercitii . . . deliberaveram, *erg.* hortante . . . Gudino

(a) quem cognitione antiquitatis pene eruditorum nostri temporis principem dicere ausim

(b) qui . . . Codicem

(aa) suppeditare

(bb) liberaliter obtulerat. *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 488:

3 Heronis, | ut *Geodaesia, Velopoëtica, gestr.* | quae *L*

6 f. Huetio,

(1) summis viris

| (2) excellentis doctrinae viris *erg.* | expectamus;

(a) quos ego cum Marquardo Gudio | nostro *erg.* |

(aa) Triumviros

(bb) | elegantiorum *erg.* | literarum hodie principes censeo. | Nam Bigotius an supersit
ignoro, Ezechielium Spanhemium aliis distinctum intellexi *erg.* |

(b) *Geodaesia L*

8 f. possent.

(1) Verum caeteris studiis Mathematicis Veteres vicimus,

| (2) Porro . . . crederemus *erg.* |

(a) quod

(aa) nolim diffiteri

(bb) negari non potest,

(b) una tamen

(c) scientiae | tamen *erg.* | *L*

10 parte maxima *erg. L*

10 sumus

(1) ; quicquid etiam evolutiones nostras artificiosissimas jactemus. Quanquam

(2) Sequestratis *L*

10 illis | omnibus *gestr.* | quae *L*

11 quod . . . agnovere *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 489:

- 1 temporum
(1) tametsi
(2) licet
(3) literarum
(4) solum et *erg. u. gestr.* Polybium
(5) Polybio *L*
- 1 quod | artificiosissimas *gestr.* | Evolutiones *L*
- 2 enim
(1) contra negle(x)
(2) artificiali mili
(3) nimium *L*
- 3 naturalium
(1) , quibus
(2) , luctandi, saltandi
(3) , quae
(4) , quibus *L*
- 5 Tacticam
(1) negligent,
(2) | spernant *erg.* | *L*
- 7 *quam*
(1) *brachia et*
(2) *artus*
(3) *ipsos corporis artus.*
(4) *ipsa corporis membra L*
- 8 aedificandi
(1) superari a nobis veteres
| (2) veteres . . . | id quidem *erg.* | homines *erg.* | *L*
- 9 quoque
(1) illis
(2) | Romanis *erg.* | *L*
- 10 et . . . militaribus *erg. L*
- 12 Sed . . . est. *erg.*
(1) Geographia veterum
(2) Geographia veterum etsi
(3) Quae *L*
- 13 et facile augenda *erg. L*
- 16 est.
(1) Si constat
(2) Si lectione librorum
(3) Si Pauli Veneti scri
(4) Marci *L*
- 17 Poli
(1) scriptis ex Italia in Lusitaniam translatis
(2) scripta ex Italia in Lusitaniam translata
| (3) scripta . . . allata *erg.* | animos
(a) addidere,
(b) addidisse illis principibus constat
(c) Lusitanis *L*
- 18 qui . . . penetraverat *erg. L*
- 19 Bibliotheca | nuper *erg. u. gestr.* | erutam *L*
- 19 Thevenotius
(1) vir et doctrinae incomparabilis et laudabili animo in
(2) vir *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 490:

- 1 laudandus,
 - (1) potuissent Europaei
 - (2) jam ante
 - (3) eadem *L*
- 2 Eclipsium
 - (1) aliisque variis
 - (2) constitutam
 - (3) et vete
 - (4) aliisque *L*
- 3 abesset
 - (1) , qui tamen in Ecclesia non est contemnendus
 - (2) ad *L*
- 6 demum *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 491:

6

(1) Cum nomen meum huic libro non prae

(2) Quo *L*

6 a me *erg. L*

7 fortasse *erg. L*

8 meum

(1) non praefigere

(2) nonnisi *L*

11 inter

(1) omnes

(2) tot *L*

19 laborum

(1) videtur

(2) |censetur *erg. | L*

21 mihi

(1) non tantum tutius videtur futurae quoque vitae rationem habere et iubenti Deo obtemperare

(2) videtur . . . habendam *L*

22 tantum,

(1) cogitare videntur

(2) et *L*

23 cogitant)

(1) sed et cogitare

(2) et . . . esse *L*

26 sive

(1) ver

(2) cognitione *L*

27 f. unde . . . augetur *erg.*

(1) Veritatis

(2) Veritatem *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 492:

- 2 est,
(1) felices
(2) aliquando *L*
- 3 a | vera *gestr.* | cognitione
(1) et amore Dei
(2) Dei et amore *L*
- 4 fuit.
(1) Neque in ulla re
(2) Quin . . . re *L*
- 5 minore
(1) reprehensione
(2) reprehensionis . . . periculo *L*
- 7 neque
(1) arma ulla
(a) validio
(b) demonstratione validiora sunt
(2) ullis *L*
- 7 validius
(1) homines
(2) coguntur *L*
- 10 pares,
(1) in quibus
(2) in *L*
- 12 infallibiliter
(1) concludi determinative possit hoc loco
(2) concludatur hoc libro *L*
- 13 quae
(1) magis
(2) quide
(3) hactenus *L*
- 14 egregii
(1) de rebus a mat
(2) extra *L*
- 15 disciplinas,
(1) nobis
(2) hoc *L*
- 16 est,
(1) demonstr
(2) aliquid *L*
- 16 Cumque
(1) fatendum egregii
(2) | insignes *erg.* | *L*
- 17 Euclide
(1) defe
(2) non *L*
- 18 partim *erg.* *L*
- 19 omissa
(1) sensibus
(2) ipso *L*
- 21 f. experimenta?
(1) Rem ergo tradere aggredior, qua hactenus incognitum,
(2) Modum . . . quo
(a) possunt

- (b) semper homines
 - (aa) cons
 - (bb) ratiocinationes *L*
- 23 calculi
- (1) modum exhibere, quo
- (a) disputationes omnes
 - (aa) ad formam non Scholarum, sed
 - (bb) de
 - (cc) ex
 - (dd) fini
 - (b) controversiae
- (2) formam . . . controversiasque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 493:

- 1 calculemus.
(1) Et hoc quidem iudicii est, cum scilicet in promptu sunt rationes, sed rite coordinandae, ut velut summa subducta
(2) Et *L*
- 2 ubi
(1) variae
(2) utr
(3) utrinque *L*
- 4 ut
(1) summa subducta
(2) comparatis *L*
- 7 ab . . . prolatorum *erg. L*
- 8 rite aestimatarum *erg. L*
- 10 quibus
(1) veritas quae
(2) quaestio |proposita *erg. | L*
- 11 f. observationes,
(1) supe
(2) |nosse *erg. | sumere L*
- 13 studio
(1) solit
(2) ab *L*
- 13 res
(1) etiam ab aliis traditas
(2) proprio *L*
- 14 investigare
(1) Usque adeo ut cum duodecennis puer logicae operam darem et compendia Arithmetica mihi invenirem et
(a) miris
(b) singularibus plane
(2) . Nam |cum *gestr. | singulari felicitate*
(a) puer usus lenitate
(b) decennis puer
(c) |pene infans *erg. | lenitate L*
- 15 f. interdicuntur.
(1) Livium scilicet
(2) Nam forte in
(3) Vix
(a) legere
(b) elementa
(c) literas legere *erg. | L*
- 17 versabam.
(1) Cum forte Livius incidit
(2) His
(a) occu
(b) maxima *L*
- 19 nec
(1) evolventi taedium
(2) Lexico *L*
- 20 ego
(1) continuabam
(2) |pergebam *erg. | L*
- 22 lectionem

- (1) inchoarem
- (2) resumerem *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 494:

3 duodecennis

(1) logicam

(2) ad logicam admissus miras

(3) miris *L*

8 seu propositionibus *erg. L*

9 haberentur,

(1) quemadmodum

(2) eo ordine quo *L*

10 nec . . . praeceptor *erg. L*

12 omni

(1) argum

(2) genere *L*

20

(1) In prima figura

(2) Modi distingui possunt in primarios

(3) Modi *L*

22 ex primariis *erg. L*

22 duobus

(1) modis uno ex particulari praemissa ad universalem praemissam, altero ex universali conclusionem ad particularem conclusionem. Prior modus dat modos jam inventos,

(2) Mo

(3) , uno *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 495:

5–6 particularis.

(1) Priore modo in prima figura nihil oritur novi.

| (2) Prior modus in prima figura non habet locum. *erg.* | In secunda ex

(a) *Festino*,

(b) *Baroco*,

(c) *EIO* sequitur *EAO*,

(aa) et ex

(bb) quae figura hactenus

(cc) modus novus

(aaa) . In Tertia

(bbb) et ex *AOO* sequitur *AEO*, etiam modus novus. In Tertia

(aaaa) primae speciei secundarii sunt

(bbbb) priore modo

| (cccc) sunt sequentes *erg.* | ex *AII*

(aaaaa) sequitur

(bbbbb) infertur

(3) Secundarii *L*

8 iterum *erg.* *L*

8 *Balani*

(1) (vel ex *Dibatis* fit *Barbari*)

(2) . Tertio *L*

21 f. *Cadero*

(1) *ACD ABC ABD*

(2) *ACD ABC ABD*

| (3) *ADC L*

24

(1) *Camestres ADC EBC EBD*

(2) *Celarent L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 496:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 497:

- 3 syllogismorum | quos categoricos absolutos vocant *gestr.* | agit, *L*
4 eo
 (1) <argumen>
 (2) ostendendo *L*
8 proprietates
 (1) elegantes invenisse
 (2) elegantiores *L*
9 quanto
 (1) satius
 (2) | potius *erg.* | *L*
11 ista
 (1) profundius rimati sunt, sed
 (2) sunt *L*
12 Nos . . . respectu. *erg.* *L*
14 autem
 (1) octo;
 (2) | novem *erg.* | *L*
14 Canonem
 (1) subjiciemus
 (2) Logicum *L*
16 figurarum
 (1) respectu
 (2) et *L*
17 Fundamentum
 (1) horum Syllogisticorum
 (2) Syllogisticum
 (a) in eo consistit, ut si totum
 (aa) aliquid
 | (bb) aliquod *C erg.* | in aliquo alio | *D erg.* | contineri, vel totum | *C erg.* | in aliquo
 aliquo non contineri dicatur quod
 (b) hoc *L*
20 nullo.
 (1) Ut si quis dicat *Omne*
 (a) *solubile*
 (b) *fermentatum est acidum*
 (c) *metallum* | *C erg.* | *est fusile* | *D erg.* | , idem est ac si diceret, *aggregatum omnium*
 metallorum totum contineri sub aggregato omnium fusilium. Itaque si quid postea repe-
 riatur sub aggregato omnium metallorum, verbi gratia omne aurum, vel quaedam moneta
 (2) Nempe secundum vulgaria exempla: si dicas
 (a) *Omnis homo es*
 (b) *omne animal*
 (aa) *est*
 (aaa) *substantia*
 (bbb) <*generat*>
 (bb) *est*
 (3) Hinc *L*
22 sub
 (1) aggregatis ipsius
 (2) individuus *L*
24 vel . . . ipsius *D) erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 498:

1 continentur *erg. L*

3 *D*

(1) (hoc est totum aggregatum individuorum ipsius *C* comprehenditur sub individuis ipsius *D*, jam quaedam individua ipsius *B* comprehenduntur sub individuis ipsius *C*, ergo quaedam individua ipsius *B*

(a) , nempe illa ipsi

(b) etiam sub individuis ipsius *D* continentur.

(2) vel . . . *D*). *L*

6 Brevius

(1) Aristotelico enuntiandi more:

(2) ambos modos comprehendendo: *L*

7 f. sive . . . individuorum, *erg. L*

10 f. parte

(1) cadit intra

(2) inest ipsi *L*

12 dicatur

(1) *quid inest parti id etiam inest toti vel quid totum*

(2) cui *L*

14 f. demonstrabimus

(1) ac determinabimus

(a) , prius autem explicabimus quid sit contradictio, et usi

(b) . In regressu utimur *erg.* | hoc principio, quod conclusione existente falsa, et una praemissarum existente vera, altera necessario debeat esse falsa. | Nam si ambae verae essent utique et conclusio foret vera. *erg.* | Propositione autem aliqua existente falsa, pro vera assumi potest ejus contradictoria. Jam universalis Affirmativa

(aa) contradictoria est

(bb) et particularis negativa sunt contradictoriae: seu *Omne B est C* contrad. *quoddam B non est C*. | Item *erg.* | Universalis Negativa et particularis Affirmativa sunt | etiam *erg.* | contradictoriae: seu *Nullum B est C* contrad. *quoddam B est C*.

(2) , usi . . . | seu . . . particulare *erg.* | . . . | duos *erg.* | . . . | ex primis *erg.* | . . . conversionem;

(a) denique | partim *erg.* | per conversionem

(b) et partim per conversionem et regressum, ostendemus modos figurae quartae

(c) denique . . . indirectae. *erg.* |

(aa) Communi au

(bb) Brevitatis *L*

23 modo.

(1) Subalte

(2) Hinc *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 499:

- 1 quos
(1) ab aliis independentes
(2) primitivos . . . independentes *L*
- 2 ita
(1) demonstrantur
(2) enuntiabuntur, *L*
- 5 V.g. . . . *D. erg. L*
- 6 *O L ändert Hrsg.*
- 10 conclusionem *erg. L*
- 20 In . . . contra. *erg. L*
- 20 f. (hoc est
(1) opposita
| (2) contradictoria *erg. | . . . vera) erg. L*
- 22 seu
(1) opposita
(2) | contradictoria *erg. | L*
- 23 Regressus | oppositionem seu *gestr. | principium L*
- 25 *A L ändert Hrsg.*
- 28 ibique
| (1)
(1) regressum
(2) rem *erg. | L*
- 31 f. *C)*
(1) quod argum
(2) et ita per regressum
(3) quod est argumentum in Baroco secundae
(4) est in Baroco secundae
(a) quod proinde
(b) oriturque adeo ex Barbara primae per regressum, supponendo conclusionem falsam
et majorem veram.
(5) Jam . . . veram. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 500:

4 ponatur

(1) *mino*

(2) *conclus*

(3) | in Barbara *erg.* | major falsa (seu *quoddam C non esse D*)

(4) in *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 501:

6 figurae . . . tertiae *erg. L*

6 majorem

(1) in prima (mi)

(2) (minorem) in prima manere etiam majorem (minorem) in secunda (tertia)

(3) in *L*

7 Conclusio . . . permutantur *erg.*

(1) . Hinc

(2) , hoc est *L*

9 f. primae

(1) in secunda fit

| (2) per contradictoriam suam fit in secunda *erg.* | minor, et minor primae

(a) in secunda fit

| (b) per contradictoriam suam fit in secunda *erg.* | conclusio. At conclusio

(aa) tertiae

(bb) primae | <etiam ma> *erg. u. gestr.* | fit in tertia major et major primae fit in tertia conclusio.

(3) per . . . permutant. *L*

15 inventos

(1) eodem modo

(2) eadem ratione *L*

16 determinavimus.

(1) Nam si in modo secundae servemus majorem, et conclusionem majoremque (in contradictorias suas prius mutatas) inter se permutemus redit modus primae, ex quo eodem plano modo factus erat hic modus secundae. Sin in eodem modo secundae servemus minorem, et conclusiones inter se

(2) Nam *L*

17 f. (eandem majorem habentem) *erg. L*

19 tertiae

(1) (eandem pro

(2) (minorem servatam pro sua *L*

19 primae *erg. L*

22 tertiae *ändert Hrsg.*

(1) eandem

(2) (propositionem

(3) | (majorem *erg.* | *L*

22 sua *erg. L*

23 ex

(1) Baroco per regressum servata majore fit pater Barbara

(a) aut

| (b) servata minore *erg.* | frater Bocardo; similiter ex Bocardo per regressum fit pater Barbara, aut frater Baroco.

(2) Cesare . . . Cesare. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 502:

1 Hinc . . . *CD erg.*

(1) Haec

(a) demonstrat

(b) Demonstratio secundae tertiaeque figurae

(2) Quoniam ergo

(a) regressu contin(ue)

(b) per regressum ex secunda tertiaque figura nulli novi habentur modi

(3) Ex figura secunda et tertia jam demons

(4) Haec *L*

2 modum

(1) propositus

(2) | *datus erg.* | *L*

3 disticho

(1) servato

(2) | *observato erg.* | *L*

6 etc. *erg. L*

9 dissimulando . . . *quantitatem erg. L*

29 conversiones

(1) obtinendae sunt, quae tamen per regressus, nempe ex secunda ter

(2) sunt *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 503:

2–3 et . . . demonstratur *erg.* *L*

17 materiam

(1) , ut adeo consequentia per contrapositionem revera

(2) . Licet *L*

19 incidemus.

(1) Ut taceam prop

(2) Cui *L*

20 negativis | identicis *gestr.* | veniendum *L*

25 *All L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 504:

2 sine conversione conclusionis *erg. L*

7 quartae *L ändert Hrsg.*

9 nam

(1) vera

(2) |brevior *erg.* | *L*

14 probat

(1) ex illo axiomate:

(a) quicquid negatur de superiore particulari

(b) de quo n

(2) sic: *L*

16 propositionem |(debebat dicere negatur *homo* de aliquo *corpore*) *gestr.* | igitur *L*

17 negari

(1) *animal*

(2) *homo* |(debebat dicere *animal*) *gestr.* | quae *L*

19 *homo*

(1) , sed ut taceam has ipsas consequentias aliunde demonstrari, istud non facit ad rem et lapsus est festinatione Fabrius, quia potius ex eo quod negatur *homo* probatur negari *animal*. Processisset argumentum ejus, si fuisset in

(a) (ea qu)

(b) quarta:

(2) Similiter *L*

21 inferius *L ändert Hrsg.*

22 superius *L ändert Hrsg.*

23 *homine* *L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 505:

4 hos

(1) redire:

(2) nominat:

(3) ait vulgo nominari *L*

7 Nominat . . . Camestro. *erg. L*

15 concipit

(1) duplicem,

(2) unam,

(3) d(u)

(4) quae *L*

19 *lapis*

(1) , quam patet

(2) . Servatur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 506:

13

- (1) [*Anfang fehlt*] et hinc demonstrari non possunt
- (2) Demonstrari *L*

14 Quod | quae *gestr.* | aequalia | sunt *gestr.* | uni *L*

15 definitionem

- (1) Eucli
- (2) Aequalitatis |, et per axioma identicum, quod idem aequale sibi ipsi *gestr.* |.
 - (a) Aequ
 - (b) Talem *L*

17 Axioma,

- (1) quod sic exponi po
- (2) de *L*

18 potest

- (1) : Esto
- (2) more *L*

19 (primo) *erg. L*

20 hypothesi,

- (1) poterit in
- (2) poterit
- (3) et *L*

21 f. Quod erat dem. *erg.*

- (1) Si *a*
- (2) Axiomat(um) Euclideanum est, si
- (3) Si
 - (a) Ax
 - (b) Aequalibus addas aequalia, proveniunt aequalia.
 - (aa) Demonstratio
 - (bb) Ecthes
 - (cc) Aliud Exemplum
 - (dd) Ecthesis: Sunt aequalia *a* et *b*, et
- (4) Definitio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 507:

5 (3^{tio}) *erg. L*

9 *identicas.*

(1) | *Exempli versehentlich nicht gestr. | gratia.*

(a) *Omnis homo est animal, ergo quidam homo est animal, sic colligitur*

(b) *Conversio Logica quam vocant per accidens sic potest demonstrari. Omnis homo est animal. Ergo quoddam animal*

(2) *Exempli L*

10 *perficitur*

(1) *ope*

(2) *supplendo propositionem identicam. Nam syllo*

(3) *et L*

12 *his*

(1) *reso*

(2) *demonstrationibus L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 508:

- 1 sunt similia vel *erg. L*
- 2 Transformatio . . . ademptis *erg. L*
- 3 sunt congrua, vel *erg. L*
- 3 f. congrua.
 - (1) Congrua sunt
 - (2) Similia *L*
- 6 horis,
 - (1) velocitas
 - (2) spatii ad tempus ratio in duabus
 - (3) spatii *L*
- 12 propositio *erg. L*
- 14 generata
 - (1) ita ut solo tempore quo absolvuntur differant
 - (2) necesse *L*
- 14 est,
 - (1) unum alio
 - (2) esse *L*
- 20 aut
 - (1) habere partem unius aequalem
 - (2) unum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 509:

10 aliquo *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 510:

- 3 aliquem
 - (1) praebere
 - (2) praestandi *L*
- 4 conatur
 - (1) radios
 - (2) colores *L*
- 8 colorato *erg. L*
- 9 qui
 - (1) componunt
 - (2) formant *L*
- 10 solidum
 - (1) per co
 - (2) voco, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 511:

- 2 imaginabilium
(1) , quemadmodum
(2) , Metaphysica
(3) . Theologia
(4) . | Metaphysica *erg.* | *L*
- 3 rerum
(1) quae tantum intelligi possunt
(2) intellectualium *L*
- 5 sive characteribus *erg.* *L*
- 7 seu . . . universum *erg.* *L*
- 16 aequ. | aequ. *streicht Hrsg.* | *f L*
- 19 dabit
(1) tres,
(2) *a ei et a fh*, nempe duo,
(3) duo . . . *a fh L*
- 20 calculo
(1) probari
(2) | inveniri *erg.* | *L*
- 23 f. *6abc*
(1) seu omnes cubos,
(2) seu . . . partium, *L*
- 25 sumtis,
(1) additis denique omnibus solidis ex qu
(2) additis *L*
- 26 f. sumtis.
(1) Innumeri
(2) Non *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 512:

2 et *erg.* *L*

4 habetur

(1) ductus literae

(2) applicat

(3) combinationis *L*

8 iis

(1) conte

(2) tegatur *L*

9 Geometrae,

(1) quanti

(2) nam *L*

19 assuescimus

(1) aliquod

(2) aliqua notare virium

(3) ut *L*

20 sic

(1) rem

(2) vires *L*

22 homogenea *erg.* *L*

27 ponantur

(1) , quae

(2) . Nempe *L*

27 et

(1) similiter se habent *a* et *b*

(2) |et *streicht Hrsg.* | ex *L*

27 *b*

(1) nihil

(2) nulla divers

(3) non *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 513:

16 Elementa

(1) Novissima

(2) Nova *L*

16 Universalis |, quae Synthesin et Analysin, seu Combinatoriam et Algebrae, *gestr.* | *L*

17 Universalis *erg.* *L*

19 Methodus

(1) perveni

(2) Calculum *L*

23 f. imaginationis.

(1) | Itaque Metaphysica, seu Methodus circa pure intelligibilia, non est hujus loci, licet sint quaedam in Mathesi, quae subtilitate cum Metaphysicis certant. *erg.* | Est tamen Specialis quaedam imaginatio exempli causa circa situm, quae est Geometriae propria; et circa Motum quae Mechanicae,

(a) quae

| (b) ea vero *erg.* | huc non pertinent.

(2) Itaque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 514:

10 utroque |; unde cognoscitur ipsa differre Magnitudine *erg. u. gestr.* | . Quando *L*

11 res | sola *gestr.* | forma | vel qualitate *erg.* | *L*

11 inter se *erg. L*

13 f. possunt

(1) Convenientia,

| (2) Hypallela, quia . . . potest *erg.* |

(a) aut etiam speciali

(b) et *L*

15 | Possunt . . . esse

(1) convenient

(2) similia . . . | adeoque . . . genere *erg.* | . . . materiae. *erg.* |

(a) Denique si omnino ne numero quid

(b) Numero *L*

19 quae

(1) per omnia similia sunt

(2) ne *L*

21 f. hoc . . . plura *erg. L*

24 nostra . . . respectu *erg. L*

25 f. | Ita

(1) coincidunt Ellipsis secta ex cono, et secta

| (2) coincidet . . . | et *streicht Hrsg.* | sectae *erg.* | ex cylindro;

(a) si certa quaedam utrobique detur

(b) tunc

| (c) quod apparet *erg.* | . . . conus

(aa) et Ellipsis se secant

(bb) et . . . oblique

(aaa) secant

(bbb) secare intelliguntur. *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 515:

- 3 autem
(1) coincidentia
(2) quae . . . ea *L*
- 3 f. esse
| (1) convenientia
(2) Hypallela . . . magis *erg.* | congrua, *L*
- 5 coincidentia
(1) | et *erg.* | congrua, quam ut demonstrantur similia
(2) quam *L*
- 6 vel sunt vel *erg.* *L*
- 6 vel sunt vel *erg.* *L*
- 11 comparatio | Magnitudinis *gestr.* | quam *L*
- 12 et
(1) analogia
(2) | proportio *erg.* | *L*
- 12 ratio,
(1) homo
(2) respondentium. *L*
- 14 ad
(1) alia,
(2) sua *L*
- 16 dissimilibus,
(1) ut
(a) diameter
(b) axis major
(2) exempli *L*
- 16 nihilominus *erg.* *L*
- 17 vertices *erg.* *L*
- 20 aequales;
(1) et cum
(2) item cum *ae*
(3) ita eadem ratio agnosci potest
(4) item *L*
- 21 seu
(1) aequalitas duorum
(2) identitas duarum rationum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 516:

7 revera *erg.* *L*

8 esse

(1) aequales.

(2) |coincidentes. *erg.* | *L*

9 in

(1) magnitudin

(2) aequationibus, *L*

11 Combinatoria . . . Magnitudinis. *erg.*

(1) Potest locum habere et alia comparatio, cum duae formulae licet

(2) Simili

(3) Comparatio *L*

13 $\frac{1}{4}bb + 4$

(1) seu *x aequ.* $2wt + aa + b + wte$

(2) seu *L*

13 modo

(1) et *y eri*

(2) statim *L*

14 est

(1) tam *x* quam *y* similiter determinari

| (2) valores

(3) quia . . . determinantur *erg.* | ex *a* et *b* | etiam

(a) valorem

(b) valores eorum *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 517:

6 $\frac{1}{2}b$.

(1) Differunt tamen, discrimen ergo

(2) Cum . . . discrimen *L*

10 quod

(1) uno scripto po

(2) unius *L*

11 Constructio . . . ostendet. *erg. L*

13 aequ. | *aa gestr.* | *L*

14 Ita

(1) consideratione figurarum amphidextrarum quae semper in partes inter se aequales et similes distingui possunt,

(2) consideratio . . . secantur, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 518:

5 problemata | etiam *streicht Hrsg.* | homoeoptota *L*

7 f. est

(1) homoe

(2) | est *streicht Hrsg.* | respectu incognitarum | (ordinatarum et abscissarum) *erg.* est *streicht Hrsg.* | homoeoptota, *L*

9 ad

(1) quadratum

(2) quadrata | incognitarum *erg.* | *L*

10 In . . . *b. erg. L*

13 ratione

(1) praeponatur

(2) posthabeatur. *L*

16 tres

(1) liter

(2) magnitudines *L*

20 nimirum

(1) ambae

| (2) haec *erg.* | aequationes exprimunt locum ipsarum *x* et *y* esse circulum.

(3) curvas *L*

22 sinus

(1) ille complementi hic rectus

(2) rectus *L*

22 contra in

(1) uno circulo; et *z, v* in alio circulo *p*

(2) circulo *L*

24 autem

(1) differt similitudo, *a*

(2) differunt *L*

25 rectus *erg.* anguli

(1) ⟨cui⟩

(2) trium

(3) 45 *L*

27 nam

(1) semper quadratum

(2) in *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 519:

- 2 sinus
 - (1) anguli
 - (2) angulorum
 - (3) complementi *L*
- 4 angulo
 - (1) complementi
 - (2) 45 *L*
- 5 At . . . proportionales, *erg. L*
- 6 comparando
 - (1) sinus angulorum et sumendo ⟨inter⟩
 - (2) et *L*
- 9 comparationem
 - (1) nihil aliud assumi
 - (2) nulla quantitas tertia assumitur, sed
 - (3) nullam *L*
- 9 ipsis homogeneous *erg. L*
- 10 f. Hoc, . . . mediorum. *erg.*
 - (1) At hoc loco cum eadem ratio perpetua inter
 - (2) Ita *L*
- 13 illam
 - (1) rationem
 - (2) relationem *L*
- 14 nempe
 - (1) quadratum radii
 - (2) radius *L*
- 16 ut
 - (1) cum quadrata sunt
 - (2) circuli *L*
- 17 ad problemata *erg. .*
 - (1) Operationesque fiunt
 - (a) tam
 - (b) in variis quantitatum generib
 - (2) Operationes *L*
- 18 constant
 - (1) Algorithmo,
 - (2) additione
 - (a) di
 - (b) |et *erg.*| subtractione, *L*
- 18 Divisione,
 - (1) potentia et radice; Tabulatione, et Clave.
 - (a) Differentia
 - (b) Differentiis et summa Seriei
 - (c) Seriei differentia et summa
 - (2) potentiae |vel formulae *erg.*| *L*
- 19 f. Numeri . . . inventione. *erg.* Seriei
 - (1) construct
 - (2) vel *L*
- 22 data
 - (1) operatione
 - (a) prolixa
 - (b) composita, invenire
 - (2) operatione *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 520:

- 1 ut
(1) additionem et subtractionem, alias esse
(2) additionem, *L*
- 2 formulae
(1) , constitutionem, radices extractionem. Alias esse
(2) | vel *erg.* | Seriei | vel *erg.* | *L*
- 8 designare,
(1) pone enim
(2) interdum *L*
- 13 impossibilis,
(1) quod contingit cu
(2) saltem *L*
- 16 actu *erg.* *L*
- 16 alium;
(1) sed tam
(2) hoc ergo quo
(3) et tamen quod provenire deberet
(4) unde *L*
- 17 divisionem
(1) reddendam
(2) exhibendam *L*
- 19 locum.
(1) Et cum exponens potentiae non
(a) habetur
(b) est rationalis, recurrendum est ad Logarithmos.
(2) Et cum non habet locum expressio
(3) Et *L*
- 19 ut
(1) ex
(2) radices *L*
- 21 ostendit
(1) circulum
(2) punctum *L*
- 22 illam
(1) parallelam
(2) rectam *L*
- 24 imaginariae
(1) adde
(2) computandae *L*
- 26 valores
(1) sumpti
(2) exprimi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 521:

4 sufficientis

(1) <distan>tiae

(2) | constitutionis *erg.* | *L*

6 f. Nam

(1) si rectam

(a) *CB*

(b) *AB* indefinitam

(aa) seduc

(bb) secare debeat recta ex puncto *C* educta

(aaa) patet quo m

(bbb) in puncto *B*, ut *1B*, *2B*, *3B*, etc.

| (2) sit . . . etc. *erg.* | Patet

(a) quo linea *CB* magis a recta recedit

(b) quo m

(c) prout

(aa) angulus in <->

(bb) angulus in *B* est pro

(cc) recta *L*

22 loco

(1) anguli qui quaeratur

(2) rectae angulum

(a) facientis qui quaeratur

(b) quaesitum facientis *L*

23 parallelismum

(1) dare

(2) | esse *erg.* | *L*

24 f. quaesitum.

(1) Incommensurabiles vero Reales

(2) Reales . . . quantitates *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 522:

- 2 inveniuntur
(1) ope aequationum
(2) extractione radicis *L*
- 3 est
(1) ex
(2) enuntiabilis. *L*
- 7 quantumlibet
(1) accedunt,
(2) accedere debent, *L*
- 8 etiam
(1) aequationes differentiales;
(2) calculus . . . minimas *L*
- 9 seriei
(1) proprietates, item
(2) proprietas, *L*
- 10 replicata,
(1) datur
(2) |quaeritur *erg.* | *L*
- 12 habentur
(1) viae
(2) |rationes *erg.* | *L*
- 13 quae
(1) plus praestant, qu
(2) si *L*
- 14 ducere ad
(1) quantitatem cuius
(2) quadraturam *L*
- 16 ut
(1) problemata method
(2) id *L*
- 17 etiam . . . Algebraicis *erg.* *L*
- 18 quaerimus,
(1) at eadem opera invenimus plures
(2) |qua essemus contenti *erg.* | si *L*
- 19 problematis
(1) aut ut non p
(2) saltem ejus
(3) saltem *L*
- 21 f. Eadem . . . irrationales. *erg.* *L*
- 26 f. Imaginarii,
(1) peculiaris
(a) legere
(b) modo instituendi additiones, subtractiones
| (2) peculiare . . . subtractionem *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 523:

- 2 terminis.
 - (1) Termin
 - (2) Formae
 - (3) Formulae *L*
- 6 Omnes
 - (1) formae reduci possun
 - (2) formulae *L*
- 10 f. rationes, | aequationes seu *gestr.* | relationes. Considerandum
 - (1) an et quo
 - (2) quando *L*
- 12 f. contra.
 - (1) Item de
 - (2) Methodus *L*
- 14 vel combinatoria *erg. L*
- 15 f. et . . . problemata *erg. L*
- 17 sufficiunt.
 - (1) Per saltum cum nuspiam haerentes ad primas
 - (2) Quanquam *L*
- 18 partibus | progressus *gestr.* seu *streicht Hrsg.* | synthesis *L*
- 19 aliis
 - (1) praecedentibus
 - (2) praesuppositis. *L*
- 20 cum . . . problema *erg. L*
- 24 seriebus
 - (1) , eas enim
 - (2) , earum enim
 - (3) vel locis nam *L*
- 24 communis
 - (1) ⟨ut⟩ si cur
 - (2) vel *L*
- 26 condi | calculumque institui *gestr.* | ut *L*
- 27 arte
 - (1) red
 - (2) ad
 - (3) a tabulis
 - (4) unam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 524:

3 Subjicienda

(1) constructio

(2) modus *L*

4 exprimendi

(1) constructione

(2) tam *L*

5 demonstrari

(1) non possunt nisi per

(2) directe . . . possunt *L*

6 f. Et . . . natura. *erg.* Problemata de Maximis et Minimis serierum. *gestr. L*

15 versatur . . . |puros . . . veritates *erg.* | . . . |confusas *erg.* | . . . est *erg. L*

16 solis *erg. L*

18 praeterea *erg. L*

19 f. seipso

(1) cognoscere, et a priori.

(2) distincteque . . . veritatis. *L*

21 pars

(1) Scientiae

(2) |doctrinae *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 525:

1 cognitio . . . praeteream) *erg. L*

2 sed . . . sociata *erg. L*

3 in

(1) Intellectuales et

(2) Experimentales *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 526:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 527:

4–6 deque . . . inventionibus, *erg.* . . . felicitatem *erg.*

- (1) Age
- (2) Perti
- (3) Dicendum *L*

9 formandis.

- (1) <Cur>
- (2) An *L*

16 f. Definitio,

- (1) Nomina, Objectum,
 - (a) Methodus
 - (b) Utilitas seu Finis, Methodus seu partitio.
- (2) et . . . Finis. *L*

18 f. Scientia

- (1) cogitandi
- (2) de . . . est *L*

20 seu

- (1) rationem
- (2) |modum *erg.* | *L*

24 de

- (1) Ente
- (2) Aliquo *L*

25 Substantia et Accidente *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 528:

1-2 est

- (1) Notio seu Conceptus,
- (2) objectum . . . considerandi *L*

3 afferunt.

- (1) Conceptus omnis est simplex aut
- (2) Cogitabile *L*

4 simplex aut

- (1) | compositum *versehentlich nicht gestr.* |
- (2) | complexum *erg.* | . *L*

4 f. Conceptus.

- (1) Compositum
- (2) | Complexum *erg.* | *L*

6 f. falsum

- (1) , dicitur et complexum.
- (2) . Conceptus *L*

10 est

- (1) confusus,
- (2) | obscurus *erg.* | *L*

11 f. | aut qualem

- (1) vulgus
- (2) Ge
- (3) imperiti . . . figurae
 - (a) ovalis,
 - (b) ellipticae, . . . distinguentes. *erg.* | *L*

21 tanquam

- (1) nimis
- (2) non *L*

23 potest.

- (1) Omnes ⟨Dei⟩
- (2) Et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 529:

- 1 nempe
 - (1) Entis
 - (2) Substantiae *L*
- 1 aut
 - (1) realis aut
 - (2) aptus *L*
- 3 nihil
 - (1) neque sit neque cogi
 - (2) sit |in rebus *erg.* | *L*
- 3 per
 - (1) Deum
 - (2) Dei *L*
- 8 Argumentatio
 - (1) vel tractatio
 - (2) aut *L*
- 11 est
 - (1) vera aut falsa.
 - (2) Affirmativa *L*
- 11 falsa.
 - (1) Categorica aut Hypothetica,
 - (2) Pura *L*
- 13 quod
 - (1) semet ipsam to
 - (2) una
 - (a) aliam to
 - (b) negatio *L*
- 14 contra.
 - (1) Verum aut
 - (2) Vera propositio est, quae
 - (3) Vera *L*
- 15 f. Mens . . . est et *erg.* *L*
- 18 a priori *erg.* *L*
- 19 quidem
 - (1) nihil fit in rebus,
 - (2) nulla prop
 - (3) nihil *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 530:

- 1 Similiter
 - (1) principium
 - (2) |axioma *erg.* | *L*
- 1 Archimedes
 - (1) principio
 - (2) initio *L*
- 4 maxime
 - (1) et inprimis illis
 - (2) et *L*
- 9 Principia certitudinis metaphysicae *erg.* *L*
- 9 Nihil
 - (1) potest esse sine
 - (2) est *L*
- 9 perceptio
 - (1) ⟨mearu⟩
 - (2) cogitationis
 - (a) meae est vera
 - (b) meae *L*
- 9 vera. | Principium certitudinis moralis *erg.* | Omne ... certum. *erg.* seu ... mergi.
erg. u. umgestellt nach facilius | *L*
- 9 ferrum
 - (1) natat in
 - (2) in *L*
- 9 Scepticos.
 - (1) Analysi
 - (2) Impossibili
 - (3) Non *L*
- 10 scilicet
 - (1) possemus
 - (2) possimus
 - (a) poss
 - (b) pervenire *L*
- 11 se
 - (1) per
 - (2) concipiuntur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 531:

- 4 catalogus
 - (1) cogi
 - (2) conceptuum *L*
- 5 Potens.
 - (1) Agens. Pe
 - (2) Cognoscens.
 - (a) Agens.
 - (aa) Percipiens.
 - (bb) Patiens
 - (b) Quod m
 - (c) | Volens. *erg.* | Durans.
 - (aa) Mutatu
 - (bb) Quod *L*
- 5 Figuratum.
 - (1) Motum.
 - (2) Quiescens. Motum.
 - (3) Tangens. *L*
- 5 sunt:
 - (1) Ens aut
 - (2) Possibile.
- 6 seu
 - (1) Mens.
 - | (2) quae pati potest. *erg.* |
 - (a) Substantia
 - (aa) limitata est vel
 - (bb) cogitans est mens; cujus natura scilicet habendi in se prin
 - (b) Substantia *L*
- 7 principium
 - (1) operati
 - (2) operandi *L*
- 8 quae
 - (1) agit
 - (2) reflectitur in seipsam.
 - (3) agit *L*
- 11 capax.
 - (1) Omne corpus, quod
 - (2) Substantia *L*
- 13 substantia
 - (1) ⟨ve⟩
 - (2) Mate
 - (3) agens *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 532:

11 de

(1) ratione ben

(2) modo *L*

12 est

(1) distincte cognoscendi

(2) inveniendi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 533:

2 a nobis *erg. L*

12 formando atque examinando *erg. L*

14 f. volvat.

(1) Si disputandi Methodum accurate semper observavisse et

(a) disputationis

(b) conclusa redegissemus in

(2) Magnum *L*

17 literas

(1) atque Act

(2) tanquam in *L*

19 ; aut quemadmodum . . . *F erg. L*

20 f. didicissemus,

(1) veritatem vel

(2) scilicet veritatem vel *L*

23 f. et

(1) semper profecissemus aliquid, mox

(2) cum . . . | in vanum *erg. | . . . mox L*

25 f. potest. | Convertissemusque animum ad nova data novis experimentis institutis habenda, ubi quidem experimenta instituere licet. In his autem ubi non licet saltem acquisivissemus tranquillitatem Mentis et pacem animorum non

(a) investiganda

(b) frustra la *erg. u. gestr. |*

(1) Sed opus fuisset ante omnia Arte Logica, seu Methodo disputandi longe accuratius quam nunc habetur constituta.

(a) Nam ego

(b) Notavi enim

(aa) plero

(bb) non tantum plerosque paralogismos oriri a peccatis in formam Logicam, quae in longa ratiocinationum catena facilius admittuntur, quam quis nisi admodum circum-spectus credat aut

(2) Haec *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 534:

- 3 potest;
(1) ubi non orbito
(2) plurimaque *L*
- 4 subsidia
(1) in potestate haberemus
(2) in
(a) catalogum
(b) aerarium *L*
- 6 potestate.
(1) In his autem quae constant ex
(2) Sicubi *L*
- 7 institutis
(1) experimentis vel
(2) methodice *L*
- 8 saltem | enim *gestr.* | obtinuissemus *L*
- 9 f. Motum
(1) mechanicum
(2) perpetuum pure mechanicum | cuius . . . impossibilitas *erg.* |, ita *L*
- 14 f. posse.
(1) Primum ergo
(2) Prius . . . majus *L*
- 19 nihilominus
(1) plerique
(2) | multi *erg.* | *L*
- 19 videntesque
(1) pessundamus, pauci certe cum cura servamus
| (2) negli
(3) perdunt *erg.* |
(4) pessundant *L*
- 24 *ut*
(1) *anno*
(2) *quam* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 535:

- 1 rusticus
(1) sponte
(2) | ille *erg.* | *L*
- 3 per . . . genus *erg.* *L*
- 5 rigorem
(1) severae
(2) | accuratae *erg.* | *L*
- 7 tanguntur,
(1) judic
(2) sive
(3) desperantes
(4) judicantes
(5) nam . . . arbitantes *erg.* | sibi suppetere
(a) quibus
(b) quicquid *L*
- 8 opus
(1) sive inveniri aliquid
(2) , est *L*
- 18 litigantibus *L ändert Hrsg.* initio *erg.* *L*
- 18 postea
(1) apud iudicem datum
(2) iudicio *L*
- 20 f. Hydrographicas,
(1) quibus
(2) aliasque Navigationum et Cursuum descriptiones diligenter confectas sumunt
(3) et . . . aberrant; *L*
- 22 nisi
(1) certam Methodum nobis
(2) certum *L*
- 23 futurum *erg.* *L*
- 23 similiter *erg.* *L*
- 24 aut fallendi | sive potius perdendi *erg.* | temporis exercitamentum *erg.* *L*
- 25 pugnas,
(1) desituram
(2) abibit, *L*
- 26 quae | nos in modo disputandi *gestr.* | dissentientes *L*
- 27 cum cura *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 536:

- 1 hujusmodi,
(1) videbit
(2) deprehendet *L*
- 3 bello |et *gestr.* |, pace |aliisque gravissimis *erg.* | *L*
- 4 apparebit,
(1) plerumque
(2) saepe *L*
- 5 artem
(1) ratiocinandi
(2) |rationis; *erg.* | *L*
- 5 ipse
(1) praejud
(2) processus *L*
- 8 pugnantibus,
(1) desit
(2) |deest *erg.* | *L*
- 10 privato
(1) eorum
(2) |cujusque *erg.* | *L*
- 11 et . . . distractis *erg.* *L*
- 11 f. circa
(1) negoti
(2) rem |maximi . . . et *erg.* | *L*
- 14 debeant,
(1) quae
 | (a) mox
 (b) tamen *erg.* | aegri capite luere coguntur
(2) quae . . . luent. *L*
- 15 Magna
(1) nobis
(2) hodie *L*
- 17 utendo. *erg.*
(1) Videmus
(2) |Constat *erg.* | *L*
- 25 acquiremus.
(1) Sed privatim
 (a) opus
 | (b) tempus *erg.* | est, ut quidam
 (aa) Artis Analyticae
 (bb) Analytices periti Logicam
 (aaa) ita constituent
 (bbb) Artem
 (aaaa) constituent ut
 (aaaaa) ad
 (bbbbb) in particularibus inquisitionibus servire possit
 (bbbb) ita
 (cccc) absolvant ad particulares inquisitiones accurate dirigendas, sive ut constituent quida
(2) Privatim *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 537:

- 1 periti
(1) constituent L
(2) absolvant L
- 4 forma | certa *gestr.* | . FILUM L
- 6 labyrintho | versatur, sed *gestr.* | filum L
- 8 controversias
(1) finiat admodum calculi
(2) irrefragibiliter L
- 8 prorsus *erg.* L
- 12 atque usum *erg.* L
- 13 atque ita . . . possit *erg.* L
- 14 Experimenta
(1) ejus
(2) etiam
(3) | vero *erg.* | L
- 14 reddant.
(1) Ab uno tamen non facile
(a) perfici potest;
(b) ad necessariam perfectionem deduci potest.
(2) Nec dubitarem aggredi, neque desperarem intra paucos annos perficere,
(3) Nec L
- 15 Deo juvante *erg.* L
- 15 amicorum
(1) conspiratione
(2) conspirantium L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 538:

17 in rationes

- | (1) rerum
- (2) eorum . . . proponebantur *erg.* |
 - (a) quaerebam
 - (b) objiciebam *L*

18 f. habentur

- (1) notionum
 - (a) simp
 - (b) incom
- (2) terminorum
 - (a) simplicium ubi a simplicioribus seu generibus ad species composita
 - (b) incomplexorum, *L*

20 ordinarentur

- (1) propositiones,
- (2) | veritates; *erg.* | *L*

21 demonstrant,

- (1) et unamquamque propositionem
- (2) et propositiones a quibus aliae dependent | conclusionibus *erg. u. gestr.* | praemittunt.
- (3) et . . . dependent. *L*

22 f. universaliter *erg.*

- (1) esse
- | (2) fore *erg.* | in potestate, | ex habitis prius *erg. u. gestr.* | si
 - (a) constitueretur
 - | (b) constituerentur praedicamenta vera et prius
 - (c) haberentur
 - (aa) adc
 - (bb) prius . . . ea
 - (aaa) habenda constitu
 - (bbb) obtinenda
 - (aaaa) prius
 - (bbbb) constitueretur *erg.* | *L*

24 catalogus

- (1) Notionum simplicium,
- (2) summorum . . . generum, *L*

25 fierent

- (1) species inferiores,
- (2) inferiores notiones. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 539:

1 genera . . . praestare; *erg. L*

2 et . . . differentiam, *erg. L*

3 f. *animale.* |

(1) Ita ut diversa genera inter se combinata constituent species.

(2) Quod cum vulgaria summa genera non praestent patet

| (3) Cum . . . concluderam *erg.* | . . . esse. *erg.* | *L*

6 vel . . . assumpta *erg. L*

7 f. numeris

(1) saltem ordo ipsorum

(2) (ubi . . . generum, *L*

11 in

(1) speciebus. Data jam

(2) inferioribus. Et proposita *L*

12 f. quam

(1) convertibilia

(2) convertibilia, ex quibus

(a) seligi possent praestantes notiones

(b) memorabilia seligi possent *L*

15 f. *x.*

(1) Erunt praedicata convertibilia ipsius *y*

(2) Ista . . . tantum *L*

18 ejusdem

(1) argumenti

(2) tituli dudum promissum

(a) prodidisset

(b) prodidisset *L*

19 sed

(1) nihil minus | ibi *erg.* | factum postea mirabar, et Lulliana tantum aut his similia alio
schemate exhiberi

(2) postea

(a) deprehendi

(b) cum prodidisset, vidi *L*

22 quarum . . . caeterae *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 540:

1 (et tamen clarae) *erg.* *L*

2 ut

(1) calida, quae non possunt definitione | nominali *erg.* | vel resolutione explicari, sed experimento nam notionem calidi quam in mente nostra habemus non possumus aliis explicare resolvendo eam in alias notiones,

(a) sed

(b) sed

(c) nisi

(2) *coloratum*,

(a) quod caeco nato non explicari

(b) quod non caeco nato explicari

(c) quod caeco nato explicari non potest

(d) de quo notio

(e) neque enim alteri caeco nato explicare possumus quid sit *coloratum* quia

| (f) *cujus notio*

(g) de quo quam habemus notionem alii tradere non possumus nisi qui experiri potest, non ergo caeco nato. *erg.* |

(h) quod non | initio *erg. u. gestr.* | possumus resolvere nec proinde alteri tradere nisi qui experiri potest nec proinde caeco nato *erg.* |

(i) quod . . . *distinctas. L*

3 *resolubile*

(1) non aliis tamen notis

(2) cum . . . *habeat L*

4 sed . . . *cognoscitur erg. L*

5 *definitionem*

(1) *habet*

(2) *capit L*

7 *sufficientium*,

(1) *quod*

(2) | *ubi erg. | L*

8 (vel . . . *explicabilibus) erg. L*

10 *quae*

(1) *irresolubiles*

(2) *confusas L*

12 f. *pervenire.*

(1) *Omnis*

(a) *notio*

(b) *conceptus per se intellectus est possibilis. Atque haec quidem perspexeram cum vix tirocinia posuissem, paulatim vero in arte analytica majores progressus feci, ex quo in Geometriae interiora sum admissus, et quidem notavi | porro *erg.* | omnem proprietatem convertibilem posse haberi pro definitione nominali rei | et semper ex ea omnia alia rei attributa posse demonstrari, *erg.* | sed definitionem | tamen *erg.* | realem aliquid praeterea postulare.*

(2) *Porro . . . Notiones*

(a) *oriuntur ex*

(b) *derivatae . . . primitivarum,*

(aa) *verum*

(bb) *et . . . se,*

(aaa) *ut σιδηρόξυλο*

(bbb) *quod quidem in*

(aaaa) *confusis notionibus saep*

(bbbb) *notionibus confusis*

(ccc) *et quidem compatibilitas*

(*ddd*) quod . . . experimento,
 (*aaaa*) in distinctis sed compositis non nisi
 | (*bbbb*) vel *erg.* | . . . definitionibus | realibus *erg.* | . . . semper
 (*aaaaa*) aptae sunt
 (*bbbb*) apta est *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 541:

3–8 curva,

(1) in qua si | ubicunque *erg.* | ducantur duae rectae se secantes, et

(a) suabus

(b) suis extremis ad curvam pertingentes sint rectangula sub segmentis aequalia, itaque

(2) cujus . . . possunt. *L*

10 figura | plana *gestr.* | descripta *L*

12 f. possibilem.

(1) Occasio autem hoc observandi

(a) mihi fuit

(b) nata

(aa) ab imperfecta demonstratione Cartesii

(aaa) quam

(bbb) Dei existentiae

(bb) ab examine imperfectae demonstrationis

(aaa) Cartesianae

(bbb) Existentiae Dei, quam Cartesius attulit. Is enim ita argumentabatur

(2) Hinc . . . constitutionem

(a) a priori et

(b) hoc . . . vel

(aa) producitur vel emanat,

(aaa) explicantes

(bbb) involventes saltem rem possibile

(bb) produci posse,

(cc) producibilem . . . possibilem | aut necessariam *gestr.* | esse apparet.

(aaa) Hujus observationis egregium

(aaaa) jam

(bbbb) olim usum perspexi

| (bbb) Hac . . . sum *erg.* | . . . Cartesianis

(aaaa) contra

(bbbb) | partim *erg. u. gestr.* etiam scripto *erg.* | . . . argumentabatur *L*

17 Ex

(1) demonstratione autem de

(2) definitione *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 542:

- 2 saltem . . . hyeme *erg. L*
3 privilegium
 (1) Dei
 (2) Entis perfectissimi *L*
4 statim
 (1) existat,
 (2) sequatur existere *L*
5 Sed . . . possibilitas. *erg. L*
7 etiam |impossibilia seu *gestr.* | contradictoria *L*
8 quae . . . possibilitas *erg. L*
11 et nominales *erg. L*
11 quia
 (1) nihil refert, quod
 (2) in *L*
12 est,
 (1) definit
 (2) non *L*
13 arbitrio
 (1) sumi
 (2) conjungi *L*
13 notiones, |sed compatibles tantum, ut possi *erg. u. gestr.* | sed *L*
14 f. unde . . . possibilitatis *erg. L*
19 Hypothesin . . . quaeritur. *erg. L*
19 modum
 (1) possibilem
 (2) |producendi *erg.* | *L*
21 f. eadem . . . potest *erg.*
 (1) ; etiam
 (2) ; et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 543:

- 2 etiam *erg. L*
3 *am Rande*: Omnes enim notiones *gestr. L*
4 f. intuitivam.
 (1) Porro
 (2) Veritates omnes sunt demonstrabiles, ne axiomatibus quidem exceptis seu
 (3) Ita . . . possunt, *L*
8 axiomata,
 (1) ubi no
 (2) resolutione *L*
9 f. demonstrantur | ut . . . ratio, *erg. | L*
15 criterium,
 (1) ut ad identi
 (2) in *L*
16 Et . . . adhibenda. *erg. L*
18 a priori et *erg. L*
19 ab illo omnia *erg. L*
19 vix
 (1) unquam
 (2) | ulla *erg. | L*
19 adaequate,
 (1) in paucis
 (2) pauca
 (a) necessario
 | (b) certo *erg. |*, plurima experimento cognoscuntur
 (c) a *L*
20 quibus
 (1) alia
 (2) postremis alia *L*
21 rebus
 (1) autem
 (2) ergo . . . contingentibus *L*
22 sed
 (1) ex
 (2) observatione | sive experimento *erg. | L*
22 (quoad nos) *erg. L*
23 percipimus,
 (1) ubi nullo teste, nulla consequentia opus est,
 (2) seu . . . sumus, *L*
24 est.
 (1) Talia sunt non tantum, *Ego cogito*, sed et *ego haec vel illa cogito, percipio, intelligo*
 (2) Percipio *L*
25 meis *erg. L*
26 colligo
 (1) . Unde
 (2) , et . . . autoritate *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 544:

- 3 certe *erg. L*
5 cum . . . est, *erg.*
 (1) addatur
 (2) quibus . . . possunt *L*
8 mixtae
 (1) conduntur
 (2) formantur. *L*
12 ac saluti *erg. L*
14 naturae *erg. L*
17 percurrendo
 (1) inter alia in id quoque incidimus, quod quaeritur. Unde postea pr
 (2) progressionibus *L*
18 vel . . . generales *erg. L*
21 synthesin
 (1) habere, sed
 (2) condere,
 (a) sed artificiosius est tanquam
 (b) quia *L*
21 f. perpetuum
 (1) valiturus est
 (2) valet, | cum . . . instituendo
 (a) repetenda sint quae a nobis aliisque jam facta sunt
 (b) saepe actum agamus; *erg. | L*
24 vel . . . ipsorummet *erg. L*
25 Duplex . . . cognita. *erg. L*
25 per saltum *erg. L*
26 parum
 (1) usitata vulgo
 (2) cognita *L*
27 magis *erg. L*
27 solvamus;
 (1) synthesis illis c
 (2) quibus
 (3) at *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 545:

- 2 synthesin
(1) exercebit
(2) |prosequetur, *erg.* | *L*
- 2 nec |ullas *gestr.* |quaestiones *L*
- 5 Vulgo . . . perductura. *erg.* *L*
- 5 fructum
(1) studi
(2) meditationum *L*
- 6 difficiliore
(1) immature
(2) per *L*
- 7 cum
(1) initio antequam inquit
(2) praevidere *L*
- 9 analytice
(1) scribere esse cum suppri
(2) scribi *L*
- 11 sive syntheticum *erg.*
(1) rer
(2) alicujus *L*
- 12 magis *erg.* *L*
- 13 media.
(1) Plerumque tamen combinatio
(2) Raro *L*
- 15 inventa,
(1) quae tantum
(2) quae *L*
- 15 nostra
(1) sive in libris,
(2) sive *L*
- 16 atque huc applicamus *erg.* *L*
- 17 f. est,
(1) quae tractat
(2) scientia . . . tractatur *L*
- 19 in genere *erg.* *L*
- 20 prout . . . oriuntur, *erg.* *L*
- 21 et
(1) opponitur Algebrae |speciosae *erg.* |
(2) distinguitur ab *L*
- 23 Combinatoriae,
(1) literae enim sive
(2) ejusque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 546:

12 necessario *erg. L*

12 tum

(1) defin

(2) generalibus *L*

13 primitiva

(1) , derivata.

(a) Generale primitivum est scien

(b) Generalia primitiva sunt scientiae requisita, eaque vel singula, nempe Genera et differentiae; vel collecta, quae constituunt definitionem. Sunt tum Definitio Nominis | seu requisita nostrae notionis *erg. |* , tum requisita rei, eaque ve

(2) seu | natura *gestr.* | priora; . . . usus *L*

14 horumque combinationes *erg. L*

15 unum

(1) collecta, quae constituunt definitionem realem

(2) | collecta . . . vel *erg.* | sic collecta *L*

16 appareat,

(1) quae est definitio realis

(a) . Praedicata derivativa sunt quae ex his demonstrari possunt. Et

(b) seu

(aa) causa efficiens, eaque

(bb) rei causa efficiens; causa efficiens rursusque

(2) rursusque *L*

17 f. vel . . . proprietates *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 547:

- 5 inventione
(1) ejus praedicatorum
(2) Veritatum seu *L*
- 6 veritates
(1) absolutas affirma
(2) vel . . . et *L*
- 8 copula
(1) distinguuntur, vel Modales in quibus copula
(2) quantitas *L*
- 8 involuta.
(1) Easque
(2) Utrasque *L*
- 9 particulares
(1) . Ingrediturque rursus vel Subjectum vel praedicatum ut
(2) et . . . contingens *L*
- 13 obliquo,
(1) vel
(2) et *erg.* | *L*
- 16 per
(1) consequentias
(2) consequentiam *L*
- 17 examen seu *erg.*
(1) notas
(2) notam
(a) cujus ope eam ab alia discernimus
(b) quae *L*
- 19 in
(1) sensu
(2) eodem subjecto coincidere
(a) constat
(b) experti sumus *L*
- 20 exhibendae
(1) His continetur tota rei Historia, quae
(2) Post *L*
- 21 seu
(1) veritates, quae non
(2) propositiones *L*
- 22 digerendae
(1) secundum attributa quae varias recipiunt modificationes speciales
(a) Attribut
(b) Praedicata
(2) Propositiones experimentales
(a) quibus
(b) quas *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 548:

- 1 est
(1) alia
(2) aurum *L*
- 3 tunc
(1) rei adv
(2) animadvertimus *L*
- 5 rei
(1) ma
(2) | numerus, *gestr.* numerus *gestr.* | figura,
(3) magnitudo,
(a) pondus,
(b) figura, pondus,
(aa) situs ad res alias
(bb) locus, *L*
- 5 tempus
(1) ; idque tam in toto, quam in partibus deinde
(a) mutationes
(b) actiones et passiones seu mutationes ejus spontaneae;
(aa) resolut
(bb) et qui haec
(2) ; deinde rei partes singulae, harumque
(3) . Visui proprii sunt colores,
(a) auditui
(b) tactui calor fr
(4) . Tactui propriae *L*
- 6 f. nam . . . agat. *erg.* *L*
- 8 olfactui
(1) odores
(2) odor | gustui sapor *erg.* | *L*
- 9 rebus,
(1) quae in eam aga
(2) et quidem
(a) cum max
(b) primum *L*
- 9 f. his . . . pertinet
(1) rei con
(2) corporis . . . agunt *erg.* *L*
- 12 terra; | ubi vi *erg. u. gestr.* | suique *L*
- 12 aut | ope partium *gestr.* | diversis *L*
- 13 videndum . . . aëris *erg.* *L*
- 14 operari,
(1) nempe Menstruis;
(a) inde venienda et
(b) caementis, fluoribus,
(2) tum *L*
- 18 Quod
(1) in toto
(2) de toto
(3) de re *L*
- 21 Denique
(1) circa om
(2) quoad *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 549:

2 experimenta

(1) ordine sumemus, et eorum ope

(2) seligemus *L*

9 et particulares *erg. L*

12 f. sunt

(1) vel primitiva vel derivativa. Primitiva seu re priora sunt natura priora vel aequalia vel posteriora. Natura priora

(2) |circa . . . discriminantibus *erg.* seu . . . facientibus *erg.* | . . . |piores *erg.* | . . . |aequales *erg.* | . . . |posteriores *erg.* | . . . |piores *erg.* | *L*

15 Natura

(1) aequalia

| (2) aequales *erg.* | *L*

16 f. reciprocae . . . sive

(1) extrins

(2) intrinsecis . . . assumtis *erg. L*

18 quas |haec *gestr.* | ipsa notio | data *gestr.* | rei *L*

19 f. quae

(1) pertinent ad problemata

(2) ad . . . serviunt *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 550:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 551:

1 propositiones | intelligo *erg.* | *L*

2 *C.*

(1) Nihil. *N* dicitur esse Nihil, si

(2) Si *L*

4 attributa.

(1) Patet etiam

(2) Substantia singularis est concretum quod

(a) de pluribus dici non

(b) praedicatum esse non potest nisi in propositione reciproca. Ut si dicam *Qui est A ille est B* nec possim dicere *Qui est B ille est A*, tunc *B* non erit substantia singularis sed ejus

(aa) affecti

(bb) praedicatum

| (cc) Accidens *erg.* | . Itaque

(aaa) *Pe*

(bbb) cum Petrus sit substantia singularis, et possimus dicere,

(aaaa) *Qui*

(bbbb) *Apostolus*

(cccc) *qui*

(dddd) *Apostolus qui Christum negavit est Petrus*, possumus etiam dicere *Petrus est Apostolus qui Christum abnegavit*. Hinc ad con

(3) Patet *L*

12 *B*

(1) substitutis aequipollentibus definitionibus, vel terminis aequipollentibus magis compositis

(2) (quod *L*

16 consequentis

(1) apparet propositione

(2) apparet *L*

20 absoluta *erg.* *L*

20 *si*

(1) *B inest*

(2) *C L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 552:

3-4 idem.

(1) Item si *A* et *B* sibi

(a) ubi

(b) mutuo

| (2) Item

(3) Vel . . . ubique *erg.* | *L*

6 cum

(1) hos ipsos diversos co

(2) hunc *L*

10 Si

(1) *A* est *B*

(2) *B* est *A* *L*

13 praeterea

(1) sit *D*

(2) addatur *L*

14 et . . . cum

(1) altero

(2) alio ex iisdem, *erg.* *L*

16 S.

(1) Athanasii

(2) Athanasio attributum, *L*

24 seu . . . essentialiter *erg.* *L*

25 in . . . essentia; *erg.* *L*

26 sumtus

(1) tres per

(2) | omnes . . . seu *erg.* | trinus *L*

27 vel filium *erg.* *L*

28 seu . . . personaliter *erg.* sumtus,

(1) hoc est

(2) sive una aliqua *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 553:

- 1 Eodem . . . particeps. *erg. L*
3 idem Deus,
 (1) non intelligitur
 (2) | tunc *erg.* | *L*
5 sit etiam *erg. L*
7 singularem
 (1) . Ita est
 (2) . Ita Deus in conceptu Petri videt
 (3) sive
 (a) substantia singularis
 (b) substantiae . . . conceptus *L*
8 possunt.
 (1) Itaque si quod subjectum sit
 (a) doctum, et calidi
 (b) robustum, et calidum, et doctum,
 (2) Ita . . . doctus, *L*
9 Arbelam,
 (1) etc.
 (2) et dem
 (3) conceptusque
 (4) aliaque *L*
11 completum
 (1) ex
 (2) | in *erg.* | *L*
11 virtute *erg. L*
12 inferri
 (1) quod
 (2) *Rex*,
 (a) vel *dux*, vel
 (b) neque ex *duce L*
13 conceptu | ista omnia *gestr.* | inferuntur *L*
14 definitione
 (1) veritatis.
 (2) | verae propositionis *erg.* | paulo . . . explicata *L*
18 posse *erg. L*
20 de
 (1) singula
 (2) individuus *L*
21 differre,
 (1) non intelligi a me
 (a) speciem
 (b) | per speciem *erg.* |
 (2) speciei . . . intelligi *L*
21 rerum
 (1) a se invicem generatarum,
 (2) sibi *L*
22 hominum, | speciem *gestr.* | canum, | rosarum *erg.* | ;
 (1) sed ea quae conceptu differunt.
 (2) quanquam et non satis constans sit notio
 (3) (quanquam *L*
23 et | canes *gestr.* | melitenses *L*
24 f. neque . . . conflatum *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 554:

- 3 hujus
(1) demonstrare
(2) colligere *L*
- 3 volet
(1) aut
(2) ac *L*
- 5 exempli . . . ova, *erg. L*
- 6 dici
(1) non
(2) posse *L*
- 7 mutuo
(1) non
(2) possent *L*
- 7 ita *erg. L*
- 11 significat
(1) substantiam singularem talem,
(2) quamlibet . . . |determinatum *erg.* | . . . habentem, *L*
- 12 quamlibet *erg. L*
- 15 per *erg. L*
- 18 dicemus
(1) vocem *calidi*
(2) *calidum L*
- 18 adjectivum,
(1) in quo
(2) seu *L*
- 19 f. *Homo . . . et erg. L*
- 24 *res*
(1) *calore*
(2) *calida L*
- 25 , etsi . . . sumimus *erg. L*
- 26 propagabilis
(1) calorionum vel
(2) |propria *erg.* | *L*
- 29 f. potest
(1) *B et A esse idem, seu B esse A,*
(2) etiam . . . idem,
(a) sequitur
(b) dicetur
(aa) *B et*
(bb) *A L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 555:

2 subsistentem

(1) ut *Alexander Magnus* est ev

(2) ut si dicatur

(a) : *Alexander magnus est eversor Persicae Monarchiae*, et ex hoc

(aa) inferatur

(bb) inferri possit *Eversor Persicae Monarchiae est Alexander Magnus*, seu *solus Alexander Magnus est is qui Persicam Monarchiam evertit*, neque hoc de aliis dici potest, erit

(aaa) Alexan

(bbb) Eversor Monarchiae Persicae, persona quaedam

(aaaa) singularis.

(bbbb) sive substantia singularis

(b) *Petrus L*

2 f. *negavit*,

(1) |ideo *erg.* | quia inde colligi potest

(2) quia ex hoc co

(3) hinc quia *L*

4 *Petrum*,

(1) erit

(2) |ideo *erg.* | *L*

5 erit

(1) individuum

(2) persona

(a) singu

(b) seu *L*

7 quidem

(1) somnia

(2) quae *L*

8 neque . . . obsesset) *erg.*

(1) quam quia

(2) (si

(3) quam *L*

9 quia

(1) cum

(2) neque *L*

9 se

(1) cohaerentibus, neque inter se cohaerent

(2) congruentibus, *L*

10 Iridem

(1) aliaque

(2) parhelia *L*

11 tanquam . . . aggregationem *erg. L*

14 ita

(1) calidam aquam dicere non possunt,

(2) eadem *L*

17 et

(1) Ens est per ag

(2) ex Ente

(3) Ens *L*

17 ex guttis *erg. L*

18 apparentes

(1) sive reales ad sensus nostros respectivae

(2) aut *L*

24 f. aut . . . multitudo *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 556:

- 1 realitate
 - (1) *pe*
 - (2) *hominis L*
- 1 differat
 - (1) , certum est tum hominis
 - (2) . Et quidem exercitus nullo
 - (3) , idque *L*
- 1 discrimen *erg. L*
- 2 operationibus.
 - (1) *Multitudo est magna*
 - (2) *Attributa*
 - (a) *de <to>*
 - (b) *alia L*
- 3 est
 - (1) *tam*
 - (2) |*et erg. | L*
- 6 *et erg. L*
- 7 alterum,
 - (1) *ut*
 - (a) *partes unae cornicu*
 - (b) *le*
 - (2) *quemadmodum*
 - (a) *lex*
 - (b) *forma L*
- 11 est,
 - (1) *sed idem*
 - (2) *nullum L*
- 12 numero
 - (1) *et figura,*
 - (2) *figura . . . similibus L*
- 13 sed
 - (1) *Formae Humanae natura*
 - | (2) *Forma Humana*
 - (3) *Anima Humana erg. | L*
- 14 ut
 - (1) *ne desinere quidem*
 - (2) *desinere*
 - (a) *sublatis*
 - (b) *mutatis L*
- 15 f. possit.
 - (1) *Idem potest manere licet mutetur*
 - (2) *Res L*
- 18 omnes
 - (1) *mutationes*
 - (2) *status L*
- 21 statuum
 - (1) *oppositorum*
 - (2) *contradictoriorum L*
- 22 immediati
 - (1) *intelligi possunt,*
 - (2) *intelliguntur, L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 557:

- 1 mutatio;
(1) sed hoc intelligo de
(2) et *L*
- 2 seu
(1) status oppositi, utique enim
(2) praedicata . . . ita *L*
- 3 hodie
(1) ⟨nil⟩ producit, ⟨nam Deus⟩
(2) aliquid . . . quod *L*
- 6 Omnis
(1) ex
(2) essentia *L*
- 7 motum,
(1) omnisque vis
(2) vel *L*
- 7 scilicet, *erg.* *L*
- 7 obstet.
(1) Unde
(2) Et *L*
- 10 f. perfectissimum.
(1) Sunt ergo
(2) Hinc
(a) unumq
(b) quemadmodum *L*
- 12 gravitatis,
(1) vincit autem
(2) et *L*
- 12 est
(1) perfecti
(2) gravius; *L*
- 13 perfectionis
(1) vincit autem quod est perfectius;
(2) obtinet *L*
- 18 f. ut
(1) ⟨jam⟩
(a) posset major perfectio obtineri
(b) major perfectio obtinetur intercedentibus culpis et poenis, quam si nihil culpae esset
admissum.
(2) perfectio . . . poenis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 558:

5 se | cogitabile *gestr.* | est, *L*

6 potest

(1) itaque pa

(2) ut *L*

8 contradictione;

(1) Impossibi

(2) ut Ens,

(a) Non Ens

(b) Deus

(aa) Non Ens,

(bb) Calor,

(aaa) Motus,

(bbb) Non Ens. *L*

9 distincte

(1) expli

(2) cogitetur

(3) cogitare *L*

11 *maximus*,

(1) *Anima*

(2) *Mens* *L*

12 vel

(1) Affirmativum, ut Ens, vel Negativum, ut Non Ens

(2) Affirmativum,

(a) nempe Ens vel Negativum nempe

(b) Ens . . . Non Ens. *L*

13 Ens

(1) distincte

(2) nullam *L*

15 vel

(1) Substantia vel Accidens

(2) Concretum, *L*

17 calidum,

(1) Motum,

(2) Agens, *erg.* *L*

19 et . . . actio *erg.* *L*

20 calor,

(1) motus

(2) status, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 559:

1 aut

(1) Substantia seu Ens

(2) Res aut rei praedicatum, supponit

(3) completum | sive substantivum *erg.* | aut incompletum | sive adjectivum *erg.* | . Concretum completum intelligimus, in

(a) quo

(b) cujus conceptu continentur quaecunque eidem subjecto attribui possunt, ut si hominem aliquem vel Mentem aliquam consideremus; incompletum est in cujus conceptu non continentur omnia, ut si dicam

(aa) *Naso*

(bb) *poeta*

(cc) *bonus, malus*. Itaque si adjectivo *Amans*, adjicias *Hominem*,

(aaa) et

(bbb) vel *Rem*, jamque pro *Re Amante* dicas *Amatorem*, substantivum fecisti. Fateor tamen

(aaaa) hanc observationem ⟨*ma*⟩

(bbbb) hoc discrimen in linguis non esse necessarium, cum semper *Rem* subintelligere liceat.

(4) substantivum *L*

1 adjectivum.

(1) Substantivum

(2) Adjectivum *L*

1 ut

(1) *res amans*;

(2) *amans*; *L*

2 ut

(1) *res ama*

(2) *amator*; *L*

5 quod . . . liceat

(1) Praedicatum

(2) Attributum *erg.* .

(a) Suppositum, ut hic

(b) Completum *L*

6 ultimi,

(1) conceptus

(2) sive *L*

8 cui

(1) competunt

(2) tribuitur *L*

8 *Alexandri* | aut *bucephali gestr.* | appellatio; *L*

9 ejus

(1) *Historiam*, omnesque ejus

(2) *naturam* *L*

9 *victoris*, | equi, *erg. u. gestr.* | appellatio *L*

12 est

(1) *Ens p*

(2) aut

(a) *Unum per se*

(b) *Reale quod*

(c) *Substantia*

(aa) *Realis*

(bb) *Singularis quae* *L*

12 *Ens completum erg. L*

13 *Deus*, | haec *erg. u. gestr.* | *Mens* | aliqua *erg.* |, *L*

- 13 aliquid *erg. L*
- 14 lignorum;
(1) quod ad instar
(a) Unius per se
(b) Substantiae unius | completae *erg.* | a nobis concipitur
(2) quae . . . concipiuntur *L*
- 15 sit,
(1) unamque ali
(2) et
(3) vel *erg.* | *L*
- 17 et
(1) cum
(2) si rursus *L*
- 18 possit
(1) omne
(a) cor
(b) enim
(2) (si quidem *L*
- 18 aut certe subdividuum *erg. L*
- 19 partes),
(1) denique
(2) ideo
(3) consequens *L*
- 20 spatium, tempus, *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 560:

- 1 proinde |revera *gestr.* | nulla *L*
2 posset,
 (1) co
 (2) ea
 (a) in quibus extens
 (b) quae *L*
3 esse
 (1) completa, sed ali
 (2) Entia completa
 (3) Res completas, *L*
6 pure . . . et *erg. L*
8 ego
 (1) His positis
 (2) Porro *L*
9 Attributa,
 (1) opus est
 (2) utile foret *L*
10 composita.
 (1) Simplicia
 (2) Utraque *L*
11 se
 (1) concipiuntur
 | (2) intelliguntur *erg.* | *L*
13 est.
 (1) Simplicia secun
 (2) Cognoscuntur autem ex eo,
 (3) Sunt *L*
13 positivi,
 (1) concreti
 (2) quos *L*
15 concipiantur,
 (1) iudicatu facile
 (2) manifestum *L*
16 se
 (1) sentiuntur
 (2) percipiuntur
 | (3) concipiuntur *erg.* |, *L*
18 et . . . discernamus *erg. L*
19 intelligamus,
 (1) nullum aliud
 (a) rem
 (b) auxil
 (2) nulla alia via *L*
20 quam
 (1) considerationes
 (2) considerare notiones *L*
20 nobis *erg. L*
21 conceptus
 (1) comitantur
 (2) experientia *L*
22 Si
 (1) possent a nobis explicari
 (2) enumerata *L*
23 quo

(1) hum

(2) cognitio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 561:

- 1 tamen
(1) atte
(2) tend
(3) tentandum est
(a) aliquid, salva cuique facultate continuandi
(b) enumerandaque *L*
- 5 nobis
(1) cogi
(2) percip
(3) co
(4) cogitantu
(5) percipiuntur. *L*
- 6 sive Subjectum, *erg.* postea
(1) concipientes
(2) concipimus *L*
- 7 est
(1) natura an
(2) quanquam
(a) nobis
(b) quicquid
(aa) concipimus credituri esse
(bb) Menti *L*
- 8 nudas *erg.* *L*
- 9 imaginationes et somnia *erg.* *L*
- 9 didicissimus.
(1) Deinde concipimus novitatem, seu quod incipit attribui.
(a) Quod
(b) Quid
(c) Quod nunc est et antea non fuit. Ut
(aa) si ferrum factum est candens; si ego
(aaa) cogitem quod ante
(bbb) discam quod igno
(bb) cum disco quod ignorabam. Ubi porro consideramus, utrum idem sit cui novum quid attribuimus, an *diversum*, ut cum considero me qui antea ignorabam, nunc profecisse, vel
(aaa) sublato
(bbb) a praestigiatore uno sublato aliud subtiliter fuisse substitutum.
- (2) Ex eo autem quod
(3) De
(4) In *L*
- 10 notamus
(1) idem et divers
(2) diversum *L*
- 11 cum
(1) simul
(2) percipio *L*
- 11 bovem
(1) et equum
(2) non *L*
- 13 entia.
(1) Ita
(a) i
(b) sunt

- (2) Id autem quod in omnibus
 (a) simul perceptis
 | (b) comperceptis *erg.* | observamus, est esse extensum, id est
 (aa) habere partes, et terminos,
 (bb) esse continuum,
 (cc) habere partes et terminos. Unde continuum
 (aaa) aliquid
 (bbb) et contiguum; est h
 (dd) esse divisibile in partes, et ab alio divisum sive terminatum,
 (ee) habere partes
 (ff) aliquid secundum discernere ab alio non possis,
 (aaa) si terminos non
 (bbb) nisi terminos consideres; et secundum
 (gg) partium capax. Sunt autem partes quae alicujus perceptione simul percipiuntur.
 Quod autem pluribus comperceptis percipi intelligitur, dicitur totum, ipsa compercepta partes. Ipso scilicet rursus percepto, eo ipso rursus plura simul posse percipi.
 Terminus est quod pluribus comperceptis commune est. Homogeneae sunt,
 (aaa) inter
 (bbb) quae terminis consideratis
- (3) Spatium vocamus in quo nihil aliu
 (4) Sunt autem
 (5) Idem *L*
- 13 alteri
 (1) ubique
 (2) substitui *L*
- 13 A sit
 (1) *B*,
 (2) *C*, et *B* sit *C*, | et *C* *erg.* | sintque *A* et *B* idem,
 (a) plura
 (b) unum erit *B*; sin diversa sint plu
 (3) *D*, *L*
- 16 est
 (1) contradictoria attributa de eodem
 (a) quorum unum alio priu
 (b) tempore diversa, seu quorum unum est alio prius vel posterius. Ex duobus autem
 ejusdem rei
 (aa) eidem rei vel phaenomena
 (bb) hu
- (2) contradictoria *L*
- 17 attributa
 (1) circa idem, ut
 (2) ejusdem. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 562:

- 1 potius
(1) eandem rem
(2) easdem res
(a) modo contig
(b) ex *L*
- 3 duo
(1) contradictoria
(2) penitus *L*
- 4 solum caeteris
(1) prioribus
(2) manentibus *erg. L*
- 5 eadem
(1) nunc
(2) |et *erg.* | *L*
- 5 alteri,
(1) nunc
(2) |et *erg.* | *L*
- 7 aliqua
(1) necessario
(2) esse *L*
- 8 quidem
(1) eundem esse
(2) |durare *erg.* esse *streich* *Hrsg.* | contendat *L*
- 8 ultra momentum *erg.* , is
(1) fateatur ne se quidem a se cogitari, tempore enim indiget
(a) etiam
(b) omnis cogitatio, etiam sui
(2) scire *L*
- 10 perceptionis |ipse *erg. u. gestr.* | permanet | quod nobis sufficit *erg.* | *L*
- 11 alioqui
(1) eo
(2) tantum *L*
- 11 eo scilicet *erg. L*
- 12 existit.
(1) Quod fieri non potest.
(2) Et *L*
- 15 cum
(1) percep
(2) conscientia *L*
- 16 quae . . . sunt *erg. L*
- 17 momentis
(1) Quodsi
(2) Sed nec causa nisi permanens
(3) Sed et si
(4) praeterea
(5) sane *L*
- 17 continue
(1) annihilantur
(2) fiunt alia
(3) abolentur aliis surrogatis *L*
- 18 causa |eorum *erg. u. gestr.* | et . . . semel
(1) omnia sint
(2) sit nihil, in aeternum

- (a) tamen
- (b) nihil
 - (aa) manebit
 - (bb) erit; *erg. L*

22 res

- (1) continue creari, non tantum momento, sed et tem
- (2) easdem continue
 - (a) creari a Deo non ta
 - (b) reproduci *L*

23 difficultate,

- (1) res enim
 - (a) non tantum momento est, sed et tempore
 - (b) etsi quovis momento creetur, manet tamen quatenus in tempore aliquid aliud a momento est
 - (aa) neque enim
 - (bb) fatendum enim erit rem manere, etsi nullum
- (2) si fateantur rem manere
- (3) neque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 563:

2 et

(1) cogitatur

(2) cogito *L*

6 si

(1) an ego sim

(2) iudicare non possim de me ipso; multo minus iudicare possum de aliis; quae ideo tantum cognosco aliquam habere realitatem, quia in me

(a) mutatio

(b) aliquid producunt.

(3) incertus

(4) incertum *L*

7 alia *erg.*

(1) quae faciant ut percipiam

(2) de *L*

10 quod . . . qui *erg. L*

13 rerum,

(1) etsi connexio illa non semper sit necessaria

(2) semper *L*

15 Simul

(1) tem

(2) autem *L*

18 simplicius

(1) exprimit

(2) involvit, *L*

19 Si

(1) ex propositione

(2) ita

(3) posito *L*

19 A

(1) existit

(2) existere *L*

22 Si

(1) inferens sit natura prius

(2) sit

(3) conditio *L*

23 requirens.

(1) Conferre

(2) Conferre dico

(3) Causa . . . dicitur *L*

23 est | condit *erg. u. gestr.* | requisitum

(1) secundum

| (2) ad *erg.* | *L*

24 quod

(1) requi

(2) confert

(3) est conferens cum

(a) fructu, se

(b) effectu, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 564:

- 1 res
(1) producta
(2) supponitur *L*
- 2 illato *erg.*, seu
(1) aggregatum
(2) quod *L*
- 3 f. Ubi . . . | ipsius *erg.* | rei producendae. *erg.* *L*
- 7 porro *erg.* *L*
- 10 praedeterminans seu *erg.* *L*
- 14 quod
(1) rationem
(2) rebus *L*
- 14 positus
(1) praepo
(2) pondus *L*
- 16 ad
(1) aliquid agendum vel
(2) aliquem statum
(a) vel ad agendum vel
(b) | vel ad *streicht Hrsg.* | agendum aut *L*
- 17 spectato
(1) . Ut grave ad descendendum imping
(2) ; seu *L*
- 18 se
(1) ad plane determinatum
(2) respectu . . . determinati *L*
- 19 causandum,
(1) uti se habet
(2) (quod *L*
- 19 habet
(1) inferens ad con
(2) illatio *L*
- 20 velut
(1) su
(2) praesumptio *L*
- 22 determinantia
(1) ex ea
(2) ad *L*
- 22 aliis
(1) omn
(2) cognoscendam, *L*
- 24 existentiam
(1) ,
(2) seu veritatem
(3) sunt *L*
- 25 Coincidentia | seu congruentia *erg. u. gestr.* | sunt *L*
- 25 quae
(1) sola co
(2) non *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 565:

- 1 sola
(1) respectu ad tertium discerni possunt
(2) comperceptione *L*
- 6 similia sunt, aut *erg.* *L*
- 7 similia
(1) , vel quae similia sunt, modo termini ipsorum non considerentur
(2) . Unde *L*
- 8 habet).
(1) Termini sunt communia duobus comperceptibilibus
(2) Terminus *L*
- 9 quod
(1) commune
(2) coincidit
(3) | coincidit *streicht Hrsg.* | congruit *L*
- 9 A.
(1) Congruunt, quae
(a) ita coincidere videntur,
(b) nis
(c) sic
(d) non una perceptione praesenti distingui poss
(2) ut *L*
- 14 f. duo
(1) Si plura simul percipiuntur, quod ipsis com
(2) Extensionem *L*
- 16 vocamus
(1) in quo
(2) cuius *L*
- 17 ratione,
(1) et
(2) unde *L*
- 18 rursus
(1) situm
(2) eodem *L*
- 21 sit,
(1) nulla
(2) quodlibet *L*
- 25 passione;
(1) conatu,
(2) potentia, *L*
- 26 f. genus
(1) Vid
(2) Operae pretium quoque erit videre qui sint termini simpliciores per quos alii commode definiantur. Ens.
(a) Substan
(b) Possibile. Oppositum alteri. Necessarium. | Removens *erg.* | Destruens
(aa) (si *A*
(bb) *A* ipsius *B* (si *A* existente *B* non existit),
(cc) *B* (si
(aaa) proposito *A* non est
(bbb) implicat contradictionem
(3) Dicendum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 566:

2 duas

(1) quanti

(2) magnitudines *L*

3 *D*,

(1) seu est ipsa qualitas it

(2) ita ut *A* et *B* sint indiscernibilia secundum magnitudinem ab ipsis

(3) sive *L*

4 *B* et *C* *L* ändert *Hrsg.*

4 seu similia *erg. L*

5 qualitas

(1) duarum mag

(2) ex *L*

17 f., ut iris *erg.* Ens per se. Ens per accidens. *erg. u. gestr.* Substantia. accidens. | Modus
gestr. | Individuum. *L*

20 ut . . . lignorum *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 567:

1–2 Ens

(1) completum. Ens incompletum.

(2) incompletum. Ens completum.

(a) Forma

(b) Materia. Forma

(aa) . Substantia.

(bb) subst. *L*

4 f. Quantitas.

(1) Relatio

(2) Actio *L*

7

(1) Substantia

(2) Substantiae *L*

10 est

(1) aggregatum creaturarum

(2) compositum *L*

10 Hic

(1) def

(2) non *L*

11 ut

(1) homo ex

(2) animal *L*

12 haberet.

(1) Rational,

(2) Mens *erg.* |

(a) seu

(b) substantia cogitatione praedita

(c) substantia

(aa) cognitione

(bb) animata

(d) sub

(3) Vivum substantia

(a) cognoscens

(b) anima praedita. Animal substantia cognoscens et appetens. Mente praeditum ut homo, | vel etiam Mens *gestr.* | substantia cogitans seu conscia sui

(4) Vivum *L*

13 Vivum

(1) corpus anima praeditum

(2) substantia . . . praedita *L*

14 Animal

(1) corpus anima praeditum

(2) substantia . . . anima *L*

15 Rational

(1) corpus praeditum mente,

(2) , substantia *L*

18 sunt

(1) similia

(2) similaria *L*

21 in

(1) dissi

(2) similaria *L*

22 organica

(1) ge

- (2) produci
 - (a) per
 - (b) ex *L*
- 23 His . . . artificialia *erg.*
 - (1) Spiritual
 - (2) Substantia Spiritualis
 - (3) Substantiae Spirituales *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 568:

- 1–2 Animae.
(1) Mentēs
(2) Angeli
(3) Intelligentiæ separatae
(a) Vivum est machina ad s
(b) Corpus *L*
- 3 Machina
(1) certam motus perpetui speciem
(2) motus . . . functionem *L*
- 4 est | talis *gestr.* | Machina
(1) exercitii netus
(2) nendi
(3) texendi
(4) texendi . . . aëre
(a) tentis
(b) a . . . venandi *L*
- 5 conservans | aliaque quæ in his bestiolis videmus *gestr.* | . Hominis *L*
- 6 juvandam
(1) contempla
(2) conservandamque *L*
- 7 sive . . . usum *erg.* *L*
- 8 per
(1) qualitates
(2) attributa *L*
- 9 f. sunt.
(1) Realitas
(2) Ens *L*
- 14 est
(1) status immediatus duorum contr
(2) aggregatum
(3) facta, *L*
- 14 eodem
(1) dici possunt
(2) duae *L*
- 15 tunc *erg.* *L*
- 16 *B*,
(1) nec tempus
(2) absolute,
(a) ⟨ − ⟩
(b) *B L*
- 17 pugnant
(1) ⟨ − − − ⟩
(2) non *L*
- 19 priore.
(1) Si detur Mutatio continua uniformis
(2) Unumquodque unicuique
(3) Unaquæque *L*
- 20 cum *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 569:

2 interjectarum.

(1) Muta

(2) Ens. *L*

3 Prius,

(1) posterius,

(2) simul, *L*

3 est

(1) proposi

(2) si *L*

3 propositio

(1) vera est quae non

(2) contingens *L*

5 statuum

(1) immediatorum, seu ut nullus detur priore posterior, posteriore prior.

(2) . Sunt *L*

8 esse

(1) statum

(2) aggregatum *L*

10 intelligo | non tempore sed *gestr.* | ratiocinatione. *L*

10 tempore *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 570:

- 2 positivum *erg. L*
2 potest
 (1) et posi
 (2) . Existens *L*
- 6 *N*,
 (1) si *N* non est *B*, neque *C*, neque *D*, et it
 (2) si *L*
- 6 *B*, | aut *erg. | L*
- 8 congruum.
 (1) Apparens
 (2) Phantasma
 (a) est
 (b) seu *L*
- 10 est
 (1) po
 (2) qui *L*
- 12 cogitatio *erg. L*
- 12 impossibilis
 (1) vel aliquando, non existentis
 (2) ut . . . celerrimi *L*
- 16 Accidente, *erg. Hrsg. nach Couturat*
- 18 Ens | aliquod *gestr. | in*
 (1) Re
 (2) |Ente *erg. | L*
- 19 praedicati
 (1) quod ejus
 (2) de
 (a) re
 (b) |Ente *erg. | L*
- 19 calor
 (1) res,
 (2) |Ens *erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 571:

- 1 *magnus*;
(1) et ratio cur magnitud
(2) et *L*
- 2 vel expressa *erg. L*
- 4 f. Frustra . . . caloris *erg. L*
- 6 abstracti *L ändert Hrsg.*
- 11 dicam,
(1) *homo est animal, hoc est substantia*
(2) *Petrus L*
- 11 est
(1) *substantia humana*
(2) *subjectum L*
- 12 f. prior . . . magnitudo *erg. L*
- 16 quae . . . modi *erg. L*
- 20 f. Caeterum . . . recto. | Si dicatur *erg. | Homo*
(1) *calid*
(2) *est . . . caloris. erg. L*
- 24 est
(1) con
(2) substantivum (hoc est concretum
(3) concretum . . . est *L*
- 26 nullum . . . quia *erg. L*
- 28 substantia.
(1) *Substantia erit con*
(2) *Terminus L*
- 29 concretum
(1) substantivum
(2) (ad *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 572:

- 4 est
(1) de quo aliquid in abstracto praedicatur, ita ut pr
(2) cum *L*
- 5 concreto.
(1) Subjectu
(2) Fictitium *L*
- 7 f. et
(1) *magnio* significans
(2) cum . . . significat *L*
- 9 *magnionalis*.
(1) <Ad sub>stantiam singularem definiendam non sufficit dicere <ut> sit concretum sin-
gulare, quia
(2) Substantia
(3) Terminus *L*
- 12 potest)
(1) dicemus omnem terminum
(2) omne *L*
- 13 f. ut . . . *capitosa erg. L*
- 15 seu . . . *compraedicata erg. L*
- 15 involvit
(1) erit
(2) (seu *L*
- 23 *accidentis*;
(1) quia
(2) et *L*
- 24 denotat
(1) esse vel co
(2) seu *L*
- 25 Concretum
(1) rursus vel
(2) (quod *L*
- 25 substantiam.
(1) Abstractus Terminus significat vel
(2) Abstracti *L*
- 26 vel
(1) primitiva
(2) per *L*
- 26 inhaerentia
(1) <n>empe
(2) per se
(3) nempe qualitates essentiales, vel
(4) vel *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 573:

15 *esse*

(1) *justum*

(2) *sapientem L*

16 *est*

(1) *benevolenti*

(2) *caritas*

(a) *sapientis*

(b) *ad L*

18 *ex*

(1) *ratione*

(2) *sapientis L*

21 *requiritur* | *ad streicht Hrsg. sapientem gestr.* | *laetitia L*

24 *est*

(1) ⟨ - ⟩

(2) | *est streicht Hrsg.* | *bonus*

(3) *perfectione praeditus L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 574:

- 1 est
(1) bonitas
| (2) perfectio *erg.* | *L*
- 14 Omne
(1) significans
(2) Vocabulum *L*
- 16 f. Sub . . . *tivus. erg. L*
- 18 vel
(1) A
(2) Concretus *L*
- 20 f. , qui . . . subintelligatur *erg. L*
- 22 quae
(1) substan
(2) non *L*
- 25 Et . . . Ellipsin. *erg.*
(1) Substantia | seu Res *gestr.* | est Terminus concretus completus, seu
(2) | Subsistens seu *erg. u. gestr.* | Terminus . . . est, *L*
- 25 substantivum, *L ändert Hrsgr.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 575:

- 2 de
(1) ipso praedicari possunt
(2) eodem *L*
- 3 , dicitur . . . singularis *erg. L*
- 4 notionem
(1) substantiae intelligit
(2) singularis . . . intelligeret *L*
- 4 AA | perfecte *erg. |*
(1) intelligit
(2) intelligeret *L*
- 5 Ita
(1) ex sola Petri notione
(2) in . . . conceptu *L*
- 6 in
(1) circuli conceptu
(2) | circulari *erg. | L*
- 8 quia
(1) indefinitum manet
(2) non . . . concipitur *L*
- 9 potest.
(1) Substantia est vel singularis vel
(a) universalis
| (b) generalis *erg. |* . Est autem substantia
(aa) universalis
| (bb) generalis *erg. |* , cum
(aaa) subjectum | inter caetera *erg. |* concipitur quidem sed indefinite seu cum
concipitur aliqua substantia singularis
(aaaa) indefin
(bbbb) non satis definita. Ita cum dico *aurum*,
(aaaaa) intelligitur
(bbbbb) intelligo aliquam substantiam singularem corporum nobis notorum
gravissimam. C
(bbb) concipitur quidem, sed non speciatim distinguitur unde est vel particularis,
vel universalis. Ita cum dico *aurum* intelligo vel hoc vel aliquod vel omne aurum,
(aaaa) si aliquod intelligo aliquam,
(bbbb) hoc est hanc vel aliquam vel omnem substantiam nobis notarum gravis-
simam. Unde patet universale esse substantiam quia singulare includit
(2) Substantia *L*
- 10 completo *erg. L*
- 11 vero
(1) de quibus
(2) sua *L*
- 12 praedicetur |; aut si quidem definitum est ut per se praedicetur, saltem id opus habet
demonstratione *gestr. |* . Ita *L*
- 13 *Homo, erg. L*
- 14 eorum
(1) de quibus dicitur. Utique enim de essentia hominis
(2) singularium *L*
- 14 dicitur,
(1) ut
(2) nam *L*
- 19 distingueretur.
(1) Verum quidem est de Deo non per accidens sed per se dici quod sit Omnipotens, | sed
hoc debet demonstrari *gestr. |* nec de ulla re dici posse per accidens

- (2) At *L*
- 19 inquires
 - (1) ter
 - (2) omnipotens
 - (3) |*omnipotentia erg.*| *L*
- 19 dici
 - (1) de
 - (2) nisi *L*
- 20 dicitur
 - (1) per acciden
 - (2) nisi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 576:

1 omnipotentem

(1) facit

(2) fecit *L*

1 *hic erg. L*

2 accidens.

(1) Res omnis est aut perfecta seu absoluta aut limitata; illa dicitur Deus haec dicitur dependens a Deo seu creatura. Hinc patet Deum ex ipsa definitione sua esse terminum completum seu substantiam singularem adeoque esse unicum. Rursus omnis Res aut agit in se ipsam sive

(a) cogitat

| (b) sui conscia est *erg. |*, et dicitur Mens, aut omnis ejus actio et passio externa est

(2) Res est

(3) Ens *L*

3 aut

(1) imaginarium,

(2) | *apparens erg. |*, *L*

5 f. ut Homo, Animal, *erg. L*

7 Machina.

(1) Si animalia sunt Machinae, et si corpora carent formis substantia

(2) Si *L*

9 potest

(1) omne Ens

(2) co

(3) posito *L*

10 seu phaenomenon *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 577:

- 3 vel
 - (1) implet
 - (2) parum *L*
- 5 judicialibus *erg. L*
- 6 speciose
 - (1) dici possunt.
 - (2) proferuntur: *L*
- 13 supersit.
 - (1) Si nova
 - (2) Quae *L*
- 13 Methodus
 - (1) sufficit, quando
 - (2) procedit, *L*
- 14 aliqua
 - (1) sit ordinanda
 - (2) jam
 - (a) facta
 - (b) absoluta *L*
- 15 possemus
 - (1) longitudini
 - (2) partem in longitudinem *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 578:

23 est,

(1) non est

(2) dari

(3) convincendo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 579:

12 docendi | hominem allog⟨losson⟩ aut rudem *gestr.* | Si *L*

13 f. delatum,

(1) ac rerum verborumque

(2) En

(3) non usu loquendi sed

(4) vel . . . egressum *L*

15 crebro *erg.* *L*

15 res

(1) variae, et nomina

(2) | plurimae *erg.* | *L*

16 mutationes,

(1) pronuntiatas simul propriis cuique horum vocabulis

(2) et vocabula

(3) adjecta *L*

18 f. cum

(1) voca

(2) verbis comparandam.

(a) Quos et conjungere inter se

(b) Et *L*

21 cogatur,

(1) aut tempore

(a) aut

(b) ac labore

(2) duplicato *L*

22 a

(1) causis

(2) principiis *L*

23 tempore

(1) fructu studiorum carere cogatur

(2) prorsus . . . careat, *L*

24 qui

(1) toto

(2) medio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 580:

2 aut . . . curarem *erg. L*

3 f. sui,

(1) ad colendas amicitias et commercia

(2) ad obtinenda | vitae *gestr.* | alimenta *L*

7 esset,

(1) at

(2) et *L*

7 utilia *erg. L*

7 darem

(1) alio

(2) hominum *L*

9 quam

(1) int

(2) de

(3) intellectus et

(4) scientiae *L*

10 haberem.

(1) Methodus autem scientifica

(2) Et *L*

10 methodo

(1) maximam

(2) majorem *L*

16 perfectior *erg. L*

17 maxime perfecta *erg.*

(1) cuius gratia ista

(a) scri

(b) nunc scribo procedet per

(2) incipiet *L*

18 notionibus et veritatibus *erg. L*

19 quae . . . obversantur *erg. L*

20 descendit.

(1) Et quamquam in hoc

(2) Legesque *L*

22 et

(1) ex definitionibus

(2) definitiones *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 581:

- 2 simplicissima *erg. L*
3 coetur,
 (1) antequam
 (2) | ut *erg.* | *L*
6 cum
 (1) perfecta in absoluta
 (2) analysis
 (a) tantum
 (b) ad *L*
10 naturam
 (1) inspicit
 (2) potius *L*
11 respicit,
 (1) hom
 (2) et *L*
11 uteretur,
 (1) si
 (2) (quatenus *L*
14 haberetur
 (1) : neque enim causarum
 (2) , nihil *L*
15 nosse,
 (1) ut sciamus
 (2) ita enim sciemus *L*
18 et primum quidem *erg.* esse
 (1) nimirum
 (2) qui populariter
 (a) tradat
 (b) sed *L*
19 (quo . . . Gallicum,
 (1) cui titulus erat
 (2) inscriptum . . . *gens*) *erg. L*
21 inscriptione operis sui *erg. L*
23 professionibus.
 (1) Quanquam fateor un
 (2) Unius *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 582:

1 figurarum,

(1) quin et subinde Modulorum, et

(2) quale quid aliqua in

(3) quale *L*

7 f. tanquam . . . vellemus *erg. L*

12 tum *erg.* quae sit | vera *gestr.* | vocabulorum significatio

(1) et

(2) | tum *erg.* | *L*

13 notiones

(1) ex se

(2) aliae *L*

16 nos

(1) coget

(2) faciet *L*

16 rebus

(1) percurrimus

(2) decurrimus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 583:

9 semper *erg. L*

11 f. perveniunt,

(1) si

(a) ultra

(b) ulteriora sibi

(2) qui sibi ulteriora *L*

14 sapientiae

(1) studium

(2) amor, et

(3) studium *L*

15 scilicet *erg. L*

16 Quemadmodum

(1) bonu

(2) fortuna *L*

17 externas,

(1) quarum tamen

(2) cujus *L*

17 tamen

(1) plerumque fel

(2) saepe *L*

18 tantum

(1) contentum esse debere, sed et proportione virtutis felicem

(2) felicem . . . fortunatum, *L*

19 quaedam

(1) summa

(2) Mens *L*

20 f. , quae . . . gerit *erg. L*

22 dogmatis *erg. L*

23 divinae gratiae munere *erg. L*

25 ut

(1) declara

(2) semper *L*

26 declarata,

(1) contenti

(2) hoc *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 584:

- 1 est
(1) or
(2) perficere *L*
- 2 f. fortasse
(1) voluntas Dei eventum declaranda ⟨ - ⟩
(2) voluntatem . . . aliorum *L*
- 8 rebus
(1) humanis
(2) externis
(3) extra animam corpusque nostrum positus
(4) | externis *erg.* | *L*
- 9 amici | veram *erg. u. gestr.* | rationem *L*
- 11 Mentium
(1) , et rerum
(a) a sensibus remotarum
(b) in mentem
(2) . Sed *L*
- 13 ex illis *erg. L*
- 14 debilitat,
(1) quod maxime faciunt
(2) qualia sunt *L*
- 15 corrumpunt,
(1) contra quae
(a) juv
(b) corpus perficiunt
(2) nec *L*
- 15 ex illis *erg. L*
- 15 quod
(1) corpus
(2) organa *L*
- 16 cogitandumque | quae nobis noceant aut prosint *gestr.* | , quomodo vis
(1) eorum
(2) externorum evitari aut *L*
- 17 sanitas
(1) corporis
(2) vigorque corporis
(a) conservari possit. Sed et magni momenti est
(b) atque *L*
- 18 possint;
(1) itaque considerandum
(2) hinc quaerendum *L*
- 19 tum
(1) ali
(2) vicinorum *L*
- 20 itaque . . . causa *erg.*
(1) quare
(2) quod sine Historia civili atque naturali
(3) id est
(4) accurate *L*
- 21 sunt
(1) subst
(2) scientiae | purae seu *erg.* | *L*
- 21 a

- (1) singularibus
- (2) phaenomenis *L*
- 22 sive essentiarum possibilium *erg.* et necessariarum *erg.* *L*
- 23 mistae
 - (1) eff
 - (2) exurgunt, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 585:

24–25 De |Cognitione, *erg.* | Veritate, et Ideis *daneben*: G. G. L. *L*

26

(1) Quoniam omnis cognitio nostra vel a sensibus |ut physica *erg. u. gestr.* | vel ab ideis
mentis nostrae proficiscitur et vero controvertitur hodie inter Vi

(2) Controver

(3) Quoniam *L*

28 discriminibus

(1) idearu

(2) atque *L*

29 ergo

(1) tam idea hoc est notio simplex, quam cognitio hoc est notio complexa vel

(a) clara

(b) confusa vel clara, et clara rursus vel distinc

(2) tam idea sive notio simplex, quam cognitio complexa

(3) cognitio vel *L*

30 distincta

(1) et confusa

(2) et distincta *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 586:

1–3 adaequata,

(1) et adaequata

(a) denique vel imperfecte cognita, vel perfecte

(aa) seu intuitive. Obscura est,

(aaa) <-->

(bbb) idea cum non habemus

| (bb) cujus perfectissimus gradus est intuitiva.

(b) vel symbolica vel intuitiva.

(2) | item *erg.* | vel symbolica . . . est. Porro obscura est

(a) idea

| (b) notio *erg.* | , quae non sufficit *erg.* | *L*

4 tamen satis ut

(1) eam oblatam agnoscere

(2) oblatum recognoscere *L*

5 ab alio vicino *L*

5 f. possim;

(1) item cum cogito species

(a) intentionales

| (b) sensibiles *erg.* | , aliaque Entia Scholastica

| (2) ita verbi gratia cum considero

(a) causam prout communis est materiae, formae, efficienti et fini;

(aa) aliaque

(bb) aliosque terminos scholasticos

(b) principium prout commune est materiae formae et privationi

(3) vel si

(a) causam

(b) considerem . . . ejusmodi *erg.* | *L*

8 definitionem

(1) habeo.

(a) Eadem

(b) Atque

(2) habemus, | obscura erit notio *erg. u. gestr.* | ita propositio *L*

8 quam

(1) idea

(2) notio talis *L*

9 ergo

(1) idea

| (2) cognitio *erg.* | *L*

11 f. licet res tales . . . possit *erg.* *L*

13 sapes, *erg.* aliaque | peculiaris *erg.* | *L*

13 objecta

(1) quos aliis declarare non possumus, nisi

| (2) quae

(a) perfecte

(b) sufficienter

| (3) satis clare *erg.* | quidem . . . agnoscimus atque a se . . . notis

(a) sufficientibus

| (b) enuntiabilibus, ideo nec ea aliis declarare

(aa) non

(bb) possumus . . . atque *erg.* | efficiendo ut idem . . . gustent, | aut saltem . . . alicujus

(aaa) gustus

(bbb) perceptionis . . . habeant *erg.* | ; similiter *L*

19 recte aut vitiose *L*

20 sit

- (1) et
 - (a) efficere non
 - (b) causam iudicii
 - (c) iudicii sui rationem reddere saepe non possunt, et quaerenti dicent
- (2) at . . . dicere, *L*
- 21 in . . . displicet *erg. L*
- 21 Distincta
 - (1) Idea
 - (2) Notio *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 587:

- 1 sufficientia *erg.* *L*
- 3 ut
(1) numerum, magnitudinem, figuram, item circa
(2) numeri . . . figurae, item circa
(a) plurimas notiones quarum hab
(b) multos *L*
- 4 metum, denique circa *L*
- 4 habemus
(1) Definitiones nominales,
(2) Definitionem nominalem, *L*
- 5 sufficientium.
(1) Verum
| (2) Est
| (3) Datur *erg.* | tamen et
(a) notio
(b) cognitio distincta
(aa) notionum indefinibilium quando sibi ipsius notae sunt, hoc est cum sunt irresolubiles, ac nonnisi per se intelliguntur.
(bb) notionis . . . intelligitur, | atque . . . requisitis *erg.* | . . . rursus *erg.* | *L*
- 8 componentes *erg.* *L*
- 10 cognitio
(1) distincta est
(2) licet . . . tamen. *L*
- 13 possint,
(1) multa tamen magis ad eam accedit, quam
(2) valde . . . accedit *L*
- 14 f. sed
(1) adhibita utimur quadam cogitatione caeca ut ⟨cum⟩
(2) rerum . . . explicationem
(a) (cum in potestate habeamus) nunc praetermittimus; ita cum quadratum definitio quadrilaterum aequilaterum rectangulum, non
(aa) est
(bb) semper naturam quaternarii, et lateris et aequalitatis et anguli recti cogito, sed vocabulis istis signis | quorum sensus
(aaa) confu
(bbb) impraesentiarum obscure saltem
(aaaa) intellectis
(bbbb) obversatur *erg.* | in animo utor loco ideae, quoniam memini me definitionem eorum jam explicatam habere eamque
| (b) in praesenti | aliqua *erg.* | cogitatione | compendii causa *erg.* solemus praetermittere
| scientes . . . potestate *erg.* | ita . . . sensus impraesentiarum obscure . . . imperfecte
(aa) animo
(bb) menti . . . autem *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 588:

- 1 imo ubique *L*
- 1 omnes notiones | eam *erg.* | ingredientes simul *L*
- 2 vel . . . licet, *erg. L*
- 3 intuitivam.
 - (1) Unde patet nos etiam eorum
 - (2) Notionis | distinctae *erg.* | . . . cognitio nisi intuitiva; at
 - (a) in compositis plerumque
 - (b) compositarum plerumque
 - (aa) cognitio
 - (bb) cogitatio . . . est.
 - (aaa) Patet etiam nos
 - (bbb) Ex . . . quoque *L*
- 5 ideas | una cogitatione *erg. u. gestr.* | non *L*
- 6 falso *erg. credamus L*
- 7 cum
 - (1) putamus et quae
 - (2) falso *L*
- 8 explicatos. Nec
 - (1) sufficit quod ait Car
 - (2) verum est quod
 - (a) ait Cartesius non posse nos
 - (b) ajunt aliqui nos necessario
 - (3) verum *L*
- 10 utcunque *erg. L*
- 11 meminimus
 - (1) antequam tamen
 - (2) quia tamen | hac . . . sumus *erg.* | resolutionem | notionum *erg.* | non satis
 - (a) producimus
 - (b) prosequimur *L*
- 12 quam fortasse notio
 - (1) nostra
 - (2) | composita *erg.* | *L*
- 13 argumentum
 - (1) quo Cartesius utitur pro existentia Dei, et quod jam
 - (a) olim
 - | (b) dudum *erg.* | inter Scholasticos celebre fuit
 - (2) dudum *L*
- 18 est,
 - (1) hoc argumentum supponere
 - (a) Essentiam Dei esse
 - (b) Deu
 - (2) hoc tantum conficere:
 - (3) inde . . . confici *L*
- 19 nam
 - (1) non po
 - (2) definitionibus | rerum *gestr.* | non *L*
- 20 reales,
 - (1) sive
 - (2) | aut *erg.* | *L*
- 21 f. simul possunt concludi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 589:

3 quam

(1) rotam

(2) rotae extremitatem

(3) in . . . celerrimus *erg. L*

6 f. Eodem

(1) modo

(a) debetur

(b) posset de Entis perf

(c) in hac demonstratione Entis perfectissimi possibilitas supponitur | eaque non

(aa) probata

| (bb) cognita *erg.* | nec constat an ejus | Entis *erg.* | ideam | veram *erg.* | habeamus *erg.* |

(2) igitur . . . demonstratione Entis perfectissimi possibilitas aut . . . est. *L*

11 quoque *erg. L*

12 ab aliis *erg. L*

15 nec . . . quando constat aliunde rem . . . possibilem. *erg. L*

17 cum

(1) res

(2) | notio *erg.* | *L*

18 f. rei

(1) dupliciter cognoscimus: vel a priori, cum notionem usque ad primas notiones resolvimus, vel in alias notiones cognitae possibilitatis resolvimus,

(2) vel a priori vel a posteriori cognoscimus: a priori . . . possibilitatis, *L*

21 f. scimus;

| (1)

(1) hoc est

| (2) quod

(3) idque fit inter alia *erg.* | cum intelligimus

(a) causam rei efficientem

(b) modum . . . causales *erg.* | A posteriori cum *L*

23 extitit, utique *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 590:

- 2 vero | unquam *gestr.* | ab *L*
- 3 notionum, seu an | unquam *gestr.* | ad *L*
- 4 ac . . . irresolubiles *erg.*
| (1) et per
(2) vel per se conceptas *erg. u. gestr.* | sive *L*
- 5 Dei, | atque . . . rationem *erg.* | *L*
- 11 ad
(1) ver
(2) notionis
(3) demonstrationem
(a) veri
(b) exactam veritatis non semper opus
(4) perfectam *L*
- 12 veritatis cuiusdam *erg.*
(1) haberi potest
(2) occurrit
(a) veritate
(b) notione *L*
- 13 f. resoluta,
(1) exempli gratia
(2) possumus ergo
(a) perfectas habere scientias multarum rerum, quarum adaequationem
(b) perfectam . . . notitiam *L*
- 19 de re aliqua *erg. L*
- 19 f. seu . . . enuntiabile *erg. .*
(1) Plerumque enim clara nobis et distincta videntur
(2) Saepe *L*
- 21 est,
(1) antequam
(2) | nisi *erg.* | *L*
- 22 criteria
(1) adhibeantur
(2) tradantur quae profecto nulla sunt alia quam regulae logicae communis, id scilicet
| (3) adhibeantur, quae | quidem *gestr.* | tradidimus et nisi constet de possibilitate idearum.
(a) Optima Veritatis Criteria
(b) De caetero . . . Logicae *erg.* | qua et *L*
- 24 accurata *erg. L*
- 25 vel
(1) rigorosa
(2) | firma *erg.* | *L*
- 25 probatum
(1) rigorosa
(2) | firma *erg.* | *L*
- 25 demonstratio utique est, *L*
- 25 quae
(1) logica
(2) praescriptam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 591:

1–5 servat,

(1) sive quae concludit vi formae, et cuius

(2) non . . . sit quemadmodum Christianus . . . prioribus Euclidis | *Ele gestr.* | libris fecere
sed

(a) quae

| (b) ita saltem ut argumentatio *erg.* | concludit vi formae, qualem argumentationem in
forma debita conceptam etiam calcu legitimum esse dixerō. Nec . . . et *L*

8 His

(1) consentienter

| (2) autem satis congruenter *erg.* | . . . Pascalius

(a) cuius dissertatio *de l'Esprit geometrique*

(b) | in . . . fragmentum *erg.* | extat in egregio

(aa) libello

| (bb) libro *erg.* | *de l'art de bien penser* . . . studemus. *erg.* *L*

11 et

(1) definire

(2) probare omnes *L*

13 quid

(1) facere opus sit

| (2) conveniat *erg.* | *L*

15 f. est

(1) jam enim

(2) sententia,

| (a) nec omnino contemnenda)

(b) | et . . . intelligatur plane *erg.* | non omnino spernenda) *erg.* | *L*

17 videremus

(1) non posse non

(2) necesse *L*

18 est | non . . . sed *erg.* | affectiones quasdam | sive modificationes *erg.* | *L*

19 perciperemus,

(1) non tantum necesse est in Deo esse

(2) utique . . . Herculis in statua. At . . . esse *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 592:

1 atque infinitae *erg. L*

2 modificatio.

(1) Cum vero

(2) Caeterum cum *L*

3 habemus

(1) nisi

(2) |quam *erg. | L*

4 multiplicium |et

(1) minutorum

(2) exiguorum, *erg. | L*

5 in . . . statu *erg. L*

6 minutissimorum *erg. L*

8 licet *erg. L*

9 potius *erg. L*

9 nobis

(1) imaginantes

(2) fingentes *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 593:

- 1 De Analysi
(1) *judiciorum*
(2) *veritatis . . . humanorum erg. L*
- 4 philosophos
(1) *nullum*
(2) *nihil L*
- 6 potius
(1) *argutari*
(2) *|disputare erg. | L*
- 8 nobis
(1) *philosophiam ex pri*
(2) *philosophiae L*
- 9 scripsere
(1) *de in*
(2) *nostro L*
- 10 utilia
(1) *disserunt de*
(2) *exoterico L*
- 13 decantatam *erg. quod*
(1) *ea demum*
(2) *perci*
(3) *iis L*
- 14 habetur
(1) *criterion*
(2) *modus*
(a) *dis*
(b) *dijudicandi, L*
- 15 Quod
(1) *parum*
(2) *non L*
- 18 alii *erg. L*
- 19 consuetudine
(1) *consid*
(2) *cogitandi L*
- 20 vel mutato *erg. L*
- 21 succedit
(1) *cum*
(2) *aliqua dictione nitida scribendi ratione*
(3) *in . . . quae, L*
- 21 facta,
(1) *cum*
(2) *non sine L*
- 22 a celebri autore *erg. L*
- 23 hi
(1) *autores*
(2) *scriptores L*
- 24 et
(1) *argumenta*
(2) *objectiones L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 594:

1 sed

(1) *sinciores*

(2) *apertiores, L*

1 distinctumque

(1) *videri*

(2) *censeri L*

2 et

(1) *judicio*

(2) *conscientiae L*

5 plerisque

(1) *humanis*

(2) *| vulgo erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 595:

- 3 totam
(1) rerum
(2) |Cogitabilium *erg.* | *L*
- 3 mentibus
(1) crebri
(2) observ
(3) obversari *L*
- 6 abunde
(1) disserend
(2) et *L*
- 7 sit,
(1) satis habebimus
(2) atque
(3) desideremusque *L*
- 11 Vocabula
(1) adhibe
(2) inventa *L*
- 11 ad
(1) rerum
(2) cogitationum *L*
- 12 ergo
(1) vocabula omni
(2) Voces *L*
- 13 f. sunt
(1) Substantiva | (sive
(a) Abstr
(b) Concreta sive Abstracta) *erg.* |
(aa) et
(bb) seu Subjecta, Adjectiva, et Verba seu Praedicata,
(2) Substantiva
(3) Nomina, Verba,
(a) Particulae, Suffixae, Interjectiones.
(b) Adverbia, . . . Particulae,
(aa) Suffixae
(bb) Affixae. *L*
- 15 possunt.
(1) Verba sunt copulae
(2) Verbum est copula quae nom
(3) Suntque concreta ut *Ens, Homo*, abstracta ut *Entitas, Humanitas*.
(4) Suntque *L*
- 16 terminum
(1) absolvunt
(2) enuntiationis *L*
- 17 dico
(1) *bonus, magnus, sapiens*, subintelligo Hominem, Deum, vel aliam rem cui tale quid tribui potest. *Longum*, id est res longa. *Bonum* id est res bona
(2) |velut substantive *erg.* | *L*
- 20 Abstracta |eo *gestr.* | indigent *L*
- 20 *humanitas*.
(1) Ut enim existet
(2) Etsi *L*
- 21 se
(1) subsistere posset,

- (2) *subsisteret, L*
- 23 *ex*
 - (1) ⟨-⟩
 - (2) *verbo*
 - (3) *Est*
 - (4) *copula L*
- 23 *vulgo*
 - (1) *substantivum*
 - (2) *verbum L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 596:

- 3 calidus.
(1) Particulae aut connectunt
(2) Adverbia *L*
- 5 designantia
(1) compreh
(2) integram *L*
- 6 sunt |⟨-⟩ *erg. u. gestr.* | vocabula
(1) quae saepe
(2) auxiliaria
(a) , ut
(b) . Ita *L*
- 7 , quis, ille *erg. L*
- 11 *Lupus*
(1) *homini.*
(2) *erga L*
- 13 Ut
(1) *Ego*
(2) *Christus*
(3) *Deus L*
- 14 *Paulus*
(1) *sunt*
(2) *Romae L*
- 15 voco
(1) particulas quae
(2) sonos qui *L*
- 18 linguis
(1) notiori
(2) apud *L*
- 19 spectemus,
(1) sufficit abstracta e
(2) |sufficit *streicht Hrsg.* | non
(a) sunt separati
(b) est *L*
- 21 possunt.
(1) Itaque sufficit a nobis
(2) In *L*
- 22 f. licebit. | Adverbia nisi auxiliaria *gestr.* | Venio *L*
- 25 in
(1) Mathematicas,
(2) Metaphysicas, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 597:

- 1 sunt
(1) Lo
(2) Tempus *L*
- 4 arcus Ellipticus, *erg. L*
- 5 orbis |, pagina, folium *gestr. |*.
(1) Corpus ut
(2) Corpora sunt globus,
(a) cubus,
(b) |cylinder, *erg. |* pyramis, *L*
- 6 apex)
(1) periphera,
(2) ambitus,
(a) diag
(b) diameter *L*
- 8 AA sunt
(1) Mundu
(2) Ma
(3) in universum Materia et Mundus. Materia
(4) corpora quae sunt Materiae *L*
- 9 sunt
(1) ign
(2) aër,
(3) |ignis *erg. |* aër, |ignis, *streicht Hrsgr. |* aqua, *L*
- 10 referimus |quanquam *erg. u. gestr. |* alia *L*
- 10 sunt
(1) aërea, ut nubes, venti,
(a) coelum,
(b) aether seu liquidum illud
(aa) quod
(bb) in quo stellae sunt
(2) ignea *L*
- 11 flamma
(1) (ad quam pertinere videmus
(a) cineres
(b) fumum
(2) fulgur; *L*
- 12 quidam)
(1) cinis,
(2) fuligo *L*
- 13 et
(1) spiritum vini
(2) spiritus
(3) alcalia |salia *gestr. |* et spiritus *L*
- 15 arere.
(1) Aquea
(2) Aqueae sunt
(a) Flumina,
(b) Maria
(aa) palu
(bb) flumina, *L*
- 16 fortes.
(1) Nimirum
(2) |Verum *erg. |* *L*
- 18 continentes *erg. L*
- 18 Montes,

- (1) valles,
- (2) plana, *L*
- 19 denominatas;
 - (1) t
 - (2) species terrarum
 - (3) terrestria
 - (a) erunt terrae
 - (b) vel . . . erunt *L*
- 19 argilla,
 - (1) saxum,
 - (2) lapis
 - (3) sal, lapis,
 - (a) metallum
 - (b) gemma, *L*
- 21 Mundus
 - (1) et species
 - (2) Mundanaque *L*
- 22 stellas,
 - (1) globos
 - (2) Tellurem; *L*
- 23 circumfusum
 - (1) , hic enum
 - (2) (et *L*
- 23 sunt
 - (1) et superfici
 - (2) Meteora, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 598:

- 1 Pluvias)
 - (1) Te
 - (2) crustam
 - (3) solidum *L*
- 2 Insulae,
 - (1) Isthmi
 - (2) Peninsulae, *L*
- 3 inter
 - (1) flamm
 - (2) ignea *L*
- 5 possunt
 - (1) materia et partes. Materia
 - (a) ut
 - (b) sunt succus, et solidum, quod molle vel lignosum est; partes sunt
 - (2) partes,
 - (a) ut
 - (b) quae *erg.* | sunt
 - (aa) la
 - (bb) succus, *L*
- 6 lachrymae, pix, *erg.* *L*
- 6 sponte
 - (1) excr
 - (2) exudant, *L*
- 7 possunt
 - (1) materia et
 - (2) cra
 - (3) longitudine *L*
- 8 et . . . surculi *erg.* *L*
- 9 cum membranis *erg.* *L*
- 9 (pulpam, nervos) *erg.* *L*
- 10 et
 - (1) quae supercrescunt
 - (2) excrescentiae *L*
- 13 floris.
 - (1) Puta
 - (2) Palea *L*
- 14 nuclei,
 - (1) est autem g
 - (2) sunt autem
 - (a) fructus varii,
 - (b) semina etiam fructus, v
 - (c) fructus
 - (aa) vel
 - (bb) , semina, *L*
- 14 Arista
 - (1) semen
 - (2) granum *L*
- 14 Porro
 - (1) an
 - (2) Herbae
 - (3) Plantae *L*
- 17 quod usum attinet *erg.* *L*
- 18 referuntur.

- (1) Quod vero
- (2) Vesca animalibus rectius
- (3) Denominationes *L*
- 19 transferuntur.
 - (1) Animalium considerandae species et partes
 - (2) Species *L*
- 20 quidem.
 - (1) Animalia sunt
 - (2) In *L*
- 22 Humores,
 - (1) vasa,
 - (2) caro, ossa;
 - (a) Me
 - (b) vasa, *L*
- 22 Membra;
 - (1) excrementit
 - (2) ventres tres, artus
 - (3) caput, truncus,
 - (a) pectu
 - (b) (thorax, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 599:

- 1 inde ad
 - (1) intern
 - (2) ea *L*
- 2 Anatomia,
 - (1) si rerum
 - (2) | idque . . . est, *erg.* | si
 - (a) vulgi conceptibus
 - (b) popularibus notionibus *L*
- 3 species
 - (1) sunt te
 - (2) inde sumantur, quod
 - (a) alia
 - (b) sunt aërea, aquea et terrestria. Et horum rursus alia
 - (aa) san
 - (bb) exanguia
 - (aaa) seu
 - (bbb) (quae censentur imperfecta), (solentque insecta vocari,) quaedam sanguinea
 - (3) sunt
 - (a) Exanguia, Pisces, Aves, te
 - (b) Insecta, Pisces, Aves,
 - (aa) bru
 - (bb) terrestria.
 - (c) Insecta, *L*
- 4 Serpentes,
 - (1) Aves
 - (2) Pisces, *L*
- 4 Insecta
 - (1) quaedam volatica sunt,
 - (c) et
 - (2) ut *L*
- 5 et grylli *erg. L*
- 6 f. quae . . . nascuntur *erg. L*
- 8 aranei,
 - (1) aselli
 - (2) scorpii, *L*
- 9 aquatica, *erg.*
 - (1) ut
 - (2) | sunt *erg.* | *L*
- 13 pelagii.
 - (1) Saxatilis est
 - (2) Saxatiles qui et squamosi ut *L*
- 15 plani.
 - (1) Et in universum pisces in marinos et aquae dulcis, et in squamosos
 - (2) Pisces *L*
- 17 bacciferae *L ändert Hrsg.*
- 18 sunt
 - (1) palmipedes
 - (2) aquaticae *L*
- 22 Aedificia,
 - (1) Supellex
 - (2) et *L*
- 23 naves, *erg. L*
- 24 voluptuaria,

(1) ar
(2) (ut *L*
24 Arma; |Mechanica *gestr.* | instrumenta *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 600:

- 1 ac patiendi *erg. L*
1 necessarium,
 (1) possibile, *imp*
 (2) contingens, *L*
2 facile difficile *erg. L*
2 incipere
 (1) , finire, (idque variis modis
 (2) durare; *res*
 (3) (idque *L*
3 respectu . . . esse; *erg. L*
4 f. rerum
 (1) esse
 (2) habere cum iis
 (a) si
 (b) comparationem,
 (3) |comparationem *streicht Hrsg.* | facere . . . | et ordinem *erg.* Esse . . . ultimum *erg.* | . . .
 imperfectum;
 (a) praesens
 (b) | habere . . . pars; *erg.* | *L*
8 , aptum, ineptum *erg. L*
8 alterius
 (1) princi
 (2) originem *L*
9 Et . . . figuratum *erg. L*
12 finire,
 (1) etc.
 (2) repetere, *L*
15 Cogitationem.
 (1) Propria extensorum sunt, in aliq
 (2) Utraque *L*
15 mutari.
 (1) In aliquo statu
 (2) Status *L*
16 eorum
 (1) figura; et
 (2) magnitudo | et figura *gestr.* | ; (ut *L*
17 f. convexum,
 (1) etc. | rectum < - > *erg. u. gestr.* | ubi respectus fit ad partium
 (2) laeve, . . . etc. *L*
19 ad . . . inclinatum, *erg. L*
20 adesse, abesse, *erg.* contingens,
 (1) cohae
 (2) vicinum, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 601:

2 Extus *L ändert Hrsg.*

3 ergo

(1) considerandam corporis v

(2) considerandum corpus vim habere,

(a) im

(b) resistere, *L*

4 Deinde

(1) Motus

(2) Mutatio respectu

(a) figurae alicujus corporis, ut

(b) magnitudinis, augere, diminuere; comprimere, dilatate, etc. ratione situs ut trahere, flectere, ver

(3) M

(4) respectu *L*

5 f. percutere, . . . fricare, *erg. L*

9 mutare

(1) figuram, ut flectere, comprimere, di

(2) magn

(3) figuram, *L*

9 flectere;

(1) im

(2) ⟨ - ⟩

(3) |notare, *gestr.* | aperire, claudere,

(a) fricare

(b) plicare, |perforare, *erg.* | *L*

11 avellere,

(1) perforare la

(2) frangere, *L*

11 lacerare, *erg. L*

12 haerere.

(1) Postea

(2) Qualitates sensibiles speciales, pro Tactu

(a) esse calidum, frigidum, humidum, siccum, | densum, rarum, *gestr.* |

(b) communi; esse durum, molle, scabrum, laeve; lentum, friabile; fluidum consistens.

|Haec potius referentur ad *erg. u. gestr.* | Pro Tactu speciali esse calidum frigidum; humidum siccum

(3) Huc *L*

13 enim

(1) dur

(2) fluida,

(3) respectu *L*

13 fluida,

(1) mollia,

(2) solida, *L*

14 lenta, | scabra, laevia, *gestr.* | aliis *L*

17 titillans *erg. L*

18 acre *erg. L*

18 Pro

(1) odore

(2) |olfactu *erg.* | *L*

19 Pro

(1) sono esse acutum,

(a) grave,

- (*b*) gravem,
 - (2) auditu *L*
- 20 atonum
 - (1) , etc.
 - (2) . Pro visu esse
 - (3) . Huc *L*
- 21 tenebrosum,
 - (1) persp
 - (2) transparens *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 602:

- 1 Affectiones
 - (1) quae tam hom
 - (2) occultae *L*
- 2 habere,
 - (1) fermentari, exaltari
 - (2) symmetriam habere *L*
- 3 putrescere *erg. L*
- 3 figi, volatilisari, *erg. L*
- 5 competunt;
 - (1) nutrir, crescere, florere, sanum esse, maturum esse, foecundu
 - (2) sanum *L*
- 6 f. animalium;
 - (1) Ad vitam requisitae
 - (2) om
 - (3) individuo
 - (a) pertinentes
 - (b) requi
 - (4) necessariae individuo *erg. | L*
- 9 saltare;
 - (1) et resp
 - (2) procumbere, *L*
- 10 fugere,
 - (1) trahe
 - (2)prehendere, *L*
- 12 imaginari
 - (1) , appetere vel aversari,
 - (a) voluptate frui, dolere;
 - (b) Timere, Audere; Voluptate frui, Dolere
 - (2) . Affectus, *L*
- 13 poenitere; audere *erg.* | contemnere *streicht Hrsg.* | aemulari, *L*
- 14 misereri |, poenitere *streicht Hrsg.* |.
 - (1) Inclinationes naturales ad certos affectus respectu sensus et
 - (2) Dispositiones naturales, vel acquisitae
 - (3) Incl
 - (4) Potentiae *L*
- 14 vel acquisitae *erg. L*
- 15 habitus
 - (1) ad cognitio
 - (2) respectu *L*
- 15 appetituum;
 - (1) ut Sag
 - (2) et *L*
- 17 vel attendere *erg. L*
- 18 et
 - (1) dispositi
 - (2) inclinationum.
 - (a) Ridere, flere,
 - (b) Vociferari, *L*
- 19 | simulare, *erg.* | insidiari, *erg. L*
- 20 offendere, *erg. L*
- 21 sunt
 - (1) Actus interni, Habitus interni
 - (2) Intellectus *L*
- 22 et

(1) horum
(2) cogitationum *L*
23 vel *erg.* iudicio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 603:

- 1 inferre.
(1) Calcolare, probare, comparare,
(2) Probare, *L*
- 2 intellectuales *erg. L*
- 3 animadvertuntur;
(1) scire,
(2) | experientia, *erg.* intelligentia, *erg.* | scientia *L*
- 3 ars.
(1) Significare
(2) | Exprimere *erg.* | *L*
- 4 loqui, | scribere, *gestr.* | docere, *L*
- 5 adde | loqui *gestr.* | pronuntiare, *L*
- 7 Voluntatis
(1) Actus sunt liberum esse, cogi
(2) Actus est
(3) Status *L*
- 9 voluntatis | sunt, *streicht Hrsg.* | sunt *L*
- 12 esse
(1) cogna
(2) patrem *L*
- 14 Status vel *erg. L*
- 15 simplices,
(1) ut
(2) et *L*
- 16 jocari;
(1) tractare negotia,
(2) visitare, *L*
- 16 hominum
(1) respectu rerum:
(2) ad res: *L*
- 17 possidere | praescribere *gestr.* | usucapere, *L*
- 20 promittere,
(1) spondere
(2) fidejubere *L*
- 23 Particulae
(1) , pronomina:
(2) pronominales: *L*
- 23 *tu*,
(1) *hic*,
(2) *ille*, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 604:

18 inter calculandum *erg. L*

24 designata vel *erg. L*

25 delineationis et *erg. L*

27 ut

(1) deficiente

(2) analysis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 605:

2-3 ad

- (1) purum
- (2) situm | directe *erg.* |
 - (a) revocetur
 - (b) exprimendum *L*

6 fatigatione

- (1) oriuntur
- (2) |reperiuntur *erg.* | *L*

7 et

- (1) Mathematicis
- (2) |Mechanicis *erg.* | *L*

10 ante omnia *erg.* *L*

12 ut | simul *gestr.* | percipiam *L*

12 quandam

- (1) uniformitatem
- (2) relationem *L*

15 quandam

- (1) concipio
- (2) percipio,
 - (a) dum
 - (aa) cogito
 - (bb) consi
 - (b) quae
 - (aa) in eo
 - (bb) consistit *L*

17 quatenus

- (1) unum cum alio percipio aliter qu
- (2) duo *L*

18 C.

- (1) In⟨n⟩
- (2) Concipio tamen
- (3) Percipio *L*

19 uno,

- (1) quae in | his *versehentlich nicht gestr.* |
- (2) quae *L*

20 simul *erg.* *L*

20 supponor

- (1) id quo
- (2) haec dicuntur *esse in illo*
- (3) quae *L*

25 autem

- (1) esse spatium quoddam
- (2) esse quoddam in quo nihil aliud c
- (3) quod
- (4) esse *L*

26 absolutum, | quod vulgo spatium infinitum vocatur, *gestr.* | in *L*

26 quo

- (1) nihil al
- (2) per *L*

27 omnia | alia *gestr.* | situm *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 606:

3 percipi

(1) supponatur *B* et *C*,

(a) erun

(b) tunc dicitur *B* vel *C*,

(2) supponantur . . . *B L*

6 atque . . . caret *erg. L*

6 habens

(1) . Ac proinde

(2) quam *L*

8 f. Et, . . . *punctum erg. L*

10 f. punctum

(1) puncto congruere,

(2) esse puncto congruum, *L*

13 habentia, | est etiam ubique simile *gestr. | et L*

14 habent | et *erg. | L*

15 punctum | vel datum quodcumque in eo moveri potest, donec perveniat ad datum punctum
gestr. | . Hinc L

17 continuam.

(1) Per varia

(2) Si *L*

19 similes

(1) eosque | inter medios seu *erg. |* minus diversos ab extremis quam extremi sunt inter se.

Eaque transibit per omnes

(2) | extremis *erg. |, L*

21 transibit

(1) bis per eundem

(2) plus *L*

22 opus

(1) ex mutationis modo sequenti patet.

(2) mox patebit. *L*

22 continua

(1) a simili ad simile

(2) per similia potest et talis esse

(3) potest *L*

23 *E*

(1) sit *ABCDE*

(2) per *C*

(a) similis

(b) sic ut

(c) similis *L*

25 nunquam

(1) transibuntur

(2) absolvetur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 607:

1 mutatio

(1) sit simi

(2) continua *L*

4 similium

(1) transit

(2) assumtis trib

(3) si *L*

7 proinde

(1) ea est unica

(2) vicissim *L*

8 semper *erg. L*

10 dissimilibus,

(1) | si *versehentlich nicht gestr.* | unum ex determinantibus in statu a quo

(2) si *L*

10 quem

(1) coincidunt praeter unum, quod

(a) alteri simi

(b) est simile

(2) singula *L*

13 cum

(1) ita

(2) determinata est per quam

(3) determinata . . . quae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 608:

- 1 paedagogis
(1) interdum
(2) et *L*
- 2 et
(1) culpant, quae
(2) quod rem
(3) re *L*
- 8 scilicet ludimagistri *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 609:

25

(1) In Grammatica tractatur tum de eo quod omnibus linguis proprium est, et consistit in

(a) significan

(b) significationibus tum

(2) Grammaticae *L*

25 signis. | Pars *gestr.* | Illa *L*

27 de

(1) Nominibus

(2) Partium *L*

28 seu diversitate conceptuum *erg. L*

28 de

(1) sonis

(2) literis, *L*

29 conceptuum *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 610:

2 itaque quidem adhuc *erg.* *L*

3 pinguntur

(1) soni.

(2) non . . . soni *L*

4 autem

(1) de sono nunc solliciti non sumus

(2) sonum . . . | frustra *gestr.* | duplicemus

(a) Constituto tamen semel caractere

(b) Constituta . . . ratione *L*

5 f. illi

(1) sonum

(2) sonos | et figuras *erg.* | *L*

7 Etymologia, *erg.* *L*

9 f. Etymologia

(1) est de

(2) agit de modo formandi

(a) nota

(b) vocabula,

(3) enarrat signa simplicia, et ex his formare docet voces

(4) formare docet vocabula, | nomina scilicet verba et adverbia, *gestr.* | Analogia

(a) flexus docet

(aa) et compositi

(bb) seu mutationes et

(b) vocabulorum variationes *L*

13 lexicon | linguae *gestr.* | pertineat | novae scripturae. Itaque *gestr.* | sola *L*

14 Analogia

(1) bene constutuenda.

(2) sed ita constituenda

(a) ut tamen

(b) ut *L*

15 f. Aspergemus . . . opponitur. *erg.* *L*

19 quidem | recte *gestr.* | pro *L*

20 deberet

(1) ubi scilicet literae singulae de

(2) in *L*

22 voces.

(1) Itaque vox videtur esse quicquid subjectum vel praedicatum esse potest in oratione.

Certe secundum definitio

(2) Imo *L*

22 receptis

(1) signis

(2) linguis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 611:

- 1 definitio *erg. L*
- 2 extra
 - (1) conjunctionem
 - (2) compositionem *L*
- 3 in
 - (1) lingua
 - (2) caractere nostro
 - (a) vocem facimus quicquid potest esse subjectum aut praedicatum orationis ⟨-⟩
 - (b) omnia quae scribimus sunt vocabula, nec habemus
 - (aa) quae non separatim significant
 - (bb) separatim scripta quae non separatim significant.
 - (aaa) Non est tamen majus vocabulum
 - (bbb) Ne tamen totius ⟨orat⟩
 - (c) minimum *L*
- 4 maximum
 - (1) una quae (2) orationis *L*
- 5 f. Forte . . . obliqua *erg. L*
- 10 verbi *L ändert Hrsg.*
- 16 *solus*,
 - (1) *totus*
 - (2) *quotus, totus, L*
- 17 *uterque, erg. L*
- 22 attributum.
 - (1) *Potius*
 - (2) *Videtur L*
- 25 dico
 - (1) *quis*, non quaero discere nomen sed personam
 - (2) *hic, L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 612:

- 1 Imo . . . adjectivum. *erg. L*
- 2 specialia
 - (1) ostensione vel praecedenti vel se
 - (2) aliunde *L*
- 5 *plana*,
 - (1) *recta circum secat*
 - (2) *diameter L*
- 8 verbale,
 - (1) sed quod tem
 - (2) sed *L*
- 10 significet.
 - (1) Itaque potius verbum significat,
 - (2) ut *amatus*, qui a
 - (3) Interim *L*
- 12 et . . . aoristum. *erg. L*
- 13 f. *ad . . . significandam erg. L*
- 15 igitur *erg. L*
- 21 quasi *erg. L*
- 25 *res L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 613:

4 ob

(1) *gravem*

(2) *causam L*

5 f. affectus.

(1) *Pronominum*

(2) *Personarum L*

10 f. possit,

(1) *At in adjectivo subin*

(2) *ut*

(a) *Homo*

(b) *Cicero L*

25 *Italicae*

(1) *hic referri possunt*

(2) *comparativis . . . sunt L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 614:

- 4-5 *vehementer*. Et
(1) possibile
(2) nihil *L*
- 6 sit
(1) inutile
(2) superfluum, *L*
- 7 casus
(1) nominis, nec opus era
(2) et genus . . . opus erat
(a) < tam >
(b) ejus varietatem *L*
- 9 dici
(1) post
(2) potest
(a) omnia esse in generalia
(b) omnia *L*
- 9 f. quanquam . . . futurum, *erg. L*
- 11 nostro
(1) repetitione
(2) suffecerit *L*
- 11 nisi
(1) Euphoniae
(2) congruentiae
(3) elegantiae *erg. | L*
- 14 quibus | certae *gestr.* | voces *L*
- 14 singulares.
(1) Ineptum vero genus tribui quo
(2) Superfluum *L*
- 16 | facilibus *ändert Hrsg.* eorum *gestr.* | generum *L*
- 16 diversitas
(1) discrimina
(2) connexiones *L*
- 25 *dicat.*
(1) Videntur
(2) Non solent
(a) singular
(b) pluralia *L*
- 25 aliquo
(1) singulari
(2) homogeneo; *L*
- 25 quando
(1) | contento *erg.* | diversificantur
(2) | distinguuntur *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 615:

- 1 et Personis *erg. L*
- 3 Sin
(1) offi
(2) ex generalibus linguis
(3) ex *L*
- 7 Si terminatione . . . casus *erg. L*
- 12 ablativum
(1) exprimere
(2) non *L*
- 14 f. quam
(1) vulgo videntur eruditioribus
(2) videntur eruditis *L*
- 18 et
(1) distinctionis claritas
(2) |et *streicht Hrsg.* | obscurita
(3) claritatis *L*
- 20 et
(1) usu
(2) officio *L*
- 24 Grammaticam
(1) debere
(2) theoricam *L*
- 26 pro
(1) *amare*
(2) *summe L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 616:

- 1 Nomina *erg. L*
1 a nominibus venientia *erg. L*
5 *parvus*,
 (1) *venustulus*, id est
 (a) *paululum*
 (b) *non*
 (c) *aliquantum venustus*
 (2) *sciulus L*
6 *sciens*,
 (1) Diminutivis
 (a) ⟨ - ⟩
 (b) *vicina sunt quae*
 (2) *quae duo*
 (a) *de*
 (b) *a L*
7 f. Ita . . . potest
 (1) *vel*
 (2) *poetastrum*
 (a) *vel*
 (aa) *pigmaeum qu*
 (bb) *nanum qui*
 (b) *seu . . . poeta erg. L*
11 *majorativa*
 (1) *ut cervellone licet non recepta Latinis ni*
 (2) *qualia L*
16 *magnus*
 (1) *et parum parvus*
 (2) *et*
 (a) *nullum*
 (b), *magn*
 (3) *et ita ⟨ - ⟩*
 (4) *ubi*
 | (5) *nam erg. | nota*
 (a) *non rem*
 (b) *| augmentans erg. |*
 (aa) *parvitat*
 (bb) *cum dico*
 (aaa) *parvum ma*
 (bbb) *valde L*
19 | *Caetera gestr. | Denominativa*
 (1) *placet ⟨ - ⟩*
 (2) *Vossius secundum terminationes*
 (a) *et non*
 (b) *potius quam L*
21 *et*
 (1) *irregulare est*
 (2) *contra*
 (a) *analogiam*
 (b) *rationem L*
23 *potissimae erg. L*
23 *nomina | a nominibus gestr. | derivantur. L*
24 *vel in eo fiunt erg. L*
25 *columbarium erg. L*
27 *pisces.*

- (1) *Textrina, netrina* locus textorum.
- (2) *Textrina* . . . tondetur. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 617:

6 solet,

(1) visibilis

(2) quae sit

(a) visibilis

(b) visibile corpus *L*

8 *mandibula* a mandendo *erg. L*

10 f. *mandibula*.

(1) Adjectiva quoque varie denominantur a materia, ut *betaceus, aureus*, ab actione aut passione, *amativus, amabilis*

(2) Aliquid *L*

12 agere

(1) potest

(2) facile potest *L*

19 *ut*

(1) *quasi vulpes*

(2) *ut L*

22 *ut*

(1) *vulpinus*

(2) *vulpiformis, L*

24 denominari.

(1) Ita malim

(2) Nec signum *L*

28 enim

(1) ut d

(2) *hominiformiter*

(3) *boviformiter. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 618:

- 1 substantivi,
(1) *ut res stimulans*
(2) *quasi L*
- 2 *res medicans . . . creatura. erg. L*
- 6 utile
(1) sic
(a) vi
(b) *persona mala significat improbum*
(c) *homo malus hoc*
(2) ut cum
(a) *malus homo seu improbus <->*
(b) *dico malo adjicio hominem, ut intelligam*
(c) *dico L*
- 8 quid
(1) est, v.g. locus arundinum quo
(2) est vel fit
(a) ut arun
(b) vel *L*
- 9 habet.
(1) Ita locus in quo quid |casu vel natura erg. | crescit,
(a) servatur
| (b) vel reperitur arte, erg. | clauditur, tegitur, asservatur, colligitur, in quo quaedam
personae frequenter reperiuntur, in quo quaedam peraguntur actiones; ita a
(2) Locus *L*
- 10 arte
(1) servatur,
(2) colligitur
(3) vel *L*
- 10 collocatur
(1) *granarium, vivarium;*
(2) in *L*
- 13 viget
(1) autoritas
(2) relatio *L*
- 17 *inventarium, locus inveniendi erg. L*
- 18 Est . . . *ventilabrum. erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 619:

1 occupatus.

(1) *Jucundus a jutum*

(2) Ut *L*

3 *Lib. 3. Analogiae erg. L*

9 personam:

(1) *statur*, id est est qui stat seu est a quo statur

(2) | *A nobis gestr. | potatur, L*

10 *pugna pugnatur erg.*

(1) *Pudet me*, id est pudor habet me. Nisi malis *pudet me* esse

(2) *Pudet L*

11 esse.

(1) Est au

(2) scilicet

(3) Ut *L*

16 ut

(1) si dicam

(2) cum *L*

18 Itaque

(1) *poenitet me*

(2) cum dico

(a) *poenitet me*

(b) *pudet me L*

20 Itaque

(1) *pudet me*, erit quasi pudor est quo

(2) *te L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 620:

6 *facere*

(1) *facturus*

(2) *fecero. L*

22 *resolvendum*:

(1) *Facio, faciam*

(2) | *Simplicia: erg. | feci, L*

22 *dudum*.

(1) *Fecero id est fui facturus*

(2) *Feceram. L*

29 f. *nupturio*

(1) *Pronomen est adjectivum generale seu auxiliare. Itaque puto ut prius*

(2) *De L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 621:

4 adverbia

(1) ; seu ut *cur* pro *quomodo*

(2) (*dicimus* *L*)

15 magis

(1) substantivo, *unusquisque*

(2) adjectivo *L*

19 f. probari.

(1) Demonstrativa pronomina sunt Substantiva

(2) Demonstrativa

(3) Interrogativis *L*

23 *facit*.

(1) Si *A est B*, *A est C*. Atqui *A est B*. Ergo *A est C*. Ita effertur

(2) Si *L*

25 *omne A*.

(1) *Quodcunque*

(2) *Aliquid*, id est

(3) Ex *L*

26 dici

(1) *aliquis*

(2) *qui* *L*

27 significat

(1) praedicatum

(2) subjectum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 622:

- 1 ut A
(1) *quod est*
(2) *nempe qui L*
- 5 *omnis*.
(1) *Non omnis*
(2) *Omnis est non, quidam non. Hinc non omnis est quidam non. Ipsa quidam τὸ non praeponi nequit, sed tantum postponi, nisi cum intelligitur quidam tantum oppositum omni; possum enim dicere non quidam tantum, sed |etiam gestr. |*
(a) *omnis fecit*
(b) *omnes fecere. Itaque |si dicam erg. | quidam A non est B*
|(3) *Simplicissima sunt erg. | L*
- 6 B.
(1) *po*
(2) *Si*
(3) *Si jam dicas fal*
(4) *Harum L*
- 10 *Non-A. | Omne Non-A gestr. | Quoddam L*
- 11 *sive falsam dicimus erg. L*
- 11 *propositionem,*
(1) *si postponimus, negamus*
(2) *qualis L*
- 12 f. et *praefigimus*
(1) *subjecto*
|(2) *termino erg. | . . . copulae, erg. L*
- 14 *Non*
(1) *Omnis ho*
(2) *omne L*
- 14 *signum L ändert Hrsg.*
- 14 *Omne*
(1) *non est idem*
(2) *non-A est B | idem streicht Hrsg. | subjectum L*
- 18 *sive*
(1) *vel non-A vel non-B*
(2) *non A non B*
(a) *est compo*
(b) *seu non AB*
(c) *quod L*
- 19 *ut quis,*
(1) *in-doctus*
(2) *in-doctus-prudens L*
- 20
(1) *Quoddam quod est A seu quoddam. Quoddam quod non est A seu quoddam non.*
(a) *Non quoddam est*
(b) *Non q*
(c) *Nullum es*
(d) *Non quoddam non est A, seu*
(2) *Quoddam . . . seu L*
- 25 *erit*
(1) *|rem versehentlich nicht gestr. | redi*
(2) *propositiones L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 623:

- 2 seu *quoddam B coincidere cuidam A. erg. L*
4 *esse A.*
 (1) *Omne A est*
 (2) *Omne A et quoddam B coincidunt*
 (3) *Omne . . . coincidit L*
- 5 *conversio*
 (1) *secundum qu*
 (2) *per accidens, L*
- 6 *coincidere.*
 (1) *Demons*
 (2) *Omne A*
 (a) *signif*
 (b) *coincidit*
 (3) *Si quod sit de quo possit dici ipsum esse A, itemque ipsum esse*
 (4) *Omne L*
- 7 *significat*
 (1) *Si C coincidit cuidam A, etiam C coincidere cuidam B. Hinc Omne*
 (2) *illud L*
- 11 f. *B.*
 (1) *Idem <->*
 (2) *Quoddam L*
- 13 *Def. 1.*
 (1) *Omne A est B*
 (2) *Quoddam L*
- 15 *A est non-*
 (1) *B*
 (2) *C L*
- 16 *idem est*
 (1) *ad non C*
 (2) *cum qu. non C L*
- 16 *Coroll.*
 (1) *qu. non C est A*
 (2) *Si qu. A*
 (a) *est B*
 (b) *non L*
- 17 seu *Nullum A est D, erg. L*
- 18 *Coroll.*
 (1) *falsum est qu. A coincidere*
 (2) *Null*
 (3) *Si L*
- 18 *B L ändert Hrsg.*
- 21 *qu. A*
 (1) *coinci*
 (2) *esse L*
- 21 *B L ändert Hrsg.*
- 22 *B L ändert Hrsg.*
- 22 *non-E*
 (1) *etiam falsum est qu.*
 (a) *E*
 | (b) *non E erg. | esse idem cum qu. A*
 (2) *verum L*
- 23 *Ergo*
 (1) *verum est qu.*

- (2) per *L*
- 24 *A*
- (1) Operae pretium autem video stabilire nostras regulas contradictionis; quae omnes huc redeunt.
- (a) *Si A est B*
 - (b) *Si A coin*
 - (c) Omnia
- (2) Pendent autem omnia ex duabus regulis quarum una est coincidentiae altera contradictionis
- (3) Pendent . . . contradictionis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 624:

1 *prima erg. L*

4 *prima.*

(1) *non A*

(2) *non non-A*

(a) *est A*

(b) *idem . . . A L*

5 *secunda.*

(1) *Si A est*

(2) *Coincidunt L*

10 *ipsi B*

(1) *salva veritate*

(2) *quod L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 625:

1 vel . . . competit *erg. L*

2 f. Adhibeo . . . Concretos. *erg. L*

4 cui . . . nisi *erg. L*

4 si

(1) *N* nec sit *A*, nec

(2) *N L*

5 *D*,

(1) etc. tunc terminus *N* dicitur esse

(2) et *L*

7 f. definitionem.

(1) Substantia est

(a) Ens completum

|(b) Terminus completus *erg.* totam subjecti naturam exprimens *erg.* |, seu

(aa) Ter

(bb) ex quo fluunt omnia praedicata ejusdem subjecti. Ut si dicam

(aaa) *Alexander magnus*

(bbb) *Deus, vel omnipotens*

(2) Substantia est cui competit terminus completus

(a) , et qui dicitur,

(b) *Deus*

(aa) *omnipo*

(bb) vel

(c) . Terminum autem completum voco, ex quo demonstrari possunt omnia praedicata ejusdem subjecti, seu qui totam subjecti naturam exhaurit, sic *poeta* non est terminus

(3) Terminus

(a) substantivus est,

(b) completus *L*

9 haec notio: *erg. L*

10 etc. |Hoc discrimen in lingua rationali potest omitti. *erg. u. gestr.* | Terminus *L*

11 continet,

(1) ut *rex*, id est

(2) seu *L*

14 f. omitti.

(1) Nomen rei proprium est, quod et possis dicere Vocabulum,

(2) Vocabulum . . . est, *L*

18 sunt,

(1) dici possunt Attributa,

(2) possis *L*

20 Grammaticis

(1) vocabula

(2) propria *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 626:

- 1 sunt. | Sed haec Terminorum potius quam rerum vocabula sunt, et obiter tantum allata.
gestr. | Si *L*
- 2 f. seu subjectum certum *erg. L*
- 6 involvat.
(1) Sit subjectum
(2) Praedicatum *L*
- 7 A,
(1) quodcunque *B, C* et
(2) sit *L*
- 11 Idem
(1) est
(2) | sunt *erg.* | *L*
- 12 *B*
(1) idem
(2) eadem *L*
- 14 f. alioqui possibile intelligetur *erg. L*
- 16 alioqui
(1) possibile dicetur
(2) contingens *L*
- 16 quodque
(1) intelligi
(2) possibile *L*
- 16 esse,
(1) de qu
(2) in *L*
- 18 f. ; nihil . . . contradictio *erg. L*
- 23 constat
(1) extitutum esse.
(2) existere. *L*
- 24 aliquod
(1) perfectissimum Ens,
(2) Ens perfectissimum, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 627:

2 etc.

- (1) Sed si duos arcus ejusdem circuli confera
- (2) Sed *L*

4 At

- (1) duo
- (2) arcus
 - (a) diversi
 - (b) ejusdem
 - (c) circuli,
 - (aa) et
 - (bb) (nisi *L*)

7 quae

- (1) secundum aliquem considerandi modum indiscernibilia sunt.
- (2) indiscernibilia sunt,
 - (a) ut duo circuli
 - (b) etiamsi . . . incompleta. *erg.* |
 - (aa) Pars est requisitum Im
 - (bb) Requisiteum *L*

10 Conditio

- (1) natura prior.
- (2) simplicior . . . prior. *L*

11 f. tollitur.

- (1) Pars est
- (2) In aliquo est *erg.* | requisiteum Totius immediatum,
 - (a) ita ut si ambo simul considerentur
 - (b) hoc est ambo consideranti per se patet
 - (aa) <ad>
 - (bb) et par
 - (cc) id quod partem dicimus esse natura prius seu simplicius, et ad <id> ipsum necessario requiri, idque patet nulla adhibita ratiocinatione, sed immediate.
- (3) Contin
- (4) Terminus est requisiteum immediatum commune
- (5) Inexistens seu in aliquo contentum voco quod est R
- (6) Requisitea *L*

13 insunt.

- (1) Alit
- (2) Si duobus simul
 - (a) consideratis
 - (b) positus, eo ipso
- (3) Si *L*

14 pluribus | simul *gestr.* | positus, *L*

14 immediate *erg.* *L*

15 totum. | Simul, inquam, hoc est eodem tempore. *gestr.* | Nec *L*

17 aggregatum

- (1) conflatur.
- (2) conficimus. *L*

19 recte

- (1) Scholastici
- (2) philosophi veteres *L*

20 Animas

- (1) , <Activas> Entelechias
- (2) , Actus
- (3) seu *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 628:

1 ne

(1) meminisse

(2) nosmet *L*

6 Nam

(1) transformatio est, cum ex uno fit aliud nulla parte ademta vel addita;

(a) at vero

(b) atque haec quidem satis

(2) ea satis quidem *L*

6 cum | in transformando *gestr.* | non *L*

9 pars

(1) pri

(2) rectae *L*

10 in

(1) rebus

(2) continuo *L*

11 imo . . . tantum *erg. L*

11 nisi

(1) in rebus aliq

(2) in *L*

11 rebus

(1) extensio,

(2) extensis *L*

12 praeter materiam *erg. L*

15 est

(1) man

(2) manens

(3) separatur,

(a) aut ita separatur, ut maneat an maneat nihil ad rem faciat

(b) ut *L*

16 vel

(1) maneat

| (2) permaneat *erg.* |

(a) ad aliquid a

(b) vel *L*

22 similiter *erg. L*

29 est.

(1) Mutatio est aggregatum

(2) Si dicatur *A*

(3) Si *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 629:

- 1 *B*,
(1) utique ⟨ita⟩ *A* est
(2) dicitur *L*
- 5 uniformibus
(1) , seu diversis horologiis
(2) (tanquam *L*
- 5 exactis, *L ändert Hrsg.*
- 5 adeoque
(1) quicquid fit cum aliquo aut
(2) quaecunque *L*
- 8 quae
(1) positione
(2) |suppositione *erg.* | *L*
- 9 sunt,
(1) positione
(2) |suppositione *erg.* | *L*
- 10 f. multa.
(1) ⟨-⟩ id cuius quantitate cognoscimus
(2) Cognoscimus
(a) motu uni
(b) uniformi *L*
- 13 prioritatis;
(1) et in illa causa est
(2) cuius
(3) ⟨sic⟩
(4) nam *L*
- 13 posterioritatem
(1) , sed illa
(2) . Idem *L*
- 15 prima,
(1) muta
(2) successiones *L*
- 21 Pars.
(1) Prius, posterius, simul
(2) Idem
(3) Extensum.
| (a) Distantia
(b) Distans
(c) Situm.
(aa) Distantia
(bb) Via
(cc) Intervallum. *erg.* | *L*
- 22 pati.
(1) Perci
(2) Cogitare, *L*
- 24 res
(1) producitur.
(2) produci potest. *L*
- 25 f. Malim efficiens
(1) enuntiare
(2) appellare. *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 630:

3 potest

(1) statum patris de liberis cogitantis

(2) patrem

(3) cogitationem *L*

4 causas

(1) <mot>

(2) enuntiamus *L*

5 f. subsistentibus.

(1) Finis est

(2) Si quis facit *A* quia vult *B*, erit *B* finis

(3) Si *L*

7 *B*,

(1) erit

(2) id

(a) quod

(b) ambobus *L*

7 materia,

(1) diversum forma

(2) diff

(3) dis<cr>

(4) in *L*

8 f. forma.

(1) Auxilium est

(2) Si *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 631:

- 1 Tabula
 - (1) notiones
 - (2) ingenti *L*
- 1 addi
 - (1) ⟨no⟩
 - (2) lineis *L*
- 1 seu realitas *erg. L*
- 4 gratum.
 - (1) (aliosum
 - (2) pretium *L*
- 10 numerus,
 - (1) magnitudo
 - (2) quantitas *L*
- 12 Rarum, . . . similia *erg. L*
- 13 Habitus . . . patiendi *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 632:

- 2 circumscribuntur,
(1) inscri
(2) includuntur *L*
- 3 sic . . . cista *erg.* via. *erg.* *L*
- 5 forma,
(1) pra
(2) requisita, *L*
- 6 Tactus . . . mollities. *erg.* *L*
- 6 Huc
(1) qua
(2) calor, *L*
- 7 seu *erg.* *L*
- 9 f. Odoratus.
(1) Sonus
(2) Auditus. *L*
- 14 Sic *erg.* *L*
- 17 est | necessario *erg.* |
(1) partium cohaesio | seu dis *erg.* u. *gestr.* |
(2) | magnitudinis *erg.* | *L*
- 19 ad
(1) magnit
(2) extensionem
(3) extensionis *L*
- 23 cedunt, | ut aër, etc. *gestr.* | et *L*
- 24 est
(1) conjunctio
(2) conjunctio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 633:

- 6 *passio*
(1) *effectio*,
(2), *exercitium L*
- 13 *coetus erg. L*
- 14 *exercitatores*,
(1) *ela*
(2) *effectatores, et effectatores*
(3) *et effectores . . . effectores L*
- 19 *seu . . . activum erg.*
(1) *. Locus ex*
(2) *. Spatium |Locus separatus erg. | L*
- 20 *sive non activum erg. L*
- 21 *f. indivisibile.*
(1) *Vivum*
(2) *|Corpus vivens erg. | est*
(a) *Automatum*
(b) *Automaton L*
- 24 *cum*
(1) *Uni*
(2) *principio L*
- 24 *seu*
(1) *Automatum*
(2) *Automaton*
(3) *substantia L*
- 25 *esse*
(1) *automa*
(2) *machinas L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 634:

- 3 | Praedicata
(1) intellectu percep
(2) intellectilia *erg.* |
 (a) Exi
 (b) Ens,
 (aa) U
 (bb) Existens. *L*
- 4 perfectione praeditum *erg. L*
- 5 Plura
(1) Simile, dissimile.
(2) Majus, minus
(3) Pars
(4) |formam habens, simile dissimile regulare. homogeneum, homogeneum *erg. u. gestr.* |
Congruum.
 (a) Majus. minus. aequale.
 (b) constitutum *L*
- 6 Majus . . . aequale *erg. L*
- 7 Figuratum *erg.* |
(1) Prius. posterius. ordinatum,
(2) formale
(3) formam *L*
- 7 dissimile.
(1) prius. posterius ordinatum, mutatum; oppos
(2) regulare *L*
- 9 Conditio.
(1) antecedens
(2) inferens. |determinans *erg.* | *L*
- 10 Simul. *erg. L*
- 10 Acturiens. *erg. L*
- 12 Acturiens. |perfectione praeditum *gestr.* | Resistens.
(1) Percipiens
(2) Appetens
(3) con
(4) ⟨solid⟩
(5) |perfectione praedit *erg. u. gestr.* | Consistens, *L*
- 13 f. fluidum.
(1) Appetens
(2) |Percipiens *erg.* | Cogitans. *L*
- 15 laetus, tristis, *erg.*
(1) fe
(2) beatus, *L*
- 16 f. miser.
(1) Deus. universum substantia.
 (a) animal
 (b) animatum
 (c) vivens,
 (d) animal.
 (e) |animatum *erg.* |
 (aa) species.
 (bb) corpora
 (cc) Corpora Mundana. species, plantae, animal homo
(2) |Sequuntur
 (a) qu

(b) praedicata *erg.* | sensilia
| (aa) seu sensus
(bb) secundum . . . Poiologia *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 635:

3 simplices. *erg.* Deus.

(1) spiritus

(2) Mens. *L*

3 f. anima.

(1) forma.

(2) Vita seu forma *L*

5 Universum.

(1) Corpora Mundana.

(2) Species. Aggregata

| (3) Artificialia

(4) materia.

(5) aggregata

(6) massa.

(7) Elementa.

(8) Similaria. | Elementa *erg.* | aggregata, imperfecte mista, durabiliter mista *erg.* | *L*

6 f. evanida, durabilia *erg.*

(1) Species: plantae organicae

(2) Species organicae: *L*

10 universalis | Historia naturalis cosmogonia *gestr.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 636:

- 1 Catalogus
 - (1) de
 - (2) Notionum *L*
- 2 f. componuntur
 - (1) Esse. Existere.
 - (2) Possibile. *L*
- 5 Limitatum.
 - (1) Abstractum
 - (2) Concretum *L*
- 6 diverso).
 - (1)
 - (1) Status.
 - (2) Simplex . . . accidens.
 - (a) Perfectum.
 - (b) Perfectio. . . . Circumstantia. *erg.* | *L*
- 7 Inferens.
 - (1) Opposita.
 - (2) Incompatibilia. *L*
- 8 Reciprocum mutuum. *erg.*
 - (1) Simplex seu per se intelligibile. Prius vel posterius natura. Quod
 - (2) Idem, *L*
- 9 *fragment erg. L*
- 9 rarum | obivium *gestr.* | *L*
- 11 indefinitae |, seu continuum *gestr.* |. Ratio *L*
- 11 Homogeneum.
 - (1) Simplex *darunter*: natura
 - (2) Simplex *L*
- 12 f. Ordo | huc gradus cognationum *erg.* | . . . cogitando *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 637:

- 1–3 Haec . . . Dependens. *erg.* *L*
4 jungere.
 (1) Finis.
 (2) Princip.
 (a) Term.
 (b) Finis. *L*
5 aliquo.
 (1) Extensio
 (2) Extensum est
 (3) Extensum *L*
5 Mensurae,
 (1) linea
 (2) pollex, *L*
5 curv.
 (1) rot.
 (2) oblongum.
 (3) rotundum *L*
6 situs, | et est *streicht Hrsg.* coextensi(o) *gestr.* | coexistentium *L*
8 coexistentes.
 (1) Recta.
 (2) Punctum. *L*
9 Actio *erg.* Passio.
 (1) Homogeneum.
 (2) Motus.
 (3) | Novum. Subitum. *erg.* | Status. *L*
9 Duratio.
 (1) Motus.
 (2) | Circumstantia. . . . spontaneum. *erg.* | Motus, *L*
12 Huc . . . spectantia. *erg.* *L*
12 molle. | Potentia *gestr.* | Vis. *L*
14 vehere,
 (1) frangere
 (2) rump
 (3) impellere, *L*
14 Huc | rotare *gestr.* | elevare *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 638:

- 1 aedificia, utensilia *erg. L*
- 2 Geometriam
 - (1) ser
 - (2) seu *L*
- 2 ad
 - (1) eam
 - (2) partem *L*
- 10 dolor,
 - (1) justum
 - (2) justus *L*
- 11 pulchrum.
 - (1) Inci
 - (2) |Praepare *ändert Hrsg.* | *L*
- 12 obtinere.
 - (1) Pos
 - (2) Habere *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 639:

- 2 comitantur.
 - (1) Refera
 - (2) Explicanda *L*
- 2 motum.
 - (1) Ita coloratum
 - (a) est
 - (b) esse est superficie sua
 - (2) Ita *L*
- 4 sequitur | vel *streicht Hrsg.* | mutatio
 - (1) activa
 - (2) lineae
 - (3) in
 - (4) cis
 - (5) lineae
 - (a) . Et
 - (b) cis *L*
- 5 opacum;
 - (1) sin trans
 - (2) et *L*
- 5 reflectens;
 - (1) et effectus
 - (2) phaenomenon ex reflexione dicitur color
 - (3) Phaenomenon *L*
- 8 scientiis.
 - (1) Sed nobis suffi
 - (2) Sive m
 - (3) sed ipsum tamen phaenomenon
 - (4) Color est super
 - (5) Sed *L*
- 10 Species.
 - (1) Elementa
 - (2) Deus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 640:

11 *posse*

(1) *credis,*

(2) *speras, L*

14 *quin*

(1) *ea*

(2) *haec prima cognita*

(3) *imo*

(a) *haec*

(b) *hae L*

17 *explicandam;*

(1) *quae*

(2) *et tamen L*

17 *est*

(1) *ad animalium*

(2) *iridis formatio L*

18 *quae*

(1) *non uno magno volumine opus haberet,*

(2) *vel . . . esset, L*

21 *duo erg. L*

21 *quo*

(1) *quic*

(2) *vix L*

22 *quae*

(1) *nun*

(2) *nondum L*

24 *quam*

(1) *creatur*

(2) *corpus, L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 641:

15 inferentis.

(1) Sic praedestinatum esse est inferens beati; et pium esse est

(2) Sic homo est inferens animalis,

(3) Sic

(a) aequilaterum rectangulum

(b) quadratum L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 642:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 643:

- 1
 - (1) In lingua philo
 - (2) Lingua *L*
- 1 ita
 - (1) co
 - (2) utiliter *L*
- 2 v.g.
 - (1) *Ego sum*
 - (2) *Titius est L*
- 3 est
 - (1) magnus
 - (2) major, Cajus est minor
 - (3) praestantior, Cajus minus praestans seu Tit
 - (4) superior | et *erg.* | *L*
- 5 et qua talis *erg. L*
- 6 f. in
 - (1) *doctior*
 - (2) explicationem
 - (a) vocis *doctior Cajo*
 - (b) hujus: *L*
- 8 *est*
 - (1) *talis*
 - (2) *hic L*
- 9 regula | et lex *gestr.* | commutandi *L*
- 12 et
 - (1) abstrahendo
 - (2) non *L*
- 13 jam
 - (1) ⟨ge⟩
 - (2) commune *L*
- 13 alioqui
 - (1) cum infinita com
 - (2) innumeris *L*
- 14 sed
 - (1) variant
 - (2) abstractio *L*
- 18 iis
 - (1) quae
 - (2) inter *L*
- 21 quaestione
 - (1) h
 - (2) in hac lingua
 - (3) per h
 - (4) hujus *L*
- 22 postea
 - (1) sine ipsius
 - (2) ex *L*
- 23 ut
 - (1) commode
 - (2) pro arbitrio *L*
- 23 salva
 - (1) veritate
 - (2) praesenti *L*
- 24 aliter

- (1) sentiendum
 - (2) | faciendum *erg.* | *L*
- 26 hoc
- (1) licere
 - (2) | posse *erg.* | *L*
- 27 f. stare.
- (1) Videndum an liceat
 - (2) | Quoniam *gestr.* | reperio
 - (a) plerasque
 - (b) plurimas *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 644:

- 2 indefinitas,
 - (1) <tan>
 - (2) nempe *A est B*
 - (3) verbi *L*
- 3 vocabuli *erg. L*
- 3 sunt
 - (1) prop
 - (2) praepositiones *L*
- 3 notionem,
 - (1) ex quibus
 - (2) ita *L*
- 4 praepositionis *L ändert Hrsg.*
- 5 cum
 - (1) sequentibus
 - (2) reliquis *L*
- 8 prius:
 - (1) <parte>
 - (2) *quatenus*
 - (a) involvere
 - (b) respicere *L*
- 9 *quatenus Überstreichung gestr. L*
- 10 *qui*
 - (1) esse
 - (a) repe
 - (b) resp
 - (2) |esse *streicht Hrsg.* | adhiberi *L*
- 11 *integrae*
 - (1) praepositionis
 - (2) |propositionis *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 645:

2 vel

(1) connotat

(2) simplex *L*

4 f. Intra. | Extra. *erg.* Coram *gestr.* | . Ex *L*

6 significat

(1) non tantum *A* esse cum *B*, sed et *B* esse principale, *A* accessorium,

(2) locum

(3) loca *L*

7 *B*

(1) . Et *B* erit *circa A*

(2) ; et *L*

9 f. Unde . . . *extra. erg.*

(1) Si *C* div

(2) Si *L*

14 linea *erg. L*

16 *E*,

(1) talis, ut

(2) qui *L*

17 *E*.

(1) *Coram* praeter loci relationem involvit

(2) *Penes* et *Coram* praeter loci relationem

(a) spectant cognitionem

(b) personam, involvunt, ejusque potestatem vel cognitionem. *Penes* me est; id est apud me,

(aa) et m

(bb) simul et sub me;

(aaa) seu apud me, et

(bbb) cora

(3) Relatio *L*

18 Ex, In *erg. L*

19 secundum, juxta *erg. L*

19 sub *erg. L*

21 Movetur

(1) *A* a *C*

(2) a *C*,

(a) cujus locus initio motus est *C*, et per

(b) *per L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 646:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 647:

6 numerosis.

(1) Praepositio afficit nomen, Adverbium afficit verbum

(2) Praepositio | ipsum *gestr.* | nomen *L*

6 uti

(1) conjunctio aliqua

(2) conjunctiones quaedam *L*

8 communibus

(1) omissis,

(2) et *L*

9 *Cum. De erg. L*

15 localem

(1) involvens

(2) continens. *L*

17 f. quibus . . . *tenus erg. L*

19 *B,*

(1) vel *sine B,*

(2) significat

(a) *A* esse in loco *L* et *B* esse in loco *L* seu *A* et *B* esse in loco communi

(b) *A L*

19 habere

(1) locum communem,

(a) unde ⟨in tertiu⟩

(b) at

(2) unum locum, at *L*

20 *B*

(1) sensus est *A*

(2) significat *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 648:

2 *Iuxta . . . urbem. erg. L*

4 id

(1) quod <in>

(2) A L

7 A, | *circa me comp erg. u. gestr.* | et L

8 f. Quod . . . me

(1) comple

(2) construi ex

(3) componi . . . me. *erg. L*

10 Si . . . simul. *erg.*

(1) Hae definitiones satis sunt exactae, nam

(2) | Quod neque *in* neque *intra* est, dicitur esse *extra gestr.* | Hae L

12 multorum, | omnino *gestr.* | dicitur L

15 *super, D*

(1) *infra*

(2) erit L

16 terrae.

(1) *Post*

(2) Quod L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 649:

5 punctum

(1) est in corpore, quod

(a) aliquo

(b) in co

(2) aliquod *L*

5 aliquod | aliud *gestr.* | corpus *L*

9 *ad* |, *versus* . . . accusativo *erg.* |;

(1) *Ante, post, prae, pro; secundum, vel juxta. Super, supra; sub, infra; praeter, trans, ultra, citra, tenus.*

(2) *secundum, propter, ob; erg.* |

(a) *Ab A per B ad E* significat posse assumi *A* pro loco | motus *erg.* | primo, *B* pro intermedio, *C* pro ultimo, et quidem vel actualiter, vel saltem possibiliter.

(aa) *Tendit*

(bb) *Tendo enim ad C*, etiamsi ad *C* non perveniam, et *venire* dicor *ab A*, etiamsi non ex ipso *A*

(b) *Ab L*

11 apud *A*,

(1) et *Ad A tendo*

(2) | vel . . . continuatus. *erg.* | *Ad L*

12 f. *Versus* . . . appropinquare. *erg.* *L*

15 *A*

(1) *mo*

(2) ⟨*Se*⟩

(3) *venio L*

15 *tendo*,

(1) *si*

(a) *fui vel ero in A*

(b) *motus in A*

(2) *si L*

16 *si*

(1) *assumpto aliquo initio motus fui in A.*

(2) *initio . . . assumpto. L*

17 *In*

(1) *A*

(2) *locum A L*

21 *est*

(1) *in omnibus prae*

(2) *homines L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 650:

2–3 est

(1) si A sit natura prius ipso B , et, si posito A non existere,

(a) etiam B non existit

(b) sequitur

(2) $A \dots$ natura | prius *streicht Hrsg.* | ipso \dots sequi L

4 consequentia

(1) est

(2) debet esse L

11 convenit.

(1) Conveniunt autem inter se, sive cognata sunt,

(2) Operae L

12 dicantur

(1) ; et quidem convenientia non debent esse opposita vel contraria, sed compatibilia | in natura *erg.* |, praeterea convenientia debent inter se respondere, uti exempli causa Ellipsis respondet circulo. Possis etiam

(2) . Convenire L

13 A et L *erg.* L

13 f. ut

(1) paucis assumtis

(a) omnia

(aa) responde

(bb) hypoth

(b) in A ,

(aa) nempe b et c

(bb) verbi gratia b et c , et totidem aliis assumtis in L , verbi gratia

(2) si \dots nempe L

15 tunc

(1) reliqu

(2) quibuslibet aliis

(3) | tunc *streicht Hrsg.* | quibuslibet L

15 L

(1) , seu generaliter

(a) si

(b) A et L sunt convenientia

(aa) si

(aaa) quibuslibet assumtis

(bbb) respectu ipsius A

(ccc) possin

(ddd) in A tunc sun

(bb) si

(aaa) sumto quocunque y , in A , sumi possit aliquod z in L , sic ut

(bbb) sumtis quocunque y , (y) etc. in A , sumi possint totidem z , (z) in L ,

(aaaa) sic ut posita eadem relatione inter z et A , quae inter (z) et A

(bbbb) sic ut eadem sumta relatione y a A quae est (y) ad A , eademque sumta relatione z ad L quae est (z) ad L eadem quoque sit relatio y ad z quae est (y) ad (z),

(aaaaa) seu si eandem relationem ad aliquid habentium

(bbbbb) seu

(2) . Convenientia L

17 si

(1) uno a

(2) b a

(3) y assumto in

(4) y *L*
18 sunt
(1) quae sese mutuo juvant, ut
(2) quorum *L*
19 vel juvetur *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 651:

- 4 *simus.*
(1) *Circa me est, quod complectitur omnia quae sunt apud me*
(2) *Pro L*
- 6 *ponimus:*
(1) *cognatum*
(a) *. Itaque*
(b) *vel*
(2) *natura L*
- 7 *f. vel . . . communem erg. L*
- 9 *Circa*
(1) *aliquid*
(2) *|rem erg. | L*
- 9 *ad*
(1) *aliquid*
(2) *|rem erg. | L*
- 13 *dependent*
(1) *seu*
(2) *seu secundum nostras actiones maxime autem voluntates*
(3) *seu*
(a) *quorundam*
(b) *quorum L*
- 14 *statu.*
(1) *Et talia*
(2) *Penes L*
- 15 *dicuntur,*
(1) *quae variantur*
(2) *in qui*
(3) *quae L*
- 18 *vel*
(1) *est dicere prop*
(2) *de L*
- 18 *est,*
(1) *prop*
(2) *enuntiationes L*
- 22 *Titio*
(1) *verb*
(2) *occisus L*
- 25 *est*
(1) *venio*
(a) *quatenus*
(b) *sic ut fuerim in urbe vel apud urbem*
(2) *venio, L*
- 27 *distat.*
(1) *Via*
(2) *Hoc est*
(a) *Urbs*
(b) *Haec villa est initium viae A*
(aa) *(seu*
(bb) *quatenus via A est terminata*
(cc) *(seu haec villa est initium quatenus via A est terminata)*
(aaa) *et via A*
(bbb) *quae via A*
(3) *Haec L*
- 28 *propositiones . . . respectivas erg. :*

- (1) villa
- (2) Haec *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 652:

- 1 *est*
(1) *initium*,
 (a) *via A est*
 (b) *Urbs est finis*,
 (c) *quatenus A est terminatum*.
 (d) *Urbs est finis quatenus A est terminatum*.
(2) *distans . . . distans*.
 (a) *A est*
 (b) *Via est*
 (aa) *terminata*
 (bb) *longa*
 (cc) *terminata | longa gestr. | Mille passus*
 (aaa) *habens est*
 (bbb) *habens. L*
- 2 *postulatur*,
(1) *fit Haec villa est initium*
(2) *ex L*
- 3 *urbs est*
(1) *talis, et quatenus*
(2) *distans L*
- 3 *et*
(1) *quatenus*
(2) *aliqua*
(3) *| haec erg. | L*
- 4 *Vel*
(1) *, ut abstractum evitetur, explicandum est distans*.
(2) *explicando distans. L*
- 5 *est*
(1) *determinata*
(2) *terminata L*
- 5 *denique:*
(1) *Urbs est termi*
(2) *Haec L*
- 6 *via*
(1) *habens*
(2) *terminata*
(3) *est terminata*
 (a) *habens mille passus*
 (b) *et partes quatenus*
 (c) *aliquod totum*
 (d) *et L*
- 6 *totum*
(1) *cujus*
(2) *| quatenus erg. | L*
- 7 *passus*.
(1) *Videndum an liceat*
(2) *Ad L*
- 12 *praepositione*,
(1) *est*
(2) *| ut erg. | L*
- 17 f. *Si . . . homo. erg. L*
- 19 *inclarecere*
(1) *hoc est propter virtutem*

- (2) . *Per L*
- 20 *Per urbem ire. erg. L*
- 20 *ago,*
 - (1) *procurator agit*
 - (2) *quatenus L*
- 22 *Itaque:*
 - (1) *ego iudicem adeo per procuratorem, seu*
 - (2) *ego*
 - (a) *ju*
 - (b) *judicium experior per*
 - (c) *sententiam L*
- 23 *est*
 - (1) *ego*
 - (a) *per*
 - (b) *ago*
 - (2) *ego*
 - (a) *aeque*
 - (b) *sum L*
- 24 *talem*
 - (1) *habeo*
 - (2) *seu*
 - (a) *sic*
 - (b) *certo L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 653:

- 1 modo:
(1) *Ago*
(2) *sententiam L*
- 1 *sententiam*
(1) *peto, quia*
(2) *petere L*
- 2 *procuratorem*
(1) *sic facientem*
(2) *talia L*
- 4 *Propter,*
(1) *vide per*
(2) *ex*
(3) *ple*
(4) *quid L*
- 5 *quando*
(1) *per si*
(2) *relatio L*
- 6 *immediate,*
(1) *quatenus*
| (2) *quia*
(3) *quia erg. | L*
- 6 *aurum*
(1) *est mutatum*
(2) *fuit L*
- 7 *figuratum.*
(1) *Variari esse eundem*
(2) *Aurum L*
- 8 *Tabula.*
(1) *Itaque*
(2) *Materia*
(3) *Ita L*
- 10 f. A
(1) *variatur mutatur eo ipso*
(2) *mutatum est*
(a) *ex*
(b) *eo L*
- 12 *aliquando erg. L*
- 17 *praepositionibus*
(1) *in characte*
(2) *omnino L*
- 18 f. *sine*
(1) *praescriptionibus*
(2) | *praepositionibus erg. |*
(a) *, nec ullam videri magis*
(aa) *necessari*
(bb) *retineri dignam, quam In*
(b) *. Similiter L*
- 23 *gladius | est erg. u. gestr. | Johannis L*
- 24 *qui erg. L*
- 25 *dominus.*
(1) *Manus*
(2) *Caput L*
- 26 *seu | punctum . . . seu erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 654:

- 1 quatenus
 - (1) pars lineae
 - (2) id *L*
- 3 vel . . . patior *erg. L*
- 5 domum
 - (1) quaten
 - (2) | *in erg. | quantum L*
- 5 potest.
 - (1) Repara
 - (2) Ego *L*
- 11 lingua
 - (1) vernacula
 - (2) particulari *L*
- 11 vel modi *erg. L*
- 12 transferatur
 - (1) ad certorum v
 - (2) a *L*
- 14 cum
 - (1) Johanne
 - (2) | *Johannes erg. | L*
- 15 lingua
 - (1) phi
 - (2) generali. *L*
- 21 substitutiones
 - (1) seu
 - (2) ; sunt *L*
- 21 omissiones
 - (1) eadem ma
 - (2) respectu *L*
- 23 Aut.
 - (1) Quum.
 - (2) Caeterum. Cum. *L*
- 24 Etsi.
 - (1) Jam
 - (2) Exempli *L*
- 24 Inquam *erg. L*
- 25 vel Equidem. *erg. Sed.*
 - (1) Sin
 - (2) Si. *L*
- 25 In Summa. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 655:

- 1 *Alioqui.*
(1) *Titius studebit*
(2) *Puer L*
- 1 est:
(1) *si puer non studebit*
(2) *aut L*
- 2 *seu A erg. L*
- 2 *seu*
(1) *A*
(2) *B, L*
- 3 *puer*
(1) *studebit*
(2) *erit studens L*
- 3 *non*
(1) *studebit*
(2) *erit L*
- 4 *opus*
(1) *cor*
(2) *correctione*
(3) *|animadversione erg. | L*
- 10 *Scilicet*
(1) *non li*
(2) *|non streicht Hrsg. | resectiones L*
- 11 *in*
(1) *hoc casu,*
(2) *casu conditionis, L*
- 16 *Si*
(1) *A non est*
(2) *falsum est A esse L*
- 16 *quod*
(1) *A*
(2) *B*
(3) *C*
(a) *non*
(b) *est L*
- 16 *Ergo*
(1) *si falsum*
(2) *inversione L*
- 18 f. *falsi*
(1) *seu non*
(a) *debet*
(b) *debeat*
(2) *|seu . . . debeat erg. | demonstrari*
(a) *falsum falsi*
(b) *quod L*
- 20 *contrapositionem.*
(1) *Si |propositio fiat circa erg. u. gestr. |A est B sequitur quod C est D, Ergo si falsum est C esse D*
(a) *veru*
(b) *falsum est A esse B.*
(2) *Si L*
- 22 *ex*
(1) *propositione*

(2) falsitate *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 656:

1-2 simul

(1) *L esse falsam, et*

(a) *A*

(b) *M*

(2) *M . . . L L*

7 *Sequitur.*

(1) *Si L est*

(2) *Si*

(3) *L est vera*

(4) *Quasi L*

7 *vera,*

(1) *supponerem*

(2) *scriberem L*

8 *et*

(1) *quod M est falsa*

(2) *quod . . . vera L*

9 *supponitur*

(1) *non M est fa*

(2) *non L*

11 *falsa.*

(1) *Attamen*

(2) *Ut attamen, tamen, sed, vero intelligantur, considerandum est, idem esse: ego*

(a) *lego*

(b) *scribo*

(c) *quidem*

(3) *Attamen L*

12 *Ut:*

(1) *Ego*

(2) *Magister L*

15 *videtur | debere gestr. | sequi,*

(1) *discipulus est ignarus*

(2) *quod L*

23 *est,*

(1) *substituta postea a*

(2) *subjecta L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 657:

- 1 si
(1) alius casus manifeste est impossibilis
(2) alio . . . impossibile L
- 2 ut
(1) si
(2) |hic erg. | L
- 4 in
(1) eo quo
(2) hoc casu: si L
- 6 habet
(1) , rectius
(2) . An L
- 6 dubito. |*Si non potes esse peritus, sis tamen bonus; si non potes esse peritus, gestr. quod suo loco relinquo saltem sis bonus. versehentlich nicht gestr.* |
(1) Uti
(2) Patet L
- 7 ut
(1) pro
(2) post L
- 8 Nempe
(1) priore
(2) si L
- 10 analysisin: |suo loco gestr. | considerandum L
- 10 quod
(1) *dubium est*
(2) |simul erg. | Titius L
- 14 tamen
(1) sunt
(2) significant L
- 15 notabilitatem
(1) in converificatione duorum
(2) , ita L
- 16 consistere;
(1) at qui
(2) verum
(3) |At erg. | L
- 16 *etsi* L ändert Hrsg.
- 18 etiam
(1) *quidem et etsi*
(2) *quidem* L
- 19 vel at erg. L
- 21 est | vel quando ita est erg. u. gestr. | . Cum L
- 23 quod
(1) *quide*
(2) *quia* L
- 24 vel quandoquidem erg. L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 658:

- 2 propositio
(1) *affi*
(2) *dicit*
(3) *negatur, L*
- 3 *cum*
(1) *solum*
(2) *unum L*
- 9 *tamen,*
(1) *sed, quoque*
(2) *quidem L*
- 12 *porro,*
(1) *quae initium, continua*
(2) *primo, L*
- 14 *quod*
(1) *ἰδοῦ*
(2) *ἰδοῦ L*
- 16 *Nota*
(1) *consequentiae*
(2) *ut*
(3) *pro*
(4) *illationis.*
(a) *Et quidem quemadm*
(b) *Cum L*
- 16 *dico*
(1) *Petrus est homo*
(2) *Dives est ergo*
(3) *Sapiens est, ergo felix est, non hoc tantum volo: sapi*
(4) *Si q*
(5) *Sapiens L*
- 21 *est.*
(1) *Qu'est ce donc.*
(2) *Germani substituunt nam, quidnam est, was ist es denn.*
(3) *Alio L*
- 22 *Galli*
(1) *et*
(2) *substituunt L*
- 25 *sapiente,*
(1) *prudentia*
(2) *quod ex <immortalitate>*
(3) *ut ex L*
- 28 *est*
(1) *justum*
(2) *justitiam L*
- 29 f. *dixi.*
(1) *Ita*
(a) *q*
(b) *ut; qu*
(2) *Ita, ut;*
(3) *Quemadmodum, L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 659:

- 2 convenientiam
(1) duorum
(2) duarum assertionum *L*
- 4 interdum
(1) ad
(2) animadversionis causa adhibita ob notabilitatem,
(3) non nisi . . . adhibetur, *L*
- 5 vero
(1) necessaria est
(2) plus habet necessitat
(3) magis *L*
- 7 est
(1) *quod dico: gubernata*
(2) *haec assertio gubernatoris scientia navem conservat,*
 (a) *est similis quatenus*
 (b) *est assertio talis qualis*
(3) *qualis . . . talis L*
- 8 aliqua
(1) *quatenus notio enuntiata est civitas*
(2) *quae L*
- 10 *Ut,*
(1) vel
(2) item *L*
- 14 non
(1) dicitur te esse pium, posteriore dicitur.
(2) asseritur . . . asseritur. *L*
- 15 dicam:
(1) *facio ut*
(2) *feci L*
- 16 *pius.*
(1) *Puto*
(2) *Suppono quod sit*
(3) *Puto quod est doctus*
(4) *Dicitur L*
- 17 casu
(1) abest assertio
(2) non *L*
- 20 *quatenus*
(1) *cogito*
 (a) : *tu*
 (b) *quod tu es pius*
(2) *cogito: . . . pius. L*
- 20 At
(1) *facio*
(2) *|feci erg. | L*
- 23 conjunctionum
(1) *quae mea sententia poterunt retineri*
(2) *quibus aequipollentia signa poterunt in mea characteristicam retineri*
(3) *quae L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 660:

1 particula

(1) quae retineri no

(2) qua

(a) car

(b) non

(c) (puto) *L*

1 commode *erg. L*

6 quia

(1) qu

(2) mut

(3) sibi *L*

6 possunt

(1) mutatis

(2) mutatis

(3) *mund*

(4) mutandis

(5) *H*

(6) *Sapientes sunt felices,*

(7) *Pii L*

9 dicere

(1) *pius est felix*

(2) *quia pius est felix, | ideo erg. | Deus est justus, non vero nam pius est felix ideo Deus est justus*

(3) *quia L*

11 est:

(1) *Deus est justus, nam*

(2) *pius L*

14 homo

(1) *est felix, ex. gr.*

(2) *est L*

18 non,

(1) *volo*

(2) *jubeo L*

19 *Par exemple erg. L*

21 vero.

(1) *Atqui*

(2) *Ubi L*

21 non

(1) *praesens*

(2) *qualis L*

22 quid

(1) *praesenti t*

(2) *no*

(3) *impraesentiarum L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 661:

- 1 *Sed*,
 - (1) *or*,
 - (2) *atqui*,
 - (a) *adhi*
 - (b) | *Germanicum erg.* | *nun L*
- 1 *aber*
 - (1) *adhiberi solent*
 - (2) *et*
 - (3) *Gallicum L*
- 5 *enim*
 - (1) *a Galli*
 - (2) *ab L*
- 6 *est*,
 - (1) *prae*
 - (2) *dixi*
 - (3) *dixi*
 - (4) *habes L*
- 7 *subjectum*
 - (1) *faciens*
 - (2) *(sapientem) L*
- 11 *et*
 - (1) *homo agens loquens scriben*
 - (2) *dicimus L*
- 12 f. *sunt*
 - (1) *vocab*
 - (2) *vocabula*
 - (a) , *vel particulae*
 - (b) *(scilicet L*
- 16 *ut*:
 - (1) *Abhinc*
 - (2) *alibi L*
- 16 *Aliorsum erg. L*
- 16 *Hinc. Huc erg. L*
- 18 *Adhuc erg. L*
- 18 *Aliquando erg. L*
- 19 *Diu erg. L*
- 19 *Ex quo. erg. L*
- 20 *Inde. Inde usque erg. L*
- 20 *Postea erg. L*
- 21 *Quandiu erg. L*
- 22 *Adverbia*
 - (1) *Numeri (seu)*
 - (2) *Pluralitatis L*
- 23 *Ante erg. L*
- 24 *Semel erg. L*
- 24 *Toties*
 - (1) , *quoties*
 - (2) *quo*
 - (3) *(quoties L*
- 25 *Adverbia*
 - (1) *Modi*
 - (2) *Magnitudinis*
 - (a) *et*

- (b) . *Adeo.*
- (aa) *Aeque.*
- (bb) *Ad L*
- 25 *Circiter.* | *Fere. gestr.* | *Longe erg. L*
- 26 *Nimis-parum.*
- (1) *Quam.*
- (2) | *Quantopere erg.* | *L*
- 26 *Saltem.*
- (1) *Tan*
- (2) *In L*
- 26 f. *Summa.*
- (1) *Tandem*
- (2) *Tantopere*
- (3) *Tantopere.*
- (a) *Vix.*
- (b) | *Utcunque erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 662:

- 1 *Circiter*. | *Fere*. *Aeque erg. u. gestr.* | *Cur*.
 - (1) *Hacte*
 - (2) *Eatenus*. | *Fere erg.* | *Hactenus*. | *Hujusmodi erg.* | *L*
- 2 | *Quasi erg.* | *Qualiter*. | *Quatenus. erg.* | *Quodammodo erg.* |
 - (1) *Ta*
 - (2) *Sic*.
 - (a) *Tam*.
 - (b) *Taliter. L*
- 2 *Tam*.
 - (1) *Quodammodo*
 - (2) *Velut. L*
- 3 *Certe erg. Circiter. gestr. Dummodo*, | *Etiam vel ita, ja erg. u. gestr.* |
 - (1) *forte*.
 - (2) *fere*.
 - (3) *Forte. L*
- 4 *Non*. | *Quasi gestr.* | *Adverbia*
 - (1) *Temporis*
 - (2) | *Loci erg.* | *L*
- 5 *sine motu: erg. L*
- 5 *Circum*.
 - (1) *Hinc. Inde*
 - (2) *Usque*
 - (3) *Ultra*.
 - (4) *Citra. L*
- 8 *Hic*
 - (1) *id est in hoc loco*
 - (2) *Istic. L*
- 9 *propiore*.
 - (1) *Ultra in loco re*
 - (2) *vel L*
- 11 *sumus*.
 - (1) *Hinc id est a loco*
 - (2) *Hinc. L*
- 12 *loco*.
 - (1) *A loco id est*
 - (a) *olim apu*
 - (b) *antea*
 - (2) *Ab . . . antea L*
- 16 *Aliorsum . . . etc. erg. L*
- 17 *locum* | *Aliorsum gestr.* | , *ad alium L*
- 19 *Interdum*
 - (1) *pro ad locum po*
 - (2) *non L*
- 21 *Trans* | *locum gestr.* | , *id L*
- 21 *citeriorem*.
 - (1) *Patet autem ex his quomodo adverbia fiant ex praepositionibus cum nominibus generalibus, ut praeterea; hoc est praeter ea*
 - (2) *Ex L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 663:

1 Temporis

(1) sunt praeteriti,

(a) *pr*

(b) *ut*

(aa) *Abhi*

(bb) *Abhinc.*

(cc) *Antea*

(dd) *Antea.*

| (ee) *Antehac erg.* |

(aaa) *Nunc.*

(bbb) *Olim.*

| (2) *ita*

(3) *vel d*

(4) *ita . . . Antehac*

| (a) *Abhinc praeteriti erg.* |

(b) *Olim praeteriti. Dudum erg.* | *L*

2 futuri.

(1) *Abhinc futuri*

(2) *Aliquam*

(3) *Prius. Tu*

(4) | *Ut . . . abinde. erg.* | *Quando. L*

3 f. *Prius.* | *Antea. erg.* | *Tunc.* | *Simul. Alias. Statim. erg.* | *Posterius.* | *Postea. erg.* | *Abinde. erg.* | *u. gestr.* | *Deinde* | *Denique.* | *Tandem erg.* | *Ex . . . Posteaquam erg.* | *L*

5 *Nunc*

(1) , *vel respe*

(2) *praesentis, L*

6 *vel multitudo erg. L*

7 *Quamdiu erg. L*

7 *Donec seu erg. L*

7 *Interim erg. L*

11 *posterio.*

(1) *Antea*

(2) | *Antehac erg.* | *L*

12 *ante nunc seu erg. L*

12 *Antea . . . tunc. erg. L*

13 *vel post erg. L*

14 *nunc.*

(1) *Postea seu post nunc.*

(2) *Posthac* | *seu imposterum erg.* | *L*

14 f. *Postea . . . tunc. erg. L*

18 *aliquo*

(1) *tempore*

(2) *temporis L*

18 *eodem*

(1) *tempore*

(2) *temporis L*

21 *incipiunt*

(1) *abhinc*

(2) *a tunc seu a tali tempo*

(3) *a*

(a) *tunc*

(b) *nunc, L*

22 *Donec.*

- (1) *Hoc fiet donec*
 - (a) *veniat sol*
 - (b) *sol illucescat*
- (2) *metus L*
- 22 *illuceret,*
 - (1) *tempus*
 - (2) *hoc est*
 - (3) *seu L*
- 23 *ad*
 - (1) *momentum*
 - (2) *tempus L*
- 23 *Aliquando, | interdum erg. u. gestr. | id L*
- 24 *tempore.*
 - (1) *Aliquando et ad*
 - (2) *Aliquoties | seu identidem erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 664:

- 1 aliquando
(1) *Toties*
(2) generaliter: *L*
- 2 vicibus.
(1) Adverbia diversitatis
(2) Sed *L*
- 4 ad | sequentia *gestr.* | Adverbia *L*
- 5 *Solum.*
(1) *Item.*
| (2) *Itidem erg. u. gestr. Iterum. erg.* | *L*
- 6 etc.
(1) *Saepe*
(2) *Saepe. L*
- 6 *Plerumque.* | *Iterum. gestr.* | *Identidem. L*
- 7 *Primo;*
(1) *sequenti* | *loco erg.* |
(2) | *deinde erg.* | *L*
- 7 *ultimo;*
(1) *toto*
(2) *secundo L*
- 9 dicere
(1) *Unum*
(2) *fuit L*
- 9 Unde | *rursus gestr.* | *abstractorum L*
- 11 *vice.*
(1) At *solum* facilius per nomen exponi potest, *solum*
(2) *Solum L*
- 13 nempe
(1) *Sol*
(2) *Pamphilus L*
- 20 est
(1) interdum
(2) q
(3) aliquoties *L*
- 21 re
(1) severe
(2) considerata *L*
- 22 tempus;
(1) quatenus
(2) nam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 665:

- 1 *Praeterea*
(1) |id est *erg.* | Alia vice, quam de qua
(2) id *L*
- 2 *dummodo*;
(1) et *Tand*
(2) *sic L*
- 7 *Maxime. Minime. erg. L*
- 8 *Vix. Utcunque. erg. L*
- 8 *Quam Tam erg. L*
- 15 est
(1) tantus, quantus
(a) desi
(b) est necessarius.
(2) aliquantus *L*
- 16 quia
(1) tantus. *Insufficiens*
(2) magnus. *L*
- 17 parvus.
(1) Vel *Nimius* est aliquantus
(2) *Tantus L*
- 18 seu *erg. L*
- 18 appellatione.
(1) *Maju*
(2) *Minus L*
- 19 parti
(1) alt
(2) majoris.
(a) *Aequ*
(b) Et *L*
- 21 *ultra*;
(1) propinquum termino, unum
(2) ambo *L*
- 28 subtractiones,
(1) qua
(2) seu quantitates
(3) seu
(a) num
(b) unitates *L*
- 29 a
(1) 100
(2) majore *L*
- 29 100.
(1) Vide
(2) Sed *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 666:

- 1 Modi.
 - (1) *Sic*
 - (2) *Quomodo. L*
- 1 *Sic*.
 - (1) *Aliter. Simi*
 - (2) | *Quodammodo erg. | Eodem L*
- 3 expositio
 - (1) *per modum*
 - (2) *facilis L*
- 5 f. est
 - (1) *ad eum*
 - (2) | *ad streicht Hrsg. | quoad*
 - (a) *eum mo*
 - (b) *hunc L*
- 7 propositionem
 - (1) *Aethiops est albus quatenus*
 - (2) *quae L*
- 7 v.g. *erg. L*
- 7 *est*
 - (1) *spiritualis qu*
 - (2) *immortalis L*
- 12 Itaque
 - (1) *adhibitis*
 - (a) *loci*
 - (b) *vocabulis*
 - (aa) *tem*
 - (bb) *loci, tem*
 - (c) *nominibus,*
 - (2) *adhibito*
 - (a) *tempore, loco, modo, vic*
 - (b) *loco L*
- 13 *fere erg. L*
- 15 *vel utique erg. L*
- 17 *in*
 - (1) *propositione,*
 - (2) *Enuntiatione L*
- 18 *est,*
 - (1) *si non unum*
 - (2) *unum L*
- 23 *affirmationis*
 - (1) *datur*
 - (2) *dantur L*
- 23 *plenissime, L ändert Hrsg.*
- 24 *quaeri*
 - (1) *ita aut*
 - (2) *quodnam L*
- 25 *signum*
 - (1) *affirmationis sit*
 - (2) *assertionis*
 - (a) *po*
 - (b) *vel L*
- 25 f. *etiam*
 - (1) *signa assertionis seu Enuntiationis*

- (2) assertionis . . . adverbia *L*
27 ut
(1) τὸ
(2) *M*
(3) *A L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 667:

1 si

(1) propo

(2) Enuntiatio *L*

1 pro

(1) propositio

(2) Enuntiatione *L*

4 tunc

(1) sensus est *M* esse veram

(2) *L L*

15 f. extensi.

(1) Dato quolibet extenso aliud

(a) datur

(b) | habetur *erg.* | simile

(2) In quolibet

(a) Extenso

(b) corpore

(aa) datur

(bb) | habetur *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 668:

- 1 dato.
(1) Spatium est extensum habens
(a) positionem
(b) situm. Extensum est totum continuum habens partes coexistentes.
(2) Extensum L
- 4 quo
(1) est quodlibet extensum.
(2) tot
(3) extensum
(a) ex
(b) , quodcunque L
- 8 assumatur
(1) alia pars
(2) aliud
(a) B
(b) $C L$
- 9 partem
(1) communem cum A
(2) in L
- 12 omne
(1) extensum
(2) quod
(a) habet situm
(b) in L
- 13 est.
(1) Punctum est, quod
(2) Extensum est quod continuum est habens partes coexistentes, et
(a) continuabile est seu
(aa) pars est alterius
(bb) coexistens alterius
(b) compars est
(aa) alterius cujusunque habentis partes coex
(bb) alterius continui habentis partes coexistentes.
(3) Si
(a) duo sint
(aa) continua
(bb) habentes partes coexistentes
(aaa) su
(bbb) erunt co
(ccc) et ipsa s
(b) continua coexistentia
(4) Si duo sint coexistentia, et quodlibet horum sit totum continuum cujus partes sunt coexistentes
(5) Si detur continuum habens partes coexistentes,
(a) quod necessario sit pars alterius continui habentis partes coexistentes,
(b) quod necessario
(aa) tot
(bb) datum
(6) Omne continuum habens partes coexistentes, est pars alterius continui ha
(7) Omne extensum $|A \text{ erg. }|$ est in extenso $|B \text{ erg. }|$, in quo est ali
(8) Duo L
- 14 generalius:
(1) quicquid

- (2) Si A si
- (3) Dua
- (4) Duo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 669:

5–6 coexistentes.

(1) Axioma:

(a) est

(b) quicquid est in uno extenso, est in aliquo

(aa) in quo est

(bb) Extenso, in quo etiam est quod est in alio extenso

(2) Axioma 1. *L*

8 Axioma 2.

(1) Si unum sit

(2) Duo *L*

8 in

(1) communi

(2) | eodem *erg.* | *L*

11 Punctum est

(1) Extensum,

(2) in quo quicquid est

(3) idem

(4) quod in extenso est, sed ita ut

(a) quod in

(b) nihil aliud sit in ipso

(5) in *L*

14 pars

(1) viae cuius termini

(2) rectae *L*

16 et

(1) ax. 2.

(2) cum *L*

18 et

(1) similia

(2) quaecunque *L*

18 coexistentia

(1) habere

(2) extensa *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 670:

16 tantummodo *erg. L*

16 postulabat

(1) horum studiorum princeps

(2) Archimedes *L*

20 ante omnia *erg. L*

24 aliae

(1) probationes

(2) propositiones *L*

25 aut *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 671:

- 3 connexionem,
(1) ex ve
(2) sive *L*
- 3 dari *erg. L*
- 4 Idque
(1) verum est
(2) locum habet *L*
- 7 Et
(1) quidem si necessaria sit
(a) propositioni
(b) propositio, solo
(2) |propositio ändert Hrsg. | *L*
- 8 antecedente
(1) demonstrari
| (2) os
(3) probari *erg. | L*
- 9 f. Et . . . consequuntur. *erg. L*
- 12 tempore . . . et *erg. L*
- 12 ex
(1) supposita
(a) divina libera
(b) divina voluntate
(2) supposito *L*
- 13 f. ex . . . novit) *erg. L*
- 19 A et B *erg. L*
- 19 C, *erg. L*
- 20 nostri, *erg.*
(1) cum enim omnia utrobique
(2) nam *L*
- 21 qua
(1) esset
(2) |eveniret *erg. | L*
- 21 diversitas, |necessario *erg. u. gestr. | utique L*
- 22 ratio |mentis *erg. u. gestr. |*
(1) qu
(2) (per *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 672:

- 2 omnem
 - (1) probationem
 - (2) propositionem *L*
- 2 probari
 - (1) a parte rei
 - (2) a *L*
- 3 Is
 - (1) paucis
 - (2) potissi
 - (3) vero *erg.* | *L*
- 3 hoc
 - (1) inprimis
 - (2) potissimum *L*
- 5 f. antecedentis
 - (1) ubi substi
 - (2) in
 - (3) propositionis affirmativae,
 - (a) substitui potest salva veritate.
 - (b) salva . . . ubi
 - (aa) hoc
 - (bb) subjectum . . . ubi
 - (aaa) conse
 - (bbb) antecedens . . . consequens. *L*
- 8 quibus
 - (1) protestamur ne substitutio
 - (a) fiat
 - (b) fieri poss
 - (2) nos *L*
- 9 f. Sunt . . . et
 - (1) in ordine
 - (2) ad ea
 - (3) respectu . . . ut
 - (a) pro
 - (b) materiales
 - (c) propositiones . . . vocum. *erg. L*
- 11 praecedenti
 - (1) , cum enim praedicatum in subjecto, vel antecedens in continente contineatur
 - (2) . Ponamus *L*
- 11 propositionem
 - (1) universa
 - (2) affi
 - (3) *A*
 - (4) *A est B*, et aliam
 - (5) Universalem *L*
- 13 (per . . . praecedens) *erg. L*
- 14 (per . . . idem) *erg. L*
- 20 alia . . . ipsi *erg. L*
- 22 ex
 - (1) sola
 - (2) notione *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 673:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 674:

24 scientiarum, et de L^1

25 Mente, L^1

26 sunt

(1) Mathematica, Physica, Medica, Politico-Juridica, Theologica.

(2) Mathematico-Technica, . . . Metaphysico-Theologica. L^2

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 675:

2–3 ; ubi . . . concordēs *erg.* L^2

6 f. De his . . . sublevandam. *erg.* L^2

9 6) . . . ludis. *erg.*

(1) 6)

(2) 7) L^2

10 f. , ubi . . . |et *erg.* | . . . condenda *erg.* .

(1) 7) De Arte inveniendi

(2) De . . . rationali L^2

16 Cabala

(1) vera

(2) sapientum L^2

20 De

(1) Characteristicis

(2) Characterismis L^2

23 seu . . . parvo *erg.* L^2

25 De

(1) Metaphysica, seu scientia causarum et effectuum

(2) causa et effectum

(3) Arithmetica L^2

28 De

(1) Arte

(2) Tornatoria et Motuum vestigiis sive

(a) Phorologia

(b) Phoralogica. 20)

(3) |Arte Tornatoria, seu *gestr.* | Phorologia, sive Motuum vestigiis

(4) Optica L^2

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 676:

- 1 20)
(1) Phorologia
(2) Phorographia *erg.* |
(a) seu Torna
(b) (cujus L^2)
- 2 22)
(1) Mechanica
(2) | Dynamica *erg.* | L^2
- 2 ac
(1) potentii
(2) potentia L^2
- 4 23)
(1) Mechanica seu de complexu Phorologiae et Dynamicae, atque inde ortis compluribus inventis perpulchris.
(2) De L^2
- 6 ubi . . . novae *erg.* L^2
- 8 26)
(1) Psychologia de Natura animae. 27) Ethica seu de affectibus | animorum *gestr.* | . 28)
(2) Physica
(3) Metaphysica de Primo Ente
(4) Physica de vera
(5) Elementa L^2
- 9 , seu . . . principiis *erg.* L^2
- 16 provisionalis
(1) 32) De re Oeconomica et variis opificiis 33)
(2) De commerciis et
(3) De L^2
- 19 hominibus.
(1) Jurisprudentia, ubi et
(2) De L^2
- 20 f. , ubi . . . aequivalent *erg.* L^2

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 677:

1 Inprimis . . . republica *erg. L²*

2 faeciali *L ändert Hrsq.*

6 De

(1) unio

(2) concordia *L²*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 678:

4 quomodo

(1) possit

(2) felicitas *L*

8 Ejus[dem]

(1) <Eu->

(2) tract[atus] *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 679:

- 4 Mylaeus,
 - (1) introd
 - (2) *Hist[oria]* L
- 7 Gassendi
 - (1) operum praef.
 - (2) *logic[a]* L
- 8 *Hist[oria]*
 - (1) Cap. 2
 - (2) *Soc[ietatis]* L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 680:

6-2 Moreau . . . Melanchth[on] *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 681:

4 ordine

(1) scientiarum, ut in praec

| (2) materiam *erg.* |

(3) materiarum *L*

6 Novatores

(1) ⟨patr⟩

(2) Vives,

(3) Valla *L*

13 Alb[ertus] Magn[us] *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 682:

1 Hug[enius]

(1) Gal

(2) Car

(3) | Valerian[us]. *erg.* | *L*

2 Wren.

(1) Hudd.

(2) | Nevt. *erg.* | Gregor.

(a) Hudd.

(b) Barrov. *L*

9 Clauberg *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 683:

1 *combin[atoria]*

(1) Melte

(2) Melles *L*

6 Fabry . . . Chales *erg. L*

9 f. Comen[iii] . . . *Marine erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 684:

3 Crell *Eth[ica]. erg.*

(1) Schola

(2) Subtilia

(3) Subtilitates *L*

6 appar.

(1) ⟨sp—ses⟩

(2) accid. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 685:

3 <Angl. Bec.> . . . Hartknoch *erg. L*

3 Hartknoch,

(1) Testam. <->

(2) Germanus *L*

4 puto,

(1) de notitia Comenii

(2) notus Comenio *L*

8 Andr[eas] *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 686:

3 Veritatis | Aeternae *gestr.* | contra *L*

4 desideratum.

(1) De per se conceptis

(2) Quae *L*

5 circa

(1) clarum et distinctu

(2) definitiones *L*

14 il . . . que *erg. L*

15 bien

(1) commun, tachment de

(2) general . . . pour *L*

18 de la curiosité *erg. L*

18 et

(1) peut estre

(2) enfin *L*

19 qui . . . humain *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 687:

3-4 à fin . . . nature *erg.* *L*

6 ait | encor *gestr.* | de *L*

9 papiers,

(1) des vies, des

(2) quantité de *L*

9 diplomes,

(1) ce qui peut servir

(2) et *L*

11 pour

(1) tacher l'

(2) achever *L*

14 meilleurs

(1) restes

(2) et . . . significatifs *L*

15 tirer

(1) le plus de

(2) des *L*

16 f. que

(1) les philosophes et les Mathématiciens se moquent ordinairement de

(a) ces recherches, mais

(b) ces études mais on voit de l'autre côté que les gens du monde méprisent

(2) plusieurs . . . méprisent *L*

19 f. et

(1) je tiens qu'ils ont tort tous deux.

(a) Les plus beaux secrets

(b) Car la gloire

(c) Car le jugement de la postérité fait un grand effet sur les souverains

(2) je . . . d'autre. *L*

22 que

(1) rien n'est plus puissant sur les souverains que le respect qu'ils ont pour le j

(2) le *L*

23 effect.

(1) Mais il y a mille bonnes choses à apprendre

(2) Je *L*

23 que

(1) souvent

(2) l'Histoire *L*

24 quelques fois *erg.* *L*

24 motifs

(1) | et des causes *erg.* | dont la postérité n'est pas toujours fidèlement informée

(2) qu'on *L*

26 f. excellentes,

(1) que l'expérience a confirmées;

(2) données . . . eu | des . . . mauvais *erg.* | succès *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 688:

3 religion

(1) quelque excellente que soit la doctrine chrestienne, elle ne prouve pas u
(2) et *L*

4 f. autres,

(1) et jamais en at-on veu qui ait esté

| (a) mieux verifiée.

(b) si bien

(aa) justifiée.

(bb) prouvée.

| (2) les autres

(3) qui . . . façon *erg.* | *L*

6 critique

(1) justifié par des anciens auteurs exactement verifiés, que

| (2) qui fait voir

| (3) que . . . sincere *erg.* | . . . verifiés, et *erg.* | *L*

7 et . . . libertins *erg. L*

9 f. ancienne . . . comme

(1) les Egyptiens jugerent des Grecs

(2) cet . . . Grecs. *erg. L*

11 Historiques *erg. L*

12 moins

(1) cette autre maniere de connoistre | par le moyen des sciences *erg.* |

(2) la . . . connoistre *L*

13 Divine,

(1) qui

(a) depend

(b) se montre

(aa) dans la nature

(bb) en se servant

(cc) en meditant sur les idées qu'il a mises dans nostre, et

(dd) en cherchant les verités soit dans les idées qu'il a

(2) dont . . . a *L*

15 soit

(1) dont le mepris n'est ordinairement que la marque d'un esprit qui se borne et je voy que
c'est ordinairement faute d'entendre les consequences

(2) et *L*

17 d'autrui

(1) . Les gens d'affaires politiques ordinairement

(2) qui . . . vulgaires *L*

22 nulle

(1) apparence

(2) assurance,

(a) mais

(b) et neantmoins

(c) et il faut considerer

(d) il *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 689:

- 1 qu'elle . . . et *erg. L*
2 qu'il y a *erg. L*
3 ou preuves *erg. L*
3 pourtant *erg. L*
4 une
 (1) assurance,
 (2) | certitude *erg. | L*
5 agir
 (1) toujours
 (2) souvent
 (3) le *L*
8 petits *erg. L*
9 et . . . coup. *erg. L*
11 l'incertitude;
 (1) et nos philosophes et Mathematiciens
 (a) feroient un grand
 (b) obligeroient
 (2) c'est ordinairement en quoy consiste une science
 (3) l'habilité *L*
14 s'ils
 (1) approfondissoient
 (2) | examinoient *erg. | L*
17 et
 (1) n'aiment pas
 (2) ne *L*
18 sonde
 | (1)
 (1) . Car ceux meme qui sont irresolus <---> conforme à leur genie
 (2) , choisissant . . . l'irresolution. *erg. | L*
20 pensées
 (1) vagues
 (2) aisées *L*
21 trouve
 (1) ordinairement
 (2) souvent *L*
22 f. viennent
 (1) que les Mathematiques et sciences profondes ne sont pas à leur goust, ils les considerent
 comme un mestier peinible;
 (a) qui n'appartient qu'à ceux
 (b) mais ils se trouvent punis de ce degoust, ou plus tost de cette paresse,
 (2) que . . . affaires *L*
25 des
 (1) veu
 (2) negotiations | de paroles *erg. | L*
26 souvent . . . sçavoir *erg. L*
26 la
 (1) science
 (2) milice *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 690:

4 des | anciens *gestr.* | Jurisconsultes, *L*

11 faut

(1) à la recherche de la vérité avec

(a) un

(b) la Méthode

(2) et *L*

12 f. qu'il . . . et *erg. L*

15 d'autres *erg. L*

16 nous

(1) avoir soin de

| (2) tâcher d'acquiescer *erg.* |

(a) cet organe général

(b) la *L*

16 nous

(1) gouverne dans la vie et

(2) puisse *L*

17 f. prix

(1) des choses qui ne sont pas de notre profession

(2) des manufactures

(3) et . . . manufactures *L*

19 f. et en . . . l'histoire *erg. L*

21 point,

(1) sans négliger ny mépriser quoique ce soit

(2) à *L*

22 dans

(1) la république

(2) une *L*

25 hommes | en matière de connoiss *erg. u. gestr.* | , pour *L*

26 pourroient

(1) pour leur

(2) contribuer . . . propre *L*

28 sont

(1) des inventaires exacts de ce qu'il y a trouvé

(2) premièrement *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 691:

1–2 au . . . considerables *erg. L*

3 f. GENERALE

(1) ou la Methode pour aller plus loin

(2) qui contient en effect

(3) qui . . . encor *L*

6 dictionnaires,

(1) Encyclop

(2) et *L*

8 que ce soit *erg. L*

8 f. et des plus . . . maximes *erg. L*

11 f. par . . . industriels *erg. L*

14 il arriveroit *erg. L*

17 l'inventaire,

(1) et qu'elle

(a) tient lieu dans

(b) doit tenir aux sçavans

(2) car *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 692:

- 7 qui
(1) contribue
(2) peut contribuer *L*
- 8 l'homme
(1) mais cette verité
(2) et
(a) <s'il>
(b) plus
(3) mais *L*
- 9 son
(1) bonheur
(2) avantage *L*
- 11 desseins |qui se misent les uns aux autres *gestr.* |. Nous *L*
- 13 confusement |par cy par là *gestr.* | et *L*
- 15 La . . . Mais *erg.* *L*
- 15 pas,
(1) il faut qu'il se
(2) s'il n'a pas de qualités
(a) qui le font
(b) pour se faire *erg.* | aimer et considerer,
(3) plus il montrera
(4) plus *L*
- 16 ou . . . d'autorité *erg.* *L*
- 17 que
(1) ceux qui
(a) en ont
(b) ne sont gueres portés à ces sortes de desseins, | et qui *erg.* | se sentant assez forts d'eux memes
(aa) en ont d'importantes
(bb) sont | ordinairement *erg.* | plus portés à l'ambition qu'à
(2) ces *L*
- 18 portées
(1) à l'amour
(2) à *L*
- 19 autres.
(1) J'avoue cependant
(a) que s'il y avoit des
(b) qu'une personne cheri qui auroit de grands talens et qui
(2) Il faut donc qu'il s'en trouve plusieurs
(a) qui
(b) egale
(3) Il *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 693:

- 4 constamment *erg. L*
- 5 par
(1) la mauvaise education
(2) leur *L*
- 5 habitudes
(1) . Je ne voy donc point de plus court chemin pour avancer la felicite humaine
(2) , qui *L*
- 6 haleine,
(1) qui
(2) lors qu'elle *L*
- 8 croy
(1) que le plus court chemin
(2) que *L*
- 8 avantageux
(1) au genre humain,
(2) aux hommes *L*
- 10 f. peuple,
(1) et ses perfections font le
(a) com
(b) bonh
(c) comm
(d) commun bonheur:
(2) et on peut | même *erg.* | . . . reste. *L*
- 15 que
(1) tout le peuple Romain n'eust qu'une
(2) | tout *ändert Hrsg.* | les *L*
- 16 peuple.
(1) Nous devons no
(2) Mais
(3) Il le
(a) souhaittoit
(b) desiroit *erg.* | . . . publique et *L*
- 17 f. quand
(1) le
(2) une nation
(a) sera
(aa) sousmise si
(bb) bien soumise
(b) en aura une,
(3) un Royaume aura une teste de son vaste corps,
|(4) le
(a) grand
(b) vaste . . . teste *erg.* |
(aa) , qui puisse faire
(bb) , qui puisse fai
(cc) dont *L*
- 20 autorisés
(1) par
(a) leur
|(b) le *erg.* | merite
(2) non . . . encor | et *streicht Hrsg.* | par
(a) leur
(b) le *L*
- 21 familierement *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 694:

12 mot | du guet *gestr.* |, ny *L*

12 la

(1) <char>

(2) marche, *L*

14 courons

(1) confusement

(2) au hazard *L*

14 nous *erg.* heurtons | mêmes *erg.* | *L*

16 pas | si nous sommes avancés,

(1) et

| (2) ny *erg.* | *gestr.* | où *L*

17 des . . . fin *erg.* *L*

20 f. les sectes . . . et *erg.* *L*

23 icy *erg.* *L*

24 de les . . . enfin *erg.* *L*

25 ferme;

(1) suivans

(2) le | loin *ändert Hrsg.* | de *L*

25 f. vive et

(1) claire

(2) | pure *erg.* des

(a) verites

| (b) connoissances *erg.* | . . . claires *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 695:

1–2 de ces

(1) défonce

(2) campagnes . . . couvertes *erg. L*

6 seroit

(1) d'unir

(2) de joindre *L*

7 avantage

(1) ; à fin que plusieurs ne fassent inutilement la même chose, et se copient sans fin, et même se combattent sans fin, et à

(2) |et . . . ordre *erg. |*; mais *L*

7 touche

(1) point

(2) gueres *L*

16 parce . . . vérité *erg. L*

20 propositions;

(1) si on les depouilloit de leur vains ornemens, et si on les enoncoit d'une maniere nette et simple

(a) on reconnoistroit bien tost

(b) et puis mettoit ensemble celles qui

(c) on pourroit les ranger dans un ordre

(2) soit *L*

20 des sens *erg. L*

22 l'experience, et dans *erg. L*

22 discours

(1) de la plus

(2) des *L*

24 sujets.

(1) Insensiblement

(a) on viendroit à

(b) les Elemens

(2) Leur *L*

27 qui . . . incomparablement *erg. L*

28 ceux

(1) des

(2) d'Euclide *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 696:

- 4 dans . . . pieds *erg. L*
5 loin | et
 (I) pousserions
 | (2) ferions reculer *erg.* | nos frontieres *erg.* |.
 (a) On verroit
 (b) Voyant tout et
 | (c) En
 (d) Car en *erg.* | *L*
- 6 déjà
 (I) cultivée,
 (2) | peuplée *erg.* | *L*
- 7 negligés et *erg. L*
- 8 les
 (I) decouvertes:
 (2) conquestes . . . pays *L*
- 9 f. dans . . . l'Encyclopedie *erg. L*
- 12 en
 (I) retouchant
 (2) remuant *L*
- 13 contestant
 (I) le
 (2) ce peu de *L*
- 14 la
 (I) connoissance
 (2) | revuee *erg.* | *L*
- 17 d'aller . . . et *erg. L*
- 18 rien
 (I) de gagner
 (2) | d'amasser *erg.* | *L*
- 19 on
 (I) n'avoit rien ou peu de chose,
 (2) estoit dans l'indigence *L*
- 21 par cy par là *erg. L*
- 24 Et . . . estudes. *erg. L*
- 24 si
 (I) tout cela estoit
 (2) le meilleur dont le reste depend et
 (3) le *L*
- 25 se
 (I) trouveroit joint et ordonné, il y auroit
 | (2) voyoit . . . s'etonneroient
 (a) du bien
 (b) de leur
 (aa) propre
 (bb) richesses
 (aaa) déjà <accu>
 (bbb) autant . . . negligence
 (aaaa) trouvant qu'ils ont
 (bbbb) il y auroit *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 697:

2 de . . . et *erg. L*

4 meilleur

(1) de ce

(2) du detail *L*

4 ou . . . aisement *erg. L*

5 trouve

(1) imprimé

(2) de *L*

7 la

(1) puiss

(2) jouissance

(a) de beaucoup

(b) au *L*

8 dont . . . disposer *erg. L*

9 n'écrit

(1) que pour paroistre, et

(2) et *L*

9 divertir,

(1) parce qu'on n'espere pas

(2) le *L*

10 des

(1) pensées

(2) choses *L*

11 solide.

(1) On s'applique donc à sa profession ou l'experience

(a) et tradition de ceux qui nous ont devancés

(b) et la tradition nous tient lieu de lumiere, et ceux qui n'ont point d'occupation
serieuse, | aussi bien que ceux qui en ont, et qui le plus souvent

(aa) trouvent

| (bb) ont *erg.* | assez du temps de reste *erg.* |

(2) On . . . ils *L*

11 donc | ordinairement *gestr.* | de *L*

12 propos | de tout *gestr.* | ou *L*

13 traite

(1) de bagatell

(2) de *L*

18 f. nous . . . eviter *erg. L*

22 alors *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 698:

- 1-2 le . . . desseins, *erg.* les
(1) diverses
(2) routes *L*
- 3 et *erg.* *L*
- 4 considere
(1) qu'on ne tache point d'appliquer à s
(2) que *L*
- 5 ne
(1) songe
(2) | travaille *erg.* | *L*
- 6 qu'on
(1) ne garde point d'ordre
(2) se *L*
- 6 lieu
(1) de songer à
(2) d'une *L*
- 10 félicité,
(1) nous ne nous dégoûtons des sciences, et que par desespoir
(2) on *L*
- 12 enfin
(1) la multitude des auteurs modernes
(2) le *L*
- 12 desordre
(1) deviendra
(2) | se rendra *erg.* | *L*
- 13 des
(1) modernes auteurs
(2) auteurs modernes
(3) auteurs *L*
- 15 dans . . . études *erg.* *L*
- 17 livrets
| (1)
(1) sembl
(2) évanouissans
(3) journaliens semblables aux gazettes
| (4) horaires *erg.* | *erg.* | *L*
- 17 auront
(1) quelque
(2) peu de cours
(3) dans nostre temps quelques années de cours, sans songer à rien faire qui avance les connoi
(4) peutestre *L*
- 18 pendant quelques
(1) heures
(2) momens *erg.* *L*
- 18 f. mais . . . fait *erg.* *L*
- 20 posterité.
(1) Il est vray que l'avantage admirable de la Typographie, qui ne laisse pas aisement perdre
(2) On *L*
- 21 leurs
(1) livres
(2) | ouvrages *erg.* | *L*
- 22 entierement *erg.* ces | petits *erg.* | *L*
- 22 mode;

- (1) mais je souhaiterais qu'avec cela
- (2) qui L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 699:

2-3 pour le public *erg. L*

8 l'agreable.

(1) Si chacun ne do

(2) Il *L*

9 temps.

(1) Un seul theoreme d'

(2)

| (a) ⟨S'il⟩ suffit

(b) Il y a

(c) Une . . . l'experience, *erg.* |

(aa) Et

(bb) Si chaque

(aaa) praticien Medecin établissoit

| (bbb) Medecin praticien nous laissoit *erg.* | *L*

14 machines

(1) . Et mêmes

(2) comme . . . encor *L*

17 nouveaux

(1) comme des fruits de sa longue pratique

(2) bien *L*

18 pratique;

(1) que de conquestes ne feri

(2) si *L*

21 considerablement *erg. L*

21 de |bonne *gestr.* | volonté *L*

22 entre eux *erg. L*

24 tres fortes *erg. L*

25 pas |à present *gestr.* | grande *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 700:

- 1 faudroit
(1) que les princes et les Ma
(2) qu'il y
(3) que les charges
 (a) devin
 (b) toutes
(4) que *L*
- 2 f. mains des *erg.* militaires,
(1) et des ennemis
(2) mais des militaires | bien . . . fussent *erg.* |
 (a) ennemis
 (b) barbares *L*
- 4 tache
(1) d'abolir
(2) de *L*
- 5 , comme . . . public *erg. L*
- 10 f. que . . . et *erg. L*
- 12 pays
(1) latin)
(2) de l'école) *L*
- 13 comprenant . . . l'affaire *erg. L*
- 13 f. ce . . . l'égard
(1) des animaux
(2) de | la connoissance de *erg.* | la nature et *erg. L*
- 16 faire
(1) mais un
(2) faire
 (a) mais un peu
 (b) peut
 (c) | (*erg.* | mais *L*
- 17 ouvrages ou par les *erg. L*
- 17 | et . . . Miramolin
(1) ordonna
(2) prince
(3) grand . . . Arabes | ou Sarrasins *gestr.* | . . . nation, *erg.* | *L*
- 20 livres,
(1) pour
 (a) en faciliter la
 (aa) <connois>
 (bb) jouissance, et pour en conserver la fruit à la posterité
 (b) faire
 (c) bastir des systemes d'une science
(2) et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 701:

- 1 meilleures *erg. L*
1 plus *erg. L*
2 et
 (1) utile
 (2) propre . . . l'homme, *erg. L*
3 et . . . repertoires *erg. L*
4 f. et des plus grands *erg. L*
6 l'idée
 (1) proposeroit
 | (2) feroit
 (3) fera proposer *erg. | L*
7 qui
 (1) feroient
 (2) feront *L*
9 quelque
 (1) siècle éloigné
 (2) postérité éloignée *L*
11 alors |, et que sera peutestre ma *erg. u. gestr. |*.
 (1) Verrat-on jamais un Prince dont les veues soyent plus grandes, et à qui la provi
 (2) Quel *L*
12 dans l'avenir *erg. L*
14 f. souhaitteriont
 (1) à regret
 (2) en vain. | Je . . . guerre,
 (a) ce qu'il a fait pour les sciences
 (b) qui . . . l'immortaliser. *erg. |*
 (aa) En verrat-on jamais dont les veues soyent plus admirables, et mieux
 (aaa) secondées
 | (bbb) favorisées *erg. |* par la providence?
 (bb) On *L*
17 reconnoissable
 (1) à ses marques.
 (2) de tous costés. *L*
19 former.
 (1) Mais il n'a jamais pensé à cela (me dirés, Vous) et
 (a) n'y pensera
 | (b) ne le gousterá *erg. |* peutestre jamais.
 (aa) Vous vous trompés (vous dis j
 (bb) Il a trop d'autre soins, trop de pensées qui le partagent, la grandeur de sa nation,
 la jalousie de ses ennemis et sa propre reputation d'autant plus difficile à conserver
 qu'elle est grande.
 (2) Peutestre *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 702:

- 2 generales *erg. L*
- 4 favoriser
(1) à fin
(2) |et *erg.* | *L*
- 5 il
(1) fasse
(2) puisse faire *L*
- 5 heureuse *erg. L*
- 6 merveilleux *erg.*
(1) et qu'il puisse faire porter
(2) et que
|(3) Dans ce repos
(a) glorieux
(b) plein de gloire *erg.* | *L*
- 7 sciences
(1) , qui sont le principal ornement de la paix, le plus grand instrument de la guerre, et
(a) le
(b) la plus
(2) aussi *L*
- 9 humain.
(1) Mais retournons
(a) à nous, et à ce qui depend de nous
(b) à ce que
(2) Mais
(a) mettant
(b) mettans *L*
- 10 qui
(1) depend
(a) du soin de
(b) de
(2) se rapporte à *L*
- 10 conjonction
(1) des forces des hom
(2) de *L*
- 10 f. qui . . . superieure *erg. L*
- 12 peut et *erg. L*
- 12 d'avancer
(1) les connoissances humaines. La premiere chose que je recommanderois à une personne
(a) bien int
(b) qui auroit
(aa) dessein
(bb) ces intentions,
(2) ses *L*
- 13 des sentimens des autres *erg. L*
- 13 trouver
(1) la verité autant qu'il en a besoin
(2) promptement *L*
- 14 f. pour son
(1) contentement et pour sa perfection
(2) bonheur . . . vie *erg. L*
- 16 seroit
(1) de ne s'attacher à aucune secte, et
(2) |le |fameux *erg.* | . . . *credere, erg.* c'est à dire *erg. u. gestr.* | de *L*
- 17 f. des . . . auteurs *erg.* avance,

(1) mais aussi de ne s'en pas éloigner par une affectation de singularité ou de nouveauté. Je tiens mêmes, qu'il est toujours plus seur en pratique d'avoir

(a) du

(b) plus

(c) du panchant

(d) de la consideration *erg.* | pour les opinions receues,

(aa) que l'experience

(bb) qu'un long usage a mises à l'épreuve

(aaa) du temps qui est

(bbb) et que beaucoup d'habiles gens ont

(ccc) et qui ont passé par les mains de quantité d'habiles gens. Pour moy qui ay eu aussi bien que les autres ce panchant de jeunesse, de courir après les nouveautés, j'en suis fort revenu peu à peu, après des

(aaaa) longues et

(bbbb) meditations longues, et severes, qui m'ont fait reconnoistre, que nos predecesseurs n'ont pas tout le tort qu'on leur donne

(2) mais *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 703:

4 car

(1) ordinairement

(2) j'ay . . . qu'ordinairement *L*

6 equitablement:

(1) mais

(2) il . . . recherches *L*

8 des

(1) autorités

(2) insu

(3) apparences *L*

8 legeres,

(1) il nous expose à des grandes fautes, et il est sujet à d

(2) il est fort sujet

(3) il *L*

9 souvent *erg. L*

10 demeurer | sans raison *gestr.* |, nous *L*

16 f. gens

(1) de ne

(2) de chercher tousjours des preuves | de leurs sentimens *erg.* |

(3) de | tacher de *erg.* | . . . raisons *L*

20 nous

(1) tachons

(2) cherchons *L*

21 nous mêmes *erg. L*

22 Je . . . meditation. *erg. L*

24 presentent

(1) confus

(2) en *L*

25 que

(1) les

| (2) Proclus et autres *erg.* | Geometres

(a) cherchent

| (b) tachent de donner *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 704:

3 aussi

(1) le sentiment

(2) | l'opinion *erg.* | *L*

4 peut,

(1) ce qu'il aussi le vouloit-il faire dans les axiomes

(2) et il le

(3) ce qu'il *L*

4 à . . . dire *erg.* *L*

14 j'accorde

(1) et mêmes je trouve souvent nécessaire de

(2) qu'on . . . souvent *L*

15 suppositions, | comme a fait Archimede *gestr.* | au *L*

23 d'un même plan *erg.* *L*

27 par

(1) la conside

(2) l'inspection *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 705:

4 la demonstration de *erg.* *L*

6 f. quoyqu'on . . . | jamais *erg.* | rencontrer *erg.* .

(1) Cela se fait à

(2) Mais *L*

9 la

(1) Metaphysique

(2) | philosophie *erg.* | *L*

11 le plus souvent *erg.* *L*

16 f. ait

(1) reussi; et

(2) assez . . . Euclide. *L*

20 de . . . estonne *erg.* *L*

22 habile *erg.* *L*

23 pretendu

(1) de donner un cours

(2) d'habiller *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 706:

- 2 contraires à la logique *erg.* ou |enfin *erg.* | *L*
- 2 expresses ou *erg.* *L*
- 3 s'accorde
 - (1) sans y prendre
 - (2) sans y penser
 - (3) sans *L*
- 6 f. démontrer,
 - (1) en attendant
 - (2) sup
 - (3) on peut
 - (a) se servir des suppositions
 - (b) supposer *L*
- 12 et on en a veu *erg.* *L*
- 15 dont
 - (1) le stile s'accorde d'avant
 - (2) la *L*
- 16 anciens *erg.* *L*
- 19 et en applications *erg.* *L*
- 21 ne
 - (1) nous dise donc plus
 - (2) s'excuse *L*
- 23 mêmes *erg.* *L*
- 23 toujours
 - (1) démontrer *ex datis*
 - (2) déterminer *L*
- 24 plus
 - (1) probable
 - (2) |vraisemblable *erg.* | *L*
- 25 f. Mais . . . d'importance. *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 707:

- 3 certitude,
(1) il y a toujours moyen
(2) c'est à dire quand la matiere n'est que
(3) la *L*
- 4 au moins *erg. L*
- 4 probabilité
(1) fondée dans la nature des choses. Car
(2) même. *L*
- 6 connoist
(1) . Cette vraysemblance
(2) , et *L*
- 11 observé
(1) exactement,
(2) avec rigueur *L*
- 14 un
(1) travail
(2) |ouvrage *erg. | L*
- 15 demonstratif *erg.*
(1) de philosophie
(2) des *L*
- 19 f. à . . . plusieurs *erg. L*
- 25 estat
(1) |de decouvrir ou *erg. | d'examiner à fonds les raisons de tout ce qu'on seroit bien aise d'apprendre*
(2) de *L*
- 26 par provision *erg. L*
- 27 Methode.
(1) Il y a donc certaines verités, qui sont moins generales et moins importantes qu'on peut
(a) apprendre
(b) croire sur la bonne foy des plus habiles
(2) C'est *L*
- 28 f. joints
(1) à l'art d'inventer |ou à quelque science superieure *erg. |,*
(2) à . . . d'inventer *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 708:

6-7 pourroit

- (1) toujours trouver des vérités des conséquences fondamentales
- | (2) donner . . . fondamentales *erg.* ou des faits donnés *erg.* | *L*

8 dont

- (1) on peut donner
- (2) je
 - (a) pourrais
 - (b) | puis *erg.* | *L*

11 artifice

- (1) important,
- (2) | considérable *erg.* | *L*

12 Cependant

- (1) l'art d'inventer, quoy
- (2) faut
- (3) l'art d'inventer ne laisse pas de subsister | et *erg.* | , quoyqu'on
 - (a) ne le puisse pas encor réduire
 - (b) n'y puisse
- (4) quoyqu'on *L*

13 f. qui

- (1) à la dernière perfection.
- (2) fait . . . et *erg.* *L*

15 | mais peu connus | pour faciliter l'invention *gestr.* | *erg.* | dont *L*

20 d'inventer;

- (1) par exemple en y joignant
- (2) et
- (3) qui *L*

25 et

- (1) d'y joindre
- (2) de s'aviser de *L*

27 f. dans la perspective *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 709:

3 pourquoi

(1) un Geometre

(2) l'oeil

(3) le *L*

5 le |plan *gestr.* | Geometral *L*

8 les projections, c'est à dire *erg. L*

10 f. La . . . perspective

(1) renversée particuliere, et en resu

(2) renversée, . . . de

(a) l'objectif

(b) l'object . . . projection. *erg. L*

19 f. dans

(1) la persp

(2) l'art de desseigner *erg. L*

22 f. ombrages, et des *erg. L*

25 subalterne

(1) à la G

(2) à *L*

26 des preceptes generaux *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 710:

1–2 de Musique *erg.* . | Et . . . fautes. *erg.* | *L*

5 faut

(1) une imagina

(2) | un . . . même *erg.* | un *L*

6 compositions | de Musique; *gestr.* | et *L*

9 f. dans . . . gens *erg.* *L*

12 f. il . . . merveilles *erg.* *L*

18 promptement *erg.* *L*

23 quelquesfois *erg.* *L*

28 cela

(1) en passant

(2) que *L*

28 en passant *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 711:

3 encor *erg. L*

6 et . . . machinale *erg. L*

6 faut | nécessairement *gestr.* | de *L*

10 reussissent

(1) à merveilles dans

(2) au *L*

13 jugement

| (1)

(1) naturel

(2) aidé . . . preceptes *erg.* | *L*

14 prevenir

(1) l'expérience

(2) l'usage *L*

15 à

(1) quelque peu de

(2) quelques fondemens ou *L*

18 entre

(1) les resolutions qui se doivent prendre sur le champ

(2) les *L*

24 en peu de temps *erg. L*

25 embarrassée | de plusieurs difficultés *gestr.* | qu'on *L*

28 raisons,

(1) la theorie lorsqu

(2) lors mêmes

(a) que le fondement

(b) qu'elles *L*

29 l'expérience,

(1) pourveu que ce ne soyent pas des experiences vagues et infinies, mais determinées, dont on peut prevoir les autres à force de consequences;

(a) on

(b) dans ces matieres dis-je, la theorie peut prevenir la pratique

(2) pourveu *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 712:

6 qui

(1) sçait les raisons de ce qu'on fait

(2) les possede *L*

7 f. personnes

(1) d'esprit,

(2) de bon sens *L*

9 sur . . . extraordinaires *erg. L*

10 de

(1) la pratique vulgaire

(2) leurs *L*

13 fait,

(1) ne laissera pas

(2) aura *L*

15 enflé

(1) d'un sçavoir imparfait

(2) d'une science imaginaire *L*

17 peutestre

(1) les regles des forces mouvantes, mais il n'entendra pas

(2) les *L*

17 , comme *erg. L*

18 que . . . fermeté *erg. L*

19 encor *erg. L*

20 les

(1) pieces

(2) parties *L*

23 point

(1) à des

(a) mau

(b) accidens

(2) mal *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 713:

1 la

(1) theorie bonne

(2) | véritable *erg.* | theorie *L*

2 de pratique *erg. L*

3 methode

(1) n'a pas

(2) de *L*

5 f. qu'il faut . . . et *erg. L*

7 f. les

(1) preuves

(2) épreuves

(a) de l'Arithmetique sont

| (b) (comme . . . sont *erg.* | *L*

9 comme . . . science *erg. L*

10 d'inventer |, à laquelle on doit joindre

(1) la connoissance

(2) quelques sciences particulieres de grande étendue, comme l'Algebre et la Geometrie
gestr. | . *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 714:

2 unquam

(1) ab hominibus productum est,

(2) sine |justa *erg.* | . . . est *erg.* |

(a) quod

(aa) magnam

(bb) in melius non

(cc) non scientiarum tantum, sed et omnium vitae actuum a ratione pendentium, in melius mutationem

(aaa) osten

(bbb) portendit;

(b) id

(c) unde

(d) quo *L*

3 nostras,

(1) rationemque

(2) iterque ad per

(3) viamque *L*

3 perficiendae |magis magisque *erg. u. gestr.* | rationis *L*

4 posse;

(1) id unum

(2) |certe *erg.* | ego tale potissimum

(a) esse

(b) dicere ausim, quod Divino beneficio nunc damus; quo

(3) id . . . unde *L*

5 f. et

(1) omnium

(2) variorum *erg.* | vitae actuum | a ratione pendentium *erg.* |

(3) aliarum . . . pendentium *L*

7 f. inveniretur

(1) , quo augetetur usus

(2) mirifice juvandi usum *erg.* | oculi,

(a) quod

(b) qui omnium utique organorum

(aa) nobis insit

(bb) corporeorum nobis insitorum ad cognitionem rerum praestantissimum

(c) quo . . . praestantius *erg.* | *L*

11 nunc *erg.* *L*

14 usque

(1) excultae dilataeque sint

(2) excultae *L*

16 ipsa

(1) ostendit,

(2) |loquitur *erg.* | *L*

17 quo

(1) ipsa veritas sine labore, ac sine sumtibus

(2) veritas *L*

17 poni |atque *erg. u. gestr.* | potest *L*

18 sese, |quasi *gestr.* | series *L*

20 futura.

(1) Hinc totus Physicorum scopus est

(2) Hinc *L*

21 (praeter experimenta) *erg.* *L*

23 autem

- (1) linearum scientiarum, cum et ipsa adhuc
- (2) |rursus *erg.* | . . . adhuc *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 715:

- 1 neque |semper *gestr.* | enim omnes
(1) linearum habitudines figuris
(2) figurarum habitudines lineis *L*
- 2 f. ad
(1) analysin numerorum
(2) numerorum
(a) aestimationem
(aa) qu
(bb) sive certorum sive incertorum
(b) certorum vel indeterminatorum aestimationem. Ita ut
(aa) numerorum
(bb) fig
(cc) characteribus
(3) calculum . . . characteribus *L*
- 4 designantibus,
(1) mirabili arte
(2) varie *L*
- 4 corporum *erg.* *L*
- 5 vulgo
(1) Analysin Speciosam
(2) Calculum . . . rerum *L*
- 7 licet
(1) ad
(2) Arithmetic
(3) Numerorum perfecti
(4) ipsa
(5) |enim *erg.* | numerorum *L*
- 7 scientia
(1) perfici, et ut ita dicam
(2) majorem *L*
- 8 adhuc
(1) acceperit
(2) accipere possit *L*
- 9 attamen
(1) experimenta
(2) |comprobationes *erg.* | *L*
- 11 calculum
(1) Algebraicum
(2) speciosum
(3) Algebraicum *erg.* | *L*
- 14 experimentum. |Quod vere est demonstrare. *gestr.* | Hoc *L*
- 15 perpetui
(1) examinis experimentalis
(2) per experimenta examinis *erg.* | filumque |quasi *gestr.* | sensibile |imaginationis *gestr.* |
in *L*
- 16 quod
(1) quasi manibus
(2) oculis *L*
- 16 quibus
(1) duobus
(2) |rebus *erg.* | *L*
- 18 Experimenta . . . supplentur. *erg.* *L*
- 19 moralibus

(1) periculosa et
(2) |civilibusque *erg.* | ambigua *L*
19 aut . . . utraque; *erg. L*
20 circa
(1) res incorporeas ma
(2) incorporeas *L*
22 plerumque . . . indubitabilis *erg. L*
22 satis *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 716:

2 majorum

(1) cognitionibus

(2) notitiis *L*

4 | idque

(1) potissimum

| (2) aliquando *erg.* |

(a) quia ratione non satis pro nos

(b) magis

| (c) non minus *erg.* | defectu rationis

(3) non solo

(a) experimentorum,

| (b) observationum *erg.* | sed . . . neglectu. *erg.* | *L*

5 f. ipsis

(1) quae jam novimus, (aut quae certe per varios homines sparsae notitiae publica autoritate facile in corpus humanae scientiae

(a) colligi possent

(b) amplissimum colligi

(aa) possent,

(aaa) adeoque a nostra

(bbb) atque adeo

(aaaa) a nostra tantum volunta

(bbbb) ab humana tantum voluntate pendent)

(bb) possent)

(2) experimentis . . . liceret) *L*

8 emendari,

(1) et republicae reddi beatiores,

(2) sed *L*

9 f. profligari;

(1) condique

(2) aliqua valeat

(a) sive

(b) physica sive Medicina (ut barbare

(aa) dicam)

| (bb) at significanter dicam) *erg.* | provisionalis plerisque | quidem *erg.* | casibus suffectura

| (3) condita (ut de aliis

(a) taceam)

(b) sci

(c) artibus . . . provisionali *erg.* |

(aa) . Dum interea nescio qua ignavia,

(bb) , qua | tamen *gestr.* | saepe *L*

14 generis,

(1) opprobrio, et si dicere licet, illorum imprimis, qui cum maxime

(2) | et . . . opprobrio,

(a) tum quibus *erg.* |

(b) quibus *L*

14 cum | vel *erg. u. gestr.* | satis

(1) virium

(2) opum

(3) | vel *erg.* | potentiae *L*

14 vel | satis *gestr.* | ingenii *erg.* *L*

15 ut

(1) quibus

- (2) humanam
- (3) |communem *erg.* | *L*
- 15 felicitatem
 - (1) proveh
 - (2) adjuvare *L*
- 16 quam . . . est *erg.* *L*
- 16 aliquando *erg.* *L*
- 17 f. auxilia
 - (1) exquirant.
 - (2) petant . . . contemserunt |penitus *gestr.* | , . . . coluerunt. *L*
- 19 Sed
 - (1) his quidem malis
 - (2) huic . . . vitio *L*
- 19 nisi
 - (1) magnoru
 - (2) magni *L*
- 20 qui . . . esset. *erg.*
 - (1) Nos ad ea redeamus quae in privatorum sunt potestate. Verum
 - (2) Nos *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 717:

- 1 annos
(1) praestare
(2) | efficere *erg.* | *L*
- 1 posset,
(1) quod
(a) <sive>
(b) et hominum
(aa) viventi
(bb) bono
(2) quod *L*
- 2 expectandum
(1) , eruntque labores
(2) . Alias futurum est
(3) ;
(a) certum enim
(b) satis . . . esse *erg.* | *L*
- 5 nunc quidem *erg.* *L*
- 7 seriae *erg.* *L*
- 8 manu
(1) emendari potest,
(2) emendatione expectat
(a) quod intellectus
(b) ab *L*
- 8 remoris
(1) petendum esse
(2) | oriri
(3) proficisci *erg.* | *L*
- 9 nisi
(1) divina
(2) | superna *erg.* | *L*
- 10 Ariadnaeo
(1) regatur,
(2) | ducatur *erg.* | *L*
- 11 f. Mathematicae,
(1) confunditur in tenebris ac varietate rerum, | et conjecturis fallacibus, opinioneque vana
(a) regitur
(b) ducitur
(c) regitur *erg.* | neque
(2) | fluxae fidei est, et *erg.* | . . . | statim *erg.* | . . . vixque *L*
- 13 offensa
(1)
(1) facile
(2) nisi casu *gestr.* | progredi *L*
- 13 potest
(1) aut certe
(2) . Cogitandum *L*
- 14 dioptra
(1) oculo, funiculus
(2) et funiculus *erg.* | mensori,
(a) pondus docim
(b) libra *L*
- 15 Mathematico
(1) quo

- (2) vel
 - (a) potius
 - (b) quale *L*
- 15 in iudicando *erg. L*
- 16 ad inveniendum *erg. promoveamur* |, quanquam in rationis negotio iudicium et inventio
| siquidem
 - (1) ad perfectionem aliquam perducantur
 - (2) in utriusque interiora penetretur, *erg.* | a se invicem
 - (a) pendent
 - (b) adjuvari
 - (c) pendent *gestr.* |.
 - (aa) Quantum
 - (bb) Equidem *L*
- 17 praestitisse
 - (1) aliquid
 - (2) nonnihil in hoc genere *L*
- 18 non sane contemnendus *erg. dialecticae* | *artis erg.* | *L*
- 21 vel
 - (1) exempli causa
 - (2) ob exemplum *erg. L*
- 22 tali *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 718:

- 1 et rem moralem *erg.* *L*
- 2 independentes
 - (1) *characteristica quadam | sive erg. |*
 - (2) *combinatoria quadam L*
- 3 f. , *alphabetique literis erg. | etiam res a materia et figuris abstractae erg. u. gestr. | imaginationi L*
- 7 *severitate*
 - (1) *uterentur forma Logica,*
 - | (2) *formis logicorum uterentur, erg. |*
 - (a) *nihilque assumerent,*
 - (b) *nihil*
 - (aa) *ad*
 - (bb) *as*
 - (cc) *pro*
 - (aaa) *certo*
 - (bbb) *| vero erg. | L*
- 8 *rite*
 - (1) *sylogismis esset*
 - (2) *argumentis L*
- 9 *in ratiocinatione,*
 - (1) *et cum*
 - | (2) *et ubi erg. | . . . non*
 - (a) *possunt*
 - | (b) *valent erg. |, . . . dicant erg. L*
- 10 *etiam*
 - (1) *inventuros esse, quae nunc*
 - (2) *demonstraturos L*
- 12 *fallacissimas erg. L*
- 12 *prope erg. L*
- 14 *Videmus . . . conjungerentur. erg.*
 - (1) *Factum est enim f*
 - (2) *Cui accessit falsa*
 - (3) *Auxitque L*
- 16 *nullam*
 - (1) *argumentationem*
 - (2) *argumentationis L*
- 17 *formam*
 - (1) *esse accu*
 - (2) *si L*
- 18 *vero*
 - (1) *omne argumentum*
 - (2) *omnis L*
- 21 *quandam*
 - (1) *formam certitudini*
 - (2) *structuram firmitati L*
- 22 *pro . . . natura erg. L*
- 23 *qui . . . animadvertunt erg. L*
- 24 *sermonis*
 - (1) *longo in cultis linguis usu poliri,*
 - (2) *quem . . . polivit erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 719:

- 1 imprimisque . . . est *erg.* *L*
4 multa licet complexis *erg.* *L*
5 essentialem | syllogismi *gestr.* | formam *L*
7 vestivit.
 (1) Denique
 (a) mihi
 (b) omnis ut
 (2) Maxime
 (a) omnis Calculus Arithmetorum
 (b) autem *L*
7 argumentationibus
 (1) formae bonitas
 (2) vis formae *L*
9 possit,
 (1) quales non tantum in Geome
 (2) quod *L*
10 Arithmetorum,
 (1) in processu judiciali rite constituto,
 (2) in
 (a) rationibus
 (b) | libris *erg.* | *L*
11 artem
 (1) computi⟨starum⟩
 (2) computi *L*
12 aediliumque *erg.* et similibus
 | (1)
 (1) (ubi | interdum *erg.*
 (2) praesertim ubi *erg.* | . . . licet) *erg.* | *L*
13 actis
 (1) judiciali
 (2) forensibus *L*
14 f. quanto | ipsae *gestr.* | leges
 (1) melio
 (2) | meliores *erg.* | institutae habentu
 (3) ea de re conditae sapientiores
 (4) meliores . . . civitate *L*
16 f. quasdam sive leges
 (1) mentis
 (2) rationis
 (3) generales *erg.* *L*
19 pariter
 (1) Scholarum tricas et popularis sermonis ambiguitates evitemus
 (2) Scholasticarum . . . evitentur, *L*
20 Equidem
 (1) non ignoro
 (a) multos al
 (b) aliquot inter Scholasticos
 (c) Johannem Suisset, qui dictus est calculator,
 (aa) coepisse
 (bb) tentasse aliquid
 (aaa) circa motum et qualitates
 (bbb) operae pretium tamen
 (2) fuere | quanquam pauci *erg.* |, *L*
21 quod

- (1) unus
 - (2) |princeps *erg.* | *L*
- 22 tentarent.
- (1) Et ut veteres Stoicos taceam | quorum labores interciderunt *erg.* | , reperiuntur aliaque apud ipsos Scholasticos
 - (a) veteres
 - (b) superiorum seculorum,
 - (aa) quae in hunc censum
 - (bb) et Jurisconsultos veteres
 - (aaa) qui fere Stoicam sectam
 - (bbb) quorum reliquiae admirabiles in *Digestis* extant
 - (2) Suspicioque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 720:

- 1 interciderunt.
(1) Certe
(a) Jurisconsul
(b) inter ⟨omn⟩
(c) cum
(d) Jurisconsulti veteres (qui Stoicam sectam fere amplectebantur) quorum admirabiles
in *Digestis* extant reliquiae,
(2) Stoicorum | autem *erg.* | *L*
- 3 qui
(1) ordine, claritate,
(2) significationum . . . aequabilitate, *L*
- 4 efficacia,
| (1)
(1) omnibusque
(2) cum dicendi
(3) | ipsaque significationum nexuumque *erg. u. gestr.* | caeterisque . . . virtutibus *erg.* | *L*
- 5 quam . . . Jurisconsulti *erg. L*
- 5 vim
(1) et brevitatem
(2) laudemque *L*
- 7 discernere
(1) non
(2) | vix *erg.* | *L*
- 8 naturalis *erg. L*
- 8 qui
(1) totam in
(2) maximam *L*
- 10 quaesita nimis arte, *erg.*
(1) minime
(2) longe *L*
- 10 Caeterum . . . sapientes. *erg. L*
- 13 addo . . . comparatis *erg. L*
- 16 maxime *erg. L*
- 18 et
(1) qualitates
(2) qualitarum *L*
- 24 Scholasticis
(1) ut vulgo
(2) | quemadmodum *erg.* | *L*
- 25 lubens
(1) innumera
(2) | plurima *erg.* | *L*
- 26 quae
(1) a barbarie et obscuritate
(2) ab *L*
- 26 illa | et spinosa *gestr.* | obscuritate *L*
- 26 in
(1) aliud
(2) | laetius *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 721:

- 2 Matheseos
(1) diu quasi sub modio latens
(2) post . . . Eclipsin *L*
- 3 detectis
(1) , quod caput est ipsis
(2) atque . . . infinita *L*
- 4 artificiiis,
(1) analysique illa
(2) quae . . . | simul *erg.* | . . . speciosi *L*
- 6 partim *erg.* *L*
- 7 explorata;
(1) cujus initia Vietae
(2) quam *L*
- 8 Arithmeticam
| (1)
(1) quandam sublimiorem
(2) singularem *erg.* | *L*
- 9 Geometriam
(1) reducendae,
(2) revocandae, *L*
- 9 specimina
(1) dedere
(2) Galilaeus primus
(3) primi *L*
- 9 Keplerus
(1) dedere,
(2) et *L*
- 10 f. jungas.
(1) His
| (2) Horum inventis *erg.* inter . . . in
(a) systematis formam
| (b) unum systema *erg.* | adornatis *erg.* | *L*
- 12 veritates
(1) solidas et in vita profuturas, nec tantum (ut in suis *Principiis*
(a) fecerat
(b) pro magna parte
(aa) ⟨a summo⟩
(bb) fecerat) hypotheses utcunque ingeniosas et posibles, attamen
(aaa) steriles dedisset
| (bbb) | (ut de incertitudine nihil dicam) *erg.* | nimis ab usu remotas adhuc steriles-
que dedisset, *erg.* |
(2) dedisset
(a) plurimas
(b) solidas . . . | quidem illas *erg.* | . . . dicam; *L*
- 16 proinde *erg.* *L*
- 18 scientiarum
(1) , non magis enim in usu materia illa
(2) . Verum *L*
- 19 f. rebus,
(1) quatenus sunt spectabiles,
(2) quae . . . possunt, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 722:

- 1 hactenus
| (1)
(1) successit
(2) laboratum est *erg.* |.
(a) Ea vero sciendum est, omnium esse potissima, quibus humana ratio occupatur, et quibus continentur principia vinculaque rerum imaginabilium et velut animam
| (b) Quas
(c) Et . . . a
(aa) materia
| (bb) concretione imaginum *erg.* |
(aaa) formas
(bbb) notiones . . . quibus | humana *gestr.* | ratio . . . iisque
(aaaa) principia vinculaque etiam rerum imaginabilium et velut animam inesse
(bbbb) contineri . . . animam *erg.* | *L*
- 3 Imo . . . videtur. *erg.* *L*
- 5 ultima
(1) enim
(2) | certe *erg.* | *L*
- 7 quod . . . largimur, *erg.* *L*
- 8 Legibus | circa causam, effectum, potentiam *erg. u. gestr.* | praeter *L*
- 9 potentiam et resistantiam; *erg.* *L*
- 12 non injuria *erg.* *L*
- 13 eliminentur.
(1) Illud enim deprehendi posse quidem certis quibusdam naturae ac motuum legibus positis
(2) Inculp
(3) Merito *L*
- 14 tamen | principia *gestr.* |
(1) Mechanicae
(2) Mechanices *L*
- 14 legesque primas *erg.* *L*
- 15 f. minusque . . . videtur *erg.* *L*
- 17 adhibitis *erg.* *L*
- 20 generalem | veram *gestr.* | omnino *L*
- 22 multa
(1) miro
| (2) insigni
(3) miro *erg.* | *L*
- 23 ex
(1) consideratione
(2) Metaphysicis *L*
- 24 sive . . . congrui *erg.* *L*
- 25 Unde . . . promittit. *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 723:

1 qua

(1) figurae et situs sine revocatione ad magnitudines directe repraesententur insigni ad constructiones compendio

(2) sine

(a) ambagiosa revocatione ad

(b) ambagiosa *L*

2 f. revocatione

(1) ad calculum, et rursus deinde necessaria restitutione calculi ad situm

(2) ad . . . situm *L*

4 per

(1) calculos

(2) calculum *L*

5 ad

(1) natur

(2) nat

(3) physicam

(a) insignia

(b) maximum *L*

5 fructum

(1) exprimit

(2) promittit. *L*

7 produximus.

(1) Similitud

(2) Scientia *L*

8 in universum *erg.*

(1) sive

(2) deque *L*

8 formulis

(1) in unive

(2) et

(a) characterum

(b) | signorum *erg.* | *L*

8 f. non . . . et *erg.* *L*

10 tantum,

(1) sed et omnes

(2) et *L*

11 ipsa

(1) analysis Mathematicorum

(2) Algebra *L*

12 caetera | imaginationi subjici, et *gestr.* | sensibiliter *L*

15 vel

(1) delineari

(2) | pingi *erg.* | *L*

16 et

(1) Figurae

(2) | imagunculae *erg.* | *L*

16 metaphoris

(1) nituntur,

(2) | constant *erg.* | *L*

18 ac

(1) qualitates

(a) non

(b) etiam corporeas plerasque omnes, sed maxime omnium

- (2) caeteras . . . maxime *L*
- 19 et ipsum motum *erg. L*
- 19 imaginatione | distincte *erg. u. gestr.* | consequi *L*
- 20 in
 - (1) eam
 - (2) res *L*
- 21 Substantiae,
 - (1) possibilis
 - (a) causae,
 - (b) Eiusdem
 - (c) Necessarii,
 - (aa) Causae,
 - (bb) Eiusdem et diversi,
 - (cc) causae,
 - (aaa) et Effectus
 - | (bbb) ordinis, *erg.* |
 - (aaaa) prioris et postero
 - (bbbb) durationis,
 - (aaaaa) Veri et Boni
 - (bbbbb) Unius, Veri, Boni
 - (2) et . . . durationis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 724:

- 1 nec
(1) voluptatis et dolor
(2) veri *L*
- 2 mali,
(1) voluptatis et
(2) justī et injusti,
(3) voluptatis *L*
- 2 fere *erg. L*
- 3 nostra,
(1) et ad decimam
(2) et ad tertiam *L*
- 4 medici
(1) vocem aliquam transcendentem
(2) aliquid | sensus corporeos *erg.* | . . . metaphysicum *L*
- 5 quaedam
(1) desideratur, hic demonstrationes desiderantur
(2) notionum desideratur. *L*
- 6 aliqua ex parte *erg. L*
- 7 Deum
(1) et inprimis
(2) inprimis et *L*
- 8 nunc *erg. L*
- 8 Geometris | tentare *erg. u. gestr.* | et *L*
- 10 complures,
(1) plurimumque meditando fuisse progressos
(2) et
(3) in
(4) etsi *L*
- 10 id
(1) sane
(2) facile fuit
(3) sperari potuit
(4) facile *L*
- 13 f. quanquam . . . possit *erg. L*
- 15 itidem *erg. L*
- 17 juris
(1) principium
(2) ac *L*
- 18 f. aliaque non meliora *erg.* ;
(1) praeterquam, quod miros et vix in tali viro credendos circa Geometrica errores
(a) admisit
(b) defendit.
(2) ut . . . errores *L*
- 21 quidem
(1) ingenii, sed tamen longe infra hominis ⟨aud⟩
(2) , sed *L*
- 22 posthumum
(1) de Deo multa mira
(a) parad
(b) et non pauca
(2) multa *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 725:

- 3–4 aut . . . cogitantis *erg. L*
5 seu formam mechanicam *erg. L*
5 sui *erg. L*
5 ut
 (1) *figu*
 (2) *cubus L*
6 f. mentem
 (1) (si Diis placet) infinitam et aeternam esse quoniam nemo nescit figuras ipsas Geometricas abstractas
 | (2) *immortalem . . . Geometricas erg. | esse*
 (a) *aeternas*
 (b) *interitus L*
8 mentis
 (1) *et perfectione*
 (2) *et emendatione L*
9 possint,
 (1) *et ad nos pertineant, vel nos ad illas*
 (2) *aut L*
10 Geometricae *erg. intersit*
 (1) *quis*
 (2) *utrum*
 (3) *quod*
 (4) *, utrum L*
10 corporis
 (1) *quae fuerat figura ejus*
 (2) *si nihil aliud in ipso quam extensio est, quaenam fuerit in*
 (3) *dissoluti | nec . . . referat erg. | L*
11 novissima.
 (1) *Habet tamen*
 (2) *Ita L*
12 non
 (1) *| ut olim asserat tantum, sed et pro more et genio seculi erg. | demonstrare nunc polliceatur aliquis*
 (2) *asseratur L*
12 hodie
 (1) *jactetur*
 (2) *| soleat erg. | L*
13 si quidem | id vocamus demonstrare, et *erg. | . . . praescribendus erg. L*
15 prostituatur
 (1) *audacia permissa*
 (2) *promiscua L*
15 audacia
 (1) *insi*
 (2) *haec*
 (a) *certae pr*
 (b) *certi probabilisque scientiae discriminatrix nota*
 (3) *titulus L*
15 irrefragabilibus
 (1) *argu*
 (2) *rationibus L*
18 f. proferri
 (1) *veritatis*
 | (2) *Empiricum et erg. | palpabile | et quasi Mechanicum gestr. | quo*

- (a) discerni
 - | (b) irrefragabiliter . . . discernique *erg.* | *L*
- 20 possit,
- (1) quo luxuria illa ingeniorum periculosissima coerceatur, tandemque
 - (2) coercendae *L*
- 21 ingeniorum.
- (1) Mira enim et indigna
 - (2) Indigna *L*
- 22 constitutum *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 726:

- 1 , quae . . . delent *erg. L*
- 2 genio
(1) autorumque fortuna
(2) opinionumque *L*
- 2 fortuna;
(1) nullo interim vel exiguo incr
(2) exiguo *L*
- 4 quo
(1) nihil est pretiosius
(2) expugnare *L*
- 5 curiositate
(1) humani ingenii
(2) humanae mentis *L*
- 6 ac studiis *erg. L*
- 7 f. potest.
(1) Unum tamen inter omnes philosophos singulare aliquid molitum praeterire non possum
Joachimum Jungium Lubicensem
(a) eoque magis
(b) praesertim quod non pro merito nosci videam.
(2) Porro cum produxerim, qui in philosophia
(a) demonstra(runt)
(b) demonstrare sunt
(aa) moliti
(bb) aggressi unum
|(3) Inter . . . animadverto. *erg.* Et . . . posset. *erg.* | *L*
- 12 erat
(1) philosophiam vere demonstratam
(2) philosophiae partem non contemnendam vere demonstratam.
|(3) aliquid max
(2) aliqua
(3) multa . . . ad
(a) philosophiae
(b) condendam . . . demonstratricem. *erg.* | *L*
- 13 enim
(1) arte reso
(2) industria *L*
- 13 et
(1) argumentationes genera
(2) argumentationum *L*
- 15 non
(1) a doctrina tantum
|(2) ab . . . literatura *erg.* |, sed et *erg. L*
- 16 temporum,
(1) aut potius
(2) |atque *erg.* | *L*
- 17 Et
(1) extant hodieque inedita
(2) supersunt . . . dignissima. *erg. L*
- 18 illi
(1) perpetuo
|(2) pro infelicitate
(3) max
(4) plurimum

- (5) nimis diu *erg.* | *L*
20 jam
(1) triumphum agebat
(2) discussae erant
(3) |dissipabantur *erg.* | *L*
23 f. Praeterea sequebatur
(1) commune
|(2) adhuc receptum *erg.* | . . . licet. *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 727:

- 1 expertique
 - (1) Geometriae
 - (2) |Matheseos *erg.* | *L*
- 2 analysin |quandam *gestr.* | notionum,
 - (1) per quam veritatem quasi numeris aestimare liceret
 - (2) unde veritas quasi numeris aestimari
 - (3) unde *L*
- 3 exurgere |omnes *gestr.* | veritates, *L*
- 3 possent.
 - (1) Ita enim mecum
 - (a) rect
 - (b) rat
 - (c) ex vulgari doctrina praedicamentorum ratiocinabar
 - (2) Jucundum *L*
- 4 utcunque puerilibus *erg. L*
- 6 omniumque |in ipsis *erg.* | . . . qualemcunque *erg. L*
- 7 mirifice)
 - (1) subiit cogitatio
 - (a) debere
 - (aa) alia <ad>
 - (bb) nova adhuc a
 - (b) (ut enim
 - (2) in *L*
- 10 constituendas |praedicationes seu *gestr.* | propositiones. *L*
- 10 tunc
 - (1) cogitabam,
 - (2) |noveram *erg.* | *L*
- 11 ita
 - (1) derivabant
 - (2) disponunt,
 - (a) quemadmodum
 - (b) |uti *erg.* | *L*
- 12 alia
 - (1) ante
 - (2) perpetua *L*
- 12 derivatur.
 - (1) Cum vero viderem non posse rite constitui
 - (2) Ubi *L*
- 15 ipsaque
 - (1) connexio
 - | (2) <comple>
 - (3) dispositio *erg.* | *L*
- 17 animadverti,
 - (1) si vellem
 - (2) qui vellet propositiones rite
 - (3) ad *L*
- 19 terminorum
 - (1) syllogismo
 - (2) |incomplexorum syllogismi *erg.* | nullo *L*
- 20 debere *erg. L*
- 22 veritatesque
 - | (1)
 - (1) pulcherrimas

- (2) pulchras *erg.* | *L*
- 22 jam
 - (1) videbam
 - (2) iudicatu *L*
- 23 notionum.
 - | (1)
 - (1) Videbam recte ea semel constituta omnia calculo q
 - (2) Inde venit in mentem
 - (a) ac
 - (aa) propositiones numeris
 - (bb) notiones numeris posse repraesentari
 - (b) et veritates si ita ut fieri posse videbam, tractarentur, in quantum a ratione pendent,
 - (aa) numeris
 - (bb) calculando examinari posse.
 - | (3) Eadem . . . fore. *erg.* | . . . distinctas
 - (a) applicari posset
 - (b) applicaretur. *erg.* |
 - (aa) Interea
 - (bb) Paulatim aliquem gustum matheseos habe
 - (cc) | Sed *erg.* | interea *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 728:

4 numerus

(1) factor

(2) productor *L*

8 reperto

(1) modum excogitavi, quo

(2) rationem . . . qua *L*

10 f. et . . . imbuendus, *erg.* et tractandae artes in vita utiles, inde peregrinationes, et aulae et negoti *erg. u. gestr.*

(1) et jurisprudentia tractanda

(2) |inde *erg.* | peregrinationes

(a) atque

(b) |et aulae et *erg.* | *L*

12 supervenerunt

(1) quibus

(2) quae me uspi

(3) sed et ex cognitione Matheseos

(4) quae

(a) distrahere

(b) divertere

(aa) animum

(bb) |mentem *erg.* | *L*

16 cognitione

(1) proficiebam

(2) progrediebar.

(a) Praesertim cum

(b) Itaque *L*

16 annis

(1) specimina a me data sunt publice juvenilia quidem, sed

(2) schediasmatibus *L*

17 juvenilibus editis *erg. L*

19 sunt.

(1) Sed fere

(2) Ita *L*

20 diuturnum

(1) deberi videbatur,

(2) debetur,

(a) deessent

(b) deesse viderentur.

| (2) deberi . . . videretur. *erg.* |

(a) Tandem

(aa) me aliquandiu

(bb) vim mihi ipsi vel

(b) Potius

(c) Tandem *L*

22 vitae

(1) cogitans,

(a) et mecum

| (b) et *erg.* | indignum imo inexcusabile iudicans, si tantae

(2) variosque . . . talis *L*

23 f. periret,

| (1)

(1) eoque mag

(2) idque eo magis quo minus videbam

|(3) praesertim . . . facile *erg.* | . . . videbatur. *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 729:

3 semina

(1) praeclararum

(2) |bonarum *erg.* | *L*

4 debentur

(1) , nec

(a) forte

(b) facile

(c) satis

(aa) apparet

(bb) fore

(2) , et quo minus videbam capi ab aliis ea quae subinde in hanc rem disserebam, quod nullo exemplo illustrarentur, eo difficili

(3) , itaque tandem

(a) vanas

(b) vitae moras

(4) . Haec

(a) inquam

(b) |igitur *erg.* | *L*

5 operi

(1) admoliens taedium

(a) primae

(b) complanandi itineris

(2) sum *L*

6 ipsa

(1) initia,

(2) |principia *erg.* | *L*

8 esse.

(1) Et Logica quae ipsa

(2) Logicaque |enim *gestr.* | mihi *erg.* | *L*

8 etiam *erg.* *L*

12 propriae

(1) datum est,

(2) dandum visum est *L*

12 ac

(1) divinae

(2) supernae ut arbitror *L*

13 vocationi

(1) satisfaciendum

(2) satisfacere decrevi,

(a) utcunque res caderet

(b) quis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 730:

1–3

- (1) Neopalaios seu Restitutio receptae | in Ecclesia *erg.* | Philosophiae
- (2) Spongia . . . contemnendum *erg.* |
 - (a) Cum multis aliis nominibus
 - (b) Saepe *L*

4 sors

- (1) nascendi discendive
- (2) discendi *L*

6 traducant.

- (1) Atque illi quidem sese alter de altero vindicant, mutuo contemtu;
 - (a) sed res publica
 - (b) dum
- (2) Elegantioris *L*

6 aliorum

- (1) curas
- (2) | lucubrationes *erg.* | *L*

8 audire | sibi *erg. u. gestr.* | turpe *L*

8 putant | usque adeo ut

- (1) <duce>
- (2) circa superioris seculi priores annos
 - (a) hae
 - (b) Grammatici et poetae velut haeretici convicium in eruditos *erg. u. gestr.* | . Mathematicus *L*

9 videtur

- (1) res certas et
- (2) solida *L*

12 sive

- (1) Gilberto
- (2) Girberto *L*

15 censurae,

- (1) novorum in
- (2) recentium in
 - (a) Coperni
 - (b) Vestae, *L*

17 censent,

- (1) qui aequius censent, Algebraicas et Geometricas subtilitates
- (2) et *L*

18 traducunt.

- (1) Qui
 - (a) mitius
 - (b) aequius
 - (aa) censent
 - (bb) judicant
- (2) Alii . . . homines *L*

19 habent;

- (1) caetera utilia
- (2) et
 - (a) quae utilia agnoscunt, non tam liberali
 - (b) Experimentorum *L*

20 et circulatoribus . . . dignum *erg.*

- (1) rident, ad instar Aristophanes
- (2) ad . . . rident, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 731:

- 1 metientem
(1) faciebat
(2) in *L*
- 2 introducebat.
(1) | Multi *erg.* | qui novae philosophiae speculationibus sese oblectant,
| (2) Est genus quoddam | eruditorum *erg.* | inter Scholasticos et Mathematicos medium ex
utroque doctrinae genere promptiora delibans quod novae | cujusdam *erg.* | philosophiae
speculationibus sese oblectat,
(a) hi
(b) horum multi *erg.* | jam soli sibi arcem veritatis tenere videntur atque *Edita doctrina
sapientum templa serena.*
(3) Qui *L*
- 3 vocantur
(1) Theologi et philosophi apices rerum, et arcana divinarum veritatum
(2) Philosophi et *L*
- 4 scilicet
(1) Entium pri
(2) Existentium
| (3) Essentiae
(4) Essentiarum *erg.* | *L*
- 4 principia,
(1) arcana
(2) | et *erg.* | *L*
- 5 et
(1) amplissimas
(2) maximas *L*
- 6 superciliosi
(1) fiunt,
(2) et *L*
- 6 fiunt *erg.* *L*
- 7 custodes,
(1) in omnes severius
(2) | durius *erg.* | *L*
- 11 consumunt,
(1) multi
(2) nunc *L*
- 11 nunc
(1) lingua
(2) dictionem *L*
- 12 et
(1) homines
(2) parum *L*
- 15 eruditi
(1) accusant in Scholasticis barbariem,
(2) eos . . . barbaros, *L*
- 16 et inexplicabilia docentes, *erg.* *L*
- 17 aulici | et foeminae *gestr.* | et *L*
- 20 f. delibans,
(1) quae non inepta oratione vestita
| (2) quibus . . . vestitis, *erg.* |
(a) etiam passim in
(b) philosophiam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 732:

- 2 vestibulo aut *erg.* *L*
4 tanquam
 (1) vana
 (a) et
 (b) | nec *erg.* | profutura
 (2) inania
 (a) veritatis
 | (b) rerum *erg.* |
 (aa) nulliusque usus
 (bb) aut *L*
- 8 f. patros,
 (1) si D. Thomam,
 (2) si iudicia Academiaram, *L*
- 10 arbitrantur.
 (1) Criticis studiis, linguarum observationibus, orientali eruditione, ritibus veterum, nihil putant ineptius
 (2) Criticis, | et *erg.* | linguarum
 (a) exoti
 (b) (maxime *L*)
- 11 antiquitatum,
 (1) nummorum veterum,
 (2) inscriptionum, *L*
- 12 pendentes
 (1) alias vitae curas neglig
 (2) alia *L*
- 14 ipsi
 (1) sine duce
 (2) per se *L*
- 14 iter.
 (1) Scholasticorum autem formis et qualitibus, et entitatibus
 (2) Et
 (a) legis
 (b) legum *L*
- 15 dignum
 (1) censent
 (2) arbitrantur.
 (a) Scholasticorum autem abstractiones et formas, et quali
 (b) Et *L*
- 16 doctrinam
 (1) irradient, quod
 (2) eleva
 (3) extenuant, quod *L*
- 16 suas
 (1) nondum
 (2) attractrices *L*
- 17 quod *erg.* *L*
- 18 audent,
 (1) cum tamen ignorent quibusdam
 (2) antequam didicere utrum *L*
- 18 hamis
 (1) vel
 (2) | an *erg.* | *L*
- 19 rhabarbarum *erg.* *L*
- 21 insultant

| (1)

(1) novi

(2) quidam ex novis philosophis *erg. u. gestr.* | , atque *L*

22 triumphant.

(1) Con

(2) Quae quidem uti grata sunt imperitis adolescentibus, ipsi paucis admodum sapi

(3) Itaque

(a) ipsi

(b) eruditionem omnem, quae ipsis liberali homine digna videtur, in pauca contrahunt: Linguam patriam, Historiam vulgarem, meditationes de ideis claris et distinctis, de distinctione substantiae extensae et substantiae cogitantis. Linguarum studium ad vernaculam redigunt,

(aa) Historias

(bb) Historiam

(aaa) ad compendiographos,

| (bbb) quasdam Epitomas *erg.* | Geometriam ad

(aaaa) breves suos quos

(bbbb) paucos

(ccc) pauca | quaedam *gestr.* | a Schotenio comprehensa, Astronomiam ad suos quosdam vortices, physicam ad generales qu

(4) Itaque

(a) paucis admodum

(b) omnem *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 733:

- 1 contrahunt,
 - (1) adolescentibus imperitis, et hominibus otiosis
 - (2) hominibus *L*
- 1 facientes,
 - (1) quibus sapientiam
 - (2) qui *L*
- 2 certe
 - (1) loquaci
 - (2) philosophi titulum
 - (3) loquentiam *L*
- 2 philosophi
 - (1) titulum
 - (2) nomen *L*
- 4 tanquam
 - (1) chimaericum
 - (2) |fictitium *erg.* | *L*
- 5 videas
 - (1) pragma
 - (2) eos *L*
- 6 maxime autem Cartesianorum *erg.* *L*
- 7 rident
 - (1) homines,
 - (2) hos semimathematicos *L*
- 8 novi |derepente *erg.* | . . . decepti *erg.* *L*
- 10 protritum,
 - (1) certe
 - (2) vel saltem *L*
- 11 atque Experimentis *erg.* *L*
- 12 jactantiam
 - (1) eorum
 - (2) |istorum *erg.* | *L*
- 12 possunt,
 - (1) qui se |quidvis *gestr.* | artem
 - (2) qui
 - (3) qui
 - (4) |quos *erg.* | *L*
- 13 declamantes,
 - (1) dum corpuscula
 - (2) |insensibilium *erg.* | corpusculorum
 - (a) et alt
 - (b) figur
 - (c) magnitudines *L*
- 13 motus
 - (1) jactant
 - (2) tantum *L*
- 14 quandiu
 - (1) non docent, q
 - (2) non *L*
- 14 usum
 - (1) vocent
 - (2) |veniunt *erg.* | *L*
- 15 dosibus
 - (1) constent corpora,

- (2) sensibilia
 - (a) corpora
 - (b) |componantur. *erg.* |
 - (aa) Ut proinde
 - (bb) Neque *L*
- 15 minus
 - (1) inuti
 - (2) ignotae *L*
- 16 Itaque
 - (1) qui
 - (2) videmus *L*
- 17 istos
 - (1) cum sensib
 - (2) rebus
 - (3) et *L*
- 18 materiam
 - (1) striatam, et
 - (2) subtilem, *L*
- 20 qui
 - (1) praeterita aliunde nota
 - (2) praeteritos eventus aliunde notos
 - (a) egregie ex astris deducunt, ipsi
 - (b) egregie
 - (aa) in speciem
 - (bb) (si diis placet) *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 734:

- 1 deducunt,
 - (1) nisi audiissent
 - (2) nunquam *L*
- 2 audiissent.
 - (1) Jam
 - (2) Jurisconsulti autem et Medici
 - (3) |Itaque *erg.* |
 - (4) Medici *L*
- 4 f. caeterum
 - (1) haerere in cortice,
 - (a) neque
 - (b) et dum laborum fugientes,
 - (2) laborum impatientes *L*
- 6 (quod . . . assequitur) *erg. L*
- 7 gravissime
 - (1) in novam hanc philosophandi rationem
 - (2) in
 - (3) in has novitates *L*
- 8 prudentes,
 - (1) qui verentur
 - (a) ne eliminatis
 - (aa) substanti
 - (bb) formis substantialibus
 - (b) ne introducta Mechanica naturae explicandae ratione
 - (2) quorum *L*
- 9 Methodo
 - (1) res per se
 - (2) corpora *L*
- 10 sed *erg. L*
- 11 realia
 - (1) proscribi
 - (2) |rejici *erg.* | *L*
- 12 corporis
 - (1) materiam
 - (2) naturam *L*
- 12 collocari
 - (1) non
 - (2) patiuntur, *L*
- 13 perire
 - (1) videtur
 - (2) videatur *L*
- 15 Mihi
 - (1) quemadmodum semper
 - (2) prope *L*
- 16 reconditae *erg. L*
- 16 judicia
 - (1) plerumque
 - (2) saepe
 - (3) vel ignarorum
 - (4) vel *L*
- 18 qui
 - (1) plura stu
 - (2) diversas *L*
- 20 et antiquitatis studia *erg. L*
- 20 spernant;

- (1) <et non> ab
 - (2) nisi genuit
 - (3) ex
 - (4) at his librorum sacrorum
 - (5) at *L*
- 21 f. suam
- (1) genuinitatem
 - (2) genuinitatis demonstrationem *L*
- 23 Mundi,
- (1) q
 - (2) ex quibus divina
 - (3) fatendumque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 735:

- 1 pene
(1) ridiculum
(2) ineptum *erg.* |
 (a) foret sapientem
 (b) atque *L*
- 3 dignum
(1) arbitror
(2) Geographum *L*
- 3 qui
(1) de regno Sin
(2) quaerat *L*
- 5 enim
(1) nescit
(2) |ignorat *erg.* | *L*
- 6 forte
(1) rustico
(2) plebejo *L*
- 8 Regium
(1) contumeliis
(2) irrideat, *L*
- 9 Porro *erg. L*
- 10 nisi
(1) magistelli
(2) |imperiti *erg.* | *L*
- 11 homines
(1) impruden
(2) ignoranter *L*
- 12 res militaris *erg. L*
- 12 opificia,
(1) et quicquid opes publicas facit, innititur
(2) opes *L*
- 16 f. naturas | etiam in *erg. u. gestr.* | rejiciunt,
(1) non l
(2) atque adeo Metaphysicos
 (a) Scholasti
 (b) ac . . . tunc *L*
- 18 substantiam
(1) con
(2) intelligi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 736:

23 1)

(1) Enuntiatio est quod sic effertur *A est B*, vel *A non est B*.

(2) Enuntiatio categorica est

(3) 1) Vera *L*

23 est,

(1) quae vel percipitur, vel intelligitur

(2) quae *L*

25 f. vera.

(1) 3)

(a) Ea Affirmatio

(b) Vera enuntiatio est

(aa) adjici

(bb) admittenda, falsa est rejicienda. Hoc est axioma practicum.

(2) 3)

(a) Proposit

(b) Enuntiatio

(aa) poni potest absolute,

(bb) potest poni absolute et propositio

(c) enuntiatio

(aa) quae pon

(bb) esse

(d) Idem est enuntiationem

(e) 4) Aequipollet vera ei quae potest dici vera. Aequivalet

(3) 3) Aequivalere dico quorum alterutroposito, alterum poni potest. 4) Enuntiationem esse veram et enuntiationem posse poni absolute aequivalet.

(4) 3) Enuntiatio

(a) ponit enuntiationem suae veri

(b) et enunt

(c) et affirmatio enuntiationis se mutuo ponunt. Nam et qui refert enuntiationem sine appro

(5) 3) Aequipollent: |(seu . . . inferunt) *erg.* | . . . probo. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 737:

4 veram.

(1) 6

(a) Propositio

| (b) Enuntiatio *erg.* | vera est affirmanda. Nam

| (2) 6) Aequivalet enuntiatio vera, et enuntiatio quae potest affirmari. *erg.* |

(3) 6) Afirmatio enuntiationis et enuntiatio aequipollent seu aequivalet

(a) dicere: *A est B*, et dicere *Verum est A esse B*

(b) enuntiare, et dicere enuntiationem esse veram;

(aa) 7) Afirmatio et negatio negationis aequipollent

(bb) Est axioma fluens ex ipso enuntiationis usu ac significato

(cc) nisi aliud admoneatur. Pertinet ad usum

(aaa) ver

(bbb) signorum 7) Afirmatio enuntiationis

(4) 6)

(a) Pro

| (b) Posita *erg.* | affirmatione enuntiationis

(aa) substitui

| (bb) poni *erg.* | potest

(aaa) ejus

(bbb) ipsa enuntiatio.

(aaaa) Est axioma:

| (bbbb) Veluti si *erg.* | positum sit *A esse B est verum*; poterit poni, *A est B*. Hoc Axioma pendet a significato enuntiationis. 7) Posita enuntiatione, poni potest ejus afirmatio, nisi aliud admoneatur. Veluti si positum sit *A est B*, poterit poni, *Verum est A esse B*, nisi

(aaaaa) quis testetur, se pr

(bbbbb) indicetur propositionem referri, non approbari. Est canon pendens ab usu signorum | *ne gestr.* | 8) Posita

(5) Aequipollent enuntiatio et afirmatio enuntiationis | seu enuntiatio affirmanda *erg. u. gestr.* | nisi aliud admoneatur. Patet ex numeris 6 et 7.

(6) 6)

(a) Idem est

| (b) Aequivalent *erg.* | afirmatio enuntiationis et enuntiatio absoluta,

(aa) nam afirmatio

(aaa) aequivalet

(bbb) idem est, quod dicere enuntiationem esse veram (*per num. 4*) seu dicere enuntiationem

(bb) nam *ex 3*

(aaa) aequivalet enuntiationem dici veram, et enuntiationem poni absolute

(bbb) aequivalent aequationem poni absolute

(7) 6) Enuntiatio . . . aequipollent *L*

5 enuntiationis

(1) se mutuo

(a) ponunt

(b) inferunt. Atqui possum, inquires, referre alienam sententiam? Ita est, sed

(aa) cui enuntiationem

(bb) ex cujus sententia

(cc) cujus sententiae congruit enuntiatio, ejus sententiae etiam congruit afirmatio enuntiationis. Itaque alienam enuntiat.

(2) aequipollent . . . veritatem. *L*

8 potest

(1) dici vera

| (2) affirmari *erg.* | *per 6.*

(a) Et haec ei quae potest affirmari

(b) | Aliter aequivalet vera ei quae potest dici vera *per* 3. id est quae potest affirmari *per*

4. *erg. u. gestr.* | 8) Aequivalet *L*

9 Nam

(1) aequivalet falsa seu non vera ei quae potest dici non vera *per* 7 seu quae potest negari *per* 5. Ergo aequivalet non vera ei quae potest dici non vera *per* 8.

(a) Esto ε enuntiatio falsa. Esto vera haec pro

(b) Esto ε propositio falsa.

(2) si . . . falsa. *L*

13 aequipollent.

(1) 7)

(2) 6)

(3) 9) Affirmatio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 738:

1 negationis

- (1) aequipollent
- (2) |se mutuo inferunt
- (3) aequipollent. *erg.* | *L*

3 tollat.

- (1) 8)
- (2) 10) Si *L*

4 f. affirmatio

(1) est vera, etiam vera est negatio negationis (*per num. 9*). Ergo poni potest negatio negationis *per 6*. Ergo |*per 5 erg.* | poni potest negationem non esse veram. Ergo negatio dici non vera. Ergo non est vera (*per 3*)

(2) vera . . . negationis

- (a) negari potest negatio *per 3*
- (b) potest poni negationis negatio 3. Ergo negatio non est vera *per 5*.
- (c) potest (*per 3*)

(aa) poni negationis negatio

(bb) negatio negari

(aaa) Ergo

| (bbb) seu *erg.* | . . . vera. *L*

7 vera,

- (1) affirmatio potest negari *per 5*
- (2) |etiam *erg.* | *L*

10 propositi *erg.* *L*

11 vera

(1) sed negationem non esse veram est

(a) negationem negari (*per 5*)

(b) negationem negari posse (*per 8*). Ergo negationis propositi ipsa negatio negari potest. *per arg.*

(2) seu *per 8*

(a) posse negari propositi

(b) potest negari *L*

12 negari.

(1) 12) Si

(a) affirmatio

(b) plures sint propositiones ve

(2) 12) *L*

13 positus

(1) propositi

(2) enuntiationibus *L*

14 falsa.

(1) Axioma

(2) Hoc *L*

18 15)

(1) Affirmatio et Negatio

(2) Contradictoriae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 739:

29-1 Generales . . . 1686. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 740:

- 2 quidem
(1) omnes terminos Abstractos
(2) omnia Abstracta *L*
- 2 de
(1) Sub
(2) Concretis *L*
- 4 f. , vel . . . *B erg.* .
(1) Ens
(a) terminus positivus, ut *A*
(b) positivum ut *A*
(2) Positivum *A*
(3) Privativum *non-A*
(4) Pono autem non aliud non
(5) Privativum *L*
- 9 sit
(1) *non-B*, po
(2) *non-Y L*
- 13 quod est *erg. L*
- 13 seu |quod est *gestr.* | omnium *L*
- 14 proprietates.
(1) Completus est Terminus *A* si
(2) Caete
(3) Omnem *L*
- 15 ut
(1) *doctus* idem sit quod
(a) *res*
(b) *is*
(c) *res*
(2) *magnus L*
- 16 quod
(1) *res mag*
(2) Ens *L*
- 17 f. itaque . . . significandi *erg. L*
- 20 at *erg. L*
- 23 est
(1) absolutus
(2) |vel *erg.* | integralis
(a) per
(b) vel
(c) |sive *erg.* | *L*
- 23 ut *idem* . . . accedat *erg. L*
- 25 partialis
(1) vel
(2) sive *L*
- 25 est
(1) ut integer terminus habeatur, et sic:
(a) *idem i*
(b) *similis ipsi A* est integer terminus
(2) (nempe: *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 741:

1 integrali accedens *erg. L*

4 non-rectum *erg. L*

5 obliquum: *erg. L*

6 integralis

(1) cum aliqua flexione alteri addatur, sic ut altero omisso integram

(2) cum *L*

9 potest

(1) *qui est Evandri* | vel *res Evandri erg.* |

(2) *qui est res Evandri L*

9 *Evandrius.*

(1) Itaque utile erit ad terminos complend

(2) Utile *L*

13 seu . . . *Alexander erg.*

(1) , ita *similis τῷ A*

(2) . Itaque *L*

17 f. Quod . . . *est B. erg. L*

23 faciunt

(1) integros,

(2) integrales, *L*

24 illi *erg. L*

27 integrales,

(1) ergo ipsimet in partiales, et id

(2) ergo cum sint | ultimum *erg.* | complementum partialium in ipsos partiales et 3) ultimum *L*

27 vel obliqui *erg. L*

29 in . . . irresolubilium *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 742:

- 1 enumerare
 - (1) quorum resolutione in obliquos opus esse
 - (2) tanquam *L*
- 4 inde
 - (1) recte
 - (2) recta *L*
- 5 vel
 - (1) certe
 - (2) sane *L*
- 8 quatenus . . . resolvitur *erg. L*
- 10 Terminos
 - (1) primitivos
 - | (2) simplices
 - (3) primitivos simplices 4) integrales primitivos simplices *erg. | L*
- 11 ut: *A. erg. L*
- 12 Secundo
 - (1) Terminos primitivos
 - (2) Particulas
 - (a) primitivas | (b) simplices *erg. | L*
- 12 ut: *in erg. L*
- 13 integrales primitivos *erg. L*
- 17 postea *erg. L*
- 18 habemus *erg. L*
- 18 integrales *erg. L*
- 18 simplices
 - (1) , hi sunt,
 - (a) qui componuntur ex
 - (b) qui oriuntur
 - (aa) per deriva
 - (bb) non
 - (2) . Appello *L*
- 22 In
 - (1) compositionibus
 - (2) formandis *L*
- 22 derivatis | multum *gestr. | interesse L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 743:

- 2 particulis | simplicibus *gestr.* |. Sexto *L*
- 3 integrales *erg. L*
- 4 recta
 - (1) componi
 - (2) seu *L*
- 4 etiam
 - (1) componi possent
 - (2) componuntur *L*
- 5 compositis
 - (1) et particulis simplicibus, vel
 - (a) ex primitivis simplicibus et particulis compositis, vel
 - (b) ex primitivis compositis et particulis compositis, modo primitivus non sit magis compositus
 - (2) una cum particulis. *L*
- 8 compositi,
 - (1) verum cum
 - | (2) sane *erg.* et *gestr.* | in *L*
- 8 alios
 - (1) compositos
 - (2) categorematicos *L*
- 9 f. simplice, compositam componente *erg. L*
- 12 categorematicos
 - (1) simplices et co
 - (2) primitivos *L*
- 15 compositas *L ändert Hrsg.*
- 17 particula
 - (1) simplice com
 - (2) derivativa *L*
- 18 termino
 - (1) simplice, et particula
 - (2) primitivo
 - (a) simplice et particula
 - (b) composito *L*
- 18 f. Fortasse . . . arreferenda. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 744:

1 *Johannes* | *filius gestr.* | *Petri, qui fuit* | *filius gestr.* | *Pauli* *L*

2 dicam

(1) *Johannes, Petri ex Athenis*

(2) *Socrates* *L*

2 *Athenis,*

(1) duplex

(2) dissimularis *L*

2 particularum

(1) compositio

(2) vel *L*

17 individuum

(1) certae na

(2) datae *L*

20 enim *erg. L*

22 et

(1) inexplicabile in hoc individuo, s

(2) difficulter *L*

23 hic *erg. L*

24 confusa *erg. L*

25 quae

(1) ver

(2) defini

(3) clare *L*

25 possumus,

(1) qualia

(2) quale quid in calido, frigido, colorato

(a) etc. a nobis

(b) aliisque innumerabilibus

(aa) praeter omnia illa a

(bb) a nobis percipitur, remotis etiam illis, distinctis notionibus, quae illis insunt.

(3) nec *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 745:

1-2 in

(1) illo inexplicabili consistunt, sunt termini primitivi.

(2) illa inexplicabili

(a) imagine

(aa) seu

(bb) nostra

| (b) imaginationis nostrae expressione *erg.* | *L*

4 confusas

(1) ab aliis

(2) inter *L*

5 et *erg. L*

15 fallor | pleraeque *gestr.* | resolvi *L*

22 satis | absoluta *gestr.* | videtur | et *gestr.* | plena *L*

22 concipiamus

(1) existentiam

(2) coexistentiam *L*

24 continuabile

(1) Extensis praeter

(a) exis

(b) coexistentiam, et partes, et continuitatem est commune aliquid

(2) seu *L*

25 etiam

(1) posit

(2) situm *L*

25 in

(1) loco

(2) spatio *L*

29 Et | initio *gestr.* | praestat *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 746:

- 4 isti
(1) homo
(2) $\langle \rightarrow \rangle$
(3) se *L*
- 4 invicem,
(1) ut discerni no
(2) utique *L*
- 5 item
(1) *planum*
(2) *triangulum L*
- 6 semper *erg. potest* | semper *streicht Hrsg.* | resolutione *L*
- 7 appareat
(1) ipsa ess
(2) a *L*
- 7 possibilia
(1) Semper necesse est e
(2) si *L*
- 9 pro
(1) termino *A* substituatur definitio, et termino
(2) utroque *L*
- 10 ad | terminos *gestr.* | primitivos *L*
- 10 simplices,
(1) prodibunt utrobique iidem formaliter
(2) prodibit *L*
- 14 (seu definitionum) *erg. L*
- 17 Hinc . . . ipsi *A. erg. L*
- 18 ut
(1) *A* sit *praedicatum, B su*
(2) *A L*
- 20 coincidunt.
(1) Notemus
(2) | Habemus *erg.* | *L*
- 21 *Est.*
(1) *Quodlibet*
(2) *Omne L*
- 22 f. *Quoddam.*
(1) *Non-Ens*
(2) *Non-A, Non-B*
(3) *Si L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 747:

3 Si

- (1) quodlibet
- (2) | omne *erg.* | *L*

4 accedamus.

- (1) *Non Ens*
- (2) *Non-A* et *A* differunt
- (3) Ut *L*

5 prima

- (1) diversa
- | (2) *disparata erg.* | .
 - (a) Unde verum
 - (aa) falsu
 - (bb) est
 - (b) Unde verum est *A*
 - (c) *Diversum* idem est
 - (d) *Disparatum L*

7 esse

- (1) *non-A*
- (2) *B L*

9 si

- (1) *quoddam*
- (2) falsum sit *L*

9 *non-B,*

- (1) etiam quoddam *no*
- (2) dicetur *L*

14 f. coincidere.

- (1) Notandum est in propositionibus negativis perperam
 - (a) particulis
 - (b) Negativam praefigi copulae, sed idem est propositionem aliquam esse falsam, et eam in qua negativa praefigitur praedicato esse veram. Exempli causa, si
 - (aa) dicatur *A est*
 - (bb) *Omne A negetur esse B,*
 - (aaa) *non*
 - (bbb) seu si dicatur *falsum esse omne A esse B,* idem est ac si dicamus *Omne*
- (2) Sed *L*

21

- (1) Propositio
- | (2) Enuntiatio *erg.* | quaecunque appelletur *L.*
- (3) *L L*

21 possunt:

- (1) Si *L non est*
 - (a) *verum est falsum, et si L non est falsum*
 - (b) *vera est falsa, et si L non est falsa est vera.*
- (2) Si *L*

27

- (1) Si negetur *L esse veram* est falsa
- (2) Si negetur *L esse*
- (3) Coincidunt
 - (a) *L esse falsam* et *L*
 - (b) *M . . . M L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 748:

1

- (1) Coincidunt *L esse veram* et
- (2) Coincidit Enuntiatio *L*,
 - (a) et
 - (b) cum
- (3) Coincidunt: Enuntiatio, *L*, et enuntiatio *L est vera*.
- (4) 1) *L*

2 et:

- (1) *fal*
- (2) \bar{L} est *falsa est falsa*. Seu *f*
- (3) *L L*

3 loco

- (1) *L est vera*
- (2) *L L*

4 Similiter . . . *falsa. erg.* 5) *L*

6 *falsa*;

- (1) sequitur ex 2
- (2) coincidit *L*

7 *sit*

- (1) *falsa L*
- (2) *vera L*

9 At

- (1) si idem esse quod
- (2) si *L esse falsam sit vera*, utique
- (3) coincidunt . . . et quod *L*

12 *esse*

- (1) *fals*
- (2) *veram L*

14 propositionem.

- (1) Coincidere dico *A* et *B*, si alterum alteri substitui potest, seu si
- (2) Definitio seu valor primitivus est, cum sine prop
- (3) Cum *L*

16 Haec . . . propositionibus. *erg.* *L*

16 *coincicit cuidam vero. erg. Falsum = non verum, est definitio. A esse verum = non-A esse falsum gestr. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 749:

4 1)

(1) 4) Coincidunt *M esse falsam* et *M negari* seu coincidunt

(2) 2)

(a) Coincidunt

(b) *No*

(c) Si coincidunt *Non-A* et *B*, coincident etiam *Non-B* et *A* seu coincidunt *Non-Non-A*, et
A

(d) | Si . . . *non-B. erg.* | Coincidunt *L*

7 *A*

(1) Hinc si coincidunt non verum et falsum, coincident etiam non falsum et verum

(2) 3) *L*

9 Verum.

(1) Coincidunt *L est vera* et *L esse falsam est falsa*. Hoc ita demonstro: Coincidunt *L est vera*, et *L esse veram est vera* (per 1)

(a) . Ergo et *L esse non v*

(b) seu *L esse non falsam est*

(aa) *vera* (per 3)

(bb) *non falsa*, seu *L esse L*

(2) 4) *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 750:

1 Nam

(1) |coincidunt *streicht Hrsg.* | *L* et

(2) *L* idem est quod *L*

3 *L*

(1) *non esse*

(2) *esse non L*

4 *L*

(1) *non esse*

(2) *esse non L*

12 veritatis,

(1) *non,*

(2) falsitatis,

(3) negationis,

(4) et *L*

13 affirmationis et negationis *erg. L*

14 Propositio

(1) per se vera est *A* *coincidit ipsi A*, idque sive *A* sit terminus, sive propositio. Et si quidem

(2) | *categorica gestr.* | est *L*

15 , *A est B . . . potest B*) *erg. L*

17 f. *A . . . ac*

(1) *non verum est quod A coincidit ipsi B*

(2) *A . . . falsum. erg. L*

23 quatuor

(1) propositio

(2) axiomata *L*

24 f. potest.

(1) Propositio | per se *gestr.* | vera est: | *Omne gestr.* | *A coincidit ipsi A*. Propositio

| per se *gestr.* | falsa est:

(a) *A et non-A coincidunt*

(b) *A coincidit ipsi non-A; | adeoque et erg. | non-A coincidit ipsi A.*

(2) 10) *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 751:

- 3 (per
(1) coinciden
(2) 6). *L*
- 6 *non-A*
(1) si *A* sit terminus,
(2) significat *L*
- 7 contradictoriam *L* ändert Hrsg.
- 10 *A*.
(1) Si *A*
(a) sit propositio, et significet *A* *coincidit*
(b) et *B* sint propositiones, et *A* significet *L* *coincidit ipsi M*,
(aa) tunc propositio composita erit *A*
(bb) et *B* significet
(2) 16) *L*
- 11 sive *A* *continet B* *erg. L*
- 11 (ut loquitur Aristoteles) *erg. L*
- 12 *inest B*
(1) ut *Homini*
(a) *esse*
(b) *substantiam*
(c) *vivum*
(aa) *ac*
(bb) *et s*
(d) *inest Animal*
(2) (in recto scilicet) *erg. | L*
- 12 substituatur | ejus *gestr.* | valor *L*
- 14 *significo*
(1) *additionem aliqu*
(2) *aliquod L*
- 17 $A = BY$
(1) , nempe $BY = quoddam B$ et $AZ = quoddam A$.
(2) . Hinc statim colligitur
(a) *A*
(b) *quoddam*
(aa) *A*
(bb) $\langle B \rangle$ *coin*
(3) , *cavendo*
(4) . 17) *L*
- 18 *quoddam B*
(1) *esse A*
(2) *coincidere L*
- 19 18)
(1) Hinc porro demonstratur *A esse (continere) B*; (continere vel) inferre 2) *Coincidunt L*
- 20 *esse*
(1) *Homo animal*, resolvendo *Hominem* fiet
(2) *Homo L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 752:

2 ex

- (1) *AB esse*
- (2) *AB continet*
- (3) *AC L*

3 19)

- (1) Hinc porro demonstratur
- (2) Pro
 - (a) termino
 - (b) quocunque termino ut *A*
 - (c) litera ut *A* substitui
- (3) | Si . . . ut *erg.* | si *L*

5 propositionibus

- (1) ubi unum ex
- (2) quas *L*

6 formaliter *erg.* *L*

8 ut . . . sermone, *erg.* *L*

9 praemittendum;

- (1) pro qualibet litera poni posse indefinitam, non quidem quamlibet seu quae nondum est
- (2) pro *L*

12 Deinde

- (1) pro qua
- (2) quotlibet literas
- (3) definitas *L*

14 22) | Itaque *gestr.* | pro *L*

14 seu definitio *erg.* *L*

16 definita | (adeoque et pro quotlibet definitis) *gestr.* | substitui *L*

16 nondum usurpatam *erg.* *L*

17 seu . . . $A = Y$. *erg.* 24)

- (1) *A esse (continere) B infert (continet)*
 - (a) *A esse*
 - (b) *quoddam B esse (continere) A*. Nam $A esse B, = BY = A$ (per 17) = AA
- (2) Cuilibet
 - (a) termino
 - (b) literae *L*

19 (per 18) *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 753:

2 *quoddam erg. L*

4 *vel concluditur erg. L*

5 *literis | literis ~~streich~~ Hrs. | intelligi L*

10 28)

(1) Nota

(2) terminus | in subjecto *gestr.* | simpliciter *L*

12 *A*

(1) *est B*

(2) *continere L*

15 *A*

(1) , nam si *A* substitui potest i

(2) . Nam *L*

15 (per 31) *erg. L, ändert Hrs.*

16 *seu . . . B = A. erg. L*

17 f. *vel potius generale ut Ens erg. L*

19 , *vel Y inest in A erg. . Imo . . . A = YA. erg. L*

20 32)

(1) Falsa

(2) *A esse B est falsa,*

(a) idem est quod

(b) *seu A non continet B, idem est*

(3) *Propositio L*

20 (continere) *erg. L*

21 *seu A non coincidit BY erg.*

(1) 33)

(a) Axioma:

(aa) *Si A no*

(bb) *A non continet B idem est quod A continet non-B seu in quo non continetur B, in eo continetur non-B sive propositio*

(b) Idem

(c) Falsum est

(d) *A continere B idem est, quod*

(aa) *falsum est*

| (bb) *falsum esse erg. | A continere non-B seu aliquid continere B et non-B*

(aaa) *incompatibile est*

(bbb) *incompatibilia sunt*

(2) 32)

(a) *A continere | non gestr. | B idem est quod falsum et A co*

(b) *A continere non-B idem est quod*

(aa) *AB est falsum*

(bb) *falsum est AB*

(aaa) *esse*

(bbb) = *C seu AB*

(aaaa) *est terminus*

(bbbb) *est*

(c) *B, non-B L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 754:

1–2 seu . . . falsum. *erg. L*

3 *AB*

(1) notio impossibilis

(2) impossibile *L*

4 34)

(1) Notio quae continet *B non-B*

(a) est notio impossibili

(b) idem est quod Notio impossibilis.

(2) Quod . . . impossibile. *L*

4 *EB, non-B*

(1) est impossibile

(2) idem *L*

6 35)

(1) Quae propositio continet

(a) hanc

(b) , *EB continere non-B*, et *E* non continet

(aa) *EY continere non*

(bb) *non-B*, ea propos

(2) Propositionem aliquam inferre (continere) quod *EB contineat non-B*, posito *E* non continere *non-B*, idem est quod propositi

(3) Posito *E* non continere *non-B*, si contingat Propositionem aliquam |ut *L erg.* | inferre (continere) quod *EB contineat non-B*, idem est quod

(a) *B* esse falsum

(b) propositionem *L* esse falsam. 36)

(aa) Posito

(bb) *B non-B* est

(aaa) falsum qui sci

(bbb) impossibile

(4) Propositio *L*

6 continet

(1) *AB*

| (2) *BY*

(3) *AB erg.* | *L*

6 et

(1) *Y*

(2) *A L*

7 *Y L ändert Hrsg.*

7 de

(1) ⟨Ver⟩

(2) Terminis, *L*

8 36)

(1) Propositio vera est quae continet

(a) *BY*

(b) *BA continere B* (posito *B* et *A* esse possibles.) Hoc itidem tam de terminis quam propositionibus intelligo, itaque hic continetur et *BY*. |Hinc et *B* continet *erg. u. gestr.* |

37) Quoddam

(aa) *AB*

(bb) *B est B*, nam *BA est BY* (per 24) et *BA continet B* (per 36). Ergo et *BY continet B*, ergo quoddam *B est B*. 38) *Omne B est B*. Nam *B = B* (per 10). Ergo *BY est B*

(2) *B =*

(3) *A = B. L*

10 f. Item . . . *est B erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 755:

1–2 vel τού . . . propositionis *erg. L*

3 *continere B*. | Dicitur posse videtur: Propositio vera est idem quod *AB est B*, posito *A* et *B* esse
possibiles *erg. u. gestr.* | 39) *L*

6 40)

(1) Falsa propositio est qu

(2) Vera *L*

7 f. (Puto . . . posse.) *erg.* 40bis) Vera in genere est

(1) quae reduci potest ad

(2) in qua quicquid continetur reduci potest ad primo veras.

(3) quae

(4) cuius

(5) si resolvatur *erg. u. gestr.* 41) *L*

10 f. Propositiones facti

(1) peculiar

(2) non . . . possunt

(a) , et assum

(b) a nobis, . . . Hypotheses. *erg. L*

12 *A continet . . .* 43) *erg. L*

15 seu | *A ändert Hrsg.* | . . . *non-B erg.*

(1) . Utcunque enim resolvas, | utrobique *streicht Hrsg.* | manet idem solum discrimen

(2) patet *L*

16 Patet et

(1) | *ex streicht Hrsg.* | 42.

(2) aliter.

(a) Id quod continet

(b) *B . . .* (per 32). *erg.* |

(aa) 43)

(bb) 44) *L*

18 modo.

(1) 44)

(2) 45) *L*

19 ex

(1) 42 et 43.

(2) 43 et 44. *L*

20 possibilem.

(1) 45) *AB continere non-B est falsa*. Suppono autem *AB* esse possibilem, hinc rem ita
demonstro: *A non continet non-B*, alioqui *AB* contineret *B non-B* adeoque (per 34) foret
impossibile contra hypothesin. At *B* etiam *non continet non-B*. Ergo superest ut pars ipsius

(a) *A*

| (b) *B erg.* | contineatur in *non*

(c) *non-A*

(d) *non-B* contineatur in *A* pars in *B*, sint duae illius *B* partes *C* et *D*, ergo ipsius *non-B*
partes erunt *non-C non-D*, ex his deberet una

(aa) *non-C*

(bb) verbi gratia *no*

(2) 45)

(3) 46) *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 756:

1 , seu . . . *non-B* *erg. L*

2 possibilem.

(1) Nam si *A* non est falsa erit vera

(2) Nam si

(3) Seu *A* non continet *non-B*. Nam si *A* continet *non-B*

(4) Demonstratur *L*

5 *AY* | (*est* seu) *erg u. gestr.* | continet *L*

8 50)

(1) *AY non continet B* est Universalis Negativa.

(2) *AY L*

11 simpliciter

(1) seu si *AY continet B*, sequitur quod *BY continet A*. 2) seu . . . *B est A. L*

12 *AY*

(1) continet

(2) | *est erg.* | *L*

14 seu indemonstratae *erg. L*

18 convertitur

(1) secundum quid

(2) per *L*

20 53 *L ändert Hrsg.*

21 duas

(1) definitiones, ut appareat, an

(2) demonstrationes *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 757:

3 et

- (1) *B* est falsa, etiam *A* est falsa
- (2) *A L*

3 Per

- (1) falsum terminum
- (2) falsam literam
- (3) |veram vel *streicht Hrsg.* | falsam literam *L*

5 verum *L ändert Hrsg.*

9 Demonstrari . . . sequenti *erg.*

- (1) Generaliter enim definiri verum, in quo quicquid continetur reduci potest ad primo vera (per 40 bis) Sit ergo verum *A*, in eo contineatur *B*, jam
 - (a) verum
 - (b) reduci potest
 - (c) *B* reduci potest ad primo vera

(2) 56) *L*

10 sic *erg. L*

10 definitio,

- (1) quicquid resolvi potest in primo-vera, seu ita ut si pro continente ponantur
- (2) Verum *L*

10 *A*,

- (1) si pro quolibet
 - (a) contento in *A*,
 - | (b) in *A* contento *erg.* |
 - (aa) ponendo
 - (bb) ponatur
 - (cc) ut *B*

(2) si *L*

11 *A*,

- (1) si quidem
- (2) donec incidatur
- (3) nisi aliquod occurrat quod valorem non habet, seu quod est primo verum;
 - (a) aut nisi
 - (b) nihil occurrat
- (4) si *L*

12 seu contradictionem *erg. L ändert Hrsg.*

13 f. aut . . . vera *erg. L*

15 relatione

- (1) unius
- (2) quadam *L*

19 f. Dubitari . . . ⟨rursus possint⟩ *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 758:

1 verum

(1) , sive quod continet ea in quibus occurrunt *B* et *non-B*. Itaque sive aliquando contingat occurrere *B* et *non-B*

(a) sive nunq

(b) aut si

| (c) sive *erg.* |

(aa) neque ad vera

(bb) nequeat demonstrari

(2) . Itaque *L*

9 verae *erg. L*

10 falsae *erg. L*

11 f. identicas.

(1) Verae autem contingentes sint

(a) in quibus

| (b) quarum veritas non aliter confirmari potest quam quod *erg.* | demonstrari potest nunquam in resolutione | occursum contradictionem *versehentlich nicht gestr.* |

(aa) ; et falsae possibles

(bb) . Falsae autem possibles

(2) 61) . . . contradictionem.

(a) Possunt autem esse falsae

| (b) Verae . . . autem *erg.* | . . . contingentes *L*

15 quod

(1) demonstrari potest, quod

(2) demonstrari *L*

15 Videtur | tamen in his *gestr.* | esse *L*

16 f. resolutione

(1) nulla occurrat contradictio

(2) certum . . . esse | contradictio *ändert Hrsg.* | *L*

21 *MN.*

(1) *A* quidem resoluta non dat novam propositionem ex partibus ipsius

(2) Licet *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 759:

- 7 potest
(1) nisi resolvendo *E, F, G* donec
(2) nisi *L*
- 8 extitisse,
(1) aut resolutione ipsorum
(2) adeoque esse possibile *L*
- 8 *A* | per omnia *gestr.* | simile *L*
- 9 possibile | est *streicht Hrsgr.* | . *L*
- 9 fortasse *erg. L*
- 11 tamen *erg. L*
- 13 incomplexis
(1) , seu complexi
(2) . Probatio
(3) . Nam probare *L*
- 14 in
(1) primo veros
(2) alios
(a) veros
| (b) terminos complexos veros *erg.* |
(aa) id est *A*
(bb) et *L*
- 15 est,
(1) per se notos,
| (2) in axiomata (seu propositiones per se notas) *erg.* |
(a) definitiones et experimenta.
(b) definitiones *L*
- 16 f. incomplexorum
(1) possibilium
(2) verorum;
(3) quos . . . veros; *L*
- 18 hos
(1) iterum in alios
(2) tandem *L*
- 20 f. quanquam . . . similia) *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 760:

- 1 valorem | nam . . . ostendimus. *erg.* |
(1) At videtur alius adhuc modus probandi
(2) 62) *L*
- 3 probari.
(1) Videndum ergo an praeter hunc
(2) Unde *L*
- 9 quendam . . . comperiatur *erg.*
(1) propositionum
(2) propositionis *L*
- 10 semper *erg. L*
- 16 conceptos.
(1) Hoc admissio enim licet nihilominus aliqua propositiones possint
(2) Et *L*
- 17 conceptae,
(1) aut non nisi distinctae, aut non nisi una.
(2) quae *L*
- 17 distincte | a nobis *gestr.* | attingi *L*
- 18 (v.g. notio Entis) *erg. L*
- 21 adeoque
(1) experimenta
(2) vel *L*
- 23 tunc
(1) rursus aliqua observari possunt, nempe
(2) saltem observari potest *L*
- 24 resolvendo
(1) ad aliquam regulam reductus
(2) an possit *L*
- 29 ejusque regula *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 761:

- 1 appareat
(1) tandem
(2) nunquam ex continuato
(3) |ex erg. | *L*
- 3 sin
(1) minus esse falsam
(2) contrarium ap
(3) apparet . . . falsam. erg. *L*
- 4 , scilicet in |necessariis ändert Hrsg. | erg. *L*
- 5 propositio |absolute erg. u. gestr. | est, *L*
- 7 potest,
(1) accedentibus nullis
(2) nullo alio usu
(3) et *L*
- 9 unde
(1) progrediar
(2) sciam . . . progredi erg. *L*
- 14 respondeo
(1) me nihil tale posse experiri, nisi concipiam *E*, concipere
(2) me *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 762:

- 5 experimento,
 (1) quod in re simul percipi
 (2) non *L*
- 5 concipiantur
 (1) , talis enim conceptus est confusus
 (2) in *L*
- 10 ex
 (1) sola sua
 (2) solis *L*
- 10 intellectus | sui *streicht Hrsg.* | experimentis, *L*
- 11 rerum
 (1) verit
 (2) possibilitate *L*
- 13 est
 (1) *cantans*
 (2) *abnegans L*
- 17 quod . . . est *erg. L*
- 18 inter
 (1) Petrum, et aliam rem
 (a) ext
 (b) in
 (2) terminum *L*
- 19 dicam
 (1) Nam
 (2) *aurum aliquod*
 (3) *aliquis L*
- 22 f. Si . . . *C erg. L*
- 26 quoniam
 (1) omni Enti applica
 (2) omnibus
 (3) variis *L*
- 27 dicere
 (1) *Ens est*
 (2) aliquid *L*
- 27 esse *erg. L*
- 27 possibile
 (1) sed aliquid esse possibile
 (2) seu *L*
- 28 intelligimus
 (1) , ut
 (2) actualem seu *L*
- 29 Existencia
 (1) actu
 (2) possibilis *L*
- 29 futurum *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 763:

- 2 esse
(1) Ens quod maximam involvit realitatem
(2) Ens *L*
- 5 quod
(1) Enti
(2) Menti
(a) placituum
(b) alicui *L*
- 6 ponentur
(1) duae quaecunque exi
(2) existere *L*
- 8 est
(1) Ens
(2) Existit, *L*
- 8 quod
(1) Enti
(2) Menti necessario existenti et potentissimo placet; seu
(3) Menti *L*
- 9 (existenti) *erg. L*
- 12 et
(1) aliquod
(2) unum *L*
- 13 distinguat,
(1) eligitur *A*
(2) Menti *L*
- 13 hoc intelligenti *erg. L*
- 13 A.
(1) Quodsi non appareat dis
(2) Idem *L*
- 20 intelligendo | propositionem *gestr.* | de *L*
- 23 ex
(1) definiti
(2) Petri *L*
- 25 attamen
(1) pervenitur ad
(2) semper *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 764:

1–2 *possim*

- (1) *gen(er)*
- (2) *omnes Hypotheticas concipere*
- (3) *concipere . . . Hypotheticas L*

4 *momenti.*

- (1) *Videndum an, ut in Terminis (incomplexis) quod continet falsum est*
- (2) *Nimirum L*

7 *terminum,*

- (1) *vel*
- (2) *incomplexum L*

8 *etc.*

- (1) *Per terminum falsum intelligo qui resolutione*
- (2) *Ut L*

9 *unde . . . pars erg.*

- (1) *Ut si*
 - (a) *A est B, et*
 - (b) *A = LY et B = LZ et A + B = LX*
 - (aa) *poterit dici A + B*
 - (bb) *et*
 - (cc) *sintque A et B disparata*

(2) *Generaliter si*

- (a) *AY = A et BZ = B et*
- (b) *A L*

11 f. *Dubitari . . . vel non. erg. L*

13 76)

- (1) *non AB continet non-A seu non AB = non AY, posito B = Y, nam*
- (2) *Ex*
- (3) *non AB*
- (4) *Non-A non-B*
 - (a) *=*
 - (b) *continet non AB.*
- (5) *Non-A L*

13 *seu*

- (1) *Omnis*
- (2) *non AY*
- (3) *non-A L*

13 *Y non AB L ändert Hrsg.*

14 *sequitur ex 77 erg. L*

16 *Demonstratum . . . 99. erg. L*

16 *non-B L ändert Hrsg.*

18 79)

- (1) *Ergo A = BY idem est quod non-A = non BY*
- (2) *At L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 765:

- 2 subjectum
(1) praedicationis
(2) |propositionis erg. | L
- 2 seu
(1) *quidam*
(2) *omnis* L
- 3 $\dot{Y} = non\ A$, L ändert Hrsg.
- 6 quodlibet.
(1) Nimirum si *B non est A*, *B erit non-A*,
(2) 82) Forte tamen hoc non erit opus, et sufficere, ut dicamus,
(3) 82) L
- 7 non-A
(1) seu *B non = AY*
(2) Verum v
(3) seu *B non = AY*, idem esse quod
(4) unde
(a) videtur seu infertur
(b) B L
- 8 *Y non-A*
(1) , ut proinde
(2) . 83) Subest tamen adhuc aliqua difficultas, cum dicitur falsum esse *A et quoddam B coincidere*, revera inde fieri potest *B non = AB*.
(3) . 83) Generaliter
(a) si
(aa) $A = B$
(bb) *A est B*, dici potest
(b) *A . . . quod erg.* | L
- 10 marginem
(1) numeri
(2) |articuli erg. | L
- 11 f. et quanquam inde
(1) fiat
(2) fieri videatur erg. | . . . 18 erg. L
- 13 propositio
(1) $A = A$
(2) A L
- 13 seu negetur erg. L
- 14 hoc est *quoddam A non est B* erg. L
- 15 f. Si . . . B. erg. L
- 19 87) Itaque
(1) *A non esse B*
(2) *Nullum A esse B* L
- 19 seu
(1) unum ex iis quod non est B.
(2) quodlibet . . . B. L
- 20 Seu
(1) A
(2) *AY* erg. L
- 20 $AY non = ABY$ L ändert Hrsg.
- 24 Idem
(1) brevius
(2) sic: L
- 26 alicujus

- (1) probationis
- (2) propositionis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 766:

1 89)

(1) Pergamus nunc in tractatione negativarum

(2) Videamus jam

(a) et quod

(b) quomodo enuntiemus

(3) | Consideremus *erg.* | *L*

2 $BY =$

(1) AB

(2) $ABY \dots$ potest *L*

3 *hominem-animal*

(1) nam *quoddam animal* (verbi gratia

(a) *Petrus*

(b) *homo*), *est homo*,

(aa) non

(bb) idem est dicere, quod *quoddam animal*,

(aaa) verbi gratia *Petrum* idem

(bbb) (verbi gratia *hominem*) *esse hominem animal*.

(aaaa) Demonstrabitur ita: si $BY = AZ$, utique pro *Y* et *Z* po

(bbbb) Unde videtur dici posse non tantum $BY = ABY$, sed etiam $BY = AB$

(2) Patet *L*

7 praestat

(1) in praed

(2) praedicato *L*

10 91)

(1) Si $AY = BZ$ dicatur esse falsa, seu $AY \text{ non} = BZ$ vel $AY \text{ non} = ABY$

(2) Demonstrandum est, si licet *A esse B* idem esse quod: *non-B est non-A*

(a) *Non-B sit = L*, Ergo $L = \text{non-B}$ idem est quod $L \text{ non}$

(b) $L \text{ esse non-A}$, idem est quod $L \text{ non esse A}$.

(aa) Ergo *non-B esse non*

(bb) (per 87). Itaque *non-B non est A*

(3) *A coin*

(4) *A est B*

(5) *A est B* idem est quod

(6) Si \dots tunc *L*

10 *non-B*.

(1) Demonstratio:

(a) nam si *A est non-B*

(b) *A est B* ex hypothesi.

(2) Esto

(a) jam

(b) verum *L*

11 Adde infra | 99 *ändert Hrsg.* | *erg.* *L*

12 Non valet consequentia: *erg.* *L*

12 *B*

(1) . Esto falsum *A esse non-B*, seu *A non sit B*, jam *A non est non-B* ex Hypothesi. Ergo *A*

(2) , seu *L*

12 *omne erg.* *L*

15 si fieri potest *erg.* *L*

17 f. Hyp. | Melius directe: *Omne A est B*. Ergo

(1) *quoddam A est B*

(2) *quoddam B est A*

| (3) *quoddam A*

(4) *omne A non est non-B erg.* | Ergo

(a) (per 91)

(b) *quoddam*

(aa) *A non est non-B*

(bb) *B non esse A*

(cc) *B non est non-A*

(dd) *non-B non est A. Ergo Nullum B est non-A. Ergo Omne non-B est non-A.*
Supponitur negationem particularis affirmativae esse universalem negativam et
Nullum B idem esse quod omne non-B. gestr. | 94) L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 767:

6–7 Hoc . . . articulo | 98 ändert Hrsg. | erg. L

8 96)

(1) Brevius: *Omne A est B.*

(a) Ergo

| (b) Id est erg. | *omne non-non-A est B.*

(aa) Ergo

(bb) Id est *Nullum non-A est B* id est *nullum B est non-A.* Id est *omne non-B est non-A.*

Ita demonstratio propositionis 95 non supponit 93 et 94. Sed praedemonstranda est conversio universalis negativae, (quae patet cum constet esse tantum negationem particularis affirmativae) et praedemonstratum est *omne non-L est M* esse idem quod *falsum est quoddam L esse M*

(2) *Non-non-A = A.*

(a) *A est B*, idem est quod *A non est non-B*

(b) 97)

(aa) *A non est B*

| (bb) *Nullum A est B* erg. | L

9 87).

(1) 98)

(2) 98) . . . 99) L

13 hoc idem

(1) *quod A non est non-B.*

(a) Ergo

(b) (per 87)

(c) Ergo *A est B* idem est quod *A non est non-B*

(2) (per L

14 *non-B* | (87) *streicht Hrsg.* |

(1) Ergo *nullum non-B est A*

(2) id L

15 = *A est B* erg. L

15 f. dem.

(1) 99)

| (2) 100) erg. |

(a) *A est B* idem est quod *Nullum A est non-B*

(b) Si L

18 91.

(1) 100)

(2) 101) L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 768:

- 1 est
(1) *quoddam*
(2) | *aliquod erg.* | *L*
- 1 est
(1) *quoddam*
(2) | *aliquod erg.* | *L*
- 2 si fieri potest *erg. L*
- 2 *B* | seu falsum esse posterius *gestr.* | . Ergo *L*
- 7 Sed
(1) ex *non BC* non sequitur *non-B*
(2) non *L*
- 7 *non BC L* ändert Hrsg.
- 8 dicerem:
(1) *quoddam non-B*
(2) *quoddam negatum complexum*
(3) falsum *L*
- 9 omne
(1) *negatum compositum esse*
(2) *negativum L*
- 11 potest . . . *non BC erg. L*
- 12 *non LN L* ändert Hrsg.
- 14 99. *L* ändert Hrsg.
- 15 vel formula *erg. L*
- 17 f. potest
(1) $L = \dot{A}BCD$, etc., ponendo aliqua horum similiter resolvi posse ut *L*,
(2) $\dot{A}BCD$ etc., . . . horum | similiter resolvi posse ut *L* vel *M* vel *N* *streicht Hrsg.* | similiter
. . . *N L*
- 21 negationem
(1) hoc est
(2) aut potius *L*
- 21 incoincidentiam.
(1) Unde poterit diversis modis variari lineola. Ipse autem terminus *A*, vel *B*, vel
(2) *U*
(3) Poteritque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 769:

6 etc.

(1) Termini *A*;

| (2) modi quo hic

(3) secundum | quem *ändert Hrsg.* | . . . terminus *A erg.* . . . termini *A erg.* | *L*

7 locus 3

(1) naturam

(2) | modum *erg.* | *L*

8 Locus 4

(1) naturam termini *AB*

(2) modum adhibendi τὸν *AB*

(a) seu quam ratione id hic usurpetur

| (b) seu *L erg.* | *L*

9 5 *ändert Hrsg.*

(1) natu

(2) modum *L*

9 *B L ändert Hrsg.*

10 terminis

(1) simplicissimis

(2) ad *L*

18 respicias

(1) hanc

(2) solam *L*

18 numerorum,

(1) (quanquam interim

(2) quam *L*

21 τὸ

(1) *verum*

(2) | *hoc erg.* | *Ens L*

21 f. *Homo*

(1) | *est Ens,*

(2) *idem . . . Ens, scilicet*

(a) *quod est*

(b) *id ipsum quod est, | seu streicht Hrsg. | vel L*

23 *hoc erg. L*

23 *hoc erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 770:

14 ut

(1) *idem est subjectum propositionis universalis affirmativae cujus praedicatum est subjectum alterius propositionis universalis affirmativae, cujus praedicatum est subjectum prioris*, patet paulo perplexiorem esse enuntiationem, quae per literas fit facilis, nempe et

(2) idem

(3) alicu

(4) su

(5) si

(a) sit

(b) subjectum *L*

17 aut . . . loquentium *erg. L*

18 velit

(1) *idem est*

(2) *subjectum L*

20 *qua* | *subjectum est praedicatum ändert Hrsg.* |

(1) *prioris est idem*

(2) *dictae propositionis universalis*

(3) *praecedentis L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 771:

3 quaedam

(1) usurpari

(2) excogitari *L*

5 utique

(1) literae

(2) excogitari *L*

6 sed

(1) haec

(2) in *L*

8 quam cum

(1) | dicatur *streicht Hrsg.* |

(2) negatur *L*

16 sed

(1) negationem quod

(2) dici *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 772:

7-8 alia

(1) , diversis

(2) 116) *L*

10

(1) Unde et

(2) 117) *L*

13 120)

(1) Quomodo exprimetur negatio, *A esse B*

| (2) Negatio . . . *esse B erg.* | seu cum negatur

(a) *A continere B*

(b) *quoddam L*

21 (vel saltem inclusum) *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 773:

9 Nempe

(1)

(1) pro

(2) universalis | Affirm *streich* Hrsg. | *erg.* | *A est B*, idem est quod *A* dividi potest per *B*.

(3) pro

(a) literis

(b) terminis ponendo numeros,

(aa) *A est B* significat tantum

(bb) Universalis *L*

10 (vel . . . cubus) *erg. L*

11 Nam . . . iisdem *erg. L*

12 significat

(1) divisor ipsius *A*

(a) dividi potest per *B*.

(b) est divisor ipsius

(2) quod dividi potest per *A*

(3) divisibilis per *A*

(4) *A L*

13 f. per *B*.

(1) Hoc intellige scilicet nisi in *AB* destruat *A*, si verbi gratia *B* significaret $\frac{C}{A}$ et *C* non posset dividi per *A*.

(2) Intellige . . . per | *A ändert Hrsg.* |, . . . destruat | *A ändert Hrsg.* |, . . . per *B. L*

17 alia

(1) ratio

(2) causa *L*

18 continet

(1) *non-B*.

(2) $\frac{1}{B}$ *L*

19 consequentiam

(1) sequitur

(2) colligitur *L*

20 nempe . . . multiplicetur *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 774:

1 tunc *erg. L*

2 Distinguenda . . . distinguetur. *erg. L*

2 esse

(1) falsum,

(2) falsam notionem, *L*

2 esse

(1) falsum

(2) falsam notionem *L*

2 si |si *streicht Hrsg.* | *AB L*

6 f. Idque . . . didicimus. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 775:

- 2 ut
(1) $A \text{ non-}A$
(2) $\blacksquare + 3 \blacksquare \frac{A}{A} L$
- 2 loco
(1) additionum complexus est
(2) repraesentat L
- 4 autem
(1) est notionum negatio
(2) repraesentat L
- 5 seu . . . continet $B \text{ erg. } L$
- 5 tunc
(1) prodit
(2) |prodit *streicht Hrsg.* |
(3) repraesentatur L
- 7 f. seu per . . . *non-B*) *erg.*
(1) oritur Universalis neg
(2) repraesentatur L
- 9 particularis
(1) negativa
(2) affirmativa L
- 11 vera.
(1) Impossibilis quam ingre
(2) An et Falsa erit, qu
(3) Impossibilis L
- 12 contradictoribus $L \text{ ändert Hrsg.}$
- 13 Ita
(1) est,
(2) esse videtur L
- 15 f. hominibus
(1) . Verum responderi hic potest rursus
(2) , sed . . . potest L
- 19 f. Itaque . . . contradictoriam. *erg. } L*
- 24 continet
(1) opposita
(2) conten
(3) opposita | utcunque probata *erg. } L*
- 24 per
(1) identica
(2) resolutionem ad identi
(3) reductionem L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 776:

- 3 illud
(1) Aristotel
(2) de *L*
- 4 131)
(1) Mentali autem experientia
(2) Dupliciter *L*
- 11 vera *erg. L*
- 13 resolutione
(1) noti
(2) subj
(3) terminorum *L*
- 16 unde . . . impossibilis *erg. L*
- 17 contingens
(1) probari
(2) non *L*
- 20 omnium *erg. L*
- 21 veritatum
(1) verarum
(2) |necessariarum *erg. | L*
- 28 esse.
(1) Et in contingentibus
(2) Et contingentes esse
(3) Et *L*
- 28 esse
(1) aequalitates, qu
(2) respectus, *L*
- 28 qui
(1) non nisi ab eo pervideri possunt, qui
(2) utcunque *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 777:

- 1 et incommensurabilibus *erg. L*
- 5 f. At . . . rationem
(1) reperire
| (2) plenam reddere *erg.* | . . . percurrere. *erg. L*
- 14 distinctius
(1) attingere
(2) explicare *L*
- 17 *C est D L ändert Hrsg.*
- 17 *est*
| (1)
(1) seu *continet*
(2) vel *continet erg.* | τò
(a) \bar{D} esse *C*
(b) \bar{C} esse *D ändert Hrsg.* | *L*
- 18 *A,*
(1) *conti*
(2) *est*
(3) *continet L*
- 21 *animalitas.*
(1) Sin dicatur *Ho*
(2) At *L*
- 24 *Omnis Homo est animal L ändert Hrsg.*
- 26 *sit*
(1) animal, *animalitas omnis*
(2) doctus, *omnis doctrina L*
- 27 f. Nisi . . . quiescit. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 778:

2 *animal* L ändert Hrsg.

3 An . . . 142) *erg.* L

3 f. *quia*

(1) *sequitur omnis*

(2) *ex eo quod*

(a) *omnis homo est animal, sequitur:*

(aa) *omne ani*

(bb) *quoddam animal est homo:*

(aaa) *inferre licebit:*

(bbb) *dicere licebit: animalitas omnis hominis est humanitas cujusdam animalis*

| (b) *quidam . . . puto. erg.* | L

6 A *esse calidum* L ändert Hrsg.

7 A *esse calidum* L ändert Hrsg.

7 B *esse calidum* L ändert Hrsg.

8 *erit*

(1) A *duplum ipsius*

(2) *calor* L

9 A *esse calidum* L ändert Hrsg.

9 A *esse calidum* L ändert Hrsg.

10 *quae*

(1) *facit*

(2) A L

10 *adhuc semel erg.* L

15 *quidam erg.* L

16 *est*

(1) *lapis*

(2) *doctus?* L

16 *est*

(1) *non-homo*

(2) *non-humanitas* L

17 *est*

(1) *animal*

(2) *lapis* L

18 *doctus* L ändert Hrsg.

18 *erit*

(1) *non-doctrina*

(2) *non-lapideitas* L

21 *est,*

(1) *quomodo*

(2) *an* L

22 *doctrina,*

(1) *verbi gratia: Mo*

(2) *et* L

24 *est*

(1) *planus* seu *figur*

(2) *planum* L

24 *tamen*

(1) *inde sequitur uniformitatem esse*

(2) *dici* L

25 *planities.*

(1) *Illud tamen dici posse arbitror Uniformitatem Circuli esse*

(2) *An* L

26 *planities?*

- (1) Puto ne hoc quidem recte dici
- (2) At
 - (a) tamen
 - | (b) sane
- (3) Sane *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 779:

- 1 *planum*.
 - (1) Respondeo
 - (2) Equidem verum est *L*
- 1 sequi
 - (1) sed hoc tantum
 - (2) ex *L*
- 2 circulo.
 - (1) Illud potius sequi videtur: *Circul*
 - (2) Videntur | ergo *streicht Hrsg.* |
 - (3) An ergo videntur *L*
- 4 licebitne
 - (1) inde inferre
 - (2) | ideo *erg.* | dicere *L*
- 7 *uniforme esse L ändert Hrsg.*
- 8 *A uniforme esse L ändert Hrsg.*
- 8 *A planum esse L ändert Hrsg.*
- 10 seu . . . *plano erg. L*
- 13 Sed . . . actionibus. *erg. L*
- 22 144)
 - (1) Omne negotium propositionum
 - (2) Propositiones *L*
- 23 ut *erg. L*
- 28 *adjecti*.
 - (1) *Homo existit intelligi*
 - (2) *Omnis L*
- 30 *actu*.
 - (1) *Rosa hy*
 - (2) Patet
 - (3) 145) *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 780:

1 propositione

(1) secundi

(2) tertii *L*

1 tertii *L* ändert Hrsg.

4 *B*

(1) hoc modo

(2) transformata *L*

6 147)

(1) Propositio Universalis affirmativa in propositionem secundi adjecti hoc modo

(a) inutiliter transformatur,

| (b) similiter transformatur sed non nisi cum certa interpretatione, *erg.* | nam ex *Omne A est B*, similiter fieri potest: *Omne AB, est si scilicet Omne A continens B*

(2) Propositio *L*

10 *A*

(1) licet enim verum

(2) . Itaque *L*

11 autem

(1) simplici

(2) alia *L*

15 est

(1) secundi ve

(2) existential

(3) essentialis *L*

15 essentialis *L* ändert Hrsg.

17 negationem

(1) Universalis Affir

(2) particularis *L*

21 *non est* seu *erg.* *L*

22 147)

(1) *AB co*

(2) *AB*

(3) *A*

(4) | *Omne erg. u. gestr.* | *A L*

25 propositiones

(1) communes

(2) tertii adjecti *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 781:

1 Et cum

(1) identicae propositiones tantum verae sint

(2) ipsis . . . possit *L*

12 loquendi *erg. L*

13 non

(1) vetera

(2) recepta *L*

20 *ZB*

(1) |, nam inde fieri potest *streicht Hrsg. | BA*

(2) . Nam *L*

21 Ergo $YAB = ZB$. *erg. L*

25 $AA = A$.

(1) $A = Y$ vel

(2) 157) *L*

26 f. Coincidit . . . $A non = B$. *erg. 158)*

(1) Si $AB = C$ s

(2) $YA = ZC$ est particularis affirmativa. Unde statim patet particularem affirmativam esse simpliciter convertibilem. 159)

(a) $A =$

(b) $D = ZC$ est universalis affirmativa. 160)

(aa) D

(bb) $E no$

(3) $D = ZC$ *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 782:

2 160)

(1) $D \text{ non} = WE$ est Univ. Neg.

(2) $\text{non-}D = WE$

(3) $D = \text{non-}E L$

4 162)

(1) Superesse videntur Coincidentiae,

(a) in quibus ingr

(b) quas ingrediatur $\text{non } YA$. Sed sciendum est $\text{non } YA$ esse idem quod

(aa) $\langle A \rangle$

(bb) $\text{non } XA = T$

(cc) $\text{non-}A$, nempe $\text{non } YA = \text{non-}A$. Unde plures reperiri combinationes non possunt.

Si quis tamen $\text{non } YA$ aliter vellet sumere, ut Y non significet indefinitum, sed tale licet incertum, orientur novae combinationes, nempe $\text{non } YA$

(2) Supersunt L

4 $\text{non } YA L$ ändert Hrsg.

8 $\text{non-}B$

(1) primitiva,

(2) simplicissimae L

10 Affirmativa

(1) , vel $YA =$

(2) | seu $YA = ZB$ erg. |. 166)

(a) $A \text{ non-}B = A \text{ non-}B$

(b) $A L$

11 affirmativa L ändert Hrsg.

13 $A \text{ non} = B$

(1) erit vel $A = BC$, vel $B = AC$, vel $A = \text{non-}B$

(2) tunc L

22 Primo erg. L

23 Secundo erg. L

24 Tertio erg. L

25 Quarto $\text{non-}B =$

(1) omisso

| (2) omissioni ipsius erg. | non , ut erg. L

25 A.

| (1)

(1) Quarto

(2) Quinto erg. |

(a) Si $A = BC$

(b) Si L

26 BC.

| (1)

(1) Quinto

| (2) Sexto erg. | ... $\text{non-}B$.

(a) Sexto

| (b) Septimo erg. | ... res. erg. Nono $\text{non } YA = \text{non-}A$. gestr. | 172) L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 783:

- 4 princip.
(1) quartum
(2) quintum *L*
- 9 princip.
(1) quint.
(2) | sext. *erg.* | *L*
- 9 princip.
(1) 3.
(2) 4. *L*
- 10 175)
(1) Si $A = B$ erit $non-A = non-B$.
(2) Si *L*
- 11 6. *L* ändert Hrsg.
- 12 f. hyp.)
(1) erit
(a) $A = ABC =$
(b) $AB = A$
(c) $A = ABC$ (per princip. 5 et 3) hoc est
(2) erit
(a) $A = AABC = ABCBC = ABCC = AAC$
(b) $A = ABC = BCBC = BCC = AC$ *L*
- 18 180)
(1) Si $A =$
(a) *non-B*
(b) *non YB*
(2) Si *L*
- 18 *non AC L* ändert Hrsg.
- 18 *non-C*.
(1) Nam
(2) Posito *A*
(3) Nam fiet $A = non \bar{non} AC C$
(4) (Scilicet *L*
- 20 *non AC L* ändert Hrsg.
- 21 *non AC L* ändert Hrsg.
- 22 *Y non AC L* ändert Hrsg.
- 24 inspicitur
(1) quantitas termini
(a) contin
(b) conten
(c) continentis,
(2) | termini continentis, ändert Hrsg. |
(a) nam terminus contentus
(b) vel *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 784:

1 in |in *streicht* Hrsrg. | propositionibus *L*

2 non

(1) ipsu

(2) faciunt *L*

3 f. *animal*

(1) seu *falsum est, quod quidam homo est*

(2) idem . . . *esse L*

10 f. fractionis

(1) verbi gr. $\frac{ab}{lm} = H$

(2) verbi . . . = $H \frac{L}{L}$

12 f. et *non-a non-a . . . quod a erg. L*

14 f. Denique . . . |*non al ändert* Hrsrg. | . *erg.*

(1) 188) Itaque in praedicta Hypothesi dicemus *Omne H est a, hoc est H continet a.*

(a) *Omne H est non-l* seu (posito $\frac{b}{lm} = F$) fiet $H = aF$

(b) Dicemus et *quoddam a est H* seu *a* cum addito aliquo ut *F*, continet *H*

(c) Dicemus et *quoddam a est b*, seu *quoddam a continere b*, nempe *a* cum |aliquo *erg.* | addito, verbi gratia aF continere *b*. Item dicemus

(aa) $H = non-l$

(bb) H continere *non-l*, quia $H = \frac{l}{l} \cdot \frac{ab}{m}$ et

(2) 189) *L*

17 $aa = a$

(1) (quo continetur

(2) (unde patet *L*

19 seu . . . *falsus erg. L*

20 f. Quarto

(1) si *a continet b*, et *b continet c*, etiam *a continet c*

(2) terminus qui continet *ab* continet *a*. |Quinto *erg.* | terminus qui continet *non-a* continet etiam *non ab* seu qui negat *hominem*, negat et *hominem doctum*; sed non sequitur terminum qui continet *non ab*, continere etiam *non-a*

(3) *ab continet a*

(4) *A . . . xl L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 785:

2 seu . . . *non-l* erg. *L*

3 f. Sexto . . . propositio. erg. *L*

5 Septimo erg. *L*

6 f. seu $A = XL$ *L*

8 *est*

(1) *B*,

(2) *L*, *L*

9 continere

(1) *B*, verbi gratia *AB continere B*, posito scilicet *AB* esse rem

(2) *L*, *L*

12 verum erg. *L*

16 *Z non-L*

(1) unde

(2) | seu erg. | *L*

17 terminum

(1) realem

(2) verum *L*

21 192)

(1) Si vera est universalis affirmativa falsa est particularis negativa et contra. Sit $A = XL$ dico non esse $VA = Z non-L$. Nam $A = XL$ ex hyp. Ergo $AA = XLA$ (ex ident.) hoc est $A = XLA$ per princip. 1,

(a) hoc est $A = Z non-L$

(b) hoc est $A = XLA non-L$ quod est contra princip. 3. 193) Si vera est

(aa) universalis negativa

(bb) particularis negativa falsa est particularis affirmativa: Sit *non*

(2) Si vera est propositio Universalis Affirmativa, falsa est particularis negativa. Sit $A = XL$ dico non esse $VA = Z non-L$. Sit enim $VA = Z non-L$ fiet $VAA = Z non-L$ ex identicis, ergo $VA = Z non-L$ per princip. 1. Ergo $VA = Z non-L XL$ (ex hyp.) quod implicat opposita.

193) Si vera est propositio particularis negativa, falsa est Universalis Affirmativa. Sit $VA = Z non-L$ dico non esse $A = XL$, sit enim si fieri potest $A = XL$ fiet

(3) | In terminis veris erg. | proposito *L*

24 falsae.

(1) Sit falsa $A = XL$ et falsa $VA = Z non-L$

(2) Sit $A non = XL$ et $VA non = Z non-L$

(3) Si falsa est Universalis Affirmativa,

(a) erit $A non = AL$

(b) *omne A est L*, erit $A non = AL$. Si falsa est particularis negativa: *quoddam A est non-L* erit $A non-L non = A non-L$ seu $A non-L$ est terminus falsus.

(4) Sit *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 786:

- 1 qui |resolutus *gestr.* | continet oppositos *erg. L*
- 2 non-falsus.
(1) Propositio
(a) falsa est
(b) est quae pronunciat terminum aliquem esse verum aut falsum, seu quae ipsi termino addit τὸ *est* vel *non est*. Propositio
(2) 195) *L*
- 3 pronuntiat
(1) terminum aliquem esse verum vel falsum seu quae ipsi termino addit τὸ *Est*, vel *non est*
(2) quis *L*
- 5 f. Propositio . . . continentur. *erg. L*
- 13 1°.
(1) *AA =*
(2) *A = A*
(3) *Coincidentia . . . possunt. L*
- 16 seu non verus *erg. L*
- 18 ascribatur
(1) *A verus*, vel *A non verus*
(2) *A*
(a) *verus*
(b) *verum es*
(3) *A verus non verus*
(4) *A L*
- 20 6°.
(1) Quod verum esse verum est, id verum est. Quod falsum esse
(2) Si quid verum aut falsum esse verum aut falsum dicatur
(a) seu si quid esse aut non esse
(b) verum
(c) veri add
(d) veri adjectio relinquit, falsi
(3) Veri *L*
- 20 in
(1) contraria
(2) oppositum *L*
- 24 sit *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 787:

4-5 | 9°.

(1) *Propositio falsa est A*

(2) *A . . . A = xl. erg. |*

(a) *Propositiones*

(b) 199)

| (aa) *Posito A et B esse, erit*

(bb) *Posito A et B esse erg. u. gestr. | Propositio L*

7 *Et posito A et B esse erg. L*

12 *simpliciter.*

(1) *Si quis addi debere putet:*

(2) *Addi posset: L*

13 *M.*

(1) 200) *Ex U. A. sequitur P. A. seu A non-B non esse*

(a) *est*

(b) *non AB esse non est seu*

(2) *U. A. L*

14 *B,*

(1) *nam A non-B non esse idem est quod*

(a) *| non erg. | A involvere X et B*

(b) *non | simul erg. | : A continere X et B*

(aa) *non-X*

(bb) *continere non-X. Sit A = LX et B = MX*

(2) *oriri terminum falsum si*

(a) *sit*

(b) *fiat A non-B,*

(aa) *seu si*

(aaa) *sit*

(bbb) *A contineat X et B non-X*

(bb) *seu A non-B non esse verum,*

(aaa) *seu A continere*

(bbb) *jam si B continet X, et A non continet X seu A non-X est verus; etiam A non-B erit verus nam A non continere B est*

(3) *nam L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 788:

2 sunt

(1) incomponibilia

(2) inconsistentia *L*

4 paucis | omnis *gestr.* | formae *L*

14 Methodus

(1) ordinandi

(2) synthetica *L*

16 demonstrandi,

(1) an ordo terminorum

(2) seu *L*

21 recipit.

(1) Sic dispiciendum est an proposition

(2) Si *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 789:

- 7 quandonam
 - (1) corollaria,
 - (2) propositiones *L*
- 17 sistetur
 - (1) tantumque
 - (2) variationesque *L*
- 19 f. et . . . definibilium *erg. L*
- 24 f. alter . . . est *erg. L*
- 26 compatibile;
 - (1) alius et quidem ulti
 - (2) ubi *L*
- 26 annotanda,
 - (1) quae paradoxa sunt
 - (2) ubi *L*
- 27 multis
 - (1) datis
 - (2) antecedentibus *L*
- 30 theoremata *L ändert Hrsg.*
- 30 ad
 - (1) capt
 - (2) auditorum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 790:

3 et

(1) insignes

(2) proprietates *L*

5 aut

(1) cognosc

(2) compatibles *L*

7 reperiuntur.

(1) Hypoth

(2) Res *L*

8 ut

(1) Hypoth

(2) ex *L*

13 (ex definibilibus) *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 791:

17–18 particula. | Estque vel primitivum vel ortum, ortum vel simplex quod derivativum voco quia in alia similia non resolvitur; vel compositum quod resolvitur in similia. *erg. u. gestr.* |

Nomen *L*

20 est

(1) substant

(2) pro

(3) generale vel speciale. Generale vulgo nomen vocant,

(4) vel *L*

20 enim

(1) pro re ipsa

(2) notionem *L*

20 vel

(1) per

(2) innuendo *L*

23 *Res*

(1) sic *Animal*

(2) *Adjectivum L*

26 aliquam

(1) ingrediuntur

(2) vel potius *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 792:

- 4 et *erg.* *L*
4 hoc
 (1) sensu
 (2) modo *erg.* *L*
8 homo
 (1) *albedinis*
 (2) *virtutis*, *L*
10 volumus
 (1) specialius
 (2) explicare *L*
11 nomen | simpliciter *gestr.* | regit *L*
14 genitivum,
 (1) casus is genitivus nunc tran
 (2) is *L*
14 gratia
 (1) *Sum am*
 (2) *Deus* *L*
15 *Deus*
 (1) *est*
 (2) *amat* *L*
16 accuratius
 (1) explicanda
 (2) consideranda, *L*
16 ut
 (1) *Phoebi*
 (2) *sacrificator* *L*
16 ut
 (1) vulgo
 (2) interpreteris *L*
17 erit
 (1) non hic
 (2) habere nos respectum
 (3) a *L*
18 pro
 (1) genitivo
 (2) generali *L*
19 diceremus:
 (1) *manus respectu Petri, virtus respectu*
 (2) *manus pertinens ad Petrum*
 (3) *manus* *L*
22 nulli
 (1) respondens prorsus
 (2) satis respondens *L*
23 f. ad mortem,
 (1) ad consilium
 (2) ad hominem, ad fortitudinem *L*
26 Idem . . . *malorum. erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 793:

1 regentibus *erg.* *L*

3 loco

(1) accusativi

(2) adjectivi *L*

4 *moriturus.*

(1) *Deus fortitudinis* id est *Deus fortis* quanquam hic notio non restringatur, cum notio

(2) Sunt *L*

5 nulla

(1) accedat

(2) |adsit *erg.* | *L*

6 *fortis*, |*fons aquarum*, id est *fons erg. u. gestr.* | *lac* *L*

9 *humani*

(1) nomen al

(2) vocem *L*

11 *arbores,*

(1) scilicet poterunt etiam

(2) ubi *L*

12 nisi

(1) adhibeamus

(2) forte velimus adhibere *L*

13 hic *erg.* *L*

13 inde

(1) exp

(2) excusari *L*

14 possumus | *fortasse gestr.* | *dicere* *L*

17 f. *Phoebum*

(1) ; casus possumus

(2) . Casus speciales *L*

20 *David est*

(1) *cau*

(2) *pater,*

(a) *sacrificator pecudi*

(b) *sic*

(c) *Huc pertinerent*

(aa) *actiones et passiones,*

(bb) *agentia et patientia, L*

21 non . . . posset *erg.* *L*

22 *vel major erg.* *L*

23 *vel minor erg.* *L*

24 Sic . . . evitare. *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 794:

1 *eruditus*

(1) , sed causa

(2) : Interim *L*

8 neutra *L* ändert Hrsg.

12 quibus

(1) *A*

(2) *C* sit ratio cur

(3) *A*

(a) vel *B* sit aliquo modo causa vel ratio cur ipsi *C* tribuatur

(aa) aliquid

(bb) aliquod attributum, idque ipsum exprimatur, ut

(aaa) *sum colens pecua*

(bbb) *timet Deum*

(b) et . . . exprimatur, *L*

13 exprimatur, *L* ändert Hrsg.

14 *B* *Yficat C^m*

(1) Si vero duae sunt rationes una remotior *A*,

(a) sed quae

(b) altera propior *B* sitque una eademque actio qua *C* fit *Y*, *B* erit in accusativo

(2) , et contra *L*

15 f. prima.

(1) Sed si *B* sit ratio tantum quae

(2) Sed *L*

18 ut

(1) subj

(2) objectum *L*

20 vel ratio *erg. L*

21 *D* ut

(1) ag

(2) subjectum *L*

21 *F*

(1) conca

(2) subconcausa *L*

23 *Dⁱ*

(1) *cum*

(2) *per F L*

24 Seu

(1) *Titius gladio*

(2) *Bacchus L*

24 *cum*

(1) *Cerere*

(2) *Como erg. L*

25 *vino | et Cerere gestr. | donasti).*

(1) Sed forte satius erit

(2) Non dicimus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 795:

- 2 nova
 - (1) *ling*
 - (2) *characteristica L*
- 4 *concausa*,
 - (1) *et ubi est subcausa et concausa simul qui*
 - (2) *et quia L*
- 4 *subcausa*
 - (1) *et conc*
 - (2) *est simul L*
- 9 *praepositiones*
 - (1) *nam*
 - (2) *Omnes praepositiones significant situm et motum ut*
 - (3) *Titius*
 - (a) *gladio*
 - (b) *pecunia*
 - (aa) *domum*
 - (bb) *acquirit L*
- 9 *pecuniam*
 - (1) *acquirit*
 - (2) *agit L*
- 14 f. *Dativus . . . casu. erg. L*
- 17 *aeque ac extensione erg. L*
- 17 f. *seu multis sitibus | ejusdem rei erg. | simul erg. L*
- 19 f. *quaecunque*
 - (1) *seu multitudo inter se convenientium in aliquo*
 - (2) *Est L*
- 25 *est*
 - (1) *duos casus*
 - (2) *nomina L*
- 27 *cum indicativo erg. L*
- 27 *homo*
 - (1) *sum*
 - (2) *est L*
- 27 *accusativus erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 796:

2 interdum *erg. L*

5 *audire.*

(1) *Hic est is*

(a) *quem*

(b) *qui est vicinus.*

(2) *Cum hic, iste, ille et*

(3) *Hic L*

8 ad

(1) *evitandam repetitionem ejusdem termini in diversis propositionibus ut qui credit*

(2) *idem L*

9 *credit.* | *Pro streicht Hrsg.* | *Interrogativa L*

10 *vel . . . esse erg. L*

11 *dicere*

(1) *forte*

(2) *ut L*

12 *audire*

(1) *quis credat*

(2) *eum L*

12 *qui credit erg. L*

14 *interdum*

(1) *sine qui, ut qu*

(2) *pro L*

18 | *Ipse per se positum gestr.* | *Quidam L*

20 *datur.*

(1) *Omne A est B, seu quodlibet A est B, Et*

(2) *Et L*

23 f. *datur*

(1) . *Jam si*

(a) *non B*

(b) *A non B*

(2) *seu . . . non A erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 797:

1 *AB non*

(1) *datur,*

(2) *est, L*

2 *quod*

(1) *non est A non est B*

(2) *est . . . non B L*

3 *seu*

(1) *Omne*

(2) *nullum non B est non A,*

(3) *Omne . . . B*

(a) *et omne*

(b) *et L*

4 *scilicet*

(1) *exclusi*

(2) *exclusivum L*

6 *ut*

(1) *A non B*

(2) *A B C L*

18 *prohiberet*

(1) *linguam generalem*

(2) *linguae L*

21 *crebrius*

(1) *adhib*

(2) *usurpari L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 798:

- 2 possit
(1) qu
(2) ad
 (a) verba a
 (b) vocabula *L*
- 4 intra
(1) pauca
(2) diem *L*
- 9 definitione
(1) explicari
(2) vel *L*
- 9 explicari.
(1) Caeterum
(2) Flexiones *L*
- 10 causas *L ändert Hrsg.*
- 11 casu
(1) adhuc res
(2) facile *L*
- 12 tantum
(1) verba
(2) | vocabula *erg.* | *L*
- 14 analogicas.
(1) At cum de contracta lingua agitur ad usum linguae generalis,
(2) Caeterum *L*
- 21 gr.
(1) *Ego*
(2) *Dono tibi gladium Petri*
(3) *Mitto* *L*
- 25 dico
(1) *semel*
 (a) *ride*
 (b) *risit*
(2) *Agelastus* *L*
- 26 commode *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 799:

- 1 *Agelastus*
(1) *est ridens*
(2) *ridet L*
- 3 *enuntietur*
(1) *parti*
(2) *adverbium,*
 (a) *non est opus ab*
 (b) *careri L*
- 4 *verum*
(1) *. Amati*
(2) *(ex L*
- 4 *agitur)*
(1) *amat*
(2) *quod L*
- 5 *exponi*
(1) *calidus*
(2) *quasi L*
- 7 *notavi:*
(1) *non dice*
(2) *rectius ad*
 (a) *usu*
 (b) *Logicos L*
- 8 *lapis,*
(1) *satis*
(2) *etiam L*
- 11 *hic erg. L*
- 11 *utique*
(1) *est*
(2) *| valet erg. | L*
- 17 *non*
(1) *non*
(2) *utique L*
- 19 *in*
(1) *aliis*
(2) *universali L*
- 20 *Quae*
(1) *proposit*
(2) *variatio L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 800:

3 si sit *erg. L*

4 ut

(1) signi

(2) inde *L*

9 consequentiae

(1) quae ex verbis

(2) quae *L*

10 statim *erg. L*

10 gratia

(1) *Salomon*

(2) *David L*

11 *Johannis L ändert Hrsg.*

18 ex characteribus *erg. L*

19 caractere

(1) de

(2) ternarii *L*

29 revelatis,

(1) quae in ea non possunt

(2) quia *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 801:

7 A,

(1) *vel*

(2) *significat L*

8 *dicas*

(1) *homo est idem quod*

(2) *A L*

13 *soni*

(1) *sint aliquid successivum,*

(2) *evanescant L*

18 *potest*

(1) *hoc signum,*

(2) *verum L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 802:

12 Neque

(1) enim

(2) tantum *L*

12 et

(1) imag

(2) conceptuum *L*

15 nato *erg. L*

17 caecis *erg. L*

18 caeteris paribus *erg. L*

25 veritates.

(1) Est tamen cognitionis omnibus scopus,

(2) Etsi . . . est, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 803:

1 imagines

(1) habemus

(2) consulimus *L*

1 et

(1) veritat

(2) quaestiones *L*

3 Pono

(1) duplex Modus est

(2) Modus perveniendi ad cognitionem duplex est

(3) Modi . . . sunt. *L*

4 prioris cognitionis *erg.* *L*

5 cognitio.

(1) Item cognitio a nobis acquiritur vel voluntate vel casu. Voluntate cum

(2) Et *L*

7 nobis | meditando *gestr.* | paramus. *L*

8 sponte

(1) occurrit

(2) memoria priorem cogn

(3) priores *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 804:

3 evitare;

(1) per me

(2) de meo *L*

3 altiusque | sic *gestr.* | ordiendum *L*

3 f. putavi.

(1) Ante omnia

(2) Quoniam igitur propositum nobis est

(a) Veritatem

(b) Veritates detegere, quibus utamur in vivendo, ante omnia cognoscere debemus quid sit veritas, seu quibus criteriis verum a falso dignoscatur. Constituendae sunt primae Veritates quaedam, quibus sublatis cae

(aa) tollantur

(bb) vel tollantur, vel nequeant cognosci. Fateor autem assumenda esse principia quaedam sine probatione, alioqui eundum esset in infinitum;

(aaa) sed

(bbb) verum id faciendum est non tacita quadam obreptione, | ut vulgo fit a philosophis *erg.* | sed admonitione

(aaaa) expressa,

| (bbbb) diserta, *erg.* | quemadmodum fit a Geometris, qui axiomata quaedam assumunt, ut sciant omnes

(aaaaa) quae ipsi demonstrant

(bbbbb) sequentia

(3) Quoniam *L*

5 assumenda,

(1) tanquam

(2) idque

(3) non *L*

7 velut

(1) Hypothesibus

(2) Asser

(3) Assertionibus *L*

8 initio

(1) admonent,

(2) profitentur, *L*

10 omnem

(1) quae quid rei sit

(2) hoc *L*

12 (vere scilicet) *erg.* *L*

13 et *erg.* *L*

14 quod

(1) negetur negari

(2) affirmari . . . negetur *L*

18 vere

(1) negari

(2) affirmari *L*

19 primae | omnium *gestr.* | quae *L*

22 nascuntur.

(1) Exempli causa

(2) | Sic *erg.* | *L*

23 *tripedale*

(1) est tri (exempli causa)

(2) verbi gratia *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 805:

2 identicarum)

(1) demonstratur.

(2) demonstratum . . . philosophis *L*

7 universali |supposito syllogismo primae figurae *erg. u. gestr.* | . *Omne L*

8 supposito . . . figurae *erg. L*

9 *Ergo* | (per

(1) collectio

(2) syllogismum primae figurae) *gestr.* | *quoddam L*

11 Imo

(1) identicas esse

(2) fundamenta *L*

12 f. apparebit.

(1) Porro

(2) |Nimirum *erg.* | *L*

14 incapaces

| (1)

(1) , adeo

(2) atque . . . verae *erg.* | *L*

16 termino

(1) alii aequivalentes

(2) aequivalens

(3) notio . . . inclusa *L*

17 identicas

(1) reducuntur

(2) formales *L*

20 , ita . . . involvente *erg. L*

20 appareat,

(1) contrarium

(2) |oppositum *erg.* | *L*

22 sunt

(1) magis

(2) absolutae *L*

26 enim

(1) pr

(2) propositio aliqua vere

(3) praedicatum *L*

27 ut

(1) notio vel idea praedicati

(2) in *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 806:

- 2 ex
(1) hypothesi decret
(2) supposito *L*
- 3 arbitrarium
(1) et sine ratione est
(2) et
(a) rationis
(b) | fundamenti *erg.* | *L*
- 4 (inclinans . . . necessitans) *erg.* *L*
- 5 f. esset)
(1) reddi potest
(2) inveniri posset,
(3) deduci posset;
(a) in quo ipsa
(b) et *L*
- 7 fugit.
(1) Habemus
(2) | Constat *erg.* | *L*
- 8 cur
(1) conti
(2) sint *L*
- 9 nihil
(1) esse
(2) fieri *L*
- 9 causa,
(1) seu nihil esse
(a) sin
(b) cujus rati
(2) seu *L*
- 10 ratio
(1) in contin
(2) utcunque *L*
- 10 fortis
(1) sit
(2) esset
(3) quanquam *L*
- 12 nihilominus
(1) in
(2) per *L*
- 15 Axioma,
(1) Quod om
(2) Quod semper quoties contingit
(3) Quod *L*
- 18 vel . . . causas *erg.* *L*
- 22 aequalia
(1) aequae ad centrum
(2) eodem modo
(a) respectu centri librae sita
(b) in *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 807:

18 1)

(1) Si A est Ens, B est

(2) A

(a) est

| (b) explicando prodit *erg.* | B non B . Hoc posito, A est impossibile. Ens est non impossibile. $A \infty$

(3) Si L

20 A , si *erg.* L

22 non

| (1)

(1) vid. 6

(2) add. 6 *erg.* | L

23 Ens.

(1) Enuntiatio A est B id est $A \infty LB$

(2) 6) L

24 vid. 10 *erg.* L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 808:

4 Ad . . . 14. *erg. L*

5 *B*,

(1) male

(2) |demonstrandum *erg.* | *L*

6 f. Sequitur ex 6 *erg. L*

8 11)

(1) Si *A est B*, et *A est C*, sequitur

(2) |Si *streicht Hrsg.* | *A . . . quod L*

11 vel infertur *erg. L*

12 f. vel

(1) propositionem

| (2) enuntiationem *erg.* |.

(a) 14) *A est B*, idem est

(aa) di

(bb) ac

(cc) quod si

(dd) ac si diceret: *Si L est A sequitur quod L est B.*

(b) 14) *L*

14 *BC L ändert Hrsg.*

14 Vid. 8 *erg. L*

16 hinc

(1) sequi

(2) |inferri *erg.* | *L*

17 Hoc ita demonstro: *erg. L*

17 *LA.*

(1) Ergo

(2) |Ubi *erg.* | *L*

18 8.

(1) Vicissim assumamus

(2) Ergo *L*

19 *B*,

(1) sequi

(2) |inferri *erg.* | *L*

21 autem

(1) *L* quaecunque

(2) qu(ae)

(3) *L*

(4) Si *L est A* erit $L \infty LA$ Si *L est B* sequitur *L est L*

(5) *L est A* coincidit cum $L \infty LA$, et *L est B* coincidit cum $L \infty LB$

(6) *L . . . A L*

22 falsum,

(1) ⟨pro⟩inde

(2) quod *L*

22 inde

(1) inferetur

(2) |sequetur *erg.* | *L*

22 inferetur

(1) (quod

(a) ⟨mox⟩

(b) est Lemma

(2) hoc *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 809:

1 enuntiatio:

- (1) *Si L est A, sequitur quod L est B, A est non B*
- (2) *QA L*

2 A

- (1) ergo *QA* ∞
 - (a) A
 - (b) L
 - (aa) (quia L est omnis terminus
 - (bb) (quia pro L substitui
 - (cc) . Ergo QA substitui potest pro L. Ergo si QA est
- (2) . Ergo L

3 absurdum.

- (1) 16)
 - (a) Praedemo
 - (b) Praemittendum fuerat hoc: *Si ex A sequitur B, ex non B sequitur non A.*
- (2) 16) L

4 vel enuntiatio *erg. L*

6 successus.

- (1) 17) *Si A est B, non A est non B*
- (2) Utile L

11 quod

- (1) A
- (2) *Deus erg. | est*
 - (a) justus,
 - (b) sapiens, L

12 Dei

- (1) *justitia est Dei misericordia*
- (2) *sapientia . . . justitia.*
 - (a) Nam
 - (b) Et L

16 B,

- (1) *ergo non B est non A. Hoc jam demonstramus: A est B, idem quod A ∞ AB.*
 - (a) Si jam
 - (b) Ergo non A ∞ non AB.
- (2) Ergo L

19 B

- (1) ex def.
- (2) . Aliter L

20 *non A esse B L ändert Hrg.*

22 QA

- (1) *non est B*
- (2) *est L*

22 coincidere

- (1) *posito Q esse aliquod*
- (2) *seu L*

24 A non B

- (1) *est*
- (2) |per n. 6, *erg. |*
 - (a) id vocetur R, fiet *R ∞ A non B*
 - (b) jam *A non B ∞ QA*. Sic enim licet assumere
 - (c) et *A non B est non B*, ergo ex hoc falsum est *A esse B*, sequitur *QA est non B*
 - (d) *non B L*

25 non B

(1) ex hyp.

(2) . Itaque

(a) possi

(b) posito L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 810:

4

- (1) *A est B* significat
 - (a) *A* substitui posse in locum ipsius *B*.
 - | (b) | *B* *streich* *Hrs*g. |
 - (c) posse formari
 - (aa) propositi
 - (bb) enuntiationem *erg*. |

(2) *Ex A sequitur B*, significat in locum propositionis *A* posse substitui propositionem *B*.

(3) *A est B* significat $A \infty$

(4) $A \infty B$ significat *A* et *B* esse

(a) eadem

(b) *idem*, sive sibi mutuo

(5) 1) *L*

4 Sequitur,

(1) si ex Enuntiationibus,

(a) per calculum debitum

(b) per substitutiones permissas nova enun

(2) Enuntiatio *L*

4 Enuntiationibus

(1) datis

(2) propositis

(3) positis, *L*

5 illis

(1) oriatur.

| (2) oriri potest. *erg*. | 2)

(a) Impossibile est

(aa) quo(-)

(bb) *A*, si

(b) *A L*

6 Si

(1) Prop

(2) Enuntiatio

(3) ex *L*

6 substitui.

(1) Excluduntur

(2) (Nisi *L*

8 dicas

(1) *trilaterum quatenus tale habet*

(a) *circum*

(b) *amb*

(c) *circumferentiam*

(2) *triangulum L*

10 3)

(1) *F*

(2) *A*

(3) Impossibile est

(a) $\langle A \rangle$

(b) quo posito *Te*

(4) *Contradictorium L*

10 *Ens*,

(1) et sequatur *A est B non*

(2) et *L*

11 vel *Non Ens erg.* ,

- (1) quo posito sequitur poni posse
 - (2) qui *L*
- 11 *impossibilis.*
- (1) *Non AB* est Ens
 - (2) Etsi *L*
- 12 vel . . . Reale *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 811:

1–2 est,

- (1) qua admissa,
 - (a) sequitur ex positis
 - (b) ex terminis possibilibus
 - (aa) sequitur
 - (bb) admissis sequitur
- (2) si . . . sequatur *L*

4 6)

- (1) *A est B*
- (2) *Non, A est B*; vel *A non est B*, idem significat, quod
 - (a) *A est*
 - (b) *falsa est haec Enuntiatio A est B.*
 - (aa) Ipsa autem particula *Non*, sibi praefixa,
 - (bb) Duo autem *Non* immediate conjuncta se mutuo tollunt. *Non*
- (3) *Non* significat aliquid esse rejiciendum;
 - (a) et ideo
 - (b) *Non non* seu rejectio rejectionis signi
 - (c) sive sit terminus sive enuntiatio
- (4) *Non* significat exclusionem, adeoque *Non Non*
- (5) Particula *L*

6 Itaque

- (1) *Non Non A* idem est quod *A*, et *A*
- (2) *Non, L*

9 A.

- (1) Ut si dicas
- (2) Exempli gratia *erg.* |
 - (a) *A*
 - (b) *Deus et substantia summa* aequivalent;
 - (c) *Omniscius et*
 - (aa) *substantia*
 - (bb) *Mens sapientissima* aequivalent. Ergo pro *Mens omniscia* poterit substitui
 - (d) *Omniscius L*

9 *sapientissimus*

- (1) aequivalent.
- (2) |coincidunt *erg.* | *L*

11 *spiritus omniscius L* ändert Hrsg.

11 haec *erg. L*

14 quod

- (1) $A \infty LB$ nempe *A continet B*
- (2) $A L$

14 liceat

- (1) $A \infty AB$
- (2) $A \infty AB$, nempe quia *A sic continet B*
- (3) $A L$

16 mutat

- (1) ergo ex $A \infty A$ fieri potest $A \infty AB$
- (2) seu *L*

17 *AB.*

- (1) Itaque
- (2) Ita *L*

17 *est*

- (1) *fortis,*
- (2) *zelotes, L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 812:

2 potest

(1) pro L substitui

(2) per L intelligi *erg.* |

(a) ipsum A , nam si $L \infty A$ fiet $A \infty AB$, et

(b) Ens L

6 sequitur

(1) non A est non B . Demonstratio: 1) A est B ex hyp. Ergo 2) $A \infty AB$ per 8

(2) quod L

6 A.

(1) Nam 1) A est B ex hyp. Ergo

(2) Esto L

8 4 L ändert Hrsg.

9 num. | 5 ändert Hrsg. | L

9 falsa | Hyp. *gestr.* | 1 L

9 3 L ändert Hrsg.

10 praedemonstrari

(1) | si *versehentlich nicht gestr.* | A

(2) B L

12 reducitur | esse *streicht Hrsg.* | ad L

13 ∞

(1) C non BB non A

(2) C non BAB . L

14 B.

(1) Nam

(2) | Demonstr. *erg.* | L

15 ergo

(1) (per 8)

(2) (ex 3 per num. 8) L

16 dem.

(1) 11) A est BC ergo A est B . Dem. | *Darüber:* Potest esse $AC \infty BC$, ita ut non sit $A \infty B$ *erg.* | Nam 1) A est BC ex hyp.

(a) Ergo 2)

(aa) A est

(bb) (per 8)

(cc) (per num. 8)

(aaa) A est ABC

(bbb) $A \infty ABC$

(ccc) AC est BC .

(b) Ergo (per num. 8)

(aa) A est

(bb) $A \infty ABC$. Ergo

(2) 11)

(a) AB

(b) $A \infty BC$ ergo $AB \infty BC$. Demonstratio: Nam

(aa) $AA \infty$

(bb) $AC \infty BCC$

(cc) 1) ex hyp. $A \infty BC$. Ergo

(3) 11) L

17 ex

(1) 2

(2) natur

(3) num. 2 L

20 AC

(1) *est*
(2) $|\infty \text{ erg.} | L$

20 *A*
(1) *est*
(2) $|\infty \text{ erg.} | L$

22 *C L ändert Hrsg.*
22 *tamen erg. L*

24 *ergo*
(1) *A*
(2) *AC L*

25 f. *B*
(1) . 1) 15) *A est BC. Ergo A est B. Omne BC est B*
(2) (sed . . . *B*). *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 813:

1 Demonstratio:

(1) 1) ex hyp. $AB \text{ est } A$. 2)

(2) 1) L

3 ergo

(1) $AB \text{ est } C$

(2) $A \text{ } L$

3 C .

(1) Nam

(a) $A \text{ est}$

(b) $A \infty AB \text{ et } B \infty BC$. Ergo $A \infty ABC$. Ergo $AB \infty (ABBC \infty) ABC$. Ergo per num. 8 $AB \text{ est } C$

(aa) (sed verum est etiam $A \text{ esse } C$)

(bb) sed $AB \infty$

(cc) Ergo

(2) Demonstratio L

5 4)

(1) $AB (\infty ABBC) \infty ABC$

(2) 5) L

5 7) ∞L ändert Hrsg.

5 ∞L ändert Hrsg.

7 17)

(1) AC

(2) A

(3) Si

(4) $A \text{ } L$

10 $BC \text{ } L$ ändert Hrsg.

10 $(ABBC \text{ } L$ ändert Hrsg.

15 est

(1) impossib

(2) non Ens

(a) . Ergo

(b) seu $A \text{ est non } B$

(c) . Ergo

(d) seu L

16 est

(1) 22) Videndum an et demonstrari possit

(a) A

(b) non non $A \text{ est } A$

(c) non non $A \infty A$.

(2) 21) L

17 per num. 8 erg. L

19 non $A \text{ est non } B$ ändert Hrsg.

(1) Nam per num. 10

(2) Nam L

19 9

(1) $A \text{ non est}$

(2) $B \text{ non est } A$

(3) non $B \text{ } L$

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 814:

- 1 prius ostendimus *erg. L*
- 2 quod
 - (1) sit *non A*
 - (2) non *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 815:

5–6 veritate,

(1) seu si sit propositio

(2) Esto

(3) 1) Sit *L*

9 ›

(1) tunc

(2) caeteris manentibus *L*

12 (per

(1) 2 et 4

(2) 3) contra hyp. 1

(3) prop. *L*

19 › *L* ändert Hrsg.

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 816:

21 vel *Coincidentia* *erg. L*

21 substitui | mutuo *gestr.* | possunt *L*

22 duo

(1) *aequalia*

(2) *coincidentia L*

26 per . . . *substitutione erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 817:

1-2 C,

(1) etiam si $A \infty B$

(2) |per . . . | *B ändert Hrsg.* | *erg.* | *L*

3 f. 7, 8)

(1) Si $A \infty$

(2) Si

(3) $A + B \infty C$ significat

(4) $A + B \infty C$ significat A (<vel B) inesse C , seu C continere A vel B .

(5) $A + Y \infty C$ significat A inesse C seu C continere A . Y si nulla adhuc ratione determinatum sit significat quodcunque. Hinc Y significare potest etiam Nihil.

(6) | Y significat indeterminatum

(7) $A \dots Y$ | vel . . . posterior *erg.* | . . . A . *erg.* | *L*

6 f. seu . . . sumi. *erg.* *L*

18 f. A | seu unumquodque inest sibi ipsi *erg. u. gestr.* | . 16) *L*

21 18)

(1) Si $A + A \text{ non } \infty A$ erit A impossibile.

(2) | Si . . . Unde et *erg.* | si *L*

24 f. Notandum: . . . probetur. *erg.* *L*

26 seu . . . coincidunt *erg.* *L*

27 f. seu . . . Nihil *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 818:

- 1 seu . . . novum *erg. L*
- 2 seu unum certum *erg. L*
- 4 nihil
 - (1) addatur
 - (2) apponatur *L*
- 4 nihilum
 - (1) congruunt
 - (2) coincidunt *L*
- 6 f. 23) . . . *C. erg. Nam . . . C erg. L*
- 8 contenti *L ändert Hrsg.*
- 8 continentis *L ändert Hrsg.*
- 13 quocunque, | quibus nihil *erg. u. gestr.* | ponere *L*
- 14 collectis *erg. L*
- 14 postulato
 - (1) speciali
 - (2) clariore, *L*
- 15 pluribus
 - (1) nihil in
 - (2) potest
 - (3) ut *L*
- 15 unum
 - (1) in rationes,
 - (2) *C, L*
- 17 f. collecta *erg. dicamus*
 - (1) esse in *B*, et eorum aggregato.
 - (2) constituere . . . insit. *L*
- 20 ita . . . *F*
 - (1) nihil
 - | (2) nullum *erg.* | . . . contentum *erg. L*
- 26 f. nihil . . . 11 *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 819:

- 1 tunc *erg. L*
- 2 ipsa
(1) assumere
(2) asserere. *L*
- 6 ∞
(1) *A*
(2) *C L*
- 6 *E L ändert Hrsg.*
- 9 *C.*
(1) At si novam assumimus
(2) At *L*
- 9 foret
(1) impossibile
(2) priori *L*
- 10 timendum.
(1) 28) Si *A + B*
(2) |28) . . . ponatur sive
(a) removeatur
| (b) non *erg.* | . . . ∞ *A. erg.* | 29) *L*
- 12 designandum
(1) quomodo ex pluribus fiat
(2) unum *L*
- 14 ut
(1) res
(2) contrarium *L*
- 15 f. Sed . . . Hyp. *erg. L*
- 18 30) . . . per |30 ändert Hrsg. | . *erg. L*
- 19 inest,
(1) significatur
(2) residuum
(a) quod
(b) dicetur res
(aa) nega
(bb) privativa, quae si alicui addatu
- (3) tunc
(a) vel saltem aliquid de
(b) residuum *A*
(aa) erit res semiprivativa
(bb) seu *L*
- 20 *D,*
(1) significat
(2) *B* quidem esse ipsi *D* ad
(3) tunc *L*
- 21 ponenda
(1) |in *versehentlich nicht gestrichen* | *E,*
(2) , sed *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 820:

1 *E*

(1) vocetur *G*

(2) sit *G, L*

1 in *E* erg. *L*

2 *C*

(1) , et

(a) ponatur ali

(b) si jam quic

(c) aliquid eorum quae sunt in *C*, insit etiam in *G*,

|(2) . Jam . . . *H* erg. |

(a) dicetur *E*

(aa) quantitas

|(bb) res erg. | semiprivativa. Sin aliquid

(b) tunc

(c) et *L*

3 *L – M*,

(1) quae erit

(2) et *L*

4 positivum,

(1) erit $E \infty L - M$, seu

(2) erit *E*

(a) quantitas po

(b) res positiva; sin

(3) erit *L*

6 *H* erg. *L*

6 *C* erg. *L*

7 *H* erg. *L*

7 tota erg. *L*

9 33)

(1) Si a coincidentibus auferas coincidentia, etiam residua erunt coincidentia. $A \infty B$ et $L \infty M$. Ergo $A - L \infty B - M$. Nam $A - L + L \infty B - M + M$ (per 23).

(a) Ergo

(b) Nam $A + B$

(2) Si apponendo

(3) Quibus apponendo

(a) coincidentia

|(b) eadem erg. | fiunt coincidentia ea ipsa sunt coincidentia. Seu

(a) $A + L$

(b) *L*

(c) $B + A \infty C + A$. Ergo $B \infty C$.

(aa) Nam si B non ∞C .

(bb) Scribatur

(aaa) $B + A - A \infty C + A - A$

(bbb) $B + A$ | Dazu am Rande: $\frac{A}{C} \frac{L}{D} \frac{B}{D} \frac{B}{D} \frac{A}{B} \frac{L}{M} \frac{L}{M} \frac{A}{B}$ |

(4) Hic *L*

11 34)

(1) Si $A + B \infty A + C$ erit $B \infty C$. Seu quibus apponendo

(a) eadem

|(b) coincidentia erg. | fiunt coincidentia, ea ipsa sunt coincidentia. Nam scribatur $A + B - A$ (per 33)

(aa) et pro $A + B$ substi

(bb) erit $B \infty A + B - A$ (per 30). Ergo (pro $A + B$ substituendo coincidens $A + C$) fiet

$B \infty A + C - A$ id est C (per 30). Ergo $B \infty C$. Quod erat dem.

(2) Si . . . dem. *L*

13 *A L ändert Hrs.*

15 f. coincidentia.

(1) Si $B \infty C$ erit $A - B \infty A - C$. Nam si ad $A - B$ et $A - C$ addas coincidentia B et C fiunt A et A eadem. Ergo $A - B \infty A - C$, per 34. Seu $\bar{A} - B + B \infty \bar{A} - C + C (\infty A)$ et $B \infty C$. Ergo per 34, $A - B \infty A - C$.

(2) Si . . . $D - C$. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 821:

1 36)

- (1) Si
- (2) Ut pars ab a
- (3) Insunt *L*

6 se.

- (1) Si $A + B \infty C$
 - (a) et
 - (b) non
- (2) Si *L*

6 *M L ändert Hrsg.*

8 38)

- (1) Quoties aliquid dicitur coincidere pluribus,
 - (a) intelligentur
 - (b) illa
- (2) Cum . . . saepius *L*

9 quae

- (1) totum
- (2) continens *L*

11 39)

- (1) In incommunicantibus si $A + B \infty C$
 - (a) non est $A \infty$
 - (b) tunc
- (2) Si *L*

13 si

- (1) Continentia inco
- (2) Cont
- (3) contenta *L*

13 incommunicantia

- (1) coincidunt
- (2) simul *L*

14 *M.*

- (1) at ⟨si⟩
 - (a) *B* habet
 - (b) *A* et *B* habent aliquid commune potest
- (2) Si *L*

14 commune

- (1) potest esse *A*
- (2) et *L*

14 horum

- (1) insit
- (2) coincidat *L*

14 non

- (1) inerit
- (2) erit *L*

15 f. 40)

- (1) Si $A + B \infty L + M$ et *A*
- (2) Si plura | simul *erg.* | coincidunt aliis pluribus simul, nec unum
- (3) Si plura inter se incommunicantia simul sumta, coincidunt aliis pluribus inter se incommunicantibus simul sumtis, non possunt singula illorum esse incommunicantia cum singulis horum. Sit $A + B + C$ | etc. *erg.* | $\infty L + M$, etc. et *A, B, C* | etc. *erg.* | incommunicantia, et *L, M* etc. incommunicantia, non possunt esse | omnia *erg. u. gestr.* | *A, B, C, L, M* etc. incommunicantia, scilicet singula singulis. Pono singula horum esse pure positiva. Jam est $A \infty \bar{L} + M$ etc. $-\bar{B} + C$ etc. Ergo per 32, si

- (a) quantitas
- | (b) res *erg.* | privativa vel semiprivativa, contra Hyp.
- (4) Si L est in $A + B$ et non est in A nec in B , erit $L \infty M + N$
 - (a) sic
 - (b) ut M sit in N , et
- (5) Si
 - (a) L est in
 - (b) M est in A et N est in B erit $M + N$ in $A + B$.
- | (6) Si $A + B + C$ etc. ∞L
 - (a) ipsa
 - (b) unum
 - (c) singula contenta, ut A, B, C , etc. voco
 - (aa) cointegritas
 - (bb) constituentia.
- (7) Si D continetur in B
- (8) Si quid L continetur
 - (a) in continente A
 - | (b) in alio A *erg.* |, aliquid M eorum quae sunt
 - (aa) in ipso M continetur in aliquo eorum
 - (bb) in contento L erit in
 - (aaa) aliquo eorum quae
 - (bbb) aliquo B eorum quae sunt in continente A .
- (9) Si ... constitutum. *erg.* | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 822:

1 ipsis | cointegrantibus *gestr.* | constitutum *L*

3 *C*

(1) ∞C (pe

(2) id est (per 11) ∞C

(3) . Ergo (per *L*

9 assumi

(1) aliquid quod

(2) *L L*

13 rebus

(1) ostenditur

(2) ostendi possit. *L*

16 est

(1) notis, qu

(2) considerationibus *L*

18 sit

(1) constitu

(2) inexistens *L*

18 erit

(1) $A \infty L$ at et $B \infty L$

(2) $A L$

18 *L.*

(1) 45) Postulatum

(2) Tale . . . tempore. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 823:

13

(1) Idem ex

(2) Data *L*

13 aliae *erg. L*

13 idem

(1) ass

(2) inveniri *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 824:

3 potest

(I) 1) Ex A, B . Si A et B se habeant ut

(a) continens

(b) contentum et continens vel contra. 2) Ex A, B, C , primo si bina quaevis se habeant ut continens et contentum

(aa) . Hinc si un

(bb) | seu

(aaa) una

(bbb) binio coincidat uni ex

(aaaa) ipsis

(bbbb) combinatis, *erg.* | secundo si | semel *erg. u. gestr.* | una binio, ut $A \oplus B$

(aaaaa) se habeat ad

(bbbbb) coincidat tertiae rei C , | seu si ternio coincidat uni ex combinatis *erg.* |

3) Ex A, B, C, D , primo si bina quaevis se habeant ut continens et contentum, | seu si terna quaevis se habeant ut continens et contentum, *erg.* | secundo si terna quaevis se habeant ut continens et contentum.

(2) 1) L

4 f. ita . . . binio

(I) facit continens

| (2) coincidit cum continente *erg.* | . . . inutilis *erg. L*

6 ternio

(I) succedat,

(2) aliquid novi faciat L

8 eam

(I) cons

(2) componentibus L

13 inutilis;

(I) et quorum ternio aliqua est utilis

(2) sed L

18 si

(I) vel una quaeque

(2) binae quaeque vel L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 825:

- 1 vel
(1) binae quaeque
(2) componant *L*
- 2 contentum,
(1) non nisi unum quae sit in quo insunt omnia. Sint enim *A*, *B*, *C* et unum
(a) quodque sit
(b) in quolibet sitque
(c) sit
(2) si
(a) unum sit quod
(b) talis *L*
- 7 idque . . . inveniri *erg. L*
- 8 contentum.
(1) Sumto jam aliquo et adhuc alio tentetur
(a) omnia
(b) reliqua singula, primum notetur utrum sit continens aut contentum. Deinde percur-
rantur reliqua omnia, notetur quod et no
(2) Fiant omnes ordine biniones;
(3) Si *L*
- 9 *AB, AC, AD, BC, BD, CD am Rande gestr.*
- 12 ordinentur
(1) more
(2) ut *L*
- 14 tunc
(1) sumatur ulti
(2) quaeratur *L*
- 15 ultima
(1) quae continet
(2) prima
(3) |ultima *streicht Hrsg.* | quae *L*
- 17 aut . . . continetur *erg. L*
- 17 proposita reliquas *erg. L*
- 18 ut primo *erg. L*
- 23 alias *erg. L*
- 24 exponenda.
(1) Nunc videamus quando nam
(2) Nunc *L*
- 26 novi
(1) fieri
(2) |componi *erg.* | *L*
- 28 *D.*
(1) Et generaliter
(a) si $A \oplus B$ inest *C*
(b) si $A + B$ inest *C*
(c) si A inest *C*, et B inest *C*, et C inest *D*;
(aa) vel si A inest *B* et $B \oplus C \infty D$
(bb) vel si A inest *B* et B inest *D*
(cc) vel si A inest *B* et $B \oplus C \infty D$
(2) Ita *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 826:

- 1 *D.*
(1) Denique etiam
(a) si $A \oplus B$
(b) si A inest B et $B \oplus C \infty D$, ita enim $A \oplus B \infty B$ et A
(2) At L
- 3 esse
(1) B vel C vel D
(2) A L
- 5 *E.*
(1) deinde
(2) denique . . . sed L
- 6 *E*
(1) nova habebuntur $A \oplus D$ et $B \oplus D$
(2) nova L
- 8 habebuntur
(1) $A \oplus E$
(2) B L
- 8 *E.*
(1) Videamus ja
(2) Et ita
(a) satis generaliter
(b) inductione jam
(aa) satis constare videtur
(bb) constat
(3) Sed si sit $A \oplus B \infty C$ et C in D et C in E
(4) sed
(5) Si L
- 15 coincidat
(1) ; oblatis igitur aliquot rebus videamus an aliquid ex iis componere possumus novi et primum, vel binae quaevis se habent ut continens et contentum vel non habent. Si binae quaevis se ita habent nihil novi ex ipsis componi potest; si
(a) aliquando
(b) aliqua bina sunt, quae se non habent ut continens et contentum, ea componantur, tunc si inde fit novum, habemus intentum. Si non inde fit novum
(2) ; oblatis aliquot rebus
(3) . Quod L
- 16 aliquot *erg. L*
- 16 A . . . F *erg. L*
- 17 A *erg. L*
- 18 B *erg. L*
- 18 ex
(1) ipsis
(2) his L
- 19 $A \oplus B$ *erg. L*
- 20 reliquis,
(1) tunc id quod componunt, aut cuilibet reliquorum inest, quo casu impossibile est novum; aut non inest, sumatur ergo id cui non inest
(2) seu . . . C L
- 21 ex duobus illis nempe C *erg. L*
- 24 nempe C *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 827:

5 *D, E, F* etc. *erg. L*

5 *L, M, N* *erg. L*

8 inest, | unde necesse est ver⟨rus⟩. *gestr. | D L*

10 si

(1) inaequalis

(2) minor *L*

11 componi.

(1) Item si inaequalis autem necessario numerus est

(2) Idque *L*

14 componant.

(1) Genera

(2) Et *L*

15 Sint

(1) literae

(2) quotcunque *L*

17 inest.

(1) Haec omnia

(2) Simul, si insunt

(a) omnibus

(b) caeteris singulis, ipsis sequestratis, tantum videndum est an caetera omnia

(3) Horum bina

(4) Haec *L*

17 etc. *erg. L*

19 vero

(1) binio

(2) | compositum *erg. | L*

19 facit

(1) quam

(2) novi *L*

20 aut ternionem *erg. L*

21 novi,

(1) sed tres componunt

(2) nisi *L*

23 f. quas vocabo disparatas *erg. L*

25 datas

(1) , non necesse est ipsas computari

(2) res, *L*

26 regulam:

(1) si quotcunque rerum, quarum nulla alteri inest, datae sint omnesque enim biniones

(2) si *L*

26 sint

(1) omnes

(2) rerum

(3) data *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 828:

2 novi

(1) ; si data sint plura inter se disp

(2) . Itaque *L*

3 plura

(1) inter se disparata,

(2) a *L*

4 quorum infimus

(1) sit ab aliis datis

(2) nullum . . . includat *L*

5 *P*;

(1) Sumantur ex seriebus termini infimi *F*, *M*, et ex ipsis *A*, *B*, *C*, *F*, *M*, fiant omnes combinationes possibiles

(2) ex *L*

9 esse

(1) , quarum commu

(2) continue *L*

19 series

(1) inexist

(2) continue *L*

21 et

(1) agnoscendi

(2) quidem *L*

22 alterum

(1) coincid

(2) contineat *L*

23 habere

(1) possunt

(2) | debeant *erg.* | *L*

30 ut

(1) non nisi

(2) nullum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 829:

18

(1) Aliud est *Ubivis*, aliud *Ubique*. Exempli causa

(2) Theorema *L*

21 hujus *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 830:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 831:

1 seu Coincidentia *erg. L*

1 quorum

(1) unum

(2) alterutrum ubilibet *L*

2 Exempli . . . veritate. *mit Figur erg. Ita etiam eadem sunt omniscius et omnipotens; erg. u. gestr. A L*

6 f. ut . . . ad X. *mit Figur erg. L*

10 f. Talia sunt *circulus et*

(1) *quadratum*

(2) *triangulum; |item erg. | quadratum*

(a) *perfectum,*

| (b) *cujus a*

(c) (scil. . . Geometrae) *erg. | . . . quadratum | perfectum gestr. | dici nequit. mit Figur erg. L*

14 , ut . . . *RS mit Figur erg. L*

15 f. Si . . . ipsi. *erg. L*

17 (per def. 1) *erg. L*

17 in

(1) *propositione*

(2) *|enuntiatione erg. | L*

20 *erit erg. L*

21 Si . . . ipso. *erg. L*

23 Eadem . . . se. *mit Figur erg. L*

24 in

(1) *prop.*

(2) *|enuntiatione erg. | L*

25 *def.*

(1) *eorundem*

(2) *1 ob B ∞ C) L*

27 f. COROLL. . . *A ∞ D. erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 832:

1–5 | Hinc . . . ostendendum est

(1) duas quasque periodos

(2) semper duarum proximarum | duarum *streicht Hrsg.* | periodorum

(a) (ad idem punctum redeuntium)

| (b) (seu reditionum ad idem punctum) *erg.* |

(aa) vias

(bb) proximarum

(cc) quarumlibet

(dd) vias | inter se *erg.* | coincidere, ut

(aaa) ostendat

(bbb) concludatur . . . coincidere. *erg.* | *L*

6 f. Si . . . diversum. *erg.* *L*

9 def.

(1) eorundem

(2) 1 *L*

11 f. DEF. 3.

(1) Si *A* insit in *L*, seu si *L* contineat *A*, tunc pro *A* et

(a) alio

(b) aliis simul ponitur *L*.

(2) *A* . . . poni *L*. *L*

13 f. DEF. 4. . . . simul | quibus . . . *L* *erg.* | dicentur

(1) constituentia

| (2) componentia *erg.* | . . . constituti *erg.* *L* 15-S.835.26 ; at . . . pluribus *erg.*

. DEF. 5. . . . inest.

(1) Si *A* est in *B* et sit $B \infty C$ etiam *A* erit in *C*. Nam in prop. *A est in B* pro *B* substituendo *C* fit *A esse in C*. $A \oplus A \infty A$ est Axioma.

(2) AXIOMA 1. . . . in *B*. *erg.* *L*

20 SCHOLIUM . . . stannum. *erg.* *L*

20 dicimus

(1) partem toti, punctum lineae,

(2) notionem *L*

21 in

(1) extens

(2) continuo *L*

23 consideratio.

(1) Vicissim qu

(2) Dicimus *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 833:

- 1 ad . . . generalem *erg. L*
3 ut
 (1) species componunt genus
 (2) omnes *L*
4 omnia
 (1) ing
 (2) inexistencia
 (a) simul sumta,
 (b) sufficientia *L*
6 dicentur
 (1) linea
 (2) *L*,
 (a) verbi
 (b) si *A* sit linea *RS*, e recta
 (3) *L*, *L*
7 tales
 (1) compartes,
 (2) partes, *L*
9 quae . . . possent *erg. L*
9 *RX L ändert Hrsg.*
13 Si
 (1) duo quaevis
 (2) duae quaevis partes *L*
14 communem,
 (1) totum sit continuum
 (2) quod *L*
15 continuum.
 (1) SCHOLIUM.
 (2) Unde
 (a) quale
 (b) patet *L*
16 exurgat.
 (1) SCHOLIUM AD AX. 1 ET 2. Disparata voco, quorum neutrum alteri inest, ut
 (2) Porro *L*
20 *metallum*
 (1) *solubile*
 (2) *insolubile L*
21 seu |*fulminabile erg.* | . . . tamen *erg. L*
22 contra *erg. L*
24 seu . . . mutat *erg. L*
25 f. et . . . disparatum *erg.* ,
 (1) quod ei
 | (2) ita ut *erg.* | non inest
 (3) quorum unum alteri non inest.
 (4) seu . . . insit. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 834:

- 1 *L*
(1) constituendum
(2) componendum. *L* 6-S.835.16 SCHOLIUM . . . *SX. erg. L*
- 6 2.
(1) Ex variis calculis combina
(2) Cum *L*
- 8 varii
(1) ordi
(2) oriantur *L*
- 12 absolutarum in
(1) ⟨recto potius⟩
(2) recto *erg. L*
- 13 dicere
(1) *per se calidum, et per se lucidum quod*
(2) *calidum L*
- 13 *calidum*
(1) , utroque modo
(2) ; et *L*
- 15 f. et . . . quam *animal rationale erg. L*
- 17 Cum
(1) quatuor et quatuor dicuntur facere octo,
(2) bina . . . quaterna, *L*
- 21 vel aliae notae *erg. L*
- 23 3
(1) in
(2) per *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 835:

2 aut unum alterius *erg. L*

2 f. vestigia

(1) eodem puncto ⟨tri⟩

(2) saep⟨ius⟩

(3) legat

| (a) ⟨--⟩

(b) unave . . . saepius

(aa) numeretur

(bb) poneretur *erg. | L*

7 *RX*,

(1) patet magnitudines ambarum

(2) ut *L*

12 enim

(1) damus

(2) formanda

(3) fundamenta *L*

13 rerum *erg. L*

14 f. tametsi . . . utilior *erg. L*

17 f. Coincicens . . . inexistens. *erg. L*

20 f. Quod . . . inest. *erg. L*

23 Unumquodque . . . ipso. *erg. L*

24 seu per def. 3 *erg. L*

24 (per axiom. 2) *erg. L*

25 Coincidentium . . . altero. *erg. L*

27 f. Si . . . coincidentia. *erg. L*

29 (per def. 1) *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 836:

1 $A \dots$ coincidunt *mit Figur erg.* SCHOLIUM \dots reperiendi. *erg.*

(1) Si $L \oplus B \infty L$ erit B in L . Nam B est in $L \oplus B$ (per def. inexistentis)

(a) ergo

(b) et $L \oplus B \infty L$ (ex Hyp.). Ergo (per prop. \dots) B est in L .

(2) Si B est in L erit $L \oplus B \infty L$. Nam si B est in L erit $B \oplus P \infty L$ (per def. \dots). Ergo (per prop. \dots)

(a) $B \oplus B \oplus P \infty L \oplus P$

(b) $L \oplus B \infty B \oplus P \oplus B$ quod (per Ax. \dots) $\infty B \oplus P$ quod (ex hyp.) ∞L

| (3) Si $A \infty$

(a) B

(b) L et $B \infty M$ erit $A \oplus B \infty B \oplus M$. Nam quia $B \infty M$ erit (per prop. praeced.) $A \oplus B \infty A \oplus M$ et pro posteriori A ponendo L (quia $A \infty L$) fiet $A \oplus B \infty L \oplus M$. Si $A \infty L$ et $B \infty M$ et $C \infty N$ erit $A \oplus B \oplus C \infty L \oplus M \oplus N$. Nam (ex praeced. quia $A \infty L$, et $B \infty M$) fiet $A \oplus B \infty L \oplus M$. Unde quia $C \infty N$ fiet (rursus per praecedentem)

(4) PROP 10. L

12 f. Si \dots coincidentia. *erg.* L

15 $A \dots$ coincidunt. *erg.* SCHOLIUM. \dots potest. *mit Figur erg.* L

21 *capacissimum*

(1) coincidunt

(2) *sub eadem peripharia*

(3) *trilaterum*

(4) *numeros*

(5) *magnitudine*

(6) *isoperimetrorum* L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 837:

4 Si . . . istis. *erg. L*

6 *B L ändert Hrsg.*

7 *N.*

(1) Si $L \oplus B \infty L$ erit B in L . Nam B est in $L \oplus B$ (per def. inexistentis) et $L \oplus B \infty L$ (ex hyp.). Ergo (per prop. . .) B est in L . Si B est in L erit $L \oplus B \infty L$. Nam si B est in L erit $B \oplus P \infty L$ (per def. . .). Ergo (per prop. . .) $L \oplus B \infty B \oplus P \oplus B$, quod (per ax. . .) $\infty B \oplus P$, quod (ex hyp.) ∞L .

(2) Si B est in L erit $A \oplus B$ in $A \oplus L$.

(a) Si B est in L erit $L + B \infty L$

(b) Nam $L \infty B \oplus N$ (per def. . .) et $A \oplus B$ est in $B \oplus N \oplus A$ ergo in $L \oplus A$ (sed conversa hujus propositionis non procedit

(3) PROP. 12. *L*

8 f. Si . . . posteriori. *erg. L*

11 *YS . . . perfecto. mit Figur erg. L*

12 *RX. L ändert Hrsg.*

13 *RX. L ändert Hrsg.*

17 inest

(1) *regulari*

(2) seu *L*

18 inest | seu tribuitur *gestr. | quadrilatero L*

22 f. Si . . . inest. *erg. L*

25 f. Subalternantia . . . seu *erg. si . . . eo. erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 838:

2 *L.*

(1) Si $A + N$ est in A , etiam N est in A . Nam si $A + N$ est in A erit $A + A + N \infty A$ (per praeced.)

(2) PROP. 15. *L*

2 *RY . . . parallelogrammum. mit Figur erg. L*

15 *Contentum . . . continentis. erg. L*

16 (ex. hyp.) *erg. L*

20 *RT . . . esse. mit Figur erg. SCHOLIUM . . . minus. erg. L*

28 f. *rectangulo*

(1) ; quanquam si

(a) de individuis non de notionibus ⟨tra⟩

(b) individua non notiones intelligamus

(2) . Inverti *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 839:

3 in

- (1) omnibus parallelogrammis
- (2) numero parallelogrammorum L

4 omnia

- (1) sub qua
- (2) in L

6 omnibus

- (1) corporibus ergo et omnes homin
- (2) substantiis L

7 *animalis*,

- (1) seu *corporea substantia* in *animali*, et *animal* in *homine*, in
- (2) et L

11 f. inexist.) | et $A + N$ est in B (ex hyp.). Ergo (per praeced.) N est in B *gestr.* |.

(1) COROLLAR. 2. Si A est in B et B est

(2) Si A est in B et B est in A

(3) Si $A \infty B$, erit

(a) B in A , et A in B

(b) A in B

(4) A est in A . Nam si

(5) Si A est in B et B est in A erit $A \infty B$. Nam si A est in B erit $A \oplus N \infty B$ (per defin. inexist.). Jam B est in A (ex hyp.). Ergo $A + N$ est in A . Ergo (per | coroll. *erg.* | praeced.) etiam N est in A . Ergo porro (per prop. . .) $A \infty A + N$, seu $A \infty B$.

(6) Si A est in C et B est in C , etiam $A + B$ est in C .

(7) PROP. 16. L

13 Contentum . . . continentis. *erg. L*

16 f. Quae . . . coincidunt. *erg. L*

20 RT , . . . esse. *mit Figur erg. L*

20 f. RT , N

(1) RS , A . SR , B

(2) RS , A L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 840:

1-2 *L*.

- | (1) Cui singula insunt, etiam ex iis
 - (a) compositum
 - (b) componendo constitutum inest.
- (2) Quod . . . inexistentibus
 - (a) componendo constituitur
 - (b) componitur eidem inest. *erg.* | *L*

5 *C L* ändert *Hrsg.*

6 f. *RYS* . . . *quadrato. mit Figur erg. L*

19 f. | *Seu*

- (1) constitutum ex pluribus eidem inexistentibus inexistit eidem.
- (2) | generaliter *erg.* | . . . iis
 - (a) componendo constitutum
 - (b) compositum inest. *erg.* | *L*

22 duas *erg. L*

22 et similes *erg. L*

22 posse | per se *gestr.* | patet. *L*

26 f. *Si*

- (1) unum uni, et alterum alteri insit, co
- (2) prius . . . posterioribus. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 841:

3 *RT* . . . *quadrato. mit Figur erg. L*

5 f. *RX*

(1) *Aequiangulum sit A*

(2) *Quadrilaterum L*

14 (seu *quadrilaterum aequiangulum*) *erg. L*

16 SCHOLIUM.

(1) *Si A est in*

(2) *Haec L*

21 f. *porro.*

| (1)

(1) *Seu constitutum con*

(2) *Compositum . . . continentibus. erg. | L*

24 | *PROP. 22. . . Faciendum. erg. Sunt . . . continuum. mit Figur erg. |*

(1) *Si $A \infty L$ et $A \oplus B \infty L \oplus M$*

(2) *Dato A invenire*

(a) *B et C, sic ut licet diversa*

(b) *diversa B et C, ut tamen sit $A \oplus B \infty A \oplus C$.*

(3) *Datis duobus A et B | quorum unum alteri non insit erg. | invenire tertium C ab illis diversum, ut | tamen erg. | sit $A + B \infty A + C$. Solutio specialior. Sumatur C $\infty A + B$ (per postul. . .) et factum erit quod desideratur. Nam $A + C \infty A + B + B$ (ex constructione).*

(4) *PROP. 23. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 842:

3 Nam

(1) $A \oplus C \infty A \oplus A \oplus D \infty$ (per Ax. 2) $A \oplus D$

(2) $A L$

4 $L L$ ändert Hrsg.

4 $L L$ ändert Hrsg.

4 $L L$ ändert Hrsg.

5 $L L$ ändert Hrsg.

5 $L L$ ändert Hrsg.

24 in

(1) A non continetur, ut *circu*

(2) *trilatero L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 843:

1–2 duobus

(1) A et B , quorum unum tamen alteri non insit, invenire tertium ab iis diversum C , ut nihilominus

(a) | cum ipsis componat idem, seu *erg.* | $A \oplus C$ et $B \oplus C$ coincident.

(b) tertium illud cum duobus illis licet diversis, componat idem, seu $A \oplus C$ et $B \oplus C$ coincident. *erg.* |

(2) disparatis . . . componat

(a) istud

(b) eadem . . . $C. L$

3 Solutio | specialior *gestr.* | : Sumatur L

4 B

(1) unum alteri non inest (ex Hyp.)

(2) sunt . . . inest L

6 B

(1) sed

(2) (per . . . est L

7 f. Faciendum.

(1) Dato aliquo L et

(a) ejus

(b) duobus ei inexistentibus A et B

(c) pluribus ei inexistentibus A, B, C *erg.* | inter se et ab ipso diversis, invenire aliquod inexistentis novum M .

(2) PROP. 24. L

9 f. ipsis

(1)

(a) addendo

(b) componendo *erg.* | non possit constitui novum.

(2) non . . . diversum. L

11 diversa,

(1) L ,

(2) A, L

11 (per postul. 1) *erg.* L

12 fiat

(1) $A \infty L$

(2) L

(3) $L \oplus B \infty M$

(4) $A L$

13 constructione)

(1) L est

(2) ex . . . est L

15 nil

(1) componitur

(2) constituitur L

17 $L L$ ändert Hrsg.

17 $L L$ ändert Hrsg.

18 $L L$ ändert Hrsg.

18 $L L$ ändert Hrsg.

18 P .

(1) Sed

(2) At bina | $L +$ ändert Hrsg. | N per se L

19 N *erg.* L

20 $L +$ *erg.* L ändert Hrsg.

20 P *erg.* L

20 N *erg.* L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 844:

1 *P* erg. *L*

2 f. Faciendum.

(1) Constitutum ex pluribus eidem inexistens inexistit eidem. Sint *A*, *B*, *C*, *D*, in *L*, dico quodlibet ex ipsis constitutum inexistere ipsi *L*.

(2) Dato aliquo *L* et datis pluribus ei inexistens inter se diversis, erg. | *A*, *B*, *C*, *D*, | componendo erg. | invenire aliquid novum inexistens *M*

(a) modo

(aa) priora

(bb) non

(aaa) ex binis quibuslibet datorum inexistens unum alteri insit. SOLUTIO. Sumatur aliqua binio, ut *A*

(bbb) compositum ex binis quibuslibet datorum inexistens

(aaaa) <alii>

(bbbb) cuilibet eorundem insit

(cccc) respectu cujuslibet ex ipsis ita se habeat, ut

(b) modo non binio quaevis datorum inexistens ad

(aa) quodlibet

| (bb) aliquod erg. | datorum inexistens se habeat

(aaa) ut continens ad contentum

(bbb) ut alterum eorum sit continens aut contentum. SOLUTIO. Assumatur binio aliqua ut $A \oplus B$, et aliquod

(aaaa) ex datis

(bbbb) ex datis inexistens *D*, ut nec *D* sit in $A \oplus B$ nec $A \oplus B$ in *D*, dico ternionem $A \oplus B \oplus D$ fore quaesitum.

(3) SCHOLIUM.

(a) Haec proble

(b) Haec

(c) Solutiones horum problem

(d) Haec

| (e) Suffecisset . . . haec erg. | *L*

8 *A*, *B*, *C*, *D*, *E* erg. *L*

8 modis

(1) formari

(2) se *L*

15 *quadrato*

(1) , nam *aequiangulum rectangulum* est pleonasmus, nam omne *rectangulum* (cujus omnes anguli sunt recti) eo ipso *aequiangulum* est.

(2) Hinc *L*

18 AD . . . *N*. erg. *L*

18 diversa, imo erg. *L*

21 f. quae sunt disparata erg.

(1) *C* erit *rectangulum*

(2) *C* seu $A \oplus B$

(3) *C* sit | seu *streicht Hrsg.* | $A \oplus B$ id *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 845:

1-2 *utrumque . . . rectangulum. erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 846:

11 *Überschrift* Non inelegans Specimen demonstrandi in abstractis *gestr.* DEF. 1 *L*

13 f. idque . . . propositione *erg. L*

15 f. Eadem . . . coincidentia. *erg. L*

22 uni;

(1) illorum unumquodque

(2) plurium quodlibet *L*

23 f. | Et . . . alteri,

(1) possint plura intelligi,

| (2) erit inter plura *erg.* | . . . alteri *erg.*

(a) quorum ipsum sit unum

(b) $\langle - \rangle$

(c) quanquam si id quod inest *erg. u. gestr.* | . Ut *L*

25 Fieri . . . *Nihil. erg. L*

26 *A*

(1) *et*

(2) + *L*

27 si

(1) aliquo

(2) non *L*

28 f. ex. gr.

(1) Diameter

(a) la

(b) et

(2) quadratum

(a) et latus quadrati

(b) inscriptum,

(aa) et latus ejus circulo inest,

(bb) et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 847:

2 Et . . . transeuntem. *erg.* | DEF. 4. *gestr.* | Iisdem positis

(1) *A*

(2) si enumerata sint omnia inexistencia, quae simul

(3) si praeter

(4) *A L*

3 partes

(1) sunt,

(2) non sunt *L*

7 punctis

(1) immotis

(2) diametro *L*

11 f. *C* ändert Hrsg.

(1) ; item *A* et *B* esse constituentia, *C* esse constitutum. Idem est, si pro *A + B*, ponantur
A + B + C, etc.

(2) . SCHOLIUM. *L*

18 scilicet *erg. L*

22 *RX L* ändert Hrsg.

27 DEF. 4 . . . Nihil. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 848:

9 A L ändert Hrsg.

11 Expressa | ipsius | N ändert Hrsg. | *erg.* | patet ut

(1) N , $-N$, tacita vero

(2) M L

11 tacita

(1) , ut B vel $-B$ si \langle er \rangle

(2) ipsius L

15 A .

(1) POSTULATUM

(2) SCHOLIUM L

16 numeris

(1) $4 + 4$

(2) $2 + 2$ L

16 8 L ändert Hrsg.

18 joco | Scholastico *gestr.* |, ex L

20 f. | AXIOMA 2.

(1) Si idem ponitur et detrahitur

(2) $A - A \infty$ *Nihilo*

(3) Si coincidunt id quod ponitur et id quod detrahitur superest *Nihil*, seu $A - A \infty$ *Nih.*

(4) Si . . . *Nihilo*.

(a) Seu si pro A quotiescunque in aliqua re

(aa) ponitur

(bb) constituenda

(aaa) ponitur et detrahitur

(bbb) ponas A et quotiescunque in ea constituenda

(aaaa) detrahitur

(bbbb) itidem detrahitur

(ccc) ponas A (secundum Ax. 1)

(aaaa) $A - A$

(bbbb) in ea re pro

(ccccc) $A - A \infty$ *Nihil*.

(b) Seu A (quotiescunque | in aliqua re constituenda *erg.* | . . . quotiescunque | ex eadem *erg.* | . . . *Nih.* | SCHOLIUM *erg.* | . . . A . *erg.* | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 849:

1–7 POSTULATUM 2.

- (1) Si quid alicui insit potest ab eo auferri
|(2) Unum ex constituentibus a constituyente | cogitatione *gestr.* | auferri potest
(3) Si dentur plura quae simul sumta unum constituunt, unum eorum quod libuerit a constituto seu continente detrahi potest, *erg.* | ut
(a) aliquod
(b) habeatur residuum,
(aa) ut si ipsi L insit A , potest haberi M quod restet sublato A ex L .
|(bb) verbi gratia si detur $A + B \infty L$ ab $A + B$ potest detrahi B
(cc) hoc est si dentur $A + B$ ab $A + B$ potest detrahi B , seu si sit $A + B \infty L$, poterit reperiri $L - B$, seu Residuum detracto B ab L . *erg.* |
(4) Potest detrahi
|(5) Detrahere *erg.* | . . . | nempe ab *erg.* | . . . continens L ,
(a) ita ut ea
(b) seu . . . unum | A *erg.* | alteri | L *erg.* | . . . cum illo
(aa) inexistente continens
|(bb) hoc *erg.* | . . . B . *erg.* | L

9 f. se.

- (1) $A \infty B$ et $B \infty C$. Ergo
(2) Si . . . erit L

11 (quod

- (1) fieri potest
(2) facere licet L

19 C L ändert Hrsg.

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 850:

- 1 Si
(1) iisdem
(2) | eidem erg. | *L*
- 3 quod
(1) fieri
(2) facere *L*
- 8 hac
(1) proposit
(2) assertione *L*
- 13 f. cui nomen imponemus erg. *L*
- 20 *C*,
(1) erit $A + B$ in *C*.
(2) etiam . . . erit in *C*. *L*
- 21 ut
(1) sit
(2) possit fieri *L*
- 21 (per def. 3) erg. *L*
- 22 *C*
(1) erit
(2) poterit
(a) dici
(b) fieri *L*
- 24 proinde
(1) $A + B$
(2) (per *L*
- 24 jungendae
(1) demonstrationes,
(2) expressiones *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 851:

7-8 VII

(1) . PARS 1

(a) Si A est in B erit

(b) Si qu

(2) Si L

10 3)

(1) $B + B + C$

(2) $B + C + B \infty A + B$ ergo

(3) $A L$

11 f. Dem.

(1) THEOREMA VII. PARS 2

(2) THEOREMA VIII. CONVERSUM PRIORIS

(3) CONVERSUM THEOREMATIS PRAECEDENTIS L

15 (per . . . 3) *erg.* L

20 et

(1) in

| (a) posteriori

(b) alterutro

(2) semel

(3) in alterutro *erg.* | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 852:

1 IX

(1) Expressa | ejusdem *erg.* | positio et detractio | in aliquo constituendo *erg. u. gestr.* | se mutuo destruunt, si in eodem | ingrediente *gestr.* | nulla adsit tacita | extra expressam *erg. u. gestr.*; si vero tacita adsit *erg. u. gestr.* |.

(a) Si sit

(b) $A + N - N \infty A$ si A non continet N . Nam

(c) Seu si $A + N - M - N \infty P$,

(aa) fiet $A - M \infty P$ modo M non sit in A et N non sit in A vel

(aaa) non

| (bbb) nec *erg.* | sit in M

| (bb) et N sit incommunicans cum A et M , fiet $A - M \infty P$. *erg.* | Nam si

(aaa) N non est in A

| (bbb) N nil habet commune cum A *erg.* | erit expressum + N , quicquid ejus ponitur in P | tacita enim positio

(aaaa) in solo A esse potest

(bbbb) ejus quod est in N , extra N , in solo [*bricht ab*] *erg.* |,

(aaaaa) et si N non est in M , erit - N quic

(bbbbb) et si N nil habet commune cum M , erit expressum - N , quicquid ejus detrahitu

(2) 1) L

2 compensati *erg. L*

3 in

(1) repetendo

(2) | compensatione *erg.* | L

4 constitutionem *erg. L*

5 repetitum | extra compensationem *gestr.* | ingrediatur L

9 enim

(1) + N expressum

(a) vel quod in ipso est,

(b) continebit omne ipsius N quod hic sumitur vel quod in ipso est

(2) nihil L

10 hic *erg. L*

10 continetur

(1) et in +

(2) in L

13 et

(1) A et B et G et B habeant commune

(2) omne . . . sit L

14 G

(1) . Nam resolvendo A , B , G

(2) , nam

(3) . Ponamus L

14 praeterea

(1) A et G habere

(2) omne L

16 M ;

(1) erunt omnes termini incom

(2) et L

20 3.

(1) Si vero neutrum horum contingat destructio

(2) Si L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 853:

- 1 opus,
(1) fiet $C \infty H + E + E + F + G - K - F$ id est (per casum 1) $C \infty H + G - K$
(2) fiet L
- 2 f. Nisi . . . Hyp. erg.
(1) Idem etsi
(2) Eadem . . . etsi L
- 9 N |, jam quicquid est in A etiam est in L gestr. |.
(1) THEOREMA XI
(2) |THEOREMA XI . . . B . erg. | PROBLEMA
(a) Fieri potest
| (b) Efficere erg. | L
- 11 id
(1) quod in
(2) cui L
- 12 tria erg. L
- 19 ex
(1) incoincidentibus
| (2) non coincidentibus erg. | ad | data erg. | L
- 20 coincidentia.
(1) Sit $A \infty D$ dico reperiri posse B non ∞
(2) Sit $A \infty P + M$ dico reperiri posse
(a) (duo \rightarrow)
(b) B non ∞N , sic ut tamen $A + N$ sit $\infty P + M + B$
(3) Sit L
- 21 posse
(1) B non
(2) duo L
- 22 f. sic . . . N in M erg. L
- 24 Nam
(1) fiet
(2) posito
(3) quia
(a) B non
(b) B L
- 24 N
(1) non ∞N
(a) Ergo
(b) ex hyp.
| (2) ex . . . hyp. erg.
(a) Ergo (per th. 8) B non $\infty M + N$
| (b) Ergo (per th. 7
(aa) parte
(bb) convers.) streicht Hrsg. | erg. | et L
- 25 th. 7 | parte 1 erg. u. gestr. | quia L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 854:

2 incommunicantibus

(1) coincidentia inco

(2) quae L

7 f. Dem.

(1) Coroll. Hinc si $A + B \infty L$ et $A + N \infty L$, B et N sunt communicantia. Nam $A + B \infty A + N$

(2) THEOREMA L

9 Generaliter erg. L

9 addendo

(1) non coincidentia

(2) | alia erg. | L

11 N | saltem gestr. | esse L

14 ponendo M

(1) totum quod commune

(2) quicquid . . . et Q erg. L

15 incommunicantia

(1) (ex constructione)

(2) (per L)

18 N

(1) tamen

(2) etiam L

22 11)

(1) et fiet

(2) | ex *streicht* Hrsg. |

(3) aeq

(4) et L

25 discimus:

(1) Cum coincidentibus addantur aliqua, et unum

(2) Si L

28 communicans

(1) ei cui alte

(2) eidem L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 855:

3-4 (quanquam . . . se) *erg. L*

7 ad minimum *erg. L*

15 f. seu

(1) $A + A + A$ etc. $- A$

(2) $A + A$ etc. $- A$

(3) A vel $A + A$ vel $A + A + A$ etc.; $- A$, vel $- \bar{A} + A$, vel $- \bar{A} + A + A$ etc. seu $A + A + A - A + A$

(4) $A \dots$ | in aliqua re constituenda *erg.* | \dots | in eadem *erg.* | ∞ *Nih. L*

18 *A*,

(1) vel in eadem

(2) in *L*

20 f. porro

(1) pro pluribus *A*

(2) quia per

(a) $\langle - \rangle$

(b) *Ax.* praeced.

(aa) pro pluribus *A* unum poni potest

(bb) pluribus *A* unum

(aaa) tolli

(bbb) coincidit *L*

22 Problema

(1) aliquod

(2) aliquam rem *L*

22 ut

(1) pro eodem

(2) eodem

(3) pro eodem *L*

22 expresse *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 856:

1 coincidentia

(1) $A - B$

(2) Si L

2 $\infty A - B$

(1) (patet)

(2) (patet per se) L

3 $B L$ ändert Hrsg.

5 ∞P ,

(1) fiet

(2) erit $A - M \infty P$, modo N et A ,

(3) et L

9 Nam

(1) N nihil commune habet cum A , (ex hyp.)

(a) Ergo

(b) quicquid autem ipsius N

(aa) in A po

(bb) extra N

(2) in L

12

(1) Expressa positio et detractio est,

(2) Expressam positionem et detractionem voco, cum id quod

(a) |praecise *erg.* | detrahi dicitur

(b) simul poni et detrahi dicitur, non in alio ponitur vel

(3) |In aliquo constituendo *erg.* | Expressa compensatio positionis et detractionis destructioni coincidit, si

(a) nulla

(b) nihil ejus quod compensationem ingreditur, in aliquo extra compensationem constituyente insit.

(aa) Ut si sit

(bb) Compensationem voco si coincidunt quod ponitur et detrahitur; expressam vero, si

(aaa) id quod

(bbb) aliquod expresse positum alicui expresse detracto coincidat, tunc enim

(aaaa) quicquid

(bbbb) expressa utrobique, et quae

(aaaaa) in

(bbbbb) iis insunt, expresse compensantur, ut

(aaaaaa) $A - A$

(bbbbbb) $N - N$

(3) Compensationem L

12 si

(1) alio

(2) idem L

12 detrahitur,

(1) destructionem

(2) eamque L

13 alio

(1) continetur,

(2) <taci>

(3) exprim<endum> L

14 tum demum *erg.* L

15 compensationem,

(1) ut si

- (2) nisi
- (3) aut si praecise
 - (a) ejus quod repeti
 - (b) id . . . | praecise tantum *erg.* | repetitur
 - (aa) aequae in d
 - (bb) tam in
 - (aaa) destructione
 - (bbb) positione . . . repetatur seu *L*
- 17 si
 - (1) sit
 - (2) nihil *L*
- 19 detrahitur.
 - (1) Ergo
 - (2) (Nam *L*)
- 20 nihil
 - (1) adest.
 - (2) extra *L*
- 20 *Nihil.*
 - (1) Sin
 - (a) aliquid ponatur
 - (b) co
 - (c) sit
 - (d) *A* et *N* vel *M* et *N* communicent,
 - (aa) comp
 - (bb) destructio non est tuta. Sit enim *A*
 - (2) Sed *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 857:

- 1 ponamus
(1) A et B
(2) esse
(3) $A + B - B - P \infty F$ ut
(a) habeant A et B commune M ,
(b) quod . . . sit M, L
- 2 f. quae
(1) const
(2) Q, M, N, P . . . positis *erg.* L
- 4 fiet:
(1) A
(2) $Q L$
- 5 est
(1) quia
(2) (per L)
- 5 2)
(1) A
(2) $Q L$
- 8 B et $C L$ ändert Hrsg.
- 9 ut
(1) facile ostendi posset
(2) ostendet L
- 10 $P \infty H + M$,
(1) fiet
(a) A
(b) $Q + P$
(2) dico fore
(a) $A - P \infty F$. Nam resolvendo fiet
(aa) A
(bb) $F \infty A - P$ hoc est $\infty Q - M$ resolvendo
(b) A
(c) $F \infty A - P$. Nam
(aa) P
(bb) resolvendo L
- 11 $F \infty Q + M + N + M - N - M - H - M \infty$
(1) $Q - H$
(2) (per ax. 2.) $Q - H$
(a) . Jam
(b) , quod L
- 13
(1) Si A est in L et $A + B$ est in L quaeritur an
(a) sit
(b) necessario etiam B sit in L hoc manifestum est
(2) $A + B L$
- 15 f. $A + F$
| (1)
(1) Si
(2) in . . . $A + A \infty A$. *erg.* | L
- 21 Nam
(1) $A + N \infty L$. Ergo
(a) $A + B \infty$
(b) $L + B \infty A + N + B$
(2) $L \infty A + N L$
- 23 sequitur. | Si A est in B *streicht Hrsg.* | Si L
- 24 $A \infty B$

- (1) Si A est in B
- (2) Nam si
 - (a) A non ∞B , et tamen A in
 - (b) A est in B L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 858:

2 $A + A + N \infty A$

(1) . Ergo

(2) (per L

5 Datis

(1) tribus

(2) duobus L

6 coincidunt

(1) Sumatur aliquid quod sit in

(2) Fiat L

8 quolibet

(1) in quod ingredi

(2) cujus L

9 diversa,

(1) dari

(2) posse L

10 aliquid

(1) dari quod <et>

(2) in L

16 ratio

(1) differentiae

(2) |qualitatis *erg.* | L

22 iis

(1) quae in

(2) quorum L

22 est

(1) vel

(2) continens L

23 f. *AB.*

(1) nisi velimus forte hic calculum notare talem in quo nulla concreta

(2) Calculus L

25 f. Itaque

(1) praemittendus esset ordo de com

(2) praemittenda esset tractatio de

(a) combinationibus

(b) variationibus L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 859:

9 posita

(1) *aequivalearant*

(2) *simul L*

12 designationem.

(1) *Si*

(2) *nam*

(3) *Quod*

(4) *Deinde p*

(5) *Hinc L*

12 distributivum.

(1) *Nam*

(2) *Si L*

14 duo

(1) *characteres*

(2) *Termini L*

14 et

(1) *⟨un⟩*

(2) *ponendo L*

16 fuisset

(1) *, tunc signum*

(2) *Et L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 860:

2 detracto,

(1) nisi

(2) reductis *L*

3 $H \infty B + M$, *L* ändert *Hrsg.*

20 simul

(1) milite

(2) subditi,

(a) , alibi

(b) . Quaeritur methodus

(c) , quaerunt

(d) , alii *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 861:

3 si

(1) problema

(2) hoc *L*

4 *per postulatatum erg. L*

5 subditi

(1) . Rursus

(2) reliqui subditi erunt

(3) , qui *L*

6 *per idem postulatatum erg. L*

8 et

(1) *B*

(2) *L L*

8 restet

(1) *M*,

(2) *B L*

9 f. commune

(1) *N*.

(2) *H*.

(a) Hinc patet viam electitiam interdum esse brevioram

(b) Via . . . est *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 862:

6–7 si

- (1) substituendo
- (2) substitutione coincidentium, pro *A* oritur *B*.
- | (3) pro *A* substituendo coinci
- (4) | si *streicht* Hrsg. sumendo *A*, *versehentlich nicht gestr.*
- (5) ponendo *A*, *erg.* | et substituendo
 - (a) coincidens (oritur *B*)
 - (b) coincidentia . . . *B*.
 - (aa) | Non tamen *versehentlich nicht gestr.* | necesse | substitutione coincidentium *versehentlich nicht gestr.* |
 - (bb) Non . . . quam *B*. *erg.* | *L*

8 *Am Rande* An potius incipiemus a coincidentibus, *gestr. L*

8 Eadem vel *erg. L*

8 possunt

- (1) salva ⟨v⟩
- (2) ita *L*

9 f. contradictio

- (1) seu
- (2) An sic potius Terminus *A*, *B*, qui non
- (3) Contradictio *L*

11 Illatio . . . nomina. *erg. L*

15 quod

- (1) infert
- (2) | implicat *erg.* | *L*

16 contradictionem.

- (1) Verum est
- (2) Vera *L*

17 est *A*

- (1) *est*
- (2) | continet *erg.* | *L*

18 propositiones,

- (1) *si*
- (2) v.g.
 - (a) *si A est B*
 - (b) *si L*

18 *D*,

- (1) pot
- (2) res hae
- (3) potest *L*

19 simul

- (1) non
- (2) non
- (3) *C L*

20 f. (seu . . . simul *L*

- (1) est
- | (2) continet *erg.* | *A et L*
 - (a) est
 - | (b) continet *erg.* | non *B erg. L*

22 *C ändert* Hrsg. et

- (1) simul
 - (a) non utique
 - (aa) *A*
 - (bb) *C*

(b) C non
(2) non simul $C L$

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 863:

- 1 affirmativa universalis *erg.* *L*
- 2 coincidat
 - (1) et terminus sit possibilis
 - (2) et *L*
- 2 possibile.
 - (1) Item si *A*
 - (2) Hinc *L*
- 4 quod
 - (1) manifestum est implicare
 - (2) manifeste est contradictorium *L*
- 4 incommensurabilia.
 - (1) *po*
 - (2) sed rectius explicatio
 - (3) explicabile *L*
- 5 primi gradus *erg.* *L*
- 5 *B*,
 - (1) substitutione posita
 - (2) et *L*
- 10 tempus.
 - (1) Sic *tonat, pluit, sere*
 - (2) *Serenat L*
- 10 idem | est *gestr.* | quod *L*
- 12 *aliquando erg. pluit, Klammern erg. Hrsg.*
 - (1) *sudum*
 - (2) *et L*
- 13 gradus
 - (1) sequuntur Hypotheticae secundi
 - (2) eodem *L*
- 15 Veritas
 - (1) vel
 - (2) et
 - (3) adeoque et *L*
- 15 est,
 - (1) *nece*
 - (2) *contingens, L*
- 15 f. in
 - (1) substituendo
 - (2) probando . . . *aequipollentium L*
- 17 si
 - (1) in veritate ⟨*pr*⟩
 - (2) *absolvi L*
- 17 potest
 - (1) *progressus*
 - (2) *probatio L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 864:

- 4 est
(1) per
(2) per explicationem, et per perceptio
(3) a *L*
- 5 accedentem
(1) ex
(2) perceptionem
(3) perceptionem *L*
- 5 per
(1) experi
(2) existentiam, *L*
- 8 consentienter seu *erg. L*
- 8 non
(1) implicet
(2) invol
(3) inferat *L*
- 8 aliis
(1) perce
(2) per
(3) quae *L*
- 10 contradictionem.
(1) Percipi
(2) Hinc *L*
- 11 f. notiones
(1) produnt
(2) prodeunt
(a) *A non-A*
(b) Contradictorii, seu *A non-A*. Su
(c) Substitutionis unius pro alio,
(d) Ex
(e) Identitatis | seu substitutionis *erg.* | , ut $A \infty B$, Explicabilitatis
(f) | Cogitabilis seu
(g) Conceptus . . . Substitutionis | seu identitatis *erg.* | , quae . . . *B. erg.* |
(aa) Explicabilitatis et inexp
(bb) (Hinc illatio
(aaa) *pos*
(bbb) cum posito *A*, ponitur *B*)
(cc) Progressus *L*
- 14 substitutio
(1) | est *streicht Hrsg.* | inexplicabilis
(2) semper *L*
- 14 Porro
(1) Veritatis Categoricae
(2) Impossi
(3) Veritatis *L*
- 15 primae *erg. L*
- 15 *B*,
(1) *erit*
(2) *etiam*
(3) *tunc*
(4) *utique L*
- 17 tertiae
(1) quae

- (2) sed vide
- (3) Et videndum
- (4) |interim, *erg.* | nam *L*
- 19 seu . . . *B. erg. L*
- 20 nam
 - (1) status
 - (2) existentia propositionis
 - (3) esse . . . propositionis *L*
- 21 status
 - (1) proposit
 - (2) quo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 865:

2–3 inexplicabilis.

| (1) Inferens

(2) Item . . . *B. erg.* | *L*

4 f. contradictionem

| (1)

(1) quod

(2) possibile

(3) contingens . . . contradictionem. *erg.* | *L*

6 esse

(1) imposs

(2) implicat *L*

7 contradictionem.

(1) Abstra

(2) Notio *L*

8 quod

(1) facit

(2) constituit *L*

10 caloris.

(1) Hinc

(a) calor

(b) nas

(2) Haec secunda abstracta adverbiis exprimi solent

(3) Haec Entia in praedicatione prim

(4) Abstracta *L*

10 solent

(1) adjectivis exprimi, ut *ignis est calidus*, seu *calor*

(2) praedicatis *L*

12 cum

(1) | praedicatis *erg.* | tribuuntur remotioris subjecti,

| (2) praedicatum | tribuuntur | ingrediuntur et *erg.* | remotioris *ändert Hrsq.* | subjecto, *L*

13 caloris

(1) Ignem

(2) pr

(3) ingreditur *L*

17 f. fit

(1) veritas

(2) | verbum. *erg.* |

(a) Est

(b) Et *L*

21 perceptionis.

(1) Item τοῦ N

(2) Perceptio *L*

21 nullam

(1) percep

(2) contradictionem *L*

22 involvit

(1) vera est.

(2) Existentiae est notio. *L*

23 est.

(1) Notio τοῦ

(2) A *L*

24 seu . . . perfectissima. *erg.*

(1) Notio τοῦ

- (a) *N*
- (b) *non*, a priori series
- (2) Tempus est ordo coexisten
- (3) Ordo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 866:

1 est

(1) relationum

(2) relatio *L*

3 concogitabilitas. | Positio est comperceptibilitas est ergo species relationis seu coexistendi
relatio *gestr.* | *L*

7 vel . . . vel *erg.* *L*

8 intelligo,

(1) | sed cum *streicht Hrsg.* | homi

(2) sed *L*

9 universalis

(1) qui de subjecto in recto praedicatur sed incompletus est

(2) terminus est *L*

11 praedicata

(1) realia

(2) essentialia *L*

13 est,

(1) et qui docilis, tamen ter

(2) et . . . tamen

(a) docil

(b) rationalis *L*

15 f. quae . . . variationes *erg.* .

(1) Stricte loquendo aggregatum non manet | idem quantitate *streicht Hrsg.* | mutata

(2) Quodammodo *L*

17 potest.

(1) Materia prima ins

(2) Rectius *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 867:

13–15 compossibile

(1) optimo

(2) perfectissimo. | Compossibile . . . alio

(a) poni

(b) non . . . contradictionem. *erg.* Perfectio est magnitudo realitatis vel entitatis. *gestr.* |

Perfectius *L*

19 diversi.

(1) Unum si *A* sit *L* et *B* sit *L*, sintque *A* et *B* idem,

(a) unum

(b) unum est *L*

(2) si *A* sit *L*.

(3) Si *A* non sit *B*, et *B* non s

(4) Si *A* et

(5) Si positis *A*, *B*, *C*,

(a) null

(b) etc. sint diversa, quodlibet cuilibet eru

(6) Si *L*

21 multa *L*,

(1) alias, si nullum

(2) Duo sun

(3) ab alio diver

(4) sin *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 868:

3 duo

(1) sunt

(2) idem *L*

4 jam duo et unum

(1) sunt

(2) et *L*

6 et *L* ändert Hrsg.

6 quatuor. | Pars est requisitum, totius | immediatum *erg.* | . Omnes compartes ejusdem totius sunt requisitum sufficiens, et omnes partes simul constituunt totum immediate. *gestr.* |

(1) Si plura posita

(a) faciunt

(b) immed

(2) Si *L*

7 immediate

(1) ponatur

(2) intelligatur *L*

11 vel comperceptionem *erg.* *L*

12 f. Quantitate . . . per

(1) cointellection

(2) comperceptionem . . . qualitas | cogitatione adeoque *gestr.* | memoria . . . intelligibilitate *erg.* *L*

20 est

(1) ordo inter existentia

(2) ordo *L*

21 f. coexistendi

| (1)

(1) seu

| (2) Jam *erg.* | simul . . . | existunt . . . et *erg.* | . . . contradicunt *erg.* | *L*

23 singularia *erg.* *L*

24 f. Ordo . . . natura. *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 869:

3 sit

- (1) prius natura,
- (2) prius natura, *L*

5 Coinferens . . . inferens. *erg. L*

6 simplicius

- (1) , seu cuius ⟨ - ⟩
- (2) . Causa *L*

7 natura

- (1) quae vero infertur dicitur Eff
- (2) |illato *erg.* | *L*

8 Effectus.

- (1) Agens est, inferens per se. Causa per se est inferens |natura *erg.* | , si nihil positivum impediat.
- (2) Agens est
- (3) Causa *L*

11 est

- (1) inferens mutationis
- (2) causa *L*

14 tempus,

- (1) seu quae
- (2) uti *L*

17 contradictoriis

- (1) prior dicitur tempore,
- (2) |singularibus *erg.* | *L*

18 tempore.

- (1) De
- (2) Aestimationes secund
- (3) Considerationes *L*

20 seu . . . tempore *erg. L*

22

- (1) Ens est distincte conceptibile
- (2) Aliquid est cogitabile
- (3) Ens *L*

23 perceptibile.

- (1) Non Ens est quod non est distincte cogitabile. Apparens
- (2) Ens falsum
- | (3) Imaginarium
- (4) Chimaera . . . falsum *erg.* | quod
 - (a) non est distincte cogitabile.
 - (b) est . . . distincte.
 - (aa) Existens falsum, seu apparens
 - | (bb) Fictitium
 - (cc) Apparens
 - (dd) Phantasma seu apparens *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 870:

- 2 falsum,
 - (1) seu apparens
 - (2) perceptibile *L*
- 3 re.
 - (1) Quantitas est discrimen in percipiendo ex re
 - (2) Relatio *L*
- 6 percipiendo
 - (1) externum,
 - (a) seu ex loco
 - (b) ex loco et tempore
 - (2) ex . . . tempus. *L*
- 7 discrimen
 - (1) perceptibile
 - (2) ab *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 871:

1

(1) *A*

(2) *Ens, L*

1 sive | quicquid *erg.* | *L*

2 f. contradictio | seu *A non-A gestr.* | . Existens *L*

4 est.

(1) *C*

(2) *Idem*

(3) *Coincidit*

(4) *Idem seu coincidens est ipsi A,*

(5) *Idem | est streicht Hrsg. | alicui est, L*

5 ubique *erg. L*

7 Si

(1) *A est C et B*

(2) *B L*

8 f. etc.

(1) Si Unum aequivaleat

(a) pluribus, seu

(aa) *A*

(bb) $L \infty M + N$ dicitur Compositum ex *M* et *N* sed oportet non esse $L \infty M$ nec $L \infty N$, at *M* et *N* erunt Componentia

(b) pluribus

(2) | Quod . . . utrum

(a) diversa ill

(b) sint eadem

(aa) po

(bb) an . . . Multa *erg.* | . . . multis, *L*

11 f. *Idem . . . A. erg. L*

13 etc. *erg. L*

14 componentia.

(1) *Di*

(2) Si sint *A, B, C* ita se h

(3) *Disparata L*

15 si

(1) *nec*

(2) *non*

(3) *neque L*

16 etc.

(1) Si $\langle v \rangle$

(2) | *Esto: erg.* | Si *L*

17 *A*

(1) *antecedens, B consequens.*

(2) *inferens, B illatum. L*

18 *Esto: erg. L*

19 *Esto: erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 872:

1 est.

(1) Antecedens natura prius est causa seu quo posito aliquid natura posterius ponitur, nempe

(a) si causa est

(b) saltem in certa Hypothesi | quae de facto contingit *erg.* |, si causa est partialis; absolute si integra. *Conferens* est requisitum in certa Hypothesi, an potius *conferens* est causa requisiti. Requisite causae est requisite effectus in Hypothesi quae de facto contingit

(2) Infe

(3) Producent *L*

2 f. prius

(1) . *Am Rande*: Forte addendum est, ut inferens sit per se

(2) vel . . . prius. *L*

5 hypothesi

(1) < - > est < - >

(2) seu *L*

10 hypothesi

(1) in qua res ipsa extitit

(2) seu *L*

11 f. extitit

(1) Est quoddam

(a) pro

(b) inferens per se

(2) Causa *L*

13 imposterum | quoque *gestr.* | ad *L*

13 volendum

(1) aut

(2) sive *L*

14 f. nolendum.

(1) Per s

(2) Similia *L*

16 f. possunt.

(1) Transfuntur seu unum fit ex alio

(2) Transformatur *L*

18 quod

(1) fuit

(2) est *L*

19 quae

(1) tra

(2) similia

(a) reddi

(b) sunt, *L*

22 posset.

(1) Viciss

(2) Hinc porro sequitur

(3) At vero *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 873:

- 5 est,
(1) non
(2) seu sine *L*
- 12 cogitationis
(1) distin
(2) plus *L*
- 13 simplicius
(1) est in
(2) concipitur *L*
- 15 posse.
(1) Ens. Existens. cons
(2) |Aliquidditas. erg. | *L*
- 15 Realitas
(1) . Actus.
(2) seu perfectio.
(3) . Perfectio. *L*
- 16 Uni[tas.]
(1) Consequentia
(2) Idem.
(3) Convenientia.
(a) Consequentia. Ordo
(b) Veritas. *L*
- 17 Magnitudo
(1) Perceptio
(2) Sensus *L*
- 19 non ∞ erg. *L*
- 21
(1) Omnia
(2) Omnis distincta
(a) cogitatio revo
(b) Notio *L*
- 21 quid
(1) $AB \infty C$
(2) $\bar{A}B \oplus CD \infty LN$
(3) $\bar{A}B \oplus CD \infty LY \infty NM$
(4) $\bar{A}B \oplus CD \infty LY \infty N L$
- 21 quaevis
(1) rursus
(2) ut *L*
- 25 in
(1) $\langle - \rangle$
(2) propositione *L*
- 25 Videndum
(1) ergo
(2) an *L*
- 26 loca
(1) vacua
(2) tantum *L*
- 27 tam
(1) $\langle - \rangle$
(2) termini *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 874:

- 1 in
(1) aequalium
(2) substitutione *L*
- 4 nam
(1) 6 ad 9
(2) 12 ad 3 *L*
- 4 dupla.
(1) Quando autem
(2) Perinde *L*
- 5 exhibebimus
(1) negativas? an per divisiones
(2) negativas? *L*
- 7 hoc
(1) *A est*
(2) *A L*
- 7 *est*
(1) *A*
(2) *C L*
- 8 posse
(1) *E*
(2) *Aliquid. L*
- 10 vel possibile *erg. L*
- 10 Existens.
(1) *Substantia.*
(2) *Pha*
(3) *Reale L*
- 11 impossibile *erg. L*
- 11
(1) *phaenomenon*
(2) *apparens L*
- 13
(1) *Substantia*
(2) *Su*
(3) *Concretum L*
- 13 Completum
(1) *Absolutum*
(2) *Positivum L*
- 14
(1) *Accid*
(2) *abstractum L*
- 14 Incompletum
(1) *Limitatum*
(2) *Privativum L*
- 16 Perfectum
(1) *Deus*
(2) *Cre*
(3) *Rationale S*
(4) *Vivum*
(5) *⟨Sp⟩*
(6) *⟨Pers⟩*
(7) *Vivum*
(8) *|Extensum erg. | Vivens L*
- 17 f. *Creatura | Derivatium erg. u. gestr. | Aliquid L*
- 19 f. etc.

- (1) Possibile
 - (a) $A \infty$
 - (aa) $\langle \leftarrow \rangle$
 - (bb) $C \langle - \rangle$
 - (b) seu Ens $A \infty$
 - (2) Primitivum L
- 21 Possibile
- (1) $B \infty$
 - (2) $B \infty \bar{A} \cdot E \cdot I$
 - (3) $B \infty \bar{A} \cdot E \cdot I L$
- 22 f. Impossibile,
- (1) $B \infty A \text{ no}$
 - (2) $L \infty \bar{A} \cdot B \cdot C \text{ non } C$
 - (a) Existens
 - (b) Necessarium
 - (aa) $L \infty$
 - (bb) non
 - (cc) est
 - (aaa) possibile
 - (bbb) $L \infty \text{ non } L$

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 875:

2–3 elasticum.

- (1) Prius.
- (2) C
- (3) Causa.
- (4) Inferens.
- (5) Suspendens
- (6) Conditio
- (7) Unum. Multa.
- (8) Idem. *L*

4 idem.

- (1) Quantitas.
- (2) Relatum *L*

10 f. non-Ens.

- (1) Existens est quod est pluribus
 - (a) compatibile
 - (b) compossibile, seu si concipi possunt $A + B + C$
- (2) Existens est possibile perfectius
- (3) Existens *L*

17 : Aliquid *erg. L*

17 Concretum;

- (1) Substantia.
- (2) Positivum *L*

18 Nihil *erg. L*

18

- (1) Existens
- (2) Non-Ens *L*

18 Abstractum

- (1) Accidens
- (2) Privativum *L*

19 Actus Forma. *erg.* Qualitas. *erg.* Si *erg. u. gestr.* Positivum. *L*

20 Praesens absens. *erg. L*

21 f. Quantitas *erg.* Initium. Medium. Finis *erg. L*

23 Circumstantia *erg.*

- (1) Simile.
- (2) Idem. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 876:

- 1 contrarium disparatum. *erg. L*
- 1 Dissimile. | Qualitas *gestr.* | Homogeneum. *L*
- 5 Conferens.
 - (1) Causa
 - (2) Producens. *L*
- 7 f. Potentia. . . . resistere. *erg. L*
- 20 profundum,
 - (1) rectum obliquum. Acutum, obtusum
 - (2) rectum *L*
- 22 supinum pronum *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 877:

1

- (1) [A] est
- (2) Terminus,
- (3) | Character, *erg.* | ut
 - (a) A, B, C.
 - (b) A.
 - (aa) Terminus
 - (bb) Character *erg.* | L

2 Non A.

- (1) Privativus –A seu minus A, seu *demto* A
- (2) Non L

3 f., ut . . . quod A *erg.* Termini *gestr.* Aequivalentes L

6 et, . . . non A *erg.* L

7 erit *erg.* A ∞ C

- (1) ut,
- (2) . Item, L

8 f. Disquivalentes ut

- (1) A ∞ <non>
- (2) A non ∞ D, . . . et
 - (a) si
 - (b) contra . . . C non ∞ A *erg.* L

11 f. A ∞ B · C.

- | (1)
- (1) (: Intelligentur
- (2) Intelligentur . . . commutare :). *erg.* | L

15 f., scilicet si

- (1) <–>
- (2) B . . . A ∞ B · C · D,
 - (a) dici tamen poterit
 - (b) dicetur | poterit *streicht Hrsg.* | B . . . cointegritia *erg.* L

19 | Dicetur . . . aequiformis.

- (1) Similiter si
- (2) Et similiter . . . si
 - (a) ingred
 - (b) eum . . . *Valoris*
 - (aa) autem
 - (bb) quoque
 - (aaa) significatione generalius s
 - (bbb) appellatio . . . characteris
 - (aaaa) significatione <ve>
 - (bbbb) explicatione. . . ducentur. *erg.* |
 - (aaaaa) X vel Y
 - (aaaaaa) termin
 - (bbbbbb) vel Z significabit Terminum Indefinitum, ut si velimus dicere B inesse ipsi A
 - (bbbbbb) Literae L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 878:

5 significabunt

- (1) Terminos indefinitos,
- | (2) indefinitum, *erg.* | *L*

6 *B*

- (1) *es*
- (2) *inesse L*

6 *A*,

- (1) poterimus sic exprimere: $A \infty Y \cdot B$.
- (2) ignoremus *L*

9 , imo . . . *rationalem erg. L*

10 $0 \cdot 0$

- (1) *si*
- (2) $\infty 0$, *L*

12 $A \cdot A$ non ∞A

- (1) *Sic A*
- (2) *quod L*

13 f. $A \cdot A \infty A^2$.

- (1) *Privativus*
 - (a) $-A$
 - (b) $\langle : \rangle B$
 - (c) $\langle B \rangle$
 - (d) $-A$ seu *demto A*, sive *minus A*.
 - (e) $\therefore B$ seu *demto B*, sive *minus B*.
- (2) *Omissivus* $\therefore B$ seu *demto B*, sive *minus B*.
- (3) *Detractivus* . . . *minus B*.
 - (a) *Sic B*
 - (b) *Scilicet L*

15 *si*

- (1) *in A vel cum A*
- (2) *cum ipso* $\therefore B L$

16 *ut*

- (1) $A \infty A \cdot B \therefore B$ seu
 - (a) *A*
 - (b) $B \cdot A \therefore B$ idem sit quod $A \infty A$
- (2) $C \infty C \cdot B \therefore B$ seu $B \cdot C \therefore B$ idem sit quod $C \infty C$
- (3) $C \cdot B \therefore B$. . . sit $\infty C L$

17 $D \therefore B$,

- (1) *nota omi*
- (2) *et L*

19 *et in antecessum, erg. L*

19 *contingat*

- (1) *adjici aliquid huic membro D* \therefore
- (2) *augeri*
 - (a) *hoc membr*
 - (b) $D \therefore B L$

20 *tunc*

- (1) *aliquando*
- | (2) *saltem erg.* | *L*

21 *causa*

- (1) *si A · D* $\therefore B$, *si jam A*
- (2) *si L*

22 *a* \therefore

- (1) *seu*

- (2) privation
 - (3) |sive *Minus* seu *erg.* | detractio, *L*
- 23 seipsum,
- (1) sed
 - (2) ⟨-⟩
 - (3) |at vero *erg.* | detractio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 879:

1 Sic

(1) *non-non-A* est *A*, sed ⟨re⟩

(2) *non-non-B* est *B*, sed *L*

2 sed

(1) *A* ∴ *B* ∴ *B*

(2) *A* ∴ ∴ *B L*

3 absurdum

(1) , seu significat

(2) Simpliciter *L*

4 *B*,

(1) si sit

(2) et *L*

4 si

(1) *A*

(2) ingredientia *L*

9 genera,

(1) characteribus

(2) ut characteribus *L*

10 replicabiles,

(1) vel

(2) et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 880:

3 *Persona*

(1) *accipit*

(2) *accidit L*

9 *passiva,*

(1) *praeter*

(a) *verbum est, et quae ipsum solum involvunt, nec aliquam mutatio*

(b) *ea*

(2) *quae L*

10 *quae*

(1) *neutram*

(2) *negant L*

17 *in verbis erg. L*

27 *locutus*

(1) *sum*

(2) *fui L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 881:

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 882:

1–3 particulae.

(1) Voces sunt Nomina

(2) Voces

(a) va

(b) appello quae per omnem rerum varietatem ducuntur,

(3) Voces constituunt

(a) materia⟨le⟩

(b) materiam, . . . notiones. *L*

6 (imo . . . auxiliaria) *erg. L*

11 voces

(1) Particulae sunt

(2) quam *L*

13 quemadmodum

(1) infi

(2) characteres *L*

13 quae *L ändert Hrsg.*

14 in *Lycurgo erg. L*

15 vulgo *erg. L*

21 facit etiam *erg. L*

22 connotantes;

(1) di

(2) mira

(3) causa *L*

23 enuntiatio

(1) sig

(2) connotet *L*

24 manentibus;

(1) quod verum est esse

(2) equidem . . . aliquas *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 883:

- 1 in
 - (1) orationibus
 - (2) perpetuis *L*
- 2 quia *erg. L*
- 2 semper *erg. L*
- 4 existet
 - (1) , trilaterum fore
 - (2) aut *L*
- 7 vicarium,
 - (1) referens
 - (2) quod *L*
- 8 adhibetur,
 - (1) ubi fieri potest
 - (2) quin *L*
- 9 enuntiatio
 - (1) accedat
 - (2) praecedat *L*
- 11 est
 - (1) vocabu
 - (2) nominis *L*
- 11 secuturi,
 - (1) qu
 - (2) in servi
 - (3) nempe *L*
- 12 et
 - (1) proadverbia, ut
 - (a) *hi*
 - (b) *sic, aliter*
 - (2) proverbia | vel proadverbia *erg. | L*
- 15 suo
 - (1) ad
 - (2) forte *L*
- 15 sunt
 - (1) nomina
 - (2) ad
 - (3) particulae *L*
- 16 debent,
 - (1) ita
 - (2) quia *L*
- 19 a
 - (1) verbis
 - (2) vocibus *L*
- 20 *-a erg. L*
- 21 *-l erg. L*
- 25 praepositiones.
 - (1) Intelligi eni
 - (2) Ad
 - (3) Sane *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 884:

- 2 more
(1) coincidunt ambo
(2) characteres *L*
- 2 ambo *erg. L*
- 5 *Evanders Schwerd. erg. L*
- 7 particulis *L ändert Hrsg.*
- 7 observarint
(1) Latini
(2) populi
(3) populi *L*
- 9 sermonem
(1) diversis modis
(2) concurrant *L*
- 9 plures
(1) propositiones et
(2) Enuntiationes, *L*
- 11 quod
(1) sensum
(2) |sententiam *erg. | L*
- 12 possit |ita ut et alia stare possunt *erg. u. gestr. | . Etsi forte*
(1) ad alias qu
(2) enun
(3) al
(4) al
(5) aliarum *L*
- 13 nihil
(1) ad
(2) aliud *L*
- 14 habent.
(1) Modi se habent ad tempora ut
(2) Ut *L*
- 16 Difficultas
(1) ergo
(2) |est *erg. | an*
(a) ut
(b) tot *L*
- 16 verborum *erg. L*
- 17 nominum *erg. L*
- 19 regente *erg. L*
- 22 copulam
(1) et
(2) verbi, *L*
- 26 derivata,
(1) abjecta
(2) abjiciendo *L*
- 27 adverbium *erg.*
(1) *risi*
(2) *ridiculure L*
- 28 *non*
(1) *fecit*
(2) *agitur*
| (3) *fit*
(4) *est erg. | ridicule, sed*

(5) *statim L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 885:

3-4 vel *ridiculam futuram erg. L*

7 esse

(1) si

(2) denotantia *L*

8 *integrae*

(1) *vocis*

(2) *periodi L*

11 *decipere*

(1) *propriae*

(2) *utilitatis L*

12 *passiva*

(1) *et neutra*

(2) *communia, L*

13 *lingua*

(1) ⟨P⟩

(2) *ita est*

(3) *rationali L*

18 f. *est . . . sunt*

(1) *substanti*

(2) *adjectivis*

(a) *combi*

(b) *orta erg. L*

23 f. *hominem ago erg.*

(1) *una voce*

(2) *uno vocabulo*

(a) *ἀνθρωπίζω*

(b) *cum L*

26 *vivo.*

(1) *Nomen substantivum purum*

(2) *Uti L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 886:

- 1 possunt
(1) nomi
(2) substantiva *L*
- 2 substantivis,
(1) ita ⟨innum⟩
(2) et *L*
- 4 quoque
(1) formul
(2) formae *L*
- 5 porro.
(1) Et si ergo Georgia
(2) quorum *L*
- 6 quam
(1) comparativ
(2) gradus,
(a) sex
(3) generaue *L*
- 7 seu verbum substantivum *erg. L*
- 8 formales.
(1) Abstracta et concreta s
(2) Discrimen
(3) Abstracta *L*
- 9 | substantivum *erg.* | concretum,
(1) quod idem est a
(2) hujus *L*
- 10 ἀνθρώπινος,
(1) nihil
(2) idem *L*
- 11 substantivum
(1) concretum
(2) abstractivum *L*
- 13 aliqua,
(1) poterit natura ejus appellari
(2) utique *L*
- 17 f. effectū.
| (1)
(1) Unde miror Wilkinsium a *calore*, qui ipse est abstractum facere
(2) | Wilkinsius . . . facit *erg.* | . . . *caloritate. erg.* | *L*
- 21 narrem
(1) historiam
(2) quid *L*
- 22 hic
(1) male
(2) *Eram*,
(a) *vivebam*,
| (b) *lo*
(c) *dicebam erg.* | *L*
- 24 f. dicam:
(1) *Eram aliquando*
| (2) *Studebam aliquando erg.* | *Lipsiae*,
(a) *eram Londini, et*
(b) *et L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 887:

- 1 eum
(1) eni
(2) | eum *streicht* Hrsg. | loqui L
- 6 bate
(1) <ein->
(2) vor.
(a) In
(b) Cur pro latino *in principio creavit Deus*
(c) Est L
- 11 hat | der liebe *gestr.* | Gott L
- 12 instar
(1) negotii ad praesent
(2) facti L
- 17 Radix
(1) ut *vita*
(2) ab
(3) Hebraeis
(a) <->
(b) est L
- 18 vivere,
(1) nam *vita* significat tam *vivere* quam *vivi*;
(2) dici | quidem *gestr.* | solet L
- 18 non *vita vivit erg.* L
- 19 tamen
(1) genera
(2) sumi L
- 19 omnibus.
(1) Si *vivere*
(2) Et L
- 21 concretum
(1) *vivus* seu vitam habens
(2) *vivus* L
- 21 et
(1) En
(2) substant
(3) ab L
- 22 hoc est *erg.* L
- 23 lavans:
(1) A noti
(2) Et L
- 25 *vegetatio*,
(1) vitae productio, seu *vivatio* si malis;
(2) seu . . . *vivificatio* L
- 25 productio,
(1) *vivere*
(2) | *vivificare erg.* | L
- 25 facere;
(1) *vivesci*
(2) | *vivificari erg.* | L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 888:

5 est

(1) *Ens regens*

| (2) contractum . . . *Ens regens erg.* |

(a) id

(b) et *L*

7 vel *vivificamen erg. L*

9 plenus.

(1) *Vitalius*

(2) *Vitalis L*

15 abstractae.

(1) *Concreta sunt substantiva a*

(2) *Utraque L*

16 adverbia;

(1) *ita substantivum*

(2) *calor. calidus. caleo*

(3) *eaque L*

19 est

(1) in

(2) *reduplicativum*

(3) *intensivum L*

20 ita . . . *ipse erg. L*

22 ille

(1) *quem videbis, et qui est designatus vel demonstratus.*

(2) *qui . . . demonstratur. L*

22 qui | *jam gestr.* | *proxime L*

22 in

(1) *alia or*

(2) *alia L*

23 quaestione, | *quis, streicht Hrsg.* | *erat L*

23 *Quis?*

(1) *est idem*

(2) *ille L*

24 scire

(1) *subjectum*

(2) *notas L*

24 A,

(1) *quando*

(2) *seu L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 889:

6 uti

(1) *omnis idem est quod*

(2) *quisquis L*

7 *quisquis*

(1) *qui*

(2) *est.*

(a) *Hinc quisquis est*

(b) *Quod*

(c) *Unde L*

20 in

(1) *loquend*

(2) *communi L*

21 *quasi substantivo erg. L*

23 *quoque*

(1) *deberet respondere*

(2) *ut L*

23 *tuic,*

(1) *tuunc*

(2) *id L*

24 f. *Omnis . . . omnimodo erg. L*

26 *vulgo erg. L*

26 *quam*

(1) *solae habent*

(2) *solam L*

30 *cadit*

(1) : *ut Euge, id*

(2) ; *sunt L*

30 *nu*

(1) *item est*

(2) *attentionem L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 890:

- 4 etiam
(1) cont
(2) suspiria *L*
- 5 tacite *erg. L*
- 6 eo
(1) facilius suspirandi vi ea occasione
(2) promti
(3) facilius suspiria ducemus
(4) major *L*
- 7 aut
(1) postulant aliena
(2) tendunt *L*
- 8 habemus
(1) adverba
(2) |interjectiones *erg. | L*
- 8 contemtus,
(1) affirmationis negationis dubitationis
(2) approbationis, *L*
- 9 adverbia
(1) admirandi
(2) affirmandi *L*
- 11 cupiditatis, aversionis *erg. L*
- 13 ut *st erg. L*
- 13 actus
(1) int
(2) externos *L*
- 13 ad
(1) pass
(2) affectus *L*
- 14 interjectiones.)
(1) Huc pertinet *Vae*, quod
(2) Interjectio *Vae*, *L*
- 17 inde
(1) |tropice *erg. | transferri*
(2) transferri . . . quodam *L*
- 19 conantur.
(1) Ita *ab a, de* significat
(2) Ita *L*
- 20 alia
(1) est propagatum
(2) de
(3) venit. *L*
- 23 *accendimus*,
(1) opus tamen est distinc
(2) differunt *L*
- 26 *lumine*
(1) *pe*
(2) *sumo*
(a) vi
(b) est
(aa) simul a
(bb) repraesentatio *L*
- 27 habentis |pure *gestr. | passive, L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 891:

- 1 dicimus
(1) *tracta*
(2) *scribere L*
- 3 impetu
(1) *alterius in ipsum impingentis, aut ab eo discedere conantis.*
(2) *non L*
- 6 et
(1) *id quod de Germania, de urbe esse dicitur,*
(2) *cum . . . id L*
- 7 Germaniam *L ändert Hrsg.*
- 7 sapit;
(1) *at cum a Germania venire dicitur,*
(2) *itaque L*
- 12 ideo *erg. L*
- 15 esse,
(1) *ab*
(2) *tollendo L*
- 16 tantum
(1) *voce*
(2) *| vocabulo erg. | L*
- 16 et
(1) *voce*
(2) *| vocabulo erg. | L*
- 19 *Secundum*
(1) *significat*
(2) *aliquid L*
- 20 unumque . . . sequatur *erg. L*
- 23 *effigiem.*
(1) *Pro*
(2) *Unum pro alio*
(3) *Pro L*
- 27 dum
(1) *interiori*
(2) *interius L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 892:

- 6 Gallisque
(1) signifi
(2) regat *L*
- 7 *occidere*,
(1) duo enim occidunt, gla
(2) nam *L*
- 12 adhiberi
(1) pot
(2) solet *L*
- 13 sunt . . . homicidae *unterpunktet* quibus . . . potest *erg.* ;
(1) *imperator*
(2) *ego L*
- 14 *tecum*
(1) *prandio*
(2) *ridebo, L*
- 14 *ego*
(1) *ore ri*
(2) *cultro L*
- 17 modo
(1) actionem conc
(2) actionem *L*
- 18 *plus*
(1) *Graecum*
(2) |*Graeculum erg.* | *L*
- 20 f. corporum.
(1) Omnis situs corporis ad aliud corpus |tanquam Basin *erg.* | vel a motu abstrahit, seu nudus est, vel simul involvit Motum.
(a) Uterque vel refertur ad veritatem rerum, vel ad nostram imaginationem quae facit ut *sursum deorsum dextrorsum*
(b) Uterque vel respectum habet ad tendentiam seu conatum Baseos
(2) Omnis situs corporis vel
(a) involvit
(b) nudus est, vel involvit simul motum aut conatum
(3) |*Et ut*
(a) *prae*
(b) conjunctiones pertinent ad
(aa) corpora
(bb) tempora, regunt
(cc) modos
(aaa) seu tempora
(bbb) qui . . . analogum. *erg.* | *Cum L*
- 24 abstrahens . . . quiete *erg. L*
- 25 etiam | aut *gestr.* | partes *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 893:

1 praepositiones:

(1) *prope et procul*,

(a) *ad*

(b) *apud et*

(2) *Apud . . . Ex, L*

2 *sine*.

(1) *Cum spectatur | et erg. | motus relati ad basin, habemus Ad et A | et de gestr. |, trans et circum. Nam trans spectari non potest*

(2) *| circa erg. |*

(a) *trans murum, | id est murus est inter me et te; versehentlich nicht gestr. |*

(b) *trans; L*

3 *cis erg. L*

5 erit

(1) *A cis B*

(2) *A cis B respectu D*

(3) *B L*

7 ut

(1) *In. Ex, nam*

(2) *Intra. L*

11 saltem *erg. L*

11 potius

(1) *ad motum*

(2) *ad L*

12 quae

(1) *et*

(2) *nec L*

13 *extra*

(1) *non video quomodo*

(2) *differunt L*

14 dicimus *erg. L*

15 f. *Etiam . . . circum erg. L*

17 *Ex*.

(1) *Intro seu In.*

(2) *In L*

20 potest,

(1) *quaten*

(2) *connotat enim*

(3) *quando connotat L*

21 motu

(1) *baseos con(t)*

(2) *relati L*

22 ut

(1) *per*

(2) *introrsum, L*

23 intelligi

(1) *possunt*

(2) *videantur*

(a) *proprie*

(b) *primo L*

27 praepositiones

(1) *quae*

(2) *et*

(3) *istas vel L*

27 connotare

- (1) posse
- (2) intelligi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 894:

1 *circulum,*

(1) intelligi potest simul connota⟨ri et⟩

| (2) simul connotantur *erg.* |

(a) partem

(b) partes *L*

4 *ratione,*

(1) quem vel v

(2) dicitur *L*

9 *habemus*

(1) *antrorsum*

(2) *ante L*

10 *autem erg. revera*

(1) *sint*

(2) *antro*

(3) *istae L*

13 *Nam*

(1) *ad Imita*

(2) *possumus L*

23 *dicatur*

(1) *in loco et p*

(2) *pro*

(a) *reo*

(b) *loco L*

25 *vel quod . . . pertinet erg. L*

26 *tunc*

(1) *accusativus*

(2) *in accusativo L*

27 *tendere.*

(1) *Hinc puto*

(a) *pro*

(b) *ante* origine sua significasse motum, et a *pro* distinctum fuisse, ut

(2) *Si L*

27 *non*

(1) *propius*

(2) *magis L*

29 *motus.*

(1) *Credo ante, post* ideo accusativum habere, quod

(2) *Post L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 895:

- 2 sequi,
 (1) fingi
 (2) facile *L*
- 4 originarie *erg. L*
- 6 tendendi
 (1) quo faciem vertit, quam *eodem verte* intelligitur
 (2) ut *L*
- 9 seu . . . quem *erg. L*
- 13 aliquis *erg. L*
- 14 is | nostri *streicht Hrsg.* | respectu *L*
- 18 Putem
 (1) recte
 (2) rectius *L*
- 26 nunc
 (1) illuc
 (2) intromittere *L*
- 27 accusativus.
 (1) Nomen *reg*
 (2) Nomina *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 896:

- 1 regunt | non nisi *gestr.* | genitivos;
(1) verba regere po
(2) praepositio *L*
- 1 per se *erg. L*
- 2 accusativum | vel ablativum *gestr.* | , ut *L*
- 3 est
(1) *con*
(2) *collimare ad*
(3) *ad-collimare L*
- 4 f. Imo . . . *vestem. erg. L*
- 6 relati *erg. L*
- 7 seu terminum *erg. L*
- 9 prae-effectum | actionis *gestr.* | esse *L*
- 9 accusativo *L ändert Hrsg.*
- 10 seu subjectum *erg. L*
- 11 *ego*
(1) *gladio ve*
(2) *in L*
- 13 *percutio,*
(1) *ad*
(2) *in te, illum*
(3) *in L*
- 16 *mei erg.*
(1) *tu per illum afficeris*
(2) *tu L*
- 16 *tibi*
(1) *vindicandi*
(2) | *ascribendi erg. | L*
- 18 *Interdum*
(1) *absunt*
(2) *abest*
(a) *eff*
(b) *subjectum L*
- 20 *effectus erg. L*
- 20 *qui erg. L*
- 23 *sint*
(1) *Epithe*
(2) *ut L*
- 23 *sunt*
(1) *indeclinabilia*
(2) *inconjugabilia L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 897:

- 2 esse
(1) praepo
(2) accusativus *L*
- 3 loquor erg. *L*
- 6 Genitivus
(1) id quod pertinet ad
(2) est *L*
- 7 est
(1) opus
(2) subjectum operis | seu objectum actionis erg. | *L*
- 10 regerent.
(1) Pronominum us
(2) Praepositionum *L*
- 13 adverbium
(1) . De Adverbi
(2) ;
(a) sed hoc fit quatenus propo
(b) et *L*
- 13 praepositio | prius *gestr.* | transmutari *L*
- 14 adjectivum erg. *L*
- 14 simpliciter
(1) ex quo adverbium *sum infra*
(2) . Ex *L*
- 16 bonus | est *gestr.* | , nimirum *L*
- 17 est
(1) aptus
(2) qui *L*
- 19 constructionum,
(1) inferior te, existens *infra*
(2) sic *L*
- 22 et erg. *L*
- 23 constructio
(1) *Maju*
(2) | ex definitione erg. | *Magis L*
- 23 vel aliquatenus erg. *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 898:

- 2 relationibus.
 - (1) Quod si tamen
 - (2) Conjunctiones *L*
- 3 una
 - (1) propositione
 - (2) |Enuntiatione *erg.* | *L*
- 11 cuilibet
 - (1) orationi
 - (2) Enuntiationi *L*
- 11 intelligibiliter *erg.* *L*
- 12 quae
 - (1) duae Copu
 - (2) duo adverbia *L*
- 13 negandi vel *erg.* *L*
- 18 expressiva,
 - (1) nam *hic* respondet
 - (2) ipsi *L*
- 18 adverbio *erg.* *L*
- 22 tempus.
 - (1) *Quam*
 - (2) *Sic*
 - (3) *Veluti* *L*
- 24 *ille est*
 - (1) *quo*
 - (2) *magnus* *L*
- 25 f. concludo
 - (1) unicum esse adverbium substantivum,
 - (2) duo . . . substantiva, *L*
- 27 f. adjectivis *erg.* substantivis
 - (1) et similibus quae
 - | (2) seu . . . quae *erg.* |
 - (a) vero sunt
 - (b) formam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 899:

3 *revera, non erg. L*

4 *vera, falsa erg. L*

7 f. *periodos.*

(1) *Conjunctiones primae sunt*

(2) *Conjunctionum prima est L*

9 *capta.*

(1) *Vir doctus*

(2) *Titius L*

10 *tamen*

(1) *proposit*

(2) *has L*

11 *tempore*

(1) *aliove*

(2) *|vel erg. | L*

11 *Sequitur*

(1) *Si homo est animal,*

(2) *Si L*

12 *animus L ändert Hrsg.*

13 *omississem*

(1) *vel quod habet se ad et, ut non ad revera, nam est negatio propositionis; |ho gestr. |*

(2) *vel*

(3) *Ga*

(4) *Nec, L*

15 *doctus, |et gestr. | Paulus L*

20 f. *docti*

(1) *|non erg. | sequitur enim*

(2) *non . . . sequitur L*

24 *docti.*

(1) *Unde*

(a) *inte*

(b) *patet |hac gestr. |*

(2) *An dicemus L*

25 *hypothesi;*

(1) *|nam gestr. | illud verum |est gestr. |*

(2) *|sane erg. | L*

26 *tunc |darüber: utique erg. u. gestr. | verum est quod erg. L*

26 *doctus*

(1) *et Paulus est*

(2) *erit Paulus do*

(3) *tunc |et gestr. | Paulus L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 900:

- 1 *doctus*,
(1) possum negare e
(2) si
(3) sed *L*
- 5 Haec
(1) proposi
(2) Enuntiatio
(a) vera
(b) | falsa *erg.* | *L*
- 7 scandala . . . ut *erg.* *L*
- 10 Quod dicimus *erg.* *L*
- 10 etiam *erg.* *L*
- 13 *quod*.
(1) *Si Petrus est d*
| (2) *Dicemus*
(3) *Dicimus erg.* | *Si L*
- 14 *volat*,
(1) *habet alas*
(2) *ut i que L*
- 14 *alas*.
(1) *Itaque utique et proinde conj*
(2) *Unde L*
- 15 si
(1) *conjunctio*
(2) *conditionalis L*
- 18 dum
(1) *pr*
(2) *Enuntiationem L*
- 20 antecedente.
(1) *Ideo*
(2) *Ergo L*
- 21 quando
(1) *facta est*
(2) | *fit erg.* | *L*
- 22 solet . . . omitti *erg.* *L*
- 23 solet
(1) *tam a*
(2) *sive L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 901:

- 1 Si
 - (1) quaeratur anteced
 - (2) dato *L*
- 2 Habemus | ergo *gestr.* | nomina,
 - (1) con
 - (2) adverbia, *L*
- 3 interrogandi
 - (1) specialia
 - (2) (non *L*
- 3 *ubi*
 - (1) significat: *quaero*
 - (a) *<ista>*
 - (b) *ibi*
 - (2) postulat *L*
- 4 *fini*
 - (1) terminum
 - (2) | verbum *erg.* | *L*
- 5 *princeps*
 - (1) *venit*
 - (2) *fuit Romae L*
- 6 est
 - (1) alterum
 - (2) has duas propositiones
 - (3) hos duos terminos *L*
- 11 est
 - (1) *homo*
 - (2) *si L*
- 15 eo | tantum *gestr.* | quod
 - (1) *etsi*
 - (a) *tam*
 - (b) non co
 - (2) negatur consequentia
 - (3) nec
 - (4) nec
 - (5) nec
 - (6) *etsi L*
- 16 regit
 - (1) conjunctivum;
 - (2) imperfectum . . . conjunctivum *L*
- 17 regit
 - (1) praesens
 - (2) | indicativum *erg.* | *L*
- 18 differt
 - (1) *cum a*
 - (2) *quia*
 - (a) et id
 - (b) a *L*
- 18 est:
 - (1) *Ho*
 - (2) *Etsi*
 - (3) | *Quamquam erg.* | *L*
- 18 *homo*
 - (1) *id*

- (2) *faciat*
- (3) *facit L*
- 21 aut . . . *indifferentiam erg. L*
- 22 *suum,*
 - (1) *satis*
 - (2) *non*
 - (3) *videor L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 902:

- 1 *lingua*
(1) *phi*
(2) *rationali L*
- 3 *liceret.*
(1) *Si possum vol*
(2) *Si possum volam, seu si potest*
(3) *Vellet L*
- 9 *imperativus,*
(1) *fac hoc et vides*
(2) *fac L*
- 13 *esse.*
(1) *Deberet esse infinitivus etiam*
(a) *conjunctivus*
| (b) *conjunctivi erg. | , ut*
(2) *Debent esse*
(a) *nomin*
(b) *tempora et in nomini*
(3) *Tempora: L*
- 14 *ero*
(1) *calidus*
| (2) *loquens*
(3) *calidus erg. | : L*
- 15 *ero*
(1) *is qui fuit calidus | seu qui caluit erg. |*
(a) *haec*
(b) *id <in>*
(2) *locutus . . . loquens L*
- 16 *fuit*
(1) *calidus*
(2) *| loquens erg. | L*
- 17 *fuit*
(1) *calidus*
(2) *loquens . . . locutus L*
- 17 *fuit*
(1) *calidus.*
(2) *| loquens. erg. | L*
- 18 *fuit*
(1) *calidus*
(2) *| loquens erg. | L*
- 19 *saltem*
(1) *prope*
(2) *praeterito L*
- 19 *vicino.*
(1) *Fui sum ero is qui*
(2) *Fui L*
- 22 *locutum,*
(1) *sed*
(2) *aut*
(a) *lo*
(b) *revera L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 903:

- 2 aliquando
(1) verum
(2) | vera erg. | L
- 2 locuturus | sum gestr. | significat L
- 5 quod
(1) signif
(2) respo
(3) differret L
- 7 obstaret.
(1) *Dixeram, id est fui is qui dixit, fui locutus, at eram locutus*
(2) Sum L
- 8 perfecta.
(1) Sum locutus
(2) Nam L
- 14 sum locutus erg. L
- 15 f. parlay
(1) loquivi seu dixi
(2) quasi . . . loquivi L
- 17 significare
(1) per se
(2) | solere erg. | L
- 18 parlois,
(1) adhiberi solet,
(2) loquebar, L
- 21 posset
(1) loquebar
(2) | dicebam erg. | L
- 24 communi.
(1) Deriva
(2) Variae sunt derivationes a vocibus
(3) Der
(4) Deriv
(5) Derivationes L
- 25 ita
(1) comp
(2) differunt L
- 26 particulis
(1) sive
(a) per se
(b) significantibus sive non. Ut *Nutri*
(2) per L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 904:

- 1 *res*,
 - (1) itaque Res
 - (2) ut *L*
- 1 *obscuram*
 - (1) exprimerem
 - (2) vocarem *L*
- 2 *vel passionem erg. L*
- 5 *textura*.
 - (1) Praesertim
 - (2) Si accedat
 - (3) Accedere *L*
- 5 *temporis*,
 - (1) ut
 - (2) item *L*
- 6 *conatus*
 - (1) habit
 - (2) dispositio
 - (a) habitus
 - (b) |aptitudo *streicht Hrsg.* |
 - (c) aptitudo . . . *credibilis L*
- 7 f. : *Munus . . . vulpes. erg.*
 - (1) Habemus ergo res
 - (2) Hinc *L*
- 13 *per*
 - (1) rationem
 - (2) |vim *erg.* | *L*
- 15 *quantitas*
 - (1) poten
 - (2) actionis *L*
- 16 *speciem*
 - (1) animalis,
 - (2) , vel *L*
- 19 *Herbage . . . herbarum. erg. L*
- 20 *alia*
 - (1) vox
 - (2) |nota *erg.* | *L*
- 24 *cum*
 - (1) substantivis | neutris
 - (2) nominibus
 - (3) substantiis *erg.* | , *L*
- 25 *minera*;
 - (1) cum
 - (2) locus *L*
- 26 *ubi*
 - (1) in copia
 - (2) reconduntur | custodiuntur *erg.* | , *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 905:

1 solent

(1) esse, at *haras*, est locus ubi educantur

(2) in *L*

2 f. *ditio*;

(1) |cum *versehentlich nicht gestr.* | activis verbis | ut *versehentlich nicht gestr.* | locus ambulationis, *ambulacrum*, cum passivis ut

(2) cum . . . *ambulacrum*, *L*

5 numerorum *erg. L*

7 obtinuerint,

(1) *bis prospere*

(2) *diversis L*

8 Neque | enim *gestr.* | dicemus *L*

8 *momento* | per *diversos duces gestr.* | *bis L*

12 crebro

(1) compon

(2) significationem *L*

13 f. facere.

(1) Pro Effectu non aequè est in usu

(2) Productio la

(3) Panni productio, *Pannificium*, *Mellificium* locus ubi producitur

(4) *Pannificium*, *Mellificium L*

16 solent

(1) nomina hab

(2) nomina *L*

24 referendi *L ändert Hrsg.*

26 metiendi

(1) . Ad instrumenta eti

(2) , patiendo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 906:

5 intensione,

(1) obliqu

(2) ut *L*

6 copiosi,

(1) *galera, gallion,*

(a) *galleasse,*

(b) *galezza.*

(2) *cervelli L*

7 *galleasse.*

(1) *Quoad conatum habemus auscultare, laustern, horchen, conari au*

(2) *Piscina L*

9 figura

(1) ut

(2) *partes. erg. L*

10 ad | *hominum gestr. | voluntatem L*

12 rebus

(1) *malis*

| (2) *vilibus erg. | ut poetaster.*

(3) | *contemtis, erg. | L*

12 ad

(1) *opiniones quoque hominum*

(2) *hominum L*

18 *notae | vocis gestr. | usitatae L*

20 *vocem,*

(1) *signum*

(2) *literae L*

21 ad

(1) *denotan*

(2) *excitandam L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 907:

20 Habent *L ändert Hrsg.*

23 seu

(1) *ad*

(a) *salvatio*

(b) *salvare*

(2) *ad L*

28 Omne

(1) *substan*

(2) *adjectivum L*

29 aliquando *erg. L*

30 facit

(1) *vincere*

(2) *vincit L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 908:

17 *erit,*

(1) *quicquid praeteritum fuit vel*

(2) *quicquid L*

19 *semper erg. L*

20 f. *semper,*

(1) *quicquid*

(a) *fu*

(b) *praesens est*

(aa) *non praesens erit*

(bb) *nunquam*

(cc) *aliquando*

(2) *quicquid L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 909:

8 modo

(1) dici potest,

(2) nemo *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 910:

5 constant.

(1) Ipsa

(2) Et . . . ipsa *L*

7 quippe . . . adjuvantur, *erg. L*

7 tempora *L* ändert *Hrsg.*

9 f. ratione

(1) constant

| (2) nituntur. *erg.* |

(a) Perfectio artis analyticae, sive inventoriae rationalis tota reducitur ad perfectionem

| (b) Progressus . . . perfectione *erg.* | *L*

12 non nisi *erg. L*

13 Demonstrationes

(1) quaeruntur

(a) in

(b) | inter *erg.* |

(2) quaeri

(a) soleant a mortalibus

(b) ab . . . soleant, *L*

13 characteres

(1) simplices notionibus

(2) tractabiles *L*

22 cujus . . . *Conditionibus erg. L*

22 et

(1) Scholastici

(2) Joh[annes] *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 911:

7 Characteristica

(1) vel notaria

(2) Magorum *L*

8 qualemcumque

(1) delineationem dedi in libello

(2) descriptionem *L*

9 ab adolescente *erg. L*

11 pro . . . gradu *erg. L*

11 sane *erg. L*

12 f. demonstrare.

(1) Vera co

(2) Quoniam artem analyticam

(3) Art

(4) Vera

(5) Verissima *L*

23 substantiae | individualis *gestr.* |, deque *L*

24 spontaneitate

(1) cujusque substantiae

(2) et . . . substantiarum *L*

27 f. et libertas . . . veritati *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 912:

- 4 inesse;
(1) idque verum esse in propositionibus
(2) |idque *erg.* | *L*
- 5 locum habere *erg.* *L*
- 6 contingentes
(1) vere
(2) fere *L*
- 9 habet
(1) : at
(2) . At |quemadmodum *erg.* | *L*
- 10 utcunque
(1) ipsa tamen coincidentia
(2) ad communem mensuram
(a) et
(b) ac *L*
- 11 f. interminata;
(1) eademque pariter ratione
(2) ita . . . processu *L*
- 13 f. Etsi . . . Facti. *erg.* *L*
- 21 a quoquam *erg.* *L*
- 23 inadaequatam,
(1) caecam seu s
(2) suppositivam *L*
- 25 expressionem
(1) not
(2) cogitationum *L*
- 26 temere *erg.* *L*
- 26 sectis
(1) finem
(2) |silentium *erg.* | *L*
- 27 vagae incertaeque significationis *erg.* *L*
- 28 determinatos *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 913:

6 enim *erg. L*

9 convenienti studio adhibito *erg. L*

11 eatenus *erg. L*

20 tunc *erg. L*

21 vel

(1) accedamus

(2) in *L*

24 rationes

(1) poni

(2) referri *L*

24 in

(1) accen

(2) bilancem *L*

25 queant *erg. L*

26 aliquando

(1) neque rariores tam rari si mi

(2) quemadmodum . . . novit *L*

27 f. jubet,

(1) et fallemur ra

(2) et qui alea

(3) et plerumque

(a) tamen optatum consequemur, ut qui alea perfecte ludere norunt;

(b) quemadmodum . . . ut

(aa) Galli proverbio dicunt

(bb) proverbio . . . consequemur, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 914:

2 periculove *erg. L*

3 Itaque . . . est. *erg. L*

8 numeris

(1) simplicibus

(2) communibus *L*

11 et vulgatam *erg. L*

16 etiam

(1) caeteris paribus prae caeteris

(2) | tunc . . . prostabit, *erg.* | prae . . . paribus *L*

17 calculavit

(1) quosdam sum

(2) certo quodam *L*

17 per

(1) cru

(2) florenos et

(a) crucigeros

(b) solidos), *L*

18 est,

(1) illis praevalebit, qui non in hoc sed alio Genere monetarum sunt exercitati

(2) multo *L*

20 in aliquo genere *erg. L*

20 illi *erg. L*

22 aliquando *erg. L*

23 homines

(1) aliquando tantum his qui

(2) ejus . . . exercitatos *L*

24 ignaro,

(1) exercitatus

(2) | doctus *erg.* | *L*

25 Ita . . . imponunt. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 915:

- 1 et . . . certa, *erg. L*
1 ratione
 (1) etiam angelico ingenio
 (2) ex *L*
2 ingenio
 (1) possent inveniri
 (2) atque *L*
5 f. culpa
 (1) hominum, quia
 (2) |sua *erg. |*, et . . . vacant *L*
13 promittere
 (1) summam
 (2) a *L*
14 hac arte *erg. L*
17 proprio *erg. L*
21 est,
 (1) et continuis incrementis
 (2) et *L*
22 repertis
 (1) ad sanitatem corporis ac
 (a) feli
 (b) perfectionem animi utamur fruamur
 (2) ac divinis beneficiis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 916:

7 visibilem *erg. L*

9 habent.

(1) Si characteres formantur

(2) Expressio *L*

10 est

(1) character vel compositum

(2) aggregatum *L*

10 characterum

(1) . Ut characteristicam sit perfecta, necesse est

(2) rem repraesentantium

(3) ⟨si⟩

(4) rem *L*

11 ex

(1) illis characteri

(2) quarum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 917:

1 formatione

(1) Hypotheseos seu

(2) Expressionis *L*

2 simplex . . . quae *erg. L*

5 f. Licet . . . indicentur. *erg. L*

10 porro

(1) transitum involventia et enuntiantia

(2) formulae . . . enuntiantes; *L*

14 est

(1) quasi

(2) inter *L*

14 enuntiationes,

(1) talis est

(2) tales *L*

15 $B^{eb} \circ A^{be}$ *L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 918:

- 12 ratiocinatio
(1) notis
(2) | signis *erg.* | *L*
- 13 distincte
(1) observari
(2) obversari *L*
- 14 debent,
(1) quoties de rebus cogitare necesse est. Et postquam ex attenta ideae consideratione aliquod praedicatum vel aliquam consequentiam elicuimus eo
(a) postquam
| (b) postea *erg.* | tanquam principio utimur ad nova indaganda. Si inter loquendum de virtute, justitia
(2) et *L*
- 15 aut
(1) Ellipsin,
(2) Spiralem *L*
- 17 sibi
(1) distincte
| (2) exacte *erg.* | *L*
- 17 detegenda
(1) progredereetur;
| (2) perveniret *erg.* | *L*
- 18 omnium
(1) figurarum et
(2) notarum *L*
- 19 absolveret
(1) ; sunt enim aliqui numeri tam vasti
(2) et in communi quoque vita
(3) perinde . . . vellet; *L*
- 20 actiones | aliquas *gestr.* | aut *L*
- 21 memorat,
(1) proluxa earum re
(2) requisita *L*
- 22 semper
(1) in animo
(2) mente *L*
- 23 speciebus,
(1) sunt
(2) notae autem numeris
(3) signa quoque numeris, sunt assignata, quae pro rebus ipsis inter demonstrandum adhiberi non possint
(4) signaque *L*
- 24 de rebus *erg.* *L*
- 25 illarum *erg.* *L*
- 26 f. literas,
(1) characteres Numerorum,
(2) characteres chemicos,
(a) art
(b) Musicos steganographicos, notas
(3) notas
(4) figuras . . . steganographicas *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 919:

- 2 algebraicasque,
(1) literas quibus Aristoteles aliique Logici
(2) breviter quicquid
(3) aliasque . . . utimur. *L*
- 3 appellantur.
(1) Sed illis tamen Signis
(2) Porro *L*
- 4 tantum
(1) memori
(2) rei significandae
(3) repraesentationi, *L*
- 7 Aegyptiorum
(1) rati
(2) inveniendis *L*
- 9 nominibus
(1) omnes essentias
(2) ab . . . rerum *L*
- 11 calculi
(1) praestare possunt, ita
(2) facere . . . nempe *L*
- 12 ipsa
(1) nomi
(2) vocabulorum *L*
- 13 tanquam . . . barbarismi. *erg.*
(1) Ita
(2) Quod
(a) unum denique
(b) solae praestant
(3) Quod *L*
- 14 f. ubi . . . consistit,
(1) et error non alius quam calculi
(2) et . . . calculi *erg. L*
- 18 notionum
(1) prim
(2) comp
(3) derivatarum
(a) in o
(b) ex *L*
- 19 f. dicam
(1) definitio sive valor
(2) definitiones . . . demonstrabiles *L*
- 22 ipse
(1) certis
(2) non *L*
- 25 opus
(1) et quid saltem ex datis
(2) quin *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 920:

- 4 concepi
(1) , ipsa scientia Generalis
(a) et quicquid sub humanam ratiocinationem cad
(b) omnium c
(2) Verum *L*
- 5 sed *erg. L*
- 6 erit
(1) ex
(2) ipsam *L*
- 7 Characteristicen
(1) generalissime exhiberi
(2) signorum
(3) in alia signa tan
(4) |nostram, *erg.* | *L*
- 10 arbitrariis |apte electis *erg. u. gestr.* | quibuscumque | quas . . . suppeditabit. *erg.* | Qua *L*
- 12 modisque
(1) tractandi
(2) |agentis *erg.* | *L*
- 15 f. Formula.
(1) Operatio qua fiunt formulae diceretur calcu
(2) Si *L*
- 18 scilicet
(1) non ex calcu
(2) pro *L*
- 19 f. Significatio.
(1) Si formulae
(a) formulis, vel characteribus, vel
(b) characteribus et contra substitui possint dicetur esse inter ea ae
(2) Inter *L*
- 21 esse.
(1) aequivalentia.
(2) aequipollentia.
(a) Calculus autem vel operatio consistit in formatione atque transmutatione formularum, et enuntiata
(aa) de illis aequivalentia
(bb) in inventione aequipolle
(cc) in productione aequipollentiarum, vel aliarum re
(b) Praeter *L*
- 22 aliae
(1) quaeda
(2) relationes *L*
- 24 f. ad
(1) terminos simplices seu ad primam mentis operationem.
(2) |terminos ipsos sive notiones
(3) |sive *streicht Hrsg.* | notiones . . . primam. *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 921:

- 1 in
(1) inventione
(2) relationum *L*
- 4 f. quibus
(1) comprehendere licet simplicissimas nempe
(2) tanquam . . . comprehendere *L*
- 6 Sunt
(1) autem quidam
(2) |et *erg.* | *L*
- 9 saltem *erg.* *L*
- 11 ingrediuntur
(1) vel directe
(2) vel recte vel oblique sub relat
(3) vel recte seu simpliciter, vel oblique cum
(4) vel . . . sub *L*
- 13 omnes
(1) term
(2) characteres *L*
- 14 formulam
(1) oblique seu
(2) sub *L*
- 16 compositum,
(1) et eodem modo
(2) itemque *L*
- 18 alii |eodem modo *gestr.* | formulam *L*
- 18 ingrediuntur |alii diverso modo *gestr.* | ut *L*
- 19 secus.
(1) Membrum
(2) Continens vel Aggregatum *L*
- 20 compositum
(1) ex characterib
(2) uniforme *L*
- 21 f. est
(1) sine obliquitate vel cum obliquitate, sine obliquitate
(2) aequiformis vel disquiformis. Aequiformis *L*
- 23 ubi . . . modo *erg.* *L*
- 25 $A \cdot B$ *erg.* nach E^1

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 922:

2 *B L ändert Hrsg.*

4 pro

(1) recto

(2) |absoluto *erg.* | *L*

4 pro

(1) obliquo.

(2) |modificato *erg.* | *L*

5 esse

(1) rectus

(2) |absolutus *erg.* | *L*

7 triplicatus.

(1) Quae inter se conjuncta formulam constituunt,

(2) Pars *L*

19 characterum

(1) substitutio,

(2) connexio, *L*

20 sive

(1) signa

(2) notae, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 923:

1 ea

(1) duplicatio

(2) ejusdem *L*

1 characteris

(1) ad ⟨se-⟩

(2) repetitio *L*

13 +,

(1) et multiplicationem per simplicem

(2) additionem *L*

17 dissimiliter *L ändert Hrsg.*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 924:

14 philosophico-Theologicae

(1) inan

(2) irrite *L*

15 nempe

(1) ⟨praeli⟩

(2) palpabiles *L*

17 f. quaerere

(1) Analy

(2) demonstrationes

(a) omni

(b) propositionum *L*

20 sentiis

(1) mo

(2) ethico-politicis *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 925:

- 1 *aliis erg. L*
- 2 *Cardani, erg. Galilei*
 - (1) *Cartesii Hobbii, Feldeni*
 - (2) *Jungii . . . | Fabrii erg. | . . . Feldeni, L*
- 3 f. *Malebranchius.*
 - (1) *Colligi,*
 - (2) *Inspiciendi, L*
- 6 *Nomenclator*
 - (1) *Jungii,*
 - (2) *Junii, L*
- 14 *est*
 - (1) *⟨pho⟩*
 - (2) *quasi L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 926:

24 mutatio, relatio, *erg.* motus, tempus, *erg. u. gestr. L*

25 tactus *erg. L*

26 memoria. *erg. L*

27 f. seu praedicata . . . resultantia *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 927:

2 quantitates

(1) ; distincte intelliguntur,

(a) <mutat>

(b) qualit

(2) Qualitates sunt |primitivae et resultantes. Item *gestr.* | manifestae et occultae. | Manifestae resultantes sunt relationes. *gestr.* |

(3) Individualia *L*

8

(1) Status et Mutatio

(2) Praedicatum *L*

21

(1) quantitas

(2) positio *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 928:

2 Nomen . . . recto. *erg. L*

4 necessaria *erg. L*

21 f.

(1) Res differunt: positione, magnitudine, specie | seu qualitate *erg.* |

(a) quod etiam Geometrae

(b) quam distinguendi

(aa) speciem

| (bb) varietatem *erg.* | etiam Geometrae observant.

(2) Etiam . . . qualitate. *L*

24 Unde

(1) Scholastici

(2) philosophi *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 929:

17 relatio

(1) 6)

(2) 7) *L*

18 An . . . relatio *erg. L*

20 Status

(1) percepti

(2) conceptibilis *L*

27 ut

(1) res sola perceptibilitate

(2) completae notiones solis per

(3) substantiae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 930:

11–12 ut

(1) *AB, AC,*

(2) *A. B. C;* et generaliter

(a) *Y*

(b) *X L*

14 attributa

(1) *Ens vel possibile, est*

(2) *Non-Ens L*

15 est,

(1) *quod*

(2) *Termini*

(3) *cujus L*

18 f. (: seu . . . hic

(1) *a contr*

(2) *ab existentibus,*

(a) *potest*

(b) *possunt . . . agitur*

(aa) *praedicato*

(bb) *contradictoria . . . mutatio erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 931:

4 Positivum | purum *gestr.* | , est

(1) *cujus defi*

(2) *quod L*

5 f. vocavit;

(1) *re*

(2) *alii perfectionem*

(a) *Tale quid est cognoscere*

(b) *seu realitatem.*

(aa) *Talis notio est cognoscere*

(bb) *Tales notiones sunt*

(aaa) *cognoscere, agere*

(bbb) *esse, L*

8 gradus :)

(1) *Perfectius est quod plura involvit positiva.*

(2) *Existens L*

9 assumo

(1) *, etsi*

(2) *, quod nominali definitione non indiget; infra tamen realis ejus definitio*

(3) *; suo . . . natura L*

11 *possibile*

(1) *Omne*

(2) *Quoddam L*

12 *non-existens.*

(1) *Necessarium dicitur A, si A non-existens est impossibile. (:*

(a) *Tale Ens*

(b) *Talia Entia necessaria multa sunt, substantia necessaria est Deus solus;*

(aa) *sed abstracta entia necessaria, sunt*

(bb) *sunt tamen et veritates quaedam necessariae,*

(aaa) *et*

(bbb) *sic*

(aaaa) *dij*

(bbbb) *dici omnino potest,*

(ccc) *etiamsi nullus daretur circulus, tamen angulum in semicirculo rectum esse debere, existit; seu est Ens necessarium; sed ex genere Entium incompletorum.*

(2) *Si A substitui potest ubivis*

(3) *Si L*

13 *ubique erg. sibi gestr. invicem L*

16 *connexis*

(1) *| sigillatim erg. | discerni non possunt,*

(2) *seu L*

21 *interna | demonstrabilia gestr. | sunt L*

24 *(: Similia . . . infimae :) erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 932:

- 1 (: Si
(1) *A et B sibi*
(2) *plura invicem L*
- 2 f. spectari
(1) *aliquid intelligo, si tantum res ipsa quaeque ei insunt, aut necessario connexa sunt considerentur*
(2) *rem . . . quae*
(a) *eis*
(b) *ex . . . consequuntur L*
- 8 quae
(1) *res est determinata, et ab aliis distinguitur*
(2) *apparet rem esse possibilem et determinatam certam*
(3) *res . . . discernitur L*
- 9 discernuntur. :)
(1) (: *In aliquo esse intelliguntur, quae ipso sublato simul tolluntur :*)
(2) *In L*
- 10 immediata
(1) *Partes sunt ea quae insunt, homogenea*
(2) *Similia L*
- 11 unicuique,
(1) *sigillatim,*
(2) *discerni*
(a) *no*
(b) *sigillatim L*
- 12 pro
(1) *i*
(2) *A L*
- 13 *Partes | vel portiones potius erg. u. gestr. | sunt L*
- 14 sic:
(1) *Homogeneum est, cui aliquid alteri simile inexistere potest*
(2) *Homogenea . . . possunt L*
- 15 Transmutata
(1) *|ea erg. |*
(2) *sunt |A et B erg. |,*
(a) *quorum manent eadem inexistencia in B, quae*
(aa) *<fuer>*
(bb) *in A,*
(aaa) *alia*
(bbb) *licet*
(b) *si . . . aliquid*
(aa) *quod i*
(bb) *inexistens . . . licet*
(aaa) *<->*
(bbb) *alioqui . . . omnia*
(aaaa) *inexistencia maneat,*
(bbbb) *maneat inexistencia minima, . . . maxime L*
- 19 (: Ita
(1) *atramentum et lac homogenea, et piscis stagno, nam in corporibus intelligi potest tran*
(2) *circulus et triangul*
(3) *cy*
(4) *sphaera L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 933:

- 1 imo *erg. L*
1 transpositione
 (1) inxi
 (2) cylinder *L*
3 opus,
 (1) saltem
 | (2) an *erg.* | *L*
3 hac
 (1) transformatione
 | (2) transmutatione *erg.* | *L*
6 f. potest
 (1) unum inexistere minori,
 (2) minus . . . majori, *L*
8 similia,
 (1) quorum partes
 (2) quibus
 (3) quae *L*
9 his
 (1) alterum est
 (2) quod *L*
10 quae
 (1) ita se
 (2) si *L*
12 quod
 (1) Majus est cujus pars
 (2) Aequalia *L*
12 quae
 (1) transformari
 | (2) transmutari *erg.* | *L*
15 adeoque
 (1) non differunt
 (2) sunt *L*
17 Similium,
 (1) quale est
 (2) unde *L*
22 velocitates
 (1) sunt ut quadrata altitud
 (2) efficere *L*
23 quam
 (1) rectae,
 (2) diametri *L*
24 ut | duo *gestr.* | homogenea *L*
25 tempore,
 (1) in gradibus, in numeris,
 (2) et in gradibus, *L*
26 est.
 (1) Attamen videntur
 (2) In
 (3) Sed *L*
27 nec . . . similis *erg. L*
27 non
 (1) est
 | (2) foret *erg.* | *L*
27 res

(1) quant

(2) magnitudinem L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 934:

1 habens,

(1) sed potius est

(2) secundum *L*

3 alio *erg. L*

6 unitates

(1) Et in universum

(2) Item

(a) quicquid

(b) si *L*

15 f. etiamsi . . . mechanicus. *erg. L*

17 *sunt*

(1) *attributa* :)

(2) *attributa, L*

19 *Y*

(1) ⟨etc.⟩

(2) |Terminus indefinitus *erg. u. gestr.* | significare *L*

20 est . . . indefinitus. *erg.*

(1) Idem

(2) Eadem sunt *A* et *B*, si in omni

(3) Valor Termini | seu Definitio *gestr.* |, ut | si *gestr.* | *A L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 935:

1 scilicet

- (1) scimus pro
- (2) declaramus, *L*

2 et

- (1) ita unum pro altero ponimus
- (2) loco *L*

6 f. Idem . . . concurrant *erg.*

- (1) Analy
- (2) Resolutio *L*

9 f. contra.

- (1) Si
- (2) Impossibile est, si resolvatur
- (3) Continuata *L*

11 porro,

- (1) quantum
- (2) (: quantum *L*

11 est

- (1) (: nam
- (2) , nam *L*

11 si

- (1) conti
- (2) perveniatur *L*

12 est

- (1) ; si
- (2) , nec *L*

13 est :)

- (1) Impossibile est
 - (a) si continuata
 - (b) A , si sit $A \infty$
 - (aa) B
 - (bb) $\langle C \rangle$
 - (cc) $B \cdot \cdot C \text{ non-}C$, seu

(2) Terminus *L*

14 A

- (1) ille prodit seu
 - (a) poni debe
 - (b) ponitur

(2) prodit

| (3) ponitur *erg.* | *L*

15 (: *gestr. u. wieder erg. L*

16 f. :) *gestr. u. wieder erg.*

(1) Itaque si sit $A \infty Y \cdot \cdot B$ dicetur B

(2) (: vel terminus A terminum B involvit, si

(a) demonstrata

(b) | posita *erg.* |

(aa) $\langle - \rangle$

(bb) possibilitate ipsius A sequitur etiam possibilem esse terminum B

(aaa) :)

(bbb) Et similiter posita

(ccc) Unde videndum an inferri possit, posita existentia ipsius A , sequi etiam existentiam ipsius B , licet non simultaneam.

(aaaa) Unde etia

(bbbb) Ex quibus patet aliquid etiam posse involvere contradictorium sui, sed pro alio tempore :)

- (3) | *Non-Non-A*
(4) *Non non-A . . . non A :) erg.* |
 (a) *Possibile est quod non involvit contradictionem*
 (b) | *Contradictio est A non-A erg. Non-Ens seu erg. | Impossibile L*
22 *ipsi involutam erg. involvit*
 (1) :)
 (2) *Hinc L*
23 *sequi vel erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 936:

- 1 involuti
(1) :)
(2) Unde *L*
- 1 posse
(1) de
(2) posita *L*
- 3 Ens seu *erg. L*
- 7 τὸ: *erg. L*
- 7 necessarium
(1) . Hoc est necesse est vel
(2) , adeoque *L*
- 10 tale
(1) Ens
(2) Ens necessarium
(a) contradictionem
(b) impossibile | sua definitione *erg. | L*
- 11 impossibile.
(1) Sed
(2) Itaque
(a) limita
(b) explicandum est distinctius quid sit involvere nempe ponere
(c) addendum *L*
- 11 hic *erg. L*
- 12 positive
(1) :)
(2) ac *L*
- 13 (: Sumo . . . possibilis
(1) :)
(2) , ergo et negativae :) *erg. L*
- 15 est
(1) facilius
(2) pauciorum requisitorum
(3) brevior
(4) minor
(5) brevior. :) *L*
- 18 *B*
(1) per
(2) ita *L*
- 18 potest
(1) per demonstrationem poss
(2) assumta *L*
- 18 ut
(1) per
(2) suppositis
(3) substituti
(4) substituto deinde pro *A* valore
(5) resoluta deinde ipso *A* prodeat
(a) *d*
(b) ipsa demonstratio
(6) nihil *L*
- 19 omitti
(1) possit
(2) potuisse *L*
- 21 *B*

- (1) reso
 - (2) nisi *L*
- 22 A :)
- (1) :)
 - (2) Imo
 - (3) Dubito *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 937:

6-8 potest

- (1) Possibile est
- (2) Possibile est quod distincte cogit
- (3) Primitivum est
- (4) |ut ... est *erg.* | Possibile *L*

9 f. quod

- (1) implicat
- (2) contradictionem ... *quadrilaterum L*

11 oppositum

- (1) intel
- (2) impossibile *L*

16 alterius

- (1) definitionem
- (2) |conceptum *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 938:

6 quicumque.

(1) Intelli

(2) Generalissima *L*

6 etiam

(1) chimaeras

(2) impossibilia, quae non tantum

(3) Rea

(4) |impossibilia *erg.* | *L*

11 *attributa.*

(1) Ens | seu Possibile *erg.* |

(2) Possibile *L*

12 notio

(1) utcumque resolvatur

(2) non *L*

13 si

(1) pro *A* ponatur aequipollens, nunquam pro

(2) ponatur

(3) ponantur plures termini aequipollentes, nec unquam prodeat *B non B*, erit *A* Ens vel possibile, ut Rosa

(4) sit $A \infty \bar{B}, C, D$, etc. nec un

(5) sit *L*

15 est

(1) p

(2) quod *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 939:

7-8 Item *Y*. si

(1) hoc

(2) *Y* scilicet sumas generalissime *erg. L*

11 Impossibile,

(1) est

(2) seu *L*

12 f. *A L non L*.

(1) Possibilis

(2) Possibile *L*

14 f. est

(1) *non Y-X n*

(2) | non impossibile *erg.* | ... | seu ... etc. *erg.* | *L*

16 distributive

(1) co

(2) ad *L*

18 *A*.

(1) Terminus

(2) et ... *Non-A L*

19 f. negativum.

(1) Res etiam ita explicari

(2) Sed

(a) adjiciendum est explicatione facta

(b) explicatio debet fieri *L*

21 *B*,

(1) erit *non-C* ∞ \bar{non} *A.B*,

(2) *no*

(3) tunc *L*

22 adeoque ... *B erg. L*

23 generaliter

(1) *non E*

(2) *non L*

(3) *non M L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 940:

- 1 seu *erg.* *L*
2 *S*, |sitque *gestr.* | demonstrabile *L*
4 disquisitione,
 (1) et
 (2) cum *L*
8 existat.
 (1) Causa est
 (2) Conditio
 (3) Si *L*
9 existente | *B* *streich* *Hrsg.* | *B* *L*
11 f. seu . . . difficiliorem *erg.* *L*
13 conferens
 (1) cum successu, ita ut
 (a) ⟨s⟩
 (b) revera res
 (2) notabile
 (3) cum *L*
13 scilicet
 (1) revera
 (2) vera *L*
17 res *erg.* ascribitur,
 (1) quae
 (2) qui *L*
18 aut
 (1) difficiles
 | (2) majores *erg.* | *L*
20 sumitur. | Maxime autem, tunc res procedit *erg. u. gestr.* | Agere *L*
21 esse | immediatam *gestr.* | rationem *L*
21 si
 (1) *A* mutatur
 (a) *B*
 (b) , quia *B*
 (2) *B* . . . quia *A* *L*
22 patiens
 (1) et quidem si eodem tempore
 (2) Videndum *L*
24 Id . . . Effectus. *erg.*
 (1) Finis est
 (a) *A* actionis ipsius *B*,
 (b) *B* actionis ipsius *A*, si *A* agit, quia vult
 (aa) esse
 (bb) *B* existere, et haec actio dicitur medium. Clarius
 (2) Si *L*
25 et
 (1) putat | suam *erg.* | actionem *C* conferre ad *B*,
 (2) *A* putat *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 941:

- 1 est
 - (1) requisitum cuius manentis
 - (2) cuius *L*
- 2 flammae.
 - (1) In aliquo esse, seu inesse, est esse requisitum immediatum
 - (2) Forma *L*
- 3 est
 - (1) attr
 - (2) aggregatum *L*
- 5 et *erg.* *L*
- 6 secundum | voluntatem et *gestr.* | directionem *L*
- 7 f. se
 - (1) ha
 - (2) accommodet
 - (a) ita ut
 - (aa) ejus
 - (bb) ei
 - (b) Atque *L*
- 15 est
 - (1) quod
 - (2) p
 - (3) factum *L*
- 16 perfectionis *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 942:

16

- (1) Praedicat
- (2) Terminus *L*

25 angustus.

- (1) Seu est commune, vel proprium universale
- (2) Vel *L*

27 vel

- (1) strictius
- (2) | angustus *erg.* | *L*

27 se:

- (1) commune et universale latius.
- (2) universale *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 943:

- 2–3 angustius.
(1) Genitivi relatione unde
(2) Praedicatum
 (a) imperfectum
 (b) est *L*
- 6 qui dicit
(1) *hom*
(2) *Petrus L*
- 8 concretorum *erg. L*
- 8 video.
(1) Illud tamen notandum
(2) Quod duo praedicata
(3) Illud *L*
- 9 f. *risiva*,
(1) in eo
(2) differre videntur
 (a) ab *hom*
 (b) a *L*
- 11 de
(1) eo
(2) omni *L*
- 11 possunt;
(1) sed
(2) nempe *L*
- 15 et collective *erg. L*
- 17 vel
(1) imperfectum
(2) simplex *L*
- 20 ut
(1) *Omne triangulum planum est*
(2) *Omnis L*
- 20 *Ellipsis*
(1) Praedicatu
(2) In compositione
(3) Praedicatum *L*
- 22 *prudens L ändert Hrsg.*
- 23 investigatio
(1) vari
(2) obliquitatum. *L*
- 23 Et
(1) *effi*
(2) discernitur *L*
- 25 genitivum,
(1) verba
(2) adjectiva
 (a) verbalia
 (b) quae verbalia
(3) *sermo L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 944:

- 10 relatio | similitudinis, *gestr.* |
 (1) con
 (2) comparationis *L*
- 13 Existentiae.
 (1) Rationales
 (2) Reales *L*
- 16 dicam
 (1) *Ego*
 (2) *Petrus L*
- 18 sine | reali *gestr.* | mutatione *L*
- 18 in
 (1) co
 (2) virtute *L*
- 19 influxus | seu connexionis *gestr.* | denominationes *L*
- 20 si
 (1) qu
 (2) aliquis
 (3) pater *L*
- 22 f. est.
 (1) Cum ⟨s⟩
 (2) Relationes igitur sunt
 (a) cogitationes
 (b) mentales
 (c) ratio
 (d) mentales et
 (aa) re
 (bb) objectivae seu reales. Reales
 (3) Relationes
 (a) suppo
 (b) fundantur *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 945:

26 aux

(1) sçavans

(2) plus intelligens *L*

27

(1) Je crois que toutes les personnes de bon sens tomberont d'accord, que les connoissances solides et utiles sont le plus grand tresor du genre humain

(2) Le *L*

27 propose | icy *gestr.* | est *L*

28 connoissances

(1) utiles

(2) solides

(3) les *L*

29 pour la morale *erg.* |

(1) Il est visible que dans toutes les

(2) On ne blâme personne; on trouve mille belles pensées dans les

(3) On ne refute, et on ne blâme personne, on n'adopte aucune secte, et on ne rejette

(4) On a ⟨ - ⟩

(5) On *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 946:

8-9

- (1) Projet et
- (2) Essai de certitude
- (3) |Essais sur un *erg.* | Nouveau *L*

11 est

- (1) le plus à regretter
- (2) la *L*

12 Cependant

- (1) c'est celle
 - (a) que
 - (b) dont nous nous appercevons du moins
- (2) nous . . . gueres *L*

13 les

- (1) sciences
- | (2) connoissances *erg.* |
 - (a) veri
 - (b) solides *L*

14 jamais

- (1) le temps
- (2) siècle *L*

15 pas,

- (1) qu'on en profite
- (2) que *L*

16 ciel

- (1) . Les uns écrivent par le divertissem
- (2) , et du penchant
 - (a) des plus
 - (b) que les plus grands Princes, témoignent
 - (aa) pour la gloire
 - (bb) d'avoir
- (3) et *L*

17 les *erg.* Arts.

- (1) Après la
 - (a) morale du veritable Christianisme rien
 - | (b) veritable pieté rien *erg.* | n'est plus important, que la
 - (aa) Medecine
 - (bb) Santé, toutes les richesses, et toutes les lumieres sont incommodes, lors qu'on est privé de
 - (aaa) ce tresor
 - (bbb) cette pri
 - (ccc) ce bien pretieux, et cependant rien n'est traité plus cavalierement. Ce n'est pas qu'il n'y ait des grands |hommes parmy les *gestr.* | Medecins,
 - (aaaa) mais c'est que la
 - (bbbb) qui ne manquent ny de
 - (aaaaa) lumieres
 - (bbbbb) soin ny de
 - (ccccc) lumieres, ny de bonne volonté; mais la Science de la Medecine est si vaste, et demande tant d'autres connoissances, pour qu'elle puisse estre establie, comme il seroit à souhaitter
 - (aaaaaa) que les plus praticiens < - >
 - | (bbbbbb) qu'il n'y a rien de grand à esperer, si ce n'est qu'un jour quelque Monarque fasse faire quelque grand *erg.* |
 - (ccccc) et les plus habiles Medecins sont si empechés à la pratique, que c'est beaucoup, quand ils nous peuvent laisser quelques bonnes observations.

(2) Toute L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 947:

1–3 félicité

- (1) roule sur deux points
- (2) consiste en deux points qui sont les plus importants,
 - (a) <sur to>
 - (b) sçavoir la pieté, |ou vray Morale, *erg.* | et la Santé, dont la premiere nous donne un merveilleux contentement de l'esprit, et la seconde est sans doute
- (3) consiste . . . principaux,
 - (a) qui sont
 - (b) dont . . . morale
 - (aa) et puis la santé du corps
 - (bb) et . . . doute *L*

4 Mais

- (1) l'une et l'autre
 - (a) souffrent beaucoup par nostre
 - (b) ne sont pas
 - (c) sont
 - (aa) assez
 - (bb) également negligées et
- (2) l'un . . . et *L*

5 f. future

- | (1)
 - (1) que nous ne connoissons que
 - (2) dont . . . foy, *erg.* | *L*

8 aucun de *erg.* *L*

9 f. chemin.

- (1) Ce qui fait connoistre que le plus souvent les hommes
 - (a) les plus <penetrans>
 - | (b) dont l'esprit
 - (c) les plus habiles
- (2) Cela . . . éclairés *erg.* | *L*

11 d'abord *erg.* *L*

12 d'attention;

- (1) car
- (2) |et *erg.* | *L*

12 ne

- (1) prend
- (2) songe *L*

14 croy

- (1) que la plus grande raison de cette
- (2) qu'une . . . cet *L*

15 faire

- (1) < – est>
- (2) et . . . opinion,
 - (a) qu'ils ont
 - (b) qu'on . . . car *L*

16 secrete

- (1) qu'ils tachent de se cacher jusqu'à eux mêmes, cela fait qu'ils detournent le chemin et qui les fait croire |sans y penser *erg.* | que tous les soins
- (2) qui . . . figurer *L*

17 de la nature *erg.* *L*

17 animaux,

- (1) et que c'est une pure vanité
- (2) que toute nostre vi

- (3) que *L*
- 18 faire
- (1) n'est que vanité
- (2) est . . . vanité *L*
- 19 agréables.
- (1) Cependant on trouve toujours quelque remors
- (a) dans tous ceux
- (b) qui s'élève de temps en temps dans tous ceux qui tachent de se divertir de la pensée de l'avenir; d'autant qu'i
- (2) Cependant peut être que l'homme est quelque chose de plus noble qu'ils ne pensent
- (3) On voit aussi tous les jours que les promesses de ceux qui nous flattent de démonstrations
- (a) en matières de
- (b) touchant les substances spirituelles
- (4) On s'imagine aussi qu'il est fort inutile d
- (5) Il *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 948:

- 1 nous
(1) rendre miserables, et que
(2) affliger,
 (a) et que si nous nous connoissons
 (aa) d'avanta
 (bb) la verité toute nue,
(b) et que
 (aa) la connoissa
 (bb) bien | loin *erg.* | *L*
- 3 connoistre
(1) le neant de nostre nature
(2) nostre *L*
- 4 sciences
(1) on croit qu'elles ne sont propres qu'à ceux qui
(2) il y en a qui croyent qu'elles ne servent qu'à ceux qui en subsistent,
(3) et . . . persuadent *L*
- 4 plus | grossieres et *gestr.* | materielles *L*
- 5 mathematiques | qui les gouvernent, *gestr.* | , et *L*
- 6 commodement
(1) leur culteurs,
(2) ceux . . . cultivent *L*
- 7 devoir.
(1) On voit à tout
(2) On n'espere
(3) On *L*
- 7 médecine,
(1) et
(2) que *L*
- 8 droit
(1) jusqu'à ce qu'on commence d'avoir un
(2) pendant . . . de *L*
- 8 bras;
(1) et la Theologie est
(2) et *L*
- 9 contre la Theologie *erg.* *L*
- 9 mourir.
(1) Mais cette
 (a) variatio
 (b) inconstance fait voir, que ces jugemens sont appuyés sur la legereté et la paresse
(2) | Mais *erg.* | cette *L*
- 10 que . . . peril *erg.* *L*
- 11 f. paresse.
(1) Autrement
 (a) le plus incredule et le plus moqueur,
 (aa) est souvent plus
 (bb) a | bien *erg.* | plus de hardiesse que de sçavoir
 (b) les plus téméraires sont les plus
(2) Ce . . . prononcer *L*
- 13 d'admirer
(1) que de mépriser
(2) l'homme
(3) la nature humaine
(4) l'excellence *L*
- 14 f. mépriser.

- (1) Mais puisque l'un et l'autre est incertain à l'égard
(a) de ces
(b) de ceux qui
(c) de ces Esprits
- (2) Mais si l'un et l'autre estoit également incertain, pourquoi desesperer | de nostre pouvoir
erg. | avant que d'en avoir fait des essais.
- (3) Car enfin
(a) cette Raison qui nous fait connoistre des vérités éternelles
| (b) l'entendement *erg.* | qui nous eleve au dessus de l'univers, pour le contempler et qui
nous fai connoistre des verités
(aa) éternelles
(bb) nécessaires
(c) cet . . . verités et *L*
- 17 suivre;
(1) que c'est qu'un
(2) n'est ce pas un *L*
- 17 divine.
(1) Car enfin
(2) | Puisque *erg.* | *L*
- 18 l'entendement
| (1)
(1) qui
(2) dont l'essence est *erg.* |
(3) qui *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 949:

- 1 et des Nombres *erg. L*
- 2 nue | et qui procedent avec ordre methodiquement *erg. u. gestr. | admirent L*
- 2 choses
(1) , et voyent qu'
(2) où ils voyent que tout est admirablement bien réglé.
(3) N'y a-t-il pas lorsqu'ils voyent quelque progression ou
(a) series
| (b) rang de grandeurs *erg. |* où l'on ne connoist rien
(4) lorsqu'ils
(5) | et *erg. | L*
- 3 grandeurs,
(1) ils se trou
(2) ils trouvent
(a) qui
| (b) où il *erg. |* paroist
(aa) toute sans regle, ils trouv
(bb) toute irregulier
(cc) de l'irregularité *L*
- 4 f. admirablement
(1) bien réglé.
(2) bien . . . beauté *L*
- 6 f. coutume
(1) que
(a) les esprits
(b) l'homme qu'elle honore de sa confidence
(2) ce merueilleux entendement
(a) n'aboutira pas à rien.
(b) qu'elle a donné
(aa) aux hommes
| (bb) à nostre ame *erg. | . . . rien. erg. | L*
- 8 choses | (en gouvernant la nat *erg. u. gestr. |* ne *L*
- 8 connoistre
(1) par des exactes demonst
(2) dans *L*
- 12 f. à propos
(1) au moins d'essayer nostre
(2) de . . . nostre *L*
- 14 pas
(1) tant de
(2) tous . . . des *L*
- 16 quelque
(1) chose de grand et de capable | pour l'establissement de
(2) soulagement . . . maux *erg. | L*
- 17 choses
(1) le nombre de ceux qui ont fait
(2) la *L*
- 18 que
(1) se jouir
(2) s'amuser,
(a) le nombre de ceux
(b) c'est *L*
- 21 autres
(1) n'ayant pas seulement fait effort d'avancer

- (2) ne *L*
- 22 crois
- (1) qu'on pourroit faire, en dix ans, sur tout
- (2) si
 - (a) quelque
 - (b) |un *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 950:

- 1-2 si
(1) quelques particuliers dégagés
(2) un . . . degagés *L*
- 3 faut,
(1) que dix ans feroit plus de dix siècle
(2) que *L*
- 4 de
(1) cette
(2) |la *erg.* | manière
(a) froide et languissante
(b) toute froide et languissante
(c) que *L*
- 5 nue |et qui procedent avec ordre methodiquement *erg. u. gestr.* | admirent *L*
- 6 f. grandeurs,
(1) ils se trou
(2) ils trouvent
(a) qui
| (b) où il *erg.* | paroist
(aa) toute sans regle, ils trouv
(bb) toute irregulier
(cc) de l'irregularité *L*
- 8 admirablement
(1) bien réglé.
(2) bien . . . beauté *L*
- 9 f. coustume
(1) que
(a) les esprits
(b) l'homme qu'elle honore de sa confidence
(2) ce merueilleux entendement
(a) n'aboutira pas à rien.
(b) qu'elle a donné
(aa) aux hommes
| (bb) à nostre ame *erg.* | . . . rien. *erg.* | *L*
- 11 choses |(en gouvernant la nat *erg. u. gestr.* | ne *L*
- 11 connoistre
(1) par des exactes demonst
(2) dans *L*
- 15 f. à propos
(1) au moins d'essayer nostre
(2) de . . . nostre *L*
- 17 pas
(1) tant de
(2) tous . . . des *L*
- 19 quelque
(1) chose de grand et de capable |pour l'establissement de
(2) soulagement . . . maux *erg.* | *L*
- 20 choses
(1) le nombre de ceux qui ont fait
(2) la *L*
- 21 que
(1) se jouir
(2) s'amuser,
(a) le nombre de ceux

(b) c'est L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 951:

2 autres

(1) n'ayant pas seulement fait effort d'avancer

(2) ne *L*

3 crois

(1) qu'on pourroit faire, en dix ans, sur tout

(2) si

(a) quelque

(b) | un *erg.* | *L*

4 f. si

(1) quelques particuliers dégagés

(2) un . . . dégagés *L*

6 faut,

(1) que dix ans feroit plus de dix siècle

(2) que *L*

7 f. de

(1) cette

(2) | la *erg.* | manière

(a) froide et languissante

(b) toute froide et languissante

(c) que *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 952:

1

- (1) Discours sur un
 - (a) pl
 - (b) PLAN NOUVEAU DES SCIENCES
- (2) Essay pour
- (3) Ess
- (4) Discours sur un Projet de la certitude et
- (5) Essay pour
 - (a) arriver
 - (b) approcher
- (6) DE LA CERTITUDE ET PERFECTION
- (7) Essay d'un plan nouveau d'une Methode
 - (a) , qui ser
 - (b) propre à nous appr
- (8) Discours *L*

3 pour

- (1) demander l'avis des plus intelligens.
- (2) finir
 - (a) plusieurs
 - (b) |les *erg.* | *L*

4 progrès |dont on propose un plan nouveau, pour avoir les avis des plus intelligens
gestr. |. *L*

5 Ce . . . que *umrandet, evtl. zur Streichung vorgesehen.* *L*

6 intéressée

- (1) et donne le plan nouveau d'une Methode
- (2) , car *L*

7 et

- (1) l'heritage
- (2) le veritable heritage *L*

8 laissé

- (1) pour le faire profiter, et pour l'accroistre
- (2) que *L*

9 pour

- (1) jou
- (2) en *L*

10 nous mêmes *erg.* *L*

10 la

- (1) satisfaction
- (2) |perfection *erg.* | *L*

11 vie.

- (1) Cependant il semble que nous ne profitons pas encor des c
- (2) Il *L*

12 en . . . égard *erg.* *L*

13 f. ouvrage,

| (1)

- (1) l'augmentation d
- (2) l'accroissement des sciences
- (3) l'avancement . . . perfections *erg.* | *L*

15 qui

- (1) ramasse en luy seule les fruits
- (2) semble *L*

16 et . . . observations *erg.* *L*

17 hommes

- (1) de l'antiquité et
- (2) tant . . . temps *L*
- 17 les
 - (1) coins
 - (2) recoins *L*
- 18 nous
 - (1) decouvrent
 - (2) |apprennent *erg.* | *L*
- 19 et
 - | (1)
 - (1) font
 - (a) voir assez
 - (b) connoistre
 - (2) donnent à connoistre *erg.* | le systeme merveilleux *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 953:

- 1 moindre
(1) <-->
(2) atome, *L*
- 2 f. La . . . tard. *erg. L*
- 7 tout
(1) de conserver la santé, et de guer
(2) d'établir *L*
- 8 tant, . . . que *erg. L*
- 11 nostre.
(1) Tout ce que leur Mathematicien avoient de plus
(2) Nous sçavons l'analyse des anciens et nous en sçavons
(3) Quant *L*
- 12 nous
(1) sç
(2) connoissons *L*
- 13 et . . . delà *erg. L*
- 14 Geometres *erg. L*
- 19 tant Europeens qu'Orientaux *erg. L*
- 21 importantes *erg. L*
- 22 peuples *erg. L*
- 23 mais
(1) principalement
(2) bien plus *L*
- 25 Critique,
(1) qui sert pour discerner le vray du faux
(2) necessaire à discerner *L*
- 26 est
(1) absolutum
(2) admirable *L*
- 26 religion |, qui sont fondées dans l'histoire *gestr. | . L*
- 27 f. ny . . .
(1) s'entrenuir se
(2) se nuir
(3) de . . . mal *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 954:

- 1 les
(1) <arts plus re>
(2) sciences *L*
- 2 suivre
| (1) celles de farder les choses et de
(2) celles . . . nuisible *erg.* | *L*
- 4 dont . . . remercimens *erg.* *L*
- 5 cette
(1) grace du cie
(2) poudre *L*
- 6 Ottomans, | et autres barbares, *gestr.* | qui *L*
- 7 quelque jour *erg.* *L*
- 8 qu'on
(1) les pourra retirer
(2) pourra . . . peuples *L*
- 9 nous
(1) d'une pa
(2) des
(3) de la foy
(4) des *L*
- 9 et
(1) des lumieres de
(2) | de *erg.* | *L*
- 12 pour
(1) le plus
(2) un des plus *L*
- 12 un | si grand *gestr.* | Monarque *L*
- 14 dans . . . royaume *erg.*
(1) ayant pour luy seul <. . .>
(2) s'est *L*
- 16 le
(1) bien
(2) bonheur
(a) de ses sujets.
(b) des peuples *L*
- 17 Princes, . . . les *erg.* *L*
- 18 paix,
(1) le plus
(2) | et *erg.* | *L*
- 19 f. echec.
(1) Les Princes Mediocres sont obli
(2) Pour . . . presque *L*
- 24 f. et . . . intelligence *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 955:

- 1 , et . . . peine. *erg. L*
- 3 et
(1) qui a
(2) ayant *L*
- 4 f. faire . . . d'esprits
(1) extra
(2) excellens . . . | presentement *erg.* | . . . dis-je, *erg. L*
- 7 pour les sciences *erg. L*
- 8 f. plus
(1) que tout
(2) d'effect
(a) que tous les preceptes et tou
(b) que . . . sçavoir *erg. L*
- 10 siecles
(1) , que toutes les meilleures Methodes, et tout le sçavoir des plus habiles ne sçauroient
jamais faire sans une telle protection. Ce qui Alexandre a fait
(a) faire
(b) | en ces matieres *erg.* | est peu de chose, au moins tout ce qui nous en reste est compris
dans les
(aa) observations
(bb) livres d'Aristote
(aaa) des
(bbb) de la nature des animaux, qui ne sont pas a mepriser.
(2) Ce *L*
- 11 Aristote
(1) dont il ne nous reste que ce que cet auteur a donné sur les animaux,
(2) n'entreroit *L*
- 11 déjà
(1) les découvertes du laboratoire, de l'observatoire, et les Memoires
(2) les *L*
- 12 les
(1) decouvertes
(2) | productions *erg.* | *L*
- 16 luy.
(1) L'on sçait qu'il a la bonté de defendre
| (2) Ce ne manque point de volonté
| (3) Son pouvoir
(4) Sa . . . cede *erg.* | . . . s'abaisser *erg.* | jusqu'au *L*
- 18 particuliers,
(1) ce que le monde
(2) mais *L*
- 19 que
(1) je
(2) le . . . le *L*
- 20 conquestes. | Mithridate est aussi fameux par
(1) sa connoissance
(2) ses compositions
(3) les lumieres
(4) la composition *erg. u. gestr.* | J'oseray *L*
- 23 train,
(1) qui les feroient avancé
(2) d'avancer *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 956:

- 2 dont
(1) le genre humain
(2) la posterité *L*
- 3 f. éclat . . . quelque *erg. L*
- 5 f. démontrer . . . à *erg. L*
- 10 papier *erg. L*
- 11 d'autres,
(1) je me viendrois fort heureux.
(2) il auroit ⟨fort⟩
(3) il *L*
- 12 ciel
(1) ny de panchant qu'on voit
(2) ny *L*
- 15 comparer
(1) nostre science
(2) nos connoissances *L*
- 15 ou magasin *erg. L*
- 18 mais
(1) bien plus
(2) il . . . dispersées *L*
- 19 de
(1) ceux
(2) chaque *L*
- 24 gagner
(1) à prop
| (2) beaucoup *erg.* | et
(3) , que les autres qui ont peu de fonds sont capa
(4) que . . . lieu *L*
- 24 gagner | encor peu *gestr.* à *L*
- 26 que
(1) nous ne connoissons point et ne ⟨-ons⟩ point
(2) nous *L*
- 27 f. et ne . . . de
(1) nostre bien
(2) nos . . . point, *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 957:

- 1 coutume, | par amusement, *gestr.* | par *L*
2 par . . . mercenaire, *erg.* *L*
3 f. sciences.
 (1) On peut
 (2) Afin *L*
6 nostre
 (1) nation,
 (2) | Europe *erg.* | *L*
9 place | ou *erg.* | *L*
10 ou . . . particuliers *erg.* *L*
11 qui
 (1) est dans un lieu se
 (2) se *L*
12 place.
 (1) Les connoissances non ecrites qui se trouvent dispersées parmi les hommes,
 (2) Pour *L*
12 des
 (1) Repertoires
 (2) | Renvois *erg.* | *L*
13 faudroit
 (1) non seulement
 (2) premièrement
 (3) faire faire *L*
14 dignes de remarque *erg.* *L*
16 leur contenu . . . meilleurs *erg.* *L*
17 beau *erg.* *L*
20 f. universels
 (1) Alphabetiques,
 (2) tant . . . Systematiques *L*
23 puisque . . . écrire *erg.*
 (1) et dans la Medicine où on auroit le plus besoin de plusieurs témoins des observations
 (2) mais . . . importante *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 958:

2 de

(1) cet Art

(2) cette

(a) Faculté

(b) | doctrine *erg.* | *L*

4 et . . . auteurs *erg.* *L*

5 Aphorismen

(1) , autant qu'il seroit possible, et d'y joindre les exceptions à la façon des jurisconsultes, qui nous accablent | plus que la raison et l'usage ne le demande *erg.* | de règles ou brocardiques.

(2) en . . . | ny assez universelles *erg.* | . . . usage. *L*

8 certitude

(1) et

(2) ou *L*

11 de . . . Jason) *erg.* *L*

12 accablent

(1) outre toute

(2) par *L*

14 des

(1) repliques repetées. Ainsi par un renversement

(2) replications repliquées. *L*

15 aux . . . coutume *erg.* *L*

16 f. employer

(1) des methodes

(2) les bonnes methodes *L*

20 avancé

(1) quelque | remarquée *erg.* | *L*

21 these ou observation *erg.* *L*

24 preuves.

(1) Et en effect ces sont

(2) On *L*

25 f. où . . . testes, *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 959:

- 2 , et . . . supplement. *erg.*
(1) Mais le vray ordre scientifique
(2) L'ordre scientifique *L*
- 4 propositions
(1) se range selon l'ordre de leur preuves et demonstrations
(2) sont . . . demonstrations *L*
- 5 maniere
(1) que les propositions
(2) qu'elles *L*
- 6 mais
(1) il se perfectio
(2) cet ordre *L*
- 8 qui . . . veritable *erg. L*
- 9 estat
(1) d'en tirer
(2) d'y *L*
- 9 remarquer
(1) quelque suite et d'en tirer des
(2) une *L*
- 10 des
(1) exem<plaires>
(2) exemples *L*
- 12 trois
(1) propositions
(2) theses *L*
- 13 volumes;
(1) parce qu'on peut trouver
(2) car on peut
(3) car les Elemens estant suffisamment
(4) car *L*
- 14 d'inventer.
(1) De sorte qu'alors les systemes servent plus tost à diminuer la peine, (comme les Tables des nombres déjà calculés) qu'à former
(a) la
| (b) nostre *erg.* science même; *versehentlich nicht gestr.* | outre que la belle harmonie des verités | satisfait l'esprit bien plus que la plus
(aa) belle
| (bb) agreable *erg.* | Musique, et *erg.* | sert sur tout à admirer l'auteur de tous les estres, qui est la fontaine de la verité. Cependant l'art d'inventer *erg.* | Pour ce qui est des connoissances non écrites
(2) Cependant . . . applications. *L*
- 18 ils | nous *gestr.* | donnent *L*
- 23 des
(1) Verités
(2) connoissances *L*
- 24 tant *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 960:

- 2 sont
(1) connues que
(2) particulieres à
 (a) peu de
 (b) |certaines *erg.* | *L*
- 6 plus
(1) importantes.
(2) |relevées *erg.* | *L*
- 6 que
(1) l'affaire
(2) la matiere *L*
- 8 d'arts,
(1) outre que les affaires militaires et de la marine
(2) et *L*
- 8 affaires
(1) des finances, de marine
(2) de *L*
- 10 f. des
(1) consi
(2) meditations abstraites
(3) |specul
(4) discours . . . rebattus, *erg.* | *L*
- 14 jusque dans *erg.* *L*
- 18 plume
(1) bouché par les deux bouts en le faisant passer pour
(2) qu'ils . . . l'autre *L*
- 19 par après *erg.* *L*
- 20 de l'air . . . deux *erg.* *L*
- 21 avant
(1) que Marin
 (a) ouv
 (b) habile ouvrier de Lisieux s'avisa de les imiter en grand
(2) qu'un . . . Normand *L*
- 21 f. sans . . . extraordinaire *erg.* *L*
- 23 tiré . . . hommes *erg.* *L*
- 25 des
(1) harangues ou à
(2) conversations doctes
(3) harangues *L*
- 25 sermons.
(1) Il faut se figurer
(2) Pour *L*
- 26 choisir . . . pratique *erg.* *L*
- 27 figurer
(1) toute
(2) de *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 961:

1 ou . . . barbares *L*

4 où . . . s'imaginer

(1) qu'on soit

(2) que

(3) qu'un . . . retrouver *erg. L*

5 souvent *L*

8 plus

(1) importantes adresses, dont

(a) un sçavant

| (b) le plus meilleur esprit s'aviseroit le moins, *erg.* | sont encor non-écrites

(2) considerables observations et *L*

13 les

(1) auteurs ont coustume

(2) ouvriers | pour la plus part *erg.* | outre *L*

17 f. décrire.

(1) Je viens aux

(2) Mais *L*

19 connoissance

(1) que les homm

(2) qui *L*

20 pour

(1) la bonheur des hommes

(2) | nostre *erg.* | bonheur *erg. L*

22 aux

(1) conno

(2) observations

(a) de fait ou

(b) et verités *L*

22 f. de

(1) l'histoire naturelle ou autre,

(2) l'histoire . . . naturelle *L*

26 de . . . faits *erg. L*

28 par . . . d'autrui *erg. L*

28 que

(1) des lumieres

(2) de *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 962:

- 1 ou établir *erg. L*
- 1 importantes *erg. L*
- 2 assés *erg. L*
- 2 assurées
 - (1) . Car ces Verités qu'il faut encor apprendre sont de deux sortes, les un
 - (2) ou *L*
- 2 pas | assez *gestr.* | mises *L*
- 4 les
 - (1) connoissances
 - (2) verités *L*
- 5 et imparfaitement *erg. L*
- 6 ou . . . démonstrer *erg. L*
- 7 arts
 - (1) viennent d'une même source
 - (2) ne *L*
- 10 questions | considérables et *gestr.* | philosophiques *L*
- 13 ordinairement *erg. L*
- 14 ranger
 - (1) des raisons apparentes, et pour faire naistre quelque opinion
 - (2) passablement *L*
- 14 et
 - (1) ne sont
 - | (2) n'estant
 - (3) ne contenant *erg.* | *L*
- 15 Termes
 - (1) généraux,
 - (2) | vagues *erg.* | *L*
- 15 apparentes *erg. L*
- 16 questions
 - (1) du ⟨ - ⟩
 - (2) qu'on *L*
- 16 traite
 - (1) problématiquement
 - (2) populairement *L*
- 17 cachées
 - | (1)
 - (1) et des
 - (2) dans la theorie et
 - (a) des moyens no
 - (b) par . . . pratique *erg.* | *L*
- 18 bien *erg. L*
- 19 f. accompagnée . . . découvertes *erg. L*
- 21 c'est
 - (1) l'art
 - (2) là *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 963:

11–13 Essais

(1) de Certitude. Il y a un chemin pour arriver à la certitude

(2) pour . . . Certitude | et *gestr.* | pour . . . pour

(a) perfectionner

(b) avancer. . . . inventer. Les *L*

14 Stoiciens

(1) qui l'ont < -- > d'avantage

(2) en *L*

15 romains *erg. L*

15 dont

(1) quelqu

(2) plusieurs *L*

23 à

(1) une Art

(2) l'Art *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 964:

- 1 je
 - (1) me fis un projet admirable
 - (2) trouva *L*
- 1 cette
 - (1) grande
 - (2) importante *L*
- 3 humaines
 - (1) . J'ay esté souvent surpris que les hommes ont negligé
 - (2) comme *L*
- 7 primitifs
 - (1) non absolument mais
 - (2) si . . . moins *L*
- 10 déterminer
 - (1) Metaphysiquement
 - (2) |mathematiquement *erg.* | *L*
- 12 qui fait *erg. L*
- 12 aisément
 - (1) dans nos raisonnemens
 - (2) hors *L*
- 16 sur les premisses *erg. L*
- 18 conclusion
 - (1) mais
 - (2) et cependant *L*
- 19 trompé
 - (1) ; mais en
 - (2) . En *L*
- 27 estoient
 - (1) exactement faits et avoient des definiti
 - (2) faits
 - (a) selon
 - (b) suivant *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 965:

- 1 mêmes,
(1) mais l'entreprise est trop grande pour un
(2) ce *L*
- 3 de | certains *gestr.* | caracteres *L*
- 6 f. de Medecine *erg. L*
- 8 de l'épreuve *erg. L*
- 12 demonstrations
(1) M
(2) qui
(3) hors *L*
- 12 Mathematiques
(1) comme
(a) Lulle est ⟨peut⟩
(b) Raym
(2) . Aristote *L*
- 14 autres | vieux *gestr.* | Stoïciens, *L*
- 18 ouvrages,
(1) mais dont j'ay veu les ouvrages
(2) n'ayant *L*
- 21 beaucoup
(1) de clameurs et de
(2) de *L*
- 22 C'est . . . parallelogrammes. *erg. L*
- 22 comment
(1) les anges pouvoient
(2) | les anges *streicht Hrsg.* | un ange pouvoit *erg.* |
(a) estre en plusieurs lie
(b) estre *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 966:

- 1 de l'art *erg. L*
- 3 fondamentaux
 - (1) *Unum, Verum Bonum*
 - (2) *Bonitas . . . Potentia L*
- 3 *Voluntas erg. L*
- 8 *proportions,*
 - (1) va quelques fois ⟨ − ⟩
 - (2) et *L*
- 8 estoient *L ändert Hrsg.*
- 11 manquent,
 - (1) et ce qu'il écrit
 - (2) la *L*
- 16 démonstrativement
 - (1) en *Ma*
 - (2) hors des pures *M*
 - (3) hors . . . *Mathématique L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 967:

1 temps

(1) le R. P.

(2) Thomas *L*

2 en

(1) Metaph

(2) Morale *L*

2 physique.

(1) Le mal est

(a) que

(b) qu'il n'estoit pas

(c) qu'il n'auroit pas assez

(aa) penetré dans la science des Mathem

(bb) contracté l'habitude avec les demonstrations des Geometres, <n'ayant> peut estre

(4) Il *L*

2 un

(1) estrange

(2) melange *L*

11 qu'un

(1) Continu

(2) infini *L*

16 Chymie.

(1) et <aut>

(2) a *L*

25 extremement *erg. L*

26 f. conclusion.

(1) Il y a

(a) en meme

(b) parmy les Aristoteliciens des gens qui ont entrepris de faire des demonstrations

(2) Parmy *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 968:

3 forme de *erg. L*

7 qui

(1) a donné plusieurs Essais de démonstrations dans la m

(2) a *L*

9 la

(1) Métaphysique

(2) logique, *L*

10 communiqué . . . amis *erg. L*

11 créés.

(1) Monsieur Pufendorf encor donna

(2) Il *L*

16 Geometres

(1) bien

(2) qui sont fort *L*

18 le bon *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 969:

- 1 clarté
 - (1) avec l'ordre
 - (2) de *L*
- 3 à
 - (1) l'ordre
 - (2) la *L*
- 4 cependant,
 - (1) que
 - (2) qu'
 - (3) s'il faut manquer de
 - (4) si *L*
- 5 de
 - (1) la clarté que d'estre exact au depens de la verité
 - (2) |l'ordre *erg.* | *L*
- 7 qui
 - (1) cherchent
 - (2) tachent *L*
- 11 entreprennent
 - (1) de donner des demonstrations
 - (2) |de donner *streicht Hrsg.* | d'écrire *L*
- 11 propositions
 - (1) en donnent ⟨tro⟩
 - (2) ne *L*
- 15 qu'on
 - (1) la puisse changer en progressions
 - (2) voye *L*
- 22 pourquoi
 - (1) la Geo
 - (2) la *L*
- 23 Algebre *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 970:

2 une

(1) démonstration courte et belle

(2) construction L

8 de

(1) ch

(2) temps L

19 démontre

(1) les axiomes

(2) quelques L

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 971:

18 Arnaldi,

(1) Viotti *de*

(2) Hon. *L*

19 felicitatem.

(1) Dari Scientiam Generalem posse, cujus ope omnia inveniri et dijudicari possint

(a) , quae sunt in humana potestate

(b) ad quae homo ex datis pervenire potest; sed

(2) De causis corruptarum disciplinarum et Remediis ratione vix post multa secula

(3) | De . . . sumendis *erg.* | Dari . . . felicitatem | in ea suam *gestr.* | augeri *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 972:

- 2 praesenti
(1) rei literariae
(2) Reipublicae *L*
- 3 Historia Inventorum *erg. L*
- 5 generali
(1) condenda
(2) | tradenda *erg. | L*
- 6 inde *erg.* inveniendas
(1) quam
(2) quantum *L*
- 7 jam
(1) novi
(2) hominibus *L*
- 9 referantur
| (1)
(1) addit
(2) | ubi . . . est *erg.* | ut . . . sumendis *erg. | L*
- 12 seu . . . arcanam *erg. L*
- 13 alias *erg. L*
- 16 augeri.
(1) Elementa
(2) Scientia *L*
- 17 sive . . . in *erg.*
(1) palpab
(2) Notis *L*
- 18 tradentur
(1) tum
(2) tamen
(3) ante omnia *L*
- 19 aeternae,
(1) ubi explicatur quid sit
(a) Veritas
(b) Essentia seu idea rerum, et quid
(2) nam *L*
- 20 quaeret.
(1) Elementa veritatis aeternae constabunt
(2) Veritas est tum
(3) Hic *L*
- 21 de
(1) Definitione Veritatis et primis Veritatibus
(2) Natura . . . de | et *streicht Hrsg.* | Veritatibus *L*
- 21 f. seu . . . indemonstrabilibus *erg. L*
- 24 f. possunt.
| (1)
(1) Res
(2) Considerationes circa scepticos *erg.* | De . . . Facti. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 973:

- 3 conceptibus
(1) qui sunt
(2) possibilibus,
(3) quorum revera ideae dantur
(4) veris, et ideis
(5) veris
(6) | minime fictitiis *erg.* |
(7) atque *L*
- 5 Conceptus
(1) partim sunt di
(2) | vel *erg.* | sunt | obscuri . . . clari *erg.* | confusi *L*
- 6 minusque
(1) inadaequati
(2) adaequati *L*
- 6 rem
(1) ab alia
(2) dignoscere *L*
- 8 conceptus
(1) confu
(2) clarus *L*
- 13 adaequatus | plus minusve *gestr.* | vel *L*
- 13 distinctus
(1) ad
(2) inadaequa
(3) adaequatus *L*
- 15 , seu . . . sufficientibus *erg.* *L*
- 15 f. autem
(1) tanto magis adaequatus est,
(2) inadaequatus . . . adaequato | est *streicht Hrsg.* | , quanto *L*
- 17 est,
(1) qui constat ita est,
(2) si *L*
- 21 explicandos
(1) , ubi
(2) . De *L*
- 22 de
(1) discrimine
(2) explicationibus *L*
- 24 conceptus
(1) ad
(2) inadaequatos *L*
- 25 f. , ubi . . . loquimur *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 974:

- 3 Signum . . . imperfecti *erg. L*
- 4 definitiones
 - (1) adaequatae
 - (2) ejusdem rei
 - (a) adaequatae
 - (b) quarum *L*
- 9 secundum nos primis *erg. L*
- 10 primae.
 - (1) De veris praedicamentis | absolu *erg. u. gestr.* | perfectis, seu de
 - (a) omn
 - (b) Tabulis quibus omnes
 - (aa) Notiones humanae ordine fa
 - (bb) Conceptus hominum
 - (aaa) adaequati ordine
 - (bbb) distincti ordine continentur.
 - (2) De p
 - (3) De variis Propositionibus quae ex defini
 - (4) De *L*
- 11 rationalibus *erg. L*
- 12 propositionibus
 - (1) affir
 - (2) Hypotheticis,
 - (3) absolutis; *L*
- 14 veritatum
 - (1) theor
 - (2) quae *L*
- 15 f. particulis,
 - (1) et affixis
 - (2) affixis, . . . Terminis *L*
- 17 De . . . nominato. *erg. L*
- 19 Grammatica
 - (1) philosophica
 - (2) logica . . . linguis *L*
- 22 De
 - (1) demonstrationibus
 - (2) | Argumentationibus *erg.* | *L*
- 23 De . . . et *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 975:

- 1 qua
(1) non mutat*(i)*s
(2) demonstrari *L*
- 4 sensuum
(1) seu
(2) et *L*
- 5 rationum
(1) pro
(2) verisimilium *L*
- 8 humanarum *erg. L*
- 12 quomodo
(1) possibile sit
(2) |optime *erg.* | sit
(3) |possint *erg.* | *L*
- 13 perfectionem
(1) venire
(2) |tendere *erg.* | *L*
- 13 ita
(1) intelligendum
(2) |interpretandum *erg.* | *L*
- 15 ad
(1) majora
(2) plura aut majora *L*
- 17 f. calamitatibus;
(1) deinde quod plus est
(2) quin et hoc amplius plerasque miseras quibus affliguntur homines, ipsorum
(3) |quin et *erg. u. gestr.* | plerasque | autem *erg.* | . . . et
(a) per diligentia
(b) humani generis *L*
- 20 sunt
(1) scientia inveniendi ac dijudicandi veritates;
(2) primum scientia rerum *L*
- 22 voluntas
(1) rationem sequendi
(2) recta . . . utendi *L*
- 22 dictamina
(1) nat
(2) totius *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 976:

- 1 pendet,
(1) hoc loco
(2) nunc quidem *L*
- 2 est,
(1) quae voto
(2) haec . . . magis *L*
- 2 spei
(1) , nec tam doctrin
(2) patet, *L*
- 3 inelegantis
(1) forta
(2) nec *L*
- 5 sibi
(1) deessent
(2) deesse *L*
- 5 mallent.
(1) Hoc loco autem illa tantum attingemus quae ad humanam et maxime |ad *erg.* | propriam perfectionem privatos homines vel ipsos exequi vel aliis persuadere posse spes est.
(2) Sed *L*
- 7 f. possent
(1) sed
(2) at
| (3) no *erg.* |
(4) | maximo
(a) civitatis
(b) civitatum . . . tamen *erg.* | sine . . . conversione | non *gestr.* | possent *L*
- 9 possunt; | Praesertim *gestr.* | ad *L*
- 10 tum maxime *erg.* *L*
- 13 et
(1) a r
(2) a *L*
- 13 quam *erg.* *L*
- 15 agitur
(1) . Hos ergo primum ostendemus quam exigua opera
(a) quanta inveniri possint ad
(aa) ⟨humanam⟩
(bb) veram Dei cogni
(b) quantae res
| (c) quanta *erg.* | inveniri possint
| (2) , quos ergo primum exhortamur ut nobiscum conspirent *erg.* |
(a) ad Divinae pulchritudinis cognitionem unde certo sequitur Amor Dei super omnia quo nihil in hac vita potest esse jucundius, nihil ad
(b) | . Nam facile *erg.* | His ergo haec
(3) Et . . . ista *L*
- 17 f. (quae . . . sublevamentum *erg.* *L*
- 23 vulgo *erg.* *L*
- 25 debent,
(1) quod
(2) ut
(3) | quasi *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 977:

- 1 quidam *erg.* *L*
- 3 si
(1) illa methodi
(2) omnia tantum
(a) essent Methodi eorum corollaria, in quo
(b) corollaria *L*
- 5 f. autor
(1) hujus
(a) doctri
(b) scienti
(c) doctrinae, veritatem in multis
(2) non magis sectam condendam esse Aristotelicorum aut Epicureorum aut Democriti-
corum in Philosophia, quam Euc
(3) hujus doctrinae;
(a) ambitionem eorum qui sectae capita
(aa) habita
(bb) haberi volunt
(b) eorum . . . vanitatem *L*
- 7 versi
(1) nihil
(2) vix *L*
- 13 Physica | scientia *gestr.* | quoque *L*
- 15 plane.
(1) Unde hanc
(2) Neque *L*
- 17 invenerere.
(1) Si qui cum ipso consilia communicar
(2) Hoc *L*
- 19 tempore
(1) praestare posse.
(2) praestituros. *L*
- 19 vero
(1) etiam
(2) non *L*
- 21 f. Philosophia,
(1) sed
(2) aut Mathesi | Mechanicave . . . Medica *erg.* | sed *L*
- 24 dum
(1) exspectamus quid
(2) majora *L*
- 25 et
(1) vicarios ejus
(2) principes
(a) | et rerum rectores *erg.* | non tantum | supplicibus *erg.* | votis sed et
(aa) operibus
(bb) | operum industria *erg.* | in partes vocari
(aaa) debent
(bbb) decet. Supplicibus
(b) | et rerum administros *erg.* | non *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 978:

- 1 tametsi . . . posset *erg. L*
2 sola
 (1) facere potest ut verum doctrinae est usum
 (2) facit
 (3) praebet
 (4) doctrinam in
 (a) veros
 (b) majores *L*
4 et
 (1) ordinandi
 (2) |dijudicandi *erg. | L*
4 et
 (1) detegendi
 (2) inveniendi *L*
5 omnia
 (1) rati
 (2) modum *L*
6 f. viam.
 (1) Nimirum monueramus doctrinas plus minusve ad felicitatem pertinere.
 (2) Itaque *L*
11 loco
 (1) tradentur.
 (2) trademus. *L*
14 praedominans in nobis *erg. L*
14 perfectionis
 | (1)
 (1) atque in
 (2) in . . . converti *erg. | L*
15 perfectionis
 (1) consistit
 (2) alicujus *L*
16 praesertim *erg. L*
16 perfectionis
 (1) insigniter
 (2) manifeste
 (3) notabiliter *L*
17 praevaleat
 (1) laetitia non exurgit
 (2) laetitiam non facit.
 (a) Durabilis autem laetitia ad felicitatem quaeritur
 (b) Sed *L*
17 futurum
 (1) persistat
 (2) perdur
 (3) persistat *L*
18 brevis
 (1) laet
 (2) jucunditas *L*
19 ante omnia *erg. L*
19 qua licet *erg. L*
19 quae
 (1) conferunt ad
 (2) perfectionem *L*
20 possunt.

- (1) Porro omnis quidem Voluptas
 - (a) juvat
 - (b) perficit aliqua ratione, seu juvat actiones
- (2) Perfectio *L*
- 22 actiones
 - (1) nostras, ita perficit
 - (2) sanitas *L*
- 23 proxime *erg. L*
- 23 potentiamque
 - (1) extollit.
 - (2) | auget *erg. | L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 979:

1–2 sensus

(1) nonnisi ab eventu experimentisque

(a) didicimus

(b) disci potest q

(c) ignoratur an non majus in futurum aversatur malum

(2) itaq

(3) et | quicquid . . . malive *erg.* | . . . ratione, *erg.* | itaque Historia Voluptatum *erg. u. gestr.* | fieri *L*

3 f. ingens

(1) accersatur. Itaque opus est Historia quadam

(a) phys

(b) naturali Voluptatum et Dolorum, quam V. Cl. Lantium

(aa) Senatus Divionensis Supremi per Burgundiam

(bb) Divionensem Burgundici Senatus Consiliarium memini animo agitare | si vero omnia explicare velimus expetenda et fugienda, juvantia et nocentia respectu nostri corporis, jam tota scientia Medica, quantum experimentis consecuti sumus exhausti- enda esset. Quod vastum nimis et difficile opus est. *erg.* |

(aaa) ; tum vero consideratione jucunditatis

(aaaa) liquidioris

(bbbb) purae cujus causae et effecta ratione intelliguntur, ut appareat, natura

(bbb) . At jucunditati

(aaaa) puriori

(bbbb) | liquidiori *erg.* | cujus vim ratione percipimus, tuto fidi potest.

(ccc) Itaque

(ddd) Liquidior

(eee) At liquidiori voluptati, cujus vim ratione percipimus magis fidi potest.

(2) consequatur.

(a) Quin imo ipsam scientiam

(b) Nec . . . tantum

(aa) voluptates no

(bb) bona . . . nam *L*

5 sed

(1) modum ipsum quo obtinetur nocere aliquando

(2) tamen . . . esse, *L*

6 constat.

(1) Frustra igitur speratur scientia felicitatis. Et ipsa aliquando laetitia nocet. Oportet igitur

(2) Igitur . . . est *L*

7 circumstantium

(1) impressione

(2) potiores impressiones nosci *L*

8 postremo

(1) immortalitatis animae perfectissimae cognitionem

(2) perfectissimae | substantiae, quam Deum vocamus *erg.* | cognitio *L*

9 omnes

(1) potestas

(2) magnam potestatem

(3) maximam potestatem *L*

10 speretur

(1) ea quae ad felicitatem nostram propius pertinent, ab aliis sejungi

(2) cognitionem *L*

11 quae

(1) nostra

(2) tantum *L*

11 licet

- (1) non sit opus infinitarum rerum minutias
- (2) infinitae *L*
- 13 transcribendae,
 - | (1)
 - (1) non tamen
 - (2) minoris
 - (3) exigui
 - (4) minoris tamen momenti ad summam rerum *erg. u. gestr.* | seponi
 - (a) ⟨tamen⟩
 - (b) a sapiente
 - (c) possint a caeteris *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 980:

1 *scientia*

(1) *quae pr*

(2) | *illa Generali erg.* | *quae causas rerum*

(a) *et principia veritatum et oeconomiam universi*

(aa) *tradat,*

(bb) *et inveniendi, judicandi, ordinandi regulas tradit.*

(aaa) *Nam et hujus ope*

(bbb) *Et licet haec scientia tradi oporteat nulla respectu ad hominem,*

(ccc) *perinde*

(ddd) *ut nihil referat ho*

(eee) *sed ipso*

(b) *et . . . tradit.*

(aa) *Et*

(bb) *Hujus L*

2 *ope*

(1) *discerni potest*

(2) *seligi et quid prosit ut conspectus rerum hab*

(3) *omnia L*

2 *seligi*

(1) *utilia*

(2) *praestantiora L*

3 *et*

(1) *inquisitione hominum*

(2) *exacta L*

4 *in*

(1) *radicibus*

(2) *fontibus*

(a) *quaerendis*

| (b) *constituendis*

(c) *aperiendis erg.* | *L*

5 *ut . . . figurarum erg. L*

6 f. *potentiam*

(1) | *a vero ad bonum, erg.* | *a synthesi ad analysin transitur,*

(a) *omnino*

(aa) *ratio hab*

(bb) *ad illa respiciendum est,*

(b) *paulatim*

(aa) *ad illa respiciendum est, quae*

(bb) *respicienda sunt, quae*

(2) *postremo*

| (3) *denique erg.* | . . . | *principiorum cujusque materiae, erg.* | *ut cujusque scienti erg. u.*

gestr. | *ut . . . problema*

(a) *circa datum*

(b) *circa*

(c) *ejus . . . transeundum | quoque gestr.* | *est . . . magis L*

11 *nobis propositam erg. L*

12 *practica | Heronis et recentiorum erg. u. gestr. usum . . . ostendens erg.* | *ad*

(1) *ipsam*

(2) *Theoriam*

(a) *ab Euclide, Apollonio, Archimede demonstratam et*

(b) *in . . . Et L*

13 f. *veritatum*

| (1)

- (1) inexpectatarum
- (2) pulchrarum *erg.* | cognitio
 - (a) summam
 - (b) voluptatem *L*
- 15 rerum Generali *erg. L*
- 15 quoque *erg. L*
- 16 porro *erg. L*
- 18 f. in *Metaphysicis* suis *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 981:

7 insulam

(1) esse

(2) |jacere *erg.* |

(a) felicem in At

(b) fortunatam

(c) in *L*

8 plerumque *erg.* *L*

8 esse

(1) , et solere

(2) , aut *L*

10 violento

(1) aquarum

(a) neces

(b) cursu

(2) quodam Euripo *L*

10 repellere.

(1) Paucissimis datum esse appellere ad litus,

(a) neque eos labore et scienti

(b) |illis nimirum *erg.* | qui lucem quandam admonentem et vocantia

(aa) secuti

(bb) fata seculi r

(2) Paucissimis *L*

10 esse

(1) ancoram

(2) applicare *L*

11 quaedam |ex insula *gestr.* |; hanc *L*

14 f. intus

(1) summam aëris puritatem ita animos afficere, ut imaginatione

(2) optatam . . . et *L*

16 alimenta

(1) ipsis medicamentis

(2) |eorum *erg. u. gestr.* |

(3) illic . . . odoramenta *L*

17 membrorum

(1) et sensuum acumen augendum conservandumque; denique regnare admirabilem consensum agnoscente unoquoque, et s

(2) servandas . . . acumen

(a) perficiendum

(b) augendum . . . fraternam *L*

18 concordiam,

(1) tenerrimoque affectu

(2) tenerrime *L*

21 potestatis.

(1) Corpora non morbis affligi

(2) Ignorari morbos,

(3) Unam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 982:

- 1 fati *erg.* *L*
3 spiritum
 (1) *majora*
 (2) *jam L*
6 nos
 (1) | *hanc erg.* |
 (2) *eandem propemodum L*
7 intemperantia
 (1) *injuriis*
 (2) *vires*
 (a) *frangamus,*
 (b) | *fregerimus, erg.* | *L*
8 et
 (1) *animalibus*
 (2) *infra . . . deciderimus, | quae . . . gustu erg. | discernunt. L*
10 esse
 (1) *putet,*
 (2) | *credat, erg.* | *L*
12 monstrasse.
 (1) *Omnes autem*
 (2) *Qui inferiorem non habent, quaerunt aequalem*
 (3) *Caeteri*
 (4) | *Plerique erg.* | *L*
14 in
 (1) *fortunas*
 | (2) *pecuniam erg.* |
 (3) *corpus, et possessiones L*
14 aperte *erg.* *L*
15 in
 (1) *fa*
 (2) *existimationem L*
16 contendit,
 (1) *ita necessario*
 (2) *etsi | forte gestr. | meliora. L*
17 licet.
 (1) *Est*
 (2) *Et tamen*
 (3) *Quis enim dubitat*
 (4) *Certum enim est L*
18 satis,
 (1) *ita eam esse in omnes animas na*
 (2) *omnium animas*
 (3) *iis L*
18 omnes
 (1) *ad*
 (2) *cum L*
19 ad
 (1) *caeteror*
 (2) *communem L*
19 felicitatem
 (1) *pro*
 (2) *suo*
 (3) *suo quisque modulo*

- (4) conferre *L*
19 malis
(1) nobis plaudamus
(2) | mihi *erg.* | *L*
21 felicem . . . et *erg.* *L*
21 felicitatis | autem *gestr.* | eam *L*
25 domi
(1) habemus, nisi
(2) in *L*
27 quin variis erroribus, ac *erg.* molli
(1) inter
(2) educatione *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 983:

1 quibus

- (1) natura | barbaris testibus *erg.* |
- (2) conditor rerum *L*

2 animalia

- (1) deciderimus
- (2) decidemus
- (3) | dejecerimus *erg.* | *L*

3 f. quadam

- (1) injustitia
- (2) | superbia *erg.* | proficiscuntur
 - (a) quacunque
 - (b) qua *L*

6 f. omnes

- (1) malitia
- (2) improbitas . . . | propemodum *erg.* | . . . tecto *L*

8 qua . . . consequuntur *erg.* *L*

9 f. parata

- (1) et de quibus nemo contendit | *darüber: pugnat gestr.* | , etsi meliora
- (2) et . . . contendit.
 - (a) O
 - (aa) miseros
 - (bb) ineptos mortales quibus felicibus esse non
 - (aaa) licet
 - (bbb) vacat per se ipsos. Volunt | natura ac *erg. u. gestr.* | ipsi miseri esse, ut glori
 - (b) Miseri . . . curamus *erg.* | dum | vana persuasione *erg.* | gloriari *L*

12 sanitatis

- (1) | innocentiaeque *erg.* | ipsius quaerunt alios
 - (a) contem
 - (b) prae se contemnere posse,
 - (aa) At vero contraria est natura
 - (bb) Ignari miserum esse contagio qui inter miseros vivit, fel
 - (cc) Ignari eam esse naturam verae beatitudinis, ut ipsa communicatione augeatur, et quanto plures felices sunt, tanto singulos esse feliciores. *versehentlich nicht gestr.* |
 - (aaa) Tria maxima vitae bona sunt sanitas, sapientia, et amicitia
 - (bbb) Tria
 - (ccc) Tria maxima vitae bona sunt, sanitas, sapientia et amicitia. His unis si
 - (aaaa) mortales darent
 - (bbbb) daremus operam, caetera omnia | nobis *erg.* | adjicerentur. Quodsi quidem fateor sanitatem non esse in potestate, et amicitiam,
 - (ddd) Itaque qui generis humani bono, idem omnium felicitati consulit.
 - (eee) Quoniam igitur, qui generis humani bono, idem omnium felicitati consulit
 - (aaaa) . Porro cum
 - (bbbb) ; et cum

- (2) ipsius . . . habeamus, *L*

12 unde

- (1) alios despiciere possunt
- (2) multos despiciere possint
 - (a) . Ex libidinosi
 - (b) , frustra *L*

13 ad quietem animi *erg.* *L*

13 semper

- (1) supererit cum quo contendant et
 - (a) abi

- (b) super omnes emerſerint, tum
 (aa) demum agnita honorum opumque vanitas
 (bb) nimio redempta | et ſero agnita *gestr.* |
- (2) ſupererunt cum quibus certent,
 (a) nec
 (aa) quos ſuperaverunt, ſed cum quibus contendant
 | (bb) ſuperati, ſed aequales ⟨aut ſuperiores⟩ *erg.* | obverſantur menti | et
 (aaa) dubitante aut
 | (bbb) objecto irritamento aut *erg.* | natante fortuna ipſa priſtina felicitas
 (aaaa) damnosa
 (bbbb) male vertit
 (cccc) nocumento eſt *erg.* | majore ſenſu injurio aut
 (aaaaa) ⟨ - ⟩
 (bbbbbb) obſtaculo apud eos qui ſucceſſibus aſſuevere. Si qui vero
- | (b) quorum magis
 (aa) turbabit
 | (bb) moleſta erit mentique obverſabitur *erg.* | oppoſitio . . . aliorum
 (aaa) afficiat priorum
 (bbb) priſtina
 (ccc) praecedens . . . ſatis *erg.* | emerſerint | aut . . . velint *erg.* | tum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 984:

5–6 vanitas

(1) intra

(2) |sero agnoscetur, et *erg.* | inter *L*

7 |nisi forte animus

(1) bestiali

(2) ignavia . . . torquescens

(a) sine mali bonive sensu similem bruti vitam sine

(b) aut . . . vitam

(aa) transmittat

(bb) absolvat. *erg.* |

(aaa) Ignorant scilicet

(bbb) Quodsi *L*

9 nossent

(1) sapie

(2) felicitatem

(3) |mortales *erg.* | naturam felicitatis

(a) prima

(b) ubi prospicerent necessari

(c) ubi necessariis prospexissent

(d) praeter necessaria |impro *erg. u. gestr.* | non vana bo

(e) necessariis

(f) tum certe *L*

9 quae . . . improbis *erg. L*

10 f. intra extraque nos *erg. L*

12 contra

(1) injurias

(2) noxia quaeque *L*

13 et . . . communicemus *erg. L*

14 autem

(1) liquidissima quaedam voluptas exurgit

(2) per se *L*

15 insignivit.

(1) Et

(2) Pro certo |enim *gestr.* | habendum |est *erg.* |

(a) contra id, quod vivendo vulgo

(b) (tametsi *L*

16 vulgo *erg. L*

17 plures

(1) felices

(2) socii sunt felicitatis *L*

19 autem *erg.* ipsius

(1) praecepta sua et

(2) |atque *erg.* | *L*

20 et . . . hominum *erg. L*

20 quadam

(1) scientia tradantur

(2) doctrina contineantur |et scientiarum partes faciant *gestr.* |, nihil *L*

21 quam

(1) ut

(a) Lux clarissima accendatur in animis, atque inde

(b) ver

(c) scientiae nostrae perfectione vera Lux

(d) in animis augmentis vera *L*

- (2) | unum hoc *erg.* | ut
 - (a) vera
 - (b) | solida *erg.* | *L*
- 22 Luce
 - (1) in mente accensa
 - (2) verae cognitionis in *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 985:

- 1 accensa
(1) magnus ardor recte faciendi in voluntate concipiatur, ut v
(2) Voluntas *L*
- 1 faciendi
(1) ardore
(2) calore *L*
- 1 exardescat.
(1) Unde virtutum exercitatio et acquisitio instrumentorum
(2) Ex *L*
- 2 porro
(1) consequitur
(2) | nascitur *erg.* | *L*
- 2 instrumentorum
(1) majoris
(2) augendae *L*
- 3 jam tum *erg.* *L*
- 4 Sed
(1) scientiarum
(2) | veritatum *erg.* | circa . . . scientiae *L*
- 5 de . . . dicitur;
(1) aliae ver
(2) deinde *L*
- 6 aliud *L ändert Hrsg.*
- 7 sentio,
(1) exceptis
(a) pri
(b) illis quae ad prima rerum Principia,
(aa) et ad
(bb) et deinde quae ad
(aaa) sa
(bbb) cognitione primarum causarum, fontium universi, prima cognitione primordiorum et sanitatis et
(2) excepta cognitione *L*
- 8 tenebras | hactenus *gestr.* | relictas *L*
- 8 quae
(1) illis demonstrationibus
(2) hic
(3) illic *L*
- 9 dispelli
(1) debent
(2) possunt, *L*
- 10 caeteris
(1) rebus
(2) | plerisque *erg.* | doctrinis,
(a) tam multa praeclara
(b) magis necessaria
(c) | utiliora *erg.* | jam | reperta *erg.* | *L*
- 11 sed
(1) partim latentia inter homines, partim dispersa,
(2) per *L*
- 13 esse;
(1) quem tamen pauci attingant.
(2) sed tamen | mira hominum negligentia *erg.* | vix

- (a) parum ut fruamur attingamus
 - (b) attingit. *L*
- 14 f. sitire,
- (1) ignorantia nostrorum
 - (2) | et suorum *erg.* | bonorum ignorantia fr
 - (3) et fructum
 - (a) bono
 - (b) divitiarum suarum
 - (c) laboris bonorum suorum *L*
- 16 et late patentem *erg.* *L*
- 16 cupiditatem
- (1) sciendi
 - (2) | discendi *erg.* | *L*
- 17 f. novit;
- (1) sed si
 - (a) frustra et
 - | (b) neminem *erg.* | irritum patimur transire hunc | hominum *erg.* | impetum,
 - (aa) qui nunc homines cepit
 - (bb) fortasse non diu duraturum
 - (cc) quam nunc homines cepere,
 - (2) et . . . illa
 - (a) fortunata
 - (b) raro . . . ostendentem
 - (aa) magna
 - (bb) tanta bona Deum,
 - (aaa) si immissum nunc coelibus in mortales
 - (aaaa) discendi
 - (bbbb) sciendi impetum
 - (bbb) si . . . impetum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 986:

- 1 ne
(1) vix multo
(2) mox
 (a) taedio
 (b) fastidio, quasi im
 (c) ut . . . fastidium *L*
- 1 veritatis
(1) ususque contenta ad
(2) ac solidae utilitatis
(3) utilitatisque . . . in *L*
- 2 ad
(1) mercenarios
(2) scholas *L*
- 3 invaserat *erg. L*
- 4 ad
(1) pos
(2) seram
(3) |multam *erg. | L*
- 4 ipsos
(1) frui
(2) sementis nostrae messem facere quam serae posteritati in
(3) venturis hominibus materiam para
(4) frui *L*
- 5 tantum
(1) aliis
(2) venturis hominibus *L*
- 5 tantum
(1) plantare
(2) plantari
 (a) sero fructificaturas
 (b) post *L*
- 6 f. matura
(1) paretur
(2) nobis ⟨-⟩
(3) jam nunc speretur *L*
- 8 f. recta . . . posset *erg.*
(1) , ut scientiis
(2) ad *L*
- 12 Nec . . . sunt. *erg.*
(1) Tantum
(2) Opus *L*
- 13 f. et . . . distinguitur, *erg.*
(1) tum vero
(2) si
(3) sive |illae *erg. | L*
- 15 Deinde
(1) Methodus
 (a) pro
 (b) inveniendi novas veritates perficienda est;
(2) Scientia . . . |cujus hic tentamina dabimus, *erg. | . . . veritates*
 (a) continetur
 (b) tanquam corollarium consequitur; *L*
- 17 augendae scientiae gratia *erg. L*
- 18 commerciave *erg. L*

19 vel . . . nova *erg. L*

20 qui . . . voluntque. *erg.* | Eo . . . habito

(1) ne

(a) per arte

(b) artes

(c) pro

(2) ut non mercenariis

(3) ne mercenarii | invidi, male animati *erg.* | . . . irrepant, *erg.* | *L*

23 egregiis

(1) praemia

(2) | desideratisque *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 987:

2–3 bibliothecis *erg.* relationibus, diariis *erg.* . . . | modulis artium *erg.* | . . . suppeditatis,
erg. L

4 de . . . polliceri *erg. L*

5 qua

(1) talis

(2) | huiusmodi *erg.* | *L*

20 Analysin

(1) perficien

(2) promovendam *L*

21 f. ad

(1) significandam termini alicujus rationem formalem.

(2) significandas . . . formales. *L*

23 participatione

(1) aliquid bonum et justum

| (2) res bona et justa *erg.* | dicitur

(3) boni *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 988:

3 effectus | potius *gestr.* | Sapientiae, *L*

6 f. est,

(1) si sit

(2) si in

(3) in concretis esse posse duos terminos,

(4) fieri . . . termini, *L*

8 f. sapientem;

(1) in abstractis fieri posse ut duo inde fiant termini, nempe *sapientia* et *divitia* ut cum veteribus loquar.

(2) et . . . ut | in *streicht Hrsg.* | abstracta . . . Entia. *L*

10 idem

(1) est sapiens et virtuosus, nec tamen alia res est virtus de qua agitur quam sapientia, nam ipsa

(2) qui . . . etiam *L*

13 concretum,

(1) Ens

(2) *B* | ejus *erg.* | *L*

14 f. abstractum.

(1) Nam ea natura est

(2) Immediate requiritur

(3) Ex his

(4) Immediate

(a) etiam requiritur

(b) nimirum *L*

16 non

(1) prob

(2) consequentia *L*

19 f. termini

(1) , modo appareat

(2) . Praeterea

(a) Abstractum et

(b) Concretum *L*

21 involvere

(1) (continere nimir

(2) (*dicere* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 989:

- 2 eodem
 - (1) mod
 - (2) ordine,
 - (a) prius,
 - (b) continens rationem
 - (c) consistens in ratione immediata cur concretum dicatur de aliquo subjecto.
 - (3) Abstractum *L*
- 2 subjecto
 - (1) et ratio
 - (a) cur
 - (b) immediata cur concretum ejus dicatur de subjecto
 - (2) nec quicquam ali
 - (3) consistens *L*
- 2 est
 - (1) ratio immediata
 - (2) res *L*
- 2 quod
 - (1) dicitur
 - (2) |est *erg.* | *L*
- 2 seu
 - (1) res si
 - (2) relationes *L*
- 2 substantiam
 - (1) mutari
 - (2) manentem *L*
- 2 aliquid
 - (1) per
 - (2) reale *L*
- 2 proprietates
 - (1) mutati
 - (2) in se |
 - (3) immut
 - (4) necessarias *erg.* | *L*
- 2 f. similiter.
 - (1) In consideration
 - (2) Caeterum *L*
- 4 tamen *erg.*
- 6 ipse
 - (1) inessendi modus, nam
 - (2) modus *L*
- 8 f. quae
 - (1) ipso moto simul
 - (2) cum ipso moto *L*
- 10 et termini *erg.* *L*
- 10 ejus
 - (1) prae
 - (2) proprietates a(t)
 - (3) adjuncta *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 990:

- 1 imagine,
(1) moventur et
(2) cogitamus *L*
- 2 et
(1) exclusis
(2) omissa
(a) notion
(b) ac *L*
- 3 includuntur;
(1) ea dicemus *inesse alicui rei*, quae
(2) cogitemus *L*
- 3 et terminis *erg.* *L*
- 5 et
(1) magn
(2) quantit
(3) qu
(4) magnitudo ac
(5) figura. *L*
- 8 in
(1) corpore
(2) subjecto *L*
- 9 ad
(1) demonstrationes,
(2) propositiones *L*
- 13 vero
(1) Deus etiam ad res immediate requiritur,
(a) sed hunc
(b) ergo
(c) quia quicquid immediate requiritur ad creaturas, immediate etiam requi
(2) quia *L*
- 14 realitatem | positivam *gestr.* | creaturarum | omnem, hoc est perfectionem *gestr.* | non *L*
- 17 per se *erg.* *L*
- 19 posse | omnem *gestr.* | realitatem *L*
- 20 attribuimus,
(1) (Enti imaginario) quae sane in Deo est, esse
(2) ad *L*
- 20 et | proinde et *gestr.* | realitatem *L*
- 21 rem . . . diversa *erg.* *L*
- 22 *B.*
(1) | et sint res d *erg.* |
(2) Sed *L*
- 23 involvuntur
(1) , nam
(a) om
(b) ea involvi dicimus, quorum
(2) . Sic *L*
- 23 definimus
(1) intell
(2) ea *L*
- 24 cum
(1) intell
(2) ea *L*
- 25 res.

- (1) Multa
 - (2) Constituentia *L*
- 26 res
- (1) poni intelligatur
 - (1) ponatur, *L*
- 27 Constituentia . . . constituti. *erg. L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 991:

- 2 sapientia
(1) involvit caeteras
(2) quae *L*
- 4 abscindamus
(1) , non apparet
(2) has con
(3) considerationes *L*
- 6 intensorum, | aut duorum circulorum, *gestr.* | aut *L*
- 9 temporis,
(1) ad t
(2) ab *L*
- 21 rei
(1) interitum vel
(2) ortum *L*
- 22 interitum
(1) reducenda
(2) restituenda *L*
- 26 inferimus,
(1) sequetur in Deo a
(2) tanquam
(a) su
(b) fundamenta
(aa) attri
(bb) praedicatorum *L*
- 27 quod est absurdum *erg.* .
(1) Rect
(2) Haec *L*
- 28 rationis
(1) nullum
(2) esse licet *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 992:

4 in philosophiam *erg.* *L*

9 terminos

(1) ipso

(2) τὸ *L*

11 f. *justum*

(1) et sit Petrus *A*, sapiens *B*, sapiens *C*, | et Ens *H erg.* | talis prodibit identitas vel aequatio

(a) $AB \infty YA$

(b) $\bar{A}B \infty YB \infty AX$

(c) $AB \infty YB \cdot A$

(2) seu τὸ *Petrum esse sapientem esse Ens esse Petrum esse justum esse Ens est Ens.*

(3) | Ita . . . categoricis. *erg.* | Et *L*

13 relationis

(1) inter concreta et abstrac

(2) Concretorum *L*

13 abstracta

(1) philosophorum

(2) | Scholarum *erg.* | *L*

15 et justitia *erg.* *L*

16 *justum.*

(1) Ambis etiam id commune est, quod continent ea tantum quae insunt per se. Sic

(a) quidam

(b) sapiens aliquando

(c) aliquis sapiens est dives, sed

(aa) et

(bb) τὸ *esse sapientem non est esse divitem*, neque enim ex eo quod quis dives sit sequitur quod

(2) Sed *L*

17 *justitiam.*

(1) Sic quia aliquis sapiens est dives, ut Salomon

(a) non ideo

(b) ideo possumus dicere: *quoddam s̄apientem esse | seu quoddam sapere erg. | est*

(aa) *justum esse*

(bb) *divitem esse*, ut τὸ *sapientem esse, quod est in Salomone*;

(aaa) sed non dicemus *quaedam sapientia est divitia*

(bbb) sed hoc intelligendum quando tales sunt circumstantiae, ut quis in illis positus non sit futurus sapiens nisi esset dives.

(2) Si

(3) Vel

(4) Certe

(a) sapien

(b) τὸ

(c) sa

(5) Illud *L*

19 dicatur

(1) *sapientem esse in Salomone est divit*

(2) *quoddam L*

21 *divitem.*

(1) Itaque recte dicitur jam *Salomonem esse sapientem est*

(2) Jam *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 993:

- 1 *est*
(1) *Titium esse divitem*
(2) | τὸ *erg.* | *quendam L*
- 2 *sapientem* | seu τὸ *Titium esse erg. u. gestr.* | *esse L*
- 2 *divitem*
(1) *adeoque est quendam esse Titium, ac proinde est esse divitem. Ergo*
(a) *sa*
(b) *esse sapient*
(c) *quoddam sapientem esse*
(2) seu *L*
- 2 *divitem.*
(1) *Hoc est sa*
(2) *Habemus L*
- 4 *realia* | *tales gestr.* | *praedicationes L*
- 4 *non*
(1) *permittunt*
(2) *indiscriminatim L*
- 9 *est*
(1) *forma vel modus. Forma est*
(2) *modus seu relatio.*
(3) *absolutum vel relatio. Absolutum*
(4) | *fundamentum . . . est erg.* | *absolutum, L*
- 11 *quantitas.*
(1) *Successivum*
(2) *Actio vel Passio*
(3) *Duratio*
(4) *Qualitas est*
(a) *quod cogitatione discerni*
(b) *quod conceptu discerni potest*
(5) *Qualitas L*
- 11 *res*
(1) *memoria discerni vel*
(2) *conceptu L*
- 13 *positio,*
(1) *si qua*
(2) *concipimus L*
- 15 *discerni*
(1) *compa*
(2) *coexperientia L*
- 16 *tertio.*
(1) *Breviter Qualita*
(2) *Sed L*
- 16 *et*
(1) *multas relationes*
(2) *relationem L*
- 17 f. *strictiorem,*
(1) *successivam,*
| (2) *Ens successivum,*
(3) *accidens successivum erg.* | *L*
- 19 *Entis,*
(1) *substantia respectu*
(2) *substantialitas L*
- 20 *Naturae* | seu *Essentiae erg. u. gestr.* | *Natura L*
- 23 *Ita*

- (1) ex hypothesi si
- (2) sane *L*
- 23 philosophi
- (1) conseq
- (2) scholae *L*
- 24 Re |recte *gestr.* | considerata, *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 994:

- 1 Homo,
 - (1) multa ha
 - (2) animal, *L*
- 1 habet
 - (1) gen
 - (2) praedicata *L*
- 2 substantiae;
 - (1) eodem modo
 - (2) sed *L*
- 14 modalem,
 - (1) adjiciant substantiae,
 - (2) |habeant *erg.* | *L*
- 15 aut
 - (1) pars |*darüber* si |
 - (2) realitas *L*
- 17 accidentalibus
 - (1) aliam fieri, adeoque omnes mutation
 - (2) interire, *L*
- 20 res
 - (1) revera eadem
 - (2) vere eadem res *L*
- 21 fieri
 - (1) potest,
 - (2) posset, *L*
- 22 res *erg.* *L*
- 22 vero *erg.* *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 995:

2 incidunt | *revera gestr.* | in *L*

3 volunt.

(1) Et eum

(2) Si *L*

7 mutabilem *erg. L*

9 aut pati potest *erg. L*

11 et

(1) veter

(2) Averroistarum, *L*

13 modos

(1) considerant.

(2) | *habent erg.* | *L*

13 effigiunt *L ändert Hrsg.*

17 nihil,

(1) seu

(2) ac ni

(3) ac *L*

17 nihil

(1) har

(2) sua *L*

18 qui

(1) accidentia addunt

(2) realitates *L*

22 accidentalem.

(1) Hos

(a) eju

(b) il

(2) Hi *L*

22 suis.

(1) Sequetur enim

(2) Quaeri *L*

24 f. Quodsi

(1) essentialem habet relationem ad substantiam inhaesio illa videtur realiter afficere realitatem substantialem, unde

(2) inhaesio ... | ut ... consistat *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 996:

- 2 partem
 - (1) mutabilem et im
 - (2) pereuntem *L*
- 3 Quodsi
 - (1) denique
 - (2) |autem *erg.* | *L*
- 4 Nam
 - (1) nulla relatio in
 - (2) cum *L*
- 6 alium *erg. L*
- 6 si
 - (1) vocabula
 - (2) abstracta *L*
- 7 f. ut cum . . . calidum *erg. L*
- 11 realitas
 - (1) oriatur
 - (2) intereat, *L*
- 16 explicat,
 - (1) quid sit ⟨-⟩
 - (2) eandem esse ra
 - (3) quae *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 997:

13 Si

(1) |est *erg.* | possibile

(2) impossibile *L*

16 circulus

(1) non

(2) incapacissimus

(3) non *L*

16 Ens *erg.* *L*

20 Scilicet

(1) ipsi

(2) hujus

(3) si impossibile

(4) negandum est

(5) posito

(6) | licet concedatur *erg.* | circulum

(a) ca

(b) non-capacissimum *L*

25 circulus,

(1) circulum non

(2) eum

(a) no

(b) existere *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 998:

3–5 Nam

(1) facile

(2) equidem figura eundem in

(a) quov

(b) eodem

(c) quovis eodem segmento ubique angulum capiens simplicior est quam figura capacissima

(3) notio . . . capacissimae *L*

7 existens *erg. L*

8 completum

(1) alia involvit

(2) omnia alia

(a) invo

(b) existentia *L*

10 f. esse.

(1) Omne individuum, etiam accidens,

(2) Videndum . . . accidens,

(a) sit

(b) involvat *L*

13 esse

(1) requisito immediato

(2) notione . . . | immediato *ändert Hrsg. | L*

14 f. diversa

(1) et inte

(2) ad ipsum

(a) simili

(b) similariter *L*

16 *L*

(1) aggregatum

(2) aggregatione *L*

19 sit

(1) *A*

(2) propositio

(a) ⟨est⟩

(b) *A est*

(aa) *B* ⟨τὸῦ⟩

(bb) *B*

(c) | *B streicht Hrsg. | A*

(d) *David | A erg. | . . . | B erg. | L*

21 subjecto

(1) fieri

(2) inter *L*

22 semper

(1) fieri potest

(2) | succedit *erg. |*.

(a) Itaque Da

(b) Is *L*

23 cum

(1) *David*

(2) termino *L*

24 concurrat.

(1) Quid si vero

(2) Et hoc semper

(3) Et *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 999:

- 1 simplex,
 (1) reducatur ad
 (2) sed *L*
- 4 *A erg. L*
- 4 *B erg. L*
- 5 ∞
 (1) *Y*
 (2) *XB L*
- 7 nempe
 (1) *A non*
 (2) quando *L*
- 8 etiam
 (1) non, *YA*
 (2) non esse,
 (a) *A*
 (b) $\bar{Y}A \infty XB L$
- 12 completum.
 (1) Substantiam vero
 (2) Hinc *L*
- 13 sint
 (1) plura
 (2) diversa *L*
- 15 vero
 (1) accidentia
 (2) accidens *L*
- 15 accidens,
 (1) hoc ad ea refero, quae a
 (a) certo quodam ad
 (b) privatis quibusdam considerationibus pendent
 (2) nescio an aliunde explicari possit quam quod
 (3) ita explicabitur, qu
 (4) hanc notam
 (5) ind
 (6) ejus *L*
- 18 ultimo *erg. L*
- 20 f. primitivum.
 (1) Primitivos
 (2) Abstractum *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 1000:

- 3 doctrineitas.
(1) *Petrum*
| (2) *Discipulum erg.* | *L*
- 4 doctrina
(1) *Petri*
(2) *discipuli L*
- 4 bonitas
(1) *discipuli*
(2) *magistri L*
- 5 possit
(1) *boni*
(2) *doctrina L*
- 5 ex *L ändert Hrsg.*
- 6 contineri.
(1) *Sed dubito quemadmodum*
(2) *Etsi*
(3) *Sane L*
- 8 non
(1) *discipulus doct*
(2) *discipulitas L*
- 9 est
(1) *doctus*
| (2) *justus erg.* | *L*
- 9 *omnis erg. L*
- 9 est
(1) *doctrina*
| (2) *justitia erg.* | *L*
- 10 *omnis erg. L*
- 12 posterius
(1) *Virtus*
(2) *Sapientia*
(3) *Sa*
(4) *sed tamen*
(a) *licet*
(b) *succedit: L*
- 14 quando
(1) *consequentia inter recta concreta, pariat*
(2) *praedicatio L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 1001:

- 3 planae. | Dissimiles *erg. u. gestr.* | Lineae autem
(1) di
(2) et
 (a) dissi
 (b) superficies
 (aa) dissimiles no
 (bb) dissimiles
 (aaa) omnino se continere
 (bbb) quae productae non coi
 (ccc) se *L*
- 4 possunt,
(1) exem
(2) imo *L*
- 4 curvae *erg. L*
- 9 media *L ändert Hrsg.*
- 9 in
(1) quadrato
(2) cubo. *L*
- 9 superficies
(1) partes similes non
(2) ubique *L*
- 12 similes *erg. L*
- 13 quaevis *erg. L*
- 14 seu contenta *erg. L*
- 15 est Res | alia *erg.* | quae est *erg. L*
- 15 seu constitutum *erg. L*
- 17 A
(1) esse
(2) concurrere *L*
- 19 praeferatur,
(1) neque igitur unum altero est natura prius in constituendo
(2) et *L*
- 23 sequitur
(1) corpus
(2) materiam corpoream *L*
- 24 genere
(1) aliquod corpus requiratur ad hominem de quo
(2) aliqua *L*
- 25 certa | est *gestr.* |.
(1) Quid ergo? Dicendum erit nunquam omnem plane
(2) Eodem *L*
- 25 certa
(1) portio
(2) | gutta *erg.* | *L*

VARIANTEN-ANALYSE ZU VI,4 S. 1002:

- 3 substantiae *erg. L*
- 4 mutatur
 - (1) ipse tantum aliis
 - (2) quatenus *L*
- 7 Si
 - (1) rebus
 - (2) pluribus *L*
- 8 illa
 - (1) plura
 - (2) constituentia, *L*
- 9 immediatum *erg. L*
- 10 A, B, etc. *erg. L*
- 13 per
 - (1) mutationem
 - (2) mutationes
 - (a) quarum
 - (b) similiter *L*
- 14 productum
 - (1) conti
 - (2) semper *L*
- 16 per se *erg. L*
- 19 cum
 - (1) reliqua parte cointegrante
 - (2) parte *L*
- 20 scilicet
 - (1) termi
 - (2) separans no
 - (3) medium *L*
- 21 potius *erg. L*
- 23 quies.
 - (1) Itaque cont
 - (2) |Itaque *streicht Hrsg.* | An *L*
- 24 continuum
 - (1) quo
 - (2) cujus *L*
- 25 continua,
 - (1) ut
 - (2) qui *L*

